

Kansallinen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvio 2026

Rahoitusmarkkinat

VALTIOVARAINMINISTERIÖN JULKAISUJA – 2026:22

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Valtiovarainministeriön julkaisuja 2026:22

Kansallinen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvio 2026

Keskusrikospoliisi, Rahanpesun selvittelykeskus

Valtiovarainministeriö Helsinki 2026

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Valtiovarainministeriö

CC BY-NC-ND 4.0

ISBN pdf: 978-952-367-426-4

ISSN pdf: 1797-9714

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2026

Kansallinen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvio 2026

Valtiovarainministeriön julkaisuja 2026:22	Teema	Rahoitusmarkkinat
Julkaisija	Valtiovarainministeriö	

Yhteisötekijä	Keskusrikospoliisi, Rahanpesun selvittelykeskus	Sivumäärä	366
Kieli	suomi		

Tiivistelmä

Kansallinen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvio 2026 on järjestyksessään neljäs kansallinen riskiarvio ja se laadittiin keskusrikospoliisin rahanpesun selvittelykeskuksessa. Riskiarviotyötä ohjasivat kansallinen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen viranomaisyhteistyöryhmä. Tämä vuoden 2026 riskiarvio ei kumoa vuoden 2021 riskiarviota eikä osittaispäivitystä vuodelta 2023, vaan täydentää niitä.

Tässä riskiarviossa kuvataan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen uhkia, haavoittuvuuksia ja seurauksia 18 ilmoitusvelvollis sektorin osalta. Riskiarviossa on määritelty sektoreiden kokonaisriskitasot sekä esitetty sektorikohtaisesti esiintyvät uhat ja haavoittuvuudet. Lisäksi riskiarviossa on määritelty Suomeen kohdistuvat rahanpesun rahoittamisen ja terrorismin rahoittamisen kokonaisriskitasot. Riskiarviossa on nostettu esille myös tulevaisuuden toimintaympäristö ja tulevaisuuden uhkatekijöitä, jotka tulee ottaa huomioon tulevaisuuden riskiympäristöön mahdollisesti vaikuttavina tekijöinä.

Riskiarvion kokonaispäivityksen yhteydessä on päivitetty kansallinen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvion toimintasuunnitelma vuosille 2026–2029. Toimintasuunnitelmassa esitellään ne toimenpiteet, joilla riskiarviossa havaittuja riskejä pyritään pienentämään. Riskiarvio ja toimintasuunnitelma muodostavat kokonaisuuden, joka kuvastaa Suomen kansallista ymmärrystä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskeistä ja niiden hallintakeinoista.

Asiasanat	rahoitusmarkkinat, rahanpesu, terrorismi, riskinarviointi, talousrikokset, terrorisminvastainen toiminta, riskit
------------------	--

ISBN PDF	978-952-367-426-4	ISSN PDF	1797-9714
-----------------	-------------------	-----------------	-----------

Julkaisun osoite <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-426-4>

Nationell riskbedömning av penningtvätt och finansiering av terrorism 2026

Finansministeriets publikationer 2026:22	Tema	Finansmarknaden
Utgivare	Finansministeriet	

Utarbetad av	Centralkriminalpolisen, Centralen för utredning av penningtvätt	
Språk	finska	Sidantal 366

Referat

Den nationella riskbedömningen av penningtvätt och finansiering av terrorism 2026 är den fjärde nationella riskbedömningen och den utarbetades av centralen för utredning av penningtvätt vid centralkriminalpolisen. Riskbedömningsarbetet leddes av den nationella myndighetssamarbetsgruppen för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism. Denna riskbedömning från 2026 upphäver inte riskbedömningen från 2021 eller den partiella uppdateringen från 2023, utan kompletterar dem.

I denna riskbedömning redogörs för hot, sårbarheter och följder som hänför sig till penningtvätt och finansiering av terrorism för 18 ansvariga enheters del. I riskbedömningen fastställs de totala risknivåerna för sektorerna samt presenteras de sektorspecifika hoten och sårbarheterna. I riskbedömningen fastställs dessutom de totala risknivåerna för penningtvätt och finansiering av terrorism för Finlands del. I riskbedömningen tas också upp framtidens omvärld och framtida hotfaktorer, som bör beaktas som faktorer som eventuell påverkar riskmiljön i framtiden.

Den nationella handlingsplanen för riskbedömningen av penningtvätt och finansiering av terrorism 2026–2029 har uppdaterats i samband med den totala uppdateringen av riskbedömningen. I handlingsplanen beskrivs de åtgärder som syftar till att reducera de risker som identifierats i riskbedömningen. Riskbedömningen tillsammans med handlingsplanen avspeglar Finlands nationella insikter i riskerna med penningtvätt och terrorfinansiering och hur de kan hanteras.

Nyckelord	finansmarknaden, penningtvätt, terrorism, riskbedömning, ekonomiska brott, verksamhet mot terrorism, risker
------------------	---

ISBN PDF	978-952-367-426-4	ISSN PDF	1797-9714
-----------------	-------------------	-----------------	-----------

URN-adress	https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-426-4
-------------------	---

National Risk Assessment of Money Laundering and Terrorist Financing 2026

Publications of the Ministry of Finance 2026:22	Subject	Financial Markets
Publisher	Ministry of Finance	

Group author	National Bureau of Investigation, Financial Intelligence Unit	
Language	Finnish	Pages 366

Abstract

The National Risk Assessment of Money Laundering and Terrorist Financing 2026 is the fourth national risk assessment produced by the National Bureau of Investigation's Financial Intelligence Unit. Guidance for the work was provided by the national group for inter-authority cooperation on money laundering and terrorist financing. The 2026 risk assessment supplements the 2021 risk assessment and the partial update of 2023 rather than replacing them.

This risk assessment describes the threats, vulnerabilities and consequences related to money laundering and terrorist financing in 18 reporting sectors. The assessment defines overall risk levels and presents threats and vulnerabilities for each sector. The assessment also defines Finland's overall money laundering and terrorist financing risk levels. The assessment looks at the future of the operational environment and future threats that need to be addressed because of their potential impact on that operational environment.

This overall update includes an updated action plan of the national risk assessment on money laundering and terrorist financing for 2026–2029. The action plan presents measures to mitigate the risks identified in the risk assessment. Together, the risk assessment and the action plan describe Finland's national understanding of the risks of money laundering and terrorist financing and of the methods to manage those risks.

Keywords	financial markets, money laundering, terrorism, risk assessment, financial crimes, counter-terrorism, risks
-----------------	---

ISBN PDF	978-952-367-426-4	ISSN PDF	1797-9714
-----------------	-------------------	-----------------	-----------

URN address	https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-426-4
--------------------	---

Sisältö

Lyhenteet	10
1 Yleinen osa	11
1.1 Johtopäätökset ja keskeiset havainnot – rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen	11
1.2 Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvio ja käsitteistöä	18
1.2.1 Riskiarvion tarkoitus	18
1.2.2 Riskiarvion rakenne	20
1.2.3 Riskin muodostuminen	21
1.3 Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen Suomessa	23
1.3.1 Estämistyön rakenne	23
1.3.2 Valvojat ja valvojen ylläpitämät rekisterit	25
1.3.3 Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistyöhön kohdennetut resurssit	28
1.3.3.1 Resurssit ja budjetointi	28
1.3.3.2 Valvojen tekemät toimenpiteet rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi	29
1.3.4 Rahanpesun selvittelykeskus	30
1.3.5 Muut viranomaiset	32
1.3.6 Kansalliset FATF-johtoryhmä ja FATF-ryhmä	32
1.3.7 Kansallinen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen viranomaisyhteistyöryhmä	33
1.3.7.1 Valvojen alatyöryhmä	33
1.3.7.2 NPO-alatyöryhmä	34
1.3.7.3 Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvio -alatyöryhmä (riskiarvio-alatyöryhmä)	34
1.3.8 FAMLIT – viranomaisten ja yksityisen sektorin rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen asiantuntijaryhmä (public private partnership, PPP)	35
1.4 Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskeva sääntely	36
1.4.1 Ylikansalliset toimijat ja sääntely	36
1.4.1.1 Financial Action Task Force (FATF)	36
1.4.1.2 Euroopan komission ylikansallinen riskiarvio	37
1.4.1.3 Ylikansallinen sääntely	38
1.4.1.4 AMLA	40
1.4.2 Kansallinen lainsäädäntö	41
2 Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen toimintaympäristö	44
2.1 Kuvaus ilmoitusvelvollissectoreista	44
2.2 Maantieteellinen sijainti	46

2.3	Teknologian kehittyminen ja tekoäly.....	51
2.4	Rikoshyödyn poisottaminen	55
2.4.1	Käräjäoikeuksissa rahanpesurikoksista tuomittujen menettämisseuraamusten määrät.....	56
2.4.2	Rahanpesun selvittelykeskuksen hallinnolliset määräykset liiketoimien keskeyttämisestä....	56
2.4.3	Pakkokeinolain mukaisesti esitutkintavaiheessa turvatun omaisuuden määristä	57
2.4.4	Talousrikosten rikosvahinkojen määrät	59
2.5	Yleiskuva terrorismista ja terrorismin rahoittamisesta Suomessa	61
3	Kansalliset uhat ja haavoittuvuudet	65
3.1	Rahanpesun kansalliset uhat	65
3.1.1	Bulvaanit	65
3.1.2	Oikeushenkilöiden hyväksikäyttö.....	68
3.1.3	Järjestäytynyt rikollisuus ja katujengit	72
3.1.4	Ammattimaiset avustajat ja mahdollistajat.....	77
3.1.5	Esirikokset.....	79
3.2	Terrorismin rahoittamisen kansalliset uhat	88
3.2.1	Äärioikeisto	88
3.2.2	Radikaali-islamistinen terrorismi.....	89
3.2.3	Terroristisen toiminnan ja sen rahoituksen digitalisoituminen.....	90
3.3	Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen kansalliset haavoittuvuudet	93
3.3.1	Riskilliset maksutavat	93
3.3.1.1	Käteinen.....	93
3.3.1.2	Maksukortit.....	96
3.3.1.3	Pre-paid -kortit ja lahjakortit	97
3.3.1.4	vIBAN	99
3.3.1.5	Kryptovarot	100
3.3.2	Etäasiointi.....	103
3.3.3	Terrorismin rahoittamisen tunnistamisen haasteet	104
4	Rahanpesu	106
4.1	Sektorikohtaiset kokonaisriskitasot.....	112
4.2	Sektorikohtaisten rahanpesun riskien arviointi	115
4.2.1	Rekisteröidyt hawala-tyyppiset rahanvälittäjät	115
4.2.1.1	Toimintaympäristö.....	115
4.2.1.2	Rahanpesun riskit.....	117
4.2.2	Kryptovarapalvelun tarjoajat.....	122
4.2.2.1	Toimintaympäristö.....	122
4.2.2.2	Rahanpesun riskit.....	125
4.2.3	Maksupalvelun tarjoajat	131
4.2.3.1	Toimintaympäristö.....	131
4.2.3.2	Rahanpesun riskit.....	133
4.2.4	Luottolaitokset	137
4.2.4.1	Toimintaympäristö.....	137
4.2.4.2	Rahanpesun riskit.....	139

4.2.5	Muu luotonanto	143
4.2.5.1	Toimintaympäristö	143
4.2.5.2	Rahanpesun riskit	145
4.2.6	Pääomamarkkinat	148
4.2.6.1	Toimintaympäristö	148
4.2.6.2	Rahanpesun riskit	151
4.2.7	Rahapelitoiminta	154
4.2.7.1	Toimintaympäristö	154
4.2.7.2	Rahanpesun riskit	158
4.2.8	Vakuutustoiminta	163
4.2.8.1	Toimintaympäristö	163
4.2.8.2	Rahanpesun riskit	164
4.2.9	Valuutanvaihto	167
4.2.9.1	Toimintaympäristö	167
4.2.9.2	Rahanpesun riskit	167
4.2.10	Asiantuntijapalvelut	169
4.2.10.1	Tavarakauppiaat eli käteisilmoittajat	170
4.2.10.1.1	Toimintaympäristö	170
4.2.10.1.2	Rahanpesun riskit	172
4.2.10.2	Yrityspalvelun tarjoajat	175
4.2.10.2.1	Toimintaympäristö	175
4.2.10.2.2	Rahanpesun riskit	176
4.2.10.3	Asianajajat ja muut oikeudellisia palveluja tarjoavat sekä veroneuvontapalveluita tarjoavat tai verotukseen liittyvää tukea suoraan tai välillisesti tarjoavat	180
4.2.10.3.1	Toimintaympäristö	180
4.2.10.3.2	Rahanpesun riskit	182
4.2.10.4	Kiinteistönvälittäjät ja vuokrahuoneistojen välittäjät	185
4.2.10.4.1	Toimintaympäristö	185
4.2.10.4.2	Rahanpesun riskit	186
4.2.10.5	Kirjanpitäjät	189
4.2.10.5.1	Toimintaympäristö	189
4.2.10.5.2	Rahanpesun riskit	189
4.2.10.6	Panttilainausta	193
4.2.10.6.1	Toimintaympäristö	193
4.2.10.6.2	Rahanpesun riskit	194
4.2.10.7	Perintäliikkeet	196
4.2.10.7.1	Toimintaympäristö	196
4.2.10.7.2	Rahanpesun riskit	197
4.2.10.8	Taidekauppiaat	199
4.2.10.8.1	Toimintaympäristö	199
4.2.10.8.2	Rahanpesun riskit	201
4.2.10.9	Tilintarkastajat	203
4.2.10.9.1	Toimintaympäristö	203
4.2.10.9.2	Rahanpesun riskit	204

5	Terrorismin rahoittaminen	208
5.1	Terrorismi ja terrorismin rahoittaminen rikoksena	209
5.1.1	Terrorismin rahoittamisen tutkimisen ja syytteen asettamisen haasteet	212
5.1.2	Muutokset lainsäädännössä	214
5.2	Pakotteet ja varojen hallinnollinen jäädytys terrorismin torjumiseksi	214
5.3	Sektorikohtaiset riskitasot	215
5.4	Sektorikohtaisten terrorismin rahoittamisen riskien arviointi	217
5.4.1	Rekisteröityjen hawala-tyyppisten rahanvälittäjien terrorismin rahoittamisen riskit	217
5.4.2	Kryptovarapalvelun tarjoajien terrorismin rahoittamisen riskit	221
5.4.3	Luottolaitoksien terrorismin rahoittamisen riskit	224
5.4.4	Maksupalvelun tarjoajien terrorismin rahoittamisen riskit	227
5.4.5	Muu luotonanto -sektorin terrorismin rahoittamisen riskit	229
5.4.6	Pääomamarkkinat -sektorin terrorismin rahoittamisen riskit	231
5.4.7	Rahapeli-toiminnan terrorismin rahoittamisen riskit	233
5.4.8	Vakuustointiminta-sektorin terrorismin rahoittamisen riskit	235
5.4.9	Valuutanvaihto-sektorin terrorismin rahoittamisen riskit	236
5.4.10	Asiantuntijapalveluiden terrorismin rahoittamisen riskit	238
5.4.10.1	Asianajajat ja muita oikeudellisia palveluja tarjoavat sekä veroneuvontapalveluja tarjoavat tai verotukseen liittyvää tukea suoraan tai välillisesti tarjoavat -sektorin terrorismin rahoittamisen riskit	238
5.4.10.2	Kiinteistönvälittäjien ja vuokrahuoneiston välittäjien terrorismin rahoittamisen riskit	240
5.4.10.3	Perintäliikkeiden terrorismin rahoittamisen riskit	242
5.4.10.4	Taidekauppiaiden terrorismin rahoittamisen riskit	243
5.4.10.5	Tavarakauppiaiden eli käteisilmoittajien terrorismin rahoittamisen riskit	245
5.4.10.6	Yrityspalvelujen tarjoajien terrorismin rahoittamisen riskit	246
5.4.10.7	Kirjanpitäjien terrorismin rahoittamisen riskit	248
5.4.10.8	Panttilainausta-sektorin terrorismin rahoittamisen riskit	249
5.4.10.9	Tilintarkastajien terrorismin rahoittamisen riskit	251
6	Tulevaisuuden toimintaympäristö ja uhkatekijät	254
	Lähteet	265
	Liitteet	285
	Liite 1: Metodologia	285
	Liite 2: Valvojien tekemät toimenpiteet rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi (luku 1.4.3.2)	290
	Liite 3: FATFin ja komission määrittämät esirikokset (luku 3.1.5)	301
	Liite 4: Täydentävät sektorikohtaiset toimintaympäristökuvaukset	350
	Liite 5: Toimintasuunnitelma	366

LYHENTEET

AML	<i>Anti Money Laundering</i>	Rahanpesun estäminen
CFT	<i>Combating the Financing of Terrorism</i>	Terrorismin rahoittamisen torjunta
DNFBP	<i>Designated Non-Financial Businesses or Professions</i>	Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen sääntelyssä nimetyt finanssialan ulkopuoliset toimialat ja yhteisöt
FATF	<i>Financial Action Task Force</i>	Hallitusten välinen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen vastainen toimintaryhmä, joka toimii hallinnollisesti OECD:n yhteydessä
FIU	<i>Financial Intelligence Unit</i>	Kansallinen yksikkö, jonka tehtävänä on rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen, paljastaminen ja selvittäminen sekä tutkintaan saattaminen. Suomessa kyse Keskusrikospoliisissa olevasta rahanpesun selvittelykeskuksesta.
ML	<i>Money Laundering</i>	Rahanpesu
NRA	<i>National Risk Assessment</i>	Kansallinen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvio
NPO	<i>Non-Profit Organisation</i>	Voittoa tavoittelematon organisaatio
OECD	<i>The Organisation for Economic Co-operation and Development</i>	Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö
SNRA	<i>Supranational Risk Assessment</i>	EU:n komission laatima ylikansallinen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvio
TF	<i>Terrorist Financing</i>	Terrorismin rahoittaminen

1 Yleinen osa

Suomen vuoden 2026 kansallinen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvio on järjestyksessään neljäs kansallinen riskiarvio. Edellinen kansallinen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvio laadittiin vuonna 2021 ja sitä täydentävä osittaispäivitys vuonna 2023.

Riskiarvio laadittiin keskusrikospoliisin rahanpesun selvittelykeskuksessa. Riskiarviotyötä ohjasivat kansallinen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen viranomaisyhteistyöryhmä (jäljempänä *viranomaisyhteistyöryhmä*)¹ sekä sen alaisuuteen syksyllä 2022 perustettu rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvio-alatyöryhmä (jäljempänä *riskiarvio-alatyöryhmä*)².

1.1 Johtopäätökset ja keskeiset havainnot – rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen

Rahanpesu ja terrorismin rahoittaminen muodostavat huomattavan ongelman rahoitusjärjestelmälle, sillä niiden seurauksena voi aiheutua vakavia talouden, rahoitusmarkkinoiden ja yhteiskunnan vakauteen liittyviä ongelmia. Seuraukset voivat ilmetä taloudellisina vaikutuksina, kuten kansainvälisten pääomavirtojen häiriöinä. Rahanpesu ja terrorismin rahoittaminen voivat heikentää luottamusta rahoitusjärjestelmään, mikä puolestaan voi johtaa pääomien poistumiseen maasta ja vaikeuttaa ulkomaisten sijoitusten saamista. Epävarmuus ja riskien kasvu voivat myös vähentää kotimaisten ja ulkomaisten sijoitusten määrää, mikä omalta osaltaan hidastaa talouskasvua. Näin ollen rahanpesu ja terrorismin rahoittaminen voivat heikentää kokonaisuutena jopa talouden kilpailukykyä ja kasvunäkymiä.

Mikäli rahanpesua ja terrorismin rahoittamista ei torjuta tehokkaasti, kansalaisten ja muiden sidosryhmien luottamus rahoituslaitoksiin ja koko yhteiskunnalliseen ja taloudelliseen järjestelmään voi heikentyä. Rahanpesuun liittyvä rikollisuus voi

1 Ks. luku 1.4.7.

2 Ks. luku 1.4.7.3.

vaikuttaa kielteisesti rahoituslaitosten vakauteen ja lisätä riskiä niiden toiminnan keskeytymiselle. Rahanpesun tehoton estäminen lisää myös rikollisen toiminnan houkuttelevuutta, ja rikollisten toimijoiden levittäytyminen markkinoille voi osaltaan syödä rehellisten toimijoiden toimintaedellytyksiä. On myös huomioitava se, että mikäli rahanpesua ja terrorismin rahoittamista ei torjuta tehokkaasti, voi niihin yhdistetty mainehaitta vahingoittaa maan taloudellista mainetta ja heikentää sen vetovoimaa sijoituskohteena.

Vuoden 2026 kansallisessa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarviossa on ensimmäistä kertaa arvioitu rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen kansallinen kokonaisriskitaso. Suomen kansallinen rahanpesun kokonaisriskitaso on tasolla **3 eli merkittävä** ja terrorismin rahoittamisen riskitaso on tasolla **2 eli kohtalaisen merkittävä**. Kokonaisriskitaso muodostuu erityisesti rajat ylittävistä rikoshyötyvirroista, rekisteröityjen hawala-tyyppisten rahanvälittäjien (jäljempänä hawalat) ja rekisteröimättömien hawaloiden hyödyntämisestä sekä laajemmasta underground banking -ilmiöstä, kryptovarojen ja muiden digitaalisten palveluiden hyödyntämisestä sekä näihin liittyvistä tiedonvaihto-, osaamis- ja resurssihaavoittuvuuksista. Kokonaisriskitaso perustuu myös useissa sektoreissa samanaikaisesti ilmeneviin ja toisiaan vahvistaviin uhkiin ja haavoittuvuuksiin eikä yksittäisen sektorin riskillisyyteen³.

Rahanpesun kansalliset uhat

Keskeisinä rahanpesun uhkina tunnistetaan bulvaanien käyttö, oikeushenkilöiden hyväksikäyttö, järjestäytynyt rikollisuus ja katujengit sekä ammattimaiset avustajat. Bulvaanitoiminta liittyy usein lyhyen elinkaaren yhtiöihin, joita hyödynnetään peittämään rikollisten todellista toimintaa ja hallintaa. Oikeushenkilöitä käytetään varojen kierrättämiseen, monimutkaisiin yritysjärjestelyihin ja kansainvälisen petosrikollisuuden mahdollistamiseen.

Järjestäytyneen rikollisuuden toiminta Suomessa on vahvasti sidoksissa kansainvälisiin verkostoihin. Rikollisryhmät käyttävät yrityksiä muun muassa kiinteistöjärjestelyihin, pimeiden palkkojen maksamiseen, veronkiertoon ja varojen nopeaan siirtämiseen ulkomaille. Petosrikokset – erityisesti tietoverkkoavusteiset petokset, maksuvälinepetokset ja identiteettiväärinkäytökset – muodostavat keskeiset rahanpesun esirikokset, ja niiden määrä on noussut voimakkaasti. Myös huumausainerikokset, talousrikokset ja kyberrikollisuus ovat kasvavia uhkia.

³ Riskiarviossa on huomioitu 28.2.2026 mennessä käytettävissä ollut aineisto.

Suomen nykyisessä riskikuvassa rahanpesun kannalta keskeisimmiksi esirikoksiksi nousevat erityisesti petosrikollisuus, huumausainerikollisuus ja talousrikollisuus. Näitä yhdistää rikosyhödyn nopea siirtäminen, kansainvälisyys sekä useiden eri maksukanavien ja toimijoiden hyödyntäminen, mikä lisää niiden merkitystä rahanpesuriskin näkökulmasta.

Terrorismin rahoittamisen kansalliset uhat

Terrorismin rahoittamisen riskiä Suomessa lisäävät radikaali-islamistiset ja äärioikeistolaiset verkostot, jotka toimivat yhä enemmän verkossa ja hyödyntävät digitaalista varainhankintaa. Varainhankinta tapahtuu usein pieninä toistuvina suorituksina, joiden tunnistaminen on vaikeaa. Kansainväliset konfliktit ja globaalit radikalisaatiotrendit heijastuvat myös Suomen tilanteeseen.

Rahanpesun selvittelykeskuksen analyysit osoittavat, että terrorismin rahoittamiseen liittyy usein kansainvälisiä rahavirtoja, joissa varoja siirretään krypto-varoja hyödyntäen, rahansiirtopalveluilla tai rekisteröityjen hawala-tyyppisten rahanvälittäjien sekä rekisteröimättömien hawaloiden kautta. Lahjoitukset ja lähipiirin varojen käyttö ovat myös tyypillisiä keinoja. Haasteena on myös se, että toiminta voidaan naamioda tavanomaiseksi kansainväliseksi rahaliikenteeksi.

Terrorismin rahoittaminen eroaa rahanpesusta erityisesti vaikutuslogiikaltaan, sillä yksittäisetkin pienet rahavirrat voivat mahdollistaa vakavia turvallisuusuhkia. Tämän vuoksi terrorismin rahoittamisen riskien arvioinnissa korostuu rahavirtojen käyttötarkoitus ja vaikutusten vakavuus suhteessa niiden määrään.

Kansalliset haavoittuvuudet

Kansallisia haavoittuvuuksia ovat erityisesti:

- riskilliset maksutavat, kuten käteinen ja kryptovarat
- etäasiointiin liittyvät tuntemisongelmat ja puutteellinen digitaalinen tunnistaminen
- puutteet asiakkaan tuntemisen prosesseissa
- valvonnan ja tiedonvaihdon rajallisuus
- resurssi- ja osaamisvajeet viranomaisissa ja toimialoilla.

Digitalisaation vauhti ylittää monin paikoin valvonnan ja viranomaisten käytössä olevat työkalut, mikä nostaa kokonaisuutena kansallista haavoittuvuutta.

Rahanpesun sektorikohtaiset riskit

Sektorikohtaisessa tarkastelussa korkein (erittäin merkittävä) rahanpesun riski kohdistuu:

- rekisteröidyt hawala-tyyppiset rahanvälittäjiin
- kryptovarapalvelun tarjoajiin
- maksupalvelun tarjoajiin.

Edellä luetelluilla sektoreilla anonymiteetti, puutteellinen sääntelyhistoria, kansainväliset rahavirrat ja valvonnan haasteet korostuvat. Kryptovarojen käyttö lisää riskejä erityisesti pakotteiden kiertämisessä ja rikoshyödyn siirtämisessä. Rekisteröimättömät hawalat toimivat muodollisen valvonnan ulkopuolella, ja niihin liittyy merkittäviä terrorismin rahoittamisen riskejä.

Merkittäväksi riskisektoriksi arvioidaan luottolaitokset, joiden kautta kulkee suurin osa epäilyttävistä liiketoimista, ja jotka muodostavat keskeisen osan kansallisesta valvontajärjestelmästä. Pankeissa riskit liittyvät asiakasmäärien suuruuteen, kansainvälisiin maksuihin ja digitaalisten palveluiden laajaan käyttöön. Kohtalaisen merkittävän riskin sektoreita ovat muun muassa rahapelitoiminta, pääomamarkkinat, vakuutustoiminta, valuutanvaihto, tavarakauppiat sekä useat asiantuntijapalvelutoimialat kuten kirjanpitäjät, asianajajat, kiinteistönvälittäjät ja perintäliikkeet. Näillä toimialoilla riskit liittyvät usein puutteelliseen asiakas-tuntemukseen, käteisen ja kryptovarojen käyttöön sekä monimutkaisiin omistusrakenteisiin.

Terrorismin rahoittamisen sektorikohtaiset riskit

Terrorismin rahoituksen näkökulmasta sektorit, joihin korkein riski kohdistuu, ovat:

- rekisteröidyt hawala-tyyppiset rahanvälittäjät
- kryptovarapalvelun tarjoajat
- luottolaitokset
- maksupalvelun tarjoajat.

Rekisteröidyt hawala-tyyppiset rahanvälittäjät mahdollistavat varojen siirron riskialueille ilman virallisia järjestelmiä tai seurantaa. Hawaloihin kohdistuneeksi merkittäväksi uhaksi on tunnistettu myös rekisteröimättömien hawaloiden hyödyntäminen terrorismin rahoittamisessa eli underground banking toiminnan hyödyntäminen. Kryptovaroihin kohdistuvat merkittävimmät riskit muodostuvat niiden anonyymistä luonteesta, kansainvälisyydestä ja valvonnan kehittymättömyydestä. Pankkisektorilla riskinä ovat pienet, toistuvat rahasiirrot

ja varainhankinnan hajauttaminen useille tileille. Maksupalveluissa erityinen riski liittyy digitaalisiin lompakoihin ja neopankkeihin, joiden palvelut ovat rajat ylittäviä ja joiden valvonta voi olla kehittymätöntä.

Tulevaisuuden toimintaympäristö ja uhkatekijät

Tulevaisuuden uhkakenttä korostaa teknologian ja kansainvälisen toimintaympäristön muutosten merkitystä. Kehittyvät teknologiat, kuten tekoäly, hajautetut rahoitusjärjestelmät, kryptovarojen uudet sovellukset ja digitaalisten pelialustojen token-ekosysteemit, luovat uusia rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen mahdollisuuksia. Geopoliittiset jännitteet, pakotteiden kiertäminen sekä vaihtoehtoisten maksujärjestelmien yleistymisen lisäävät myös taloudellisia ja poliittisia riskejä.

Tulevaisuudessa EU:n AML-säätelypaketti ja AMLA-viranomaisen perustaminen tulevat vahvistamaan nykyisiä valvontarakenteita sekä tehostavat rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjuntatyötä, mutta samalla ne edellyttävät kansallisilta viranomaisilta lisäresursseja ja osaamista.

Yhteenveto

Riskiarvion mukaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen uhkakenttä Suomessa on monimuotoinen ja vahvasti sidoksissa digitalisaatioon, kansainväliseen rikollisuuteen ja geopoliittisiin muutoksiin. Suurimmat riskit liittyvät epävirallisiin rahanvälitysjärjestelmiin, kryptovarapalveluihin ja maksupalveluihin. Kansalliset haavoittuvuudet liittyvät erityisesti valvontaresursseihin, asiakastuntemuksen puutteisiin ja tiedonvaihdon rajoitteisiin. Tulevaisuudessa teknologinen murros ja kansainvälinen turvallisuustilanne korostavat entistä enemmän riskiperusteisen lähestymistavan ja viranomaisyhteistyön merkitystä.

Edellä kuvatut ilmiöt muodostavat riskiarvion analyysin ytimen. Seuraavissa luvuissa tarkastellaan, miten ne ilmenevät kansallisina uhkina ja haavoittuvuuksina sekä miten ne heijastuvat eri sektoreihin kohdistuviin rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskeihin. Alla on kuvattu rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen kansallisessa riskiarviossa tarkasteltujen sektoreiden⁴ riskitasot asteikolla

4 Sektorijaottelu pohjautuu rahanpesulain soveltamisalassa määriteltyihin ilmoitusvelvollisryhmiin. Sektoreiden muodostamista on kuvattu tarkemmin riskiarvion metodologiaa koskevassa liitteessä.

1–4.⁵ Sektorien riskitasot perustuvat uhkien, haavoittuvuuksien ja seurausten kokonaisarvioon sekä siihen, missä määrin sektorit mahdollistavat rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen eri vaiheita, kuten varojen sijoittamisen, kerrostamisen ja integroinnin.

Taulukko 1. Kansallisen riskiarvion tarkastelemien sektorien rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskitasot.

Sektori	ML riskitaso	TF riskitaso
Rekisteröidyt hawala-tyyppiset rahanvälittäjät	4	4
Kryptovarapalvelun tarjoajat	4	3
Maksupalvelun tarjoajat	4	3
Luottolaitokset	3	3
Tavarakauppiat eli käteisilmoittajat	3	2
Yrityspalvelun tarjoajat	3	2
Asianajajat	2	2
Kiinteistönvälittäjät	2	2
Muu luotonanto	2	2
Muut oikeudellisia palveluja tarjoavat	2	2
Perintäliikkeet	2	2
Pääomamarkkinat	2	2
Rahapelitoiminta	2	2
Taidekauppiat	2	2
Vakuutustoiminta	2	2
Valuutanvaihto	2	2
Veroneuvontapalvelua tarjoavat tai verotukseen liittyvää tukea suoraan tai välillisesti tarjoavat	2	2
Vuokrahuoneiston välittäjät	2	2
Ammattilaisjalkapalloseurat	2	1

5 Asteikkoa sovelletaan seuraavasti: 1=vähäisesti merkittävä riski, 2=kohtalaisesti merkittävä riski, 3=merkittävä riski ja 4=erittäin merkittävä riski.

Sektori	ML riskitaso	TF riskitaso
Kirjanpitäjät	2	1
Panttilainaus	2	1
Tilintarkastajat	2	1

Aikaisempien riskiarvioiden päähavainnot

Ensimmäinen kansallinen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvio laadittiin Poliisiammattikorkeakoulun RATERISK-projektissa vuonna 2015. Tämän jälkeen on julkaistu valtiovarainministeriön ja sisäministeriön koordinoimana kansallinen riskiarvio vuonna 2021 ja laaja osittaispäivitys vuonna 2023. Vertailtavuuden näkökulmasta esiin tuodaan edellisen riskiarvion ja osittaispäivityksen päähavaintoina seuraavat huomiot:

- Useilla eri ilmoitusvelvollissektoreilla luotetaan liiallisesti pankkien monitorointijärjestelmiin, mikä voi johtaa sektoreiden omien toimijoiden puutteellisiin selvityksiin asiakkaan liiketoimien taustoista tai varojen alkuperästä. Mikäli varat ovat peräisin kotimaisesta pankista, luotetaan usein pankin kykyyn havaita epäilyttävät liiketoimet ja selvittää varojen alkuperä.
- Tietojenvaihdossa koetaan olevan puutteita etenkin ilmoitusvelvollisten välillä, mikä vaikuttaa mahdollisuuksiin havaita epäilyttäviä liiketoimia. Ilmoitusvelvollisilla olisi tarve varmistua esimerkiksi asiakkaan ilmoittaman tilin oikeasta omistajasta, mutta asian selvittämistä rajoittaa tietojenvaihtoon liittyvän sääntelyn epäselvä tilanne.
- Terrorismin rahoittamista koskevan ilmiön tunnistaminen on vaikeaa, mikä vaikuttaa olennaisesti toimijoiden kykyyn havaita epäilyttävää toimintaa.
- Riskillisimpänä sektorina sekä rahanpesun että terrorismin rahoittamisen näkökulmasta on hawala-toimijat. Hawaloiden lisäksi korkeinta rahanpesun riskiä sisältävänä sektorina on virtuaalivaluutan tarjoajat sekä maksupalvelun tarjoajat.
- Yleisenä oikeushenkilöihin kohdistuvana riskinä on havaittu bulvaanien hyväksikäyttö yritystoiminnassa eri muodoissa. Lisäksi olemassa olevien yritysten hyväksikäyttö ylipäänsä sekä passiivisten yritysten kaappaus rikollisten toimesta on tunnistettu mahdolliseksi riskikenaarioksi.

- Yksi keskeisimmistä rikolliseen toimintaympäristöön vaikuttavista esirikoksista ovat petosrikollisuuden erilaiset muodot, jotka vaikuttavat myös keskeisesti rahanpesun esirikoksina.
- Rahanpesun osalta virtuaalivaluutan tarjoajiin liittyen on tunnistettu vuonna 2023 määrällisesti eniten yksittäisiä merkittäviä riskejä. Virtuaalivaluuttasektori kehittyy jatkuvasti, jolloin myös viranomaisten ja lainsäätäjien osaaminen ja ymmärrys eri trendeistä korostuu.

1.2 Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvio ja käsitteistöä

1.2.1 Riskiarvion tarkoitus

Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 2 luvun 1 §:ssä (444/2017, jäljempänä *rahanpesulaki*) säädetään riskiarviosta ja sen laadinnasta vastaavista viranomaisista. Kansallisessa riskiarviossa tunnistetaan ja arvioidaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskejä Suomessa eri toimialoilla sekä osaltaan autetaan riskiperusteisen lähestymistavan vahvistamisessa, rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen valvonnan ja toiminnan kehittämisessä sekä resurssien kohdentamisessa tehokkaalla tavalla.

Riskiarviossa on otettava huomioon Euroopan komission (jäljempänä *komissio*) laatima ylikansallinen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvio (eng. *Supranational Risk Assessment, SNRA*, jäljempänä *ylikansallinen riskiarvio*).⁶ Rahanpesulain mukaan riskiarvion yhtenä tarkoituksena on tukea toimivaltaisten valvontaviranomaisten, asianajajayhdistyksen ja ilmoitusvelvollisten omien riskiarvioiden laadintaa. Komission mukaan ylikansallinen riskiarvio, jäsenmaiden kansalliset riskiarviot sekä sektorikohtaiset riskiarviot ovat yhtä lailla merkityksellisiä ja täydentävät toisiaan.

Kansallista riskiarviota on päivitettävä säännöllisesti.⁷ Suomen kansallista riskiarviota päivitetään neljän vuoden sykleissä siten, että syklin toisena vuotena riskiarvio päivitetään ainoastaan keskeisten osa-alueiden (sektoreiden ja

6 Neljännen rahanpesudirektiivin ((EU) 2015/849) 7 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on kansallisia riskien arviointeja koskevia toimenpiteitä suorittaessaan hyödynnettävä ylikansallisen riskiarvion tuloksia.

7 Neljännen rahanpesudirektiivin (2015/849) 7 artiklan mukaan jäsenvaltion on pidettävä kansallinen riskiarvionsa ajan tasalla.

ajankohtaisten ilmiöiden) osalta ja neljäntenä vuotena tehdään kokonaisvaltainen päivitys. Lisäksi vuosittain kerätään tietoa ja tilastoja rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistyössä mukana olevilta viranomaisilta ja valvojlta, sillä rahanpesulain 2 luvun 1 §:n 4 momentin mukaan sisäministeriön ja valtiovarainministeriön tulee julkistaa tilastoista yhteenveto. Päivityksiä edeltävinä vuosina tehdään myös valmistavia toimenpiteitä. Riskiarvion päivittämissyklin sääntelyyn on tulossa muutos EU:n AML-sääntelypaketin kansallisen täytäntöönpanon⁸ myötä. Tulevaisuudessa Suomen kansallinen riskiarvio on pidettävä ajan tasalla ja tarkistettava vähintään joka neljäs vuosi. Lisäksi riskiarviota voidaan tarkistaa useammin tai tehdä tapauskohtaisia alakohtaisia riskiarvioita, mikäli riskitilanne sitä edellyttää.⁹

Aikaisemmin kansallisella päätöksellä kansallinen riskiarvio tuli päivittää kahden vuoden välein. Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen vastainen toimintaryhmä (eng. *Financial Action Task Force*, jäljempänä FATF), joka toimii hallinnollisesti Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) yhteydessä, ei määrittele riskiarvion päivittämissyklejä. Kuitenkin kuudennen rahanpesudirektiivin 8 artiklan mukaan jäsenvaltion tulee pitää riskiarvio ajan tasalla ja tarkistettava sitä vähintään joka neljäs vuosi. Riskitilanne huomioiden riskiarviota voidaan päivittää myös useammin tai jäsenvaltiot voivat laatia tapauskohtaisia alakohtaisia riskiarvioita. EU-sääntelyn mukaisesti myös Suomessa siirrytään neljän vuoden päivityssykliin. Riskiarviotyö on luonteeltaan evolutiivista ja tämä neljäs kansallinen riskiarvio toimii myös tulevien riskiarvioiden tukena niin menetelmällisesti kuin tiedollisten tarpeiden kartoittamisen osalta.

8 Ks. Valtiovarainministeriö: Rahanpesulainsäädännön kokonaisuudistus -hanke, viitattu 9.1.2026.

9 Kuudennen rahanpesudirektiivin ((EU) 2024/1640) 8 artiklan mukaan ”Kunkin jäsenvaltion on toteutettava kansallinen riskiarvio itseensä kohdistuvien rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskien sekä kohdennettujen talouspakotteiden täytäntöönpanon laiminlyönnin ja kiertämisen riskien tunnistamiseksi, arvioimiseksi, ymmärtämiseksi ja vähentämiseksi. Sen on pidettävä tämä riskiarvio ajan tasalla ja tarkistettava sitä vähintään joka neljäs vuosi.” Jos jäsenvaltiot katsovat, että riskitilanne sitä edellyttää, ne voivat tarkistaa kansallista riskiarviota useammin tai tehdä tapauskohtaisia alakohtaisia riskiarvioita.

Riskien tunnistamisen ja riskitason määrittämisen jälkeen tulee soveltaa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämis- ja mitigointitoimia tavoilla, jotka ovat oikeassa suhteessa tunnistettuihin riskeihin nähden. Myös FATF¹⁰, komissio¹¹ ja EU-sääntely edellyttävät toimia riskien pienentämiseksi, ja nämä toimet ilmenevät kansallisen riskiarvion tulosten perusteella laaditusta toimintasuunnitelmasta. Toimintasuunnitelma laaditaan lähtökohtaisesti neljälle vuodelle riskiarvion kokonaisvaltaisen päivityksen yhteydessä. Toimintasuunnitelmassa selvitetään ennen kaikkea kohdennettuja lainsäädännöllisiä ja operatiivisia toimenpiteitä havaittujen riskien pienentämiseksi. Toimintasuunnitelmaan voidaan ottaa myös sellaisia toimenpiteitä, jotka perustuvat FATFin tai komission uusiin vaatimuksiin tai jotka katsotaan välttämättömiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi.

1.2.2 Riskiarvion rakenne

Tämä laaja riskiarvion kokonaispäivitys on jatkumoa vuoden 2023 osittaispäivitykselle sekä aikaisemmalle vuoden 2021 laajalle riskiarvion kokonaispäivitykselle. Tämän riskiarvion tilastollinen aineisto on kerätty vuosilta 2020–2025. Osa tilastoista on päivitetty vuoden 2025 luvuilla, mutta kaikkea tilastoaineistoa ei ole ollut saatavilla vuodelta 2025. Kerättyä aineistoa on analysoitu sekä käsitelty tämän riskiarvion myöhemmissä luvuissa. Analyysityö, mikä on kattanut muun muassa uhkien, haavoittuvuuksien, toimiympäristökuvauksien käsittelyn ja analysoinnin, on tehty vuonna 2025. Riskiarviotyö on saatu päätökseen vuonna 2026 ja kansallinen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvio on nimetty sen valmistumisvuoden perusteella.

Vuoden 2026 kansallinen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvio koostuu kuudesta osasta ja liitteistä (liitteet 1–4). Ensimmäisenä oleva yleinen osa sisältää kuvauksen riskiarvion kansallisesta ja kansainvälisestä kehiksestä, ohjaavista laeista ja asiakirjoista, riskin muodostumisesta sekä riskiarvion tarkoituksesta. Toisessa osassa käsitellään rahanpesun ja kolmannessa osassa terrorismin rahoittamisen riskejä uhkien ja haavoittuvuuksien näkökulmasta. Neljäs

10 FATF 2012–2025, s. 10.

11 Kuudennen rahanpesudirektiivin ((EU) 2024/1640) 7 artiklan mukaan ”Komissio antaa jäsenvaltioille suosituksia sopivista toimenpiteistä tunnistettuihin riskeihin puuttumiseksi. Jos jäsenvaltio päättää, ettei se sovelle ainoakaan suosituksista rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen kansallisessa torjuntajärjestelmässään, sen on ilmoitettava asiasta komissiolle ja annettava yksityiskohtainen perustelu päätöksensä syistä.”

ja viides osa sisältää rahanpesuun ja terrorismin rahoittamiseen liittyvien riskien kuvaamisesta. Kuudennessa osassa esitetään näkemyksiä rahanpesun ja terrorismin rahoituksen mahdollisista tulevista uhkista sekä tulevaisuuden suuntaviivoja. Riskiarvion liitteissä on muun muassa tässä riskiarviossa käytetty metodologia, esirikosten kuvaukset ja sektoreiden toimiympäristökuvaukset.

NPO-sektorin osalta kansallista riskien ymmärrystä on syvennetty erillisellä vuonna 2024 julkaistulla NPO-riskiarviolla, ja sen tuloksia toimeenpannaan sektorikohtaisen toimintasuunnitelman kautta. Tämä täydentää kansallista riskiarviota erityisesti terrorismin rahoittamisen näkökulmasta.

1.2.3 Riskin muodostuminen

Rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen riskillä tarkoitetaan uhan, haavoittuvuuden ja seurauksen yhdistelmästä koostuvaa tekijää. FATFin määritelmien mukaan:

- **Uhka** on henkilö tai ryhmä ihmisiä, esine tai toimintaa, joka voi aiheuttaa haittaa esimerkiksi valtiolle, yhteiskunnalle tai taloudelle. Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen yhteydessä tähän kuuluvat rikolliset ja terroristiryhmät varoineen sekä näiden toiminnan edistäjät. Rahanpesun esirikokset voidaan katsoa olevan uhkia. Uhka toimii tyypillisesti keskeisenä lähtökohtana kehitettäessä käsitystä rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen riskistä.¹²
- **Haavoittuvuudet** ovat asioita, joita uhat voivat hyödyntää tai jotka voivat tukea tai edesauttaa uhkien toteutumista. Riskien arvioinnissa haavoittuvuuden tarkasteleminen tarkoittaa keskittymistä esimerkiksi tekijöihin, jotka edustavat heikkouksia rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen vastaisissa järjestelmissä tai tarkastuksissa, tai valtion tiettyjä ominaispiirteitä. Myös muun muassa sääntelyyn tai valvontaan liittyvät heikkoudet voivat olla haavoittuvuuksia. Haavoittuvuuksiin voi sisältyä myös tietyn sektorin, tuotteen tai palvelun tyyppisiä, jotka tekevät niistä houkuttelevia rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen tarkoituksiin.¹³
- **Seurauksella** tarkoitetaan vaikutuksia tai haittoja, joita rahanpesu tai terrorismin rahoittaminen voivat aiheuttaa. Seuraukset

12 FATF 2024, s. 9.

13 FATF 2024, s. 10.

sisältävät taustalla olevan rikos- ja terroristitoiminnan vaikutukset rahoitusjärjestelmiin ja -instituutioihin sekä talouteen ja yhteiskuntaan yleensä. Rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen seuraukset voivat olla lyhyt- tai pitkäaikaisia.¹⁴

Riski syntyy, kun uhka onnistuneesti käyttää hyväkseen haavoittuvuutta muodostaakseen seurauksen. Riski voidaan muotoilla konkreettiseksi toimintamalliksi tai -tavaksi, kuten käteisrahan kuljetus valtioiden rajojen yli. Riski voi olla myös tietty konkreettinen tekijä, kuten maantieteellinen sijainti tai teknologian kehittymiseen liittyvät seikat.

FATFin 2024 julkaisemassa rahanpesun riskiarvion laatimista koskevassa ohjeessa katsotaan, että seuraukset, yhdessä todennäköisyyden ja vakavuuden arvioinnin kanssa, ovat keskeisiä arviointikriteerejä arvioitaessa rahanpesun riskiä.¹⁵ Tässä vuoden 2026 riskiarviossa on ensimmäistä kertaa kansallisessa riskien arviointiprosessissa huomioitu FATFin metodologian mukaisesti myös seuraukset uhkien ja haavoittuvuuksien lisäksi. Seurausten merkittävyyttä on arvioitu neljäportaisella asteikolla huomioiden sekä sektorin hyödynnettävyys laajamittaiseen rahanpesuun tai terrorismin rahoittamiseen, että sektorin väärinkäytöstä yhteiskunnalle aiheutuvat vaikutukset.

Tässä riskiarviossa kansallinen kokonaisriskitaso muodostuu toimintaympäristön, yleisten uhkien ja haavoittuvuuksien sekä sektorikohtaisten riskihavaintojen kokonaisarviointista. Arvioinnissa huomioidaan uhkien, haavoittuvuuksien ja seurausten yhteisvaikutus sekä se, missä määrin samat riskitekijät esiintyvät samanaikaisesti useissa sektoreissa ja vahvistavat toisiaan.

Kokonaisriskitasoa määritettäessä painotetaan erityisesti sellaisia ilmiöitä, jotka ovat luonteeltaan rajat ylittäviä, monivaiheisia ja useita sektoreita koskettavia, kuten rajat ylittävät rahavirrat, epäviralliset rahanvälitysjärjestelmät ja digitaalisten palveluiden hyödyntäminen. Lisäksi arvioinnissa huomioidaan riskien vaikutusten vakavuus, jolloin myös määrältään rajalliset mutta vaikutuksiltaan merkittävät ilmiöt voivat nostaa kokonaisriskitasoa.

Yksityiskohtaisempi kuvaus arviointiprosessista, sektorikohtaisesta pisteytyksestä ja kokonaisriskitason muodostamisesta on esitetty liitteessä 1.

14 FATF 2024, s. 10.

15 FATF 2024, s. 32.

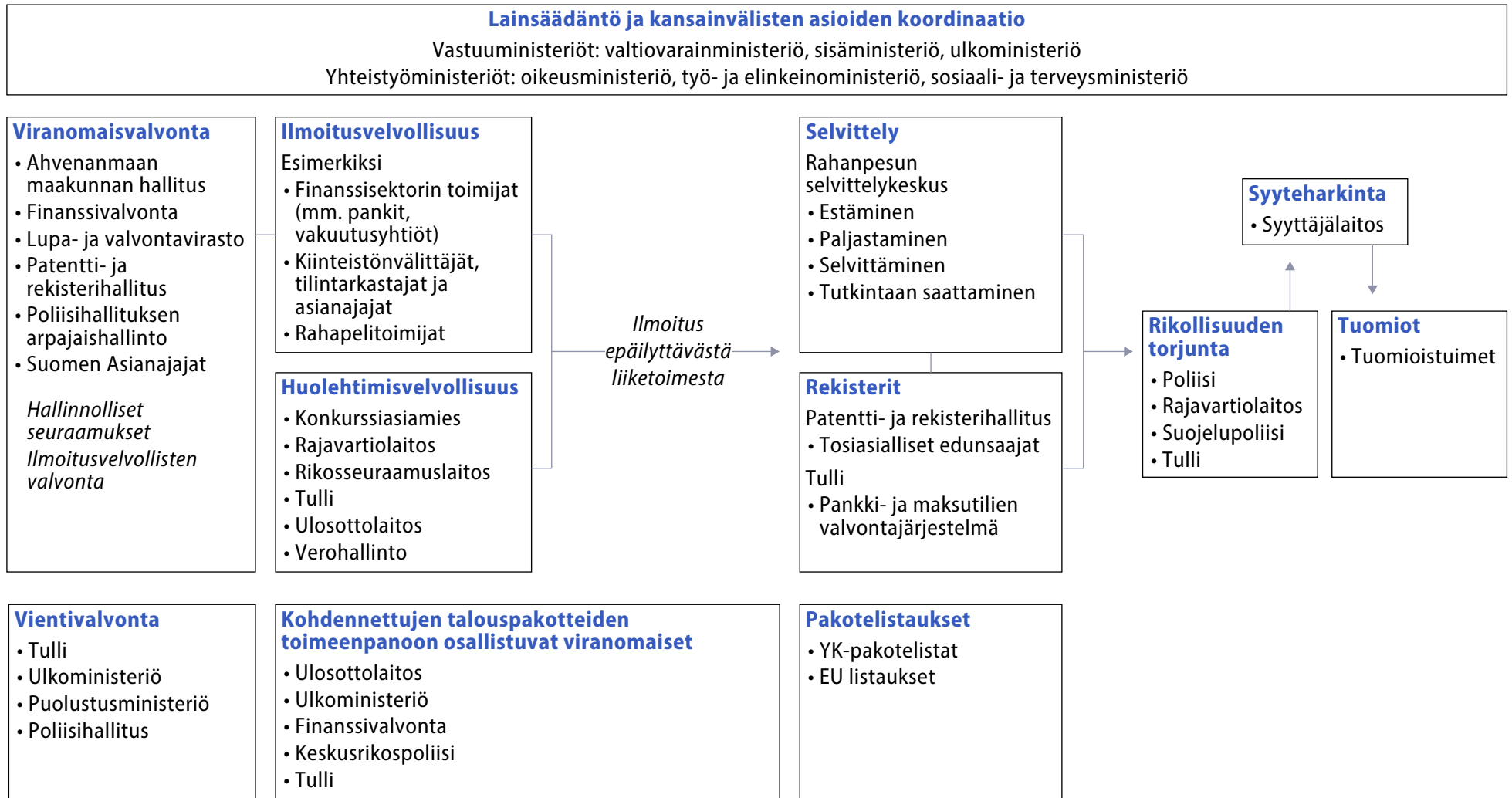
1.3 Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen Suomessa

1.3.1 Estämistyön rakenne

Valtiovarainministeriö vastaa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevan lain ja sen nojalla annettavien säädösten valmistelusta sekä FATF-asioiden kansallisesta koordinaatiosta. Sisäministeriö vastaa rahanpesun selvittelykeskuksesta annetun lain ja sen nojalla annettavien säädösten valmistelusta. Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa puolestaan harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan strategian mukaisesta toimenpidesuunnitelmasta. Muita keskeisiä ministeriöitä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisessä ovat oikeusministeriö, ulkoministeriö sekä sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö.¹⁶ Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen kannalta keskeiset ministeriöt, viranomaiset, valvojat ja huolehtimisvelvolliset on kuvattu alla (kuva 1).

16 Luvussa 1.3 kuvataan vain muutamia keskeisimmät rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistyöhön liittyvät lait. Lisäksi estämistyöhön liittyvät lukuisat muut lait ja strategiat, kuten pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annettu laki, rahapelilaki, kaupparekisterilaki, kansallinen terrorismintorjunnan strategia ja järjestäytyneen rikollisuuden torjuntastrategia.

Kuvio 1. Keskeiset toimijat rahanpesun, terrorismin rahoittamisen ja kohdennettujen talouspakotteiden kiertämisen estämisessä.

1.3.2 Valvojat ja valvojen ylläpitämät rekisterit

Rahanpesulaissa on asetettu eri viranomaisille ja asianajajayhdistykselle tehtäväksi valvoa, että ilmoitusvelvolliset noudattavat niille rahanpesulaissa asetettuja velvoitteitaan. Finanssisektorin ilmoitusvelvollisia valvoo Finanssivalvonta¹⁷, tilintarkastaja Patentti- ja rekisterihallitus ja asianajajia Suomen Asianajajat. Poliisihallituksen arpajaishallinto valvoo arpajaislain (1047/2001) 11 §:ssä tarkoitettua rahapeliyhteisöä.¹⁸ Muita rahanpesulain mukaisia ilmoitusvelvollisia valvoo Lupa- ja valvontavirasto. Ahvenanmaan maakunnan hallitus valvoo Ahvenanmaalla toimivia kiinteistöjen ja vuokrahuoneistojen välityksiä sekä Ahvenanmaan rahapeliyhteisöä.¹⁹

17 Lisäksi Lupa- ja valvontavirasto (aiemmin Etelä-Suomen aluehallintovirasto) valvoo sellaisia finanssialan toimijoita, jotka eivät kuulu Finanssivalvonnan valvottaviin.

18 Lisäksi rahanpesulain mukaan Poliisihallitus valvoo mainitun ilmoitusvelvollisen lisäksi 1 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua elinkeinonharjoittajaa ja yhteisöä, joka välittää osallistumismaksuja ja -ilmoituksia 1 luvun 2 §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitettua rahapeliyhteisön tarjoamiin rahapeleihin.

19 31.12.2023 asti Ahvenanmaan rahapeliyhteisöä valvoi Lotteriinspektionen. Ks. luku 4.2.7 Rahapelitoiminta.

Taulukko 2. Rahanpesulain mukaiset valvojat ja niiden valvomat ilmoitusvelvolliset.

Valvojat	Ilmoitusvelvolliset
Finanssivalvonta	Talletuspankit ja muut luottolaitokset, kuluttajaluottojen myöntäjät ja vertaislainavälittäjät, maksupalveluntarjoajat, kryptovarapalvelun tarjoajat, sijoituspalveluyritykset, rahastoyhtiöt, vaihtoehtorahastonhoitajat, henki- ja vahinkovakuutusyhtiöt, työeläkevakuutusyhtiöt, vakuutusedustajat, arvopaperikeskus, tilinhoitajayhteisöt, säilytysyhteisöt, asuntoluotonvälittäjät
Poliisihallituksen arpajaishallinto	Manner-Suomen rahapeliyhteisö
Patentti- ja rekisterihallitus	Tilintarkastajat
Suomen Asianajajat	Asianajajat
Lupa- ja valvontavirasto	<ul style="list-style-type: none"> • Oikeudellisten palvelujen tarjoajat (pois lukien asianajajat) • Rahoituspalvelujen tarjoajat (pois lukien Finanssivalvonnan valvottavat) • Valuutanvaihtajat • Sijoituspalvelujen oheispalvelujen tarjoajat • Panttilainauslaitokset • Kiinteistön- ja vuokrahuoneistojen välitysliikkeet • Perintätoimistot • Yrityspalvelujen tarjoajat • Veroneuvojat (kun veroneuvonta tai verotukseen liittyvän tuen tarjoaminen kattaa yli 50 prosenttia yrityksen toiminnasta) • Kirjanpitäjät • Tavarakauppiaat (siltä osin kuin maksetaan tai otetaan vastaan käteistä yhtenä tai toisiinsa kytkeytyvinä suorituksina yhteensä vähintään 10 000 euroa)
Ahvenanmaan maakunnan hallitus	Ahvenanmaalla toimivat kiinteistön- ja vuokrahuoneistojen välittäjät, Ahvenanmaan rahapeliyhteisö (1.1.2024 alkaen)

Valvontaviranomaiset voivat määrätä hallinnollisia seuraamuksia rahanpesulaissa säädettyjen velvoitteiden laiminlyönnistä tai rikkomisesta.²⁰ Hallinnollisen seuraamusjärjestelmän tarkoitus on ennaltaehkäistä lainvastaista toimintaa sekä estää sen toistuminen tai jatkuminen. Hallinnollisia seuraamuksia ovat julkinen varoitus, rikemaksu ja seuraamusmaksu. Julkinen varoitus voidaan antaa valvontaviranomaisen toimesta ilmoitusvelvolliselle silloin, kun tämä tahallaan tai huolimattomuudesta menettelee muiden rahanpesulain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten taikka Maksun tiedot -asetuksen säännösten kuin 7 luvun 1 §:n 1 tai 2 momentissa taikka 3 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettujen säännösten vastaisesti. Rikemaksu voidaan määrätä ilmoitusvelvolliselle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö tai rikkoo velvoitteitaan. Seuraamusmaksun edellytyksenä on rahanpesulain mukaan vakava, toistuva tai järjestelmällinen velvoitteiden laiminlyönti tai rikkominen. Sekä rike- että seuraamusmaksun määrä perustuu kokonaisarviointiin.²¹ Rahanpesulain mukaan valvontaviranomaisen on julkistettava päätös, jossa määrätään rikemaksu, julkinen varoitus tai seuraamusmaksu viipymättä sen jälkeen, kun päätöksestä on ilmoitettu sen kohteena olevalle henkilölle.

Lupa- ja valvontavirasto, entinen Etelä-Suomen aluehallintovirasto on 1.7.2019 alkaen ylläpitänyt rahanpesun valvontarekisteriä. Rahanpesulaki velvoittaa niiden Lupa- ja valvontaviraston valvomien ilmoitusvelvollisten rekisteröitymistä valvontarekisteriin, jotka eivät ole toimilupavalvottavia tai velvollisia rekisteröitymään johonkin muuhun valvontaviranomaisen ylläpitämään rekisteriin. Valvontarekisterin tarkoitus on tehostaa Lupa- ja valvontaviraston toteuttamaa valvontaa sekä valvojan ja ilmoitusvelvollisten välistä yhteydenpitoa.²²

Patentti- ja rekisterihallitus rekisteröi yritykset, yhdistykset, säätiöt ja muut yhteisöt sekä kerää tiedot rekisteröityjen oikeushenkilöiden ja ulkomaisten express trustien tai oikeusmuodoltaan samankaltaisten oikeudellisten järjestelyjen tosiasiallisista edunsaajista. Patentti- ja rekisterihallitus kerää myös yritysten ja yhteisöjen tilinpäätöstietoja sekä valvoo, että säätiöiden toiminnassa noudatetaan säätiölakia ja säätiön sääntöjen määräyksiä.

20 Suomen Asianajajat ei voi määrätä hallinnollisia seuraamuksia asianajajille, vaan sen tulee tehdä esitys hallinnollisen seuraamuksen määräämisestä Lupa- ja valvontavirastolle.

21 Finanssivalvonta 2022a, s. 1 ja 6.

22 Etelä-Suomen aluehallintovirasto: Rahanpesulain valvonta, viitattu 4.7.2025.

Ahvenanmaan maakunnan hallitus ylläpitää rekisteriä kiinteistön- ja vuokrahuoneiston välittäjistä, joilla on oikeus harjoittaa välitystoimintaa Ahvenanmaalla.²³

Tarkemmat kuvaukset valvojien toteuttamista toimenpiteistä on esitetty liitteessä 2, jota tulee lukea osana riskiperusteisen valvonnan kokonaisarviointia.

1.3.3 Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistyöhön kohdennetut resurssit

Rahanpesulain 2 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan yksi riskiarvion tehtävistä on kuvata rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen rakenteita ja yleisiä toimenpiteitä sekä resursseja. Keskeisille rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen viranomaisille²⁴ ja valvojille lähetettiin kysely, jossa kartoitettiin organisaatioiden käytettävissä olevia rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen henkilöresursseja, budjettia ja niiden riittävyyttä.

1.3.3.1 Resurssit ja budjetointi

Neljännän rahanpesudirektiivin 32 artikla ja viidennen rahanpesudirektiivin 48 artikla edellyttävät, että jäsenvaltioilta on riittävät taloudelliset resurssit, henkilöresurssit ja tekniset resurssit rahanpesun selvittelykeskuksilleen ja toimivaltaisille viranomaisilleen tehtäviensä hoitamiseen. Komission vuoden 2022 ylikansallinen riskiarvio kiinnitti huomiota siihen, että monilla valvontaviranomaisilla EU:ssa oli käytössään liian vähän henkilökuntaa. Komissio suosittelee jäsenvaltioille toimia, joilla nämä varmistavat, että rahanpesulain mukaiset valvojat voivat hoitaa kaikki tehtävänsä.²⁵

Kyselyn tulosten mukaan rahanpesulain mukaisilla valvojilla työskenteli yhteensä noin 34 henkilöresurssia vuoden 2025 alussa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistehtävissä. Vastaavasti henkilötyövuosia käytettiin noin 31,5. Luvut kattavat päätoimisesti rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistyötä tekevät. Näiden lisäksi organisaatioissa on yksittäisiä henkilöitä, joiden

23 Ahvenanmaan maakunnan hallitus: Fastighetsmäklarverksamhet, viitattu 7.7.2025.

24 Valtiovarainministeriö toteutti helmikuussa 2025 resurssikyselyn rahanpesulain mukaisille valvojille, huolehtimisvelvollisille sekä estämistyössä mukana oleville ministeriöille ja muille viranomaisille.

25 Ylikansallinen riskiarvio 2022, s. 21. Myös FATFin Suomea koskeva maa-arvioraportti nosti esiin vähäiset resurssit, jotka vaikuttavat rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen valvontaan. Ks. esim. FATF MER 2019, s. 13.

työnkuvaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen kuuluu osittain. Rahanpesulain mukaisten huolehtimisvelvollisuuden alaisten viranomaisten resursseja on puolestaan haastavaa mitata henkilötyövuosina, sillä näiden toimijoiden kohdalla rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen on osana muita työtehtäviä. Rahanpesun selvittelykeskuksella oli käytössä vuoden 2025 alussa 50 henkilöresurssia ja 50 henkilötyövuotta. Osa resursseista on palkattu ulkopuolisella hankerahoituksella.

Vuoden 2024 alussa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistyössä mukana olevien ministeriöiden toimintaan oli kohdennettu 23 henkilöresurssia ja noin 11 henkilötyövuotta. Lukuun kuuluu myös rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen tehtäviä osittain tekeviä henkilöitä ja osa resursseista on palkattu ulkopuolisella hankerahoituksella.

Kyselyn vastauksissa hieman alle puolet toimijoista toi esiin, että budjetointi ei ole riittävää ja hieman yli puolet katsoi, että rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseen liittyvistä tehtävistä huolehtiminen vaikuttavalla tavalla edellyttää laajempia henkilöresursseja. Tehtäväkentän laajuuden, monialaisuuden ja huomattavan substanssiosaamisen tarpeen nähtiin vaikeuttavan riittävien henkilöresurssien tason ylläpitämistä etenkin vaihtuvuuden tai poistumien ilmetessä. Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistyön vaikuttavuuden vaarantavina tekijöinä tuotiin esiin muun muassa datan määrän kasvu yhdistettynä vakituisen IT-henkilöstön riittämättömään määrään sekä valvontatehtävien lisääntyminen ilman vastaavaa lisäystä resursseihin.

1.3.3.2 Valvojien tekemät toimenpiteet rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi

Rahanpesulain mukaiset valvojat ovat toteuttaneet vuosina 2023–2025 lukuisia valvonnallisia toimenpiteitä valvontatehtäviensä yhteydessä. Valvontaviranomaiset (Lupa- ja valvontavirasto, Patentti- ja rekisterihallitus, Suomen Asianajajat, Finanssivalvonta, Poliisihallitus sekä Ahvenanmaan viranomaiset) toteuttivat vuosina 2023–2025 rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseen liittyvää valvontaa tekemällä tarkastuksia, tehostamalla riskiarvioiden valvontaa, antamalla ohjeistusta, järjestämällä koulutuksia ja määräämällä hallinnollisia seuraamuksia.

Valvojat tekevät riskiperusteista valvontaa, ja resurssien rajallisuudesta johtuen valvonta kohdennetaan erityisesti riskillisiin toimialoihin. Tähän voi kuitenkin liittyä riskejä siitä, ettei vähempiriskisten toimialojen valvonta ole riittävän tehokasta. Liitteessä 2 on kuvattu valvojittain vuosina 2023–2025 tehtyjä toimenpiteitä.

1.3.4 Rahanpesun selvittelykeskus

Rahanpesulain mukaisilla ilmoitusvelvollisilla on velvollisuus tuntea asiakkaansa, havaita ja selvittää epäilyttäviä liiketoimia sekä ilmoittaa viipymättä epäilyttävästä liiketoimesta keskusrikospoliisin rahanpesun selvittelykeskukselle. Rahanpesun selvittelykeskuksen tehtävänä on:

- rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen, paljastaminen ja selvittäminen sekä tutkintaan saattaminen
- epäilyttäviä liiketoimia koskevien ilmoitusten vastaanottaminen ja analysointi sekä palautteen antaminen niiden vaikutuksista
- yhteistyö viranomaisten kanssa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjunnassa sekä ns. Europol-asetuksen²⁶ liitteen I mukaisten rikosten estämiseksi, paljastamiseksi, selvittämiseksi ja tutkintaan saattamiseksi
- yhteistyö ja tietojenvaihto rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä huolehtivien vieraan valtion viranomaisten ja kansainvälisten järjestöjen kanssa
- yhteistyö ilmoitusvelvollisten kanssa
- tilaston pitäminen epäilyttäviä liiketoimia koskevien ilmoitusten ja liiketoimien keskeytysten lukumäärästä, tutkintaan saatettujen epäilyttäviä liiketoimia koskevien ilmoitusten lukumäärästä sekä tehdyistä, vastaanotetuista, evätyistä ja vastatuista tietopyynnöistä
- varojen jäädyttämisestä terrorismin torjumiseksi annetun lain (325/2013) 3 §:n 2 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten vastaanotto ja käsittely, mainitun lain 4 §:ssä tarkoitettujen jäädyttämisspäätösten edellytysten selvittäminen ja jäädyttämisspäätöksiä koskevien esitysten tekeminen.
- operatiivisten ja strategisten analyysien tekeminen koskien rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen ja sen rikoksen, jolla rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen kohteena oleva omaisuus tai rikoshiöty on saatu tai saataisiin, tekotapoja, ilmiöitä, suuntauksia ja menetelmiä.

Rahanpesun selvittelykeskuksessa työskenteli vuonna 2025 noin 50 henkilöä, joista noin 10 henkilöä työskenteli erillisellä hankerahoituksella. Vuonna 2025 selvittelykeskus vastaanotti yhteensä 36 020 riskiperusteista epäilyttävän liiketoimen ilmoitusta ja 248 894 kynnysarvoilmoitusta.²⁷ Riskiperusteisten

26 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus 2016/794 Euroopan unionin lainvalvontayhteistyövirastosta (Europol) sekä neuvoston päätösten 2009/371/YOS, 2009/934/YOS, 2009/935/YOS, 2009/936/YOS ja 2009/968/YOS korvaamisesta ja kumoamisesta.

27 Rahanpesun selvittelykeskus 2025f, s. 11–19.

ilmoitusten määrä on kasvanut tuhansilla ilmoituksilla vuosittain viimeisen kolmen vuoden aikana. Vuonna 2024 rahanpesun selvittelykeskus vastaanotti 32 502 riskiperusteista ja 20 980 kynnysarvoilmoitusta. Kynnysarvoilmoitusten lukumäärä oli vuonna 2024 merkittävästi pienempi kuin vuonna 2025, mitä selitti yhden ilmoitusvelvollisen takautuva ilmoittaminen. Vuonna 2023 rahanpesun selvittelykeskus vastaanotti 24 745 riskiperusteista ja 322 267 kynnysarvoilmoitusta. Vertailun vuoksi Ruotsissa riskiperusteisia epäilyttävän liiketoimenilmoituksia tehtiin vuonna 2024 hieman yli 61 000.²⁸

Suurimman osan vuoden 2025 riskiperusteisista ilmoituksista tekivät pankit, joiden yhteenlaskettu ilmoitusmäärä (30 799 kappaletta) muodosti noin 86 % kaikista riskiperusteisista ilmoituksista. Toiseksi eniten riskiperusteisia ilmoituksia tekivät maksunvälityspalveluiden tarjoajat, joihin luettiin kuuluvaksi myös valuutanvaihto. Tämä ilmoittajaluokka teki yhteensä 2 244 riskiperusteista ilmoitusta.²⁹

Rahanpesun selvittelykeskuksen vuonna 2025 vastaanottamista riskiperusteisista ilmoituksista 249 koski terrorismin rahoittamista tai sisälsi viitteitä terrorismin rahoittamisesta. Vuonna 2025 rahanpesun selvittelykeskuksessa avattiin 1 629 selvittelykokonaisuutta, joista 73 liittyi mahdolliseen terrorismin rahoittamiseen.³⁰ Vastaavasti vuonna 2024 rahanpesun selvittelykeskus vastaanotti 102 terrorismin rahoittamiseen liittyvää ilmoitusta ja avasi 1 347 selvittelykokonaisuutta, joista 59 liittyi mahdolliseen terrorismin rahoittamiseen.³¹

Rahanpesun selvittelykeskuksella on oikeus rahanpesun selvittelykeskuksesta annetun lain (445/2017) 6 §:n mukaan antaa määräys liiketoimen keskeyttämisestä enintään kymmenen arkipäivän ajaksi. Vuonna 2025 rahanpesun selvittelykeskus antoi 195 jäädytysmääräystä, joiden yhteenlaskettu arvo oli 24,8 miljoonaa euroa.³² Yhteenlaskettu arvo oli yli 10 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2024, jolloin selvittelykeskus antoi 223 jäädytysmääräystä yhteensä 14,7 miljoonan euron arvosta.³³

28 Finanspolisen 2024a, s. 10.

29 Rahanpesun selvittelykeskus 2025f, s. 11–12.

30 Rahanpesun selvittelykeskus 2025f, s. 16–19.

31 Rahanpesun selvittelykeskus 2024a, s. 16–18.

32 Rahanpesun selvittelykeskus 2025f, s. 33.

33 Rahanpesun selvittelykeskus 2024a, s. 30.

1.3.5 Muut viranomaiset

Poliisi, Tulli, Rajavartiolaitos ja Syyttäjälaitos osallistuvat omassa toiminnassaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseen, paljastamiseen ja selvittämiseen. Nämä viranomaiset toimivat myös esitutkintaviranomaisina rahanpesurikoksissa toimivaltansa puitteissa. Suojelupoliisi puolestaan ennaltaehkäisee ja torjuu kaikkein vakavimpia kansallisen turvallisuuden uhkia, kuten terrorismia.

Rahanpesulain mukaan tiettyjä viranomaisia koskee yleinen huolehtimisvelvoite. Tullin, Rajavartiolaitoksen, Verohallinnon, Ulosottolaitoksen, Rikosseuraamuslaitoksen ja konkurssiasiamiehen on huolehdittava siitä, että niiden toiminnassa kiinnitetään huomiota rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseen ja paljastamiseen. Tämän lisäksi niiden tulee ilmoittaa tehtäviensä hoidon yhteydessä ilmi tulleista epäilyttävistä liiketoimista rahanpesun selvittelykeskukselle.

1.3.6 Kansalliset FATF-johtoryhmä ja FATF-ryhmä

Valtiovarainministeriö asetti lokakuussa 2019 kansallisen FATF-johtoryhmän. FATF-johtoryhmä on toistaiseksi asetettu toimielin, jonka tehtävänä on ohjata ja koordinoida Suomen FATF-jäsenyydestä johtuvien suositusten täytäntöönpanoa kansallisesti. FATF-johtoryhmän puheenjohtajuudesta vastaa valtiovarainministeriö ja sen jäseninä ovat keskeisten rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä vastaavien viranomaisten ja toimijoiden edustajat.

FATF-johtoryhmän tehtävinä ovat FATFin suosituksen 2 mukaisesti seuraavat kansalliset rahanpesun, terrorismin rahoittamisen ja joukkotuhoaseiden leviämisen rahoittamisen estämistä koskevat asiat: viranomaisyhteistyöstä huolehtiminen, toimintasuunnitelmien kehittäminen ja niiden täytäntöönpanosta päättäminen, näihin tehtäviin liittyvien kysymysten ja keskustelun koordinoiminen sekä Suomen kantojen päättäminen FATFin työryhmien kokouksiin ja yleiskokouksiin. Lisäksi FATF-johtoryhmän tehtävänä on huolehtia siitä, että valmistautuminen Suomen maa-arviointiin ja maa-arvioinnista saatujen suositusten täytäntöönpano on järjestetty asianmukaisella tavalla.

FATF-johtoryhmän alaisuudessa toimii kansallinen FATF-ryhmä, jonka toimintaa FATF-johtoryhmä seuraa ja tarvittaessa ohjaa. FATF-ryhmä valmistelee Suomen kannat johtoryhmälle päätettäväksi ja kerää tietoja FATFilta tulleisiin kommentointi- ja tietopyyntöihin vastaamiseksi. FATF-ryhmän puheenjohtajan tehtävistä vastaa valtiovarainministeriö. FATF-ryhmään kuuluvat samat kansalliset toimivaltaiset viranomaiset ja toimijat kuin FATF-johtoryhmäänkin.

1.3.7 Kansallinen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen viranomaisyhteistyöryhmä

Valtiovarainministeriö ja sisäministeriö asettivat kansallisen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen viranomaisyhteistyöryhmän 18.12.2019 toistaiseksi voimassa olevalle toimikaudelle.³⁴ Viranomaisyhteistyöryhmän tehtävänä on osaltaan kehittää ja tehostaa kansallisesti rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä parantamalla tiedonkulkua valvojien, operatiivisten viranomaisten ja syyttäjäviranomaisten välillä, tiivistämällä yhteistyötä viranomaisten ja ilmoitusvelvollisten välillä, yhtenäistämällä valvontaan liittyviä toimintamalleja, varmistamalla tilastoinnin seurannan ja tekemällä aloitteita sääntelyn kehittämiseksi. Lisäksi viranomaisyhteistyöryhmän tehtävänä on muun muassa seurata kansallisen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvion päivittämistä sekä hyväksyä tarkoituksenmukainen tapa riskiarvion toteuttamiseksi ja riskiarviotyössä käytettäväksi metodologiaksi. Viranomaisyhteistyöryhmän tehtävänä on myös seurata kansallisen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvion toimintasuunnitelman täytäntöönpanoa. Viranomaisyhteistyöryhmällä on kolme alatyöryhmää: riskiarvio-alatyöryhmä, valvojien alatyöryhmä ja NPO-alatyöryhmä. Niiden tehtäviä ja tarkoitusta on avattu alla.

1.3.7.1 Valvojien alatyöryhmä

Valvojien alatyöryhmä aloitti toimintansa helmikuussa 2020 ja siinä ovat jäseninä Finanssivalvonta, Suomen Asianajajat, Lupa- ja valvontavirasto, Patentti- ja rekisterihallitus sekä Poliisihallituksen arpajaishallinto. Valvojien alatyöryhmän puheenjohtajuus on kiertävä; vuonna 2024 puheenjohtajana toimi Suomen Asianajajat ja vuonna 2025 Lupa- ja valvontavirasto. Vuonna 2026 puheenjohtajana toimii Finanssivalvonta.

Valvojien alatyöryhmä kokoontuu 4–6 kertaa vuodessa. Valvojien alatyöryhmässä käsitellään valvojien ajankohtaisia valvontahavaintoja, keskustellaan valvontakäytännöistä sekä kuullaan esityksiä vaihtuvista, ajankohtaisista teemoista. Rahanpesun selvittelykeskus ja Syyttäjälaitos osallistuvat kokouksiin säännöllisesti kerran vuodessa käyden läpi omat ajankohtaiskatsauksensa.

³⁴ Viranomaisyhteistyöryhmän jäsenorganisaatiot ovat: valtiovarainministeriö, sisäministeriö, ulkoministeriö, oikeusministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, Poliisihallitus, Poliisihallituksen arpajaishallinto, keskusrikospoliisin rahanpesun selvittelykeskus, suojelupoliisi, Rajavartiolaitos, Patentti- ja rekisterihallitus, Tulli, Verohallinto, Verohallinnon Harmaan talouden selvitysyksikkö, Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Finanssivalvonta, Syyttäjälaitos, Suomen Asianajajat, ulosottolaitos ja konkurssiasiamiehen toimisto.

1.3.7.2 NPO-alatyöryhmä

NPO-alatyöryhmä perustettiin helmikuussa 2022. Työryhmään kutsuttiin jäseniksi valtiovarainministeriö, sisäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, Poliisihallituksen arpajaishallinto, oikeusministeriö, Patentti- ja rekisterihallitus, suojelupoliisi, rahanpesun selvittelykeskus ja ulkoministeriö. Työryhmän tehtävänä oli edistää riskiarvion vuosien 2021–2023 toimintasuunnitelman NPO-sektoria koskevia toimenpiteitä. Joulukuussa 2022 sisäministeriö asetti hankkeen Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjunta ja voittoa tavoittelemattomat toimijat, jolla korvattiin NPO-alatyöryhmä hankkeen toimikauden ajaksi (vuoden 2024 loppuun saakka). Hankeryhmään kutsuttiin jäseniksi valtiovarainministeriö, oikeusministeriö, ulkoministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, Patentti- ja rekisterihallitus, Poliisihallituksen arpajaishallinto, rahanpesun selvittelykeskus, suojelupoliisi, Harmaan talouden selvitysyksikkö ja Verohallinto. Oikeusministeriö ja suojelupoliisi eivät osallistuneet hankkeeseen. Hanke hyväksyttiin osaksi harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan strategiaa ja toimenpideohjelmaa ja se jatkoi alatyöryhmälle asetettuja tehtäviä. Hankeryhmä kokoontui kuusi kertaa vuoden 2024 aikana. NPO-hankkeen päätuotos oli kansallinen NPO-sektorin rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvio, joka julkaistiin lokakuussa 2024. Hankkeen päätyttyä NPO-alatyöryhmä jatkoi toimintaansa ja on laatinut riskiarviolle toimintasuunnitelman.

1.3.7.3 Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvio -alatyöryhmä (riskiarvio-alatyöryhmä)

Viranomaisyhteistyöryhmälle perustettiin marraskuussa 2022 riskiarvio-alatyöryhmä, jonka tehtävänä on

- esittää viranomaisyhteistyöryhmälle hyväksyttäväksi tarkoituksenmukainen tapa riskiarvion toteuttamiseksi ja riskiarviotyössä käytettäväksi metodologiaksi,
- huolehtia riskiarviotyön etenemisestä erikseen sovittavan aikataulun mukaisesti,
- ohjata riskiarviota tekeviä tahoja,
- huolehtia, että kansalliseen riskiarvioon osallistuvien toimivaltaisten viranomaisten näkemykset huomioidaan riskiarviotyössä,
- huolehtia, että riskiarviotyöhön luovutetaan tarpeelliset tiedot ja tilastot säännöllisesti.

Riskiarvio-alatyöryhmään kutsuttiin jäseniksi viranomaisyhteistyöryhmän jäsenorganisaatiot. Sosiaali- ja terveysministeriö, Syyttäjälaitos ja Rajavartiolaitos nimesivät alatyöryhmään yhteyshenkilöt, jotka osallistuvat kokouksiin tarpeen mukaan. Riskiarvio-alatyöryhmän toiminnan tarkoitus on sitouttaa keskeiset kansalliset toimijat riskiarvioprosessiin.

1.3.8 FAMLIT – viranomaisten ja yksityisen sektorin rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen asiantuntijaryhmä (public private partnership, PPP)

Vuonna 2020 perustettiin viranomaisten ja yksityisen sektorin toimijoiden rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen asiantuntijatyöryhmä FAMLIT (Finnish Anti-Money Laundering Intelligence Task Force). FAMLIT:n perustamisesta lähtien asiantuntijaryhmällä on ollut kaksi päätavoitetta: konkreettinen operatiivinen yhteistyö sekä torjuntaprosessien kehittämiseen tähtäävä yhteistyö. Vuonna 2024 vastuu FAMLIT:n työryhmän puheenjohtajuudesta siirtyi rahanpesun selvittelykeskukselta ilmoitusvelvollisille.

FAMLIT:n yhteyteen perustettiin vuonna 2024 operatiivinen alatyöryhmä tarkastelemaan erityisesti petosilmiöitä ja kehittämään niihin liittyvää torjuntatyötä ilmoitusvelvollisten ja viranomaisten välillä. Ryhmään kuuluvat ilmoitusvelvolliset ja rahanpesun selvittelykeskus jatkoivat nousevan petosilmiön seurantaan yhteistyössä poliisilaitosten kanssa tiiviisti myös vuonna 2025. Rahanpesun selvittelykeskus toimitti vuoden aikana FAMLIT:n jäsenille laajan analyysin petoksiin liittyvistä epäilyttävän liiketoimen ilmoituksista.

Loppuvuonna 2024 FAMLIT kokosi pakotteiden kiertämisen torjuntaan keskittyviä viranomaisia yhteen yhteistyön tiivistämiseksi. Yhteistyökokoukseen osallistui viranomaisista Rahanpesun selvittelykeskuksen lisäksi asiantuntijoita Tullista, Ulosottolaitoksesta, ulkoministeriöstä ja Finanssivalvonnasta. Vuonna 2025 pakotteiden kiertämisen estäminen nostettiin petosten ohella yhdeksi analyysiteemaksi, ja FAMLIT-ryhmä toteutti pakoteanalyysin yhteistyössä rahanpesun selvittelykeskuksen kanssa. Pakotteiden kiertämisen torjuntaa jatketaan vuonna 2026.

1.4 Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskeva sääntely

1.4.1 Ylikansalliset toimijat ja sääntely

Suomea sitoo erityisesti EU:n ja kansallinen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen sääntely, joista jälkimmäinen pohjautuu pitkälti ensimmäiseen. Kansallisessa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarviossa tulee huomioida EU:n ylikansallinen riskiarvio, josta säädetään rahanpesudirektiiveissä. FATFin ohjeet ja suositukset eivät ole jäsenvaltioita kansainvälisoikeudellisesti sitovia, mutta jäsenvaltiot ovat poliittisesti sitoutuneet panemaan ne täytäntöön kansallisesti. EU:n rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevassa sääntelyssä on pyritty huomioimaan FATFin suositukset. Muita rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseen liittyviä tahoja ovat YK ja sen turvallisuusneuvosto, Euroopan neuvosto, rahanpesun selvittelykeskuksista koostuva yhteistyöryhmä (The Egmont Group) sekä lainvalvonnan näkökulmasta Interpol ja Europol.

YK:n huumeiden ja rikollisuuden vastainen yksikkö UNODC (United Nations Office on Drugs and Crime) torjuu laittomia huumeita ja kansainvälistä rikollisuutta, minkä lisäksi sen alaisuudessa toimii kansainvälinen rahanpesun torjuntaohjelma.³⁵

Suomi toimeenpanee EU- ja YK-pakotteita, jotka ovat voimassa EU-asetuksin. EU-asetukset ovat jäsenvaltioissa suoraan sovellettavia. Pakoteregiimejä on tällä hetkellä voimassa lähes 50. Venäjän hyökkäyssodan johdosta sille on kohdistettu rajoittavia toimenpiteitä kuudella eri perusteella, muun muassa henkilöpakotteita (asetus 269/2014) ja sektoripakotteita (833/2014).

1.4.1.1 Financial Action Task Force (FATF)

Globaali hallitusten välinen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen vastainen toimintaryhmä FATF tekee rahanpesun sekä terrorismin rahoittamisen ja joukkotuhoseiden leviämisen rahoittamisen vastaista kansainvälistä yhteistyötä, kehittää ja antaa suosituksia rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjuntaan sekä seuraa niiden täytäntöönpanoa jäsenmaissa. FATF pyrkii edistämään sääntelyyn perustuvien ja operatiivisten toimenpiteiden tehokasta toteuttamista rahanpesun, terrorismin rahoittamisen, joukkotuhoseiden leviämisen sekä muiden kansainvälisten rahoitusmarkkinoita uhkaavien toimien torjumiseksi.

35 [The Global Programme against Money Laundering, UNGPML.](#)

FATFin 40 suositusta toimivat ohjeina, joiden avulla maat kehittävät omaa rahanpesun, terrorismin rahoittamisen ja joukkotuhohaseiden leviämisen rahoittamisen vastaista toimintaansa soveltamalla niitä jäsenmaiden erilaisiin oikeudellisiin ja hallinnollisiin puitteisiin sekä rahoitusjärjestelmiin. Suositusten tarkoituksena on parantaa kansallisia rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen vastaisia järjestelmiä kansainvälisten standardien avulla.

FATF edellyttää riskiperusteista lähestymistapaa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen vastaisessa toiminnassa, mikä määritellään suosituksessa 1 (Assessing risks and applying a risk-based approach). Suosituksen mukaan jäsenmailta edellytetään kansallisen riskiarvion toteuttamista sekä riskiperusteisen lähestymistavan käyttöönottoa riskiarvion tulosten pohjalta riskien pienentämiseksi. Suosituksessa 1 edellytetään myös eri kansallisten toimijoiden, kuten finanssilaitosten, toteuttavan omat riskien arviointinsa.³⁶

1.4.1.2 Euroopan komission ylikansallinen riskiarvio

Kansallista riskiarviota tehtäessä tulee huomioida komission ylikansallinen riskiarvio. Komissio julkaisi kolmannen ylikansallisen riskiarvionsa vuonna 2022. Siinä muun muassa määriteltiin tuotteita ja palveluita, jotka voivat mahdollistaa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen sekä suositettiin jäsenmaita tunnistamaan mahdollisia korkeamman ja matalamman riskin aloja ja alueita kansallisissa riskiarvioissaan. Ylikansallinen riskiarvio antaa jäsenvaltioille suosituksia rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskien vähentämiseksi ja sen tulokset tulee ottaa huomioon kansallista riskiarviota laadittaessa. Kolmas ylikansallinen riskiarvio on laadittu neljännen rahanpesudirektiivin vaatimusten mukaan. Neljännen rahanpesudirektiivin 6 artiklassa asetettiin komissiolle velvoite laatia arvio niistä Euroopan Unionin sisämarkkinoihin vaikuttavista rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskeistä, jotka liittyvät rajat ylittäviin toimiin. Direktiivin 6 artikla velvoittaa komission saattamaan raportin ajan tasalle joka toinen vuosi tai tarvittaessa useammin.

Ylikansallisen riskiarvion laatimiseen liittyen tuli muutoksia vuonna 2024 voimaan tulleen kuudennen rahanpesudirektiivin johdosta. Jatkossa komission tulee laatia direktiivin 7 artiklan mukaan riskiarvio sisämarkkinoihin vaikuttavien rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskien lisäksi myös kohdennettujen talouspakotteiden täytäntöönpanon laiminlyönnin tai kiertämisen riskeistä rajat ylittävien toimien yhteydessä. Muutoksia tulee myös ylikansallisen riskiarvion päivitysväliin,

³⁶ FATF 2012–2025, s. 10.

sillä direktiivin 7 artikla velvoittaa komission laatimaan direktiivin mukaisen ylikansallisen riskiarvion 10.7.2028 mennessä ja tämän jälkeen saattamaan sen ajan tasalle joka neljäs vuosi tai tarvittaessa myös useammin.

1.4.1.3 Ylikansallinen sääntely

Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä säädetään EU-tasolla kahdella rahanpesudirektiivillä, joista riskiarvion kirjoittamishetkellä sovelletaan neljättä ja viidettä rahanpesudirektiiviä. Neljännen rahanpesudirektiivin tavoitteena on estää unionin rahoitusjärjestelmän hyödyntäminen rahanpesuun ja terrorismin rahoittamiseen. Direktiivin keskeisimpinä sääntelykokonaisuuksina ovat riskiperusteinen lähestymistapa, asiakkaan tuntemisvelvollisuus, tosiasiallisia omistajia ja edunsaajia koskevien tietojen selvittäminen ja rekisteröiminen sekä ilmoitusvelvollisuudet. Viides rahanpesudirektiivi toi edeltävään direktiiviin kohdistuvien yksittäisten muutosten lisäksi myös uutta sääntelyä, jolla muun muassa direktiivien soveltamisala ulotettiin koskemaan kryptovarapalvelun tarjoajia ja jäsenvaltiot velvoitettiin perustamaan pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmä.

EU:ssa hyväksyttiin vuonna 2024 neljä uutta säädöstä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä:

- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1640 jäsenvaltioissa käyttöön otettavista mekanismeista rahoitusjärjestelmän käytön estämiseksi rahanpesuun ja terrorismin rahoitukseen, direktiivin (EU) 2019/1937 muuttamisesta sekä direktiivin (EU) 2015/849 muuttamisesta ja kumoamisesta (jäljempänä *kuudes rahanpesudirektiivi*)
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1624 rahoitusjärjestelmän käytön estämisestä rahanpesuun tai terrorismin rahoitukseen (jäljempänä *rahanpesuasetus*)
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1620 rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjuntaviranomaisen perustamisesta ja asetusten (EU) N:o 1093/2010, (EU) N:o 1094/2010 ja (EU) N:o 1095/2010 muuttamisesta (jäljempänä *AMLA-asetus*) sekä
- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1654 direktiivin 2019/1153 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse toimivaltaisten viranomaisten pääsystä keskitettyihin pankkitilirekistereihin yhteenliittämissä järjestelmän kautta ja teknisistä toimenpiteistä tilitapahtumatietojen käytön helpottamiseksi (jäljempänä *rahoitustietodirektiivin muutos*).

EU:n rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen vastaisella lainsäädäntöpaketilla, joka koostuu AMLA-asetuksesta, rahanpesuasetuksesta, kuudennesta rahanpesudirektiivistä sekä rahoitustietodirektiivin muutoksesta, pyritään vahvistamaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjuntaa koskevaa unionin kehystä. Lainsäädäntöpaketin tarkoituksena on huomioida FATFin suositukset ja niihin tehdyt muutokset niin, että EU-sääntely olisi yhdenmukaista FATFin suositusten kanssa.

Rahanpesuasetus, kuudes rahanpesudirektiivi ja rahoitustietodirektiivin muutos ovat tulleet voimaan 9.7.2024 ja AMLA-asetus 26.6.2024. Rahanpesuasetusta sovelletaan pääosin 10.7.2027 lähtien ja kuudennen rahanpesudirektiivin osalta jäsenvaltioiden tulee pääosin saattaa direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 10.7.2027.

Uusi EU:n rahanpesusääntely korvaa aikaisemmat rahanpesudirektiivit ja asettaa muutostarpeita rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevaan kansalliseen sääntelyyn. Kuudes rahanpesudirektiivi sisältää yksityiskohtaisempaa sääntelyä verrattuna aikaisempiin direktiiveihin muun muassa kansallisesta riskiarviosta ja tilastointivelvoitteista, pankkitilitietoja koskevista rekistereistä ja tosiasiallisia edunsaajatietoja koskevista rekistereistä sekä valvonnasta.

Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen sääntelyn peruseriaatteet säilyvät uuden EU-sääntelyn myötä samoina – ilmoitusvelvollisten on tunnistettava asiakkaansa ja tosiasialliset edunsaajat sekä arvioitava toimintaansa ja asiakkaisiinsa liittyvät riskit. Epäilyttävistä liiketoimista ilmoitusvelvollisten tulee tehdä ilmoitus rahanpesun selvittelykeskukselle. Uutta sääntelyssä on erityisesti säännösten asetusperusteisuus, uusi EU:n rahanpesun torjuntaviranomainen ja sen kohdistama suora valvonta riskillisimpiin ilmoitusvelvollisiin, sääntelyn yksityiskohtaisuus ja vielä valmisteltavana olevan alemman asteisen suoraan sovellettavan EU-sääntelyn suuri määrä. Valtiovarainministeriö valmistelee uuden EU-sääntelyn vuoksi tarvittavat muutokset kansalliseen lainsäädäntöön ja käynnisti toukokuussa 2024 rahanpesulainsäädännön kokonaisuudistushankkeen.³⁷

37 Kokonaisuudistushanketta käsitellään luvussa 1.5.2 Kansallinen lainsäädäntö.

Rahanpesun estämisestä säännellään myös ns. maksun tiedot -asetuksessa (2023/1113)³⁸. Asetus koskee maksajaa ja maksunsaajia koskevia tietoja, jotka tulee toimittaa missä tahansa valuutassa tehtävien varainsiirtojen mukana rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä, paljastamista ja selvittämistä varten. Asetuksen soveltuminen varainsiirtoon edellyttää, että vähintään yksi varainsiirtoon osallistuvista maksupalvelun tarjoajista on sijoittautunut unionin alueelle. Maksun tiedot -asetuksen muutosasetus pantiin kansallisesti täytäntöön hallituksen esityksellä eduskunnalle laiksi kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista sekä eräiksi muiksi laeiksi (HE 31/2024 vp) esitettyjen muutosten yhteydessä.

Kryptovarapalvelun tarjoamisesta säädetään EU-asetuksella (MiCA-asetus), joka tuli sovellettavaksi osin 30.6.2024 ja täysimääräisesti 30.12.2024. Asetus toi oman ja yhdenmukaistetun sääntelykehyn kryptovarojen markkinoille. Kryptovarapalvelun tarjoaminen edellyttää asetuksen mukaan toimilupaa. Se mahdollistaa oikeuden tarjota kryptovarapalvelua rajan yli toiseen Euroopan talousalueen valtioon niin sanotulla EU-passilla. Toimintaa harjoitetaan myös jatkossa viranomaisvalvonnassa, ja asetuksen vastaista toimintaa tulee voida sanktioida. Rahanpesulakia sovelletaan EU:n kryptovaramarkkina-asetuksessa tarkoitettuihin kryptovarapalvelun tarjoajiin.

Myös terrorismin rahoittamisen estämistä koskeva kansallinen sääntely perustuu kansainvälisiin velvoitteisiin, joista merkittävin on YK:n kansainvälisen terrorismin rahoittamisen vastainen yleissopimus (SopS 74/2002). Kansalliseen terrorismin rahoittamista koskevaan sääntelyyn on vaikuttanut myös YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselma 1373 (2001) terrorismin ja sen rahoituksen vastaisista toimista. Suomi on myös liittynyt vuonna 2005 tehtyyn eurooppalaiseen yleissopimukseen terrorismin ehkäisemisestä (SopS 49/2008).

1.4.1.4 AMLA

Uuden EU:n rahanpesuntorjuntaviranomaisen (Anti-Money Laundering Authority, jäljempänä *AMLA*) perustamisesta säädetään EU:n rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen vastaisen lainsäädäntöpakettin AMLA-asetuksessa. Tarkoituksena on tehostaa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseen liittyviä unionin rahoitusjärjestelmän toimia perustamalla yhdenmukaistettujen

38 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2023/1113, annettu 31 päivänä toukokuuta 2023, varainsiirtojen ja tiettyjen kryptovarojen siirtojen mukana toimitettavista tiedoista ja direktiivin (EU) 2015/849 muuttamisesta.

sääntöjen täytäntöönpanosta tällä alalla vastaava viranomainen AMLA, jonka on noudatettava yhdenmukaistettua lähestymistapaa, jotta voidaan vahvistaa unionin nykyistä ennaltaehkäisevää rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjunnan kehystä ja erityisesti rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjunnan valvontaa sekä rahanpesun selvittelykeskusten välistä yhteistyötä. Yhdenmukaisella lähestymistavalla on tarkoitus vähentää eroja kansallisissa lainsäädännöissä ja valvontakäytännöissä, ja ottaa käyttöön rakenteita, joilla edistetään määrätietoisesti sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa.

AMLA:lla on kaksi pääasiallista toiminta-aluetta: rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen valvonta ja kansallisten rahanpesun selvittelykeskusten tukeminen. AMLA:n toimialasta, tehtävistä ja valtuuksista säädetään AMLA-asetuksella, joka on sellaisenaan suoraan sovellettavaa sääntelyä. Asetuksessa luodaan eurooppalainen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjunnan valvontajärjestelmä, jossa AMLA ja kansalliset valvontaviranomaiset tekevät yhteistyötä. Lisäksi AMLA antaa tarkentavia standardeja ja ohjeistuksia. Sillä on myös keskeinen rooli rahanpesun selvittelykeskusten tuki- ja koordinaatiomekanismista vastaavana tahona. AMLA perustettiin virallisesti heinäkuussa 2024 ja toiminta on käynnistynyt vuoden 2025 aikana rakenteiden luomisen ja henkilöstön rekrytoinnin kautta. Samalla AMLA on työstänyt teknisiä sääntelystandardeja (RTS) ja implementointistandardeja (ITS), joiden on tarkoitus tulla voimaan jo alkuvuoden 2026 aikana.

1.4.2 Kansallinen lainsäädäntö

Kansallinen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskeva sääntely perustuu laajasti EU-direktiiveihin, kansainvälisiin sopimuksiin ja FATFin suosituksiin. Rahanpesulaki ja rahanpesun selvittelykeskuksesta annettu laki ovat ennalta estävää sääntelyä, kun taas rikoslain rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen tunnusmerkistöt määrittävät rangaistavan menettelyn alan ja rangaistusasteikot.

Rahanpesun selvittelykeskuksesta annettu laki sääntelee keskusrikospoliisin yhteyteen sijoitetun rahanpesun selvittelykeskuksen tehtävistä sekä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä, paljastamista ja selvittämistä koskevasta rekisteristä. Lisäksi laissa säädetään selvittelykeskuksen oikeudesta saada, käyttää ja luovuttaa tietoa, tietojen vaihtamisesta sekä selvittelykeskuksen määräyksestä liiketoimen keskeyttämisestä.

Valtiovarainministeriö valmistelee parhaillaan hallituksen esitystä rahanpesulain koko-naisuudistuksesta, joka on tarkoitus antaa eduskunnalle keväällä 2026. Valtiovarainministeriö käynnisti toukokuussa 2024 rahanpesulainsäädännön kokonaisuudistuksen, jota varten asetettiin työryhmä³⁹. Työryhmän tehtävänä oli valmistella rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen sääntelyn kokonaisuudistamiseksi hallituksen esitys, jolla implementoidaan AMLA-asetus, rahanpesuasetus, kuudes rahanpesudirektiivi ja rahoitustietodirektiiviin tehdyt muutokset. Lisäksi työryhmän mandaatissa oli valtuus arvioida myös muita rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen sääntelyä koskevia muutostarpeita ja sisällyttää niitä koskevia muutosehdotuksia valmisteltavaan hallituksen esitykseen.

Terrorismin rahoittamisrikoksia koskeva sääntely on sijoitettu rikoslain 34 a lukuun. Lisäksi YK:n päätöslauselmassa 1373 (2001) asetettujen velvoitteiden täytäntöönpanemiseksi on säädetty varojen jäädyttämisestä terrorismin torjumiseksi annettu laki (325/2013). Laki sääntelee varojen hallinnollista jäädyttämistä ja koskee sellaisen oikeushenkilön tai luonnollisen henkilön varoja, jota on syytä epäillä, jolle vaaditaan rangaistusta tai joka on tuomittu rikoslain 34 a luvun mukaisesta terrorismirikoksesta.

Oikeusministeriössä on valmisteltu ja esitelty marraskuussa 2025 hallituksen esitys,⁴⁰ jossa ehdotetaan korvattavaksi rikoslain terrorismirikoksia koskeva luku terroristisia rikoksia koskevalla luvulla. Ehdotettujen lainsäädäntömuutosten taustalla ovat erityisesti hallitusohjelmakirjaukset, joiden perusteella sääntelyä selkeytetään ja huolehditaan sen kattavuudesta sekä mahdollistetaan nykyistä ankarampien rangaistusten tuomitseminen. Hallituksen esityksen mukaan sääntelyä selkeytetään esimerkiksi pykäläviittauksista ja toissijaisuuslausekkeista luopumalla sekä säännösten sanamuotoja yhtenäistämällä ja tunnusmerkistöjä tarkentamalla. Tällainen lainsäädännön selkeyttäminen koskee myös terrorismin rahoittamisrikoksia. Rikoslain uudessa 34 a luvussa sen luvun rikosten rahoittamisesta säädetäisiin terroristista rikoksen rahoittamista koskevassa 10 §:ssä. Terrorismin rahoittamista koskevassa 11 §:ssä yhdistettäisiin terroristin rahoittamista ja terroristiryhmän rahoittamista koskevat säännökset. Lisäksi rikoslain 34 luvun 12 §:ään sijoitettaisiin säännökset kansainvälisessä sopimuksessa tarkoitetun rikoksen rahoittamisesta, joka ei edellytä terroristista tarkoitusta. Rangaistavuuden alan laajennuksista merkittävimmän mukaan rangaistavaksi tulisi se, että henkilö oleskelee valtiossa, jonka kansalainen hän ei ole tai jossa hän ei

39 Valtiovarainministeriö: Rahanpesulainsäädännön kokonaisuudistus -hanke, viitattu 9.1.2026.

40 HE 163/2025 vp

pysyvästi asu, tehdäkseen siellä terroristisen rikoksen. Tällainen ns. oleskelurikos voisi koskea myös oleskelua terrorismin rahoittamisrikosten tekemiseksi vieraassa valtiossa. Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2026 aikana.

2 Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen toimintaympäristö

Ennen kansallisten riskien ja sektorikohtaisten riskien tarkastelua tuodaan esille yleisiä toimintaympäristöllisiä tekijöitä, jotka vaikuttavat rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskin arviointiin. FATFin mukaan ”ympäristöllisinä” tekijöinä voidaan huomioida esimerkiksi poliittiset, taloudelliset, sosiaaliset, teknologiset ja lainsäädännölliset tekijät.⁴¹ Rahanpesulain mukaan ilmoitusvelvollisten ja valvojien tulee ottaa huomioon nämä tekijät myös asiakassuhteeseen liittyviä rahanpesun riskejä arvioitaessa.

Tässä luvussa nostetaan esiin rahanpesun riskiin vaikuttavina toimintaympäristön piirteinä Suomen maantieteellinen sijainti, teknologian kehitys ja tekoäly, sekä rikoshyödyn poisottaminen. Lisäksi tarkastellaan suomalaisia ilmoitusvelvollissektoreita kokonaisuutena ja luodaan katsaus terrorismin ja terrorismin rahoittamisen tilanteeseen Suomessa yleisellä tasolla. Lainsäädännöllisiä tekijöitä on tarkasteltu luvussa 1. Lisäksi sektoreihin liittyviä taloudellisia tekijöitä on käsitelty kunkin sektorin toimintaympäristöä kuvaavissa osioissa luvussa 4 ja liitteessä 4. Liitettä tulee lukea osana sektorikohtaisten riskien arviointia.

2.1 Kuvaus ilmoitusvelvollissektoreista

Tässä riskiarviossa rahanpesulain mukaiset ilmoitusvelvolliset on jaettu 18 eri sektoriin. Vuoden 2021 riskiarvioon ja vuoden 2023 osittaispäivitykseen verrattuna uusia sektoreita ovat pääomamarkkinat, muu luotonanto ja kryptovarapalvelun tarjoajat.⁴²

41 FATF 2013, s. 25.

42 Pääomamarkkinat ja muu luotonanto käsiteltiin edellisessä riskiarviossa ja vuoden 2023 osittaispäivityksessä sektorissa ”Rahoituslaitokset, muut rahoituspalveluja tarjoavat sekä perintäliikkeet”. Kryptovarapalvelun tarjoajat korvaa aikaisemman sektorin ”Virtuaalivaluutan tarjoajat”.

Toimijoiden lukumäärien mukaisesti suurimmat sektorit vuoden 2025 syyskuussa olivat kirjanpitäjät 30 %:n osuudella kaikkien toimijoiden lukumäärästä ja kiinteistön- ja vuokrahuoneiston välittäjät 17 %:n osuudella.⁴³ Toimialaluokituksen (TOL 2008)⁴⁴ mukaisesti suurimman ryhmän muodostivat ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta, jota edusti 40 % ilmoitusvelvollisista. Rahoitus- ja vakuutus toiminta oli toiseksi suurin ryhmä 25 %:n osuudella, ja muita merkittäviä toimialoja olivat kiinteistöalan toiminta (16 %) sekä tukku- ja vähittäiskauppa (12 %).⁴⁵ Vuoden 2025 syyskuussa ilmoitusvelvollissektoreilla toimivat toimijat jakautuivat oikeudellisen muodon mukaan siten, että suurin osa toimijoista toimi osakeyhtiönä (71 %) ja toiseksi suurin toimijajoukko muodostuu luonnollisista henkilöistä⁴⁶ (21 %). Muita merkittäviä oikeudellisia muotoja olivat henkilöyhtiöt, yhdistykset ja ulkomaiset yhtiöt.

Rekisteröityneet toimijat jakautuivat syyskuussa 2025 alueellisesti siten, että valtaosan (38 %) toimijoista kotipaikka sijaitsi Uudellamaalla. Muiden alueiden osuudet jäivät alle 10 %:n osuuden. Sektorilla toimivista yrityksistä suurin osa oli toimivia ja vakiinnuttaneet toimintansa. Hieman yli puolet (55 %) yrityksistä oli toiminut yli 10 vuotta ja 21 % oli toiminut 5–10 vuotta. Yritysten yhteenlaskettu liikevaihto oli merkittävä, ja vuonna 2023 yrityksistä 47 %:lla liikevaihto oli yli 100 000 euroa.⁴⁷ Toimijoiden yhteenlasketun liikevaihdon määrä vuonna 2023 oli noin 97 miljardia euroa.⁴⁸

Ilmoitusvelvollissektorit työllistivät merkittävän määrän työntekijöitä. Rekisteröityneillä toimijoilla oli vuonna 2024 lähes 300 000 palkansaajaa. Toimialat olivat verokertymän näkökulmasta merkittäviä, sillä toimijat maksoivat veroja (bruttomaksut) vuonna 2024 yhteensä noin 16,3 miljardia euroa. Syyskuussa 2025 toimijoista 83 %:lla ei ollut lainkaan verovelkaa, kun otettiin huomioon tilanne, jossa veron eräpäivästä on kulunut 5 päivää ja 92 % toimijoista oli sellaisia, joilla ei ollut lainkaan verovelkaa 3 kuukautta eräpäivän jälkeen. Toisaalta noin 1 %

43 Verohallinto 2025n, Kohdejoukon kuvaus.

44 Toimialaluokitusta TOL 2008 käytetään talouden eri alueita kuvaavissa ja kansatalouden tilinpidon tilastoissa. Se perustuu EU:n toimialaluokitukseen NACE:n puuttuuko tästä sana? (eng. the statistical classification of economic activities in the European Community). Ks. Tilastokeskus: Toimialaluokitus TOL 2008, viitattu 11.1.2026.

45 Verohallinto 2025n, s. 1–2.

46 Luonnollisia henkilöitä ovat elinkeinonharjoittajat, maataloudenharjoittajat, metsätaloudenharjoittajat ja tulonhankkimistoiminnan harjoittajat.

47 On huomattava, että 19 % yrityksistä oli sellaisia, joiden liikevaihto ei ollut tiedossa.

48 Verohallinto 2025n, s. 5–8.

toimijoista oli sellaisia, joilla oli verovelkaa yli 100 000 euroa vielä silloinkin, kun veron eräpäivästä oli kulunut 3 kuukautta. Osalla näistä toimijoista ei ollut voimassa olevaa maksujärjestelyä verovelkojen kattamiseksi.⁴⁹

Rekisteröityneiden toimijoiden tilinpäätösten avainlukuissa⁵⁰ oli vaihtelua sektoreittain. Vuonna 2023 kannattavuusluokka oli kaikkien toimijoiden osalta 34 %:lla hyvällä tasolla, 9 %:lla tyydyttävällä tasolla ja 33 %:lla heikolla tasolla. Toimijoita, joiden kannattavuusluokka ei ollut tiedossa oli 25 %. Velkaantumisasaste oli hyvällä tasolla 49 %:lla toimijoista ja heikolla tasolla 18 %:lla toimijoista. Velkaantumisasaste ei ollut tiedossa 27 %:n osalta. Maksuvalmiusluokka oli hyvä 47 %:lla toimijoista ja heikko 10 %:lla toimijoista. On kuitenkin huomattava, ettei maksuvalmiusluokka ollut tiedossa 35 %:n osalta.⁵¹

Ilmoitusvelvolliset tekivät rahanpesun selvittelykeskukselle vuonna 2025 yhteensä 36 020 riskiperusteista epäilyttävän liiketoimen ilmoitusta ja 248 894 summa-rajailmoitusta. Riskiperusteisiin ilmoituksiin sisältyi 249 terrorismin rahoittamisepäilyä koskevaa tai terrorismin rahoittamista indikoivaa ilmoitusta. Vuonna 2024 vastaavasti tehtiin 32 502 riskiperusteista ilmoitusta, ja 20 980 summa-rajailmoitusta.⁵² Riskiperusteisista ilmoituksista 102 kappaletta koski terrorismin rahoittamisepäilyä tai indikoi terrorismin rahoittamista.⁵³

2.2 Maantieteellinen sijainti

Rahanpesun riskiä arvioitaessa tulee huomioon ottaa myös maantieteellisen sijainnin vaikutus. Tällä tarkoitetaan paitsi Suomen maantieteellisen sijainnin vaikutusta rahanpesuriskeihin ja niiden tasoon, myös Suomen ulkopuolisten tekijöiden, kuten esimerkiksi ulkomaisten asiakkaiden ja heidän tuomiensa riskien vaikutusta kansalliseen rahanpesurisktiin. Maantieteelliset riskit voivat ilmetä Suomesta ulkomaille tai ulkomailta Suomeen suuntautuvassa raha- ja tavaraliikenteessä. Suomi voi toimia lähtö- ja määränpäämaiden lisäksi myös kauttakulkumaana. Asiantuntijahaastattelun mukaan rahavirtojen suuntauksissa on tapahtunut viime vuosina muutoksia ja tällä hetkellä voidaan todeta, ettei rahaa virtaa enää aikaisempien trendien mukaisesti Venäjältä, vaan rahaa

49 Verohallinto 2025n, s. 14.

50 Avainluvut on laskettu Verohallinnolle toimitetuista verotustiedoista.

51 Verohallinto 2025n, s. 16–17.

52 Rahanpesun selvittelykeskus 2025f, s. 11,12,19.

53 Rahanpesun selvittelykeskus 2024a, s. 18.

siirretään Suomeen muista maista⁵⁴. Keskeisimpiä maantieteellisiä suuntia ovat edelleen Keski-Aasia, Baltia ja Keski-Eurooppa sekä muutamat Lähi-idän, Balkanin ja Kaakkois-Aasian maat⁵⁵. Venäjältä tulevien ja sinne menevien rahavirtojen pienenemiseen vaikuttavat Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyssodan vuoksi Venäjälle asetetut pakotteet. Fyysinen rajanaapuruus kuitenkin vaikuttaa siihen, että tavaraliikennettä pyritään pakotteista huolimatta ohjaamaan Venäjälle esimerkiksi kolmansien maiden kautta.

Viranomaisten vastauksissa toimintaympäristökyselyyn tuotiin esille näkemys siitä, että Suomen rooli kansainväliseen rikollisuuteen liittyvien rahojen siirtämisessä on toimia kauttakulkumaana. Jos varat on saatu siirrettyä Suomeen, on niitä helpompi siirtää eteenpäin, koska Suomella on hyvä maine ja Suomesta tulevaa rahaa otetaan vastaan matalammalla kynnyksellä suhteessa moneen muuhun maahan. Ruotsin länsinaapuruus näkyy maantieteellisenä riskinä siten, että Ruotsista siirtyy Suomeen uusia, Ruotsissa jo hetken aikaa vaikuttaneita, ilmiöitä.

Ruotsissa tapahtunut järjestäytyneen rikollisuuden voimistuminen voi heijastua myös Suomessa ilmenevään rikollisuuteen. Järjestäytyntä rikollisuutta rahanpesun uhkatekijänä käsitellään luvussa 3.1.3. Ruotsin viranomaisraportti⁵⁶ osoittaa, että järjestäytynyt rikollisuus on muuttunut Ruotsissa yhä enemmän yhteiskuntajärjestelmää uhkaavaksi. Rikollisverkostot ovat usein klaanipohjaisia ja liittyvät maahanmuuttoon ja monikulttuurisuuteen. Viranomaiset nostavat nyt esiin henkilöiden karkottamisen välttämättömänä keinona. Raportti viittaa ”rikolliseen infrastruktuuriin”, jossa verkostot käyttävät yrityksiä, väärää henkilöllisyyksiä, korruptiota ja rahanpesua peittääkseen toimintansa. Uhkauksia, väkivaltaa ja epäasianmukaista vaikuttamista käytetään myös viranomaisten ja oikeusprosessien vaikuttamiseen. Ruotsin valtionmedian SVT:n tutkivan journalismin ohjelmassa Uppdrag granskning kävi keväällä 2025 ilmi, että ruotsalaisen neopankin johdossa toimi muun muassa talousrikoksista tuomittuja rikollisia. Lisäksi kyseinen neopankki oli mahdollistanut palveluidensa kautta rikollisten toiminnan, jolla kierrätettiin miljoonien kruunujen arvosta petoksilla hankittuja varoja. Valvova viranomaisen

54 Asiantuntijahaastattelu

55 Rahanpesun selvittelykeskus 2025f, s. 20.

56 The Swedish Police Authority 2024, s. 14.

Finansinspektionen oli havainnut vakavia puutteita yrityksen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjuntatoimissa. Finansinspektionen poisti kyseiseltä neopankilta toimiluvan kesäkuussa 2025.⁵⁷

Maailmanpoliittiset jännitteet ovat myös vahvistaneet useiden maiden pyrkimyksiä vaihtoehtoisten finanssijärjestelmien kehittämiseen ja voimistamiseen ja siten riippuvuuden vähentämiseen länsikeskeisestä, Yhdysvaltain dollariin tukeutuvasta perinteisestä maailmanlaajuisesta finanssijärjestelmästä.⁵⁸

Terrorismin rahoittamisen näkökulmasta Suomi sijaitsee maantieteellisesti sivussa etenkin radikaali-islamistisen terrorismin kannalta keskeisiltä ongelma-alueilta. Suojelupoliisin arvion mukaan radikaali-islamistinen toiminta Suomessa on pääasiassa tukitoimintaa, kuten propagandan levittämistä ja tuottamista sekä rahoittamista. Äärioikeiston toiminta Suomessa painottuu verkkoon, mikä mahdollistaa propagandan tuottamisen ja levittämisen sekä verkostoitumisen maantieteellisestä sijainnista riippumatta. Suojelupoliisin arvion mukaan muissa länsimaissa tehdyillä radikaali-islamistisilla tai äärioikeistolaisilla iskuilla on todennäköisesti inspiraatiovaikutusta Suomessa yksittäisiin henkilöihin, jotka kannattavat äärioikeistolaista tai radikaali-islamistista ideologiaa.⁵⁹ Tieto muissa länsimaissa tehdyistä ja uutisoiduista iskuista leviää internetin tai perinteisen median välityksellä kansainvälisesti. Rahanpesun selvittelykeskuksen mukaan huomattavaan osaan terrorismin rahoittamisepäilyyn liittyvistä epäilyttävän liiketoimen ilmoituksista liittyy kansainvälisiä kytköksiä joko kansainvälisten transaktioiden tai ilmoituksille liitettyjen henkilöiden kansallisuuksien kautta.⁶⁰ Tämä voi viitata siihen, että Suomesta käsin tuetaan myös muissa maissa tapahtuvaa terroristista toimintaa. Myös keväällä 2025 osana riskiarviotyötä toteutetun toimintaympäristökyselyn vastauksissa nousi esiin näkemys, että Suomessa terrori-iskujen uhka on matala, mutta Suomesta voidaan lähettää varoja konfliktialueille.

57 Ks. esim. Finansinspektionen: FI återkallar tillståndet för Intergiro, viitattu 31.12.2025; SVT: Efter Uppdrag gransknings avslöjande: FI återkallar tillstånd för banken Intergiro, viitattu 31.12.2025.

58 Ks. esim. RUSI 16.9.2025: Alternative Financial Systems and the Reshaping of Global Finance, viitattu 22.9.2025.

59 Suojelupoliisi 2025, s. 39–40.

60 Rahanpesun selvittelykeskus 2025e. Selvityksen tuloksia kuvataan tarkemmin luvussa 2.5 Yleiskuva terrorismista ja terrorismin rahoittamisesta Suomessa.

Käteinen toimintaympäristössä

Rahanpesun selvittelykeskuksen laatiman analyysin ”Käteinen rahanpesussa⁶¹” mukaan globaali talous digitalisoituu kiihtyvää vauhtia, ja myös rikolliset ovat löytäneet tietoverkkojen sekä muiden teknisten innovaatioiden tarjoamat mahdollisuudet. Tästä huolimatta käteistä käytetään varsin laajalti laillisessa taloudessa, ja rikollisuudessa sen merkitys on digitalisaatiosta huolimatta keskeinen. Vuonna 2024 euroalueella kaikista myyntipisteissä tapahtuneista transaktioista noin puolet suoritettiin käteisellä. Rikollisille käteinen tarjoaa edelleen vertaansa vailla olevaa anonymiteettiä yhdistettynä laajaan hyväksyttävyyteen maksuvälineenä. Rahanpesun selvittelykeskuksen laatiman raportin luvut viestivät siitä, että vaikka esimerkiksi Suomessa ja muissa Pohjoismaissa maksuliikenne digitalisoituu kovaa vauhtia, on käteisen käyttö euroalueella edelleen varsin yleistä. Esimerkiksi käteismaksujen arvon 39 prosentin suhteellinen osuus tarkoittaa käytännössä satojen miljardien vuosittaista maksuliikennettä yksin euroalueella. Suomessa myyntipisteissä tapahtuneiden käteismaksujen määrän suhteellinen osuus oli 27 % eli euroalueen toiseksi pienin vuonna 2024. Käteisen laajamittainen käyttö myös lisää käteisen hyväksyttävyyttä maksuvälineenä ja voi vaikuttaa esimerkiksi siihen, miten muissa euroalueen maissa suhtaudutaan käteistransaktioiden tarkkailuun sekä rahanpesulainsäädännön kehittämiseen ja soveltamiseen käteistransaktioiden osalta. Laajamittainen käteisen käyttö muissa euroalueen maissa myös mahdollistaa paremmat edellytykset rahanpesulle ja itsepesulle. Muista Pohjoismaista poiketen Suomella ei ole omaa valuuttaa, mikä tekee ulkomaille kohdistuvan rahaliikenteen seuraamisesta sekä käteisen alkuperän todentamisesta entistä vaikeampaa.

Rikollisessa toiminnassa syntynyt rikoshyöty pyritään usein siirtämään nopeasti pois siitä valtiosta, jossa rikos on tehty. Poliisin esitutkinnoissa on havaittu, että rikolliset voivat hyödyntää useita eri menetelmiä rikoshyödyn siirtämiseksi ulkomaille. Näihin voivat kuulua esimerkiksi käteisen kuljettaminen valtioiden rajojen yli, rahakuriirin käyttö, pankkitilien ketjutukset sekä epäviralliset rahanvälitysjärjestelmät⁶².

Rikoshyödyn siirtäminen ulkomaille vaikeuttaa merkittävästi viranomaisten mahdollisuuksia jäljittää varoja ja toteuttaa rikoshyödyn poisottamista. Ilmiö korostuu erityisesti kansainvälisessä huumausainerikollisuudessa sekä laajamittaisessa petosrikollisuudessa.

61 Rahanpesun selvittelykeskus 2025c s. 3–5

62 EMCDDA & Europol (2024): EU Drug Markets Analysis Global Organized Crime Index (2025)

Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa

Toimintaympäristökyselyn vastauksissa korostui uhkatekijänä Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa. Siihen katsottiin liittyvän monenlaisia uhkia. Vastauksissa nousivat esiin myös sodan jälkeiseen aikaan ja Ukrainan jälleenrakennukseen liittyvät uhat. Esiin nousi tässä yhteydessä etenkin korruption mahdollisuus. Maailmanpankin helmikuussa 2025 laatiman arvion mukaan Ukrainan jälleenrakentamisen kustannukset ovat noin 524 miljardia dollaria (USD) seuraavan vuosikymmenen aikana.⁶³ Sodan vaikutus näkyy toimintaympäristössä edelleen varsinkin pakotteiden muodossa.

Pakotteiden kiertäminen

Venäläiset ja Venäjään sidoksissa olevat EU:n ja kolmansien maiden talouden toimijat ovat luoneet lukuisia tapoja EU:n pakotteiden kiertämiseksi. Venäjää koskevien pakotteiden kiertämisen keskeisiä ilmenemismuotoja ovat pakotteiden alaisten tuotteiden vienti Venäjälle kolmansien maiden kautta tai keskeytetyn kauttakulun⁶⁴ avulla sekä pakotteiden kohteena olevan tahon osallisuuden piilottaminen maksussa tai liiketoimessa. Myös Venäjältä tapahtuvaan tuontiin voi liittyä riski pakotteiden kiertämisestä.

Rahanpesun selvittelykeskus havaitsi sen vuonna 2024 vastaanottamissa pakoteliitännäisissä epäilyttävän liiketoimen ilmoituksissa eräitä pakotteiden kiertoa liittyviä toimintatapoja. Yksi toimintatapa oli tuotteiden tilaaminen suurina määrinä verkkokaupasta ja tilaajatietojen häivyttäminen. Lisäksi havaittiin, että kaksikäyttötuotteita pyrittiin viemään Venäjälle kolmansien maiden kautta.⁶⁵ Bulvaanien käyttö on kyseiselle toiminnalle tyypillistä.⁶⁶

Tullin mukaan Venäjän vastaisten pakotteiden kiertäminen on kasvattanut sen kirjaamien ja tutkimien säännöstelyrikosten määrää huomattavasti. Vuosina 2022–2023 Tulli kirjasi lähes 800 pakotteiden rikkomiseen liittyvää säännöstelyrikosta, joista noin 100 on tutkittu törkeinä säännöstelyrikoksina. Ennen Venäjän

63 Maailmanpankki ym. 2025, s. 40.

64 Keskeytetyllä kauttakululla tarkoitetaan tilannetta, jossa pakotteiden alaisia tuotteita on ilmoitettu vietävän Venäjän kautta kolmanteen maahan, mutta kauttakulun aikana tuotteet jäävätkin Venäjälle

65 Rahanpesun selvittelykeskus 2024a, s. 9.

66 Rahanpesun selvittelykeskus 2025b, s. 5.

hyökkäyssodan alkua säännöstelyrikosepäilyjä tutkittiin Tullissa vain muutamia vuosittain.⁶⁷ Vastaavasti vuonna 2024 Tulli kirjasi lähes 100 pakotteiden rikkomiseen liittyvää säännöstelyrikosta, joista 35 tutkittiin törkeinä rikoksina.⁶⁸

Yksi merkittävimmistä pakotteita koskevista muutoksista alkuvuoden 2025 aikana on ollut 20.05.2025 voimaan tullut pakoterikodirektiivin⁶⁹ kansallinen täytäntöönpano. Direktiivi tehostaa osaltaan EU:n asettamia pakotteita, sillä sen myötä pakotteiden rikkominen on kaikissa jäsenvaltioissa rangaistavaa ja rangaistussäännöksillä on yhteinen vähimmäistaso. Suomen rikoslakiin on lisätty uudet säännökset pakoterikoksesta, törkeästä pakoterikoksesta, tuottamuksellisesta pakoterikoksesta sekä pakoterikkomuksesta. Säännöstelyrikosta koskevat säännökset eivät puolestaan enää koske pakotteiden rikkomista (rikoslain 46 luku).

2.3 Teknologian kehittyminen ja tekoäly

Teknologian kehittyminen on mahdollistanut pankkipalveluiden sekä maksamisen, vakuuttamisen, rahoittamisen ja sijoittamisen palveluiden tarjoamisen perinteisten toimipisteverkostoon perustuvan järjestelmän lisäksi myös internetissä ja mobiililaitteilla. Näiden digitaalisten finanssipalveluiden (digital financial services) tarjonta on lisännyt mahdollisuuksia kuluttajan ja markkinoiden näkökulmasta, mutta samalla myös mahdollisuuksia rahanpesuun ja terrorismin rahoittamiseen. Erilaiset sähköistyvät palvelut ja tuotteet tarjoavat uusia keinoja ja väyliä rahanpesulle sekä houkuttavat rikollisia esimerkiksi tarjoamalla mahdollisuuksia anonymiteettiin ja varojen häivyttämiseen.

Digitaalisten finanssipalveluiden tuottamiseen käytettävä teknologia eli finanssi-teknologia (FinTech) on laaja käsite, joka kattaa monenlaisia toimintoja, sovelluksia ja yrityksiä. Esimerkkejä FinTech-alan innovaatioista ja ilmiöistä ovat muun muassa neopankit, mobiililompakot, kryptovarot, vertaislainaus, vertaisvakuuttaminen ja robottivarainhoitajat.⁷⁰ FinTech -ratkaisujen kehittäjät hyödyntävät

67 Tulli 2024, s. 10–11.

68 Tulli 2025, s. 7.

69 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1226 unionin rajoittavien toimenpiteiden rikkomiseen liittyvien rikosten ja seuraamusten määrittelystä.

70 Finanssivalvonta: FinTech – Finanssialan innovaatiot, viitattu 7.11.2025.

digitaalisten finanssipalveluiden kehittämisessä muun muassa data-analytiikkaa, kvanttilaskentaa, pilvipalveluita, koneoppimista, tekoälyä ja hajautetun tilikirjan teknologiaa.⁷¹

Digitaaliset finanssipalvelut ja niihin liittyvät innovaatiot ovat jo pitkään vallalla ollut kehityskulku, mutta huomionarvoista on nopea vauhti, jolla uusia innovaatioita yhä syntyy.⁷² Finanssiteknologian nopea kehittyminen vaatii myös rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisessä käytettävien menetelmien ja osaamisen jatkuvaa kehittämistä.

Teknologian kehittyminen ja sen väärinkäyttö korostuivat rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen uhkatekijöinä keväällä 2025 osana riskiarviotyötä toteutetun toimintaympäristökyselyn vastauksissa. Teknologian kehittymisen yhteydessä mainittiin usein uudet maksamisen tavat, etenkin kryptovarat. Usein mainittiin myös uudet digitaaliset palvelut, kuten maksupalvelut, neopankit, hajautetut rahoitusalustat (eng. decentralized finance, DeFi), vIBAN:t, ja viestintäpalvelut. Digitaalisten palveluiden osalta tuotiin esiin myös niiden kansainvälinen ulottuvuus. Teknologian kehittymisen nähtiin mahdollistavan omalta osalta tietoverkkoavusteisten petosten yleistymisen ja kansainvälistymisen. Teknologian kehittyminen nähtiin myös haavoittuvuutena etenkin skenaariossa, jossa viranomaisten ja ilmoitusvelvollisten käyttämät valvonta- ja tunnistusmenetelmät eivät pysy teknologian kehittymisen tahdissa.

Teknologian kehitykseen liittyen toimintaympäristökyselyssä nousi esiin terrorismin rahoittamisen kansallisena uhkana terrorismin ja sen rahoittamisen digitalisoituminen, jota käsitellään luvussa 3.3.1.

Teknologian kehittyminen ilmenee myös siinä, että ihmiset viettävät yhä enemmän aikaansa digitaalisessa maailmassa. Pankkipalveluita kokonaan verkon kautta tarjoavat ns. neopankit ovat vain yksi esimerkki tästä. Huomattavan digitaalisen toimintakentän muodostaa verkossa tapahtuva pelaaminen, joka muodostaa myös huomattavan markkinan maailmanlaajuisesti. Digitaalisessa maailmassa korostuvat digitaaliset maksutavat ja niihin usein liittyvät haasteet varmistua varojen alkuperästä tai käyttötarkoituksesta sekä tunnistaa asiakas. EU:n ylikansallisessa riskiarviossa on videopeleissä käytettävät vaihdettavat tokenit rinnastettu ensimmäistä kertaa kryptovaroihin ja niihin liittyviä riskejä on

71 Maailmanpankki: Inclusive digital financial services – Overview, viitattu 7.11.2025.

72 European Commission: Overview of digital finance, viitattu 7.11.2025.

tunnistettu EU:n alueella.⁷³ Videopeleissä vaihdannassa käytettävät tokenit, jotka on muunnettavissa kryptovaluutaksi, muodostavat ylikansallisen riskiarvion mukaan erittäin merkittävän rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskin.⁷⁴ Ylikansallisen riskiarvion mukaan rahanpesijät voivat hyödyntää toiminnassaan edellä mainittujen tokenien digitaalista kauppaa kuten ne hyödyntävät fyysistä tavarakauppaa. Likainen raha saadaan puhdistettua pelialustojen kautta, kun laitonta rahaa voidaan käyttää tokenien ostamiseen ja sen jälkeen ne voidaan myydä.⁷⁵ Rahapelaamisessa on tunnistettu riskitekijöitä kuten varojen alkuperä voi olla epäselvää, pelaajien tunnistaminen haastavaa (mm. pelaajien nimimerkit), pelaaja operoi eri alustoilla eri nimillä, tilit usein neopankeissa tai kasinoiden pelitileillä. Näiden edellä mainittujen seikkojen takia varojen jäljittäminen on haastavaa.

Tekoälyn tarjoamien ratkaisujen hyödyntäminen laillisen toiminnan lisäksi myös rikoksissa lisääntyy samalla kun tekoälyn tarjoamat ratkaisut kehittyvät. Interpolin mukaan tekoälyn hyödyntäminen tietoverkkoavusteisissa petoksissa on nopeasti kasvava trendi, joka ulottuu eri puolille maailmaa. Tekoälyä hyödynnetään erityyppisten petosten toteuttamisessa, ja usein tekojen uhreiksi joutuvat henkilöt voivat joutua saman aikaisesti myös muun rikoksen, kuten ihmiskaupan uhriksi.⁷⁶ Suomessa harmaan talouden torjuntaviranomaiset ovat havainneet talousrikosten yhteydessä rikollisten hyödyntäneen tekoälyä esimerkiksi väärennettyjen liiketoimintasuunnitelmien teossa ja asiakirjojen laadinnassa. Toimintaan on liittynyt myös järjestäytyneitä rikollisuutta.⁷⁷

Euroopan pankkiviranomainen (EBA) arvioi, että tekoälyä hyödyntäen toteutettujen kyberrikosten ja petosten määrä ja esiintyvyys kasvaa voimakkaasti, mikä haastaa finanssisektorin kyvyn tunnistaa ja torjua tekoälyavusteisia väärinkäytöksiä. Sekä viranomaisilta että sektorin toimijoilta vaaditaan osaamisen ja käytössä olevan teknologian kehittämistä.⁷⁸

Toimintaympäristökyselyn vastauksissa tekoälyn väärinkäyttö korostui yhtenä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen kansallisena uhkatekijänä. Vastauksissa se yhdistettiin usein dokumenttien ja identiteetin väärentämiseen ja sen nostivat

73 SNRA, s. 12.

74 SNRA Staff working document, s. 231, 233.

75 SNRA, s. 12.

76 Interpol 30.6.2025: INTERPOL releases new information on globalization of scam centres, viitattu 8.7.2025.

77 Harmaa talous & talousrikollisuus: Tilannekuva 2025, viitattu 12.1.2026.

78 EBA 2025a, s. 3.

esiin sekä viranomaisten että ilmoitusvelvollisten edustajat. Sekä viranomaiset että ilmoitusvelvolliset olivat tehneet havaintoja tekoälyn hyödyntämisestä petosrikosten toteuttamisessa. Mahdollisina uhkina vastauksissa nähtiin myös tekoälyn käyttäminen erilaisten haavoittuvuuksien etsimiseen ja terrorismin rahoittamisen asiayhteydessä internetin entistä laajempi käyttö tekoälyä hyödyntäen mahdollisten potentiaalisten rahoittajien tavoittamiseksi. FATF on korostanut digitalisaation mukanaan tuomien uhkien lisäksi myös sen hyödyntämisen mahdollisuuksia lainvalvontaviranomaisten työssä. FATFin mukaan lainvalvontaviranomaiset ovat viime vuosina kehittäneet digitaalisia valmiuksiaan hyödyntää datavetoisen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen vastaisen strategian valtavia mahdollisuuksia. Automaatio, lohkoketjuanalytiikka, big data, tekoäly (AI), koneoppiminen ja muu kehittynyt analytiikka voivat auttaa viranomaisia rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen selvittämisessä, riskien arvioinnissa sekä tiedonvaihdossa.⁷⁹

Suomessa rahanpesun selvittelykeskus jatkaa työtään tekoälyn ja älykkään automaation hyödyntämisen parissa. Vuonna 2021 käynnistetyn Rahanpesun selvittelyn digitalisaatio (DIGI) -hankkeen⁸⁰ myötä rahanpesun selvittelykeskus on toteuttanut useita osia kehittämästään järjestelmähankkeesta, joka on lisännyt selvittelykeskuksen automaation tasoa huomattavasti. Automatiikka ja koneoppimisen keinot luovat mahdollisuuden vapauttaa resursseja rutiininomaisesta työstä muun muassa päätöksiin sekä analyysi- ja tiedonvaihtotyöhön. Lisäksi tietojen käsittely nopeutuu ja sen laatu paranee. Selvittelykeskukselle on hankkeen myötä muodostunut syvällisempää asiantuntemusta koneoppimiseen ja kielimalleihin perustuvista ratkaisuista sekä näihin liittyvistä toimintaympäristöistä ja kehittämiskäytännöistä.⁸¹

Verohallinto on mukana useissa kehittämishankkeissa, joissa tavoitteena on kytkeä veroilmoittamisen vaatiman tietopohjan muodostuminen entistä tiiviimmin yritysten tietojärjestelmiin. Kehittämishankkeiden taustalla on sekä kansainvälistä sääntelyn kehittämistä että kansallista kehittämistä (VAT in the Digital Age, Yrityksen digitalous -hanke). Verotuksen perusteena oleva tietosisältö laajenee

79 FATF 2022, s. 1.

80 Hanke on osa EU:n elpymis- ja palautumistukivälineellä (RRF) rahoitettavaa Valtiovarainministeriön koordinoimaa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjuntaa edistävää tehokkaan rahanpesun estämisen ja valvonnan täytäntöönpanon varmistaminen -hanketta. Hankkeen muut osallistujat ovat Valtiovarainministeriö, Sisäministeriö, Tulli, Finanssivalvonta sekä Patentti- ja Rekisterihallitus. Hanke loppuu kesäkuussa 2026.

81 Rahanpesun selvittelykeskus 2025f, s. 27.

ja reaaliaikaistuu. Tarkempi ja reaaliaikaisempi tietopohja mahdollistaa myös analyysimenettelyiden kehittämisen, niin verovalvonnassa kuin talouteen liittyvien rikosten torjunnassa. Verohallinto kokeilee ja kehittää aktiivisesti tekoälyyn perustuvia ratkaisuita eri toimintoihin kuten asiakaspalveluun ja verotuksen toimittamiseen. Automatisoinnin ja analytiikan hyödyntämistä jatketaan uusien tekoälyn tuomien mahdollisuuksien rinnalla.

2.4 Rikoshyödyn poisottaminen

Yleisesti rikoshyödyn poisottamisella tarkoitetaan menettelyä, jossa esitutkintalain (805/2011) 1 luvun 2 §:n mukaisesti tavoitteena on rikoshyödyn poisottaminen, mutta myös mahdollinen asianomistajan vahingonkorvausten turvaaminen. Käytännön toimenpiteet voidaan jakaa hyödyn ja vahingon määrittelyvaiheeseen, omaisuuden jäljittämismvaiheeseen sekä omaisuuden turvaamis- eli poisottamisvaiheeseen. Esitutkintavaiheessa eri perusteilla pakkokeinoilla turvatusta omaisuudesta päättää tuomioistuin rikosasiaa käsitellessään.

Menettämisseuraamus eli konfiskaatio on tuomioistuimen määräämä rikosoikeudellinen seuraamus. Rikoslain (39/1889) 10 luvun 1 §:n mukaan menettämisseuraamuksen yleisenä edellytyksenä on rikos tai rangaistavaksi säädetty teko. Rikoslain 10 luvun 2 §:n mukaan valtiolle menetetyksi tuomittava rikoksen tuottama hyöty voi olla rikoksella välittömästi saatua omaisuutta, omaisuuden sijaan tullutta omaisuutta, omaisuuden tuottoa, omaisuuden ja tuoton arvoa tai rikoksella saadun säästön arvoa.

Rahanpesurikosten konfiskaatiosta on säädetty erikseen rahanpesun kohteena olevan omaisuuden osalta. Rikoslain 32 luvun 12 §:n mukaisesti rahanpesun kohteena oleva omaisuus on tuomittava valtiolle menetetyksi. Muun omaisuuden menettämisen osalta noudatetaan rikoslain 10 luvun yleissäännöksiä.

Pääministeri Petteri Orpon vuoden 2023 hallitusohjelman mukaisesti hallitus ryhtyy estämään lainsäädännöllisin toimin rahanpesua ja tehostaa erityisesti rahanpesuun liittyvää rikoshyödyn takaisinsaamista. Rikoshyödyn poisottamista helpotetaan esimerkiksi alentamalla vaadittavaa näyttökynnystä ja ottamalla käyttöön rikoshyödyn menettämistä koskeva menettely rikosoikeudenkäynnin ulkopuolella.⁸²

EU:n konfiskaatiodirektiivi⁸³ tuli voimaan toukokuussa 2024 ja sen tarkoituksena on tehostaa rikoshyödyn poisottamista. Direktiivi on pantava täytäntöön jäsenvaltioissa 23.11.2026 mennessä. Direktiiviä käsitellään tarkemmin luvussa 6 Tulevaisuuden toimintaympäristö ja uhkatekijät.

2.4.1 Käräjäoikeuksissa rahanpesurikoksista tuomittujen menettämisseuraamusten määrät

Rahanpesurikosten menettämisseuraamusten määrät ovat vaihdelleet huomattavasti eri vuosina. Yhteensä menettämisseuraamuksia rahanpesurikoksista määrättiin vuosina 2020–2023 noin 2,1 miljoonaa euroa (taulukko 3).

Taulukko 3. Käräjäoikeuksissa rahanpesusta ja törkeästä rahanpesusta tuomittujen menettämisseuraamusten määrät euroina.

Rikosnimike	2020	2021	2022	2023	Yht.
Rahanpesu	31 765	54 990	377 410	116 975	581 141
Törkeä rahanpesu	191 817	317 865	164 088	857 390	1 531 160
Yhteensä	223 582	372 854	541 498	974 365	2 112 300

Taulukossa esitettyyn tilastoon on otettu mukaan vain ne tuomiot, joissa henkilön syyksi on luettu rikosnimikkeet rahanpesu tai törkeä rahanpesu. Tilastojen ulkopuolelle jäävät myös tapaukset, joissa vasta hovioikeudessa ratkaisua on muutettu ja asiassa on tuomittu menettämisseuraamus.

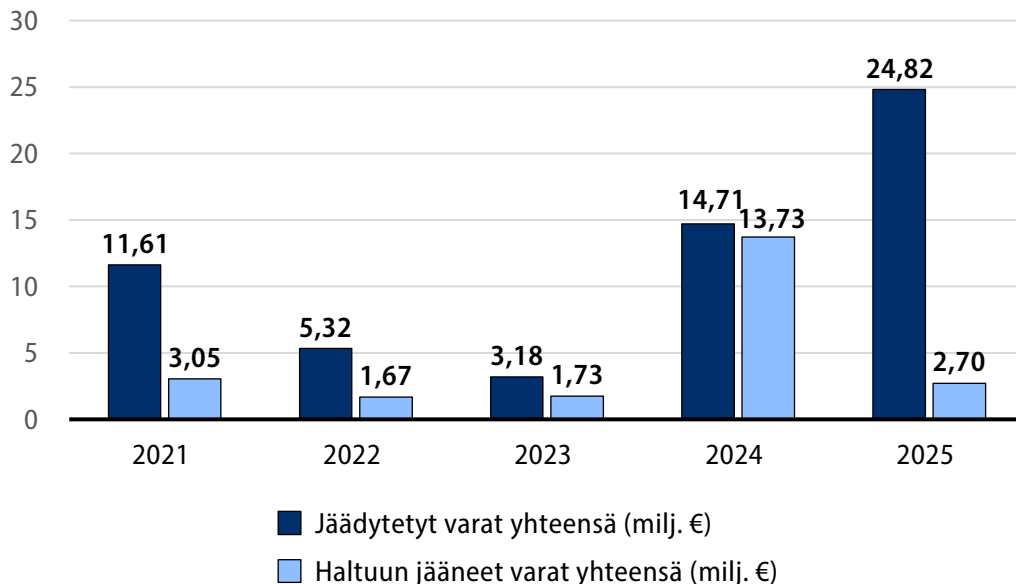
2.4.2 Rahanpesun selvittelykeskuksen hallinnolliset määräykset liiketoimien keskeyttämisestä

Rahanpesun selvittelykeskus vastaa liiketoimien keskeyttämismääräysten (ns. jäädytysmääräys) antamisesta. Vuonna 2025 rahanpesun selvittelykeskus antoi jäädytysmääräyksiä yhteensä noin 24,8 miljoonan euron edestä, josta pakkokeinoin mukaisin pakkokeinoin turvattiin 2,7 miljoonaa euroa. Alhainen

83 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1260 varojen takaisinmaksusta ja menetetyksi tuomitsemisesta

haltuunjäämisisuus selittyy yhdellä lähes 20 miljoonan euron jäädytysmääräyksellä, jossa selvittelykeskus arvioi jäädytyksen välttämättömäksi rahanpesulain nojalla, mutta kymmenen arkipäivän sisällä selvittelykeskus ei löytänyt perusteita omaisuuden turvaamiseksi pakkokeinolain nojalla. Kyseinen jäädytysmääräys selittää myös osaltaan jäädytettyjen varojen määrän nousua vuonna 2025 vuoteen 2024 verrattuna. Jäädytettyjen varojen yhteenlaskettu arvo on vaihdellut viiden vuoden aikavälillä, mutta kahtena viime vuonna 2024 ja 2025 arvo on ollut suurinta. (Kuva 2).

Kuvio 2. Rahanpesun selvittelykeskuksen tekemät jäädytykset 2021–2025.⁸⁴

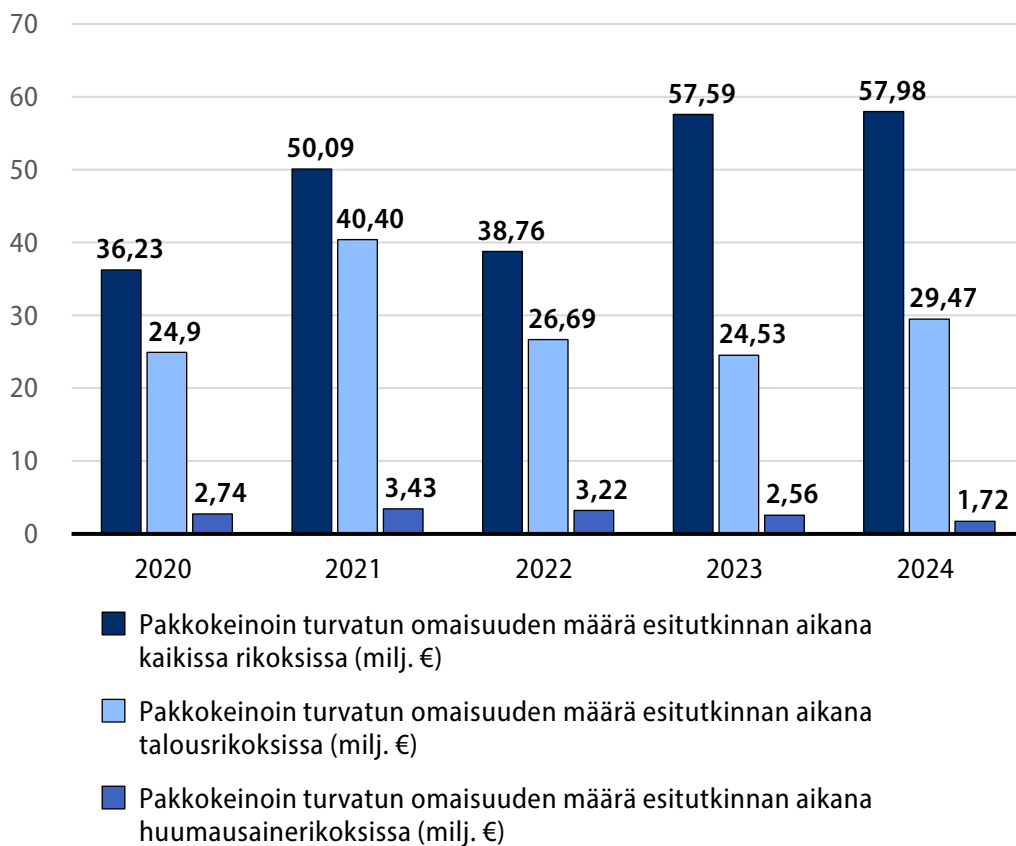
2.4.3 Pakkokeinolain mukaisesti esitutkintavaiheessa turvattu omaisuuden määristä

Esitutkinnassa omaisuutta turvataan rikosshyödyn poisottamiseksi ja/tai vahingonkorvausten maksamisen turvaamiseksi. Omaisuuden turvaaminen perustuu pakkokeinolakiin (806/2011), joten poliisin rikosshyötytilastot perustuvat esitutkintavaiheessa edellä mainitussa tarkoituksessa takavarikolla ja/tai vakuustakavarikolla esitutkintavaiheessa turvattu omaisuuden määriin. Poliisin tilastojen mukaan vuonna 2024 kaikissa rikoksissa turvattiin pakkokeinoin

84 Rahanpesun selvittelykeskuksen riskiarviotyöhön toimittamat tiedot

omaisuutta yhteensä 58 miljoonaa euroa. Tämä sisälsi myös talousrikoksiksi luokitelluissa jutuissa pakkokeinoin turvatun omaisuuden määrän 29,5 miljoonaa euroa, joka muodosti noin puolet poliisin esitutkintavaiheessa pakkokeinoin turvaamasta omaisuudesta. Huumausainerikoksiksi luokitelluissa jutuissa omaisuutta turvattiin 1,7 miljoonaa euroa vuonna 2024, mikä muodosti 3 % poliisin esitutkintavaiheessa pakkokeinoin turvaamasta omaisuudesta (Kuva 3).

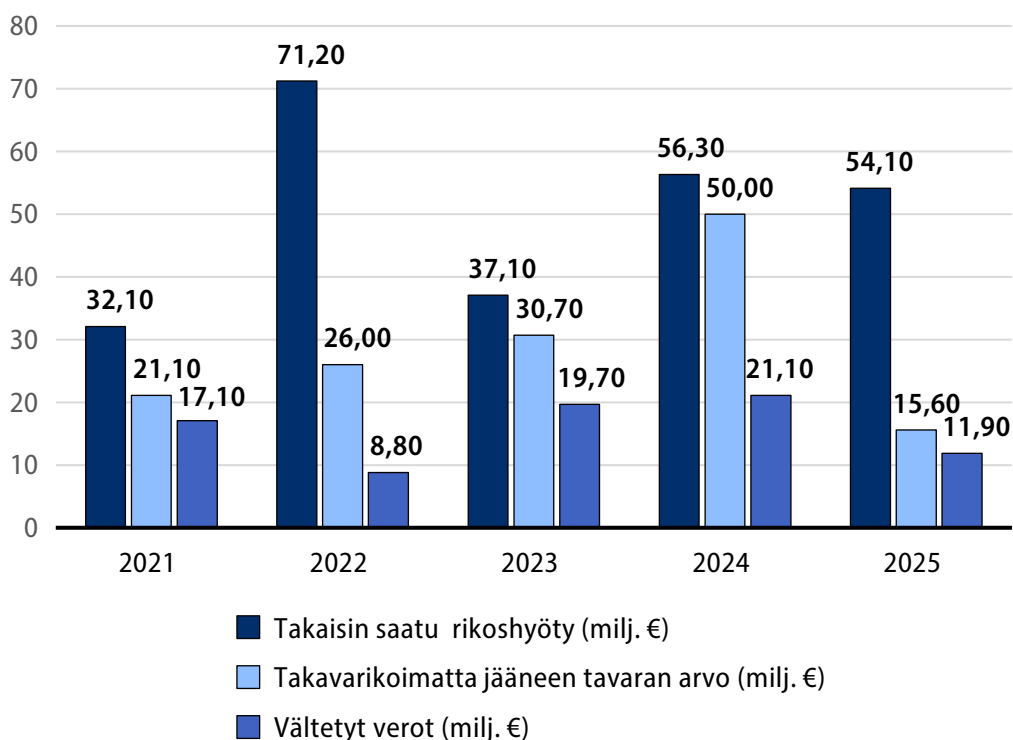
Kuvio 3. Poliisin tilasto esitutkintavaiheessa pakkokeinoin turvatun omaisuuden määristä 2020–2024.⁸⁵

85 Poliisihallituksen riskiarviotyöhön toimittamat tiedot

Tullin rikostorjunnan avulla takaisin saatu rikoshyöty on euromääräisesti ollut samaa luokkaa kuin edellä esitetty poliisin pakkokeinojen avulla esitutkinta-vaiheessa turvautun omaisuuden määrät. Alla olevassa taulukossa (kuva 4) on esitetty tullin takaisin saatu rikoshyöty, takavarikoimatta jääneen omaisuuden arvo, mikä on esitutkinnan aikana kulutukseen päätyneen tavaran tai tuotteen arvo yhteensä sekä rikoksista koituneet vältettyjen verojen määrät, jotka rikollisen toiminnan takia ovat jääneet valtiolta saamatta.

Kuvio 4. Tullin tilasto rikostilanteesta ja tullirikostorjunnan vaikuttavuudesta vuosina 2021–2025.⁸⁶

2.4.4 Talousrikosten rikosvahinkojen määrät

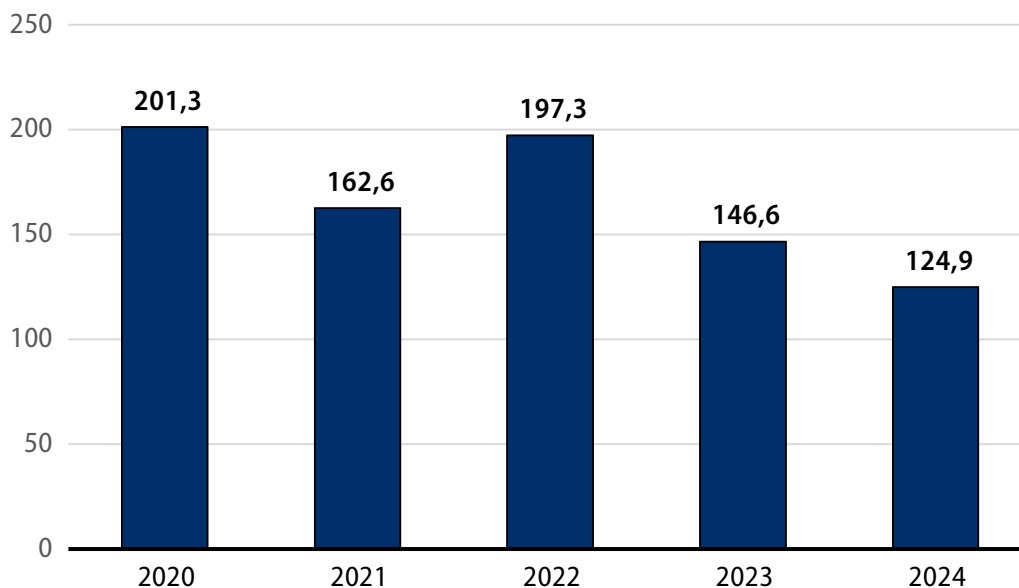
Talousrikoksista ja harmaasta taloudesta aiheutuvat rikosvahingot ovat erittäin suuria ja niillä on myös suuri yhteiskunnallinen merkitys. Vuonna 2024 päätetyissä talousrikosasioissa rikosvahinkojen määrä oli yhteensä noin 123 miljoonaa euroa

⁸⁶ Tullin valvonnan vuosijulkaisu 2025, s. 28.

(kuva 4). Kirjattavien vahinkomäärien tarkkuuteen vaikuttaa muun muassa se, minkä tyyppisestä rikoksesta on kyse, sillä esitutkintavaiheessa poliisi kirjaa vahinkoja kuvaavat luvut asianomistajan ilmoituksen tai muun selvityksen perusteella. Esimerkiksi Verohallinto tuottaa vältetyistä veroista hyvin tarkkoja laskelmia verolajeittain. Vahinkojen määrät täsmentyvät tyypillisesti vasta myöhemmin oikeudenkäynnissä.

Vahinkojen määriä kuvaavat luvut perustuvat kalenterivuoden aikana päätettyihin talousrikosasioihin, kun taas rikoshyödyn takaisinsaantia kuvaavat luvut perustuvat vuoden aikana talousrikoksista pakkokeinoin haltuun saatuun rikoshyötyyn riippumatta siitä, minkä vuoden rikosasioista on kyse tai jatketaanko mahdollisesti kyseisten rikosasioiden esitutkintaa. Aina vahingon ja hyödyn välille ei voida myöskään asettaa yhtäsuuruusmerkkejä. Esimerkiksi vähän hyötyä tuottaneilla ympäristörikoksella saatetaan aiheuttaa asianomistajalle tuntuvaa vahinkoa. Lisäksi tilastoihin merkitty haltuun saatu rikoshyöty voi liittyä vahingonkorvauksen maksamisen turvaamiseen, mutta yhtä hyvin myös siihen, että pakkokeinolla varmistetaan tekijän rikoksella hankkiman hyödyn menettäminen valtiolle.

Kuvio 5. Päätettyjen talousrikosjuttujen rikosvahinkojen määrä (milj. €) vuosina 2020–2024.⁸⁷

87 Harmaa talous & talousrikollisuus: Torjuntatilastot: Rikostorjunta, viitattu 19.2.2026.

2.5 Yleiskuva terrorismista ja terrorismin rahoittamisesta Suomessa

Suomen harjoittama terrorismintorjunta perustuu kansalliseen terrorismintorjunnan strategiaan. Viimeisin strategia annettiin valtioneuvoston periaatepäätöksenä vuonna 2022, ja se oli voimassa vuoden 2025 loppuun asti. Sisäministeriö vastaa strategian toimeenpanon seurannasta. Yksi strategian määrittämistä 23 strategisesta toimenpiteestä terrorismin torjumiseksi on terrorismin rahoittamisen torjunta. Terrorismin rahoittamisen torjunnalla selvitetään terrorismin rahoitustapauksia, paljastetaan terrorismintorjunnan kohdehenkilöihin liittyviä verkostoja ja kartoitetaan terrorismin rahoituskeinoja. Terrorismin rahoittamisen torjuntaa kehitetään voimassa olevan kansallisen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvion ja toimintasuunnitelman linjausten mukaisesti.⁸⁸

Suojelupoliisin viimeisimmän Kansallisen terrorismin uhka-arvion 2026 mukaan terrorismin uhka on Suomessa viisiportaisella asteikolla arvioituna tasolla kolme eli *kohonnut*.⁸⁹ Uhkataso on noussut lievästi verrattuna aikaisempaan uhkatasoon, joka oli neliportaisen uhkatasoasteikolla tasolla kaksi. Viime vuosina Suomen turvallisuusympäristössä on tapahtunut useita kehityskulkuja, jotka kohottavat terrorismin uhkaa. Todennäköisimmän isku-uhan aiheuttavat edelleen yksittäiset äärioikeistolaista tai radikaali-islamistista ideologiaa kannattavat henkilöt tai pienryhmät. Terrori-iskuilla länsimaissa on todennäköisesti inspiraatiovaikutusta myös Suomessa. Nuorten radikalisoituminen on kansainvälinen trendi, joka näkyy myös Suomessa radikaali-islamistisessa ja äärioikeistolaisessa toimintaympäristössä. Nuorten radikalisoituminen painottuu verkkoon ideologiasta riippumatta, minkä on havaittu nopeuttavan yksilökohtaista radikalisoitumisprosessia. Nuoret toimivat aikuisten joukossa verkkoyhteisöjen jäseninä verkkoalustoilla, joissa he myös itse tyypillisesti osallistuvat radikaalin materiaalin tuottamiseen, kääntämiseen ja jakamiseen.⁹⁰

Radikaali-islamistisen terrorismin uhka Suomessa on Suojelupoliisin mukaan tasolla *kohonnut*. Radikaali-islamistinen toiminta Suomessa keskittyy pääasiassa kansainvälisen terrorismin tukitoimintaan, kuten propagandan tuottamiseen ja levittämiseen, terrorismin rahoittamiseen ja tukiverkoston kasvattamiseen.

88 Sisäministeriö 2022

89 Suojelupoliisi otti käyttöön uuden viisiportaisen uhkatasoasteikon vuonna 2025. Aiemmin asteikko oli neliportainen.

90 Suojelupoliisi 2025, s. 39, 43.

Kansainväliset kehityskulut viimeisen kahden vuoden aikana ovat kuitenkin kohottaneet myös Suomeen ja Suomen intresseihin kohdistuvaa radikaali-islamistisen terrorismin uhkaa. Laajentuneet Lähi-idän konfliktit ja koraanien häpäisy ovat toimineet radikalisoivina ja mobilisoivina tekijöinä Euroopassa. Joulukuun 2024 vallankumousta seurannut radikaali-islamistisen Hayat Tahrir al-Sham -ryhmittymän valtaannousu Syyriassa ja sen luoma epävakaus todennäköisesti laajentaa Isilin⁹¹ toimintavapautta alueella.⁹² Isil on ylläpitänyt verkostojaan, vaikka se on hallitsemiensa maa-alueiden menettämisen jälkeen toiminut maanalaisen terroristijärjestön tavoin perinteisillä kannatusalueillaan Irakissa ja Syyriassa. Terroristijärjestöt Isil ja al-Qaida sekä niihin kytkeytyvät toimijat muodostavat Euroopan kannalta olennaisimman terrorismin uhan. Järjestöt ovat inspiroineet yksittäisiä kannattajia ja pienryhmiä tekemään iskuja Euroopassa. Ne ovat myös hyödyntäneet symbolisesti merkittäviä tapahtumia propagandassaan ja lisänneet länsimaihin kohdistuvia iskukehotuksia. Suojelupoliisin arvion mukaan myös Suomessa suurimman radikaali-islamistisen terrorismin uhan muodostavat yksittäiset toimijat, jotka inspiroituvat propagandasta ja muista tapahtuneista iskuista. Todennäköisin radikaali-islamistinen terrori-isku on julkisella paikalla yksinkertaisin tekovälinen tehty isku.⁹³

Äärioikeistolaisen terrorismin uhka Suomessa on Suojelupoliisin mukaan tasolla *kohonnut*. Todennäköisimmän isku-uhan muodostavat yksittäiset toimijat ja pienryhmät, joiden radikalisoitumiselle suomalainen järjestäytynyt äärioikeistoliikkeitä voi luoda kasvualustan. Äärioikeistolaisen terrorismin torjunnan kohdehenkilöiden määrä Suomessa on kasvanut 2020-luvulla. Verkko on keskeinen toimintaympäristö äärioikeistolaisessa toiminnassa, ja useat iskuhankkeet sekä Suomessa että kansainvälisesti ovat liittyneet verkkopainotteiseen Siegekulttuuriin, jonka tukijat kannattavat nykyisen yhteiskuntajärjestelmän kaatamista poliittisen väkivallan keinoin. Suomalaisia osallistuu aktiivisesti väkivaltaa ihannoiviin keskusteluihin verkossa.⁹⁴ Terrorismin ihannoiti verkossa ja suurta medianäkyvyyttä saaneista iskuista haettu inspiraatio korostuu äärioikeistolaisessa retoriikassa valkoisen väestönsosan kokemien uhkien ja yhteiskunnan romahtamiseen varautumisen ohella. Tyypillistä äärioikeistolaisessa toiminnassa Suomessa on sosiaalisen median alustoille painottuva verkostoituminen, propagandan levittäminen ja väkivaltaisen toiminnan edistäminen. Äärioikeiston

91 "Islamilainen valtio". Tunnetaan myös nimellä Isis tai Daesh

92 Suojelupoliisi 2025, s. 39–40.

93 Suojelupoliisi: Radikaali-islamistinen terrorismi on yhä merkittävä uhka Euroopassa, viitattu 17.2.2026.

94 Suojelupoliisi 2025, s. 39, 45.

keskuudessa korostuu kiinnostus aseita ja räjähteitä kohtaan, mikä Suojelupoliisin arvion mukaan liittyy todennäköisesti ennen kaikkea ideologiasta kumpuavaan ajatukseen varautumisesta yhteiskunnan romahtamiseen, mutta paikoin myös väkivallantekojen suunnitteluun.⁹⁵

Ääri-vasemmiston ja Kurdistanin työväenpuolueen (PKK) muodostama terrorismin uhka Suomessa on matala. PKK ja sen tukijat keskittyvät Suomessa tukitoimintaan. Ääri-vasemmistolainen toiminta keskittyy Suomessa pääasiassa kurditoimijoiden tukemiseen ja radikaaliin antifasismiin.⁹⁶ Antifasistinen toiminta painottuu äärioikeiston vastustamiseen esimerkiksi mielenosoituksissa ja verkossa. Ääri-vasemmiston ja kurdien yhteistyön puitteissa muutamia suomalaisia on matkustanut viime vuosina Koillis-Syyriaan liittyäkseen alueella toimiviin kurdi-taustaisiin aseellisiin järjestöihin.⁹⁷

Rahanpesun selvittelykeskuksen tekemän terrorismin rahoittamisen ominaispiirteitä tarkastelevan selvityksen⁹⁸ havainnot viittaavat siihen, että Suomessa tapahtuvaan terrorismin rahoittamisen epäilyihin liittyy paljon kansainvälisiä kytköksiä. Selvityksessä havaittiin, että tarkastelluista ilmoituksista noin 40 %:lle oli liitetty kansainvälisiä transaktioita, joiden lähtö- tai kohdemaana oli Suomi. Varallisuusliikenteen eri lähtö- ja kohdemaita oli yhteensä 74, ja yleisimmin esiintyvät maat sijaitsivat Euroopan lisäksi Pohjois- ja Itä-Afrikassa, Lähi-idässä ja Etelä-Aasiassa. Ilmoituksille liitetyille henkilöille oli ilmoitettu yhteensä noin 60 eri valtion kansalaisuuksia. Yleisiä selvityksessä havaittuja varojen siirron tapoja olivat tilisiirrot ja käteinen, jota oli kuljetettu ulkomaille kuriirien avulla. Kortin käyttö ulkomailla, etenkin käteisen nostamiseen, ja rahanvälityspalveluiden käyttö olivat kansainvälisen varojen siirron keinoja. Merkittävin muutos aikaisempaan verrattuna oli uusien FinTech-toimijoiden, maksupalvelun tarjoajien sekä kryptoarapalvelun tarjoajien kautta kulkeneiden varojen osuuden painottuminen, mikä näkyi selvästi myös ilmoitusten kansainvälisten transaktioiden maayhteyksissä.⁹⁹

95 Suojelupoliisi: Äärioikeistolaisen terrorismin uhka on voimistunut länsimaissa, viitattu 17.2.2026.

96 Suojelupoliisi 2025, s. 41.

97 Suojelupoliisi: Äärioikeistolaisen terrorismin uhka on voimistunut länsimaissa, viitattu 17.2.2026.

98 Selvityksessä tarkasteltiin aikavälillä 1/2020–3/2025 vastaanotettuja epäilyttävän liiketoimen ilmoituksia, joihin liittyi epäily tai indikaatio terrorismin rahoittamisesta.

99 Rahanpesun selvittelykeskus 2025e, s. 6–10.

Selvityksen mukaan yleisimmin esiintyneitä varojen lähteitä olivat lahjoitukset, joiden lisäksi varoja saatiin liiketoiminnan tuotoista, palkasta, sosiaalietuuksista sekä lainoista ja luotoista. Useissa ilmoituksissa oli viitteitä bulvaanien hyödyntämisestä varojen kierrättämisessä, kun henkilöt olivat esimerkiksi tehneet siirtoja useille vastapuolille, vastaanottaneet siirtoja useilta vastapuolilta, siirtäneet saapuneita varoja nopeasti eteenpäin tai nostaneet niitä käteiseksi. Joissain tapauksissa oli hyödynnetty lähipiiriin kuuluvien henkilöiden tilejä tai NPO-toimijoiden tilejä. On huomionarvoista, että ilmoituksille liitetystä henkilöstä noin kolmanneksella oli rahanpesurekisteriin merkitty asema oikeushenkilössä tai asema yksityisenä elinkeinonharjoittajana.¹⁰⁰ Selvityksessä havaitussa varojen kierrättämiseen viittaavassa toiminnassa hyödynnettiin myös rahapelejä joko fyysisten kasinokäyntien yhteydessä tai pelitoimijoilta vastaanotettujen ja niille siirrettyjen varojen kautta. Varojen kierrättämiseen viittaavassa toiminnassa oli hyödynnetty myös alustatalouden yritysten tarjoamia palveluita.¹⁰¹

100 On huomattava, että ilmoituksille liitetään tavallisesti kaikki epäilyttävään liiketoimeen liittyvät henkilöt heidän roolistaan riippumatta, joten mukana on myös henkilöitä, joiden toiminnassa ei ole ollut välttämättä viitteitä rahanpesuun tai terrorismin rahoittamiseen.

101 Rahanpesun selvittelykeskus 2025e, s. 8–9.

3 Kansalliset uhat ja haavoittuvuudet

Tässä riskiarviossa kuvataan kansallisia uhkia aikaisemmissa riskiarvioissa olleen ilmiöitä käsittelevän osion sijasta. Merkittävimmät kansalliset uhat tunnistettiin viranomaisille, yksityiselle sektorille ja keskeisille kansainvälisille kumppaneille suunnatun toimintaympäristökyselyn vastausten perusteella. Kysely toteutettiin keväällä 2025. Kyselyssä rahanpesun kansallisiksi uhkiksi tunnistettiin alla esiteltyjen lisäksi maailmanpoliittinen tilanne ja sen vaikutukset sekä teknologian kehitys, joita käsitellään luvussa 2. Terrorismin rahoittamisen kansallisiksi uhkiksi tunnistettiin alla esiteltyjen lisäksi terroristisen toiminnan ja rahoituksen siirtyminen verkkoon, jota käsitellään luvussa 2. Uhkien lisäksi tässä luvussa esitellään kyselyssä tunnistettuja kansallisia rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen haavoittuvuuksia.

3.1 Rahanpesun kansalliset uhat

3.1.1 Bulvaanit

Toimintaympäristöä koskevan kyselyn vastauksissa korostuivat bulvaanit sekä niiden havaitsemiseen liittyvät haasteet. Bulvaani on henkilö tai yhteisö, joka esiintyy omissa nimissään toisen tahon lukuun. Esimerkiksi järjestäytyneiden rikollisverkostojen toimintatapoihin voi kuulua bulvaanien käyttö silloin, kun lailliselta vaikuttavalla yritystoiminnalla pyritään peittelemään rikollista toimintaa. Tällöin bulvaani nimetään esimerkiksi yrityksen vastuuhenkilöksi.¹⁰² Bulvaanitoiminta on tunnistettu vuoden 2021 kansallisessa riskiarviossa sekä vuoden 2023 riskiarvion osittaispäivityksessä merkittäväksi riskiksi, joka kohdistuu useaan eri sektoriin. Myös kansainvälisesti bulvaanitoimintaa pidetään yhtenä merkittävänä rahanpesun riskinä.

Bulvaanitilanteita sisältävissä talousrikoksissa voidaan tekijöitä tuomita rekisterimerkintärikoksesta sakkoon tai vankeuteen enintään kolmeksi vuodeksi. Rekisterimerkintärikoksessa annetaan väärää tietoa viranomaisen ylläpitämään rekisteriin, mikä aiheuttaa rekisteriin merkityksellisen virheen tai rikoksessa

¹⁰² Europol 2024a, s. 40.

hyväksikäytetään aiheutettua virhettä.¹⁰³ Myös liiketoimintakieltoon voidaan Suomessa määrätä yrityksen vastuuasemassa oleva henkilön lisäksi sellainen henkilö, joka tosiasiallisesti johtaa yhteisön toimintaa taikka hoitaa sen hallintoa.¹⁰⁴

Ruotsin lainsäädäntö kieltää bulvaanien käytön yhtiön johdossa. Laissa on säädetty bulvaanikielto eli ns. maalivahtimääräys siitä, että henkilöä, joka ei tosiasiasa osallistu yhtiön johtamiseen ei saa valita yhtiön johtoon ilman hyväksyttävää syytä. Suomen osakeyhtiölaissa ei ole nimenomaista sääntelyä asiasta¹⁰⁵. Bulvaani voidaan tuomita myös rahanpesusta.¹⁰⁶ Laittomasti saadun omaisuuden tai hyödyn vastaanottaminen, luovuttaminen tai häivyttäminen johonkin muuhun muotoon on yleisin rahanpesutapa. Rikoksella saadut varat voidaan siirtää esimerkiksi nimellisesti bulvaanin nimiin ja rikoksen tekijä säilyttää määräysvallan omaisuuteen. Rikoksentekijöiden avustaminen rikoksen oikeudellisten seuraamusten välttämiseksi on myös rahanpesua.¹⁰⁷

Bulvaanitoimintaa torjutaan viranomaisten monipuolisten valvontakeinojen lisäksi useilla Suomen lainsäädännössä olevilla bulvaanitoimintaa kieltävillä säännöksillä. Bulvaanikielloilla varmistetaan lakien toimivuus niiden alkuperäisessä tarkoituksessa. Esimerkiksi joukkolainanhaltijoiden edustajana toimiminen edellyttää useimmiten viranomaisrekisteröintiä.¹⁰⁸ Rekisteröitymisen edellytyksenä on ilmoituksen tekijän ja sen toimivaan johtoon kuuluvien henkilöiden luotettavuus. Rekisteröinti voidaan evätä, jos rekisteröinti-ilmoituksen tekijä toimii välikätenä toiselle taholle.¹⁰⁹ Säännöksen tarkoituksena on estää bulvaaneja hyödyntäen sellaisten henkilöiden pääsy edustajaksi, jotka eivät esimerkiksi oman taustansa takia tulisi itse täyttämään rekisteröitymisen edellytyksiä. Bulvaanien

103 Rikoslaki 16 luku 7 §

104 Laki liiketoimintakiellosta (1059/1985) 2 §

105 Ekobrottsmyndigheten. Brott mot aktiebolagslagen. Viitattu 5.3.2026.

106 Rikoslaki 32 luku 6 §

107 HE 53/2002 vp

108 Finanssivalvonta. Toimiluvat, rekisteröinnit ja notifikaatiot finanssimarkkinoilla, viitattu 22.9.2025.

109 Laki joukkolainanhaltijoiden edustajasta (574/2017) 18 ja 19 §

käytön salliminen vähentäisi edustajien luotettavuutta vakavasti otettavana rahoitusmarkkinoilla toimivana osapuolena.¹¹⁰ Vastaavia bulvaanisäännöksiä on myös esimerkiksi välitysliikelaisissa¹¹¹ ja perintärekisterilaisissa.¹¹²

Bulvaanijärjestelyitä torjutaan esimerkiksi asiakkaan tuntemisvaatimuksella, rahanpesuilmoituksilla ja yritysten edunsaajatietojen antamisvelvollisuudella. Asiakkaan tuntemisen puutteellisuus aiheuttaa uhan muun muassa bulvaanien käyttämisen tilanteissa, jolloin tosiasialliset edunsaajat sekä toimijat voivat jäädä tunnistamatta.

Varojen jäädyttämisestä terrorismin torjumiseksi annetun lain (325/2013, 3 §) mukaisesti terrorismin torjumiseksi voidaan jäädyttää sellaisen oikeushenkilön varat, jonka omistaa tai jossa määräysvaltaa käyttää varojen jäädyttämistä koskeva henkilö tai oikeushenkilö. Lain on haluttu kattavan joustavasti myös sellaiset tilanteet, joissa pyritään esimerkiksi bulvaanijärjestelyin peittämään tosiasiallista määräysvaltaa yhteisössä.¹¹³

Pakotteiden kiertämiseksi liiketapahtumissa ja niiden maksuissa voidaan käyttää bulvaaneja ja monimutkaisia omistusjärjestelyitä, minkä tarkoituksena on piilottaa pakotteiden kohteena olevien tahojen liiketoimet.¹¹⁴ Joissakin pakotesäädöksissä kielletään erilaisia tekoja suoraan tai välillisesti kolmannen henkilön tai valtion kautta tehtyinä. Esimerkiksi varoja ei saa antaa näennäisesti bulvaanille siinä tarkoituksessa, että varat päätyvät pakotesäädöksessä nimetyille henkilöille. Välillisiä tekoja voidaan katsoa tapauskohtaisesti rikoslain mukaan rangaistavaksi avunannoksi, rikoskumppanuudeksi tai muuksi osallisuudeksi tai niiden yritykseksi.¹¹⁵

Verohallinnon Harmaan talouden selvitysyksikkö tarkasteli selvityksessään¹¹⁶ lyhyen elinkaaren yhtiöihin liittyviä harmaan talouden riskejä. Analyysissa havaittiin, että verotarkastetuista lyhyen elinkaaren yhtiöistä noin 30 %:ssa oli mukana tavalla tai toisella bulvaaneja. Bulvaanit olivat useimmiten (44 %) tosiasiallisen

110 HE 48/2017 vp

111 Laki kiinteistönvälitysliikkeistä ja vuokrahuoneiston välitysliikkeistä (1075/2000) 8 ja 19 §

112 Laki perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä (411/2018) 8 ja 17 §

113 HE 61/2012 vp

114 Valtiovarainministeriö, 2024a, s. 72.

115 HE 202/2024 vp

116 Verohallinto 2024b

osakkaan sukulaisia. Lisäksi osa tarkastelluista lyhyen elinkaaren yhtiöistä todettiin bulvaaniyhtiöiksi tai niiden todettiin käyttäneen bulvaaniyhtiöitä. Analyysissa lyhyen elinkaaren yhtiöksi katsottiin osakeyhtiöt, jotka olivat olleet alle kolme vuotta Verohallinnon alv-, työnantaja- tai ennakkoperintärekisterissä.¹¹⁷

Case: rahamuuli

Henkilö A oli ottanut vastaan toimeksiannon, jossa oli avannut palkkiota vastaan kaksi pankkitiliä ja kryptotilejä sekä ladannut kryptosovelluksia. Sen jälkeen hän luovutti näiden palveluiden käyttöoikeuden tuntemattomalle henkilölle. Hän vastaanotti tileille huomattavia määriä varoja hänelle tuntemattomilta henkilöiltä ja yhtiöltä ja mahdollisesti varojen liikuttelun tilien kautta. Varat oli hankittu rikoksella. Helsingin käräjäoikeus tuomitsi Henkilö A:n törkeästä rahanpesusta vankeuteen ja maksamaan vastaajille korvauksia teolla aiheutettuna vahinkona.¹¹⁸

3.1.2 Oikeushenkilöiden hyväksikäyttö

Oikeushenkilön määritelmä käsittää oikeustoimikelpoisen toimijan, jolla on oikeus määrätä oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan. Kyseessä on muu kuin luonnollinen henkilö, eli esimerkiksi yhtiömuodossa toimiva yritys, joka omistaa itsenäisesti oman omaisuutensa.¹¹⁹ Tässä luvussa tarkastellaan yhtiömuodossa¹²⁰ toimivia oikeushenkilöitä eli osakeyhtiöitä, avoimia yhtiöitä, kommandiittiyhtiöitä ja osuuskuntia, joiden tarkoituksena on tuottaa voittoa osakkeenomistajilleen tai harjoittaa taloudellista toimintaa tai elinkeinotoimintaa. Kaupparekisterin tietojen mukaan vuoden 2026 tammikuussa Suomessa toimi yhteensä noin

117 Verohallinto 2024b, s. 7, 29–30.

118 Helsingin Käräjäoikeuden tuomio 3.12.2025 nro 10409811

119 Villa 2018, s. 34 ja HE 95/1993 vp, s. 27.

120 Myös säätiöiden ja rekisteröityjen yhdistysten voidaan katsoa olevan oikeushenkilöitä, mutta tässä riskiarviossa tarkastelu rajautuu nimenomaan yhtiömuodossa toimiviin oikeushenkilöihin. Säätiöitä ja yhdistyksiä on käsitelty erikseen NPO-riskiarviossa.

340 000 osakeyhtiötä, avointa yhtiötä, kommandiittiyhtiötä ja osuuskuntaa.¹²¹ On huomattava, että elinkeinotoimintaa voi harjoittaa myös yksityinen elinkeinonharjoittaja, josta käytetään usein termiä ”toiminimi”. Yksityistä elinkeinonharjoittajaa ei kuitenkaan pidetä itsenäisenä oikeushenkilönä, vaan hän tekee sitoumukset omalla nimellään.¹²²

Edellä mainittujen yhteisöjen on ilmoittauduttava PRH:n ylläpitämään kaupparekisteriin. Yhteisössä on valittava tilintarkastaja ja toimitettava tilintarkastus tilintarkastuslain 2 luvun 2 §:n edellytysten täytyessä.¹²³ Osakeyhtiön ja osuuskunnan tulee aina ilmoittaa tilinpäätöksensä kaupparekisteriin. Avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön velvollisuus ilmoittaa tilinpäätöksensä kaupparekisteriin aktualisoituu silloin, kun tietyt erikseen määritellyt edellytykset täyttyvät.¹²⁴

Rahanpesulain 6 luvun mukaisesti¹²⁵ yrityksillä on velvollisuus ylläpitää tosiasiallisia edunsaajiaan koskevia tietoja. Yrityksen tosiasiallisella edunsaajalla tarkoitetaan luonnollista henkilöä, joka omistaa suoraan tai välillisesti suuremman kuin 25 prosentin osuuden oikeushenkilön osakkeista tai muuten omistaa vastaavan osuuden oikeushenkilöstä. Tosiasiallinen edunsaaja on myös luonnollinen henkilö, joka käyttää suoraan tai välillisesti suurempaa kuin 25 prosentin osuutta

121 PRH: Yritysten lukumäärät kaupparekisterissä, viitattu 1.4.2026.

122 Suomen Yrittäjät: Yritysmuodot, viitattu 29.10.2025. On huomattava, että yhtiömuodossa toimiviin yrityksiin suhteutettuna yksityisiä elinkeinonharjoittajia on runsaasti, sillä kaupparekisterin tietojen mukaan heinäkuun 2020 alussa Suomessa toimi noin 220 000 yksityistä elinkeinonharjoittajaa. Ks. PRH: Yritysten lukumäärät kaupparekisterissä.

123 Tilintarkastuslain (1141/2015) 2 luvun 2 §:n mukaan tilintarkastaja voidaan jättää valitsematta yhteisössä, jossa sekä päättyneellä että sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella on täytynyt enintään yksi seuraavista edellytyksistä: 1) taseen loppusumma ylittää 100 000 euroa; 2) liikevaihto tai sitä vastaava tuotto ylittää 200 000 euroa; tai 3) palveluksessa on keskimäärin yli kolme henkilöä.

124 Avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön tulee ilmoittaa tilinpäätöksensä rekisteriin, kun jokin seuraavista edellytyksistä täyttyy: 1) yhtiömiehenä tai vastuunalaisena yhtiömiehenä on osakeyhtiö 2) yhtiömiehenä tai vastuunalaisena yhtiömiehenä on avoin yhtiö tai kommandiittiyhtiö, jonka vastuunalainen yhtiömies on osakeyhtiö tai 3) päättyneellä tai sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella on ylittynyt vähintään kaksi seuraavista rajoista: a) liikevaihto 15 000 000 euroa b) taseen loppusumma 7 500 000 euroa c) palveluksessa keskimäärin 50 henkilöä. Ks. PRH: Avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön tilinpäätös rekisteriin.

125 Rahanpesusäätelyyn on tulossa vuonna 2027 muutoksia uuden EU-säätelyn myötä. Rahanpesulain kokonaisuudistus -hankkeessa (VM053:00/2024) on tarkoitus implementoida AMLA-asetus, rahanpesuasetus, kuudes rahanpesudirektiivi ja rahoitustietodirektiiviin tehdyt muutokset. Muutoksien odotetaan tulevan voimaan pääasiassa heinäkuussa 2027.

oikeushenkilön äänioikeuksista, ja tämä äänimäärä perustuu omistukseen, jäsenyyteen, yhtiöjärjestykseen, yhtiösopimukseen tai niihin verrattaviin sääntöihin. Tosiasiallisena edunsaajana pidetään lisäksi henkilöä, joka käyttää muulla tavoin tosiasiallisesti määräysvaltaa oikeushenkilössä. Useimpien yritysten¹²⁶ tulee ilmoittaa tosialliset edunsaajansa kaupparekisteriin.

Oikeushenkilöiden ammattimainen hyväksikäyttö on usein osa talousrikollisuutta ja siihen liittyviä petoksia. Harmaan talouden torjuntaviranomaiset ovat havainnollistaneet neljä erilaista tapaa käyttää yrityksiä hyväksi petosrikollisuudessa:

1. Perustetaan tai ostetaan uusi yritys pelkkään petostarkoitukseen
2. Otetaan haltuun vaikeuksissa oleva yritys
3. Kaapataan rehellisesti toimiva yritys
4. Hyväksikäytetään rehellisen yrityksen nimeä.

Usein yhtiöiden vastuuhenkilöiksi merkitään bulvaanihenkilöt, jotka toimivat omissa nimissään, mutta kuitenkin peitellysti toisen henkilön lukuun.¹²⁷

Poliisiammattikorkeakoulun selvityksen mukaan Suomessa rikolliset käyttävät oikeushenkilöitä hyväksi petosten lisäksi muun muassa rahanpesuun ja yritystukien hyödyntämiseen. Esimerkiksi erilaisia varojen hallintayhtiöitä on käytetty jo pitkään rikoshödyn peittelyyn esimerkiksi hankkimalla ajoneuvoja ja asunto-osakkeita.¹²⁸ Asiantuntija-arvioiden mukaan oikeushenkilöiden hyväksikäyttö mahdollistaa rahanpesun, etenkin jos yrityksen toiminta näyttää ulospäin asianmukaiselta, mutta tosiasiallisesti kirjanpito on osittain puutteellista.¹²⁹ Toisaalta yhtiöiden hyväksikäyttö näyttäytyy siten, että laillisen liiketoiminnan tulojen ohessa liikevaihtoon sisällytetään myös laittomia varoja. Tämä on yksinkertainen tapa pestä rahaa, ja täten laitton raha saadaan näyttämään lailliselta. Oikeushenkilöitä voidaan hyväksikäyttää myös vääransisältöisten ilmoitusten antamisella viranomaisille. Esimerkiksi tulorekisteriin annetaan tosiasioiden vastaisia ilmoituksia, jolloin

126 Osakeyhtiöiden ja osuuskuntien tulee ilmoittaa tiedot tosiasiallisista edunsaajistaan kaupparekisteriin. Avoinen yhtiön ja kommandiittiyhtiön tulee ilmoittaa tosiasiallinen edunsaaja silloin, kun edunsaajana on joku muu kuin yhtiömiehenä oleva luonnollinen henkilö.

127 Harmaa talous & talousrikollisuus: Ammattimainen yritysten hyväksikäyttö on petosrikollisuutta, viitattu 29.10.2025.

128 Jukarainen ym. 2023, 25.

129 Asiantuntijahaastattelu

heijastevaikutukset ovat laajoja ja annetut väärät tiedot saattavat vaikuttaa oleskelulupiin, etuuskien ja lainojen saantiin. Näissä tapauksissa syntyy muun muassa etuus- ja avustuspetoksia sekä lainapetoksia jne.

Rahanpesun selvittelykeskuksen selvityksen havaintojen perusteella Suomessa järjestäytyneeseen rikollisuuteen liittyvistä henkilöistä lähes 80 prosentilla on jokin rooli suomalaisessa oikeushenkilössä. Yleisimmät roolit ovat varsinainen jäsen ja toimitusjohtaja. Järjestäytyneen rikollisuuden oikeushenkilöt toimivat huomattavan usein rakennus- ja kiinteistöaloilla sekä kaupan alalla. Järjestäytyneen rikollisuuden toimijoilla havaittiin olevan kytköksiä myös ammattimaisiin avustajiin, kuten tilitoimistoihin ja asianajajiin, mikä lisää rahanpesun riskejä. Ammattimaiset avustajat ovat mukana erityisesti erilaisissa petoksissa ja voivat myös toimia yksityishenkilöinä esimerkiksi maksua vastaan yritysten vastuurooleissa JR-henkilöiden puolesta tai luovuttaa henkilötietonsa rikollisten käyttöön.¹³⁰

Europolin mukaan 86 prosenttia EU:ssa toimivista rikollisverkostoista käyttää hyväksi oikeushenkilöitä rikosten tekemiseen tai peittämiseen tai rahanpesuun. Haavoittuvaisimmat toimialat ovat rakennusala, majoitus- ja ravintolapalvelut sekä logistiikka-ala, mutta järjestäytyneen rikollisuuden hyödyntämiä oikeushenkilöitä on laajasti useilla eri aloilla. Merkittävimmät rahanpesun keinot ovat kiinteistöihin sijoittaminen, arvoesineiden kauppa, kryptovarojen käyttö sekä liiketoiminta, jossa huomattava osa maksuista tapahtuu käteisellä, kuten majoitus- ja ravintola-ala.¹³¹ Verohallinnon Harmaan talouden selvitysyksikön laatimassa selvityksessä havaittiin, että Suomessa JR-kytkeytyneiden yritysten yleisimmät toimialat olivat rakennusala, kiinteistöala, moottoriajoneuvojen tukku- ja vähittäiskauppa sekä työllistämistoiminta. Myös Europolin haavoittuvaisimpien toimialojen joukkoon arvioimat logistiikka ja ravintola-ala olivat kymmenen yleisimmän toimialan joukossa.¹³²

Rahanpesun selvittelykeskus havaitsi Kiinasta Suomeen ja Suomesta Kiinaan suuntautuvia epäilyttäviä tilisiirtoja analysoidessaan, että Kiinaan liittyviin epäilyttäviä liiketoimia koskeviin ilmoituksiin liitettiin huomattavan paljon kiinalaisomisteisia, Suomessa toimivia ravintoloita. Kiinaan suuntautuva ja sieltä tuleva rahaliikenne kulki analyysin havaintojen mukaan suurimmaksi osaksi ravintoloiden taustahenkilöiden tai työntekijöiden kautta. Lisäksi analyysissa

130 Rahanpesun selvittelykeskus 2025b, s. 2.

131 Europol 2024a, s. 39–42.

132 Verohallinto 2024a, s. 19.

esiintyi ravintoloita, joilta puuttuivat kokonaan käteistalletukset, mikä voi viitata pimeään palkanmaksuun. Osa ravintoloiden tosiasiallisista edunsaajista oli ollut epäiltyinä myös talousrikoksista.¹³³

Asiantuntija-arvioiden mukaan lyhyen elinkaaren yrityksiä käytetään hyväksi rahanpesussa. Verohallinnon Harmaan talouden selvitysyksikön mukaan¹³⁴ lyhyen elinkaaren yhtiöt harjoittavat harmaata taloutta selvästi useammin kuin osakeyhtiöt keskimäärin. Euromääräisesti tarkasteltuna merkittävimmät lyhyen elinkaaren yhtiöiden harmaan talouden toimintatavat olivat arvonlisäveroon kohdistuvat väärinkäytökset, pimeät palkat ja osakkaiden saamat perusteettomat etuudet. Lyhyen elinkaaren yhtiöiden hyväksikäyttöä kuvaa erilaiset keinotekoiset järjestelyt sekä vääränsisältöiset tositteet. Lyhyen elinkaaren yhtiöksi katsottiin Harmaan talouden selvitysyksikön analyysissä osakeyhtiöt, jotka olivat olleet alle kolme vuotta Verohallinnon alv-, työnantaja- tai ennakkoperintärekisterissä.¹³⁵ Rikolliset voivat hyödyntää bulvaaneja yritystoiminnassa ja rahaliikenteessä peittääkseen rikosyhödyn alkuperän. Bulvaaneina voidaan käyttää henkilöitä, joilla ei ole todellista määräysvaltaa yrityksen toimintaan, mutta jotka toimivat muodollisesti yrityksen vastuuhenkilöinä tai tilien haltijoina. Poliisin esitutkinnoissa on havaittu tapauksia, joissa rikolliset käyttävät laajoja bulvaaniverkostoja esimerkiksi pankkitilien avaamiseen, maksujen vastaanottamiseen ja yritysten perustamiseen. Bulvaaniverkostojen käyttö voi vaikeuttaa viranomaisten mahdollisuuksia tunnistaa rikollisen toiminnan todellisia järjestäjiä¹³⁶.

3.1.3 Järjestäytynyt rikollisuus ja katujengit

Keväällä 2025 osana riskiarviotyötä toteutetun toimintaympäristökyselyn vastauksissa korostuivat yhtenä kansallisena rahanpesun uhkana järjestäytyneet rikollisryhmät. Perinteisiksi katsottujen tunnuksellisten järjestäytyneen rikollisuuden ryhmien lisäksi rikoslaissa määritellyiksi samankaltaisiksi ryhmiksi on oikeuskäytännössä katsottu myös esimerkiksi omaisuusrikollisuutta tekevät ryhmät, jotka toimivat rajojen yli. Tämän tyyppiset ryhmät saattavat toimia vain yksittäisen rikoksen tai rikoksien tekemisen ajan, jonka jälkeen ne purkautuvat tai hajoavat. Poliisin havaintojen perusteella järjestäytynyt rikollisuus hyödyntää erityisesti kansainvälisesti yhä enemmän tietoverkkoja rikollisessa toiminnassaan.

133 Rahanpesun selvittelykeskus 2025b, s. 1.

134 Verohallinto 2024b

135 Verohallinto 2024b, s. 7, 26–28.

136 Verohallinto (2024): Järjestäytynyt rikollisuus suomalaisessa yritys kentässä

Tekomuotoina ovat esimerkiksi petokset ja huijaukset, joiden avulla yksittäisiä henkilöitä tai yrityksen toimijoita harhautetaan maksamaan rahasummia rikollisten tileille. Tietoverkon mahdollistaman volyymin vuoksi myös pienemmistä summista voi kasautua suurtakin rikoshyötyä.¹³⁷

Keskusrikospoliisin vuosikertomuksessa todetaan, että järjestäytyneen rikollisuuden tilanne Suomessa on murroksessa. Järjestäytyneen rikollisuuden on tunnistettu kasvavassa määrin olevan toisiinsa kytköksissä olevia verkostoja, joilla nimenomaisesti on kansainvälisiä kytköksiä. Rikolliset verkostot ovat järjestäytyneelle rikollisuudelle rinnakkainen uusi yläkäsité, jonka alle on luokiteltu kuuluvan muun muassa perinteisinä niin sanottuja liivijengejä, uusimuotoisia katujengejä, klaanirikollisuutta ja erilaisia rikollisjärjestöjä tai yhteenliittymiä sekä näiden kaikkien piirissä toimivia myötävaikuttajia ja mahdollistajia. Kokonaisuutena toimintakertomuksen mukaan järjestäytynyt rikollisuus ja erilaiset rikolliset verkostot muodostavat edelleen merkittävimmän vakavan rikollisuuden uhan Suomessa. Järjestäytyneen rikollisuuden pyrkimys on aina hyötyä taloudellisesti ja sen on havaittu toimivan eri sektoreilla. Järjestäytyneihin rikollisryhmiin kuuluvien henkilöiden on havaittu hakeutuvan tehtäviin laillisessa liiketoiminnassa ja siten saavan vaikutusvaltaa yhteiskunnan rakenteissa.¹³⁸

Poliisiammattikorkeakoulun selvityksen mukaan ammattimaisen ja järjestäytyneen rikollisuuden (JR) toimijakenttä on huomattavan laaja ja monimuotoinen. Tyypillisesti siihen luokitellaan muun muassa huumausainerikollisuus, ihmiskauppa ja ihmisten salakuljetus, asekauppa sekä rahanpesu. Toiminnan tavoitteena on taloudellinen hyöty ja se vaatii erikoisosaamista sekä suunnitelmallista, usean henkilön välistä yhteistyötä. Järjestäytyneen rikollisuuden kansainvälisissä yhteyksissä voi kuitenkin olla mukana ryhmiä, joiden rikollisuutta motivoivat myös muut kuin taloudelliset syyt, kuten terroristiryhmiä, puolisolitaallisia joukkoja, ääriliikkeitä tai lapsiin kohdistuvaa seksuaalista väkivaltaa harjoittavia yhteisöjä.¹³⁹

Europolin vuoden 2025 vakavan ja järjestäytyneen rikollisuuden uhka-arvion mukaan rahanpesu on järjestäytyneen rikollisuuden tapa, joka mahdollistaa rikollisen toiminnan rahoittamisen, vaikutusvallan laajentamisen sekä henkilökohtaisen varallisuuden kerryttämisen. Lailliseen liiketoimintaan soluttautuminen on keskeinen toimintatapa, jota järjestäytynyt rikollisuus

137 Poliisi: Järjestäytynyt rikollisuus, viitattu 14.10.2025.

138 Keskusrikospoliisi 2026, s. 6.

139 Jukarainen ym. 2023, s. 4, 10.

hyödyntää.¹⁴⁰ Kansainvälisen Global Organized Crime Index 2025 -tutkimuksen mukaan järjestäytyneen rikollisuuden kehityssuunta on maailmanlaajuisesti kohti laillisiin rakenteisiin juurtuneita rikollisia verkostoja.¹⁴¹ Ammattimaiset avustajat ja mahdollistajat¹⁴² ovat Poliisiammattikorkeakoulun selvityksen mukaan yksi Suomessa toimivan järjestäytyneen rikollisuuden neljästä pääryhmästä. Muita pääryhmiä ovat verkostomainen rikollisuus, tunnukselliset rikollisryhmät ja ulkomailta johdetut rikollisryhmät.¹⁴³

Kansainvälisen Global Organized Crime Index -tutkimuksen mukaan Suomessa oli maailmanlaajuisessa vertailussa vuonna 2025 vahvin resilienssi järjestäytyneitä rikollisuutta vastaan.¹⁴⁴ Tutkimuksessa tehdyssä arvioinnissa resilienssin yhtenä osa-alueena oli rahanpesun estämistoiminta, jonka pistemäärä oli kahdeksan 10-portaisella resilienssin pisteytysasteikolla.¹⁴⁵ Kahdeksan oli suurin pistemäärä, mitä maille oli vuoden 2025 analyysissä annettu, ja Suomen lisäksi myös viisi muuta maata olivat saaneet saman pistemäärän.¹⁴⁶ Tutkimuksen mukaan Suomessa järjestäytyneen rikollisuuden toiminnassa korostuivat eniten kyberrikollisuus ja synteettisten huumeiden kauppa. Seuraavaksi tärkeimpiä markkinoita olivat talousrikollisuus sekä kannabiksen ja kokaiinin kauppa. Oikeushenkilöiden hyväksikäyttöä rahanpesutarkoituksessa on ilmennyt etenkin rakennus-, kiinteistö- ja kuljetusalalla. Tällöin keskeinen haavoittuvuus on ollut puutteellinen "due diligence enforcement" eli asianmukaisen huolellisuuden puutteellinen täytäntöönpano.¹⁴⁷

Suomessa järjestäytyneen rikollisuuden torjunta perustuu yhteiskunnan turvallisuuden varmistamiseen kaikissa olosuhteissa, laaja-alaiseen yhteistyöhön, tietojohtoisiin toimintamalleihin sekä perus- ja ihmisoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteen kunnioittamiseen. Järjestäytyneitä rikollisuutta torjutaan

140 Europol 2025a, 33.

141 Global Initiative Against Transnational Organized Crime 2025, s. 53.

142 Ks. luku 3.1.4 Ammattimaiset avustajat ja mahdollistajat

143 Jukarainen ym. 2023, s. 12.

144 Tutkimuksessa analysoitiin 193 maan osalta järjestäytyneen rikollisuuden esiintyvyyttä ja resilienssiä järjestäytyneitä rikollisuutta vastaan. Ks. Global Organized Crime Index 2025: Organized Crime Profile Finland, viitattu 12.1.2026.

145 Kokonaispisteet resilienssipisteytyksessä olivat Suomella 8,42. Asteikolla suuret arvot kertovat hyvästä resilienssistä ja pienet arvot heikosta resilienssistä. Ks. Global Organized Crime Index 2025: Organized Crime Profile Finland, viitattu 12.1.2026.

146 Global Organized Crime Index 2025: Ranking by anti-money laundering, viitattu 12.1.2026.

147 GI-TOC: Global Organized Crime Index 2023. Finland, viitattu 2.6.2025.

Suomessa kansallisella järjestäytyneen rikollisuuden torjunnan strategialla, yhteistyöllä ja toimenpideohjelmalla. Vuonna 2025 julkaistiin valtioneuvoston periaatepäätös järjestäytyneen rikollisuuden torjunnan strategiasta ja toimenpideohjelmasta vuosille 2025–2030.¹⁴⁸ Strategian mukaiset Suomen järjestäytyneen rikollisuuden torjunnan strategiset päämäärät ovat:

1. yhteistyö keskeisten torjuntaan osallistuvien toimijoiden välillä on tehokasta ja vakiintunutta,
2. rikosten tekijöiden saama hyöty on vähentynyt, rikollinen toiminta vaikeutunut ja sen riskit kasvaneet,
3. järjestäytyneen rikollisuuden soluttautuminen yhteiskunnan perusrakenteisiin on estetty ja
4. rikoksille erityisen alttiissa asemassa olevien henkilöiden suoja on parantunut.

Rahanpesun selvittelykeskuksessa laaditun selvityksen mukaan Suomessa järjestäytyneeseen rikollisuuteen liittyvistä henkilöistä lähes 80 prosentilla on jokin rooli suomalaisessa oikeushenkilössä. Järjestäytyneeseen rikollisuuteen kytkeytyvät oikeushenkilöt toimivat huomattavan usein rakennus- ja kiinteistöaloilla sekä kaupan alalla. Havaintojen perusteella järjestäytyneeseen rikollisuuteen kytkeytyneiden oikeushenkilöiden vastaanottamat ja lähettämät epäilyttävät siirrot ovat miljoonia euroja ja kansainvälisten transaktioiden osuus on kasvanut merkittävästi. Näihin oikeushenkilöihin liittyy merkittäviä rahanpesun riskejä, kun järjestäytynyt rikollisuus ujuttaa rikollista rahaa oikeushenkilöiden lailliseen liiketoimintaan.¹⁴⁹

Helsingin yliopiston ja Poliisiammattikorkeakoulun tuoreessa tutkimuksessa havaittiin, että järjestäytyneet rikollisverkostot käyttävät uhkailua ja painostusta vaikuttaakseen poliiseihin sekä muihin oikeusviranomaisiin Suomessa sekä muissa Pohjoismaissa. Tutkimuksen tuloksena saatiin, että rikollisten keinot ovat hienovaraisia, joten niitä on haastavaa tunnistaa ja todentaa. Tutkimuksessa selvisi, että järjestäytyneen rikollisuuden toimintatavat ovat muuttuneet vuosien aikana ja epäasiallinen vaikuttaminen on noussut entistä merkittävämmäksi keinoksi vaikuttaa sekä vahvistaa järjestäytyneen rikollisuuden mahdollisuuksia vaikuttaa yhteiskunnan rakenteisiin. Uhkana pidetään sitä, että jos näitä vaikuttamisen

¹⁴⁸ Oikeusministeriö 2025.

¹⁴⁹ Rahanpesun selvittelykeskus 2025b, s. 2.

yrityksiä ei tunnisteta yhteiskunnassa riittävän hyvin tai riittävän ajoissa, on riskinä oikeusjärjestelmän toimivuuden vaarantuminen sekä kansalaisten luottamuksen horjuminen.¹⁵⁰

Nuorten rekrytoiminen väkivaltarikoksiin rikollisjengien toimeksiannosta on Euroopassa havaittu ongelmallinen kehitys. Rikollisryhmät etsivät nuoria tekijöitä väkivaltarikoksille etenkin sosiaalisen median ja pikaviestipalvelujen kautta.¹⁵¹ Ilmiön yleistyminen on havaittu vahvasti myös Pohjoismaissa, ja nuorten rekrytoimiseen on usein liittynyt ns. väkivaltapalveluiden ostamista (eng. violence-as-a-service).¹⁵² Ruotsalaisten tutkijoiden arvion mukaan vuonna 2024 ruotsalaisten rikollisryhmien pyrkimykset toimia muissa Pohjoismaissa lisääntyivät. Eniten havaintoja oli toiminnasta Tanskassa, mutta pyrkimyksiä oli havaittu myös Norjassa ja Suomessa.¹⁵³ Keskusrikospoliisin mukaan ulkomailta Suomeen vaikuttavia verkostoja tai niiden osia saapuu esimerkiksi Ruotsista, Baltian maista, Länsi-Balkanilta, Itä-Euroopasta ja Alankomaista. Nämä verkostot toimivat yhteistyössä Suomen perinteisen järjestäytyneen rikollisuuden kanssa. Myös nykyään yhä useammalla suomalaisella verkostolla on havaittu suoria yhteyksiä ulkomaille. On myös todettu, että Suomesta käsin johdetaan merkittävässä johtoasemassa muissa maissa toimivia kansainvälisiä järjestäytyneen rikollisuuden järjestöjä.¹⁵⁴

Nuorten rekrytoiminen järjestäytyneisiin rikollisryhmiin on vain yksi osa rikollisryhmien toimintaa. Toisaalta nuoria aikuisia kytkeytyy toiseen ongelmalliseen ilmiöön, katujengeihin. Viranomaistoiminnan ja oikein mitoitettujen toimien näkökulmasta on kuitenkin tarpeellista erottaa toisistaan nuorisorikollisuus laajempaan ilmiöön ja katujengit.¹⁵⁵ Poliisin määritelmän mukaan katujengeille ominaisia piirteitä ovat ryhmien pysyvyys ja rikollisen toiminnan toistuvuus. Katujengien rikollisella toiminnalla on olennaisia vaikutuksia erityisesti yleisten paikkojen järjestykseen ja turvallisuuteen.¹⁵⁶ Vuoden 2024 loppuun mennessä poliisi oli tunnistanut 180 katujengeihin kuuluvaa henkilöä. Katujengeihin kuuluvien henkilöiden tekemäksi epäillyt rikokset vähenivät vuoden 2024 aikana.¹⁵⁷

150 Kaakkinen ym. 2026, s.9–10.

151 Europol 2025a, s. 33.

152 Europol: Teenagers recruited as hitmen: Denmark and Sweden strike back at violence-as-a-service, viitattu 7.7.2025.

153 Acta Publica 2025, s. 48–50.

154 Keskusrikospoliisi 2026, s 6.

155 Oikeusministeriö 2024, s. 17.

156 Poliisi: Katujengien rikollisuus, viitattu 28.8.2025.

157 Poliisihallitus 2025, 19.

Suomen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisessa strategiassa katujengit otetaan huomioon järjestäytyneeseen rikollisuuteen liittyvänä, mutta osittain erilaisena ilmiönä.¹⁵⁸ Poliisin näkemyksen mukaan nuorisojengit, katujengit ja järjestäytynyt rikollisuus ovat osin erillisiä ilmiöitä, mutta niillä on potentiaali voimistaa toisiaan. Poliisi on havainnut viitteitä suomalaisten katujengien rikollisen toiminnan ammattimaistumisesta. Katujengeihin liittyvien henkilöiden on myös havaittu tekevän yhteistyötä muiden maiden rikollisverkostojen kanssa, ja yhteyksien esimerkiksi ruotsalaiseen järjestäytyneeseen rikollisuuteen arvioidaan lisääntyneen.¹⁵⁹

Katujengirikollisuuteen on puututtu rikoslain keinoin säätämällä rikoksen tekeminen osana rikollisjoukon toimintaa rangaistuksen koventamisperusteeksi. Lisäksi alaikäisten rekrytointiin puututtiin säätämällä erikseen rangaistavaksi alle rikosvastuukäisen käyttäminen rikoksen tekemiseen. Lait tulivat voimaan heinäkuussa 2025.

3.1.4 Ammattimaiset avustajat ja mahdollistajat

Keväällä 2025 kansainvälisille sidosryhmille¹⁶⁰ lähetetyn toimintaympäristöä kartoittavan kyselyn vastauksissa korostui Suomeen kohdistuvana uhkatekijänä ammattimaiset avustajat. Ammattimaiset avustajat ovat henkilöitä tai yrityksiä, jotka talous-, vero- ja oikeudellisella osaamisellaan avustavat asiakkaitaan vero- tai muun talousrikoksen tekemisessä. Ammattimaiset rahanpesijät hyödyntävät mahdollistajia toiminnassaan – yleensä rahanpesussa hyödynnettävien yritysrakenteiden perustamiseen. Yhä enenevässä määrin ammattimaiset avustajat ovat ryhtyneet tarjoamaan palveluitaan myös pakotteiden kiertoon ja esimerkiksi asiakasvaratilit mahdollistavat suurien, kansainvälisten siirtojen toteuttamisen.¹⁶¹ Joissakin maissa ammattimaisiin avustajiin luetaan vain tahot, jotka ovat tahallisesti toiminnassa mukana (kapea määritelmä). Toisissa maissa käytetään laajaa määritelmää, joka sisältää sekä tiedostamattoman että tahallisen toiminnan.¹⁶²

158 Oikeusministeriö 2025, s 16–17.

159 Poliisi: Katujengien rikollisuus, viitattu 28.8.2025.

160 Kansainväliset sidosryhmät: eri maiden rahanpesun selvittelykeskukset

161 Rahanpesun selvittelykeskus 2025b, s. 3.

162 OECD 2021, s. 10.

Ammattimaisilla avustajilla ja mahdollistajilla on keskeinen rooli järjestäytyneessä rikollisuudessa. Poliisiammattikorkeakoulun selvityksen mukaan ne ovat yksi Suomessa toimivan järjestäytyneen rikollisuuden neljästä pääryhmästä.¹⁶³ Myös rahanpesun selvittelykeskuksen havaintojen mukaan JR-kytkeytyneiden oikeushenkilöiden toimintaan liittyvät usein ammattimaiset avustajat, jotka ovat mukana erityisesti erilaisissa petoksissa. Ammattimaiset avustajat voivat toimia yksityishenkilöinä esimerkiksi maksua vastaan yritysten vastuurooleissa JR-henkilöiden puolesta tai luovuttaa henkilötietonsa rikollisten käyttöön.¹⁶⁴

Tyypillisimpiä mahdollistajien tarjoamia palveluita ovat erilaisten yritysrakenteiden luominen sekä varojen uudelleen sijoittaminen. Vastaperustettuja pöytälaatikko-yrityksiä, trusteja sekä läpinäkymättömiä sijoitustuotteita rekisteröidään sekä perheenjäsenten että bulvaanien nimiin. Mahdollistajat hyödyntävät yhteyksiään rahanpesuverkostoihin sekä järjestäytyneeseen rikollisuuteen.¹⁶⁵ Yritysrakenteet tarjoavat kuvitelman liiketoiminnan laillisuudesta, minkä lisäksi se mahdollistaa yrityksen tosiasiallisen edunsaajan identiteetin peittämisen.¹⁶⁶ Harmaan talouden ja talousrikollisuuden vastaisen toimenpideohjelman 2024–2027 moniviranomaishankkeessa ammattimaisen avustamisen ilmenemismuotoja on kuvattu seuraavin esimerkein:

- yrityksen saattohoito ja muut petolliset järjestelyt konkurssi- tai pesänselvitystilanteissa
- valmisyhtiökauppa
- lähdeverokeinottelu ja osingonpesu
- laittoman ulkomaisen työvoiman laajamittainen hyödyntäminen
- keinotekoisten yritysrakenteiden, trustien ja offshore-yhtiöiden petollinen hyödyntäminen
- vääränsisältöisen taloudellisen datan ja tekaistujen transaktioiden tehtailu
- kryptovarojen ja muiden lohkoketjuun perustuvien omaisuususerien hyödyntäminen petostarkoituksessa
- rahoitussektorin hyväksikäyttö petosten skaalaamisessa.¹⁶⁷

163 Jukarainen ym. 2023, s. 12.

164 Rahanpesun selvittelykeskus 2025b, s. 2.

165 Gudzowska ym. 2024, viitattu 28.8.2025.

166 OECD 2021, s. 12.

167 Harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan toimenpideohjelma 2024–2027, s. 7.

Rahanpesun selvittelykeskus tarkasteli keväällä 2025 analyysissään asiantuntijapalvelujen tarjoajia ja niiden esiintyvyyttä rahanpesurekisterissä ja havaitsi, että asiantuntijapalvelujen tarjoajat tekivät riskeihin nähden vähän epäilyttävän liiketoimen ilmoituksia – yhteensä 813 vuosina 2016–2024. Analyysissä tarkasteltiin myös ilmoituksia, joihin oli liitetty asiantuntijapalvelujen tarjoajia. Vuosina 2016–2024 niistä tehtiin 522 riskiperusteista epäilyttävän liiketoimen ilmoitusta. Yleisimmät ilmoituksissa esiintyneet ryhmät olivat kirjanpitäjät, asianajajat, oikeudellisia palveluja tarjoavat ja kiinteistönvälittäjät. Merkittäväntä kasvua esiintyi kirjanpitäjiin sekä asianajajiin liittyvissä ilmoituksissa. Useat ilmoitukset sisälsivät kytköksiä Venäjälle ja myös asianajajien, kiinteistönvälittäjien ja tilitoimistojen asiakasvaratilit nousivat esiin.¹⁶⁸

Kansainvälisellä tasolla asiantuntijat ovat esittäneet, että mahdollistajan käsitettä olisi laajennettava kattamaan ammattimaisten avustajien lisäksi myös ei-ammattimaiset avustajat. Esimerkiksi kansainvälisillä verorikosfoorumeilla käytetään ammattimaiset avustajat ja mahdollistajat -termiä, koska se kattaa myös sellaiset tahot, jotka esim. ymmärtämättömyyttään tai passiivisuuttaan mahdollistavat rikoksia esimerkiksi rahoittamalla rikollista toimintaa. Rahanpesun mahdollistamiseen arvioidaan osallistuvan laajempi kirjo toimijoita myös asiantuntijapalveluita tarjoavien alojen ulkopuolelta. Heidän keinonsa monitoroinnin kiertämiseen voiva olla peräisin esimerkiksi suljetuista Telegram-keskusteluista, joissa ei-ammattimaiset avustajat jakavat toisilleen neuvoja rahanpesemiseen.¹⁶⁹

3.1.5 Esirikokset

Rahanpesun esirikoksena voi olla mikä tahansa taloudellista hyötyä tuottava rikos. Esirikosten tunnistaminen ja ennalta ehkäiseminen on tärkeää myös rahanpesun estämisen näkökulmasta. Tässä alaluvussa tarkastellaan esirikoksia, jotka on lueteltu FATFin ja komission ohjeistuksessa kansallisessa riskiarviossa käsiteltävistä

¹⁶⁸ Rahanpesun selvittelykeskus 2025b, s. 3.

¹⁶⁹ RUSI 16.9.2025: Alternative Financial Systems and the Reshaping of Global Finance, viitattu 22.9.2025. RUSIn raportti kokoaa yhteen näkemyksiä, joita 40 asiantuntijaa yksityiseltä sektorilta, kansalaisyhteiskunnasta ja hallinosta nostivat esiin RUSIn talouden ja turvallisuuden keskuksen (Centre for Finance and Security (CFS) järjestämässä, vaihtoehtoisia finanssijärjestelmiä koskevassa työpajassa kesäkuussa 2025.

esirikoksista.¹⁷⁰ Merkittävimmiksi katsotut esirikokset käsitellään tässä kappaleessa ja muita ohjeistuksessa mainittuja esirikoksia on käsitelty tarkemmin liitteessä 3. Tarkastelussa huomioidaan muun muassa vuosittaiset tilastot rikosten määrästä, rahanpesun selvittelykeskuksen selvitys törkeistä rahanpesutuomioista ja rahanpesun selvittelykeskuksen tiedonluovutustietoja. Lisäksi tarkastellaan rikosten tuottamaa rikoshyötyä ja sen pois ottamista. Esirikosten yksityiskohtaisemmat kuvaukset ja tilastollinen tarkastelu on esitetty liitteessä 3, jota tulee lukea osana kansallisen rahanpesuriskin kokonaisarviointia.

Suomen rahanpesuriskin kannalta keskeisimmiksi esirikoksiksi nousevat erityisesti petosrikollisuus, huumausainerikollisuus ja talousrikollisuus. Petosrikollisuus korostuu sen laajamittaisuuden, kansainvälisyyden ja nopeiden rahansiirtokehtujen vuoksi. Huumausainerikollisuudessa keskeistä on rikoshyödyn systemaattinen siirtäminen Suomen ulkopuolelle, usein epävirallisten rahanvälitysjärjestelmien tai muiden vaikeasti jäljitettävien kanavien kautta. Talousrikollisuudessa puolestaan korostuvat yritysrakenteiden, bulvaanien ja näennäisesti laillisen toiminnan hyödyntäminen rikoshyödyn peittämisessä.

Vuonna 2024 viranomaisten tietoon tuli yhteensä yli 534 253 rikoslakirikosta¹⁷¹, joista lähes puolet (n. 49 %) oli omaisuusrikoksia. Rikoslakirikosten kokonaismäärä oli samalla tasolla kuin edellisenä vuonna 2023, jolloin rikoslakirikoksia tuli viranomaisten tietoon 534 427. Tietoon tulleita omaisuusrikosten määrä sen sijaan jatkoi hienoista kasvuaan. Viimeisen viiden vuoden aikana viranomaisten tietoon tulleiden omaisuusrikosten määrä on ollut kasvussa lukuun ottamatta vuotta 2020, jolloin se oli korkeampi kuin vuonna 2024 (taulukko 4). Taulukossa 4 esitetään yleisimmät omaisuusrikostyyppit, joita olivat vuonna 2024 näpistyksen, petokset ja varkaudet.¹⁷² Erialaisten petosten määrä on kasvanut viimeisen viiden vuoden ajan merkittävästi.

170 FATF (2012–2025), s. 128–129; Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/1673 rahanpesun torjumisesta rikosoikeudellisin keinoin, Art. 2.

171 Rikokset, jotka on määritelty rikoslaissa. Poliisin tietoon tulleet rikokset ovat poliisille ilmoitettuja rikoksia eivätkä siten kuvasta välttämättä todellisia rikosmääriä. Tietoon tulleiden rikosten määrällisestä kehityksestä ei yksin voi tehdä myöskään päätelmiä rikollisuuden kehityksestä.

172 Ks. liite 3 Ryöstö ja varkaus Petokset

Taulukko 4. Viranomaisten tietoon tulleiden omaisuusrikosten kokonaismäärät 2020–2024.

Vuosi	2020	2021	2022	2023	2024
Kaikki omaisuusrikokset	265 229	233 224	239 766	250 588	259 560
Näpistys	68 199	66 876	68 053	70 211	70 210
Petos, vakuutuspetos, maksuvälinepetos	45 419	47 375	54 385	61 546	67 911
Törkeä varkaus, varkaus ¹⁷³	77 811	67 606	66 769	66 061	66 580

Petosrikokset ovat Suomessa tällä hetkellä määrällisesti ja operatiivisesti keskeisimpiä rahanpesun esirikoksia, ja niiden kasvu on lisännyt erityisesti nopeisiin, kansainvälisiin ja usean maksukanavan kautta kulkeviin rahansiirtoketjuihin liittyviä riskejä.

Rahanpesun selvittelykeskus teki vuonna 2024 selvityksen törkeitä rahanpesurikoksia koskevista tuomioista aikaväliltä 1.6.2022–30.4.2024. Selvityksen mukaan petos oli yleisin esirikos tarkastelluissa törkeissä rahanpesutapauksissa. Seuraavaksi yleisin oli huumausainerikos, ja kolmanneksi yleisimpiä olivat törkeä petos ja törkeä kavallus.

Petosrikosten tekotavat olivat moninaisia, ja niihin sisältyi muun muassa verkkopankkihuijauksia, laskujen väärentämistä sekä henkilötietojen väärinkäyttöä. Esirikosten joukossa esiintyi myös varkauksia ja törkeitä varkauksia, mutta niiden osuus oli selvästi pienempi.

173 Sisältää rikosnimikkeet varkaus, varkauden yritys, törkeä varkaus, törkeän varkauden yritys, moottorikulkuneuvon käyttövarkaus, moottorikulkuneuvon käyttövarkauden yritys, törkeä moottorikulkuneuvon käyttövarkaus, moottorikulkuneuvon törkeän käyttövarkauden yritys, lievä moottorikulkuneuvon käyttövarkaus ja terroristisessa tarkoituksessa tehty törkeä varkaus. Liitteessä 3 ryöstö ja varkaus käsitellään varkauksista puhuttaessa vain neljää ensimmäistä.

Tuomiotietojen perusteella petos- ja huumausainerikollisuuden rooli rahanpesun esirikoksina on keskeinen, ja ne muodostavat merkittävän osan rahanpesuun liittyvästä rikoshyödyistä. Petosrikollisuuden kasvu ja siihen liittyvät monivaiheiset rahansiirtoketjut korostavat maksupalveluiden, luottolaitosten ja kryptovarapalveluiden roolia rahanpesuprosessissa.

Rahanpesun selvittelykeskus luovutti vuonna 2024 tietoa eniten törkeää petosta koskeviin esitutkintoihin. Myös seuraavat neljä yleisintä rikosnimikettä, jotka sisältyivät tiedonluovutuksen kohteena oleviin esitutkintoihin, liittyivät petoksiin (Taulukko 5). Vaikka rahanpesun selvittelykeskuksen eri rikosnimikkeisiin luovuttamat tiedot eivät suoraan kerro yleisimpiä rahanpesun esirikoksia, on havainto linjassa myös edellä mainitun tuomioihin perustuvan selvityksen kanssa. Petosnimikkeet muodostivat noin 75 % kaikista tiedonluovutuksen kohteena olleista rikosnimikkeistä.¹⁷⁴

174 Rahanpesun selvittelykeskuksen riskiarviotyöhön toimittamat tiedot.

Taulukko 5. Yleisimmät rikosnimikkeet esitutkinnoissa, joihin rahanpesun selvittelykeskus luovutti tietoa vuonna 2025¹⁷⁵

Rikosnimike	Luovutuksien määrä
Törkeä petos	453
Törkeä maksuvälinepetos	275
Petos	197
Maksuvälinepetos	160
Rahanpesu	58
Törkeä rahanpesu	48
Esitutkintalain 3:3.2 tarkoittama selvitys	42
Identiteettivarkaus	31
Törkeä huumausainerikos	18
Törkeä veropetos	17
Törkeä kirjanpitorikos	13
Petoksen yritys	11
Törkeä säännöstelyrikos	7
Huumausainerikos	6
Lievä petos	6
Muut rikosnimikkeet (42 kpl)	82

Petosrikollisuuden räjähdysmäinen kasvu on tunnistettu myös rahanpesun näkökulmasta merkittäväksi yleiseksi uhaksi. Petosilmiön koon hahmottamiseksi on myös huomioitava, että poliisille ilmoitetun petosrikollisuuden lisäksi Suomessa tapahtuu huomattavan paljon petoksia, jotka jäävät osin tai kokonaan piiloon. Rahanpesun selvittelykeskuksen vuonna 2025 vastaanottamista petoksiin liittyvistä epäilyttävän liiketoimen ilmoituksista yli 60 % koski tietojenkalastelupetoksia. Rahanpesun selvittelykeskuksessa laaditun selvityksen perusteella Suomen ulkopuolella toimivia finanssi-instituutioita käytetään laajasti petosvarojen rahanpesussa. Petosvarojen vastaanottajainstituutioina korostuivat erityisesti tietyt, lähinnä ilman konttoriverkostoa toimivat internet-pankit. Myös kryptovaroja käytetään petosrikollisuudessa hyödyksi. Kryptovarojen omistajuuden kasvu tulee

¹⁷⁵ Rahanpesun selvittelykeskuksen riskiarviotyöhön toimittamat tiedot.

rahanpesun selvittelykeskuksen arvion mukaan todennäköisesti lisäämään myös rikollisten pyrkimyksiä hyötyä tilanteesta esimerkiksi kryptovaroihin liittyvien petosten, tietojen kalastelun tai tietomurtojen avulla.¹⁷⁶

Rikollisuudessa havaittuja trendejä ovat järjestäytyneen rikollisuuden kansainvälistyminen ja nuorisorikollisuuden lisääntyminen. Suomessa vaikuttava järjestäytynyt rikollisuus muodostuu kotimaisista ja kansainvälisistä rikollisryhmistä, ja kansainvälistymistrendin arvioidaan voimistuvan. Rikoshiöty kulkeutuu suurimmalta osin ulkomaille, josta käsin toimintaa usein ohjataan.¹⁷⁷

FATFin ja komission määrittelemiä esirikoksia ovat muun muassa petokset; kavallukset; verorikokset; huumausainerikokset; korruptio- ja lahjontarikokset; ihmiskauppa ja siirtolaisten salakuljetusrikokset; kyberrikokset; säännöstely- ja pakoterikokset; sisäpiirikaupat ja markkinoiden manipulointirikokset; osallistuminen järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaan ja laittomaan liiketoimintaan; seksuaalirikokset sekä lapsiin kohdistuva seksuaaliväkivalta ja sitä todistavaan materiaaliin liittyvät rikokset; väärennykset; rahan väärentäminen; tuotteiden väärentäminen ja piratismi; salakuljetus; laiton asekauppa; varastettujen ja muiden tavaroiden laiton kauppa; ympäristörikokset; murha ja muut vakavat henkeen ja terveyteen kohdistuvat rikokset; sieppaus, vapaudenriisto ja panttivangin ottaminen; ryöstö ja varkaus sekä kiristys.

Suomessa rahanpesun esirikoksia voivat olla mitkä tahansa rikokset, joiden kautta kertynyt rikoshiöty voidaan pyrkiä häivyttämään. Petokset, talousrikokset, huumausainerikokset sekä kyberrikollisuus ovat viime vuosina muodostuneet keskeisiksi ilmiöiksi, joita viranomaiset seuraavat sekä rikostilastojen että rahanpesun torjunnan näkökulmasta.

Petosrikokset ovat Suomessa yleisin esirikostyyppi. Rikoslain mukaan petokseen syyllistyy henkilö, joka erehdyttämällä tai erehdystä hyväksi käyttämällä saa toisen tekemään tai jättämään tekemättä jotakin ja aiheuttaa siten taloudellista vahinkoa. Maksuvälinepetoksissa puolestaan käytetään oikeudettomasti toisen maksuvälinettä tai sen tietoja. Petosten määrä on kasvanut voimakkaasti erityisesti verkossa, jossa tietojenkalastelu, sijoituspetokset ja valesivustot ovat yleistyneet. Vuonna 2024 poliisiin tietoon tuli lähes 68 000 petosrikosta. Petoksilla hankitut varat siirretään usein nopeasti ulkomaille esimerkiksi pankkitilien, maksupalvelujen tai kryptovaluuttojen kautta.

¹⁷⁶ Rahanpesun selvittelykeskus (2025f)

¹⁷⁷ Valtioneuvosto 2025, s. 15–17.

Kavallus, joka rikoslain mukaan tarkoittaa hallussa olevien toisen varojen oikeudetonta ottamista omaan käyttöön, on myös kasvanut. Vuonna 2024 paljastui yli 5 000 kavallusta. Tyypillisiä ovat tilanteet, joissa tekijä käyttää hyväkseen luottamuksellista asemaa, kuten työntekijä, vastuuhenkilö tai toimeksisaaja. Kavalluksen esimerkkitapauksessa pankkivirkailijan epäillänsä kavaltaneen asiakkailtaan lähes 180 000 euroa ja peittäneen tekonsa muun muassa väärentämällä allekirjoituksia.

Verorikokset puolestaan ovat talousrikoksista yleisimpiä. Rikoslain mukaan veropetokseen syyllistyy se, joka antaa verotuksessa virheellisen tiedon, salaa verotukseen vaikuttavia tietoja tai muutoin toimii petollisesti veron välttämiseksi. Törkeä veropetos täyttyy, jos rikoksella tavoitellaan erityisen suurta hyötyä tai rikos tehdään erityisen suunnitelmallisesti. Vuonna 2024 verorikoksia paljastui yli tuhat, ja ne liittyvät usein kansainvälisiin järjestelyihin kuten savukkeiden salakuljetukseen, arvonnisäveron kiertämiseen ja EU-sisäisiin karusellipetoksiin.

Huumausainerikokset ovat toinen merkittävä rahanpesun esirikosten ryhmä. Rikoslain mukaan huumausainerikos sisältää huumausaineen laittoman valmistuksen, maahantuonnin, myynnin, välityksen, hallussapidon tai käytön. Törkeissä tapauksissa toiminta on ammattimaista, erittäin vaarallista tai koskee suuria määriä. Huumausainerikosten kokonaismäärä laski hieman vuonna 2024, mutta törkeät tekemuodot lisääntyivät. Huumausainerikollisuudessa keskeistä on rikoshödyn systemaattinen siirtäminen Suomen ulkopuolelle, usein epävirallisten rahanvälitysjärjestelmien tai muiden vaikeasti jäljitettävien kanavien kautta.

Korruptioon ja lahjontaan liittyvät rikosnimikkeet kattavat rikoslaissa muun muassa lahjuksen antamisen tai ottamisen, virka-aseman väärinkäytön sekä luottamusaseman väärinkäytön. Korruptio Suomessa ei useimmiten näydy suorana ”katutason lahjontana”, vaan rakenteellisena vaikutusvallan väärinkäyttönä viranomaistoiminnan ja liiketoiminnan rajapinnoissa. Vuonna 2024 korruptioon tai lahjontaan liittyviä rikoksia raportoitiin yli 2 200, mikä on kolminkertainen määrä edellisvuoteen verrattuna.

Rikoslain 25 luvun 3 §:ssä tarkoitettu ihmiskauppa on vakava rikos, jossa tekijä eri keinoin saattaa uhrinsa hyväksikäytön kohteeksi, usein taloudellisen hyödyn saamiseksi. Ihmiskauppa ei ole yksittäinen teko vaan usein ajallisesti jatkuva prosessi, jossa uhrilta viedään valinnanvapaus. Hyväksikäyttö voi ilmetä esimerkiksi pakkotyönä, seksuaalisena hyväksikäyttönä tai muina ihmisarvoa loukkaavina olosuhteina. Arvioinnissa keskeistä ei ole uhrin muodollinen suostumus, vaan se, onko uhri tosiasiallisesti kyennyt kieltäytymään, irtautumaan tilanteesta tai vaikuttamaan omaa elämäänsä koskeviin päätöksiin. Vuonna 2024 ilmoitettiin

284 ihmiskaupaan tai ihmiskaupan lähirikoksiin liittyvää tapausta. Yleisin muoto oli pakkotyö, mutta myös seksuaalista hyväksikäyttöä, pakkoavioliittoja, ja muita hyväksikäytön tarkoituksia, kuten rikollisessa toiminnassa hyödyntämistä tulee poliisin tietoon. Kasvavana ilmiönä riskiarviossa kuvataan ihmiskaupan uhrien käyttämistä verkkopetosten toteuttajina niin sanotuissa ”petostehtaissa”.

Kyberrikokset muodostavat oman ryhmänsä. Ne sisältävät muun muassa tietomurron, jossa tekijä tunkeutuu oikeudettomasti tietojärjestelmään, ja tietoliikenteen häirinnän, jossa viestintää estetään tai häiritään. Datavahingon- teossa tekijä tuhoaa, muuttaa tai tekee käyttökelttomaksi toisen tietoa. Vuonna 2024 ilmoitettiin yli 2 400 tällaista rikosta. Usein rikokset tehdään varastetuilla tunnuksilla, ja rikolliset voivat ostaa valmiita hyökkäystyökaluja verkosta ilman syvällistä teknistä osaamista.

Säännöstely- ja pakoterikokset liittyvät kansainvälisiin kauppajoihtuksiin ja pakotteisiin. Säännöstelyrikoksessa rikotaan esimerkiksi tuontia, vientiä tai kaksi- käyttötuotteita koskevia määräyksiä. Vuonna 2025 voimaan tullut pakoterikoksia koskeva uusi sääntely tarkensi ja tiukensi rangaistuksia pakotteiden rikkomisesta. Vuonna 2024 tapauksia oli selvästi edellisvuotta vähemmän rajasulkujen vuoksi.

Sisäpiiritiedon väärinkäyttö tarkoittaa rikoslain mukaan sitä, että henkilö käyttää julkistamatonta ja hintaan vaikuttavaa tietoa arvopaperikaupassa. Markkina- manipulaatioissa puolestaan vaikutetaan keinotekoisesti arvopaperin tai kryptovaran hintaan esimerkiksi harhaanjohtavilla toimilla tai väärillä tiedoilla. Näitä rikoksia havaittiin vain muutamia, mutta määrä kasvoi hieman vuoteen 2023 verrattuna.

Laiton asekauppa koostuu rikoslain mukaan luvattomien ampuma-aseiden, aseiden osien tai patruunoiden maahantuonnista, hallussapidosta, luovutuksesta tai kaupallisesta käsittelystä. Törkeissä tapauksissa toiminta on ammattimaista tai aiheuttaa erityistä vaaraa. Vuonna 2024 tapauksia oli lähes 3 800, ja ilmiö kytkeytyy usein huume- ja järjestäytyneeseen rikollisuuteen.

Ympäristörikoksissa rikoslain mukaan ympäristön turmelemisella tarkoitetaan toimintaa, joka aiheuttaa ympäristölle vahinkoa esimerkiksi jätteitä tai kemikaaleja käsittelemällä vastoin säännöksiä. Törkeissä tapauksissa vahinko tai rikoshyöty on erityisen suuri. Vuonna 2024 ympäristörikosten määrä kasvoi, ja erityisesti jätteiden ja maa-ainesten väärinkäsittely on yleistä.

Rikoslain 21 luvun mukaiset henkeen ja terveyteen kohdistuvat rikokset sisältävät muun muassa tappamisen, murhan, pahoinpitelyn ja vammantuottamuksen. Vuonna 2024 henkirikoksia oli 118, enemmän kuin edellisenä vuonna, mutta pitkän aikavälin trendi on edelleen laskeva. Suomalaisten henkirikosten taustalla on usein päihteidenkäyttö ja osapuolten keskinäinen tuttuus.

Vapaudenriistossa rikoslain mukaan riistetään toisen liikkumisvapaus esimerkiksi lukitsemalla, sitomalla tai kuljettamalla henkilöä vastoin tämän tahtoa. Panttivangin ottamisessa henkilöä pidetään vapaudenriistettynä pakottamisen välineenä. Lapsikaappauksessa lapsi viedään pois asuinvaltiostaan ilman huoltajan lupaa. Näiden rikosten määrä kasvoi selvästi vuonna 2024, erityisesti lapsen omavaltaisissa huostaanotoissa.

Varkaus on rikoslain mukaan toisen irtaimen omaisuuden anastamista. Jos teko on vähäinen, kyse on näpistyksestä. Ryöstössä anastus tehdään käyttäen väkivaltaa tai sen uhkaa. Varkausrikoksia raportoitiin vuonna 2024 yli 130 000 ja ryöstöjä noin 1 700. Myymälävarkaudet muodostavat suuren osan varkauksista ja ovat kasvussa.

Kiristyksessä rikoksenteijä pakottaa toisen luopumaan taloudellisesta edusta uhkaamalla jotakin muuta kuin väkivaltaa. Verkossa tapahtuva kiristys on yleistynyt, ja uhkana voidaan käyttää esimerkiksi yksityisten kuvien levittämistä tai tekoälyllä tuotetun valhemateriaalin julkaisua. Vuonna 2024 tapauksia oli noin 1 700.

Identiteettirikokset sisältävät tietosuojarikoksen, jossa henkilötietoja käsitellään lainvastaisesti aiheuttaen yksityisyyden suojan loukkauksen, ja identiteettivarkauden, jossa toisen henkilön tunnistetietoja käytetään vahingon aiheuttamiseksi. Identiteettivarkaudet liittyvät usein petoksiin ja rahanpesuun. Vuonna 2024 identiteettirikoksia raportoitiin lähes 4 900.

Varastettujen tavaroiden kätkemistä koskevilla rikoksilla tekijä ottaa haltuunsa, myy tai muuten käsittelee rikoksella anastettua omaisuutta. Vuonna 2024 näitä tapauksia oli hieman alle 800, ja ne olivat selvästi vähentyneet edellisiin vuosiin verrattuna.

Esirikoksia on käsitelty yksityiskohtaisesti liitteessä 3.

3.2 Terrorismin rahoittamisen kansalliset uhat

Keväällä 2025 osana riskiarviotyötä toteutetun toimintaympäristökyselyn vastauksissa terrorismin rahoittamisen uhkatekijöinä korostuivat äärioikeisto, radikaali-islamistinen terrorismi ja terroristisen toiminnan ja terrorismin rahoittamisen siirtyminen yhä enemmän digitaalisille alustoille. On huomattava, että yllä esitettyjä rahanpesun kansallisia uhkia voi liittyä myös terrorismin rahoittamisen asiayhteyteen.

3.2.1 Äärioikeisto

Suojelupoliisin mukaan äärioikeiston toiminta Suomessa painottuu verkko-ympäristöön. Suomalaiset äärioikeistolaiset ovat tyypillisesti kiinnostuneita aseista ja räjähteistä, mikä selittyy ideologiasta peräisin olevilla syillä ja paikoin väkivaltaiseen toimintaan valmistautumisella. Suojelupoliisin uhka-arviota suomalaisesta äärioikeistolaisesta terrorismista on kuvattu tarkemmin luvussa 2.5.

Toimintaympäristökyselyn vastauksissa äärioikeisto korostui yhtenä terrorismin rahoittamisen uhkatekijänä. Vastauksissa poliittisen laitaioikeiston vaikutusvallan vahvistuminen Euroopassa nähtiin kehityskulkuna, joka voi vahvistaa äärioikeistolaista liikehdintää Suomessa. Tämän nähtiin voivan johtaa kahdenlaiseen terrorismin rahoittamisen uhkan sisältävään skenaarioon. Toisaalta äärioikeistolaisen liikehdinnän vahvistuminen liitettiin polarisaatiokehityksen voimistumiseen Suomessa, jonka nähtiin voivan johtaa polarisoituneen yhteiskunnan ääripäiden radikalisoitumiseen ja ääriliikkeiden suosion kasvamiseen. Toisaalta laitaioikeiston vahvistumisesta seuraavan äärioikeistolaisen liikehdinnän lisääntymisen katsottiin voivan johtaa äärioikeistolaisen ideologian valtavirtaistumiseen, äärioikeistolaisten päätymiseen valtakunnanpolitiikkaan ja sitä kautta vaalirahoituksen mahdolliseen ohjautumiseen äärioikeistolle. Riskisinä varojen keräämisen tapoina nousivat esiin lahjoitukset, erilaisten kampanjoiden tukeminen ja äärioikeiston harjoittama yritystoiminta.

Europolin mukaan äärioikeiston tyypillisiä rahoituksen lähteitä Euroopassa vuonna 2024 olivat lahjoitukset, jäsenmaksut, tuotteiden myyntitulot ja äärioikeistolaisten järjestämien tapahtumien kautta saadut tulot. Varoja käytettiin toiminnan rahoittamiseen ja äärioikeistolaisten terroristien rahalliseen tukemiseen. Lisäksi

niillä katettiin mielenosoitusten järjestämisestä aiheutuneita kuluja, matkakuluja ja oikeudellisia kuluja. Varojen siirtämisessä käytettiin monipuolisesti perinteisiä maksutapoja ja uusia digitaalisia maksutapoja, kuten kryptovaroja.¹⁷⁸

3.2.2 Radikaali-islamistinen terrorismi

Suojelupoliisin arvion mukaan radikaali-islamistinen toiminta Suomessa keskittyy kansainvälisen terrorismin tukitoimintaan, kuten propagandan tuottamiseen ja levittämiseen, rahoittamiseen sekä tukiverkostojen kasvattamiseen. Suojelupoliisin uhka-arviota suomalaisesta radikaali-islamistisesta terrorismista on kuvattu tarkemmin luvussa 2.5.

Toimintaympäristökyselyn vastauksissa radikaali-islamistinen terrorismi korostui yhtenä terrorismin rahoittamisen kansallisena uhkatekijänä. Myös kyselyn vastauksissa nousi esiin näkemys, että radikaali-islamistinen toiminta Suomessa on lähinnä Suomen ulkopuolelle suuntautuvaa aktiivisten toimijoiden rahoitusta. Lahjoitusten keräys korostui yhtenä mahdollisena varojen lähteenä. Varojen siirtämisen tavoista korostuivat kryptovaluutat, käteinen sekä rekisteröidyt hawala-tyyppiset rahanvälittäjät ja etenkin rekisteröimättömät hawalat. Radikaali-islamistiseen terrorismiin liittyvinä terrorismin rahoittamisen haavoittuvuuksina vastauksissa nousivat esiin anonyymit joukkorahoitusalusat, NPO-toimijoiden hyödyntäminen sekä useasta pienestä rahansirrosta muodostuvat rahavirrat. Vastauksissa nousi esiin radikaali-islamistisen terrorismin rahoittamisen uhkaskenaariona terroristien osallistuminen yritystoimintaan.

Europolin mukaan radikaali-islamistiset terroristit EU:n alueella rahoittivat toimintaansa pääosin laillisista lähteistä peräisin olevilla tuloilla. Verkossa kerätyt lahjoitukset ja joukkorahoituskampanjat muodostivat merkittävän tulonlähteen. Huomattava osa EU:n alueella vuonna 2024 tehdyissä radikaali-islamistiseen terrorismiin liittyvistä pidätyksistä liittyi siihen, että epäilty olivat keränneet varoja ISIL:n tai sen taistelijoiden tukemiseksi konfliktialueilla. Myös muille konfliktialueilla toimiville terroristijärjestöille oli kerätty varoja. Vuonna 2024 radikaali-islamistisen terrorismin rahoittamisessa EU:n alueella hyödynnettiin pieniä rahasummia, joita siirrettiin useita eri menetelmiä käyttäen. Näitä menetelmiä olivat tilisiirrot,

178 Europol 2025b, s. 40.

rekisteröidyt hawala-tyyppiset rahanvälittäjä, rekisteröimättömät hawalat, neopankit sekä kryptovarot. Digitaalisia hawaloita hyödynnettiin myös varojen siirrossa, jolloin käytettiin usein kryptovaroja.¹⁷⁹

3.2.3 Terroristisen toiminnan ja sen rahoituksen digitalisoituminen

Terroristien ja väkivaltaisten ekstremistien tavat hyödyntää verkkoa, sosiaalista mediaa ja pikaviestipalveluita kehittyvät teknologian kehittymisen mukana. Europolin havaintojen mukaan sosiaalinen media oli vuonna 2024 useiden terroristiryhmien käytössä keskeisenä työkaluna värväämisessä, mobilisaatiossa ja propagandan levittämässä. Lisäksi sosiaalisen median alustoja käytettiin muun muassa väkivaltaisen toiminnan ohjeistamiseen.¹⁸⁰

Europolin havaintojen mukaan keskeisimpiä radikaali-islamistiryhmien hankkimien varojen lähteitä vuonna 2024 olivat verkossa kerätyt lahjoitukset ja järjestetyt joukkorahoituskampanjat. Ääriivasemmistoryhmät hyödynsivät internetin joukkorahoitusaloja ja sosiaalista mediaa rahoituksen keräämisessä, mutta niiden havaittiin keräävän merkittävän osan varoista myös kasvokkaisissa kohtaamisissa, kuten erilaisten tapahtumien yhteydessä. Äärioikeistiryhmien varainkeruussa keskeinen rooli oli lahjoituksilla, jäsenmaksuilla sekä tuotteiden ja tapahtumien myynnillä. Osa myynnistä tapahtui verkossa, ja sosiaalisessa mediassa levitettävän propagandan avulla vauhditettiin myyntiä. Kaiken tyyppisten terroristiryhmien havaittiin hyödyntäneen myös kryptovaroja varojen keräämisessä.¹⁸¹ Kansainvälisten havaintojen mukaan QR-koodien käyttö lahjoitusten keräämiseen suoraan tai lahjoitusten vastaanottoon tarkoitetun kryptovaralompakon osoitteen jakamiseen on myös yleistynyt erityyppisten terroristiryhmien toiminnassa.¹⁸²

Suomessa Suojelupoliisi on havainnut äärioikeistolaisten toimijoiden keskittyvän tyypillisesti verkkotoimintaan.¹⁸³ Radikaali-islamistisen propagandan kuluttaminen ja levittäminen on keskittynyt salattuihin pikaviestisovelluksiin

179 Europol 2025b, s. 30.

180 Europol 2025b, s. 10–12.

181 Europol 2025b, s. 30, 40, 47.

182 FATF 2025a, s. 55.

183 Suojelupoliisi: Äärioikeistolaisen terrorismin uhka on voimistunut länsimaissa, viitattu 13.2.2026.

ja keskusteluryhmiin.¹⁸⁴ Rahanpesun selvittelykeskuksen havaintojen mukaan terrorismin rahoittamisen torjunnan kannalta merkittävä kehityskulku on digitaalisten alustojen kasvava käyttö. Vuonna 2025 rahanpesun selvittelykeskuksen avaamissa selvittelykokonaisuuksissa korostui yhtenä teemana digitaalisten varainkeruualustojen kautta kerätyt varat, jotka välitettiin eteenpäin maksunvälityspalveluiden avulla. Tapausten yhteydessä havaittiin viitteitä myös bulvaanien nimissä avatuista käyttäjätileistä varainkeruun mahdollistavilla alustoilla. Rahanpesun selvittelykeskuksen havaintojen mukaan kryptovaluuttojen käyttö varainsiirroissa kolmansiin maihin korostui hawaloiden ohella maksutapana terrorismin rahoittamista liittyvissä epäilyttävän liiketoimen ilmoituksissa vuonna 2025.¹⁸⁵

Toimintaympäristökyselyn vastauksissa teknologian kehitys korostui yhtenä terrorismin rahoittamisen kansallisena uhkatekijänä. Uusien maksutapojen käyttö varojen siirtämisessä nousi esiin vastauksissa. Uusista maksutavoista mainittiin esimerkkinä useimmin kryptovarat, mutta myös mobiilimaksut. Yhtenä haavoittuvuutena vastauksissa korostui neopankkien ja maksupalveluntarjoajien käyttö varojen siirtämisessä, jolloin maksun tosiasiallisen saajan tunnistamisen katsottiin voivan olla haastavaa. Mahdollisina täydentävinä tulonlähteinä vastauksissa nousi esiin joukkorahoituksen keräämisen mahdollistavat alustat ja alustataloudet, varojen kerääminen keskustelukanavilla ja videopelaamisen yhteydessä pelien sisäinen kaupankäynti ja valuutat. Useissa vastauksissa arvioitiin digitaalisissa kanavissa kerätyn rahoituksen koostuvan tyypillisesti useista pienistä rahasummista, jotka kerätään useasta lähteestä. Näitä arviota tukevat myös FATFin havainnot siitä, että perinteisten rahoitusmenetelmien rinnalle on tullut uusiin teknologioihin perustuvia ratkaisuja, mikä monimutkaistaa varojen tosiasiallisen käyttötarkoituksen tai alkuperän selvittämistä.¹⁸⁶ Onkin huomattava, ettei tässä alaluvussa kuvattu terrorismin rahoittamisen digitalisoitumiskehitys ole syrjäyttänyt perinteisiä terrorismin rahoittamiseen liittyviä varojen siirron menetelmiä.¹⁸⁷

Viime vuosina Euroopassa havaittu trendi on alaikäisten kiinnostus väkivaltaisia ääriliikkeitä kohtaan ja osallistuminen terroristiseen toimintaan. Ilmiö on Suojelupoliisin havaintojen mukaan nähtävissä myös Suomessa.¹⁸⁸ Europol on

184 Suojelupoliisi: Radikaali-islamistinen terrorismi on yhä merkittävä uhka Euroopassa, viitattu 13.2.2026.

185 Rahanpesun selvittelykeskus 2025f, s. 20.

186 FATF 2025a, s. 8.

187 Ks. luku 2.5 Yleiskuva terrorismista ja terrorismin rahoittamisesta Suomessa

188 Suojelupoliisi 2025, s. 42.

havainnut terroristiryhmien kohdistavan vaikuttamis- ja rekrytoimisyrityksiä verkossa lapsille ja nuorille muovaamalla propagandamateriaalin sisältöä heitä houkuttelevaksi. Terroristien havaittiin hyödyntävän myös tekoälyä lapsiin ja nuoriin vetoavan propagandamateriaalin tuottamisessa.¹⁸⁹ Yksi radikalisoituneita alaikäisiä yhdistävä tekijä on Europolin mukaan digiriippuvuus.¹⁹⁰ Verkossa paljon aikaa viettävät lapset ja nuoret ovat rekrytoiville ja kannatusta kerääville terroristiryhmille verkon kautta hyvin tavoitettavissa oleva kohderyhmä. Europolin mukaan terroristit pyrkivät houkuttelemaan alaikäisiä heidän käyttämässään kanavissa, muun muassa pelialustoilla.¹⁹¹

Tutkimusprojekti CRAAFT:n toteuttamassa selvityksessä arvioitiin terrorismin rahoittamisen yleisyyttä online-videopelaamisen yhteydessä. Raportin mukaan terroristien peleistä saamat tulot ovat muodostuneet jo 2000-luvun alusta alkaen propagandaa toistavien pelien kehittämisestä ja myynnistä ja sittemmin enenevässä määrin pelin aikaisesta kaupankäynnistä, esimerkiksi, kun tietyn pelaajan seuraajat rahoittavat pelaajaa tai pelaamisen yhteydessä ostetaan tai myydään pelin sisäisiä tuotteita ja valuuttoja. Näiden vaihtamisessa fiat-valuutaksi tai toisinpäin erilaiset maksupalvelut ovat yleisiä. Videopeleihin liittyvän terrorismin rahoittamistarkoituksessa tapahtuvan varojen keräämisen yleisyyttä on vaikea arvioida, koska videopelitoiminta ei kuulu rahanpesulainsäädännön soveltamisalaan. Raportissa sen arvellaan olevan terroristeille lisätulojen lähde, mutta ei pääasiallinen rahoituksen lähde.¹⁹²

Viime vuosina on havaittu myös lapsiin ja nuoriin henkistä väkivaltaa kohdistavia väkivaltaisia verkostoja, jotka hakevat uhreikseen lapsia ja nuoria verkossa, etenkin sosiaalisen median alustoilla, viestintäsovelluksissa ja pelialustoilla. Yksi tällainen on The Com- verkosto, jonka toiminnassa on yhteyksiä väkivaltaiseen ekstremismiin ja terrorismiin. Osaa verkoston jäsenistä motivoi äärioikeistolainen ideologia, ja verkostolla on havaittu akselerationistisen ideologian mukaisia tavoitteita horjuttaa yhteiskuntaa lasten ja nuorten vahingoittamisen kautta. The Com- verkoston toiminnassa uhreja manipuloidaan, kiristetään ja heitä painostetaan vahingoittamaan itseään, toisia ihmisiä tai omaisuutta.¹⁹³ Keskusrikospoliisin

189 Europol: Europol coordinates operation against terrorist content online targeting minors, viitattu 13.2.2026.

190 Europol 2025b, s. 10.

191 Europol 2025b, 11.

192 Saiz 2025, s. 3–4.

193 [Ankkuritoiminta.fi](#): Tietopaketti: The Com – Lapsiin ja nuoriin kohdistuva väkivaltakeskeinen verkkoyhteisö, viitattu 30.10.2025.

mukaan myös suomalaisia nuoria on joutunut verkoston toiminnan uhriksi.¹⁹⁴ Löyhän ja laajan verkoston eri toimijoiden motiivit vaihtelevat, ja taloudellinen hyöty vaikuttaa olevan motiivi vain osalle verkoston toimijoista.¹⁹⁵ Kansainvälisellä tasolla rikoshyötyä on havaittu liittyvän ainakin verkoston alajaoksen Hacker Comin joidenkin toimijoiden tietoverkkovälitteisesti toteuttamiin rikoksiin. Kyseisen kyberrikollisista koostuvan alajaoksen toimijoiden on havaittu muun muassa varastavan kryptovaroja sekä kehittävän ja myyvän haittaohjelmia rikollisen toiminnan rahoittamiseksi.¹⁹⁶ Verkoston luonteen huomioon ottaen on mahdollista, että rikoshyötyä käytetään ideologisesti motivoitujen väkivaltaisten tekojen rahoittamiseen.

3.3 Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen kansalliset haavoittuvuudet

Tässä kappaleessa käsitellään kansallisesti riskillisimmiksi havaittuja kaikkiin sektoreihin liittyviä maksutapoja. Näistä keväällä 2025 toteutetun toimintaympäristökyselyn vastauksissa korostuivat haavoittuvuutena etenkin käteinen ja kryptovarot. Lisäksi tässä kappaleessa käsitellään toimintaympäristökyselyn vastauksissa haavoittuvuudeksi tunnistettua etäasiointia.

3.3.1 Riskilliset maksutavat

3.3.1.1 Käteinen

Käteismaksu on Suomessa yleisesti käytössä oleva maksutapa, vaikkakin viimeisen parinkymmenen vuoden aikana käteisen käyttö maksuvälineenä on vähentynyt ja korttien käyttö on lisääntynyt päivittäismaksamisessa. Lisäksi viime vuosina on ollut myös nähtävissä, että koronakriisi on vauhdittanut osaltaan käteisen käytön laskevaa trendiä, jonka perusteella Suomi on yksi Euroopan vähiten käteistä käyttävistä maista. Käteisen käyttö maksuvälineenä on Suomessa huomattavasti alempaa kuin euroalueella keskimäärin. Huomattavaa kuitenkin on, että käteinen raha on monelle edelleen tärkeä, ja joillekin jopa ainut käytettävissä oleva

194 Poliisi: Internetin väkivaltaverkostot ovat nouseva uhka – aikuinen, suojele lasta uhriksi joutumiselta, viitattu 30.10.2025.

195 FBI (6.3.2025): Violent Online Networks Target Vulnerable and Underage Populations Across the United States and Around the Globe, viitattu 13.2.2026.

196 FBI (23.7.2025): Hacker Com: Cyber Criminal Subset of The Community (Com) is a Rising Threat to Youth Online, viitattu 13.2.2025.

maksuväline.¹⁹⁷ Myös EU:n komission suosituksen (2010/191/EU) mukaan käteinen tulisi hyväksyä maksuvälineenä.¹⁹⁸ Peruspankipalveluihin kuuluvat perusmaksutili ja siihen liittyvä tilinkäyttöväline (esimerkiksi debit-kortti), mahdollisuus nostaa ja tallettaa käteistä rahaa, maksutapahtumien toteuttaminen (esimerkiksi tilisiirrot) sekä sähköinen tunnistusväline (esimerkiksi pankkitunnukset).¹⁹⁹

Sekä Euroopan keskuspankki (EKP) että Suomen Pankki ovat viime vuosina selvittäneet käteisen roolia maksamisessa. Euroopan keskuspankin SPACE-tutkimuksen mukaan koko euroalueella käteismaksujen määrä ja niiden yhteenlaskettu arvo laskivat merkittävästi tarkastelujaksolla 2016–2024. Siitä huolimatta käteinen oli vuonna 2024 edelleen euroalueen yleisin maksutapa maksujen lukumäärällä mitattuna. Tutkimuksen mukaan Suomessa käteistä käytetään maksutapana euroalueen keskiarvoa vähemmän.²⁰⁰

Suomen Pankin vuoden 2024 kuluttajakyselyyn vastanneista suomalaisista 83 % ilmoitti yleisimmäksi käyttämäkseen maksutavaksi maksukortin. Käteismaksun ilmoitti yleisimmäksi maksutavaksi 7 %, mikä oli vain hieman enemmän kuin mobiilimaksua yleisimmin käyttäneiden osuus (6 %). Kuitenkin kyselyyn vastanneista 89 % kertoi käyttävänsä käteistä maksutapana. Vastaukset ovat todennäköisesti subjektiivisia, sillä käteinen voidaan mieltää käytössä olevaksi maksutavaksi, vaikka sitä käytettäisiin vain harvoin. Kyselyn mukaan käteistä käytetään eniten henkilöiden välisiin maksuihin. Yleisesti käteistä käytetään kyselyn mukaan myös silloin, jos sitä on sattumalta käytettävissä tai muilla maksutavoilla ei voi maksaa.²⁰¹

Suomen Pankin maksuliiketilastojen mukaan käteisnostot ovat vähentyneet selvästi. Niiden lukumäärä oli vuonna 2023 noin kolmanneksen vuoden 2014 lukumäärästä. Käteisnostojen arvo oli vuonna 2023 noin puolet vuoden 2014 arvosta. Merkille pantavaa kuitenkin on, että vuonna 2023 käteisnostojen yhteenlaskettu arvo oli edelleen 8,4 miljardia euroa. Käteistalletusten lukumäärä ja arvo pienenivät merkittävästi vuoden 2021 jälkeen. Niiden arvo vuonna 2023 oli vain murto-osa käteisnostojen yhteenlasketusta arvosta.²⁰² Havaintojen mukaan

197 Valtiovarainministeriö (2024b), s. 34.

198 Kilpailu- ja kuluttajavirasto: Maksaminen ja laskutus, viitattu 28.8.2025

199 Valtiovarainministeriö (2024b), s. 11.

200 EKP (2024), s.14–16.

201 Suomen Pankki: Kuluttajakysely maksutavoista ja käteisestä, viitattu 6.11.2025.

202 Suomen Pankki: Vuosittaiset maksuliiketilastot, viitattu 6.11.2024.

käteisen määrä Suomen taloudessa ei ole merkittävästi lisääntynyt, jolloin suuri käteisnostojen määrä verrattuna tehtyihin talletuksiin voi indikoida sitä, että käteistä siirretään huomattava määrä ulkomaille.

Rikollisuudessa käteisen rooli on useiden kansainvälisten julkaisujen mukaan edelleen merkittävä. Kansainvälisesti tarkasteltuna käteisen rahan alkuperän häivyttämisessä sen fyysinen kuljettaminen, usein valtion rajojen yli, on keskeinen menetelmä. Vaikka käteisen kuljettamisesta saattaa koitua rikollisille kustannuksia, sitä pidetään houkuttelevana vahvan anonymiteetin ja hyväksyttävyyden vuoksi.²⁰³ Asiantuntija-arvioiden mukaan käteisen käyttöön liittyy merkittävä haavoittuvuus rahanpesun kannalta.²⁰⁴

Useissa EU-maissa, kuten Suomessa, talousalueen sisällä tapahtuvia käteiskuljetuksia ei tarvitse ilmoittaa rajaviranomaiselle, ja EU-alueen ulkopuolelle suuntautuvista käteiskuljetuksista vain yli 10 000 euron arvoiset kuljetukset on ilmoitettava. Säännös koskee käteisen rahan lisäksi muuta helposti rahaksi muutettavaa varallisuutta. Euroalueen sisällä on vaihtelua siinä, miten yleistä käteisen käyttö maissa on.²⁰⁵ Käteisen käytön yleisyys voi vaikuttaa sen hyväksyttävyyteen maksutapana ja siten lisätä mahdollisuuksia rikoksesta peräisin olevien käteisvarojen siirtämiseen laillisille markkinoille.²⁰⁶

Rahanpesun selvittelykeskuksen mukaan käteisen käyttöä havaitaan mm. katujengeihin ja terrorismin rahoittamiseen liittyvissä selvittelykokonaisuuksissa sekä huumausainerikollisuudessa. Myös tietoverkkoavusteisissa petoksissa on havaittu, että osa petoksella saaduista varoista nostetaan käteiseksi automaateilta.²⁰⁷ Lisäksi pakotteiden kiertämiseen liittyen on havaittu käteiseen liittyviä kokonaisuuksia, joissa venäläiset henkilöt tallettivat runsaasti venäläistä alkuperää olevaa käteistä.²⁰⁸ Käteisen voidaankin katsoa liittyvän hyvin erityyppisiin rikoksiin ja rikolliseen toimintaan. Myös käteisen rahan väärentäminen on rikos.²⁰⁹

203 Rahanpesun selvittelykeskus 2025c, s. 9–10.

204 Asiantuntijahaastattelu

205 EKP 2024, s. 14–16.

206 Rahanpesun selvittelykeskus 2025c, s. 6.

207 Rahanpesun selvittelykeskus (2024a), s. 11, 15, 19.

208 Rahanpesun selvittelykeskus (2023), s. 9.

209 Ks. Liite 3: Muut FATFin määrittämät esirikokset

Case: käteiskuriirien tekemä rahanpesu

Itä-Uudenmaan käräjäoikeus antoi ratkaisunsa jutussa R 22/1231 (syytteet hylättiin HHO R 23/254, KKO:ssa, ei lainvoimainen), jossa syytetyt henkilöt A ja B matkustivat Espanjasta Suomeen ja viipyivät maassa vain lyhyen aikaa. Syytettyjen tullessa Suomeen heille tehtiin sisärajatarkastus, joka ei antanut aihetta lisätoimenpiteisiin. Syytettyjen ollessa lähdössä lennolla Helsinki -Vantaan lentoasemalta Espanjaan, heidät tarkastettiin jälleen, ja molempien matkalaukuista löytyi yhteensä 73 700 euroa käteistä rahaa. Syytettyjen puhelimitse löytyi viitteitä huumausainekaupasta. Syytetyt eivät pystyneet antamaan uskottavaa selvitystä varojen laillisesta alkuperästä.

Itä-Uudenmaan käräjäoikeus katsoi syytettyjen olleen viemässä rikoshyötyä ulkomaille, ja tuomitsi heidät törkeästä rahanpesusta.

3.3.1.2 Maksukortit

Toimintaympäristökyselyn vastauksissa maksukortti nousi esille haavoittuvuutena etenkin sellaisissa tapauksissa, joissa sitä käytetään yhtenä maksutapana silloin, kun varat siirretään käyttämällä useita maksutapoja peräkkäin. Maksukortin haavoittuvuutta lisää tällaisessa tilanteessa niiden käytön yleisyys. Toisaalta toimintaympäristökyselyn vastauksissa tuotiin esiin, että maksukortteihin liittyvää haavoittuvuutta pienentää niiden digitaalisuus, jolloin niiden käytöstä jää enemmän jälkiä kuin esimerkiksi käteisen käytöstä.

Suomen Pankin kuluttajakyselyn mukaan maksukortti oli yleisin suomalaisten käyttämä maksutapa vuonna 2024. Kyselyyn vastanneista suomalaisista 83 % ilmoitti yleisimmäksi käyttämäkseen maksutavaksi maksukortin. Vastaaajista 3,6 % ilmoitti käyttävänsä maksukorttia ja mobiilimaksua yhtä usein.²¹⁰

Kuluttajien käytössä on erilaisia maksamiseen käytettäviä kortteja; perinteisiä kansallisia pankkikortteja, debit-kortteja, maksuaikakortteja ja varsinaisia luottokortteja. Siirtyminen sirukortteihin on muuttanut korttimaksamista vain maksamisen mekanismien osalta. Jos kortti on sekä luoton että pankkikortin

²¹⁰ Suomen Pankki: Kuluttajakysely maksutavoista ja käteisestä, viitattu 6.11.2025.

sisältävä yhdistelmäkortti, kortin käyttäjän on maksupäätteellä ensin erikseen valittava, haluaako maksaa suoraan pankkitililtä eli käyttääkö korttia pankkikorttina, vai valitseeko luottovaihtoehdon. Maksun vastaanottajan velvollisuus on huolehtia siitä, että maksamisjärjestelyissä on riittävästi otettu huomioon maksamisen turvallisuus kuluttajan kannalta. Sirukorttimaksamisessa tämä tulee varmistaa riittävällä näkösuojalla. Laitteen käyttäjälle on turvattava mahdollisuus syöttää turvalukunsa niin, etteivät ulkopuoliset pääse näkemään sitä.²¹¹

Suomalaisilla maksukorteilla tehtyjen maksujen yhteenlaskettu arvo oli noin 73,6 miljardia euroa vuonna 2024. Maksuja tehtiin noin 2,5 miljardia kappaletta. Korttimaksun voi käynnistää tietokoneella tai mobiililaitteella, jolloin puhutaan etämaksusta. Niiden lukumäärä on kasvanut viime vuosina voimakkaasti. Siru- tai magneettijuovamaksuja tehdään hieman enemmän kuin etämaksuja. Maksukortin maksutavoista selvästi käytetyin on lähimaksu.²¹²

3.3.1.3 Pre-paid -kortit ja lahjakortit

Prepaid-luottokortit ovat esiladattavia maksukortteja, joille ladataan haluttu summa rahaa. Prepaid-luottokortit eivät nimestään huolimatta ole kuitenkaan varsinaisia luottokortteja. Riippuen prepaid-kortista, rahat voidaan siirtää joko sähköisesti (sähköinen raha) tai kortille voi ladata käteistä tai kryptovaroja.

Euroopan komission laatimassa ylikansallisessa riskiarviossa (SNRA 2022) on tunnistettu sähköiseen rahaan liittyviä riskejä, jotka linkittyvät prepaid-kortteihin. Ylikansallisessa riskiarviossa mainitun, sähköiseen rahaan liittyvän riskiskenaarion mukaan rikoksenteelijät käyttävät joidenkin uusien maksutapojen laadullisia ja toiminnallisia ominaisuuksia ”suoraan” käyttäen täysin anonyymejä tuotteita tai ”epäsuorasti” väärinkäyttämällä tunnistettavia (ei-anonyymejä) tuotteita. Rikolliset/tekijät voivat ladata useita eri kortteja anonyymien prepaid-korttimallin mukaisesti. Tämä moninkertainen uudelleenlataus mahdollistaa merkittävät varat ja rajallisen jäljittämismahdollisuuden. Rahanpesun riskiä nostaa se, mikäli prepaid-korteille voi ladata käteistä rahaa. On havaittu, että sähköistä rahaa on ladattu prepaid-korteille, joita on käytetty rahoittamaan terroristisia tekoja. Erityisesti prepaid-korteilla tehdyillä maksuilla on pyritty avustamaan terroristisia tekoja, esimerkiksi vuokraamalla hotellihuone tai auto. Prepaid-kortit nousevat esiin myös rahanpesun riskien tarkastelussa, sillä on havaittu, että sähköinen raha on houkutteleva

211 KKV:n verkkosivu: Maksaminen ja laskutus, viitattu 28.8.2025

212 Suomen Pankki: Vuosittaiset maksuliiketilastot, viitattu 6.11.2025.

rikollisille erityisesti niissä tilanteissa, joissa varat voidaan ladata prepaid-kortille. Erityisesti prepaid-kortteihin liittyvä riski kasvaa tilanteissa, joissa asiakkaan prepaid-korttien määrää ei ole rajoitettu.²¹³

Kryptovaluuttaliitännäisten prepaid-korttien käyttö on yleistynyt viime vuosina. Ne ovat kryptovaratiliin liitettynä prepaid-kortteja, joilla on mahdollista maksaa fiat-valuutassa.²¹⁴ Europolin havaintojen mukaan kryptoprepaid-kortteja ja kryptovaralahjakortteja on hyödynnetty rahanpesussa esimerkiksi maksamalla niillä niin kutsutuissa kryptokasinoissa pelaamiseen liittyviä maksuja. Kryptokasinoita on käytetty rikollista alkuperää olevien varojen häivyttämisessä. Kryptokasinot on usein rekisteröity kolmansiin maihin.²¹⁵

Finanspolisenin (Ruotsin FIU) raportti ammattimaisista rahanpesijöistä²¹⁶ nostaa esiin, että arvoesineitä rahanpesussa hyödyntävät tahot voivat käyttää lahjakorttien myyntiä yhtenä rahanpesun tapana. Sen sijaan, että luksustuotteita ostettaisiin suoraan käteisellä, voidaan niitä myyvään liikkeeseen ostaa lahjakortteja. Lahjakortit voidaan puolestaan ostaa käteisellä, ja arvoesineen ostamiseen tarvittavaa rahallista arvoa vastaava lahjakortti voidaan ostaa hajautetusti ostamalla useita pienemmällä summalla ladattuja lahjakortteja useasta myymälästä.²¹⁷

Lahjakortteja hyödynnetään laajasti petoksissa. Poliisin mukaan tyyppisessä tapauksessa uhri suostutellaan ostamaan lahjakortteja esimerkiksi kaupasta tai kioskista ja lähettämään lahjakorttien sarjanumerot rikollisille. Usein hyödynnetään sellaisia lahjakortteja, joita ei ole pakko lunastaa Suomessa.²¹⁸

213 EU SNRA 2022, s. 67–69

214 Fiat-valuutalla tarkoitetaan virallista valuuttaa, jonka on laskenut liikkeeseen mikä tahansa lainkäyttöalue tai sen nimetty raportoivien finanssilaitosten tiedonantovelvollisuudesta verotuksen alalla annetun lain (1042/2025) 20 §:ssä tarkoitettu keskuspankki tai rahaviranomainen fyysisinä seteleinä tai kolikkoina taikka erilaisissa digitaalisissa muodoissa olevana rahana, mukaan lukien pankkivarannot, digitaaliset keskuspankkirahat, liikepankkiraha ja sähköisen rahan tuotteet (Laki raportoivien kryptovarapalvelun tarjoajien tiedonantovelvollisuudesta verotuksen alalla 1041/2025, 5 §).

215 Europol 2023, s. 16.

216 Ammattimaisilla rahanpesijöillä (eng. professional money launderers, professional money laundering service providers) tarkoitetaan ammattirikollisia, jotka myyvät muille rikollisille rahanpesupalvelua. Ammattimaiset rahanpesijät toimivat usein osana järjestäytyneitä rikollisverkostoja, Ks. esim. FATF 2018.

217 Finanspolisen 2024, s. 10

218 Poliisi 17.10.2023: Digihuijarit ovat vieneet viikon aikana jälleen suuria summia rahaa, viitattu 25.8.2025.

Esimerkiksi erään tunnetun elektronisten laitteiden valmistajan tuotteiden ostoon soveltuvia lahjakortteja on yritetty hyödyntää.²¹⁹ Lahjakortin voi käyttää joko kivijalkamyymälässä tai verkkokaupassa ilman tilillä näkyvää rahaliikennettä, mikä lisää niiden käyttäjien anonymiteettia.

Lahjakortteja myydään myös videopelaamiseen liittyville videopelien ulkopuolisille markkinapaikoille, missä niitä voi käyttää pelin ostamiseen tai pelin sisäisten erilaisten peliin liittyvien etujen tai pelimaailman tuotteiden ostamiseen. Pelin ulkopuoliset markkinapaikat tarjoavat mahdollisuuden kaupankäynnille joko markkinapaikkana toimivalla internetsivulla tai alkusysäyksenä henkilöiden väliselle kaupankäynnille. Kansainvälisissä tutkimuksissa on tarkasteltu pelin ulkopuolisiin markkinapaikkoihin liittyviä mahdollisia haavoittuvuuksia rahanpesun näkökulmasta.²²⁰

3.3.1.4 vIBAN

Virtuaalisella IBAN-tilillä (myöhemmin vIBAN) tarkoitetaan uniikkia pankin tai maksupalvelun tarjoajan myöntämää tunnustetta, joka mahdollistaa saapuvien transaktioiden uudelleen ohjaamisen niin sanotulle päätilille. Ne ovat toiminnallisesti identtisiä tavanomaisten IBAN-tilien kanssa, ja niitä voidaan käyttää maksujen lähettämiseen ja vastaanottamiseen.²²¹ Maksua tehdessä päätililtä kolmannelle osapuolelle vIBAN-tilin loppukäyttäjän pyynnöstä käynnistetyt maksut veloitetaan päätililtä.²²² Tilityyppejä yhdistää myös niiden samanlainen rakenne, jolloin kolmannet osapuolet eivät pysty erottamaan niitä toisistaan.²²³

Pankin myöntäminä viitenumeroina vIBAN-tilit siis mahdollistavat saapuvien transaktioiden uudelleenohjauksen tavanomaiselle IBAN-tilille. vIBAN-tilille ei voi tallettaa varoja ja niiden saldo on jatkuvasti nolla.²²⁴ vIBAN-tilin loppukäyttäjällä voi siten olla useita uniikkeja vIBAN-tilejä, jotka uudelleenohjaavat ja keskittävät kaikki maksut yhdelle perinteiselle pankkitilille. Ruotsalaiset viranomaiset ovat tunnistaneet yhdeksi vIBAN-tileihin liittyväksi rahanpesun haavoittuvuudeksi

219 Ks. esim. Yle 22.8.2025: Lahjakorttimyyjä esti tonnin huijauksen – poliisi: pomon erikoista pyyntöä kannattaa epäillä, viitattu 25.8.2025.

220 Ks. esim. Cooke & Marshall 2024.

221 Europol (2023), s. 6.

222 EBA (2024), s. 7.

223 EBA (2024), s. 3.

224 Europol (2023), s. 6.

sen, että varat on mahdollista siirtää usean eri vIBAN-tilin kautta lopulliselle vastaanottajalle. Maksun ketjuttamiseen käytetyt vIBAN-tilit voivat olla eri maissa, jolloin varojen jäljitettävyyttä kärsii entisestään.²²⁵

Yleisesti vIBAN-tiliä käytetään helpottamaan maksujen keskittämistä ja hallinnointia. Lisäksi ne vähentävät monimutkaisuutta ja kuluja liittyen uusien tilien avaamiseen tai useiden tilien hallinnoimiseen.²²⁶ vIBAN-tilit myös laskevat valuutanvaihtomaksuja sekä monivaluuttaisten transaktioiden kuluja. Esimerkiksi monet yhtiöt hyödyntävät vIBAN-tiliä maksujen kohdentamisen automatisoinnissa. Tällöin yhtiön maksupalveluntarjoajan myöntämä vIBAN-tili linkitetään tiettyyn asiakkaaseen tai projektiin helpottaakseen saapuvien sekä joissain tapauksessa myös lähtevien transaktioiden seuranta.²²⁷

Kansainvälisten viranomaisten mukaan vIBAN-tilien houkuttelevuutta rahanpesun näkökulmasta lisää niiden tarjoama mahdollisuus peitellä varojen siirrossa mukana olevan tilin todellista omistajaa. vIBAN-tiliä on käytetty kansainvälisten havaintojen mukaan esimerkiksi tietoverkkoavusteisissa petoksissa uhrin erehdyttämiseen.²²⁸ Tanskan rahanpesun selvittelykeskus Hvidvasksekretariatet on havainnut, että viime vuosina niin sanotut kuittitehtaat ovat hyödyntäneet maksupalveluntarjoajien tarjoamia vIBAN-tiliä rahanpesussa. Tanskan rahanpesun selvittelykeskuksen arvion mukaan kuittitehtaiden myymistä väärennetyistä kuiteista kolme neljäsosaa maksetaan vIBAN-tilien kautta.²²⁹

3.3.1.5 Kryptovarot

Kryptovarot ovat digitaalisia arvon tai oikeuden edustajia, joiden siirtämiseen tai tallentamiseen käytetään hajautetun tilikirjan teknologiaa (eng. distributed ledger technology, DLT). Yksi esimerkki tällaisista teknologioista ovat lohkoketjut. Kryptovarojen siirtäminen ja tallentaminen perustuu kryptograafiseen salaukseen, joka toteutetaan julkisten ja yksityisten avainten avulla. Kryptovaroja käytetään sijoituskohteena ja maksamiseen, mutta ne eivät ole rahoitusvälineitä eivätkä laillisia maksuvälineitä.²³⁰

225 The Swedish Police Authority 2023, s. 29.

226 EBA (2024), s. 11.

227 EBA (2024), s.7.

228 FATF – Interpol – Egmont Group 2023, s. 28–30.

229 Hvidvasksekretariatet 2026, s. 17.

230 Finanssivalvonta: Kryptovaratoimijat, viitattu 20.2.2026.

Kryptovarat jaetaan MiCA-asetuksessa kolmeen tyyppiin:

- Sähkörahatokenit eli kryptovarat, joiden arvo pyritään vakauttamaan ottamalla niiden referenssiksi vain yksi virallinen valuutta. Niitä käytetään todennäköisesti maksujen tekemiseen. Toistaiseksi yleisin käyttötarkoitus ovat kryptovarakaupankäyntiin liittyvät maksut.
- Omaisuusreferenssitokenit eli kryptovarat, joiden arvo pyritään vakauttamaan ottamalla niiden referenssiksi muu arvo tai oikeus taikka niiden yhdistelmä, mukaan lukien yksi tai useampi virallinen valuutta.
- Muut kryptovarat, muun muassa hyödyketokenit. Hyödyketokeneiden käyttötarkoitus on antaa pääsy sen liikkeellelaskijan toimittamaan tavaraan tai palveluun. Ne eivät siten välttämättä suoraan toimi vaihdannan välineenä finanssimarkkinoilla.

Asiantuntija-arvioiden mukaan kryptovarojen käyttöön liittyy merkittävä haavoittuvuus rahanpesun kannalta.²³¹ Europolin havaintojen mukaan kryptovaroja hyödynnetään rahanpesussa monella tapaa, kuten rikollista alkuperää olevien varojen siirtämisessä ja säilyttämisessä. Erityisen suuri haavoittuvuus liittyy kryptovaluuttojen vaihtamiseen fiat-valuutaksi ja toisinpäin. Rahanpesupalveluita tarjoavat rikolliset ovat viime vuosina alkaneet myymään kryptovaroja hyödyntäviä rahanpesupalveluita, joita voidaan hyödyntää muun muassa petoksilla, kyberrikoksilla, huumausainerikoksilla ja veropetoksilla saatujen varojen alkuperän häivyttämiseen.²³² Finansspolisen on tunnistanut laittomia kryptovarojen vaihtopalveluita järjestelmällisesti tarjoavia ammattimaisia rahanpesijöitä. Rikoshyöty välitetään kryptovarojen vaihtopalvelua tarjoaville rikollisille useimmiten käteisellä kasvokkaisessa tapaamisessa, mutta myös esimerkiksi digitaalisia maksupalveluja voidaan hyödyntää. Laitonta kryptovarojen vaihtopalvelua tarjoavat ammattimaiset rahanpesijät hyödyntävät usein käyttäjälompakoita varojen siirtämiseen rahanpesupalvelun ostajalle.²³³

Kryptovaluuttojen vaihtamisessa fiat-valuutaksi ja toisinpäin on eri puolilla maailmaa käytössä myös kryptovara-automaatteja. Niitä voidaan käyttää esimerkiksi käteisen vaihtamiseen kryptovaluutaksi, ja siten on mahdollista tehdä myös kansainvälisiä siirtoja.²³⁴ Kansainvälinen tutkivien journalistien järjestö ICIJ (International Consortium of Investigative Journalists) tunnisti useita epävirallisia

231 Asiantuntijahaastattelu

232 Europol 2023, s. 15.

233 Finansspolisen 2024c, s. 7.

234 Europol 2023, s. 15.

kryptovarojen vaihtopalveluita tarjoavia toimipisteitä eri puolilla maailmaa, muun muassa Ukrainassa ja Arabiemiraateissa. Niissä kryptovaroja on mahdollista vaihtaa käteiseksi, mutta asiakkaan tuntemistoimet ovat vähäisiä tai puuttuvat kokonaan. Järjestö luonnehtii epävirallisista vaihtopalveluntarjoajista muodostuvaa maailmanlaajuista verkostoa rinnakkaiseksi pankkijärjestelmäksi.²³⁵

Kryptovaroja vaihdetaan fiat-valuutaksi – ja toisin päin – myös hawala-tyyppisiä kryptovarapalveluja (niin kutsuttu kryptohawala) ja epävirallisia arvonsiirtojärjestelmiä hyväksikäyttäen. Kryptohawalat ovat muodostuneet merkittäväksi haasteeksi viranomaisvalvonnalle, sillä ne yhdistävät epäviralliset luottamusverkostot ja kryptovarojen tarjoaman nopean, rajat ylittävän likviditeetin. Tässä toimintamallissa varojen tosiasiallinen siirto tapahtuu usein säänneltyjen markkinapaikkojen ulkopuolella (Over-the-Counter, OTC) tai vertaisverkoissa (P2P), jolloin fyysinen käteinen vaihdetaan digitaalisiin varoihin ilman asianmukaista asiakkaan tuntemista (CDD). Kryptohawala mahdollistaa arvonsiirrot maiden välillä siten, ettei varoja tarvitse kuljettaa fyysisesti rajojen yli eikä transaktioista jää perinteistä pankkijärjestelmää vastaavaa auditointijälkeä. Tämä tekee menetelmästä erityisen alttiin terrorismin rahoittamiselle ja laajamittaiselle järjestäytyneelle rikollisuudelle, sillä se hämärtää tehokkaasti yhteyden laittoman alkulähteen ja lopullisen edunsaajan välillä.

Erytisen korkean rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskin muodostavat anonymiteettiä vahvistavat kryptovarot (Anonymity-Enhanced Cryptocurrencies, AEC), kuten Monero (XMR), Dash (DASH) ja Zcash (ZEC). Toisin kuin pseudonyymit lohkoketjut (esimerkiksi Bitcoin), jotka säilyttävät transaktiohistorian julkisena ja jäljitettävänä, AEC-varat hyödyntävät edistyksellisiä kryptografisia menetelmiä – kuten rengasallekirjoituksia (ring signatures), nollatietotodistuksia (zero-knowledge proofs) ja piilotettuja osoitteita (stealth addresses) – siirron osapuolten sekä siirrettävän määrän hämärtämiseksi. Tämä tekninen arkkitehtuuri on suunniteltu estämään transaktioiden ketjuttaminen ja varojen alkuperän todentaminen, mikä tekee niistä tehokkaita työkaluja rikollisen hyödyn häivyttämiseen ja sijoittamiseen lailliseen talousjärjestelmään. AEC-varojen käyttö nähdään merkittävänä riskinä, sillä ne rajoittavat valvovien viranomaisten ja ilmoitusvelvollisten kykyä suorittaa tehokasta asiakkaan tuntemista (KYC) ja varojen lähteen selvittämistä. Tämän seurauksena monet säännellyt kryptovaluutan tarjoajat (CASP) ovat MiCA-sääntelyn ja tiukentuneiden AML-vaatimusten myötä rajoittaneet näiden varojen saatavuutta alustoillaan, hallitakseen niihin liittyvää jännösriskiä.

²³⁵ Woodman 17.11.2026: From Dubai to Toronto, inside the crypto-to-cash storefronts fueling money laundering's new frontier, viitattu 20.2.2026.

3.3.2 Etäasiointi

Digitaalisten finanssipalveluiden käyttö mahdollistaa etäasioinnin. Etäasiointi liittyy lähes kaikkeen digitaaliseen toimintaan ja on välttämätön osa modernin yhteiskunnan toimintoja sekä yritysten että julkishallinnon kannalta. Etäasiointi on lisääntynyt voimakkaasti viime vuosien aikana, etenkin COVID-19-pandemian myötä, ja tämän jälkeen se on laajemmin yleistynyt vaihtoehtoiseksi käytännöksi yhteiskunnassa. Henkilöllisyyden todentaminen on yksi tärkeimmistä osa-alueista etäasioinnissa. Suomessa sähköisinä vahvoina tunnistusvälineinä toimivat muun muassa pankkien verkkopankkitunnukset, teleyritysten mobiilivarmenteet, Digi- ja väestötietoviraston (DVV) kansalaisvarmenne, sekä joukko muita harvinaisempia tunnistusvarmenteita. Vahvan tunnistamisen lisäksi etätunnistaminen voidaan tehdä myös muilla tunnistamismenetelmillä perustuen henkilöllisyyden todentaviin asiakirjoihin ja tietoihin. Etätunnistaminen voidaan myös ostaa alihankintana ulkoiselta palveluntarjoajalta. Vastuu asiakkaan tuntemisesta säilyy ilmoitusvelvollisella kaikissa tilanteissa.²³⁶

Etäasiointi korostui yhtenä haavoittuvuutena viranomaisille ja yksityiselle sektorille suunnatun toimintaympäristökyselyn vastauksissa. Esiin nostettiin esimerkiksi mahdollisuus käyttää väärennettyjä tai vääransisältöisiä tositteita tai henkilöllisyysasiakirjoja etäasioinnissa ja etätunnistamisessa. Myös identiteetin väärinkäyttö on etäasiointiin liittyvä haavoittuvuus, mikä oli yksi keskeinen havainto Verohallinnon hankkeessa.²³⁷ Vahvojen tunnistusvälineiden, kuten verkkopankkitunnusten, eteenpäin luovuttaminen on helppoa, eivätkä tietokoneet osaa validoida sitä, onko tietyn identiteetin käyttäjä sen oikea omistaja. Tämä mahdollistaa myös, että yhtä identiteettiä voi usean eri tunnistautumisvälineen avulla hyödyntää useampi ihminen. Toisaalta yhdellä henkilöllä voi olla myös käytössään lukuisa määrä identiteettejä. Rikolliset hankkivat bulvaanit usein ulkomailta. Rekisteröitymisen ja pankkitunnusten saamisen jälkeen bulvaani saa yleensä pienen korvauksen identiteetin luovuttamisesta toisen käyttöön. On myös mahdollista, että bulvaani palaa takaisin kotimaansa, mutta itse identiteetti jää rikollisten käyttöön Suomeen.²³⁸

236 [Rahanpesu.fi](https://rahanpesu.fi): Etätunnistamisen menetelmät, viitattu 7.11.2025.

237 Identiteettien väärinkäytökset ja palautuspetokset -hanke, ks. Harmaa talous & talousrikollisuus: Identiteetin väärinkäyttö ja ulkomaalaisten rekisteröinti, viitattu 12.1.2026.

238 Harmaa talous & talousrikollisuus: Identiteetin väärinkäyttö ja ulkomaalaisten rekisteröinti, viitattu 12.1.2026.

3.3.3 Terrorismin rahoittamisen tunnistamisen haasteet

Syksyllä 2025 osana riskiarviotyötä järjestetyissä työpajoissa sekä julkisen että yksityisen sektorin edustajat tunnistivat useille sektoreille yhteisenä haavoittuvuutena terrorismin rahoittamisen tunnistamiseen liittyvät haasteet. Myös yleisesti ottaen yksityisen sektorin toimijoiden osaamisen puutteet terrorismin rahoittamisesta tunnistettiin haavoittuvuudeksi. Haastavana pidettiin sekä terrorismin rahoittamiseen liittyvien transaktioiden tunnistamista että terroristisessa tarkoituksessa toimivien tahojen tunnistamista. Myös tiedonvaihdon puute viranomaisten ja yksityisen sektorin välillä sekä yksityisen sektorin sisällä tunnistettiin useille sektoreille yhteisenä haavoittuvuutena terrorismin rahoittamiseen liittyen, mikä osaltaan vaikuttaa tunnistamisen haasteisiin.

Sekä yksityisen että julkisen sektorin on haastavaa tunnistaa toimijoita, jotka harjoittavat terroristista toimintaa ja sen rahoittamista. Yksityisellä sektorilla myös tietoisuus ja ymmärrys terrorismin rahoittamisesta havaitaan heikommaksi kuin tietämys rahanpesusta. Terrorismin rahoittamisen ja terrorististen toimijoiden tunnistamisen vaikeus näkyivät myös riskiarvioon liittyvien kyselyiden vastausmäärissä, sillä yksityisen sektorin vastausmäärät sektorikohtaisten riskien arviointikyselyissä ja kokonaisriskitasojen arviointikyselyissä olivat huomattavasti pienemmät terrorismin rahoittamista koskeviin kyselyihin kuin rahanpesua koskeviin kyselyihin. On kuitenkin huomioitava, että rahanpesu ja terrorismin rahoittaminen ovat ilmiönä erilaisia, ja rahanpesusta on tiedossa esimerkkejä sektoreilla enemmän kuin terrorismin rahoittamisesta. Yksityisen sektorin työpajassa esimerkkien puuttuminen nousi esiin yhtenä terrorismin rahoittamisen tunnistamista vaikeuttavana seikkana.

Rahanpesun selvittelykeskuksen vastaanottamien epäilyttävää liiketoimea koskevien ilmoitusten määrät koskien terrorismin rahoittamista tukevat omalta osaltaan havainnot siitä, että terrorismin rahoittaminen on ilmiönä vaikeasti havaittavissa. Vuonna 2025 rahanpesun selvittelykeskukselle tehtiin 249 terrorismin rahoittamisepäilyä koskevaa tai terrorismin rahoittamista indikoivaa ilmoitusta.²³⁹ Vuonna 2024 vastaava luku oli 102 ilmoitusta.²⁴⁰ Nämä muodostavat murto-osan kaikista vuoden aikana tehdyistä riskiperusteisista epäilyttävän liiketoimen ilmoituksista. Terrorismin rahoittamista koskevien ilmoitusmäärien voidaan arvioida olevan matalampia kuin mitä niiden odottaisi olevan riskiarviossa kuvattuihin havaintoihin, Suomen kontekstiin ja viranomaisten arvioimaan uhkatason nähden.

²³⁹ Rahanpesun selvittelykeskus 2025f, s. 19.

²⁴⁰ Rahanpesun selvittelykeskus 2024a, s. 18.

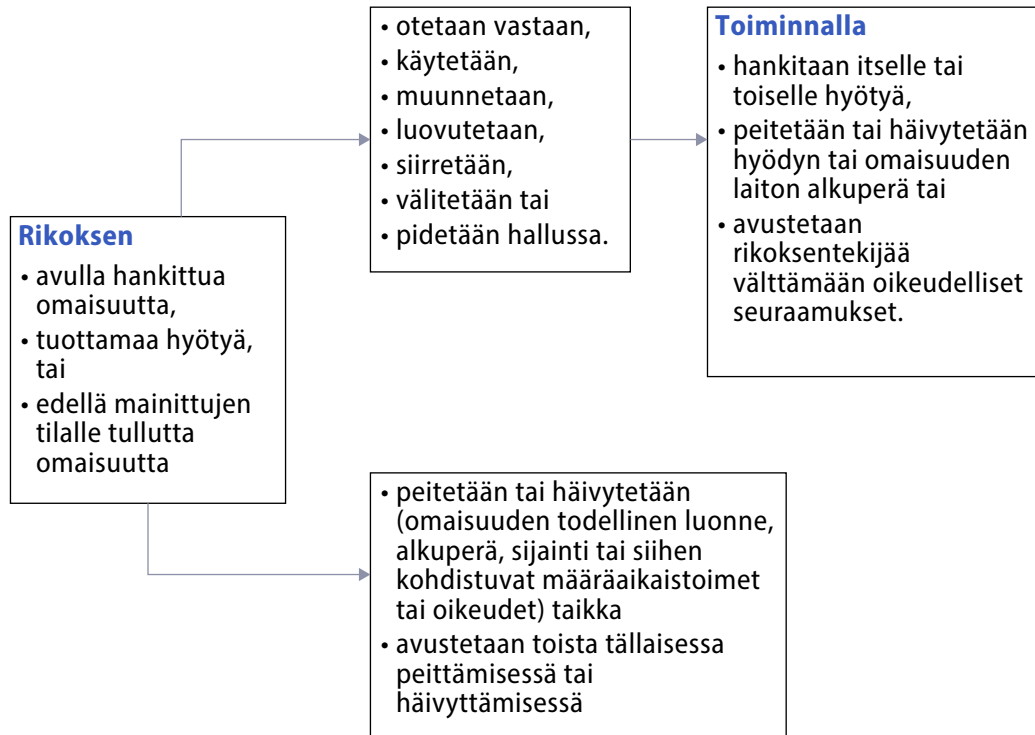
Sekä yksityisen sektorin että viranomaisten tietoisuutta ja ymmärrystä on pyritty parantamaan mm. viranomaisten järjestämällä koulutuksilla, kansallisessa riskiarviotyössä ja terrorismin rahoittamista käsittelevillä rahanpesun selvittelykeskuksen julkaisuilla. Lisäksi teema on ollut esillä myös FAMLIT-yhteistyöryhmässä, jonka toiminnasta kerrotaan tarkemmin osiossa 1.4.8. Myös FATF on julkaissut terrorismin rahoittamisen riskejä koskevia analyyskejä ja esimerkkitapauksia käsitteleviä dokumentteja sekä järjestänyt webinaareja ja ministeritason konferensseja aiheeseen liittyen.

4 Rahanpesu

Rahanpesulla tarkoitetaan rikoslain 32 luvun 6 §:n mukaista toimintaa, jossa rikoksella hankittu omaisuus, rikoksen tuottama hyöty tai näiden tilalle tullut omaisuus otetaan vastaan, käytetään, muunnetaan, luovutetaan, siirretään, välitetään tai pidetään hallussa hyötymistarkoituksessa, alkuperän häivyttämiseksi tai rikosentekijän avustamiseksi välttämään rikoksen oikeudelliset seuraamukset. Rahanpesuksi katsotaan myös toiminta, jonka tarkoituksena on peittää tai häivyttää rikoksella hankitun omaisuuden, rikoksen tuottaman hyödyn taikka näiden tilalle tulleen omaisuuden todellisen luonteen, alkuperän, sijainnin tai siihen kohdistuvat määräämistoimet tai oikeudet taikka avustaa toista tällaisessa peittämisessä tai häivyttämisessä.

Rahanpesu koostuu usein kolmesta vaiheesta, jotka ovat sijoittaminen, häivyttäminen ja palauttaminen. Ensimmäisessä vaiheessa rikollinen raha sijoitetaan rahoitusjärjestelmään. Toisessa vaiheessa varojen alkuperää pyritään häivyttämään tai peittämään ja kolmannessa vaiheessa tavoitteena on palauttaa kierrätetty rikoshyöty laillisille markkinoille. Edellä mainitut vaiheet voivat esiintyä myös samanaikaisesti.²⁴¹

241 FATF: Frequently Asked Questions: Money Laundering, viitattu 18.2.2025

Kuvio 6. Rahanpesun rakenne

Viimeaikaisissa keskusteluissa on nostettu esille, että edellä esitettyä rahanpesun kolmivaiheista kuvausta tulisi päivittää. Tieteellisissä artikkeleissa on todettu, että sijoittamisvaihetta eli rahanpesumallin ensimmäistä vaihetta tulisi tulkita eri näkökulmasta, koska ensimmäinen vaihe pitää nykyään sisällään muitakin rahan muotoja kuin vain käteistä²⁴². Toimintaympäristön muuttumisen takia rahanpesun toimintamallia kuvatessa tulisi ottaa huomioon digitaalisen talouden muodot sekä yhä monimutkaistuneemmat rahanpesunjärjestelyt. Perinteistä kolmivaiheista mallia onkin kritisoitu siitä, ettei se ota huomioon muuttuneita ja digitalisoituneita rahoitusmarkkinoita eikä siinä huomioida jo valmiiksi rahoitusjärjestelmään sijoitettuna olevia varoja. Tällöin viranomaiset eivät välttämättä tunnista yhteyttä rikoshyödyn ja vakiintuneiden sijoituskäytäntöjen välillä.^{243, 244}

242 Higgs ym. 2026, s.1–2.

243 Digitaalisten alustojen ja kryptovarojen yleistymisen on tuonut uusia mahdollisuuksia rikollisille häivyttää varojen alkuperää ja uudet teknologiat tarjoavat anonymiteettiä sekä rajat ylittäviä rahasiirtoja.

244 Alkaç ym. 2024, s.14.

Vuonna 2025 Suomessa tuli viranomaisten tietoon 2039 rahanpesurikosta, joista 1 426 oli nimikkeellä rahanpesu ja 540 tapausta nimikkeellä törkeä rahanpesu. Vastaavasti vuonna 2024 Suomessa tuli viranomaisten tietoon 1 395 rahanpesurikosta²⁴⁵, joista 939 oli nimikkeellä rahanpesu ja 366 tapausta nimikkeellä törkeä rahanpesu. Törkeän rahanpesun taloudellisen hyödyn alarajana on pidetty lain esitöissä ja oikeuskäytännössä 13 000 euroa,²⁴⁶ mutta raja ei ole ehdoton. Tietoon tulleiden rahanpesurikosten kokonaismäärät ovat kasvaneet vuosien 2020–2023 aikana. Esimerkiksi vuonna 2023, jolloin niitä tuli viranomaisten tietoon yhteensä 1 025 (Taulukko 6). Näistä 710 oli nimikkeellä rahanpesu ja 234 nimikkeellä törkeä rahanpesu.

Taulukko 6. Viranomaisten tietoon tulleet rahanpesurikokset ja selvitetty²⁴⁷ rikokset vuosina 2020–2025.²⁴⁸

Rikosten määrä/ vuosi	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Viranomaisten tietoon tulleet rahanpesurikokset	595	708	890	1 025	1 395	2 039
Selvitetyt rikokset	497	700	654	745	1 021	1 845

Tilastojen perusteella näyttää siltä, että syyksiluettujen rahanpesurikosten kokonaismäärä on kasvanut vuodesta 2020 vuoteen 2023 (Taulukko 7). Syyksiluettujen törkeä rahanpesu -nimikkeellä olevien rikosten lukumäärä oli vuonna 2023 selvästi suurempi kuin kolmena aikaisempana vuonna.²⁴⁹

245 Sisältää nimikkeet rahanpesu, rahanpesun yritys, törkeä rahanpesu, törkeän rahanpesun yritys, tuottamuksellinen rahanpesu ja rahanpesurikkomus

246 HE 53/2002 vp, s. 36.

247 Tilastokeskus: Selvitetty rikos: Määritelmä 1, viitattu 24.2.2025.

248 Tilaston lähde: Polstat.

249 Vuoden 2024 tietoja ei ole ollut saatavissa Tilastokeskuksessa käynnissä olleen tilaston tuotantoprosessissa tehtävien laajojen uudistusten takia. Tilastojen julkaisu on myöhästynyt alkuperäisestä tilastojen julkistamispäivästä 22.1.2026.

Taulukko 7. Syyksiluettut rahanpesurikossyytteet vuosina 2020–2023.²⁵⁰

Tuomion päärikos	2020	2021	2022	2023
Rahanpesu	256	382	556	426
Rahanpesun yritys	5	5	2	7
Törkeä rahanpesu	70	67	77	120
Törkeän rahanpesun yritys	0	0	2	1
Salahanke törkeän rahanpesun tekemiseksi	-	-	-	-
Tuottamuksellinen rahanpesu	68	89	73	85
Rahanpesurikkomus	47	41	59	87
Yhteensä	446	584	769	726

Myös rahanpesurikoksista annettujen tuomioiden määrä on kasvanut tasaisesti vuosina 2020–2023 (Taulukko 8). Perusmuotoisesta rahanpesurikoksesta annettujen tuomioiden lukumäärä on kasvanut joka vuosi aikavälillä 2020–2023. Myös törkeästä rahanpesusta annettujen tuomioiden määrät ovat kasvaneet merkittävästi vuodesta 2020 vuoteen 2023. Tuomiokohtaisissa tiedoissa on huomioitava, että tuomio voi olla yhteisrangaistus sisältäen muitakin tekoja.

²⁵⁰ Tilastokeskus: Rangaistukset käräjäoikeuksittain ja rikoksittain (käräjäoikeudet ja hovioikeus ensimmäisenä oikeusasteena), viitattu 25.2.2025.

Taulukko 8. Rahanpesurikostuomiot vuosina 2020–2023.²⁵¹

Tuomion päärikos	2020	2021	2022	2023
Rahanpesu	145	206	240	259
Rahanpesun yritys	2	3	1	0
Törkeä rahanpesu	55	60	62	92
Törkeän rahanpesun yritys	0	0	0	1
Salahanke törkeän rahanpesun tekemiseksi	-	-	-	-
Tuottamuksellinen rahanpesu	44	60	54	67
Rahanpesurikkomus	10	14	22	36
Yhteensä	256	343	379	455

Osa suomalaisista rahanpesun torjunnan asiantuntijoista arvelee, että rahanpesurikokset ovat piilorikollisuutta, josta vain osa päättyy rikosprosessiin. Kuten edellisestä taulukosta voidaan todeta, rahanpesurikosten tuomioiden määrät ovat kasvaneet vuodesta 2020 vuoteen 2023 tasaisesti.²⁵²

FATFin mukaan on mahdotonta arvioida tarkasti, kuinka paljon rahaa pestään vuosittain.²⁵³ Esimerkiksi UNODC²⁵⁴ on kuitenkin arvioinut, että vuosittain rahaa pestään noin 2–5 prosenttia koko maailman bruttokansantuotteesta.²⁵⁵ Mikäli ilmiön oletetaan olevan yhtä laaja kuin muualla maailmassa, olisi rahanpesun kohteena olevien varojen kokonaismäärä Suomessa vuosittain noin 6–14 miljardia euroa.²⁵⁶

251 Tilastokeskus: Rangaistukset käräjäoikeuksittain ja rikoksittain (käräjäoikeudet ja hovioikeus ensimmäisenä oikeusasteena), viitattu 25.2.2025.

252 Tuomioiden määrän kasvu ei itsessään indikoi rahanpesutapausten lisääntymistä, vaan se voi osoittaa myös muun muassa valvonnan tehostumista.

253 FATF: Frequently Asked Questions: Money Laundering, viitattu 25.2.2025

254 The United Nations Office of Drugs and Crime, UNODC.

255 UNODC: Money-Laundering. Overview, viitattu 18.2.2025.

256 Tilastokeskuksen mukaan Suomen bruttokansantuote markkinahintaan vuonna 2024 oli n. 276 miljardia euroa. Ks. Tilastokeskus: Bruttokansantuote ja -tulo sekä tarjonta ja kysyntä, ennakkotieto, viitattu 11.2.2026.

Itsepesu

Itsepesu on omalla rikoksella saatuun hyötyyn tai omaisuuteen kohdistuvaa rahanpesua. Suomessa oli pitkään vakiintuneena lähtökohtana rahanpesun rangaistavuudessa, että rahanpesijää ei rangaista erikseen rahanpesusta, mikäli hän on ollut itse osallinen rahanpesun esirikokseen. Rahanpesun katsottiin tulevan riittävästi arvostelluksi jo esirikoksesta rankaistaessa.

Joulukuussa 2020 tulivat voimaan rikoslakiin tehdyt EU:n rahanpesurikosdirektiivin edellyttämät lainmuutokset. Niiden myötä itsepesusta tuli nykyistä laajemmin rangaistavaa ja jatkossa omalla rikoksella saatuun hyötyyn kohdistuvasta rahanpesusta voidaan tuomita laajemmin. Esimerkiksi jos esirikokseen syyllistynyt henkilö ryhtyy erityisiin järjestelyihin rikoksella saamansa hyödyn ja varojen peittelemiseksi, voidaan häntä tapauksesta riippuen rangaista esirikoksen lisäksi myös rahanpesusta. Lainmuutosten myötä laajennettiin niiden rikosten joukkoa, joita pidetään rahanpesun tai törkeän rahanpesun esirikoksina niiden tekovaltion laista riippumatta.²⁵⁷

Edellä kuvattujen rikoslakiin tehtyjen muutosten esitöissä arvioitiin alustavasti, että itsepesun rangaistavuuden laajentaminen tulisi lisäämään tuomittujen rahanpesurikosten määrää vuositasolla noin 100–200 tuomiolla.²⁵⁸ Tilastojen perusteella vaikuttaa siltä, että rahanpesurikoksista annettujen tuomioiden määrässä on tähän mennessä tapahtunut odotettua nousua. Vuonna 2023 annettiin 199 tuomiota enemmän kuin vuonna 2020 ja 76 tuomiota enemmän kuin edellisenä vuonna 2022.

257 Rikoslaki (39/1889) 32 luvun 11 §.

258 HE 183/2020 vp, s. 33.

4.1 Sektorikohtaiset kokonaisriskitasot

Suomen kansallinen rahanpesun kokonaisriskitaso on tasolla 3 eli **merkittävä**. Kokonaisriskitaso muodostuu kansallisen toimintaympäristön, yleisten uhkien ja haavoittuvuuksien lisäksi myös sektorikohtaisista havainnoista. Riskitaso muodostuu erityisesti rajat ylittävistä rikoshyötyvirroista, rekisteröityjen hawala-tyyppisten rahanvälittäjien (myös hawala) ja rekisteröimättömien hawaloiden hyödyntämisestä – underground banking -ilmiöstä²⁵⁹, kryptovarojen ja muiden digitaalisten palveluiden hyödyntämisestä sekä näihin liittyvistä tiedonvaihto-, osaamis- ja resurssihaavoittuvuuksista. Kokonaisriskitaso perustuu myös useissa sektoreissa samanaikaisesti ilmeneviin ja toisiaan vahvistaviin uhkiin ja haavoittuvuuksiin eikä yksittäisen sektorin riskillisyyteen²⁶⁰.

Sektorikohtaisten riskiarviokyselyiden perusteella tunnistettiin sektoreille keskeisiä yhteisiä rahanpesun riskejä, jotka esiintyivät useammassa arvioitavassa sektorissa. Kaikilla sektoreilla määrällisesti eniten tunnistettuja riskejä kohdistuu **resursseihin** liittyviin haasteisiin ja niiden riittämättömyyteen. Resurssien lisäksi yhteisesti tunnistetut riskit kohdistuvat **tiedonvaihdon puutteisiin, asiakkaan tunnistamiseen liittyviin haasteisiin, viranomaisten ylläpitämien rekisterien luotettavuuteen ja väärennettyjen ja väärän sisältöisten dokumenttien esiintymiseen**. Sektoreiden yhteiseksi merkittäväksi rahanpesun riskiksi tunnistetaan myös **ulkomailta tulevien varojen alkuperän selvittämiseen liittyvät haasteet**.

Kaikille sektoreille yhteisenä riskiä nostavana tekijänä havaitaan **kansainväliset kytkökset ja kansainvälisessä toimintaympäristössä toimiminen** sekä digitalisaation kasvaminen ja sen tuomat mahdollisuudet esimerkiksi **kryptovaluuttojen, virtuaalisten IBANien ja Prepaid-korttien käyttö**.

Riskiarviokyselyissä esiin nostettiin myös useamman sektorin osalta **de-risking**. De-risking-ilmiössä ilmoitusvelvollinen pyrkii riskien hallitsemisen sijaan välttämään asiakkuuteen liittyvää riskiä lopettamalla ja rajoittamalla liikesuhteita kokonaisten korkeariskisiksi arvioimiensa asiakasryhmien kanssa. De-risking-ilmiössä on siten kyse toimijoiden omista menettelytavoista. Kun tuotteiden, palveluiden tai peruspankkipalveluiden saaminen evätään tai sitä hankaloitetaan, asiakkaat hakeutuvat sellaisten uusien palveluiden äärelle, jotka ovat helpommin saatavilla,

259 Under ground bankin -ilmiössä on kyse pankkitoimista, jossa toimii epävirallisia rahoitusverkostoja, jotka toimivat säännellyn pankkijärjestelmän ulkopuolella.

260 Riskiarviossa on huomioitu 28.2.2026 mennessä käytettävissä ollut aineisto.

esimerkkinä neopankkien ja vastaavan kaltaisten virtuaalisten toimijoiden palvelut. Usealla sektorilla de-risking arvioitiin kohtalaisesti tai vähäisesti merkittäväksi riskiksi, mutta sitä voidaan pitää kuitenkin kasvavana rahanpesun riskinä, sillä de-risking -toiminnan seurauksena virtuaalisten vaihtoehtoisten palveluiden käyttö kasvaa. Valtiovarainministeriössä on käynnissä hanke peruspankkipalveluiden saatavuuteen ja kohtuulliseen hinnoitteluun liittyen (VM:145:00/2024)²⁶¹. Hankkeen voidaan katsoa osaltaan edesauttavan de-risking ilmiön ehkäisemistä.

Alla on kuvattu kansallisessa riskiarviossa tarkasteltujen sektoreiden²⁶² rahanpesun riskitasot asteikolla 1–4.²⁶³ Riskitasojen muodostuminen on kuvattu tarkemmin riskiarvion metodologiaa koskevassa liitteessä.

261 Hanke VM145:00/2024. Peruspankkipalvelutyöryhmä. Työryhmä valmistelee tarpeelliset lainsäädäntömuutokset erityisesti peruspankkipalveluiden, käteisen saatavuuden ja käytettävyyden sekä asiakkaansuoja- ja menettelytapasääntelyn osalta. <https://vm.fi/hankesivu?tunnus=VM145:00/2024> viitattu 9.3.2026.

262 Sektorijaottelu pohjautuu rahanpesulain soveltamisalassa määriteltyihin ilmoitusvelvollisryhmiin. Sektoreiden muodostamista on kuvattu tarkemmin riskiarvion metodologiaa koskevassa liitteessä.

263 Asteikkoa sovelletaan seuraavasti: 1=vähäisesti merkittävä riski, 2=kohtalaisesti merkittävä riski, 3=merkittävä riski ja 4=erittäin merkittävä riski.

Taulukko 9. Kansallisen riskiarvion tarkastelemien sektorien riskitasot.

Sektori	Riskitaso
Rekisteröidyt hawala-tyyppiset rahanvälittäjät	4
Kryptovarapalvelun tarjoajat	4
Maksupalvelun tarjoajat	4
Luottolaitokset	3
Tavarakauppiat eli käteisilmoittajat	3
Yrityspalvelun tarjoajat	3
Asianajajat	2
Kiinteistönvälittäjät	2
Kirjanpitäjät	2
Muu luotonanto	2
Muut oikeudellisia palveluja tarjoavat	2
Panttilainausta	2
Perintäliikkeet	2
Pääomamarkkinat	2
Rahapelitoiminta	2
Taidekauppiat	2
Tilintarkastajat	2
Vakuutustoiminta	2
Valuutanvaihto	2
Veroneuvontapalvelua tarjoavat tai verotukseen liittyvää tukea suoraan tai välillisesti tarjoavat	2
Vuokrahuoneiston välittäjät	2
Ammattilaisjalkapalloseurat	2

4.2 Sektorikohtaisten rahanpesun riskien arviointi

4.2.1 Rekisteröidyt hawala-tyyppiset rahanvälittäjät

4.2.1.1 Toimintaympäristö

Sektorin ilmoitusvelvollisiin kuuluvat rahanpesulain näkökulmasta maksupalvelulain (290/2010) 1 § 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettua rahanvälitystä tarjoavat toimijat. Rahanvälittäjiä valvoo Finanssivalvonta.

Rahanvälityksellä tarkoitetaan palvelua, jossa maksupalvelun tarjoaja siirtää asiakkaalta vastaanottamansa varat asiakkaan osoittamalle maksunsaajalle ilman, että maksajalle tai maksunsaajalle on perustettu maksutiliä. Varat voidaan siirtää joko suoraan maksunsaajalle tai maksunsaajan puolesta toimivalle toiselle palveluntarjoajalle. Rahanvälitystä on myös palvelu, jossa palveluntarjoaja vastaanottaa varat maksunsaajan puolesta ja asettaa ne tämän käyttöön.²⁶⁴ Rahanvälitystä voi harjoittaa luottolaitoksen tai maksulaitoksen toimiluvalla, tai toimimalla niin kutsuttuna rekisteröityneenä maksupalveluntarjoajana (maksupalvelua ilman toimilupaa tarjoava).²⁶⁵ Finanssivalvonnan valvomista maksupalveluntarjoajista 21 on ilmoittanut tarjoavansa rahanvälitystä. Suurin osa rahanvälityspalvelua tarjoavista toimijoista Suomessa on rekisteröityjä hawala-tyyppisiä rahanvälittäjiä (jäljempänä myös hawala). Vuoden 2025 lokakuussa Finanssivalvonnan valvottavarekisterissä oli 14 hawalaa. Suomessa toimii myös ulkomaisia maksulaitoksia, jotka tarjoavat rahanvälityspalvelua Suomessa olevien asiamiestensä kautta. Markkinoilla on tunnistettu esiintyvän myös rekisteröimättömiä hawaloita. Nämä ovat niin sanottuja laittomia rahanvälittäjiä.

Hawala tarkoittaa vuosisatoja vanhaa rahansiirtojärjestelmää, jota hyödynnetään edelleen laajalti erityisesti Etelä-Aasiassa, Lähi-idässä ja Afrikassa. Hawalalla tarkoitetaan yleisesti ottaen rahanvälitysjärjestelmää, joka mahdollistaa käteissiirrot virallisen pankkijärjestelmän ulkopuolella.²⁶⁶ Hawaloiden kautta on mahdollista siirtää tai vastaanottaa rahaa tai sitä vastaava arvo henkilöltä toiselle kansainvälisesti. Niiden toiminta liittyy usein tiettyyn maantieteelliseen alueeseen tai etniseen ryhmään ja niitä toimii myös alueilla, missä pankkipalveluita ei ole

264 Maksulaitoslaki (297/2010) 1 § 2 momentti 5 kohta.

265 Finanssivalvonnan riskiarviotyöhön toimittamat tiedot

266 FATFin mukaan tulisikin puhua ”hawaloista ja muista samankaltaisista palveluntarjoajista” (hawala and other similar service providers eli HOSSPs). Tässä riskiarviossa käytetään kuitenkin tässä kuvattuja toimintatapoja soveltavista toimijoista pelkästään nimitystä hawalat, jotta on selkeämmin tehtävissä ero myös samaan ilmoitusvelvollissektoriin kuuluviin muihin rahanvälittäjiin.

saatavilla. Hawalat tasaavat tilinsä vasta myöhemmin esimerkiksi käteiskuljetusten tai vaihtokaupan avulla, joten kirjaukset kirjanpidossa eivät välttämättä ole ajantasaiset.²⁶⁷ Vaikka käteisen välitys on keskeinen osa hawaloiden toimintaa, ne käyttävät myös muita varojen siirtomenetelmiä, kuten tilisiirtoja, maksuja muiden maksupalveluntarjoajien välityksellä, digitaalisia sovelluksia tai kryptovaroja, mikäli ne ovat käytettävissä varojensiirron kohdemaassa.²⁶⁸ Suomessa toimivat hawalat välittävät varoja pääasiassa käteisenä.²⁶⁹

Suomessa toimivat rekisteröityneet hawalat ovat pieniä yrityksiä, joissa on tyypillisesti 2–3 vakituista toimintaa harjoittavaa henkilöä. Suurin osa yrityksistä on yhtiömuodoltaan osakeyhtiöitä ja pieni osuus osuuskuntamuotoisia. Rekisteröityneiden hawaloiden toiminta on luonteeltaan kansainvälistä ja niille tyypillisin palvelu on maksujen välitys Suomesta Afrikan maihin. Niiden raportoima välitettyjen maksujen kokonaismäärä vuonna 2024 oli 23,8 miljoonaa euroa.²⁷⁰

Suomessa rekisteröity maksupalveluntarjoaja ei saa tarjota palvelua muualla ETA-alueella. Mikäli hawalalla on maksulaitoksen toimilupa, voi se tarjota palvelua ns. passportingjärjestelmän perusteella toisessa ETA-maassa. Vastaavasti ETA-alueelta maksulaitoksen toimiluvan saanut hawala voi tarjota palveluaan Suomessa notifioimalla tästä palveluntarjonnastaan Suomeen.

On tullut esille, että Suomessa on toiminut hawaloita ilman maksupalveluntarjoamiseen oikeuttavaa rekisteröintiä tai toimilupaa. Näiden niin kutsuttujen rekisteröimättömien hawaloiden vuoksi hawala-toimintaa harjoittavien tahojen todellinen lukumäärä ei ole viranomaisten tiedossa. Arviota toiminnan laajuudesta ei ole vielä tehty. Verohallinnon valvontahavaintojen mukaan hawaloiden toimintaa voidaan harjoittaa rekisteröimättömänä muun liiketoiminnan yhteydessä tai kokonaan ilman toimitiloja, eikä asiamukaista kirjanpitoa toiminnasta useinkaan pidetä, välitettävien varojen alkuperää todenneta tai asiakkaita tunnisteta. Veroilmoituksia toiminnasta ei myöskään anneta.

267 FATF 2013, s. 12.

268 Finansspolisen 2023, s. 9.

269 Finanssivalvonnan riskiarviotyöhön toimittamat tiedot

270 Finanssivalvonnan riskiarviotyöhön toimittamat tiedot

Kansainvälisten rahansiirtojen osalta asiakkaan tuntemisen merkitys korostuu entisestään, kun siirtoja tehdään korkeariskisiin maihin.²⁷¹ Rahanpesun selvittelykeskus havaitsi käteisen käyttöä koskevassa selvityksessään, että aikavälillä 8.1.2024–24.4.2025 rahanvälittäjien (muut kuin hawalat) tekemissä kynnysrajailmoituksissa²⁷² raportoitujen käteissiirtojen 20 yleisimmän kohdemaan joukossa oli myös kolme Euroopan komission korkeariskiseksi kolmansiksi maiksi luokittelemaa maata, Afganistan, Kongo ja Vietnam.²⁷³ Näistä kaksi, Kongo ja Vietnam, on myös FATFin ns. harmaalla listalla.

Vuonna 2025 hawalat tekivät 1 046 ja muut rahanvälittäjät 17 911 epäilyttävän liiketoimen ilmoitusta rahanpesun selvittelykeskukselle. Vuonna 2024 hawalat tekivät 1 029 ja muut rahanvälittäjät 7 853 ilmoitusta. On huomattava, että molempien ryhmien ilmoituksista valtaosa oli kynnysarvoilmoituksia molempina vuosina. Hawaloita ja muita rahanvälittäjät -sektorin toimintaympäristöä koskevia yksityiskohtia on kuvattu liitteessä 4.

4.2.1.2 Rahanpesun riskit

Rekisteröityihin hawala-tyyppisiin rahanvälittäjiin (jäljempänä myös hawala) ja rekisteröimättömiin hawala-toimijoihin kohdistuvan rahanpesun kokonaisriskin taso on 4 eli **erittäin merkittävä**. Arviointiin on osallistunut yhteensä 45 asiantuntijaa julkiselta ja yksityiseltä sektorilta.

271 Korkeariskisillä mailla tarkoitetaan tässä riskiarviossa Euroopan komission listaamia korkeariskisillä kolmansia maita ja/tai FATFin ns. mustalla tai harmaalla listalla olevia maita. Euroopan komission listaus ks. Euroopan komissio: Anti-money laundering and countering the financing of terrorism at international level, viitattu 25.8.2025. https://finance.ec.europa.eu/financial-crime/anti-money-laundering-and-countering-financing-terrorism-international-level_en, viitattu 25.8.2025. FATFin mustalla listalla tarkoitetaan listaa korkeariskisistä maista, joiden rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjunnan käytännöt ovat vakavasti puutteellisia ja joiden kanssa tehtävää yhteistyötä FATF kehoittaa välttämään tai soveltamaan siihen tehostettua tuntemismenettelyä. Ks. FATF: High-Risk Jurisdictions subject to a Call for Action – 13 June 2025, viitattu 25.8.2025. Harmaalla listalla tarkoitetaan maita, jotka ovat tehostetun seurannan piirissä, mutta pyrkivät jatkuvasti parantamaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjunnan käytäntöjä yhteistyössä FATFin kanssa. Ks. FATF: Jurisdictions under Increased Monitoring – 13 June 2025, viitattu 25.8.2025.

272 Riskiperusteisissa ilmoituksissa raportoidaan epäilyttäviä tapahtumia. Kynnysarvoilmoituksilla raportoidaan yksittäisiä tai yhdistettyjä tapahtumia, jotka ylittävät kynnysrajan, joka on määritelty rahanpesulain 4 luvun 1 §:ssä. Kynnysarvoilmoitukset eivät välttämättä sisällä epäilyttävää toimintaa.

273 Rahanpesun selvittelykeskus 2025c, s. 22.

Sektorin korkea riskitaso perustuu erityisesti käteisen laajaan käyttöön, toiminnan osittaiseen valvonnan ulkopuolelle jäämiseen sekä rajat ylittävien rahavirtojen vaikeaan jäljitettävyyteen. Rekisteröimättömät hawalat muodostavat systeemisen riskin, sillä niiden kyky operoida ilman lakisääteistä asiakkaan tuntemisvelvollisuutta mahdollistaa anonymiteetin, joka vaikeuttaa esirikosten tunnistamista ja edistää ammattimaista rahanpesua.

Sektorin haavoittuvuutta lisää toiminnan sirpaleisuus sekä useiden rinnakkaisten ja epävirallisten arvonsiirtojärjestelmien käyttö, mikä hämärtää näkyvyyttä varojen lopullisiin edunsaajiin. Erityisen haavoittuvuuden muodostavat suljetut ekosysteemit, joissa hyödynnetään räätälöityjä digitaalisia sovelluksia ja rajat ylittäviä epävirallisia siirtomekanismeja. Nämä mahdollistavat varojen siirron ilman perinteisen pankkijärjestelmän jättämää jälkeä, mikä tekee reaaliaikaisesta valvonnasta ja jälkikäteisestä tutkinnasta erittäin haastavaa.

Teknologinen kehitys on lisännyt riskiä tilanteessa, jossa rahanpesun menetelmät kehittyvät nopeasti ja voivat ylittää viranomaisten käytettävissä olevat tekniset valvontaresurssit.

Lisäksi sektorin haavoittuvuutta lisää sääntelyn katvealueiden hyödyntäminen (regulatory arbitrage). Kun asiakasvaratilit sijaitsevat ulkomailla ja ilmoitusmenettelyt ovat kansallisesti sidottuja, syntyy valvonnallisia katveja. Tämä mahdollistaa monivaiheiset transaktioketjut, joissa varoja pilkotaan pieniin osiin (smurffaus) ja siirretään useiden lainkäyttöalueiden kautta, mikä heikentää viranomaisten kykyä muodostaa kokonaiskuvaa toiminnasta.

Hawala -sektorilla tunnistettiin määrällisesti eniten rahanpesun riskejä kaikista tarkastelluista sektoreista. Lisäksi merkittävä osa tunnistetuista riskeistä arvioitiin vakavuudeltaan merkittäviksi tai erittäin merkittäviksi, mikä yhdessä sektorin rakenteellisten haavoittuvuuksien kanssa perustelee kokonaisriskitason arvioinnin erittäin merkittäväksi.

Riskianalyysin perusteella on havaintoja siitä, että sektoria hyödyntäviä rahanpesurikollisia on tunnistettu jonkin verran. Uhkatasoon voi vaikuttaa myös se, että markkinoilla on tunnistettu toimivan myös laittomia eli rekisteröimättömiä toimijoita, joiden palveluita rahanpesijat voivat käyttää piilossa (nk. underground banking).

Rikollisten näkökulmasta sektorin hyödyntäminen rahanpesun rahoittamiseen on houkuttelevaa, koska toimintaan liittyy ainoastaan kohtalaisesti kustannuksia.

Uhat

Hawala -sektori on käteisintensiivinen ja hawaloiden osalta pidetäänkin erittäin merkittävänä uhkana **käteisen käyttöä**. Arvioiden mukaan rikolliset suosivat edelleen käteisen käyttöä ja tätä arviota tukee myös rahanpesun selvittelykeskuksen laatima selvitys käteiseen liittyvästä rahanpesusta. Selvityksen perusteella käteinen on käytössä yhteiskunnassa edelleen laajamittaisesti ja käteisen merkitys rikollisuudessa on edelleen keskeinen. Erityisesti ulkomaille suuntautuviin käteiskuljetuksiin kohdistuu merkittävä rahapesun riski, mikä tunnistetaan myös hawala sektoriin kohdistuvaksi. Käteistä suositaan rikollisissa tarkoituksissa erityisesti siksi, että varojen alkuperän ja mahdollisten alkurikosten selvittäminen on käteisen käytön yhteydessä vaikeaa tai jopa mahdotonta. Rekisteröidyt hawala-tyyppiset rahanvälittäjät kohdentavat rahansiirtoja **korkean riskin kohdemaihin**²⁷⁴, mikä lisää riskiä varojen käyttämisestä rikolliseen toimintaan ja rahanpesuun. Korkean riskin kohdemaissa on tunnistettu olevan strategisia puutteita rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen mekanismeissa, mikä vaikuttaa sektorin riskillisyyteen. Käteinen yhdistettynä rahanpesun mekanismien puutteeseen muodostavat merkittävän rahanpesun uhkan. **Korkean riskin kohdemaat** muodostavat siten merkittävän rahanpesun riskin erityisesti maantieteellisestä näkökulmasta.

Lisäksi merkittävänä uhkana on todettu **rekisteröimättömien hawaloiden toiminta**. Arvioiden mukaan markkinoilla esiintyy luvatonta maksupalvelun tarjoamista luvanvaraisen toiminnan rinnalla ja rekisteröimättömien eli pimeiden hawaloiden taustalla on havaittu olevan myös rikollista toimintaa. Rekisteröimättömien hawaloiden riskiä nostaa se, ettei niihin saada kohdennettua valvontaa eikä toimijoihin pystytä kohdentamaan sanktioita. Rekisteröimättömiin hawaloihin kohdistuvat riskit on havaittu jo vuoden 2021 riskiarviossa sekä vuoden 2023 riskiarvion osittaispäivityksen yhteydessä. Uhkana on edelleen se, ettei rekisteröimättömien hawaloiden todellista määrää ja laajuutta tiedetä. Lisäksi merkittävänä uhkana tunnistetaan **konfliktialueilta muuttavat** henkilöt, sillä näiden henkilöiden hallussa olevien varojen alkuperän selvittäminen voi olla mahdotonta.

Merkittävänä uhkana havaitaan hawaloiden tarjoamien **palveluiden paikallinen saatavuus**, sillä hawalapalvelut ovat helpommin saavutettavissa kuin perinteiset pankkipalvelut myös niille asiakkaille, jotka eivät ole tottuneet käyttämään

274 Korkean riskin maita rahanpesun näkökulmasta ovat Euroopan komission ja FATFin riskimaalilistaukset.

verkkopalveluita tai joilta puuttuu niiden käyttämiseen vaadittavat sähköiset tunnistautumisvälineet. Hawalat palvelevat asiakkaita kasvotusten, mikä on tunnistettu lisäävän sektorin käyttöä.

Hawalapalveluita tunnistetaan tarjottavan usein samoissa toimitiloissa, joissa harjoitetaan myös muuta käteisintensivistä toimintaa, jolloin **hawaloiden toimitilat** muodostavatkin kohtalaisen uhan. Hawalatoimintaan liittyy maasta vietävät käteiskuljetukset, joiden osalta on haastavaa tunnistaa, mikä osuus viedystä käteisestä on laillista rahanvälitystä ja hawalatoimintaa, ja mikä liittyy mahdollisiin epäilyttäviin liiketoimiin ja rahanpesuun. Hawalatoiminnassa lailliset ja laittomat varat voivat sekoittua ja tunnistamisen haasteita lisää se, että hawaloiden kirjanpidoissa on tunnistettu olevan puutteita, jolloin tapahtumien todellinen luonne voi jäädä epäselväksi. Jos kirjanpito on laadittu siten, ettei siitä käy ilmi selkeästi kaikki liiketoiminnan tapahtumat, on kirjanpitoon helpompi sisällyttää epäselviä tapahtumia, joilla voi olla kytkös rahanpesuun.

Haavoittuvuudet

Merkittävänä haavoittuvuutena tunnistetaan rekisteröityjen hawala-tyyppisten rahanvälittäjien ja rekisteröimättömien hawaloiden toimintaan liittyvät edellä mainitut uhkatekijät, **jotka lisäävät niiden tarjoamien palvelujen houkuttelevuutta rahanpesun välineenä.**

Sektorilla on arvioitu kohtalaiseksi haavoittuvuudeksi **uusien teknologioiden ja applikaatioiden käyttö.** Rekisteröidyillä hawala-tyyppisillä rahanvälittäjillä on todettu olevan omia applikaatioita, joiden kautta on mahdollista siirtää varoja. Sektorilla operoivien henkilöiden ja yhteisöjen uskotaan suosivan sektorin omia, sektorille suunnattuja applikaatioita. Koska hawaloiden suosimat omat applikaatiot eivät ole yleisesti tunnettuja, voidaan niiden avulla siirtää varoja siten, etteivät ilmoitusvelvolliset tai viranomaiset pysty valvomaan tai seuraamaan rahaliikennettä. Tällöin rahanpesu olisi mahdollista toteuttaa osaksi valvonnan ulottumattomissa. Toisaalta teknologinen kehitys ja applikaatioiden käyttö voidaan katsoa myös seurantaa helpottavaksi muutokseksi. Olennaista on se, miten järjestelmät on muodostettu, kuinka luotettavia ne ovat ja onko viranomaisella mahdollisuutta jälkikäteiseen valvontaan.

Merkittävänä haavoittuvuutena sektorilla on **viranomaisten tiedonvaihdon haasteet laittomaan toimintaan puuttumiseksi.** Viranomaisten välisen tiedonvaihdon haasteet vaikuttavat viranomaistoiimiin, tarkastuksiin ja sanktioiden määräämiseen. Viranomaisvalvonnan vaikuttavuutta vähentää myös hallinnollisten seuraamusmaksujen matalana pidetty taso. Bulvaanien käyttö laittomassa

toiminnassa vaikeuttaa valvontaa ja korostaa viranomaisten välisen tiedonvaihdon tarvetta. Viranomaisten välisen tiedonvaihdon haasteiden lisäksi tunnistetaan merkittävänä riskinä myös **tiedonvaihdon puute viranomaisten ja yksityisen sektorin välillä.**

Merkittäviä riskejä tunnistetaan monesta eri näkökulmasta **resursseihin ja osaamisen tasoon** liittyen. Sektorilla haavoittuvuudeksi havaitaan **tosiasiallisten edunsaajien tunnistamiseen liittyvät osaamisen puutteet sekä vaillinainen kyky havaita ja arvioida tietojen oikeellisuutta.** Lisäksi tosiasiallisten edunsaajien tunnistamisen haasteet liittyvät kokonaisuutena rekisterin toimintaan, sillä tosiasiallisten edunsaajien tiedot syötetään itsenäisesti rekistereihin ilmoituksen tekvän oikeushenkilön toimesta ja tietojen arviointi ja tulkinta jää toimijalle itselleen.²⁷⁵ **Resurssien puutteen** osalta havaitaan, että sektorilla on haastavaa löytää osaavaa henkilökuntaa rahanpesun estämistyöhön. Sektorilla ei myöskään kaikilta osin koeta olevan halua tai mahdollisuutta investoida rahanpesun estämisen järjestelmiin tai kasvattaa osaamista.

Merkittävänä riskinä on nostettu esille se, että **rahanpesun ilmoittamismenettely on tehty ilmoitusvelvollisten näkökulmasta liian raskaaksi** ja yksityiskohtia sisältäväksi. Rekisteröidyt hawala-tyyppiset rahanvälittäjät saattavat jättää investoimatta järjestelmiin ja osaamiseen, joita vaaditaan rahanpesuilmoitusten tekemisessä. Sektorin riskillisyyttä kasvattaa siten se, että toimijat voivat jättää ilmoituksen kokonaan tekemättä, vaikka ilmoitukset tulisi tehdä matalalla kynnyksellä. Sektori tekeekin vuosittain hyvin vähäisiä määriä epäilyttävän liiketoimen ilmoituksia, vaikka rahanpesun riskit sektorilla ovat erittäin merkittävät.

Hawaloihin liittyvänä merkittävänä riskinä on **ulkomailta tulevien varojen alkuperän selvittämiseen liittyvät haasteet.** Lisäksi merkittävänä haavoittuvuutena on **rajat ylittävän toiminnan valvonta sekä asiakasvaratilien sijainti ulkomailla.** Hawaloiden ja muiden rahanvälittäjien osalta haastavaa on se, että toimijoiden asiakasvaratilejä on ulkomailla. Tämä vaikeuttaa kattavan näkymän muodostamista toimijoiden rahaliikenteestä. Lisäksi epäilyttäviä liiketoimia koskevat ilmoitukset tehdään ainoastaan sen maan rahanpesun selvittelykeskukselle, johon toimija on rekisteröitynyt. Näin ollen viranomaisten näkökulma toimintaan on rajallinen.

²⁷⁵ Tosiasiallisten edunsaajien tunnistamiseen ja rekisteritietojen ajantasaisuuteen liittyen on odotettavissa muutoksia EU:n AML-paketin myötä, jolloin edunsaajatietoja aloitetaan vertaamaan Verohallinnon ja Tullin tietoihin. Lisäksi vuoden 2027 alusta lukien osakeyhtiöiden ja osuuskuntien tulee vuosittain vahvistaa kaupparekisteritietojen ajan tasaisuus (sis. edunsaajatiedot).

Seuraukset

Seurauksien arviointiin kohdistuva analyysi perustuu useaan eri seikkaan, kuten sektorin soveltavuuteen, yhteiskunnallisiin sekä taloudellisiin vaikutuksiin. Hawaloiden ja muiden rahanvälittäjien arvioidaan soveltuvan hyvin käytettäväksi rahanpesussa ja se voikin olla merkittävässä roolissa laajamittaisissa rahanpesuskenaarioissa ja -tapauksissa. Erityisesti viranomaiset katsovat, että sektorin rooli rahanpesuskenaarioissa on keskeinen. Sektorin vaikuttavuuden osalta on arvioitu, että käytettäessä sektoria rahanpesuun, voi sillä olla yhteiskuntaan laajasti vaikuttavia negatiivisia seurauksia, jotka voivat syntyä myös sektorin ulkopuolella ja vaikuttaa esimerkiksi muiden ilmoitusvelvollisten toimintaan kielteisesti. Vaikutuksia voi olla erityisesti käteisen liikkuvuuden ja vaihdannan näkökulmista, sillä varojen alkuperän selvittämistä käteisvarojen osalta pidetään yleisesti kompleksisena.

Sektorin taloudellisten vaikutusten arviointi on tunnistettu haasteelliseksi, sillä kokonaisarviot esimerkiksi toimijoiden liikevaihdosta eivät ole luotettavia. Niin kutsuttujen rekisteröimättömien hawaloiden vuoksi hawaloiden todellinen lukumäärä ei ole viranomaisten tiedossa, jolloin myös kattavaa arviota toiminnan euromääräisestä laajuudesta ei ole mahdollista tehdä. Edellä kuvatut sektorin ominaispiirteet huomioiden sekä sektoriin kohdistuvan riskianalyysin perusteella hawalat ja muut rahanvälittäjät -sektorin seuraukset ovat **merkittävällä** tasolla.

4.2.2 Kryptovarapalvelun tarjoajat

4.2.2.1 Toimintaympäristö

Rahanpesulain soveltamisalan piiriin kuuluvat EU:n kryptovara-asetuksen²⁷⁶ 3 artiklan 1 kohdan 15 alakohdassa tarkoitetut palveluntarjoajat, jotka ovat lähtökohtaisesti oikeushenkilöitä ja joiden liiketoimintana on yhden tai useamman kryptovarapalvelun tarjoaminen asiakkaille ammattimaisesti.²⁷⁷ Kryptovarapalvelulla tarkoitetaan

²⁷⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/1114 kryptovarojen markkinoista sekä asetusten (EU) N:o 1093/2010 ja (EU) N:o 1095/2010 ja direktiivien 2013/36/EU ja 2019/1937 muuttamisesta. Asetuksesta käytetään lyhennettä MiCA-asetus.

²⁷⁷ Rahanpesulakia ei sen sijaan sovelleta sellaisiin omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoihin, jotka eivät ole luottolaitoksia. Rahanpesulakia ei siis sovelleta sellaisiin omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoihin, joille on myönnetty toimilupa MiCA-asetuksen 21 artiklan mukaisesti. Rahanpesulakia ei myöskään sovelleta sellaisiin omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoihin, joihin sovelletaan MiCA-asetuksen 16 artiklan 2 kohdan mukaista toimilupapapokkeusta. Suomessa ei ole tätä arviota kirjoitettaessa yhtään omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskijaa.

- kryptovarojen vaihtopalveluita
- kaupankäyntialustojen ylläpitoa
- kryptovarojen säilytyksen tarjoamista ja hallinnointia (lompakkopalvelut)
- kryptovaroja koskevan neuvonnan tarjoamista
- kryptovarojen siirtopalveluja
- kryptovaroja koskevaa salkunhoitoa
- kryptovarojen kohdennettua tarjoamista
- kryptovaroja koskevien toimeksiantojen toteuttamista, vastaanottamista tai välittämistä asiakkaiden puolesta.

Kryptovarapalvelun tarjoajia valvoo Finanssivalvonta. Kryptovarapalvelun tarjoaminen EU:ssa edellyttää toimilupaa, ja Suomessa toimiluvan saaneet kryptovarapalvelun tarjoajat merkitään Finanssivalvonnan rekisteriin. Muussa EU:n jäsenvaltiossa toimiluvan saaneet toimijat voivat tarjota palveluitaan rajan yli Suomeen. Nämä toimijat merkitään Finanssivalvonnan niin sanottuun notifikaatio-luetteloon.²⁷⁸ Kaikki EU- ja ETA-maissa kryptovarapalvelun tarjoajan toimiluvan saaneet yritykset merkitään Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen eli ESMA:n julkiseen rekisteriin.

Kryptovaratoimijoita koskevaa EU:n kryptovaramarkkina-asetusta (MiCA) on sovellettu täysimääräisesti 30.12.2024 alkaen. Finanssivalvonta vastaanotti määräaikaan mennessä seitsemän kryptovarapalvelun tarjoajien toimilupa-hakemusta niiltä yrityksiltä, jotka oli rekisteröity ennen virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain (572/2019) kumoamista ja MiCA-asetuksen täysimääräistä soveltamista. MiCA-asetuksen ja kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annetussa laissa säädetyn kansallisen siirtymäajan mukaisesti oikeus tarjota kryptovaroihin liittyviä palveluita päättyi 30.6.2025 niiden hakijoiden osalta, jotka eivät saaneet toimilupaa siirtymäajan loppuun mennessä.²⁷⁹

Suomen kryptovarapalvelun tarjoajat koostuvat osakeyhtiöistä, jotka tarjoavat kryptovarojen välitys-, toteutus-, vaihto-, säilytys-, siirto- ja staking-palveluita. Palvelutarjonta keskittyy pääasiassa kryptovaratoimeksiantojen välittämiseen ja toteuttamiseen sekä varojen säilyttämiseen. Suomessa ei sijaitse omaa kaupankäyntialustaa, jossa kaupat toteutettaisiin, vaan toimijat välittävät ja toteuttavat asiakkaidensa toimeksiantoja kansainvälisillä kauppapaikoilla, OTC-kauppoina tai hajautetuissa lohko-ketjupörsseissä (DEX).

278 Finanssivalvonta: Kryptovaratoimijat, viitattu 27.8.2025.

279 Finanssivalvonta 2025a, s. 15–16.

Suomessa oli syyskuussa 2025 viisi toimiluvallista kryptovarapalveluntarjoajaa ja kahdella toimijalla oli toimilupahakemus vireillä. Yhtiöt työllistivät yhteensä 71 henkilöä vuonna 2024, joista 50 henkilöä työskenteli suurimman toimijan palveluksessa. Vuonna 2024 yhtiöistä neljän yhteenlaskettu liikevaihto oli noin 11,2 miljoonaa euroa.²⁸⁰

MiCA-asetus tuli voimaan kesäkuussa 2023 ja sitä alettiin soveltaa tietyin osin kesäkuussa 2024 sekä täysimääräisesti vuoden lopussa 2024. Kuitenkin EU- ja ETA-maat ovat saaneet lisäksi säätää kansallisesti 0–18 kuukauden pituisesta lisäsiirtymäajasta eli MiCA-asetusta aletaan soveltaa kaikkiin EU- ja ETA-maiden palveluntarjoajiin vasta kesäkuussa 2026.²⁸¹ MiCA-asetusta edeltävät vaatimukset kryptovarapalvelun tarjoajille vaihtelivat maittain. Vaikka kaikissa EU- ja ETA-maissa on ollut voimassa viides rahanpesudirektiivi, palveluntarjoajien rekisterihakemuksia koskevat vaatimukset ovat voineet erota toisistaan. MiCA-asetuksella on yhtenäistetty palveluntarjoajien lupamenettely kaikissa EU- ja ETA-maissa.

Valvontaa ja lainsäädännön kehittämistä hankaloittaa kryptovarapalvelun tarjoajien lukumäärän nopea kasvu. Esimerkiksi Euroopan unionin alueella rekisteröityjen kryptovarapalvelun tarjoajien lukumäärä kasvoi 2,5-kertaiseksi vuosina 2022–2024. Lisäksi valvontaa hankaloittavat kryptovarapalvelun tarjoajat, jotka tarjoavat palveluja ilman riittäviä asiakkaan tuntemisen menettelyjä.²⁸²

Finanssivalvonta havaitsi tarkastuksellaan vuonna 2024 vakavia puutteita suomalaisen virtuaalivaluutan tarjoajan toiminnassa. Tarkastuksessa havaittiin, että yhtiö oli laiminlyönyt asiakkaan todentamisen ja tuntemisen huomattavan suuren asiakasjoukon osalta. Vakavia puutteita oli myös asiakkaan tehostetussa tuntemisessa silloin, kun asiakkaaseen liittyi kohonnut rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen riski. Vakavat puutteet epäilyttävän liiketoimen estämisen ja selvittämisen osalta ilmenivät muun muassa siten, että yhtiön kautta oli siirretty sen rekisteröitymisen jälkeen useiden kymmenien miljoonien eurojen arvosta kryptovaroja epäilyttävinä pidetyille kauppapaikoille tai kauppapaikoilta yhtiöön.

280 Finanssivalvonnan riskiarviotyöhön toimittamat tiedot. Yhden yhtiön liikevaihto ollut tiedossa.

281 Eri jäsenmaiden lisäsiirtymäaikaisten pituudet on julkaistu Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen verkkosivuilla: <https://www.esma.europa.eu/document/list-grandfathering-periods-decided-member-states-under-mica>. Osa maista on pidentänyt alkuperäistä siirtymäaikaansa. On mahdollista, että niiden maiden joukko, joissa siirtymäaika on täydet 18 kk, kasvaa vielä.

282 EBA 2025a, 2–3, 22.

Yhtiö oli lopettanut varsinaisen liiketoimintansa alkuvuonna 2023, minkä jälkeiseen toiminnan alasajoon liittyen havaittiin myös puutteita.²⁸³ Tarkastuksen seurauksena Finanssivalvonta määräsi yhtiölle 500 000 euron seuraamusmaksun.²⁸⁴

Vuonna 2025 virtuaalivaluuttapalveluiden tarjoajat ja heinäkuun alusta alkaen kryptovarapalvelun tarjoajat tekivät rahanpesun selvittelykeskukselle 1 151 epäilyttävän liiketoimen ilmoitusta.²⁸⁵ Vuonna 2024 virtuaalivaluuttapalveluiden tarjoajat tekivät 1 575 ilmoitusta.²⁸⁶ Kryptovarapalvelun tarjoajat -sektorin toimintaympäristöä koskevia yksityiskohtia on kuvattu liitteessä 4.

MiCA-asetuksen täytäntöönpano ja sitä tukeva maksun tiedot -asetus (TFR) asettavat kryptovarapalvelun tarjoajille uuden tason raportointivaatimuksia, joissa korostuu niin sanottu 'travel rule'-säätelyn jalkauttaminen. Tämä velvoittaa palveluntarjoajat varmistamaan, että tiedot maksajasta ja saajasta kulkevat siirron mukana myös kryptovaroissa. Suomalaisessa toimintaympäristössä haasteeksi muodostuu kuitenkin säätelyn ulkopuolelle jäävä hajautettu rahoitus (DeFi) ja isännöimättömät osoitteet (eli unhosted/self-hosted wallets), jotka mahdollistavat varojen siirron ilman perinteistä välikäyttä. Tämä luo teknologisen katvealueen, jossa varojen alkuperän todentaminen vaatii palveluntarjoajilta merkittäviä investointeja edistyneisiin lohkoketjuanalyysityökaluihin. Kansallinen valvonta ja toimijoiden rekisteröintimenettelyt eivät siten kata koko ekosysteemiä, mikä korostaa tarvetta jatkuvalla tekniselle osaamisen päivittämiselle sekä viranomaisten että ilmoitusvelvollisten keskuudessa.

4.2.2.2 Rahanpesun riskit

Kryptovarapalvelun tarjoajat -sektoriin kohdistuvan kokonaisriskin taso on 4 eli **erittäin merkittävä**. Kansallisen kokonaisriskitason arviointiin on osallistunut yhteensä 49 asiantuntijaa sekä julkiselta että yksityiseltä sektorilta.

283 Finanssivalvonta: Tarkastusten tiivistelmät, viitattu 7.1.2026.

284 Finanssivalvonta: Lehdistötiedote 3.6.2025: LocalBitcoins Oy:lle 500 000 euron seuraamusmaksu laiminlyönnistä rahanpesun estämisen säätelyn noudattamisessa, viitattu 7.1.2026.

285 Rahanpesun selvittelykeskus 2025f, s. 12.

286 Rahanpesun selvittelykeskus 2024a, s. 12.

Sektorin korkea riskitaso perustuu erityisesti sen kansainväliseen luonteeseen, varojen nopeaan siirrettävyyteen sekä siihen, että kryptovaroja voidaan hyödyntää rahanpesussa ilman perinteisen rahoitusjärjestelmän välitöntä valvontaa. Kryptovarapalvelut mahdollistavat monivaiheiset ja rajat ylittävät varainsiirtoketjut, joissa varojen alkuperän ja käyttötarkoituksen selvittäminen on usein haastavaa.

Vaikka sektori on kansallisesti kooltaan melko pieni, sen kytkeytyminen kansainvälisiin markkinoihin ja muuhun finanssijärjestelmään lisää sen merkitystä rahanpesun riskien kannalta. Sektorin kautta toteutuvalla rahanpesulla voi olla laaja-alaisia vaikutuksia myös sektorin ulkopuolella.

Keskeisiä riskejä lisääviä tekijöitä ovat anonymiteettiä edistävät tuotteet, isännöimättömät osoitteet, kryptolompakot, hajautetut rahoitusratkaisut (DeFi) sekä maksuliikenteen ja transaktioiden puutteellinen läpinäkyvyys. Lisäksi kryptoprepaid-korttien yleistymisen heikentää varojen jäljitettävyyttä. Sektorin ominaispiirteet tekevät siitä houkuttelevan myös rikollisille esimerkiksi rikoshyödyn siirtämiseen, muuntamiseen ja anonymisointiin.

Pakotteiden kiertäminen on tunnistettu keskeiseksi uhaksi, jota kryptovarojen nopeus, rajat ylittävyys ja osittainen anonymiteetti voivat mahdollistaa. Lisäksi teknologian nopea kehitys, tekoälyn hyödyntäminen sekä palveluiden helppokäyttöisyyden lisääntyminen kasvattavat rahanpesun riskiä.

Valvonnan näkökulmasta riskiä lisäävät erityisesti rajat ylittävä toiminta, toimivaltakysymykset sekä viranomaisten ja toimijoiden osaamis- ja resurssi-puutteet. Näiden tekijöiden seurauksena epäilyttäviä liiketoimia voi jäädä tunnistamatta ja raportoimatta.

Kryptovarapalveluiden kautta tapahtuvalla rahanpesulla voi olla merkittäviä vaikutuksia finanssijärjestelmän luotettavuuteen ja digitaalisen talouden vakauteen. Edellä kuvattujen tekijöiden perusteella sektorin kokonaisriskitaso arvioidaan erittäin merkittäväksi.

Riskianalyysin perusteella on havaintoja siitä, että sektoria hyödyntäviä rahanpesurikollisia on tunnistettu jonkin verran. Uhkatasoon voi vaikuttaa myös se, että markkinoilla on kasvava teknologinen kehitys, mikä voi nopealla aikajänteellä kasvattaa sektorilla toimivien rikollisten määrää. Rikollisten näkökulmasta sektorin hyödyntäminen rahanpesun rahoittamiseen on houkuttelevaa, koska toimintaan liittyy ainoastaan kohtalaisesti kustannuksia.

Uhat

Rahanpesun näkökulmasta merkittävänä uhkana kryptovarapalvelun tarjoajat -sektorilla nähdään **pakotteiden kiertäminen**. Pakotteiden kiertämisen tunnistaminen on koettu haastavaksi ilmoitusvelvollisten ja viranomaisten keskuudessa, erityisesti silloin, kun pakotteiden kiertämisessä on käytetty kryptovaroja.

Kohtalaisena uhkana nähdään **alan nopea muutostahti, teknologian kehitys, maantieteellinen uhka ja Suomen markkinatilanne**. Vuoden 2023 kansallisen riskiarvion osittaispäivityksessä riskiksi on tunnistettu kryptovarojen käyttämiseen tarvittavien ohjelmien lisääntyminen ja niiden helppokäyttöisyys. Tämä uhka on jo toteutunut, mutta uusina uhkina arvioidaan olevan valmiit ohjelmat sekä tekoälyn hyödyntäminen. Sektorilla on huomioitu myös se, että rikolliset kehittävät omaa teknologiaansa, jota rikollisjärjestöt ja toimijat voivat hyödyntää omassa toiminnassaan siten, ettei kryptovaroja voisi jäljittää. Kansallisesta näkökulmasta myös maantieteellinen uhka kohdistuu sektoriin, sillä sektoria hyödyntää laajasti eri maiden asiakkaita. Lisäksi Suomen markkinatilanne saattaa siirtää myös suomalaisia asiakkaita käyttämään ulkomaisia toimijoita, joiden hinnoittelu, palveluvalikoima sekä käyttökokemus voivat olla käyttäjälle edullisempia tai parempia. Näitä ulkomaisia toimijoita ei valvota Suomessa.

Kohtalaisena uhkana tunnistetaan haltijan omaan säilytysvastuuseen perustuvat **käyttäjälompakot eli isännöimättömät osoitteet** (unhosted/self-hosted wallet). Niiden käyttäjä hallinnoi itse lompakossa olevia varoja (omistajuus perustuu käytännössä yksityisten avainten hallintaan kullakin hetkellä), eikä lompakon käyttö siten vaadi rekisteröitymistä kryptovarapalvelun tarjoajan palvelun asiakkaaksi tai käyttäjäksi. Tällöin kryptovarot ovat sääntelyn ulkopuolella käyttäjän omassa hallinnassa ja palveluntarjoaja on ohjelmistokehittäjä, joka ei pidä asiakkaan puolesta varoja hallussaan, eivätkä Maksun tiedot -asetuksen velvoitteet koske näitä varainsiirtoja.

Haavoittuvuudet

Kohtalaisina haavoittuvuutena on tunnistettu **teknologian nopea kehitys, resurssien puute sekä osaamisen puute**, mitkä kasvavat alan nopean muutosvauhdin takia. Muutostahdissa mukana pysyminen vaatii osaamista ja aikaa. Kohtalaisesti merkittävänä haavoittuvuutena tunnistetaan **kryptoprepaid-korttien** käyttö, jolloin kryptovaralompakkoon liitetyillä korteilla on mahdollista

tehdä maksuja fiat-valuutassa.²⁸⁷ Varojen siirtyminen suoraan kryptovaratililta maksunsaajalle voi heikentää varojen siirron läpinäkyvyyttä. Kryptovarakorttien saatavuuden lisääntyminen viime vuosina nähdään uhkaa kasvattavana tekijänä.

Merkittävänä kryptovarasiirtoihin liittyvänä haavoittuvuutena tunnistetaan anonymiteettia edistävien tuotteiden käyttö. Tällaisia ovat esimerkiksi sekoituspalvelut (**mikserit**) sekä **yksityisyyttä edistävät kryptovarat (privacy coins)**. Sekoituspalveluilla tarkoitetaan palveluja, joiden tarkoitus on häivyttää kryptovarojen alkuperää ja siirtoketjua yhdistämällä, sekoittamalla ja uudelleenjakamalla usean käyttäjän kryptovarat. Näitä on tunnistettu käytettävän muun muassa tilanteissa, joissa halutaan estää varojen seuranta ja jäljitettävyys. Tällaisessa tilanteessa varat voivat olla peräisin esimerkiksi laittomasta alkuperästä.

Transaktioiden monitoroinnin ja maksuliikenteen läpinäkyvyyden puute havaitaan kohtalaisena haavoittuvuutena. Kryptovarapalvelun käyttö voi heikentää maksutietojen läpinäkyvyyttä, koska tiedot maksajasta ja maksunsaajasta eivät välttämättä kulje siirtojen mukana ja transaktioketjut voivat olla monimutkaisia ja vaikeasti seurattavia. Tämä vaikeuttaa kokonaiskuvan muodostamista siitä, miten fiat- ja kryptovarat liikkuvat asiakkaan, kryptovarapalvelun tarjoajan ja kolmansien osapuolten välillä. Sektorilla on havaittu, että vaikka analyysityökalut kehittyvät jatkuvasti, tapahtuu kryptotransaktioita myös lohkoketjujen ulkopuolella (ns. off chain), joiden seuranta on haastavaa. **Varojen hajautus** nähdään kohtalaisena haavoittuvuutena, koska kryptovaroja voidaan hajauttaa useisiin eri palveluihin. Hajautettaessa varoja, ei palveluntarjoajalle muodostu kokonaiskuvaa asiakkaan toiminnasta, mikä vaikuttaa myös riskisyyden ja epäilyttävän toiminnan havaitsemiseen. Myös **transaktioiden nopeuden hyödyntäminen rikollisessa toiminnassa** havaitaan merkittäväksi haavoittuvuudeksi. Kryptovaroja tarjotaan verkossa ja transaktiot ovat usein rajat ylittäviä sekä nopeita. Nopeus tunnustetaan myös muilla ilmoitusvelvollissectoreilla merkittäväksi haavoittuvuudeksi, sillä nopeus heikentää mahdollisuuksia havaita ja puuttua epäilyttäviin liiketoimiin.

DeFi (Decentralised Finance) -rajapintojen tai kolmansien alustojen hyödyntäminen voi heikentää kryptovarapalvelun tarjoajan mahdollisuuksia toteuttaa tehokasta asiakkaan tuntemista, transaktiomonitorointia ja pakoteseurantaa. Tämä korostuu erityisesti tilanteissa, joissa varojen vaihto tai siirrot toteutetaan hajautettujen protokollien kautta kryptovarapalvelun tarjoajan valvontaympäristön ulkopuolella.

287 Ks. luku 3.3.1.3 Pre-paid-kortit ja lahjakortit

Viranomaisten osaamisen puutteet tunnistetaan kohtalaisena haavoittuvuutena. Viranomaisten osalta on havaittu tiedonpuutetta kryptovaroihin liittyvissä teknologioista ja näiden teknologioiden mahdollistamista liiketoimintamalleista. Tiedonpuutteet voivat vaikuttaa esimerkiksi siihen, miten tehokasta on rahanpesun torjunta sektorilla. Lisäksi vaikutusta voi olla lainsäädännön ajantasaisuuteen ja sen sopivuuteen sektorin toimintaympäristö huomioiden.

Kohtalaisena haavoittuvuutena on valvottavien **riittämättömät henkilöstö-resurssit** suhteessa toiminnan laajuuteen, mikä voi johtaa siihen, ettei sektorilla investoida riittävästi rahanpesun estämisen järjestelmiin ja osaamiseen. Valvontasektorilla on tunnistettu haasteita löytää osaavaa työvoimaa. Lisäksi sektorilla on havaittu merkittäviä eroja toimijoiden rahanpesun estämiseen liittyvässä osaamisessa. Osaamisen ja resurssien puute saattavat johtaa esimerkiksi siihen, että epäilyttäviä liiketoimia jää havaitsematta, jolloin rahanpesuilmoituksia jää seurannaisvaikutuksesta tekemättä.

Merkittävänä haavoittuvuutena on **rajat ylittävän toiminnan valvonta**. Kryptovaroihin liittyvät palvelut ovat luonteeltaan usein kansainvälisiä, ja palveluntarjoajat voivat sijaita useissa eri valtioissa tai ne voivat toimia hajautettujen teknologiaratkaisujen kautta. Tämä voi vaikeuttaa viranomaisten mahdollisuuksia saada tietoja esimerkiksi käynnissä olevaa rikostutkintaa varten. Joissakin tapauksissa palveluntarjoajat voivat myös kieltäytyä luovuttamasta tietoja vedoten tietosuojaan tai toimivaltakysymyksiin. Hajautettujen palvelujen ja itsehallinnoitujen kryptolompakoiden käyttö voi lisäksi vaikeuttaa rahavirtojen jäljittämistä. Lisäksi epäilyttäviä liiketoimia koskevat ilmoitukset saapuvat vain sen maan rahanpesun selvittelykeskukselle, johon toimija on rekisteröitynyt, jolloin viranomaisen mahdollisuudet kokonaiskuvan saamiseksi voivat heikentyä.

Seuraukset

Seurauksien arviointiin kohdistuva analyysi perustuu useaan eri seikkaan, kuten sektorin soveltuvuuteen, yhteiskunnallisiin sekä taloudellisiin vaikutuksiin. Kryptopalveluiden tarjoajien arvioidaan soveltuvan hyvin käytettäväksi rahanpesuun ja toimija voikin olla merkittävässä roolissa laajamittaisissa rahanpesuskenaarioissa ja -tapauksissa. Erityisesti viranomaiset katsovat, että sektorin rooli rahanpesuskenaarioissa on keskeinen. Sektorin vaikuttavuuden osalta on arvioitu, että käytettäessä sektoria rahanpesuun, voi sillä olla yhteiskuntaan laajasti vaikuttavia kielteisiä seurauksia, jotka voivat syntyä myös sektorin ulkopuolella ja vaikuttaa esimerkiksi muiden ilmoitusvelvollisten toimintaan negatiivisesti. Näin ollen kryptovarapalvelun tarjoajien hyödyntäminen rahanpesutapauksissa vaikuttaisi

koko ilmoitusvelvollissektorin lisäksi myös yhteiskunnallisesti laaja-alaisesti. Palveluntarjoajien tarjoamat kryptovarat ovat myös itsessään tunnistettu kansallisessa riskiarviossa yksittäiseksi riskilliseksi maksutavaksi.

Kansallisesti sektorilla on vain muutama toimija, joiden yhteenlaskettu liikevaihto on maltillinen. Kuitenkin taloudellisia vaikutuksia arvioitaessa tulee huomioida myös kryptovaratoimijoiden luonne ja mahdollisuudet tarjota palveluita globaalisti. Edellä kuvatut sektorin ominaispiirteet huomioiden sekä sektoriin kohdistuvan riskianalyysin perusteella kryptovarapalvelun tarjoajat sektorin seuraukset ovat **merkittävällä** tasolla samalla, kun sektorin kokonaisriskitaso on **erittäin merkittävä**.

Modus operandi

Kryptovarapalvelun tarjoajat -sektorilla tunnistetaan mahdolliseksi se, että **rikolliset kehittävät petostarkoituksessa lohkoketjuhankkeen tai uuden kryptovaluutan**. Rikolliset voivat esimerkiksi luoda tunnetusta kryptovarasta lähes identtisen näköisen token-kopion, jota jaetaan tai myydään käyttäjille harhaanjohtavilla nimillä, logoilla ja älysovimusosoitteilla. Tällainen väärennöstoken ei ole liikkeeseenlaskijan tukema eikä vaihdettavissa aidoksi, mutta se voi näyttää lompakossa tai hajautetussa pörssissä aidolta varallisuudelta. Rikolliset voivat myös laskea liikkeelle oman tokenin esimerkiksi Ethereum- tai Solana-lohkoketjuun. Rikolliset luovat tälle tokenille näennäisen uskottavan tarinan ja markkinoivat sitä aggressiivisesti hyvänä sijoitusmahdollisuutena. Kun tokenin arvo ja likviditeetti ovat nousseet riittävästi, tekijät tyhjentävät likviditeetin tai myyvät omistuksensa kerralla samalla romahduttaen tokenin arvon. Näin muut sijoittajat menettävät varallisuutensa, koska heidän omistamillaan tokeneilla ei ole enää arvoa.

Myös **kryptokäteisautomaatit** ovat haavoittuvaisia väärinkäytöksille. Automaatteja voidaan hyödyntää sekä rikoshyödyn nostamisessa käteiseksi että käteisenä saadun rikoshyödyn muuttamiseen kryptovaluutaksi. Kryptovaluutta-automaattien käyttö ja niiden haavoittuvuudet on tunnistettu jo vuoden 2021 kansallisessa riskiarviossa.

Mahdollisena skenaariona tunnistettiin kryptoprepaid-korttien käyttö verojen välttelyyn, koska kortille ladatut rahat eivät välttämättä siirry suomalaiselle pankkitilille ennen niiden siirtymistä maksunsaajalle. Toisena mahdollisena skenaariona tunnistettiin kryptoprepaid-korttien käyttäminen rahapelaamisen yhteydessä siten, että henkilö lunastaisi kasinolla pelimerkkejä ja maksaisi pelimerkit kryptoprepaid-kortilla. Lopulta pelimerkit saatetaan edelleen vaihtaa käteiseksi. Menettelyn vuoksi varojen alkuperää on hankala selvittää.

Rahanpesun menetelmät kryptosektorilla ovatkin muuttuneet entistä algoritmisemmiksi, ja tekoälyavusteinen 'smurffaus' mahdollistaa suurten volyymien pilkkomisen tavalla, joka on suunniteltu ohittamaan automaattiset monitorointijärjestelmät. Lisäksi on tunnistettu riski ketjuuntuneesta hämärtämisestä (eli cross-chain hopping), jossa varoja siirretään nopeasti eri lohkoketjujen välillä niiden jäljitettävyyden katkaisemiseksi. Tämä kehitys kytkeytyy usein kansainvälisiin rikollisverkostoihin, jotka hyödyntävät suomalaisia palveluntarjoajia pääsynä lailliseen finanssijärjestelmään (eli on-ramp). Sektorin korkea riskitaso ja sen linkittyminen muihin ilmoitusvelvollisiin, kuten perinteisiin pankkeihin, tarkoittaa, että kryptovaroihin liittyvät valvontapuutteet voivat rapauttaa laajemmin luottamusta digitaaliseen talouteen ja lisätä järjestelmätason epävakautta, mikäli rahanpesun vastaisia toimia ei kyetä skaalaamaan teknologisen kehityksen tahdissa.

4.2.3 Maksupalvelun tarjoajat

4.2.3.1 Toimintaympäristö

Maksupalvelun tarjoajat sisältävät sektorina useita palveluita ja tuotteita, jotka liittyvät maksujen toteuttamiseen ja varojen siirtämiseen. Maksupalveluja ovat esimerkiksi tilisiirrot, maksukorttimaksut ja suoraveloitus. Lisäksi maksupalvelun tarjoajien palveluihin voivat kuulua muun muassa maksutilit, maksuvälineiden liikkeellelasku, sähköisen rahan liikkeellelasku sekä maksujärjestelmien ylläpito ja tarjoaminen. Maksupalvelun tarjoajia valvoo Finanssivalvonta. Sektorin ilmoitusvelvollisiin rahanpesulain näkökulmasta kuuluvat:

- maksulaitoslaissa (297/2010) tarkoitetut maksulaitokset ja sähkörahayhteisöt
- maksulaitoslain 7 ja 7 a §:ssä tarkoitetut luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt
- ulkomaisen maksulaitoksen tai sähkörahayhteisön Suomessa toimivat sivuliikkeet
- ulkomaiset maksulaitokset ja sähkörahayhteisöt, jos maksulaitos tarjoaa Suomessa palveluita sivuliikettä perustamatta edustajan välityksellä.

Maksupalveluja saa tarjota Suomessa joko Finanssivalvonnan myöntämällä toimiluvalla tai Finanssivalvonnan päätöksellä, jonka mukaisesti maksupalveluja voidaan tarjota tietyt edellytykset täyttävässä toiminnassa ilman toimilupaa.²⁸⁸ Lisäksi ETA-alueelta maksulaitoksen toimiluvan saanut toimija voi tarjota maksupalveluja Suomessa ns. passporting-järjestelmän perusteella.

Lokakuussa 2025 Suomessa toimi 27 toimiluvan saanutta maksulaitosta, joista 8 oli sähkörahayhteisöjä ja 6 ulkomaisten maksulaitosten sivuliikkeitä. Maksulaitokset tarjoavat erilaisia maksupalveluita. Näihin kuuluvat esimerkiksi maksutapahtuman toteuttaminen tilisiirrolla tai kortilla, acquiring-palvelut²⁸⁹, maksuvälineen liikkeeseenlasku sekä maksutoimeksianto- ja tilitietopalvelut. Sähkörahayhteisöt laskevat liikkeelle sähköistä rahaa. Toimijat ovat pääasiassa osakeyhtiöitä, ja sektori on suhteellisen keskittynyt: muutama suuri toimija hallitsee merkittävää osaa markkinasta. Vuonna 2024 maksulaitosten raportoima välitettyjen maksujen määrä oli yhteensä noin 75 miljardia euroa.²⁹⁰

Maksulaitosten lisäksi maksupalvelun tarjoajien sektoriin lukeutuvat niin kutsutut rekisteröityneet maksupalvelun tarjoajat, jotka toimivat ilman maksulaitoksen toimilupaa. Ne voivat tarjota samankaltaisia maksamiseen liittyviä palveluita kuin maksulaitokset. Näihin kuuluvat esimerkiksi maksujen toteuttaminen tilisiirtona tai kortilla ja acquiring-palvelut. Yksi viime vuosien aikainen trendi ovat erilaiset alustapalvelut, joihin usein liittyy maksunvälitystä. Lokakuussa 2025 Suomessa toimi 27 rekisteröityä maksupalveluntarjoajaa. Toimijat ovat usein teknologiayrityksiä tai startupeja, joiden yhtiömuoto on useimmiten osakeyhtiö. Vuonna 2024 rekisteröityneiden maksupalveluntarjoajien raportoima välitettyjen maksujen määrä oli yhteensä noin 597 miljoona euroa. Yksi toimija on välittänyt varoja selkeästi enemmän kuin muut.²⁹¹

Vuonna 2025 maksupalveluntarjoajat (sisältäen valuutanvaihtajien ilmoitusmäärän) tekivät 11 819 epäilyttävän liiketoimen ilmoitusta rahanpesun selvittelykeskukselle. Vuonna 2024 vastaavasti ne tekivät 2 852 ilmoitusta.²⁹² Huomattava ilmoitusmäärän kasvua selittää yhden ilmoitusvelvollisen takautuva ilmoittaminen vuonna

288 Finanssivalvonta: Maksupalvelun tarjoajat, viitattu 10.4.2025.

289 Asiakkaille tarjottu palvelu, jonka avulla korttimaksuja otetaan vastaan.

290 Finanssivalvonnan riskiarviotyöhön toimittamat tiedot

291 Finanssivalvonnan riskiarviotyöhön toimittamat tiedot

292 Rahanpesun selvittelykeskus 2024a, s. 12.

2025.²⁹³ On huomattava, että suurin osa ilmoituksista oli kynnyсарvoilmoituksia molempina vuosina. Maskupalvelun tarjoajat -sektorin toimintaympäristöä koskevia yksityiskohtia on kuvattu liitteessä 4.

4.2.3.2 Rahanpesun riskit

Maksupalvelun tarjoajiin kohdistuvan kokonaisriskin taso on 4 eli **erittäin merkittävä**. Arviointiin on osallistunut yhteensä 83 asiantuntijaa sekä julkiselta että yksityiseltä sektorilta.

Sektorin korkea riskitaso perustuu erityisesti maksuliikenteen nopeuteen, varojen helppoon siirrettävyyteen sekä mahdollisuuteen hajauttaa rahavirtoja useiden tilien, toimijoiden ja maksukanavien kautta lyhyessä ajassa. Maksupalvelut mahdollistavat monivaiheiset ja rajat ylittävät rahansiirtoketjut, joissa varojen alkuperän ja käyttötarkoituksen selvittäminen on usein haastavaa.

Maksupalveluja hyödynnetään erityisesti petosrikollisuuteen liittyvissä rahansiirtoketjuissa, joissa varoja siirretään nopeasti useiden tilien kautta tarkoituksena hajauttaa rahavirtoja ja peittää varojen alkuperä. Tämä korostaa sektorin keskeistä roolia rahanpesuprosessin eri vaiheissa.

Riskiä lisää merkittävästi sektorin rajat ylittävä luonne, erityisesti tilanteissa, joissa ulkomaisten maksupalvelun tarjoajien palveluita käytetään Suomessa ilman kansallista valvontaa. Valvontavastuun hajautuminen, puutteellinen tiedonvaihto sekä epäilyttävien liiketoimien raportoinnin kohdistuminen ensisijaisesti toimijan kotivaltioon heikentävät viranomaisten mahdollisuuksia muodostaa kokonaiskuva rahavirroista ja puuttua tehokkaasti rahanpesuun.

Maksuketjuihin voi sisältyä useita toimijoita ja eri palvelumuotoja, kuten krypto-palveluja, käteisnostoja sekä prepaid- ja virtuaaliratkaisuja. Lisäksi palveluiden kerrostuminen bank-as-a-service- ja white label -mallien kautta hämärtää vastuunjakoja ja lisää järjestelmällisen väärinkäytön riskiä.

Sektorilla tunnistetaan myös etäasiointiin ja digitaalisiin maksupalveluihin liittyviä haavoittuvuuksia, kuten digipankit, virtuaaliset IBAN-tilit ja prepaid-kortit. Teknologian nopea kehitys, kryptovarojen käyttö maksuvälineenä sekä automatisoitujen menetelmien hyödyntäminen voivat lisätä anonyymiteettiin perustuvien maksutapojen houkuttelevuutta rikollisille.

293 Rahanpesun selvittelykeskus 2025f, s. 12.

Lisäksi asiakasvaratilien laaja käyttö muodostaa rakenteellisen riskin, sillä ne voivat vaikeuttaa varojen pysäyttämistä ja jälkikäteistä selvittämistä. Haavoittuvuutta lisää myös kansainvälisesti tunnistettu de-risking-ilmiö, joka voi ohjata rahaliikennettä sääntelyn ulkopuolisiin järjestelmiin ja heikentää viranomaisten näkyvyyttä rahavirtoihin.

Edellä kuvattujen tekijöiden perusteella maksupalvelusektorin kokonaisriskitaso arvioidaan erittäin merkittäväksi. Riskianalyysin perusteella on havaintoja siitä, että sektoria hyödyntäviä rahanpesurikollisia on tunnistettu jonkin verran. Uhkatasoon voi vaikuttaa myös se, että markkinoilla on tunnistettu palveluiden nopeaan digitalisoitumiseen sekä uusien toimijoiden runsaaseen ja nopeaan markkinoille tuloon. Rikollisten näkökulmasta sektorin hyödyntäminen rahanpesuun on houkuttelevaa, koska toimintaan liittyy ainoastaan kohtalaisesti kustannuksia.

Uhat

Merkittävänä uhkana maksupalvelun tarjoajien osalta nähdään **rajat ylittävät ulkomaiset maksupalvelun tarjoajat**. Ulkomaisten toimijoiden valvonta on pirstaleista, sillä palveluita voidaan tarjota rajat ylittävästi Suomeen. Tällöin valvojana toimii palveluntarjoajan kotimaan viranomainen eikä tieto valvottavan tilanteesta tai maksupalvelun tiedoista päädy Suomeen.

Neopankit (digipankit) ja niiden toiminta on tunnistettu maksupalvelun tarjoajien osalta kohtalaiseksi uhaksi. Digitalisaation kehityksen myötä kilpailu pankkisektorilla on lisääntynyt ja neopankit tarjoavatkin nykyisin vaihtoehdon perinteisten pankkien palveluille. Neopankit tarjoavat pankkipalveluja yksinomaan digikanavissa, eikä niillä ole perinteistä konttoriverkostoa. Tämä tekee toimijoista ketterämpiä ja vaikuttaa niiden kulurakenteeseen. Neopankit mahdollistavat rahan liikkumisen kansainvälisesti hyvin nopeasti. Lisäksi niiden kautta on mahdollista vaihtaa varoja myös kryptovaroiksi.

Haavoittuvuudet

Maksupalvelun tarjoajat -sektorilla havaitaan kaikista sektoreista eniten kohtalaisesti merkittäviä haavoittuvuuksia palveluasiointiin liittyen, eli tilanteisiin, joissa asiakasta ei fyysisesti tavata tai tunnisteta. Kohtalaisina haavoittuvuuksina tunnistetaan **etäasiointi, kryptovarojen käyttö maksuvälineenä, virtuaaliset IBANit, prepaid-kortit ja kryptoprepaid-kortit**. Ylipäätään kohtalaisena haavoittuvuutena sektorilla tunnistetaan **uudet teknologiat**, joiden osalta toimijoilla ei ole tarpeeksi tietoa, kykyä tai mahdollisuutta tunnistaa niihin liittyviä riskejä. Kehitys teknologian osalta on nopeaa ja se vaatii toimijoilta koko ajan

enemmän ymmärrystä ja osaamista. Edellä luetellut tunnistetut haavoittuvuudet esiintyvät verkossa ja ovat anonyymeja tapoja suorittaa rahansiirtoja sekä maksuliikennettä. **Käteisen** käyttö nähdään kuitenkin edelleen maksupalvelun tarjoajat sektorilla myös kohtalaisena haavoittuvuutena, vaikkakin digitaaliset palvelut ovat vahvistaneet asemaansa rahoitusmarkkinoilla.

Finanssisektorilla on kansainvälisesti tunnistettu niin sanottu **de-risking -ilmiö**, jossa rahoituslaitokset voivat rajoittaa palvelujen tarjoamista asiakasryhmille tai toimialoille, joita pidetään rahanpesun kannalta riskialttiina. De-risking voi joissakin tapauksissa johtaa siihen, että rahaliikenne siirtyy virallisen finanssijärjestelmän ulkopuolelle, mikä voi lisätä epävirallisten rahanvälitysjärjestelmien käyttöä ja siten heikentää viranomaisten näkyvyyttä rahavirtoihin.

Maksupalveluntarjoajasektorilla rahanpesun kohtalaiseksi haavoittuvuudeksi on tunnistettu **asiakasvaratilien käyttö** maksutilin kaltaisina tileinä, joilta asiakkaan maksuja suoritetaan kolmansille osapuolille. Tällaisissa tilanteissa on mahdollista, etteivät alkuperäisen maksajan tiedot välity koko maksuketjun läpi lopullisen saajan maksupalveluntarjoajalle. Asiakasvaratilien käyttö kolmansien osapuolien maksutapahtumissa voi siten heikentää varojen jäljitettävyyttä ja edelleen rahanpesun estämistä ja paljastamista.

Merkittävänä haavoittuvuutena sektorilla tunnistetaan se, että **rahanpesun ilmoitusmenettely on liian raskas** ja yksityiskohtainen. Ilmoitusvelvolliset kokevat, että ilmoittamisen sisältö ja sitä koskevat määräykset eivät tue toimintamallia, jossa ilmoitukset tulee antaa matalalla kynnyksellä. Haavoittuvuutta mitigoidaan viranomaisten tarjoaman koulutuksen ja teknisen tuen avulla. Lisäksi sektorilla on tunnistettu merkittäväksi haavoittuvuudeksi liiallinen tukeutuminen KYC-järjestelmiin, minkä seurauksena asiakkaan tuntemista koskevia tietoja ei aina erikseen varmisteta esimerkiksi pakotelistojen, jäädytyspäästösten tai tosiasiallisten edunsaajien osalta. Merkittävänä haavoittuvuutena tunnistetaan myös valvojien käytettävissä olevat **vähäiset resurssit**.

Kohtalaisesti merkittävänä haavoittuvuutena tunnistetaan **väärän sisältöiset dokumentit, väärennetyt asiakirjat sekä identiteettien väärinkäyttö (esimerkiksi identiteettivarkaus)**. Muun muassa tekoälyä hyödynnetään väärennöksien tekemisessä ja väärennökset ovatkin laadultaan yhä parempia, jolloin niiden tunnistaminen on haastavampaa. Myös kohtalaisena haavoittuvuutena nähdään edellä mainitun lisäksi **rajat ylittävän toiminnan valvonta** yleisesti, jolloin tieto epäilyttävien liiketoimien ilmoituksista menee vain sen maan rahanpesun selvittelykeskukselle, johon toimija on rekisteröitynyt. Toiminnan rajat ylittävyys ilmenee sektorilla siten, että rahaliikenne on nopeaa ja

rahaliikenteeseen on viranomaisten toimesta haastavaa puuttua. Merkittävänä haavoittuvuutena tunnistetaan myös rahaliikenteen osalta se, että varojen alkuperään ei ole näkyvyyttä ja asioiden selvittäminen on vaikeaa, kun **varat ylittävät valtioiden rajoja**. Rajat ylittävien varojen siirtojen lisäksi varojen alkuperän selvittämisen haasteita lisää se, että **maksuja ketjutetaan**. Ketjutuksen myötä varojen alkuperän tunnistaminen hankaloituu merkittävästi ja ylipäätään koko maksuketjun ja alkuperäisen varojen lähteen tunnistaminen on haastavampaa. Maksujen ketjuttaminen lisää riskiä myös sille, että tiedot maksajasta eivät kulje koko maksuketjun läpi, mikä tekee varojen jäljittämisestä hyvin haastavaa etenkin rajat ylittävissä maksuissa. Ketjuun on voitu sisällyttää useita eri toimijoita ja erilaisia palveluita esimerkiksi kryptovarapalveluita, käteisnostoja sekä talletuksia. Myös palveluiden kerrostuminen niin sanottujen ”banking as a service” ja ”white label” palvelumallien kautta vaikeuttaa varojen jäljittämistä sekä hälventää toimijoiden vastuunjakoa, mikä nostaa riskiä palveluiden hyödyntämiseen rahanpesussa.

Seuraukset

Seurauksien arviointiin kohdistuva analyysi perustuu useaan eri seikkaan, kuten sektorin soveltavuuteen, yhteiskunnallisiin sekä taloudellisiin vaikutuksiin. Maksupalvelun tarjoajien katsotaan soveltuvan hyvin käytettäväksi rahanpesuun ja se voikin olla merkittävässä roolissa laajamittaisissa rahanpesuskenaarioissa ja -tapauksissa. Sektorin vaikuttavuuden osalta on arvioitu, että käytettäessä sektoria rahanpesuun, voi sillä olla yhteiskuntaan laajasti vaikuttavia kielteisiä seurauksia, jotka voivat syntyä myös sektorin ulkopuolella ja vaikuttaa esimerkiksi muiden ilmoitusvelvollisten toimintaan negatiivisesti. Maksupalvelun tarjoajia on rekisteröitynyt kansallisesti muutamia kymmeniä, mutta niiden liikevaihto on puolestaan noin 8,4 miljardia euroa, jolloin taloudellisten vaikutusten voidaan katsoa olevan huomattavia. Vaikka ilmoitusvelvollissektorina sektoria ei voida pitää suurena ilmoitusvelvollisten määrän näkökulmasta, voidaan sektorilla katsoa kuitenkin olevan merkittävää yhteiskunnallista vaikuttavuutta taloudellisesta näkökulmasta. Edellä kuvatut sektorin ominaispiirteet huomioiden sekä sektoriin kohdistuvan riskianalyysin perusteella maksupalvelun tarjoajat sektorin seuraukset ovat **merkittävällä tasolla**.

4.2.4 Luottolaitokset

4.2.4.1 Toimintaympäristö

Luottolaitoksia valvoo Finanssivalvonta. Luottolaitossektorin ilmoitusvelvollisiin rahanpesulain näkökulmasta kuuluvat:

- luottolaitostoiminnasta annetussa laissa (610/2014) tarkoitetut luottolaitokset ja kolmannen maan luottolaitoksen sivuliikkeet
- edellä mainittujen toimijoiden osalta myös vastaavan ulkomaisen yhteisön sivuliikkeet ja ulkomaiset yhteisöt, jotka tarjoavat Suomessa palveluita sivuliikettä perustamatta edustajan välityksellä.

Luottolaitossektorin toiminta on osittain päällekkäistä muiden riskiarvion sektoreiden kanssa, sillä luottolaitokset voivat tarjota esimerkiksi maksupalveluja ja sijoituspalveluita oman toimilupansa puitteissa.²⁹⁴

Luottolaitokset jaetaan talletuspankkeihin ja luottoyhteisöihin sen mukaan, onko niillä oikeus vastaanottaa yleisöltä talletuksia.

Lokakuussa 2025 suomalaiseen pankkisektoriin kuului 12 pankkikonsernia, joista viidellä on vakuutustoimintaa. Lisäksi ulkomaisten luottolaitosten Suomessa toimivia sivuliikkeitä oli 30 kappaletta. Niistä 19 harjoitti talletuspankkitoimintaa. Suomalaisen pankkisektorin erityispiirteitä ovat keskittyneisyys ja vahvat linkit muihin Pohjoismaihin omistusten ja sijoitusten kautta.²⁹⁵ Suurimmat toimijat muodostuvat kolmesta eri toimijasta, jotka kattavat pankkisektorin taseesta lähes 93 % (liite 4).

Myös vuonna 2024 pankkien toimintaympäristössä keskeinen riski oli digitaalisiin palveluihin kohdistuvat ICT- ja tietoturvariskit. Varautuminen näihin on ollut kohtuullisen hyvällä tasolla, mutta varautumisen taso vaihtelee toimijoiden välillä. Sekä teknisiä että kyberhyökkäyksen aiheuttamia ICT-häiriötä ilmeni yksittäistapauksina vuoden 2024 aikana.²⁹⁶ Syksyllä 2024 edistyneillä hyökkäysmenetelmillä tehdyt palvelunestohyökkäykset aiheuttivat kuitenkin tavanomaista pidempikestoista haittaa asiakkaiden palveluiden käytölle. Palvelunestohyökkäyksiä

294 Finanssivalvonta: Maksupalvelun tarjoajat, viitattu 10.4.2025.

295 Suomen Pankki: Suomen pankkisektori kestäisi ennustettua rajummankin taantuman, viitattu 10.4.2025.

296 Finanssivalvonta 2025b, s. 9–10.

tehtiin myös muissa Pohjoismaissa, Baltian maissa sekä laajemmin Euroopassa. Suomessa ne näkyivät julkisessa keskustelussa enemmän kuin muissa Pohjoismaissa.²⁹⁷

Vuonna 2024 digitaalisten palvelujen käyttämiseen liittyvän vahvan tunnistautumisen hyväksikäyttö petoksissa kasvoi huomattavasti. Pankkien ja pankkien asiakkaiden menetykset niin sanotuissa tietojenkalastelupetoksissa kasvoivat yli kaksikertaisiksi (161 %), ja niiden euromääräinen arvo oli lähes 32 miljoonaa euroa.²⁹⁸ Euroopan pankkiviranomaisen (EBA, European Banking Authority) arvion mukaan luottolaitossektoriin kohdistuva merkittävä riski on kyberrikoksissa ja petoksissa käytettävän automatisaation ja tekoälyn kehittyminen vaikeammin havaittavaksi samalla kun kyseiset rikostyytit yleistyvät.²⁹⁹

Euroopan keskuspankin, Euroopan pankkiviranomaisen ja Finanssivalvonnan elokuussa 2025 julkistamien stressitestin tulosten mukaan suomalaisten pankkien vakavaraisuus kestäisi keskimäärin hyvin toimintaympäristön merkittävän heikkenemisen. Pankkien välillä oli kuitenkin eroja. Stressitestin heikossa skenaariossa tarkasteltiin heikentäviä vaikutuksia, jotka maailmankaupan merkittävät ja pitkäkestoiset häiriöt sekä raaka-aineiden ja energian hintojen nousu aiheuttaisivat Suomen taloudelle. Nykyisessä epävarmassa ja muuttuvassa geopoliittisessa ympäristössä riski tällaiselle talouden heikkenemiselle on huomattavasti kohonnut.³⁰⁰

Vuonna 2025 luottolaitokset tekivät 30 776 epäilyttävän liiketoimen ilmoitusta rahanpesun selvittelykeskukselle. Vuonna 2024 luottolaitokset tekivät 27 614 ilmoitusta. Molempina vuosina ne olivat merkittävä ilmoittajaryhmä, jonka ilmoitukset muodostivat huomattavan osan kaikista rahanpesun selvittelykeskuksen vastaanottamista riskiperusteisista epäilyttävän liiketoimen ilmoituksista. Luottolaitokset ovat olleet merkittävä ilmoittajaluokka myös pitkällä aikavälillä tarkasteltuna.³⁰¹ Lisäksi ne tekevät sektorina eniten käteisindikaattoreita sisältäviä epäilyttävän liiketoimen ilmoituksia. Luottolaitokset -sektorin toimintaympäristöä koskevia yksityiskohtia on kuvattu liitteessä 4.

297 Finanssivalvonta 2025a, s. 12.

298 Finanssivalvonta 2025b, s. 10–11.

299 EBA 2025a, s. 3.

300 Finanssivalvonta 4.8.2025: Eurooppalaiset ja kotimaiset stressitestit valmistuneet: pankeilla hyvä kestokyky myös geopoliittisten jännitteiden tuomille toimintaympäristön muutoksille, viitattu 25.8.2025.

301 Rahanpesun selvittelykeskus 2024a, s. 12–13.

4.2.4.2 Rahanpesun riskit

Luottolaitoksiin kohdistuvan kokonaisriskin taso on 3 eli **merkittävä**. Arviointiin on osallistunut yhteensä 85 asiantuntijaa sekä julkiselta että yksityiseltä sektorilta.

Luottolaitokset ovat rahoitusjärjestelmän keskeinen solmukohta, minkä vuoksi suuri osa monivaiheisista ja kansainvälisistä rahansiirtoketjuista kulkee niiden kautta jossain vaiheessa. Vaikka riskin alkuperä voi sijaita muissa sektoreissa, luottolaitosten merkitys korostuu epäilyttävien liiketoimien tunnistamisessa, raportoinnissa sekä rahavirtojen jäljitettävyyden varmistamisessa.

Sektorin keskeisimmät rahanpesun riskit liittyvät rajat ylittävään maksuliikenteeseen, erityisesti ETA-alueen ulkopuolisten maiden kanssa käytävään rahaliikenteeseen, suuriin transaktiovolyymeihin sekä maiden välisiin eroihin lainsäädännössä, valvonnassa ja korruption tasossa. Lisäksi kirjeenvaihtajapankkisuhteet muodostavat erityisen riskialttiin kokonaisuuden rajat ylittävän maksuliikenteen ja puutteellisen läpinäkyvyyden vuoksi.

Riskejä lisää myös kansainväliseen kauppaan liittyvä toiminta, jonka yhteydessä on tunnistettu pakotteiden kiertämistä. Asiakastietojen päivittämissykliä voivat joissakin tapauksissa olla liian harvoin suhteessa pakoteriskeihin, ja asiakkaiden puutteellinen tietoisuus pakotteista voi edesauttaa niiden kiertämistä.

Merkittäväksi kehityssuunnaksi tunnistetaan digipankkitoimijoiden yleistymisen. Täysin digitaalisiin palvelumalleihin liittyvä haasteita asiakkaan tuntemisessa ja henkilöllisyyden luotettavassa todentamisessa. Toiminnan nopeus ja etäasiointi lisäävät riskiä siitä, että prosessien heikkouksia tai tietoturva-aukkoja hyödynnetään rahanpesussa.

Lisäksi sektorilla tunnistetaan petosrikollisuuteen liittyviä riskejä, joissa luottolaitosten palveluja hyödynnetään esimerkiksi rikollisten ylläpitämien, pankkipalveluja jäljittelevien verkkosivustojen kautta.

Haavoittuvuuksia liittyy erityisesti asiakkaan tuntemisen prosesseihin. Riskiperusteinen lähestymistapa voi käytännössä johtaa tietojen kaavamaiseen päivittämiseen ilman riittävää huomiota asiakkaan toiminnan muutoksiin. Korkeariskisten asiakkaiden tehostetussa tuntemisessa on havaittu puutteita, ja jatkuvassa seurannassa asiakkaan riskiaseman muutoksia ei aina tunnisteta ajoissa.

Riskianalyysin perusteella on havaintoja siitä, että sektoria hyödyntäviä rahanpesurikollisia on tunnistettu jonkin verran. Uhkatason voi vaikuttaa markkinoiden vahva kansainvälinen luonne ja siten mahdollinen rikollisten

toimijoiden määrän mahdollinen lisääntyminen. Rikollisten näkökulmasta sektorin hyödyntäminen rahanpesun rahoittamiseen rahanpesuun on houkuttelevaa, koska toimintaan liittyy ainoastaan kohtalaisesti kustannuksia.

Vaikka rahanpesuriskit korostuvat rajat ylittävässä toiminnassa, myös kotimaista rikoshyötyä on tunnistettu kerrostettavan ja integroitavan luottolaitosten palveluiden kautta esimerkiksi yritys- ja yksityistilien avulla.

Uhat

Merkittävänä uhkana nähdään **digipankkitoimijat**. Ilman omaa konttoriverkostoa digitaalisissa kanavissa toimivat digipankit ovat yleistyneet myös Suomessa. Pelkästään verkossa toimivat digipankkitoimijat kohtaavat uudenlaisia haasteita asiakkaan tuntemisessa ja henkilöllisyyden todentamisessa, koska asiakasta ei kohdata henkilökohtaisesti ja kaikki tapahtuu virtuaalisesti. Toisaalta digipankkitoimijat markkinoivat aktiivisesti sitä, että niiden palveluiden etuina ovat nopeus ja virtuaalisuus sekä se, ettei henkilön tarvitse henkilökohtaisesti tulla paikan päälle todentamaan henkilöllisyyttään. Nämä edellä mainitut virtuaaliset menettelyt tuovat asiakkaalle helppoa ja nopeaa asiointia, mutta jos asiakkaan tunnistamiseen tai prosessiin mahtuu virhe tai tietoturva-aukko, on riskinä se, että rikolliset tunnistavat haavoittuvuudet ja hyödyntävät digipankkien palveluita rahanpesussa.

Kohtalaisena uhkana on tunnistettu **petokset**, joita esiintyy luottolaitokset -sektorilla. Luottolaitoksien palveluita on tunnistettu hyödynnettävän petosten tekemisessä esimerkiksi peittämällä rikollinen sivusto legitiimiltä vaikuttavan pankin sivustoksi. Lisäksi sektoria on tunnistettu hyödynnettävän petosvarojen siirtämisessä. Vuonna 2025 pankit onnistuivat estämään tai palauttamaan 75,5 miljoonaa euroa huijattuja maksuja, joka on noin puolet tunnistettujen huijausyritysten kokonaissummasta.³⁰²

Kansainväliseen kauppaan liittyvät toiminnot nähdään rahanpesun kohtalaisena uhkana. Pakotteiden kiertämistä on tunnistettu tapahtuvan erityisesti kansainvälisen kaupan kautta. Luottolaitokset -sektorilla tuntemistietojen päivittämissykli on todettu olevan joissakin tapauksissa liian pitkä. Sektorin toimijoiden tulisi huomioida, että pakotenäkökulmasta tarve tuntemistietojen tarkasteluun voi olla tiheämpi kuin rahanpesun- ja terrorismin rahoittamisen

302 Finanssiala Ry. Suomalaisilta yritettiin huijata 148 miljoonaa euroa vuonna 2025 – Pankit saivat estettyä tai palautettua yli puolet rikollisille menossa olleista maksuista, viitattu 15.4.2026.

estämiseen osalta. Luottolaitosten asiakkaiden ymmärtämättömyys sekä tietämättömyys pakotteisiin liittyen voi olla osa pakotteiden kiertämiseen liittyvää uhkaa.

Luottolaitokset -sektorilla on havaittu kohtalaisena uhkana **haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden hyväksikäyttö ja somealustojen hyödyntäminen rahanpesussa**. Haavoittuvassa asemassa olevia nuoria henkilöitä saatetaan hyödyntää tekemään tilisiirtoja, joihin liittyy rahanpesua. Henkilöt voivat olla hyvinkin osaavia teknologisesti, mutta heidän tietoisuutensa riskeistä voi olla vajavaista, jolloin tällaisia henkilöitä saatetaan käyttää hyväksi bulvaaneina rahanpesussa.

Haavoittuvuudet

Jo edellä pakotteiden ja kansainvälisen kaupan riskin osalta tunnistetaan haaste asiakkaan tuntemisen osalta. **Asiakkaan tuntemisen prosessit** kokonaisuudessaan on tunnistettu kohtalaisesti merkittävänä haavoittuvuutena mukaan lukien käteisvarojen alkuperän ja käyttötarkoituksen selvittäminen. Korkeariskisten asiakkaiden tehostetun tuntemisen prosessissa on havaittu olevan puutteita sektorilla, ja se saattaa houkutelaa rikollisia toimijoita. Riskiperusteinen kehikko voi ohjata asiakkaan tuntemistietojen kaavamaiseen päivittämiseen ilman, että kiinnitetään huomioita poikkeaviin tapahtumiin. Asiakkaan tilanteen muuttumista ei välttämättä huomata jatkuvassa seurannassa tai monitoroinnissa. Tällöin kaikkia asiakkaaseen liittyviä riskejä ei välttämättä havaita, vaan asiakas voi jäädä matalampaan riskiluokkaan perusteettomasti.

Luottolaitokset -sektorilla **etäasioinnista** on muodostunut vakiintunut tapa asioida. Asiakkaat tavoittavat palvelut etäasioinnin avulla, mikä kasvattaa asiakaskunnan kansainvälistä laajuutta. Luottolaitosten etäasiointi muodostaakin kohtalaisen haavoittuvuuden, koska etäasioinnissa on tunnistettu haasteita henkilön luotettavaan todentamiseen. Etäasioinnissa saatetaan liiaksi luottaa vahvoihin tunnistusmenetelmiin, jotka voivat olla haavoittuvaisia ja niitä on tunnistettu käytettävän myös väärin perustein. Verkkomaksamisen turvallisuuden ja asiakkaan vahvaa tunnistamista koskevien teknisten ratkaisujen tuleekin jatkossa vastata yhä paremmin uusiin sähköisen maksamisen turvallisuusuhkiin.

Merkittävänä haavoittuvuutena on **rajat ylittävän toiminnan valvonta**. Epäilyttävien liiketoimia koskevat ilmoitukset saavuttavat vain sen maan rahanpesun selvittelykeskuksen, johon toimija on rekisteröitynyt. Luottolaitosten kohdalla havaitaan **kansainvälisten maksujenvälityspalveluiden** käyttöä, mikä on arvioitu kohtalaiseksi haavoittuvuudeksi. Kansainvälisten maksujenvälityspalveluiden

käytössä kolmansien osapuolten läpinäkymättömyys kansallisille luottolaitoksille aiheuttaa riskiä. Myös **ulkomailta tulevien varojen alkuperän selvittämiseen liittyvät haasteet** on todettu kohtalaiseksi haavoittuvuudeksi. Varojen siirtoihin liittyvää tunnistamistyötä haastaa kohtalaiseksi arvioitu haavoittuvuus, joka liittyy **bulvaanien ja muulien käyttöön** sekä toimeksiantojen maksajien tunnistamiseen. Kun rahansiirto- tai maksutoimeksianto tulee kolmannelta osapuolelta tai monimutkaisten rahoitusjärjestelyiden kautta, on todellisen tai oikean maksajatahon tunnistaminen vaikeaa. **Kansainväliset yhteydet** on tunnistettu merkittäväksi haavoittuvuudeksi luottolaitokset -sektorilla. Kansainvälinen maksuliikenne, sen nopeus ja hyödyntäminen rahanpesuun sekä suuret transaktiovolyymit ETA-alueen ulkopuolisten maiden kanssa muodostavat merkittävän haavoittuvuuden luottolaitos sektorille. Uhkana nähdään ennen kaikkea kolmansien maiden eroavaisuudet suhteessa Suomeen liittyen lainsäädäntöön, valvontaan ja korruptioon. Edellä mainittujen eroavaisuuksien nähdään kasvattavan uhkaa mahdolliseen rahanpesun hyödyntämiseen sektorilla. Kansainvälisiin yhteyksiin liittyvät myös kirjeenvaihtajapankkisuhteet, jotka on tunnistettu mahdollisesti muodostavan rahanpesuriskin erityisesti rajat ylittävän maksuliikenteen, suurten transaktiovolyymien sekä puutteellisen läpinäkyvyyden vuoksi.

Seuraukset

Seurauksien arviointiin kohdistuva analyysi perustuu useaan eri seikkaan, kuten sektorin soveltuvuuteen, yhteiskunnallisiin sekä taloudellisiin vaikutuksiin. Luottolaitoksien katsotaan soveltuvan hyvin käytettäväksi rahanpesuun ja se voikin olla merkittävässä roolissa laajamittaisissa rahanpesuskenaarioissa ja -tapauksissa. Sektorin vaikuttavuuden osalta on arvioitu, että käytettäessä sektoria rahanpesuun, voi sillä olla yhteiskuntaan laajasti vaikuttavia kielteisiä seurauksia, jotka voivat syntyä myös sektorin ulkopuolella ja vaikuttaa esimerkiksi muiden ilmoitusvelvollisten toimintaan negatiivisesti. Luottolaitokset erityisesti ovat laajasti käytössä myös muiden ilmoitusvelvollisten liiketoimintaa, jolloin niiden hyödyntäminen rahanpesussa siitä johtuvine seurauksineen myös vaikuttavat muiden ilmoitusvelvollisten toimintaan.

Luottolaitosten taloudellinen vaikuttavuus yhteiskunnassa on merkittävä ja niiden liikevaihto on noin 39,4 miljardia euroa. On kuitenkin huomioitava, että sektorin liikevaihto suhteessa rahoitusmarkkinoihin kasvattaa sektorin seurausten vaikuttavuutta. Edellä kuvatut sektorin ominaispiirteet huomioiden sekä sektoriin kohdistuvan riskianalyysin perusteella luottolaitokset sektorin seuraukset ovat **merkittäväällä** tasolla.

Modus operandi

Mahdollisena skenaariona sektorilla nähdään **virtuaalisten IBAN-tilien käyttö**. Virtuaaliset IBAN-tilit (vIBAN-tilit) voidaan luoda nopeasti ja vaivattomasti ja niitä voidaan hyödyntää esimerkiksi varojen alkuperän häivyttämisessä. Pankin myöntäminä viitenumeroina vIBAN-tilit mahdollistavat saapuvien transaktioiden uudelleenohjauksen tavanomaiselle IBAN-tilille. vIBAN-tilin loppukäyttäjällä voi siten olla useita yksilöityjä vIBAN-tiliä, jotka uudelleenohjaavat ja keskittävät kaikki maksut yhdelle perinteiselle pankkitilille.

4.2.5 Muu luotonanto

4.2.5.1 Toimintaympäristö

Muu luotonanto -sektoriin kuuluu useita rahoitukseen ja luotonantoon liittyviä toimijoita. Rahanpesulain mukaisia sektorin valvoja ovat Finanssivalvonta ja Lupa- ja valvontavirasto. Sektorin rahanpesulain mukaisiin ilmoitusvelvollisiin kuuluvat:

Toimija	Ilmoitusvelvollisten määrä ³⁰³	Valvoja
Asuntoluotonvälittäjä ³⁰⁴	3 toimijaa	Finanssivalvonta
Kuluttajaluottojen myöntäjät ja vertaislainan välittäjä ³⁰⁵	27 toimijaa	Finanssivalvonta
Rahoituspalvelujen tarjoajat	85 toimijaa (joista 75 päätoimisia)	Lupa- ja valvontavirasto

Sektorin suurin toimijaryhmä yritysten lukumäärän mukaisesti on rahoituspalvelut. Rahoituspalveluja tarjoavia yrityksiä valvoo Lupa- ja valvontavirasto, ja niihin kuuluvat muun muassa kuluttajaluotonmyöntäjiä, rahoitusleasingia tarjoavat sekä

303 Finanssivalvonnan ja Etelä-Suomen aluehallintoviraston riskiarviotyöhön toimittamat tiedot. Finanssivalvonnan valvottavien toimijoiden lukumäärät on haettu 31.12.2024. Etelä-Suomen aluehallintotilaston valvottavien toimijoiden lukumäärät on haettu 6.2.2025.

304 Asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjistä annetussa laissa (852/2016) tarkoitetut suomalaiset luotonvälittäjät ja ulkomaisen luotonvälittäjän Suomessa toimivat sivuliikkeet.

305 Laki eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä (186/2023), Kuluttajansuojalaki (38/1978) luvut 7 ja 7a.

muuta rahoitustoimintaa tai takaustoimintaa harjoittavat. Lokakuussa 2025 Lupa- ja valvontaviraston ylläpitämässä rahanpesun valvontarekisterissä oli 80 päätoimista ja 11 sivutoimista rahoituspalveluyritystä.³⁰⁶ Vuonna 2025 rahoituspalveluja tarjoavat tekivät 199 epäilyttävän liiketoimen ilmoitusta rahanpesun selvittelykeskukselle. Vuonna 2024 rahoituspalveluja tarjoavat tekivät 302 ilmoitusta.³⁰⁷

Kuluttajaluottojen myöntäjillä tarkoitetaan elinkeinonharjoittajia, jotka myöntävä kuluttajansuojalain (38/1987) 7 tai 7a luvun tarkoittamia kuluttajaluottoja eli luottoa, jonka luotonantaja myöntää kuluttajalle lainana, maksunlykkäyksenä tai muun vastaavana taloudellisena järjestelyinä. Vertaislainan välittäjillä tarkoitetaan elinkeinonharjoittajia, jotka välittävät kuluttajille luottoa, jonka myöntäjä on jokin muu kuin kuluttajansuojalain 7 tai 7a luvussa tarkoitettu luotonantaja. Kuluttajaluottojen myöntäjien ja vertaislainan välittäjien on ilmoitettava Finanssivalvonnan ylläpitämään luotonantaja- ja vertaislainanvälittäjärekisteriin.³⁰⁸ Rekisteriin oli lokakuussa 2025 rekisteröity 27 yritystä. Näillä kaikilla oli oikeus myöntää kuluttajaluottoja ja kolmella lisäksi oikeus välittää vertaislainoja.³⁰⁹

Asuntoluotonvälittäjillä tarkoitetaan palveluntarjoajia, jotka tarjoavat asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välitystä tai niihin liittyviä neuvontapalveluita. Asuntoluotonvälittäjät esittelevät tai tarjoavat korvausta vastaan jonkin luotonantajan luottosopimuksia, jotka liittyvät asunto-omaisuuteen. Ne voivat myös muutoin avustaa kuluttajia tällaisten luottosopimusten tekemisessä ja tehdä luottosopimuksen kuluttajan kanssa luotonantajan puolesta. Asuntoluotonvälittäjien on ilmoitettava Finanssivalvonnan ylläpitämään asuntoluotonvälittäjärekisteriin.³¹⁰ Vuonna 2025 asuntoluotonvälittäjät tekivät alle viisi epäilyttävän liiketoimen ilmoitusta rahanpesun selvittelykeskukselle. Myös vuonna 2024 asuntoluotonvälittäjät tekivät alle viisi ilmoitusta rahanpesun selvittelykeskukselle. Muu luotonanto -sektorin toimintaympäristöä koskevia yksityiskohtia on kuvattu liitteessä 4.

306 Etelä-Suomen aluehallintoviraston riskiarviotyöhön toimittamat tiedot

307 Rahanpesun selvittelykeskus 2025f, s. 12.

308 Laki eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä (186/2023) 4 §.

309 Finanssivalvonnan riskiarviotyöhön toimittamat tiedot

310 Finanssivalvonta: Asuntoluotonvälittäjät, viitattu 22.8.2025.

4.2.5.2 Rahanpesun riskit

Muihin luotonantajiin kohdistuvan kokonaisriskin taso on 2 eli **kohtalaisesti merkittävä**. Arviointiin on osallistunut yhteensä 63 asiantuntijaa sekä julkiselta että yksityiseltä sektorilta.

Muu luotonanto on sektorina yhdistetty useammasta eri ilmoitusvelvollisen ryhmästä ja onkin siksi monimuotoinen koostuen useista erilaisista luotonantajista. Rahoituspalveluiden tarjoajat muodostavat sektorin suurimman yksittäisen ilmoitusvelvollisten ryhmän. Rahoituspalveluiden tarjoajat tarjoavat usein lyhytaikaisia ja matalamman arvon, mutta korkeamman koron lainoja, minkä vuoksi niitä voidaan hyödyntää yksittäisissä rahanpesutapauksissa. Muu luotonanto -sektoriin kohdistuukin korkeampi riski varojen perusteettomaan nostamiseen ilman aikomusta maksaa takaisin, kuin puhtaasti varojen kierrättämisen instrumenttina.

Sektorin keskeisimmät riskit kohdistuvat bulvaanien käyttämiseen, mihin vaikuttaa erityisesti luotonsaannin helppous, etäasiointi ja asiakkaan tuntemisen pinnallisuus. Etäasioinnissa luotetaan vahvaan tunnistamiseen, mutta käytännössä muut luotonanto -sektorin toimijoilla on rajalliset mahdollisuudet varmistua siitä, kuka tosiasiallisesti suorittaa tunnistamistoimet. Elektronisten ja biometristen tunnisteiden väärinkäyttö lisää tätä riskiä.

Riskejä lisää myös sektorin rakenteellinen pirstaloituminen. Pankkien luotonannon kiristytessä muun luotonannon toimijat voivat hakea rahoitusta pienemmiltä ja epävakaammilta rahoittajilta, jolloin alkupääoman alkuperää voi olla vaikea selvittää tai varmentaa. Lisäksi lainapäätösten pitkälti automatisoitu luonne lisää haavoittuvuutta, sillä automatisoituihin prosesseihin voidaan syöttää virheellisiä tietoja helpommin verrattuna manuaaliseen harkintaan perustuviin päätöksiin.

Valvonnan ja riskien hallinnan näkökulmasta keskeisiä haavoittuvuuksia ovat puutteellinen tiedonvaihto viranomaisten ja yksityisen sektorin välillä sekä luotonantajien keskinäinen rajallinen tietojen vaihtaminen. Tiedonvaihdon tehostaminen voisi mahdollistaa useita toimijoita hyödyntävien rikollisten tunnistamisen aiempaa varhaisemmassa vaiheessa.

Rahanpesun havaitsemista vaikeuttavat erityisesti maksuliikenteeseen liittyvät rajoitteet, sillä sektorilla on haastavaa tunnistaa kolmannen osapuolen maksuja, todellisia maksajia sekä rahanpalautusten tilinhaltijoita. Tämä heikentää kokonaiskuvaa rahavirroista ja varojen tosiasiallisesta liikkumisesta.

Seurausten osalta muu luotonanto -sektori ei lähtökohtaisesti ole ensisijainen alusta laajamittaiselle rahanpesulle, mutta sektoriin kohdistuu kuitenkin kohtalaisesti merkittävä rahanpesun riski. Sektoria hyödyntäviä rikollisia ei ole tunnistettu riskianalyyssissä. Rikollisten näkökulmasta sektorin hyödyntäminen rahanpesuun on houkuttelevaa, koska toimintaan liittyy ainoastaan kohtalaisesti kustannuksia.

Uhat

Muu luotonanto -sektorilla on tunnistettu kohtalaiseksi uhaksi **bulvaanien käyttö**. Bulvaanien käytöllä tarkoitetaan sitä, että tapahtuman taustalla on todellisuudessa jokin muu henkilö kuin henkilö, joka on tunnistettu, ja jonka nimissä esimerkiksi luotto nostetaan. Luoton noston avulla saadut varat päätyvät yleensä kuitenkin tälle todelliselle hyötyjälle, jonka henkilöllisyys ei tapahtumassa luotonantajalle selviä eikä henkilöä voida siten tunnistaa. Asiakkaan tuntemisen pinnallisuus, luotonsaannin helppous sekä **etäasiointi** vaikuttavat siihen, miten bulvaaneja hyödynnetään sektorilla. Etäasioinnin osalta on tunnistettu, että sektorilla luotetaan vahvaan tunnistamiseen. Etäasiointiin liittyy kuitenkin riskejä, sillä etätunnistamisessa ei ole näkymää siihen, kuka todellisuudessa tekee tunnistamistoimet. Sähköiset ja biometriset tunnisteet voivatkin päätyä väärän henkilön haltuun ja käyttöön.

Kohtalaisena uhkana on havaittu muun luotonanto -sektorin **jakautuminen** yhä enemmän. Sektorilla on viitteitä tilanteesta, jossa pankkien lainananto on tiukentunut, jolloin muu luotonanto -sektorin toimijat esimerkiksi pikavippien myöntäjät, lainatalot ja yritysluottojen antajat siirtyvät hakemaan pääomaa muilta pienemmiltä ja epävakammilta toimijoilta. Tällöin alkupääomaa voi olla vaikea selvittää ja se voi olla myös lähtöisin lähteistä, joiden lainmukaisuutta ei voida tunnistaa tai varmentaa.

Haavoittuvuudet

Teknologian hyväksikäyttö on havaittu kohtalaiseksi haavoittuvuudeksi muu luotonanto -sektorilla, koska lainapäätökset ovat pitkälti automatisoituja. Havaintojen mukaan automatisoituihin lainapäätöksiin on suurempi mahdollisuus sisällyttää virheellisiä tietoja kuin tilanteessa, jossa luonnollinen henkilö tekisi arvioinnin ja lainapäätöksen.

Kohtalaisesti merkittävänä haavoittuvuutena on tunnistettu sektorilla **tiedonvaihdon puute viranomaisten ja yksityisen sektorin välillä**. Erityisesti sektorilla on tunnistettu, ettei tietoa siirry tarpeeksi viranomaisilta yksityisen sektorin toimijoille. Puutteellista tiedonvaihtoa on tunnistettu myös yksityisen

sektorin sisällä, jolloin tieto luotonantajien välillä ei vaihdu tarpeeksi tehokkaasti. Jos tietoa pystyttäisiin tehokkaammin jakamaan luotonantajien välillä, saatettaisiin sillä pystyä estämään rahanpesua tehokkaammin. Esimerkiksi rikollinen toimija, joka hyödyntää useita eri luottolaitoksia, voitaisiin tunnistaa tunnistettujen tietojen jakamisella yksityisen sektorin toimijoiden välillä, ja siten estää rikolliset tai epäilyttäviin liiketoimiin liittyvät toimet.

Sektorilla tunnistetaan kohtalaisesti merkittävänä haavoittuvuutena **valvojen riittämättömät resurssit**. Koska resurssien riittämättömyys tunnistetaan sektorilla, on sillä myös luonnollisesti merkitystä edellä esitettyyn aikaisempaan haavoittuvuuteen liittyen tiedonvaihdon puutteisiin. Muu luotonanto -sektorilla tunnistetaan kohtalaisesti merkittävänä haavoittuvuutena **maksuliikenne**, koska sektorilla on haastavaa havaita kolmannen osapuolen maksuja ja maksajan yksilöintitietoja. Rahoituslaitokset eivät pysty myöskään havaitsemaan tilinhaltijatietoja, joihin rahanpalautuksia osoitetaan.

Seuraukset

Seurauksien arviointiin kohdistuva analyysi perustuu useaan eri seikkaan, kuten sektorin soveltuvuuteen, yhteiskunnallisiin sekä taloudellisiin vaikutuksiin. Muu luotonanto -sektorin tunnistetaan soveltuvan tiettyjen olosuhteiden vallitessa myös laajamittaisempaan rahanpesuun, vaikka sektoria ei kuitenkaan nähdä laajamittaisten rahanpesuskenaarioiden näkökulmasta ensisijaisena vaihtoehtona. Kuitenkin esimerkiksi palveluiden helppo saatavuus ja puutteelliset asiakkaan tuntemisen prosessit voivat houkuttaa rikollisia hyödyntämään sektoria rahanpesussa. Rahanpesuskenaarioiden toteutumisen arvioidaan aiheuttavan koko sektoriin kohdistuvia negatiivisia vaikutuksia, mutta vaikutuksien ei katsottu ulottuvan yhteiskunnallisesti merkittäviin rakenteisiin tai muihin ilmoitusvelvollisiin. Edellä mainittujen mahdollisten rahanpesutapausten paljastuminen heikentää kuitenkin luottamusta sektorin toimintaan ja sen mekanismeihin, altistaen sitä myös rikollisten käyttöön.

Taloudellisesta näkökulmasta muu luotonanto -sektori on kohtalaisen merkittävä. Sektorin liikevaihto on 1,9 miljardia, mutta kokonaisuutena sektorilla toimii yli sata ilmoitusvelvollista. Edellä kuvatut sektorin ominaispiirteet huomioiden sekä sektoriin kohdistuvan riskianalyysin perusteella muu luotonanto -sektorin seuraukset ovat **kohtalaisesti merkittävällä** tasolla.

4.2.6 Pääomamarkkinat

4.2.6.1 Toimintaympäristö

Pääomamarkkinat sektorina pitää sisällään useita rahoitusalan toimijoita (liite 4). Rahanpesulain mukaisia sektorin valvoja ovat Finanssivalvonta³¹¹ ja Lupa- ja valvontavirasto. Sektorin ilmoitusvelvollisiin rahanpesulain näkökulmasta kuuluvat:

Toimija	Ilmoitusvelvollisten määrä ³¹²	Valvoja
Rahastoyhtiöt ³¹³	22 toimijaa	Finanssivalvonta
Sijoituspalveluyritykset ³¹⁴	50 toimijaa	Finanssivalvonta
Sijoituspalveluiden oheispalvelujen tarjoajat ³¹⁵	15 toimijaa (joista päätoimisia 6)	Lupa- ja valvontavirasto
Vaihtoehtorahaston hoitaja ³¹⁶	121 toimijaa	Finanssivalvonta
Arvopaperikeskus ³¹⁷	1 toimija	Finanssivalvonta

311 Finanssivalvonta ylläpitää myös rekisteriä luvattomia palveluntarjoajia koskevista varoituksista. Kyseessä on päivittyvä lista palveluntarjoajista, joiden toiminnassa on huomautettavaa tai valvojalla on epäily toiminnasta ilman toimilupaa. Vuoden 2025 elokuussa rekisterissä oli 226 yritystä, joista suurimman osan epäillään tarjoavan sijoituspalvelua Suomeen ilman asianmukaista toimilupaa. Muita syitä rekisteriin päätymiselle on ollut muun muassa epäily siitä, että kyseinen yritys on huijaus. Ks. Finanssivalvonta: Luvattomia palveluntarjoajia koskevat varoitukset, viitattu 22.8.2025.

312 Finanssivalvonnan ja Etelä-Suomen aluehallintoviraston riskiarviotyöhön toimittamat tilastot.

313 Sijoitusrahastolaissa (213/2019) tarkoitettujen rahastoyhtiöiden luku sisältää myös sivuliikkeet ja rahastoyhtiöt, joilla on vaihtoehtorahastojen hoitajista annettu laissa (162/2014) tarkoitettu vaihtoehtorahastojen hoitajan toimilupa.

314 Sijoituspalvelulaissa (747/2012) tarkoitettujen sijoituspalveluyritysten (sis. sivuliikkeiden) talletuspankit eivät sisälly lukuun.

315 Sijoituspalvelulain (747/2012) 2 luvun 3 §:n 1 momentin 1–8 kohdassa tarkoitettua sijoituspalveluiden oheispalvelua liike- tai ammattitoimintana tarjoavat.

316 Sellaiset vaihtoehtorahastojen hoitajat, joille on myönnetty vaihtoehtorahastojen hoitajista annettu laissa (162/2014) tarkoitettu vaihtoehtorahastojen hoitajan toimilupa, sekä mainituissa laissa tarkoitettujen rekisteröitymisvelvollisten vaihtoehtorahastojen hoitajat ja sivuliikkeet. Toimijoista 20 on toimiluvallisia, 98 rekisteröityneitä ja 3 sivuliikkeitä.

317 Arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annettu laissa (348/2017) tarkoitettujen arvopaperikeskukset mukaan lukien sen perustama kirjausrahasto ja selvitysrahasto.

Sektorin lukumäärältään suurin toimijaryhmä ovat vaihtoehtorahastojen hoitajat. Myös rahastoyhtiöillä on usein vaihtoehtorahastojen hoitajan toimilupa. Vaihtoehtorahastolla tarkoitetaan yhteisöä tai muuta yhteistä sijoittamista, jossa varoja hankitaan useilta sijoittajilta ja sijoitetaan määritellyn sijoituspolitiikan mukaisesti sijoittajien eduksi. Vaihtoehtorahaston hoitajien toimenkuva pitää sisällään salkunhoitoa ja riskienhallinnan harjoittamista.³¹⁸ Vaihtoehtorahastojen hoitajat voidaan Suomessa jakaa toimiluvallisiin ja rekisteröityneisiin vaihtoehtorahastojen hoitajiin. Toimiluvallisten vaihtoehtorahastojen hoitajien rahastoilla tulee olla säilytysyhteisö. Markkina koostuu sekä varainhoitokonserneista, että yksittäisistä, itsenäisistä yhtiöistä, jotka tyypillisesti keskittyvät yhteen tai useampaan sijoitusstrategiaan. Vaihtoehtorahastojen nettoarvossa laskettu markkinaosuus oli elokuussa 2025 8 % kotimaisesta rahastosektorista. Suurin sijoittajasektori vaihtoehtorahastoille on toiset rahastot, jotka omistavat kolmasosan vaihtoeh-torahastojen nettoarvosta. Yritykset, vakuutusyhtiöt ja työeläkelaitokset omistavat kaikki 15 prosentin osuuksia, säätiöt 10 prosenttia. Kotitaloudet ovat pieni sijoittajasektori vaihtoehtorahastoissa alle kolmen prosentin osuudella.³¹⁹

Toinen sektorin suuri toimijakategoria ovat sijoituspalvelua tarjoavat toimijat. Sijoituspalveluita tarjoavat Suomessa sekä sijoituspalveluyritykset että luottolaitokset. Sijoituspalveluiden tarjonta vähittäisasiakkaille (kotitaloudet ja yksityishenkilöt) on keskittynyt luottolaitoksiin, joiden päivittäispankkipalveluasiakkailta on matalampi kynnys käyttää oman pankkinsa sijoituspalvelutarjontaa kuin hankkia niitä toiselta palveluntarjoajalta. Sijoituspalveluyritysten asiakaskunta on hajanaista, mutta keskittyy varakkaisiin yksityishenkilöihin ja instituutioihin omaisuudenhoidossa sekä yrityksiin rahoitusratkaisu- ja kannustinliiketoiminnassa. Lokakuussa 2025 Suomessa oli 44 sijoituspalveluyritystä, joiden lisäksi 100 luottolaitosta tarjosi sijoituspalveluita. Useimmat näistä luottolaitoksista kuuluivat luottolaitosryhmään.³²⁰

Sijoituspalveluiden oheispalveluilla tarkoitetaan Lupa- ja valvontaviraston valvomia toimijoita, jotka tarjoavat ammatti- tai liiketoimintana sijoituspalvelulain (747/2012) 2 luvun 3 §:n 1 momentin 1–8 kohdassa tarkoitettuja palveluja. Näihin lukeutuu sijoituspalveluun liittyvien luottojen myöntäminen, eräitä yritysjärjestelyjä koskevien neuvontapalveluiden antaminen, sijoituspalveluun liittyvän valuuttapalvelun antaminen, rahoitusvälineillä käytävään kauppaan

318 Finanssivalvonta: Vaihtoehtorahastojen hoitajat, viitattu 22.8.2025.

319 Finanssivalvonnan riskiarviotyöhön toimittamat tiedot

320 Finanssivalvonnan riskiarviotyöhön toimittamat tiedot

liittyvien yleisten suositusten tuottaminen, rahoitusvälineiden liikkeellelaskun takaamisen liittyvien palveluiden tarjoaminen, rahoitusvälineiden säilyttäminen ja hoito asiakkaan lukuun eräin ehdoin sekä muu näihin verrattava toiminta. Sijoituspalveluiden oheispalvelua voi olla myös edellä lueteltujen palvelujen tarjoaminen johdannaissovimusten kohde-etuuksilla eräin ehdoin. Lokakuussa 2025 Valvonta- ja lupaviraston ylläpitämään rahanpesun valvontarekisteriin oli rekisteröityneenä kuusi päätoimista sijoituspalveluiden oheispalveluiden tarjoajaa.

Arvopaperikeskuksella tarkoitetaan osakeyhtiötä, joka hoitaa koko arvo-osuusjärjestelmään liittyviä yleisiä tehtäviä. Arvopaperikeskuksen toiminta on luvanvaraista ja toimiluvan myöntää valtiovarainministeriö. Laki arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta (348/2017, 12 §) velvoittaa arvopaperikeskusta varmistamaan arvo-osuusjärjestelmässä olevien tietojen säilyminen myös poikkeusoloissa.

Pääomamarkkinasektorilla tehtiin yhteensä 28 epäilyttävän liiketoimen ilmoitusta rahanpesun selvittelykeskukselle vuonna 2025. Sektorilla tehtiin yhteensä 17 ilmoitusta vuonna 2024. Suurin osa ilmoituksista oli sijoituspalveluyritysten tekemiä molempina vuosina.³²¹ Pääomamarkkinat -sektorin toimintaympäristöä koskevia yksityiskohtia on kuvattu liitteessä 4.

Joukkorahoitusalojen erityisriskit

Pääomamarkkinoiden merkittävin rahanpesun ja terrorismin uhka muodostuu sellaisten joukkorahoitusalojen ympärille, joiden liiketoimintamalli perustuu listaamattomien yritysten osake- ja lainaperusteiseen rahoitukseen ilman uuden EU-joukkorahoitusasetuksen (2021/1503) mukaista tiukkaa valvontaa ja toimilupaa.

Toimijat, joiden kautta kulkee pääomavirtoja, tai joiden valvontarakenteet ovat sääntelymuutoksen myötä rapautuneet, muodostavat kriittisen haavoittuvuuden seuraavista syistä:

321 Rahanpesun selvittelykeskus

- Asiakkaan tuntemisen (KYC) puutteet jälkimarkkinoilla: kun alusta ei enää aktiivisesti päivitä tuntemistietoja tai valvo transaktioita, se tarjoaa väylän peitellylle varainsiirrolle, jossa varojen todellinen alkuperä ja tosiasialliset edunsaajat jäävät hämäräksi.
- Monimutkaiset rahoitusrakenteet: liiketoimintamalli, jossa yhdistetään useita satoja piensijoittajia ja listaamattomia kohdeyhtiöitä, mahdollistaa varojen pirstaloinnin ("smurfing"), mikä vaikeuttaa rahanpesun selvittelykeskuksen kykyä havaita laajempia rikollisia kokonaisuuksia.
- Valvonnan katvealue: siirtymäaikana ja toiminnan hiipuesssa alustat saattavat pudota valvonnan ulkopuolelle, jolloin epäilyttävien liiketoimien ilmoitusvelvollisuus ei toteudu, vaikka alusta hallinnoisi edelleen merkittäviä pääomamääriä. Tämä yhdistelmä nostaa tämän segmentin pääomamarkkinoiden korkeimpaan riskiluokkaan.

4.2.6.2 Rahanpesun riskit

Pääomamarkkinoihin kohdistuvan kokonaisriskin taso on 2 eli **kohtalaisesti merkittävä**. Arviointiin on osallistunut yhteensä 60 asiantuntijaa sekä julkiselta että yksityiseltä sektorilta.

Pääomamarkkinat-sektori koostuu useista pienemmistä ilmoitusvelvollisten ryhmistä. Pääomamarkkinoiden kautta yritykset ja eräät julkisyhteisöt saavat toimintaansa varten pääomaa sekä rahoitusta ja ylläpitävät toimintansa vaatimaa pääoma- ja rahoitusrakennetta. Sektorin sisällä riskitasoon vaikuttaa merkittävästi tarjottavat tuotteet, asiakaskunta ja markkinoiden avoimuus. Rahanpesun näkökulmasta sektori soveltuu erityisesti varojen alkuperän häivyttämiseen sekä niiden palauttamiseen laillisille markkinoille.

Pääomamarkkinat-sektorin keskeisinä uhkina tunnistetaan tekoälyn hyödyntäminen tietojen kalastelussa ja petoksissa sekä monimutkaiset yritys rakenteet, joiden avulla voidaan häivyttää todellisia omistussuhteita ja varojen alkuperää. Tekoälyavusteiset kalastelumenetelmät mahdollistavat entistä uskottavimmat huijaukset, joiden kautta saadut varat voivat olla osa erilaisia rahanpesuketjuja. Monimutkaisten yritys järjestelyiden, kuten trustien ja rahastorakenteiden, käyttö lisää riskiä erityisesti tosiasiallisten edunsaajien tunnistamisessa.

Haavoittuvuuksia ovat erityisesti maksuliikenteeseen liittyvät ominaisuudet, kuten sijoitustuotteiden nopea realisoitavuus ja suuret volyymit. Osa sijoitustuotteista mahdollistaa varojen nopean kierrättämisen ja realisoinnin, mikä voi helpottaa

rikollista alkuperää olevien varojen alkuperän häivyttämistä näennäisen sijoitustoiminnan kautta. Lisäksi maksujen palautuksiin ja korkotuottoihin liittyy riskejä, jos pääoma on alun perin hankittu laittomin keinoin.

Valvonnan ja epäilyttävien liiketoimien havaitsemisen näkökulmasta riskiä lisäävät epäilyttävien liiketoimien ilmoitusten vähäinen määrä, valvojien rajalliset resurssit sekä puutteellinen tiedonvaihto yksityisen sektorin sisällä. Kansainvälisyys muodostaa myös keskeisen haasteen, sillä ulkomaisten edunsaajien tunnistaminen ja ulkomailta tulevien varojen alkuperän selvittäminen on usein vaikeaa, erityisesti korkean riskin valtioista peräisin olevien varojen osalta. Seurauksien osalta pääomamarkkinat-sektoria ei nähdä ensisijaisena kanavana laajamittaisessa rahanpesussa.

Sektoria hyödyntäviä rikollisia ei ole tunnistettu riskianalyyssissä. Rikollisten näkökulmasta sektorin hyödyntäminen rahanpesuun on houkuttelevaa, koska toimintaan liittyy ainoastaan kohtalaisesti kustannuksia.

Uhat

Pääomamarkkinat -sektorin kohtalaisena uhkana tunnistetaan **tekoäly** ja sen avulla tehdyt tietojen kalasteluyritykset. Sektorilla tekoälyä on tunnistettu hyödynnettävän tietojen kalastelussa, ja siten tietoverkkoavusteissa petoksissa. Tekoälyn avulla tietojen kalastelu on tehokkaampaa. Esimerkiksi verkossa esiintyvät kalastelusivustot näyttävät aidoilta ja ovat näin ollen vaikeasti tunnistettavissa. Tietojen kalastelun avulla huijattuja varojen alkuperää ja alkurikosta, eli petosta pyritään häivyttämään. Näitä varoja on tunnistettu käytettävän rahanpesussa. Pääomamerkkinoilla kohtalaisen merkittävänä rahanpesun uhkana on tunnistettu **petokset** ylipäättään.

Pääomamarkkinat -sektorille on tunnusomaista **monimutkaisten yritys-rakenteiden** hyödyntäminen, mikä nähdään kohtalaisesti merkittävänä uhkana. Monimutkaisilla yritysrakenteilla ja yritysjärjestelyillä pyritään todellisten omistajuuksien häivyttämiseen muun muassa trustien ja rahastoyhtiöiden omistusrakenteissa.

Kohtalaiseksi uhaksi tunnistetaan tilanne, jossa sektorin **toimijoita on tahallisesti osallisena rikollisessa toiminnassa**. Sektorilla on tunnistettu uhkana tilanteita, joissa on mahdollista, että sektorilla toimii henkilöitä, jotka ovat osallisina laittomissa toimissa. Näiden sektorin sisällä toimivien henkilöiden avustuksella pääomamarkkinoiden palveluita voidaan hyödyntää rahanpesussa.

Haavoittuvuudet

Pääomamarkkinat -sektorilla tunnustetaan kohtalaisesti merkittävänä haavoittuvuutena **maksuliikenteeseen liittyvät haavoittuvuudet ja sijoitustuotteiden nopea realisointimahdollisuus**. Pääomamarkkinoiden haavoittuvuuksina on tunnustettu maksujen palautukset, jotka saatetaan ohjata väärälle pankkitilille ja korkoa saatetaan maksaa pääomalle, mikä on hankittu alun perin rahanpesun keinoin ja sittemmin sijoitettu tiettyyn rahoitus-instrumenttiin. Osa pääomamarkkinoiden sijoitustuotteista on luonteeltaan nopeasti realisoitavissa, mikä mahdollistaa niiden myynnin lyhyen ajan kuluessa hankinnan jälkeen. Tällaisissa tuotteissa on riski, että niitä hyödynnetään rikollista alkuperää olevien varojen alkuperän häivyttämiseen sijoitustoiminnan kautta. Finanssivalvonnan päämarkkinatoimijoiden sektorikohtaisessa riskiarviossa ³²² on todettu muun muassa seuraavasti: varojen alkuperän selvittäminen ja varsinkin niihin liittyvien lisäselvityksien hankkiminen nousi esiin puutteena. EBA:n riskitekijöitä koskevan ohjeistuksen mukaan varainhoidossa läheinen suhde asiakkaaseen helpottaa tietojen keräämistä ja täten kattavamman kuvan muodostamista asiakkaan liiketoiminnan tarkoituksesta ja luonteesta. EBA:n mukaan läheinen suhde voi kuitenkin johtaa myös eturistiriitöihin, jolloin se vahingoittaa yrityksen pyrkimyksiä hallita talousrikosriskiä. Edellä mainittu riski voi ilmetä tosiasiallisen omistuksen tai varojen alkuperän selvittämättä jättämisenä. Sijoituspalveluissa oleellista on varojen alkuperän selvittäminen ja asiakkaan toiminnan ymmärtäminen.

Kohtalaisen merkittävänä haavoittuvuutena pidetään sektorilla **epäilyttäviä liiketoimia koskevien ilmoitusten erittäin vähäistä määrää**. Lisäksi **valvojen riittämättömät resurssit sekä puutteellinen tiedonvaihto yksityisellä** sektorilla koetaan kohtalaisina haavoittuvuuksina. Resurssien niukkuus valvottavissa voi johtaa tilanteisiin, joissa epäilyttävistä liiketoimista ei raportoida, vaikka niitä sektorilla esiintyisi. Osaamisen vahvistaminen rahanpesun torjunnan osalta on keskeistä, jotta rahanpesu ja epäilyttävät liiketoimet voidaan tunnistaa tehokkaammin ja niistä voidaan ilmoittaa asianmukaisesti viranomaisille.

Kansainvälisyys on tunnustettu pääomamarkkinat -sektorilla kohtalaisesti merkittäväksi haavoittuvuudeksi, koska muun muassa ulkomaisten edunsaajien tunnistaminen on hankalaa ja **ulkomailta tulevien varojen alkuperän selvittämiseen liittyy haasteita**. Sektorilla tunnustetaan, että ulkomailta tulevien

322 Pääomamarkkinatoimijoiden rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvion yhteenveto 2023 s.9–10

varojen alkuperän selvittäminen on haastavaa eikä sitä läheskään aina pystytä aukottomasti suorittamaan. Sektorilla tunnistaan valtioiden riskisyys eli rahanpesun mahdollisuus kasvaa sen perusteella, mistä valtiosta varoja ohjataan Suomeen.

Seuraukset

Seurauksien arviointiin kohdistuva analyysi perustuu useaan eri seikkaan, kuten sektorin soveltuvuuteen, yhteiskunnallisiin sekä taloudellisiin vaikutuksiin. Pääomamarkkinat-sektorin tunnistetaan soveltuvan tiettyjen olosuhteiden vallitessa laajamittaiseen rahanpesuun, mutta sektoria ei kuitenkaan nähdä laajamittaisten rahanpesuskenaarioiden näkökulmasta ensisijaisena vaihtoehtona. Sektorilla on kuitenkin tunnistettu esimerkiksi tekoälyn ja monimutkaisten yritysrakenteiden hyödyntämistä sekä petoksien ilmenemistä. Nämä edellä mainitut seikat voivat houkuttaa rikollisia hyödyntämään sektoria rahanpesussa. Rahanpesuskenaarioiden toteutumisen arvioidaan aiheuttavan koko sektoriin kohdistuvia negatiivisia vaikutuksia, mutta vaikutuksien ei katsottu ulottuvan yhteiskunnallisesti merkittäviin rakenteisiin tai muihin ilmoitusvelvollisiin. Edellä mainittujen mahdollisten rahanpesutapausten paljastuminen heikentää kuitenkin luottamusta sektorin toimintaan ja sen mekanismeihin, altistaen sitä myös rikollisten käyttöön.

Taloudellisesta näkökulmasta pääomamarkkinat -sektori on kohtalaisen merkittävä. Sektorin liikevaihto on 1,8 miljardia, mutta kokonaisuutena sektorilla toimii yli sata ilmoitusvelvollista. Edellä kuvatut sektorin ominaispiirteet huomioiden sekä sektoriin kohdistuvan riskianalyysin perusteella pääomamarkkinat -sektorin seuraukset ovat **kohtalaisesti merkittävällä** tasolla.

4.2.7 Rahapelitoiminta

4.2.7.1 Toimintaympäristö

Manner-Suomessa sekä Ahvenenmaalla rahapelejä saa toimeenpanna vain yksinoikeustoimija. Suomessa on tällä hetkellä kaksi rahapelipalveluja tarjoavaa yksinoikeustoimijaa, joista Manner-Suomessa toimii yksi ja Ahvenanmaalla toinen. Manner-Suomessa yksinoikeudella toimiva rahapeliyhteisö saa toimeenpanna rahapelejä ainoastaan Manner-Suomessa, ja vastaavasti Ahvenanmaalla toimivan yksinoikeustoimijan oikeus toimeenpanna rahapelejä ei yllä Manner-Suomeen. Rahanpesulain nojalla Poliisihallitus valvoo Manner-Suomessa yksinoikeustoimijan

toimintaa ja rajoitetusti yhtiön asiamiesten³²³ toimintaa. Käytännössä valvontaa hoitaa Poliisihallituksen arpajaishallinto. Ahvenanmaan rahapelitoimintaa valvoo Ahvenanmaan maakuntahallinto. Rahanpesulainsäädäntöä sovelletaan seuraavasti:

- yksinoikeustoimijoiden toimintaan kokonaisuudessaan pl. lakia ei sovelleta pidettäessä raha-automaatteja käytettävänä pelikasinon ulkopuolella. Lakia sovelletaan kuitenkin, jos pelaaminen tapahtuu arpajaislain 14 §:ssä tarkoitetulla tavalla rekisteröityneeksi pelaajaksi tunnistautuneena.
- rahanpesulain 3 ja 4 luvun säännöksiä sovelletaan elinkeinonharjoittajaan ja yhteisöön, joka välittää edellä mainittujen yksinoikeustoimijoiden tarjoamiin rahapeleihin liittyviä osallistumisilmoituksia ja -maksuja, jos yksinoikeustoimija on antanut asiakkaan tunnistamisen ja ilmoituksen tekemisen elinkeinonharjoittajan tai yhteisön tehtäväksi (ns. asiamies)
- rahanpesulain 7 ja 8 lukua sovelletaan mainittujen elinkeinonharjoittajien ja yhteisöjen (ns. asiamies) valvontaan asianomaisissa luvuissa säädetyiltä osin.

Rahapeliyhteisöt kuuluvat suurimpiin ilmoittajaluokkiin pankkien ja maksunvälittäjien lisäksi. Vuonna 2025 rahapeliyhteisöt tekivät rahanpesun selvittelykeskukselle yhteensä 7 952 epäilyttävän liiketoimen ilmoitusta³²⁴. Vuonna 2024 rahapeliyhteisöt tekivät yhteensä 8 967 ilmoitusta.³²⁵ On huomattava, että suurin osa ilmoituksista oli kynnysarvoilmoituksia.

Nykyisen yksinoikeusjärjestelmän lisäksi on olemassa sen ulkopuolista rahapelaamista esimerkiksi internetissä. Rahapelaaminen yksinoikeusjärjestelmän tai Manner-Suomen tulevan toimilupajärjestelmän ulkopuolisille rahapelitoimijoille ei ole kiellettyä tällä hetkellä eikä myöskään tulevan rahapelilain myötä. Kiellettyä on kuitenkin järjestelmän ulkopuolisten rahapelien markkinointi. Lisäksi esimerkiksi laitonta rahapelitoimintaa on havaittu fyysisinä kasinoina Manner-Suomessa. Yksinoikeusjärjestelmän tai jatkossa toimilupajärjestelmän ulkopuolisen rahapelaamisen osalta on huomioitava, että rahanpesun valvontaviranomaisilla ei ole toimivaltaa valvoa sitä rahanpesun osalta.

323 Manner-Suomen rahapeliyhteisön asiamiesten myyntipaikkoja oli 4 680 vuonna 2024. Ks. Veikkaus Oy 2024, s.12.

324 Rahanpesun selvittelykeskus 2025f, s.17

325 Rahanpesun selvittelykeskus 2024a, s.12.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen toteuttaman tutkimuksen mukaan 15–74-vuotiaista Manner-Suomessa asuvista vastaajista 70 prosenttia oli pelannut rahapelejä edeltävän vuoden aikana.³²⁶

Manner-Suomi – rahapelijärjestelmän sisäinen rahapelaaminen

Rahapelien toimeenpanosta Manner-Suomessa säädetään arpajaislaissa (1047/2001).³²⁷ Manner-Suomen yksinoikeustoimijan rahapelien toimeenpanosta on lisäksi annettu valtioneuvoston asetus (1414/2016)³²⁸ ja rahapelien pelisäännöistä sisäministeriön asetus (1202/2025).³²⁹ Arpajaistoiminnan valvonnan ja sitä kautta rahapelien valvonnan tarkoituksena on muun muassa taata arpajaisiin osallistuvien oikeusturva sekä estää väärinkäytöksiä ja rikoksia.

Arpajaislaissa arpajaisilla tarkoitetaan toimintaa, johon osallistutaan vastiketta vastaan ja jossa osallistuja voi saada kokonaan tai osittain sattumaan perustuvan rahanarvoisen voiton. Mitä laissa säädetään arpajaisista, koskee myös pelikasino-toiminnan harjoittamista sekä kasinopelien, raha- ja tavaravoittoautomaattien ja muiden peliautomaattien ja pelilaitteiden pitämistä yleisön käytettävänä vastiketta vastaan siten, että pelaaja voi saada osittain tai kokonaan sattumaan perustuvan rahanarvoisen voiton.³³⁰

Arpajaislaissa säädetty rahapelaamisen yleinen ikäraja on 18 vuotta. 1.1.2024 alkaen kaikkien Manner-Suomen yksinoikeustoimijan järjestämien rahapelien pelaaminen on vaatinut rekisteröitymisen asiakkaaksi ja tunnistautumisen pelaamisen

326 Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2024, s. 3

327 Arpajaislakia uudistettiin viimeksi hankkeessa, joka asetettiin 31.1.2020. Lakimuutosesityksessä lakiin esitettiin lisättäväksi mm. säädöksiä pelaamiseen vaadittavasta pakollisesta tunnistautumisesta. Nykyinen arpajaislaki tuli voimaan 1.1.2022. Ks. HE 135/2021 vp ja Sisäministeriö: Arpajaislain uudistus, viitattu 26.3.2025.

328 Kyseisellä valtioneuvoston asetuksella säädetään myös muun muassa rahapeleihin osallistumisesta, voittojen pyöristämisestä, perimättä jääneistä voitoista, raha-automaattien ja erityisten pelisalien enimmäismäärästä sekä kasinoiden lukumäärästä. Asetuksen 11 §:n mukaan rahapeliyhtiö saa harjoittaa pelikasinotoimintaa yhdessä pelikasinossa Helsingin kaupungin alueella sekä yhdessä pelikasinossa Tampereen kaupungin alueella.

329 Sisäministeriön asetuksella säädetty rahapelien pelisäännöt sisältävät yksityiskohtaisesti kaikkien toimeenpantavien rahapelien säännöt. Rahapelien säännöt sisältävät useita elementtejä, joilla on merkitystä rahapelien houkuttelevuuteen rahanpesun osalta. Säännöt sisältävät mm. panostasoihin ja voitonmaksuun liittyviä rajoitteita. Sisäministeriön asetusta pelisäännöistä muutetaan suhteellisen usein.

330 Arpajaislaki (1047/2001), 2 §

yhteydessä.³³¹ Yksinoikeustoimija tarjoaa rahapelejä sekä sähköisesti että kivijalassa. Rahapelien tarjontaan kuuluvat esimerkiksi arvontapelit, vedonlyöntipelit, raha-automaattipelit sekä kasinopelit. Useita rahapelejä voi pelata myös asiamiesten myyntipaikoissa. Omien erityisten pelisaliensa ja pelipisteidensä lisäksi yksinoikeustoimijalla on yksi kasino Helsingissä.

Uuden rahapelilain (10/2026) mukaan rahapelejä voi toimeenpanna sekä yksinoikeus- että rahapelitoimiluvan nojalla 1.7.2027 alkaen. Tämä tarkoittaa sitä, että rahapelitoimintaa voi tarjota muutkin tahot kuin vain yksinoikeustoimijat 1.7.2027 alkaen. Rahapelitoiminnan valvonta, mukaan lukien rahanpesunvalvonta, ja toimilupien myöntäminen siirtyy samalla Poliisihallitukselta Lupa- ja valvontavirastolle. Rahapelitoiminta -sektorin toimintaympäristöä koskevia yksityiskohtia on kuvattu liitteessä 4.

Ahvenanmaa

Rahapelien toimeenpanosta Ahvenanmaalla säädetään maakunnan arpajaislaissa 1966:10 ("Landskapslag om lotterier"). Ahvenanmaan yksinoikeustoimija tarjoaa rahapelejä digitaalisen kanavan kautta, kivijalassa ja Itämeren matkustaja-aluksilla. Internet-rahapelit ovat toimijan suurin liiketoiminta-ala, ja niihin sisältyy muun muassa vedonlyöntiä ja kasinopelejä. Ahvenanmaalla ja Itämeren matkustaja-aluksilla yksinoikeustoimija tarjoaa peliautomaatteja, pelipöytiä ja pelisaleja. Ahvenanmaalla ei ole enää fyysistä kasinoa Maarianhaminassa. Ahvenanmaan raha-automaattiyhdistyksellä (Paf) on kuitenkin Ahvenanmaan maakuntahallituksen myöntämän luvan nojalla oikeus järjestää tietynlaista kasinopelitoimintaa kahdella hyväksytyllä pelipaikalla Ahvenanmaalla.

Rahapeli- ja arpajaistoimintaa valvoo Ahvenanmaan maakuntahallinto maakunnan arpajaislain (1966:10) 5a § mukaisesti. Vuoden 2023 loppuun asti toimintaa valvoi Lotteriinspektionen, joka lakkautettiin, kun Lotteriinspektionenia koskeva maakuntalaki (2016:10) kumottiin.³³²

331 Veikkaus Oy 2024, s. 19.

332 Lotteriinspektionen perustettiin 1.1.2017, kun sitä koskeva maakuntalaki 2016:10 tuli voimaan. Rahanpesulain (444/2017) 7 luvun mukainen toimivalta valvoa Ahvenanmaalla rahapeli- ja arpajaistoimintaa siirrettiin Poliisihallitukselta Lotteriinspektionille tasavallan presidentin asetuksen eräiden rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain mukaisten tehtävien hoitamisesta Ahvenanmaalla (500/2018) mukaisesti.

Rahapelijärjestelmän ulkopuolinen rahapelaaminen

Yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolisista internetrahapeleistä suomalaiset pelaavat vedonlyönti-, kasino-, pokeri-, bingo- ja arvontapelejä. Euroopan alueella³³³ toimivien internet-rahapelien tarjoajien kauppajärjestö EGBA:n (European Gaming & Betting Association) arvion mukaan muihin EU-maihin suhteutettuna suomalaisten keskuudessa vuonna 2023 olivat verraten suosittuja arvonnat ja bingo, joita pelataan rahapelijärjestelmän sisällä, mutta myös rahapeliteoiminnan yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolella. Vedonlyönnin ja kasinopelaamisen osuus suomalaisten pelaamisesta oli EU-maiden keskitasolla. Naapurimaista Ruotsissa vedonlyönti oli suositumpi pelaamisen muoto kuin Suomessa, mutta Virossa se oli vähemmän suosittu. Suomessa sekä arpajaiset että bingo muodostivat suuremman osan kaikesta rahapelaamisesta kuin Ruotsissa ja Virossa.³³⁴

Yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolisella markkinalla nousevan trendin muodostavat niin kutsutut kryptokasinot. Arvioita niissä tapahtuvan pelaamisen määrästä tai niiden mahdollisesta sisällyttämisestä yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolelle suuntautuvaa pelaamista koskeviin arvioihin ei ole saatavilla.³³⁵ Kansainvälisesti on havaittu, että kryptovaroja maksutapana hyväksyviä uhkapelisovelluksia (eng. cryptocurrency gambling platforms) voidaan käyttää rahanpesuun.³³⁶

4.2.7.2 Rahanpesun riskit

Rahapeliteoimintaan kohdistuvan kokonaisriskin taso sekä Manner-Suomessa että Ahvenanmaalla on 2 eli **kohtalaisesti merkittävä**. Arviointiin on osallistunut yhteensä 40 asiantuntijaa sekä julkiselta että yksityiseltä sektorilta.

Manner-Suomeen ja Ahvenanmaahan rahapeliteoimintaan kohdistuvia uhkia ja haavoittuvuuksia on kuvattu samassa tekstissä, koska molempien maanosien rahapeliteoimintaan kohdistuu pääasiassa samankaltaiset riskit. Tekstissä on selvyuden vuoksi viitattu siihen maanosaan, johon käsiteltävä uhka tai haavoittuvuus liittyy.

Manner-Suomen ja Ahvenanmaan rahapeliteoimintasektoriin kohdistuu kohtalaisen merkittävä rahanpesun uhka, joka liittyy erityisesti kehittyneen teknologian hyödyntämiseen, käteisen käyttöön sekä rajat ylittävään rahapeliteoimintaan.

333 EU-maat ja Iso-Britannia

334 EGBA 2025, viitattu 13.8.2025.

335 HE 16/2025 vp

336 Europol 2023, s. 15.

Merkittäväksi uhkaksi on tunnistettu tekoälyn ja muun kehittyneen teknologian käyttö rahapelaamisessa, erityisesti silloin, kun niitä hyödynnetään rahanpesun välineenä. Rikolliset voivat pelata laittomista lähteistä peräisin olevia varoja. Pelaamisen ei tarvitse olla voitollista, mikäli tarkoituksena on vain rahanpesu, vaan rikolliselle riittää, että hän saa omansa tai edes osan omista rahoistaan takaisin. Jos pelaaminen kuitenkin on voitollista, tarkoittaa tämä sitä, että rikollinen myös hyötyy rahanpesusta rahallisesti. Lisäksi digitaalisten sovellusten ja teknologioiden helppo saatavuus lisää riskiä.

Käteisen käyttö muodostaa edelleen rahanpesuriskin, vaikka sen käyttö on vähentynyt vahvan tunnistamisen myötä. Käteisen alkuperän selvittäminen on vaikeaa, mikä hankaloittaa myös esirikosten tunnistamista. Lisäksi varojen kierrättäminen pelitilien kautta on tunnistettu rahanpesun keinoksi, sillä se voi vääristää varojen näyttäytymistä rahapelivoittoina.

Keskeisiä haavoittuvuuksia ovat kryptovarojen käyttö rahapelijärjestelmän ulkopuolisessa pelaamisessa, valvonnan ja tiedonvaihdon puutteet sekä rajat ylittävän rahapelitoiminnan valvonnan rajallisuus. Ulkomaalaisten pelaajien varojen alkuperä aiheuttavat lisähaasteita, koska suomalaisilla viranomaisilla ei ole toimivaltaa ulkomaisten toimijoiden valvontaan.

Riskianalyysin perusteella on havaintoja siitä, että sektoria hyödyntäviä rahanpesurikollisia on tunnistettu jonkin verran. Rikollisten näkökulmasta sektorin hyödyntäminen rahanpesun rahoittamiseen on houkuttelevaa, koska toimintaan liittyy ainoastaan kohtalaisesti kustannuksia.

Uhat

Kehittyneen teknologian hyödyntäminen voittojen maksimoimiseksi

tunnistetaan Manner-Suomen rahapelitoiminnassa merkittävänä uhkana. Uhkaan liittyy erityisesti tekoälyn ja muun kehittyneen analytiikan käyttö, jonka arvioidaan mahdollisesti lisäävän voittamisen todennäköisyyksiä. Erityisesti rahapelaamisessa ja erityisesti vedonlyönnissä voidaan hyödyntää kehittynyttä teknologiaa voiton maksimoimiseksi. Uhaksi toiminta muodostuu silloin, kun kehittynyttä teknologiaa hyödynnetään rahapelien kautta tapahtuvassa rahanpesussa. Riskillisyyttä lisää skenaario, jossa laittomista lähteistä peräisin olevia varoja pelataan kehittynyttä teknologiaa hyödyntäen, ja pelaamisesta saadaan voittoa tai pyritään saamaan pelaamiseen sijoitetut varat kokonaisuudessaan tai edes osittain takaisin. Tällöin rikollisin keinoin saatu hyöty saadaan pestyä, mutta myös kasvaa voittojen kautta saatu hyöty. Rahapelitoiminnassa kehittyneen teknologian avulla voidaan saavuttaa

varojen kierrättämiseen liittyvää etua, mikä mahdollistaa rahanpesun toteuttamisen ja varojen alkuperän häivyttämisen. Lisäksi merkittäväksi uhaksi tunnistetaan digitaalisten sovellusten, **tekoälyn** sekä niiden helpon saatavuuden yleistymisen.

Manner-Suomen rahapeliteoiminnassa on tunnistettu merkittäväksi uhaksi **rikollisryhmien jäsenten rahapelaamisen**. Sektorilla on havaittu järjestäytyneiden rikollisryhmien sekä katujengien jäsenten rahapelaamista. Jos rahapelaamisessa käytetyt varat on hankittu rikollisin keinoin, voi kyse olla rahanpesusta. Mikäli pelaaminen on voitollista, tai pelaamisesta saadaan edes osa pelatuista varoista takaisin, saadaan rikollisin keinoin saadut varat näyttämään laillisista lähteistä peräisin olevilta rahapelivoitoilta. Ahvenanmaalla rikollisryhmien jäsenten rahapelaamiseen liittyvä uhka on myös tunnistettu, mutta sen merkittävyyden on arvioitu olevan kohtalainen.

Manner-Suomen rahapeliteoiminnassa **käteisen käyttö** on edelleen nostettu kohtalaisesti merkittäväksi rahanpesun uhaksi, vaikka viranomaiset eivät arvioi käteistä enää yhtä riskiseksi kuin aiemmin. Rahapelijärjestelmän sisäinen pelaaminen edellyttää tunnistautumista, jota on edeltänyt henkilöllisyyden todentaminen asiakkuutta perustettaessa. Tämä on osaltaan saattanut vähentää käteisen käyttöä rahapelaamisessa ja lisätä tunnistettujen maksuvälineiden osuutta. Tästä huolimatta käteistä käytetään edelleen rahapelaamisessa. Käteinen muodostaa merkittävän rahanpesuriskin, sillä se on rikollisten suosima maksuväline ja sen alkuperän selvittäminen on haastavaa. Tämän vuoksi myös kokonaiskuvan muodostaminen varojen alkuperästä ja mahdollisista esirikoksista on esitutkintaviranomaisille vaikeaa. Ahvenanmaalla **käteisen** käyttö arvioidaan kohtalaisesti merkittäväksi uhaksi.

Kohtalaisen merkittäväksi rahanpesun uhaksi on tunnistettu myös **varojen kierrättäminen pelitilien kautta**. Menettelyssä varoja siirretään pelitilille ja sieltä edelleen pelaajan kotiutustilille, jolloin varat voivat näyttäytyä rahapelivoitoina. Pelaajan käyttämä tili, josta varoja siirretään pelitilille, voi poiketa pelaajan asettamasta varojen kotiutustilistä. Rahapeliteoimijan järjestelmään on mahdollista lisätä toisen henkilön omistama pankkitili, jolle varoja ohjataan.

Haavoittuvuudet

Manner-Suomen rahapelijärjestelmän ulkopuolisessa rahapeliteoiminnassa, kansainvälisillä pelimarkkinoilla, merkittävänä haavoittuvuutena koetaan **kryptovarojen käyttö maksuvälineenä sekä eri alustoilta tehdyt maksut**. Joissakin kansainvälisissä nettikasinoissa hyväksytään maksuvälineenä kryptovaroja, jolloin varojen alkuperää on vaikea selvittää. Suomessa 1.7.2027 voimaan tulevan

rahapelilain³³⁷, mukaan kryptovarojen käyttö laillisessa rahapelaamisessa ei ole mahdollista eikä se ole ollut mahdollista myöskään arpajaislain voimassa olon aikana. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että rahapelitoimija ei ota vastaan varoja kryptovarojen muodossa. Varat voivat tulla pankeilta, jota ennen ne on voitu vaihtaa kryptoista muuksi valuutaksi jonkin maksupalvelun avulla.

Manner-Suomen rahapelitoiminnassa merkittäväksi haavoittuvuudeksi on tunnistettu **valvonnan pirstaleisuus**. Suomessa laillisesti rahapelejä saa tarjota Manner-Suomessa vain Veikkaus Oy, jota valvoo Poliisihallituksen arpajaishallinto ja Ahvenanmaalla PAF, jota valvoo maakunnan hallitus. Laillisten toimijoiden kohdalla valvonnan pirstaleisuudessa ei ole tunnistettu riskiä. Rahanpesun osalta suomalainen valvoja ei voi valvoa ulkomaisia rahapeliyhtiöitä. Haavoittuvuudeksi on tunnistettu se, että Suomeen rahapelejä tarjoavat myös laillisen rahapeli-järjestelmän ulkopuoliset toimijat. Kansainvälisyys tuo haasteita, koska säännökset ja menettelyt vaihtelevat valtioittain eikä toimivalta mahdollista rajat ylittävää valvontaa.

Sektorilla on tunnistettu edellä mainitun lisäksi merkittäväksi haavoittuvuudeksi **rajat ylittävän toiminnan valvonta**. Jos toisessa valtiossa havaitaan epäilyttäviä suorituksia rahapelitoiminnassa, tieto tästä epäilyttävästä liiketoimesta välittyy vain sen maan rahanpesun selvittelykeskukselle, johon rahapelitoimija on rekisteröitynyt. Pelaajan kotivaltio saattaa kansainvälisessä ympäristössä olla aivan eri valtio kuin se, missä pelaaminen tapahtuu, ja mihin maahan rahapeliyhtiön on rekisteröitynyt tai hankkinut lisenssin. Rahapelitoimintasektorilla **tiedonvaihdon puute yksityisen sektorin toimijoiden välillä** on tunnistettu merkittäväksi haavoittuvuudeksi. Sektorilla on tunnistettu haastavaksi tilanne, jossa esimerkiksi ilmoitusvelvollinen tiedustelee rahapelaajalta, mistä voitettut varat on voitettu tai peräisin. Jos asiakas kertoo niiden olevan voittoja joltakin ulkomaalaiselta rahapelialustalta, on annettua vastausta haastavaa kyseenalaistaa eikä tietoa pystytä selvittämään tarkemmin, koska tiedonvaihto esimerkiksi rahoituslaitoksien ja ilmoitusvelvollisen välillä on tunnistettu olevan puutteita.

Manner-Suomen ja Ahvenanmaan rahapelitoimintasektorilla on tunnistettu merkittäväksi haavoittuvuudeksi **ulkomaiset rahapelaajat** fyysisellä kasinolla, koska ulkomailta tulevien varojen alkuperän selvittämiseen on tunnistettu liittyvän haasteita.

337 Rahapelilaki (10/2026)

Ahvenanmaalla rahapelitoimintasektorilla kohtalaisesti merkittäväksi haavoittuvuutena tunnistettiin **ulkomaisten rahapeliyhtiöiden käyttäminen**. Varojen alkuperäselvitykset ovat haasteellisia tilanteissa, joissa pelaaja ilmoittaa varojen alkuperäksi voitot joltakin ulkomaiselta rahapeliyhtiöltä.

Seuraukset

Seurauksien arviointiin kohdistuva analyysi perustuu useaan eri seikkaan, kuten sektorin soveltuvuuteen, yhteiskunnallisiin sekä taloudellisiin vaikutuksiin. Rahapelisektorin arvioidaan soveltuvan laajamittaiseen rahanpesuun. Sektoria ei kuitenkaan nähdä laajamittaisten rahanpesuskenaarioiden näkökulmasta ensisijaisena sektorina rahanpesulle, vaikka sektorilla on tunnistettu ulkomailta tulevien varojen alkuperän selvittämisen haasteita sekä edelleen vahvasti pelimaailmassa esiintyvän käteisen käyttöä. Nämä edellä mainitut voivat kuitenkin muodostaa sellaiset olosuhteet, jotka houkuttelevat rikollisia hyödyntämään sektoria rahanpesussa. Rahanpesuskenaarioiden toteutumisen arvioidaan aiheuttavan koko sektoriin kohdistuvia negatiivisia vaikutuksia, mutta vaikutuksien ei katsottu ulottuvan yhteiskunnallisesti merkittäviin rakenteisiin tai muihin ilmoitusvelvollisiin. Mikäli sektorilla paljastuu rahanpesutapauksia, heikentää se luottamusta sektorin toimintaan ja sen mekanismeihin, altistaen sitä myös rikollisten käyttöön heikentää kuitenkin luottamusta sektorin toimintaan ja sen mekanismeihin, altistaen sitä myös rikollisten käyttöön.

Taloudellisesta näkökulmasta rahapelitoiminta -sektori on kohtalaisen merkittävä. Sektorin liikevaihto Manner-Suomen osalta on 1,9 miljardia ja Ahvenanmaan osalta se on 183 miljoonaa. Edellä kuvatut sektorin ominaispiirteet huomioiden sekä sektoriin kohdistuvan riskianalyysin perusteella Manner-suomen ja Ahvenanmaan rahapelitoiminta -sektorin osalta seuraukset ovat **kohtalaisesti merkittävällä tasolla**.

4.2.8 Vakuutustoiminta

4.2.8.1 Toimintaympäristö

Sektorin ilmoitusvelvollisiin rahanpesulain näkökulmasta³³⁸ kuuluvat:

- vakuutusyhtiölaissa (521/2008) tarkoitetut vakuutusyhtiöt ja erillisyhtiöt
- työeläkevakuutusyhtiöistä annetussa laissa (354/1997) tarkoitetut työeläkevakuutusyhtiöt
- ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetussa laissa (398/1995) tarkoitetut kolmannen maan vakuutusyhtiön sivuliikkeet
- vakuutusyhdistyslaissa (1250/1987) tarkoitetut vakuutusyhdistykset
- vakuutusten tarjoamisesta annetussa laissa (234/2018) tarkoitetut vakuutusedustajat, sivutoimiset vakuutusedustajat sekä ulkomaisten vakuutusedustajien ja sivutoimisten vakuutusedustajien Suomessa toimivat sivuliikkeet.

Vakuutusmarkkinoilla toimivien toimijoiden valvonnasta vastaa Finanssivalvonta. Suomalaisilla vakuutusyhtiöillä tulee olla Finanssivalvonnan myöntämä toimilupa.³³⁹ Vakuutusedustusta harjoittavien vakuutusasiamiesten ja -meklareiden on rekisteröidyttävä Finanssivalvonnan ylläpitämään vakuutusedustajarekisteriin.³⁴⁰

Vakuutus- ja työeläkevakuutusyhtiöt sekä vakuutusyhdistykset tekivät rahanpesun selvittelykeskukselle yhteensä 477 epäilyttävän liiketoimen ilmoitusta vuonna 2025.³⁴¹ Toimijat tekivät yhteensä 405 ilmoitusta vuonna 2024.³⁴² Vakuutussektorin toimintaympäristöä koskevia yksityiskohtia on kuvattu liitteessä 4.

Suomessa vahinkovakuutusyhtiöt on lisätty rahanpesulain soveltamisalaan kansallisella laajennuksella aikaisempien rahanpesudirektiivien soveltamisalasta. Valtiovarainministeriö valmistelussa olevassa rahanpesulain kokonaisuudistusta koskevassa hallituksen esityksessä ehdotetaan, että uuden rahanpesusäätelyn soveltamisalasta jätettäisiin pois riskiperusteisesti muut vakuutusalan toimijat kuin rahanpesuasetuksen pakollisessa soveltamisalassa oleva henki- ja

338 Vahinkovakuuttaminen on Suomessa otettu rahanpesulain soveltamisalan piiriin, vaikka tätä ei direktiivissä tai FATFin suosituksissa edellytetä.

339 Tästä työeläkevakuutus muodostavat poikkeuksen, sillä niiden toimiluvan myöntää valtioneuvosto.

340 Vakuutusasiamiehet toimivat yhden tai useamman vakuutusyhtiön lukuun ja vastuulla. Vakuutusmeklarit ovat itsenäisiä riippumattomia toimijoita.

341 Rahanpesun selvittelykeskus 2025f, s. 12.

342 Rahanpesun selvittelykeskus 2024a, s. 12.

sijoitusvakuutusyhtiötoiminta. Vahinkovakuutusyhtiöiden toiminnassa ei ole kansallisesti tullut esiin epäilyjä rahanpesusta tai terrorismin rahoittamisesta, eikä soveltamisalan laajennusta tältä osin ole pidettävä perusteltuna. Myöskään komission EU-säädösehdotusten mukana olleessa vaikutustenarvioinnissa ei ole nähty syitä laajentaa rahanpesusäätelyn soveltamisalaa muuhun vakuutustoimintaan kuin henki- ja sijoitusvakuutustoimintaan.

4.2.8.2 Rahanpesun riskit

Vakuutussektoriin kohdistuvan kokonaisriskin taso on 2 eli **kohtalaisesti merkittävä**. Arviointiin on osallistunut yhteensä 64 asiantuntijaa sekä julkiselta että yksityiseltä sektorilta³⁴³.

Vakuutusyhtiöillä on laajemmin katsottuna Suomessa kolme keskeistä roolia: vakuutusriskien hallinnoija, sijoittaja ja pitkäaikaisen säästämisen kanava. Kansallisessa riskiarviossa on tunnistettu riskitason vaihtelevan vakuutustuotteiden mukaan vaikkakin sektorikohtaisten uhkien ja haavoittuvuuksien tunnistetaan kohdistuvan sekä henki- että vahinkovakuuttamiseen. Yleisesti ottaen riskit vahinkovakuuttamisen näkökulmasta nähdään matalampina verrattuna henkivakuutuksiin ja sijoitussidonnaisiin tuotteisiin.

Keskeisimmät tunnistetut rahanpesun riskit liittyvät vakuutussektorilla tiedonvaihdon puutteisiin, asiakkuuden tunnistamisen haasteisiin sekä maksuliikenteen rajalliseen läpinäkyvyyteen. Riskiä nostaa se, ettei sektorilla ole käytännössä mahdollisuutta varmistaa vakuutusmaksujen ja -korvausten yhteydessä käytettyjen pankkitilien tosiasiallista omistajuutta. Lisäksi vakuutustoimintaan liittyvät useat asiakasroolit (vakuutuksenottaja, vakuutettu, edunsaaja, maksaja) vaikeuttavat asiakkaan tuntemista ja lisäävät väärinkäytösten riskiä. Vakuutuspetokset muodostavat merkittävän esirikosuhkan.

Riskejä vahvistavat jakelukanavien ja välittäjien moninaisuus, osaamisen epätasainen jakautuminen sektorin sisällä sekä puutteet asiakkaan tuntemisessa ja tuntemistietojen päivittämisessä, erityisesti henkivakuutussektorilla. Rahanpesun havaitsemista vaikeuttavat myös monimutkaiset yritysjärjestelyt, ulkomaiset

343 Finanssivalvonnan 17.6.2025 julkaiseman Henkivakuutussektorin rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvion yhteenvedon mukaan henkivakuutussektoriin kokonaisuudessa kohdistuva rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riski on melko merkittävä (2/4).

yrittäjämuodot ja ulkomailta tulevien varojen alkuperän selvittämisen haasteet. Vakuutussektorin riskien hallinta edellyttääkin tehostettua tiedonvaihtoa, osaamisen vahvistamista ja asiakkaan tuntemisen käytäntöjen kehittämistä.

Sektoria hyödyntäviä rikollisia ei ole tunnistettu riskianalyyssissä. Rikollisten näkökulmasta sektorin hyödyntäminen rahanpesun rahoittamiseen on houkuttelevaa, koska toimintaan liittyy ainoastaan kohtalaisesti kustannuksia.

Uhat

Sektorilla tunnistetaan kohtalaisena uhkana **vakuutuspetosten mahdollisuus**. Vakuutussektoria on mahdollista hyödyntää siten, että vakuutuspetoksella hankitaan rikoshiötyä ja näin ollen syyllistytään esirikokseen ja mahdollisesti myöhemmin rahanpesuun. Esimerkkinä voidaan mainita tilanne, jossa haetaan perusteetta vakuutuskorvauksia vakuutetusta omaisuudesta, jonka tuhoutuminen on aiheutettu itse, tai vakuutettu omaisuus ei tosiasiallisesti ole edes tuhoutunut.

Haavoittuvuudet

Vakuutussektorin merkittäväksi haavoittuvuudeksi tunnistetaan **tietojenvaihdon puutteet ilmoitusvelvollisten välillä**. Vakuutussektorin toimijat eivät pysty varmistamaan asiakkaansa ilmoittaman pankkitilin tosiasiallisesta omistajasta, vaan sektorin toimijat maksavat vakuutuskorvaukset asiakkaan ilmoittamalle pankkitilille ilman pankilta saatavaa varmistusta. **Tiedonvaihdon puutteita on tunnistettu myös viranomaisten ja yksityisen sektorin välillä**., Edellä mainittujen lisäksi myös **vakuutusyhtiöiden välillä olevat tiedonvaihdon puutteet** on todettu kohtalaisesti merkittäväksi haavoittuvuudeksi.

Vakuutussektorilla kohtalaisesti merkittävänä haavoittuvuutena on **jakelukanavien ja toimijoiden moninaisuus**. Sektorilla on tunnistettu paljon yhden henkilön yhtiöitä, asiamiehiä ja meklareita. Nämä tahot käyttävät vakuutusyhtiön välineitä tunnistamiseen, mutta tuntemistietojen laatu voi olla heikko. Kohtalaisena haavoittuvuutena tunnistetaan epäselvyys siitä, **ketä on pidettävä asiakkaana** ja asiakkuuteen **liittyvä epäselvä lainsäädäntö**. Sektorin toimijalla on rahanpesulain mukaan velvollisuus tuntea asiakkaansa. Vakuutusyhtiössä asiakas on lähtökohtaisesti vakuutuksenottaja, mutta sen lisäksi vakuuttamiseen liittyy muitakin rooleja kuten vakuutettu, edunsaaja, korvauksensaaja ja maksaja. Nämä tahot ovat usein eri henkilöitä, eikä vakuutusyhtiö välttämättä pysty tunnistamaan niitä kaikkia.

Vakuutussektorilla on havaittu merkittävänä haavoittuvuutena **toimijoiden riskitietoisuus ja osaaminen**. Sektorin toimijoiden rahanpesun estämiseen liittyvä osaaminen on tunnistettu hyvin jakautuneeksi sektorin sisällä. Osaamisen matala taso voi kasvattaa sektorin riskillisyyttä ja sektorin mahdollisuuksia tunnistaa ja valvoa rahanpesun riskejä. Finanssivalvonta on arvioinut 11.6.2025 julkaisemassa henkivakuutussektorin rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvion yhteenvedossa, että henkivakuutusyhtiöillä on parannettavaa riskienhallintakeinoissa, erityisesti asiakkaan tuntemiseen sekä tuntemistietojen päivittämiseen liittyvissä toimissa. Henkivakuutussektorin sisällä on suuria eroja siinä, minkä verran yhtiöt havaitsevat omassa toiminnassaan epäilyttäviä liiketoimia ja minkä verran ne tekevät ilmoituksia rahanpesun selvittelykeskukselle.

Asiakkaiden monimutkaiset yritysjärjestelyt, ulkomaiset yritys muodot, ulkomailta tulevien varojen alkuperän tunnistaminen sekä **vakuutusmaksujen maksamiseen käytettyjen varojen alkuperän selvittäminen** muodostavat vakuutussektorille kohtalaisesti merkittäviä haavoittuvuuksia. Ylipäätään ulkomaisten varojen alkuperän tunnistamisen on katsottu tuottavan haasteita. On myös herännyt epäilyjä siitä, että vakuutusmaksuja yritetään maksaa rikollisin keinoin hankituilla varoilla. Vakuutusyhtiöillä ei kuitenkaan ole näkyvyyttä maksajan yksilöintitiedoista. Lisäksi sektorilla on huomattu vahinko- ja henkivakuuttamisessa asiakkaiden monimutkaisia yritysjärjestelyitä, jotka voivat tuoda haasteita tosiasiallisten edunsaajien tunnistamiseen. Ulkomaisten yritysmuotojen kohdalla saattaa olla vaikeaa identifioida taho, jolla on yhtiössä määräävä asema ja joka siten päättää maksujen ja rahojen liikkeestä.

Seuraukset

Seurauksien arviointiin kohdistuva analyysi perustuu useaan eri seikkaan, kuten sektorin soveltavuuteen, yhteiskunnallisiin sekä taloudellisiin vaikutuksiin. Vakuutussektorin tunnistetaan soveltuvan hyvin käytettäväksi rahanpesuun ja se voikin olla merkittävässä roolissa laajamittaisissa rahanpesuskenaarioissa ja tapauksissa. Sektorin vaikuttavuuden osalta on arvioitu, että käytettäessä sektoria rahanpesuun, voi sillä olla yhteiskuntaan laajasti vaikuttavia kielteisiä seurauksia, jotka voivat syntyä myös sektorin ulkopuolella ja vaikuttaa esimerkiksi muiden ilmoitusvelvollisten toimintaan negatiivisesti. Vakuutussektorin liikevaihto on 36,8 miljardia, jolloin taloudellisten vaikutusten voidaan katsoa olevan yhteiskunnassa huomattavia. Vaikka ilmoitusvelvollisena sektoria ei voida pitää suurena ilmoitusvelvollisten määrän näkökulmasta, voidaan sektorilla katsoa kuitenkin olevan merkittävää yhteiskunnallista vaikuttavuutta taloudellisesta näkökulmasta. Edellä kuvatut sektorin ominaispiirteet huomioiden sekä sektoriin kohdistuvan riskianalyysin perusteella vakuutussektorin seuraukset ovat **merkittävällä** tasolla.

4.2.9 Valuutanvaihto

4.2.9.1 Toimintaympäristö

Sektorin rahanpesulain mukaisiin ilmoitusvelvollisiin kuuluvat sellaiset maksulaitoslain (297/2010) 7 ja 7a §:ssä tarkoitetut luonnolliset ja oikeushenkilöt, jotka harjoittavat valuutanvaihtoa. Valuutanvaihtajia valvoo Lupa- ja valvontavirasto. Lokakuussa 2025 Lupa- ja valvontaviraston ylläpitämään rahanpesun valvontarekisteriin oli rekisteröitynyt 12 päätoimista ja 1 sivutoiminen valuutanvaihtaja. Sektorin yritykset ovat kotimaisia, ja suurin osa yrityksistä sijaitsee Uudellamaalla. Valuutanvaihtajien asiakaskunnassa on niin kotimaisia kuin ulkomaisia asiakkaita. Valuutanvaihtosektorin -sektorin toimintaympäristöä koskevia yksityiskohtia on kuvattu liitteessä 4.

4.2.9.2 Rahanpesun riskit

Valuutanvaihtajiin kohdistuvan kokonaisriskin taso on 2 eli **kohtalaisesti merkittävä**. Arviointiin on osallistunut yhteensä 43 asiantuntijaa sekä julkiselta että yksityiseltä sektorilta.

Vaikka Suomi kuuluu euroalueeseen ja kotimaan maksuliikenne tapahtuu euroissa, on valuutanvaihtosektori toiminnallisesti kriittinen tietyille käyttäjärhymille ja rahavirroille. Perinteinen käteisvaluutanvaihto ei kuitenkaan ole talouden ytimessä samalla tavalla verrattuna maihin, joissa on käytössä eri valuuttoja tai oma valuutta. Lisäksi Suomessa käteistä käytetään merkittävästi vähemmän suhteessa muuhun euroalueeseen.

Valuutanvaihtosektorin rahanpesun riski perustuu ensisijaisesti käteisintensiiviseen toimintaan, joka heikentää varojen alkuperän jäljitettävyyttä ja luo edellytyksiä rahanpesulle, erityisesti tilanteissa, joissa käteinen vaihdetaan toiseen valuuttaan ja varoja siirretään valtioiden rajojen yli tai kolmansille osapuolille. Riskitasoa kasvattavat erityisesti asiakkaan tunnistamiseen ja tietojen verifiointiin liittyvät puutteet, joissa tukeudutaan liiallisesti viranomaisrekistereihin ilman riittävää omaa asiakkaan tuntemisen arviointia.

Lisäksi rahanpesun torjuntaa heikentää epäilyttäviä liiketoimia koskevien ilmoitusten vähäinen määrä, mikä voi liittyä ilmoitusmenettelyn koettuun raskauteen. Tämä voi lisätä sektorin houkuttelevuutta rikollisille. Rahanpesun havaitsemista sektorilla vaikeuttavat myös kansainvälinen asiakaskunta sekä ulkomailta tulevien varojen alkuperän selvittämiseen liittyvät haasteet.

Riskianalyysin perusteella on havaintoja siitä, että sektoria hyödyntäviä rahanpesurikollisia on tunnistettu jonkin verran. Rikollisten näkökulmasta sektorin hyödyntäminen rahanpesun rahoittamiseen on houkuttelevaa, koska toimintaan liittyy ainoastaan kohtalaisesti kustannuksia.

Uhat

Valuutanvaihtosektorin merkittävimmäksi uhaksi tunnistetaan **käteisintensiivinen toiminta**. Käteisen käytön myötä sektorilla on haasteita hahmottaa, mihin toiseksi valuutaksi vaihdetut varat päätyvät, sekä mistä valuutanvaihtoon tuodut käteisvarat ovat peräisin. Sektorilla ei ole näkyvyyttä varojen alkuperään. Lisäksi alkuperän selvittäminen hämärtyy sen jälkeen, kun alkuperäinen rahamäärä alkuperäisessä valuutassa on vaihdettu toiseen valuttaan ja kuljetetaan mahdollisesti toiseen valtioon tai siirretään kyseisessä maassa eri tahon tai toimijan haltuun.

Haavoittuvuudet

Yleisinä tunnistettuina sektorin haavoittuvuuksina ovat **tunnistamistoimiin liittyvä asiantuntemuksen puute ja ilmoitusvelvollisten käyttämien tietojen verifiointi**. On havaittu, että ilmoitusvelvollisten asiakkaan tuntemisen prosessissa saatetaan luottaa yksinomaan vain viranomaisten rekistereihin. Tällaisessa tilanteessa sektorin oma tunnistusprosessi voi olla liian kevyt, mikä nostaa rahanpesun riskiä.

Valuutanvaihtosektorilla koetaan merkittävänä haavoittuvuutena lisäksi se, että **rahanpesuilmoitusmenettely on liian raskas**. Ilmoitusvelvollisille annetun ohjeistuksen mukaan ilmoitukset tulisi tehdä matalalla kynnyksellä. Ilmoitusvelvolliset kuitenkin kokevat, että ilmoittamisen sisältö ja sitä koskevat määräykset eivät tue tätä toimintamallia ja työnjakoa.

Kohtalaisesti merkittävänä haavoittuvuutena tunnistetaan valuutanvaihtosektorin **epäilyttäviä liiketoimia koskevien ilmoitusten vähäinen määrä**. Sektorilla tehdään vähäisissä määrin epäilyttävää liiketoimea koskevia ilmoituksia, mikä voi houkuttaa toimijoita hyödyntämään sektoria rahanpesussa.

Kansainvälinen asiakaskunta tunnistetaan kohtalaiseksi haavoittuvuudeksi valuutanvaihtosektorilla. On havaittu, että asiakkaan tunteminen ja riskitekijöiden havaitseminen on haastavaa kansainvälisessä liiketoiminnassa. Varsinkin kansainvälisten asiakkaiden tunnistaminen valuutanvaihtotilanteessa koetaan sektorilla haastavaksi, eikä siten asiakkaan tunnistamista kyetä aina tekemään.

Asiakkaan tunnistamisen haasteiden lisäksi myös **ulkomailta tulevien varojen alkuperän selvittämiseen liittyvät haasteet** on todettu valuutanvaihtosektorilla merkittäväksi rahanpesun haavoittuvuudeksi.

Seuraukset

Seurauksien arviointiin kohdistuva analyysi perustuu useaan eri seikkaan, kuten sektorin soveltavuuteen, yhteiskunnallisiin sekä taloudellisiin vaikutuksiin. Valuutanvaihtosektorin tunnistetaan soveltuvan tiettyjen olosuhteiden vallitessa laajamittaiseen rahanpesuun. Sektoria ei kuitenkaan nähdä laajamittaisten rahanpesuskenaarioiden näkökulmasta ensisijaisena vaihtoehtona, vaikka sektorilla on tunnistettu esimerkiksi asiakkaan tunnistustoimiin liittyviä haasteita sekä käteisen käyttöä sekä kansainvälisen asiakaskunnan tuomia haasteita ja siten varojen alkuperän tunnistamisen ongelmia. Nämä edellä mainitut seikat voivat kuitenkin houkuttaa rikollisia hyödyntämään sektoria rahanpesussa. Rahanpesuskenaarioiden toteutumisen arvioidaan aiheuttavan koko sektoriin kohdistuvia negatiivisia vaikutuksia, mutta vaikutuksien ei katsottu ulottuvan yhteiskunnallisesti merkittäviin rakenteisiin tai muihin ilmoitusvelvollisiin. Edellä mainittujen mahdollisten rahanpesutapausten paljastuminen heikentää kuitenkin luottamusta sektorin toimintaan ja sen mekanismeihin, altistaen sitä myös rikollisten käyttöön.

Sektorin taloudellisten vaikutusten arviointi on tunnistettu haasteelliseksi, sillä kokonaisarviot esimerkiksi toimijoiden liikevaihdosta eivät ole luotettavia, jolloin arviota toiminnan euromääräisestä laajuudesta ei ole mahdollista luotettavasti tehdä. Edellä kuvatut sektorin ominaispiirteet huomioiden sekä sektoriin kohdistuvan riskianalyysin perusteella valuutanvaihto -sektorin seuraukset ovat **kohtalaisesti merkittävällä** tasolla.

4.2.10 Asiantuntijapalvelut

Asiantuntijapalvelut käsittävät rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen sääntelyssä nimettyjä finanssialan ulkopuolisia toimialoja ja yhteisöjä ("designated non-financial businesses and professions", DNFBP³⁴⁴). Asiantuntijapalvelut on riskiarvion sektorina jaettu yhdeksään alaryhmään. Jaottelussa on huomioitu

344 Ks. määritelmästä tarkemmin FATF 2012–2025, s. 129.

toiminnan luonne ja ominaispiirteet, jolloin riskien arviointi voidaan kohdistaa tehokkaammin. Asiantuntijapalveluihin olennaisena osana liittyvää ammattimaiset avustajat -ilmiötä on käsitelty riskiarvion luvussa 3.1.4.

4.2.10.1 Tavarakauppiat eli käteisilmoittajat

4.2.10.1.1 Toimintaympäristö

Sektorin rahanpesulain mukaisia ilmoitusvelvollisia ovat liike- tai ammatti-toimintana tavaroita myyvät tai välittävät siltä osin kuin maksetaan tai otetaan vastaan käteistä yhtenä suorituksena tai toisiinsa kytkeytyvinä suorituksina yhteensä vähintään 10 000 euroa.

Rahanpesulaissa tarkoitettuja liike- tai ammattitoimintana tavaroita myyviä valvoo Lupa- ja valvontavirasto. Lupa- ja valvontaviraston ylläpitämään rahanpesun valvontarekisteriin, jota ennen 1.1.2026 voimaantullutta aluehallintouudistusta ylläpiti Etelä-Suomen aluehallintovirasto, oli lokakuussa 2025 rekisteröitynyt 63 tavarakauppiasta, joista sivutoimisia oli viisi. Suurin osa niistä toimi auto-kauppiaina. Lisäksi rekisteröityneenä oli muun muassa kulta- ja kellosepänelän yrityksiä.³⁴⁵

Vaikka rahanpesun valvontarekisterissä olevien tavarakauppioiden määrä on verrattain vähäinen, on sektorin toimijoiden kokonaismäärää ja toimialan liikevaihtoa kokonaisuudessaan pidettävä merkittävänä.

Tavarakaupassa pakotteiden kiertäminen on noussut Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyssodan myötä huomion keskipisteeseen EU:n Venäjälle asettamien pakotteiden vuoksi. Hyökkäyssodan alettua EU on laajentanut Krimin valtauksen jälkeen Venäjälle asetettuja pakotteita huomattavasti. Pakotteiden myötä määriteltyjen tuotteiden vienti Venäjälle on kielletty, ja vientikiellot koskevat muun muassa kaksikäyttötuotteita ja ylellisyystuotteita.³⁴⁶ Yritysten on varmistuttava siitä, etteivät ne riko pakotteita, ja pyrittävä tunnistamaan ja estämään mahdollinen pakotteiden kierto.³⁴⁷

345 Etelä-Suomen aluehallintoviraston riskiarviotyöhön toimittamat tiedot

346 Kaksikäyttötuotteiden vientikielto asetettiin vuonna 2014 EU:n asetuksella (EU) 833/2014 osana ns. sektoripakotejärjestelmää. Neljännessä pakotepakotissa asetettiin kielto ylellisyystuotteiden viennille.

347 Ks. esim. Ulkoministeriö 13.6.2025: Suomen pakoteviranomaiset muistuttavat yrityksiä pakotteiden merkityksestä, viitattu 27.8.2025.

Rahanpesun selvittelykeskus havaitsi sen vuonna 2024 vastaanottamissa pakoteliitännäisissä epäilyttävän liiketoimen ilmoituksissa eräitä pakotteiden kiertoon liittyviä toimintatapoja. Yksi havaittu toimintatapa oli tuotteiden suuren määrän tilaaminen verkkokaupasta ja tilaajatietojen häivyttäminen. Tilatut tuotteet olivat elektroniikkaa, ampuma-, metsästys- ja retkeilytarvikkeita sekä ylellisyystuotteita.³⁴⁸ On kuitenkin huomioitava, että tavarakauppiaiden rahanpesulain mukainen ilmoitusvelvollisuus koskee käteisostoja, joiden suuruus on 10 000 euroa tai enemmän. Näin ollen esimerkiksi kaksikäyttötuotteita tai muita esimerkiksi pakotteiden alaisia tuotteita voidaan ostaa myös pienemmällä summalla eikä siten edellä esitetty raja-arvo täyty. Toisaalta tavarakauppiaille on asemansa puolesta edellytyksiä havaita mahdollisia vientikiellon rikkomistarkoituksessa tehtyjä kaksikäyttötuotteiden ostoja.

Itä-Suomen hovioikeus tuomitsi vastaajan säännöstelyrikoksesta, kun hän oli yrittänyt viedä ostamiaan kaksikäyttötuotteeksi luokiteltavia kaikuluotaimia sekä ylellisyystuotteeksi luokiteltuja älykelloa ja golfmailoja Venäjälle. Ylellisyystuotteet ovat pääsääntöisesti vientikiellon alaisia silloin, kun niiden arvo ylittää 300 euroa. Tuomio on lainvoimainen.³⁴⁹

Rahanpesun selvittelykeskus tarkasteli vuonna 2024 arvoesine- ja tavara-kauppiaisiin liittyviä epäilyttävän liiketoimen ilmoituksia aikavälillä 01/2021–07/2024. Aineistoon sisällytettiin tavarakauppiaiden, panttilainauslaitosten ja taidekauppiaiden tekemät ilmoitukset ja muiden ilmoitusvelvollisten ilmoitukset, joihin kyseisiin ilmoittajaryhmiin kuuluvat toimijat liittyivät. Selvityksessä havaittiin, että tavarakauppiaiden, panttilainauslaitosten ja taidekauppiaiden tekemät epäilyttävän liiketoimen ilmoitukset olivat pääsääntöisesti sisällöltään suppeita tai muutoin heikkolaatuisia rahanpesun selvittelyn kannalta.³⁵⁰ Muiden ilmoitusvelvollisten tekemissä ilmoituksissa puolestaan esiintyi muutamia edellä mainittuihin kolmeen ilmoittajaryhmään kuuluvia ilmoitusvelvollisia, jotka eivät itse olleet tehneet ilmoituksia selvittelykeskukselle. Tällaisia ilmoitusvelvollisia olivat esimerkiksi eräät moottoriajoneuvokauppiat ja kello- ja kultasepäntuotteet, jotka lukeutuvat tavarakauppiaiden sektoriin.

348 Rahanpesun selvittelykeskus 2024a, s. 9.

349 Itä-Suomen hovioikeus 6.2.2024, I-SHO:2024:1

350 Rahanpesun selvittelykeskus 2025b, s. 5.

Vuonna 2025 tavarakauppiat tekivät 13 epäilyttävän liiketoimen ilmoitusta rahanpesun selvittelykeskukselle. Vuonna 2024 tavarakauppiat tekivät 129 ilmoitusta.³⁵¹ Tavarakauppiat eli käteisilmoittajat -sektorin toimintaympäristöä koskevia yksityiskohtia on kuvattu liitteessä 4.

4.2.10.1.2 Rahanpesun riskit

Tavarakauppiaisiin kohdistuvan kokonaisriskin taso on 3 eli **merkittävä**. Arviointiin on osallistunut yhteensä 55 asiantuntijaa sekä julkiselta että yksityiseltä sektorilta.

Tavarakaupassa pakotteiden kiertäminen on noussut Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyssodan myötä huomion keskipisteeseen ja keskiössä on yhä enemmän sektorin selonottovelvollisuus ja ilmoitusvelvollisuuden noudattaminen. Sektori tarjoaakin rakenteita, joita voidaan käyttää väärin. Tavarakauppioiden eli käteisilmoittajien keskeisimmät uhat muodostuvat erityisesti käteisen käytöstä, toisiinsa kytkeytyvien maksujen puutteellisesta seurannasta sekä asiakkaan tunnistamisen haasteista. Suurimpana yksittäisenä uhkana tunnistetaan ostotapahtumien pilkkominen alle 10 000 euron summiin, jolloin ilmoitusvelvollisuuden syntyminen voi jäädä havaitsematta, mikäli maksujen kokonaismäärää ei seurata systemaattisesti. Kansainvälisesti tyyppillisenä rahanpesun muotona tavarakauppaan liittyen on tunnistettu trade-based money laundering eli tavaroiden yli- tai alilaskutus, fiktiiviset toimitukset tai väärät määrät, jolloin varoja voidaan siirtää maasta toiseen muodostaen laillinen peite toiminnalle ja varojen siirrolle.

Sektorin haavoittuvuutta lisää se, että laittomia varoja voidaan muuntaa arvoesineiksi käteisostoilla ja myöhemmin realisoida näennäisesti laillisina tuloina. Erityisiä riskejä liittyy myös tilanteisiin, joissa esineitä myydään toisen henkilön puolesta, kansainväliseen kauppaan sekä arvoesineiden siirrettävyyteen ulkomaille. Etäasioinnin yleistyminen tuo mukanaan lisäriskejä henkilöllisyyden todentamisen luotettavuuteen, ja vahvan tunnistautumisen väärinkäytöistä on havaintoja.

Merkittävä rakenteellinen haavoittuvuus on epäilyttäviä liiketoimia koskevien ilmoitusten vähäinen määrä, mikä voi osaltaan tehdä sektorista houkuttelevan rikollisille toimijoille.

351 Rahanpesun selvittelykeskus 2025f, s. 12.

Riskianalyysin perusteella on havaintoja siitä, että sektoria hyödyntäviä rahanpesurikollisia on tunnistettu jonkin verran. Rikollisten näkökulmasta sektorin hyödyntäminen rahanpesun rahoittamiseen on houkuttelevaa, koska toimintaan liittyy ainoastaan kohtalaisesti kustannuksia.

Uhat

Merkittävimmäksi uhaksi tavarakauppiaiden kohdalla tunnistetaan **toisiinsa kytkettyjen maksujen epäselvyys**. Esimerkiksi, kun ostaja ostaa eri kerroilla alle 10 000 eurolla tuotteita, ostokertojen seurannan puutteellisuus voi mahdollistaa rahanpesun. Jos ostotapahtumat liittyvät toisiinsa, ja ne muodostavat vähintään 10 000 euron yhteenlasketun tapahtuman, myyjälle syntyy rahanpesulain mukainen ilmoitusvelvollisuus. Toisiinsa kytkettyjen maksujen riski muodostuu erityisesti siitä, että maksuja ei seurata tai monitoroida ilmoitusvelvollisen toimesta. Tällöin ilmoitusvelvollinen ei välttämättä havaitse kynnyksarvorajan ylittymistä tai hahmota esimerkiksi sitä, kuinka suurilla kokonaissummilla yksittäinen asiakas asioi saman myyjän kanssa.

Käteisen rahan käyttö tunnistetaan sektorilla edelleen kohtalaisesti merkittävänä uhkana. Riskiarviokyselyiden mukaan viranomaiset ovat havainneet, että käteisen käyttäminen olisi kasvussa, vaikka viime vuosina korttimaksaminen ja muut maksutavat kuten erilaiset uudet digitaaliset maksutavat ovat yleistyneet yleisinä maksutapoina käteisen sijaan.

Lisäksi sektorilla kohtalaisena uhkana tunnistetaan **bulvaanit**. Bulvaanien käyttöä havaitaan tilanteissa, joissa esineen tarjoaja toimii toisen henkilön puolesta. Kun esineen tarjoaja eli henkilö myy esineitä toisen henkilön puolesta, voi varojen alkuperä entisestään hämärtyä. Kohtalaisena uhkana tunnistetaankin ilmiö, jossa **esineen tarjoaja toimii toisen henkilön puolesta**. Kun toinen henkilö myy esineitä toisen henkilön puolesta, voi varojen alkuperä entisestään hämärtyä ja varat voivat päätyä toiselle henkilölle esineen vaihdannan avulla. Tällainen menettely saattaa mahdollistaa rahanpesun sektorilla. Sektorilla on tunnistettu edelleen laajaa käteisen käyttöä, vaikka muilta osin muiden maksuvälineiden käyttö rahoitusmarkkinoilla on kasvattanut suosiotaan. Käteisellä Suomessa ostettu arvoesine voi olla helpompi siirtää toiseen maahan kuin käteisen kuljettaminen maasta pois. Arvoesine saatetaan sittemmin realisoida kohdemaassa, jolloin varojen alkuperää ei ole helppo jäljittää varsinkaan, jos kaupanosapuolia ei ole pystytty tunnistamaan.

Haavoittuvuudet

Vaikka tavarakauppiat -sektorilla kaupankäyntiä käydään pitkälti käteisellä ja kaupankäynnissä kaupanosapuolet ovat fyysisesti läsnä, myös **etäasiointi** tunnistetaan kohtalaisena rahanpesun haavoittuvuutena tavarakauppiat eli käteisilmoittajat sektorilla. Etäasioinnissa on tunnistettu haasteita henkilön todentamisessa ja vahvan tunnistautumisen oikeellisuuteen saatetaan luottaa liikaa. Markkinoilla on havaittu menettelyjä, joissa vahvoja tunnistetietoja on käytetty väärin petokellisessa tarkoituksessa.

Merkittävänä haavoittuvuutena todetaan tavarakauppiat eli käteisilmoittajat -sektorin **vähäinen epäilyttäviä liiketoimia koskevien ilmoitusten määrä**. Sektorilla tehdään vähäisissä määrin epäilyttävää liiketoimea koskevia ilmoituksia, mikä voi houkuttaa rikollisia toimijoita hyödyntämään sektoria rahanpesuun.

Kansainvälinen kauppa on tunnistettu kohtalaisena haavoittuvuutena tavarakauppiat eli käteisilmoittajat -sektorilla, koska asiakkaan tuntuminen on todettu puutteelliseksi ja riskitekijöiden havaitseminen kansainvälisessä kaupassa on vaikeaa. Lisäksi on tunnistettu haasteita rahanpesulain noudattamisessa liittyen kansainväliseen liiketoimintaan, koska liiketoiminnan tosiasiallista tarkoitusta voi olla haastavaa ymmärtää.

Seuraukset

Seurauksien arviointiin kohdistuva analyysi perustuu useaan eri seikkaan, kuten sektorin soveltuvuuteen, yhteiskunnallisiin sekä taloudellisiin vaikutuksiin. Tavarakauppioiden tunnistetaan soveltuvan tiettyjen olosuhteiden vallitessa laajamittaiseen rahanpesuun. Sektoria ei kuitenkaan nähdä laajamittaisten rahanpesuskenaarioiden näkökulmasta ensisijaisena vaihtoehtona, vaikka sektorilla käytetään käteistä ja tunnistetaan tilanteita, joissa käteisen rahan sijasta arvokkaita esineitä viedään ulkomaille ja muu henkilö kuin tavaran omistaja myy esineen toiselle henkilölle. Edellä mainitut tilanteet voivat houkuttaa rikollisia hyödyntämään sektoria rahanpesussa. Rahanpesuskenaarioiden toteutumisen arvioidaan aiheuttavan koko sektoriin kohdistuvia negatiivisia vaikutuksia, mutta vaikutuksien ei katsottu ulottuvan yhteiskunnallisesti merkittäviin rakenteisiin tai muihin ilmoitusvelvollisiin. Edellä mainittujen mahdollisten rahanpesutapausten paljastuminen heikentää kuitenkin luottamusta sektorin toimintaan ja sen mekanismeihin, altistaen sitä myös rikollisten käyttöön.

Taloudellisesta näkökulmasta tavarakauppiat eli käteisilmoittajat -sektori on merkittävä. Sektorin liikevaihto on 2,5 miljardia. Edellä kuvatut sektorin ominaispiirteet huomioiden sekä sektoriin kohdistuvan riskianalyysin perusteella tavarakauppiat eli käteisilmoittajat -sektorin seuraukset ovat **kohtalaisesti merkittävällä** tasolla.

Modus operandi

Kohtalaisesti merkittäväksi rahanpesun riskiksi on tunnistettu tilanne, jossa **käteisvaroilla ostetaan arvokkaita tavaroita sen sijaan, että varoja säilytettäisiin käteisenä**. Edellä kuvatussa tilanteessa käteisellä ostetaan arvokkaita esineitä, jolloin esimerkiksi laittomasti saatua rahaa pyritään muuttamaan lailliseksi. Arvoesine saatetaan jonkun ajan kuluttua realisoida, jonka jälkeen varat näyttävät olevan peräisin laillisista lähteistä.

4.2.10.2 Yrityspalvelun tarjoajat

4.2.10.2.1 Toimintaympäristö

Rahanpesulain mukaan yrityspalvelun tarjoajalla tarkoitetaan yhteisöä tai elinkeinonharjoittajaa, joka tarjoaa liiketoimintana kolmannelle osapuolelle jotakin seuraavista palveluista:

- yhteisön perustaminen
- yhtiöoikeudellisesti vastuullisena henkilönä, yhtiömiehenä tai samankaltaisessa asemassa muussa oikeushenkilössä toimiminen
- kotipaikan, yritys- tai postiosoitteen tai muiden vastaavien palvelujen tarjoaminen
- neljännen rahanpesudirektiivin 3 artiklan 7 kohdan d alakohdassa tarkoitetun ulkomaisen express trustin tai oikeusmuodoltaan samankaltaisen oikeudellisen järjestelyn omaisuudenhoitajana toimiminen Suomessa
- hallintarekisteröinnin hoitajana toimiminen, kun hallintarekisteröinnin hoitaja on merkitty muun kuin julkisen osakeyhtiön osakasluetteloon.

Suomessa harjoitettava yrityspalveluiden tarjoamista koskeva toiminta on usein yhtiöiden perustamista ja niissä johtajana toimimista, hallintoon liittyvien palveluiden- tarjoamista-, tai yrityksen hallinnollisen osoitteen tarjoamista. Yrityspalveluita tuottavat muun muassa asianajajat ja muut oikeudellisia palveluja

tarjoavat, tilintarkastajat, kirjanpitäjät ja erilaista konsultointia tarjoavat toimijat.³⁵² Yrityspalveluihin ei nykyisen rahanpesulain mukaan kuulu valmisyhtiöiden kauppa, jossa yhtiöitä perustetaan siinä tarkoituksessa, että ne voitaisiin tulevaisuudessa myydä toisille elinkeinonharjoittajille.³⁵³

Yrityspalveluiden tarjoajat voivat myös toimia trustin omaisuudenhoitajana. Suomen oikeusjärjestelmässä ei ole trusteja tai niiden rakenteita, joten omaisuudenhoitopalvelujen osalta rahanpesulaissa viitataan nimenomaisesti ulkomaisiin trusteihin ja niiden omaisuudenhoitajana toimimiseen. Tämä kattaa neljännen rahanpesudirektiivin mukaisesti myös trustin kanssa oikeusmuodoltaan samankaltaisten oikeudellisten järjestelyjen omaisuudenhoitajana toimimisen.³⁵⁴

Isännöintipalvelua tarjoavat lukeutuvat sektorin ilmoitusvelvollisiin silloin, kun ne tarjoavat isännöitävälle toimijalle postiosoitteeksi tai hallinnolliseksi osoitteeksi isännöintipalvelun tuottajan osoitteen. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi isännöitävän asunto-osakeyhtiön kaupparekisteriin kirjattu osoite on isännöintipalvelua tarjoavan toimijan osoite.³⁵⁵ Isännöintiliiton arvion mukaan isännöintialalla toimi syyskuussa 2024 aktiivisesti noin 850–900 yritystä. Alan yrityksissä työskenteli vuonna 2022 noin 5 800 henkilöä.³⁵⁶ Isännöintialan markkinaan vaikuttaa keskeisesti asunto-osakeyhtiöiden määrä.

Vuonna 2025 yrityspalvelun tarjoajat tekivät 12 epäilyttävän liiketoimen ilmoitusta rahanpesun selvittelykeskukselle. Vuonna 2024 yrityspalvelun tarjoajat tekivät alle 10 ilmoitusta.³⁵⁷ Yrityspalveluiden tarjoajat -sektorin toimintaympäristöä koskevia yksityiskohtia on kuvattu liitteessä 4.

4.2.10.2.2 Rahanpesun riskit

Yrityspalvelun tarjoajiin kohdistuvan kokonaisriskin taso on 2 eli **kohtalaisesti merkittävä**. Arviointiin on osallistunut yhteensä 94 asiantuntijaa sekä julkiselta että yksityiseltä sektorilta.

352 HE 228/2016 vp, s. 17.

353 HE 228/2016 vp, s. 95.

354 HE 228/2016 vp, s. 91.

355 Aluehallintovirasto 2021, s. 54.

356 Isännöintiliitto 2024, s. 5.

357 Rahanpesun selvittelykeskus

Oikeushenkilöiden hyväksikäyttö on tunnistettu merkittäväksi rahanpesun riskiksi sekä kansainvälisesti että kansallisesti ja järjestäytyneeseen rikollisuuteen kytkeytyvistä henkilöistä lähes 80 prosentilla on jokin rooli suomalaisessa oikeushenkilössä. Oikeushenkilöiden ammattimainen hyväksikäyttö on usein osa talousrikollisuutta ja niiden hyödyntämistä on tunnistettu petosten lisäksi myös muun muassa rahanpesussa ja yritystukien väärinkäytöksissä. Yrityspalvelun tarjoajat -sektoriin kohdistuvat kohtalaiset uhat muodostuvat ennen kaikkea monimutkaisista ja kansainvälisistä yritys rakenteista, valmisyhtiöiden myynnistä sekä ulkomailta tulevien varojen alkuperän heikosta läpinäkyvyydestä. Riskit korostuvat tilanteissa, joissa asiakkaan tosiasiallinen tarkoitus ja todelliset edunsaajat jäävät epäselviksi tai perustuvat asiakkaan itse ilmoittamiin tietoihin.

Sektorin merkittävimmät haavoittuvuudet ovat valmisyhtiöihin liittyvä ilmoitusvelvollisuuden puuttuminen, epäilyttäviä liiketoimia koskevien ilmoitusten vähäinen määrä sekä pakotteiden kiertämisen mahdollistavat yritys- ja rahavirtarakenteet. Näihin yhdistyvät rajalliset valvontaresurssit, näennäiset vastuuhenkilöt ja sarjayrittäjyys, jotka heikentävät rahanpesun tunnistamista. Rikollisten näkökulmasta sektorin hyödyntäminen on houkuttelevaa, koska toimintaan ei liity merkittäviä kustannuksia.

Riskianalyysin perusteella on havaintoja siitä, että sektoria hyödyntäviä rahanpesurikollisia on tunnistettu jonkin verran. Rikollisten näkökulmasta sektorin hyödyntäminen rahanpesun rahoittamiseen on houkuttelevaa, koska toimintaan liittyy ainoastaan kohtalaisesti kustannuksia.

Uhat

Yrityspalvelun tarjoajat -sektorilla tunnistetaan isoja ja monimutkaisia yritys rakenteita sekä konsernijärjestelyitä. Yrityskokonaisuuksissa yritysryppään muodostavat usein kansainvälisen kokonaisuuden. Kohtalaisesti merkittäväksi uhaksi tunnistetaan kansainvälinen ympäristö ja yritysten **liittymät riskialueille sekä valtioiden kulttuuriset erot**. Esimerkiksi asiakasyrityksen kotivaltion ja palveluntarjoajan kotivaltion välillä voi olla kulttuurisia, lainsäädännöllisiä sekä lain noudattamisen eroavaisuuksia, mitkä nostavat rahanpesun uhkia sekä haavoittuvuuksia.

Lisäksi on havaittu **sarjayrittäjiä**, jotka muodostavat kohtalaisesti merkittävän uhan. Sarjayrittäjiin on tunnistettu liittyvän riskitekijöitä, mikäli yrittäjän taustalla on monia eri lyhytaikaisia yritys yhteyksiä. Riski havaitaan kasvavan, mikäli vastuuhenkilöksi on nimetty yrittäjän sijaan lähipiiriin kuuluvia henkilöitä esimerkiksi henkilökohtaisen liiketoimintakiellon vuoksi.

Monimutkaisten yritysraenteiden kautta voi mahdollistua myös **pakotteiden kiertäminen**, mikä on tunnistettu sektorilla kohtalaiseksi rahanpesun uhaksi. Pakotteiden kiertämisen on tunnistettu tapahtuvan muun muassa kierrättämällä rahavirtoja monimutkaisten yritysraenteiden ja eri pankkitilien kautta. Varsinaiset tuotteet kiertävät havaintojen mukaan organisoidusti maantieteellisesti eri alueiden kautta päämäärään, johon pakotteet ovat asetettu.

Haavoittuvuudet

Yrityspalvelun tarjoajat -sektorilla on tunnistettu kohtalaisena haavoittuvuutena **valmisyhtiöiden myynti**. Kuitenkin nykyisen tulkinnan mukaan markkinoilla myytävät valmisyhtiöt eivät kuulu ilmoitusvelvollisuuden piiriin. Koska nämä valmisyhtiöt eivät ole ilmoitusvelvollisia, eikä niiltä edellytetä asiakkaan tuntemista eivät toimijat ole myöskään ilmoitusvelvollisia valmisyhtiöiden myyntiin liittyen, mikä kasvattaa rahanpesun riskiä sektorilla. Lisäksi sektorilla on tunnistettu kohtalaisesti merkittävänä haavoittuvuutena **monimutkaiset yritysraenteet**. Ilmoitusvelvollisten keskuudessa voi olla haastavaa havaita yritysten todellista tarkoitusta monimutkaisten yritysraenteiden sisältä.

Erityisesti viranomaiset ovat tunnistaneet kohtalaisesti merkittävänä haavoittuvuuksina **vähäiset epäilyttävää liiketoimea koskevien ilmoitusten määrät ja valvojen riittämättömät resurssit**. Epäilyttävien liiketoimien määrä ei suoranaisesti kerro sektorin riskillisyydestä tai siitä, esiintyykö sektorilla rahanpesua. Yrityspalvelun tarjoajat sektorin riskitason ollessa kohtalaisesti merkittävä, tekee sektori erittäin vähän kokoonsa nähden epäilyttävän liiketoimen ilmoituksia. Tämä voi indikoida myös siitä, että sektorilla ei tunnisteta rahanpesua tai epäilyttävän liiketoimen ilmoitusten laatiminen laiminlyödään muista syistä. Lisäksi sektorin kohdalla on tunnistettu valvojen riittämättömät resurssit.

Merkittävimpanä haavoittuvuutena sektorilla on tunnistettu **ulkomailta tulevien varojen alkuperän selvittämiseen liittyvät haasteet** ja toisaalta taas kohtalaisesti merkittävänä haavoittuvuutena havaitaan yrityspalvelun tarjoajat -sektorilla se, että **epäilyttävää liiketoimea koskevia ilmoituksia tehdään vähän, tosiasiallisten edunsaajien tunnistaminen voi olla puutteellista sekä yritysten hallitukseen on voitu nimetä näennäisiä jäseniä**. On havaittu, että tiedot tarkistetaan edunsaajarekisteristä, jonne asiakas on itse ilmoittanut tietonsa. Tämä voi johtaa siihen, että rekisterin tiedot eivät välttämättä ole oikeat tai ajantasaiset. Haasteena on myös ulkomaalaiset tosiasialliset edunsaajat, sillä näissä tilanteissa myös tunnistaminen on haastavampaa. Markkinoilla on myös tunnistettu, että sektorilla toimii näennäisiä vastuuhenkilöitä mahdollistamassa harmaan alueen toimintaa.

Seuraukset

Seurauksien arviointiin kohdistuva analyysi perustuu useaan eri seikkaan, kuten sektorin soveltavuuteen, yhteiskunnallisiin sekä taloudellisiin vaikutuksiin. Yrityspalvelun tarjoajat -sektorin tunnistetaan olevan sopimaton laajamittaisen rahanpesun toteuttamiseen. Yksittäisten mahdollisten rahanpesuskenaarioiden toteutumisen arvioidaan aiheuttavan vaikutuksia vain yksittäisiin toimijoihin eikä sillä nähdä olevan laajemmin vaikutusta yhteiskuntaan.

Taloudellisesti yrityspalveluiden tarjoajat -sektori on vähäisesti merkittävä ja sektorin liikevaihto onkin 27 miljoonaa. Edellä kuvatut sektorin ominaispiirteet huomioiden sekä sektoriin kohdistuvan riskianalyysin perusteella yrityspalvelun tarjoajat -sektorin seuraukset ovat **vähäisesti merkittävällä** tasolla kokonaisriskitason ollessa kuitenkin kohtalaisesti merkittävä. Tähän vaikuttaa erityisesti yrityspalvelun tarjoajien toiminnan luonne ja korkeammat riskitekijät verrattuna seurausten tasoon.

Modus operandi

Yrityspalvelun tarjoajat -sektorilla on tunnistettu merkittävänä rahanpesun uhkana **julkisen rahoituksen väärinkäyttöä**. Tunnistettuun uhkaan liittyy myös havainnot keinoitekoisten kehitysyhtiöiden perustamisista, joiden avulla haetaan erilaisia julkisia avustuksia. Perusteettomasti saatuja avustuksia on tunnistettu ohjattavan keinoitekoisten järjestelyjen (mm. kulurakenteiden) kautta intressipiirin yhtiöille.

4.2.10.3 Asianajajat ja muut oikeudellisia palveluja tarjoavat sekä veroneuvontapalveluita tarjoavat tai verotukseen liittyvää tukea suoraan tai välillisesti tarjoavat

4.2.10.3.1 Toimintaympäristö

Sektorin rahanpesulain mukaisiin ilmoitusvelvollisiin kuuluvat seuraavat toimijat:

- asianajajat; rahanpesun estämisestä annetun lain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 12 kohdan mukaan lakia sovelletaan asianajajista annetussa laissa (496/1958) tarkoitettuun elinkeinonharjoittajana toimivaan asianajajaan tai siinä tapauksessa, että asianajotoimintaa harjoitetaan yhtiömuodossa, asianajoyhtiöön, siltä osin kuin toimitaan asiakkaan puolesta tai lukuun taloudelliseen toimintaan tai kiinteään omaisuuteen liittyvissä liiketoimissa taikka osallistutaan asiakkaan puolesta seuraavien liiketoimien suunnitteluun tai suorittamiseen:
 - kiinteistöjen tai liiketoimintayksikköjen ostamiseen tai myyntiin
 - asiakkaan rahavarojen, arvopaperien tai muiden varojen hoitamiseen
 - pankki-, säästö- tai arvo-osuustilien avaamiseen tai hoitamiseen
 - yhtiöiden perustamiseen, johtamiseen tai yritysten hallinnoimiseksi tarvittavien varojen järjestelyyn tai
 - säätiöiden, yhtiöiden tai vastaavien yhteisöjen perustamiseen, johtamiseen tai niiden toiminnasta vastaamiseen.
- muuhun liike- tai ammattitoimintana oikeudellisia palveluita tarjoavaan siltä osin kuin toimitaan asiakkaan puolesta tai lukuun taloudelliseen toimintaan tai kiinteään omaisuuteen liittyvissä liiketoimissa taikka osallistutaan asiakkaan puolesta seuraavien liiketoimien suunnitteluun tai suorittamiseen:
 - kiinteistöjen tai liiketoimintayksikköjen ostamiseen tai myyntiin;
 - asiakkaan rahavarojen, arvopaperien tai muiden varojen hoitamiseen;
 - pankki-, säästö- tai arvo-osuustilien avaamiseen tai hoitamiseen;
 - yhtiöiden perustamiseen, johtamiseen tai yritysten hallinnoimiseksi tarvittavien varojen järjestelyyn; tai
 - säätiöiden, yhtiöiden tai vastaavien yhteisöjen perustamiseen, johtamiseen tai niiden toiminnasta vastaamiseen;
- pääasiallisena liike- tai ammattitoimintana suoraan tai välillisesti veroneuvontapalveluita tai verotukseen liittyvää tukea tarjoavaan (rahanpesun estämisestä annetun lain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 22 kohta).

Suomen Asianajajat valvoo asianajajien rahanpesulain säännösten ja määräysten noudattamista niiltä osin, kuin asianajajien tarjoamat palvelut kuuluvat rahanpesulain soveltamisalan piiriin. Asianajajan nimitystä voi käyttää vain Suomen Asianajajien jäseneksi hyväksytty henkilö.

Suomen Asianajajat teki vuonna 2024 yhteensä 72 tarkastusta, joista 47 oli uuden toimiston tarkastusta ja 25 aiemmin perustettujen asianajotoimistojen riskiperusteista tarkastusta. Tarkastuksissa havaittiin, että valtaosalla asianajotoimistoja oli jonkin verran puutteita riskiarvioissaan. Pääosin asianajotoimistojen riskiarviot ja menettelyt asiakkaiden tuntemiseksi olivat kuitenkin hyvällä tai vähintään kohtaisella tasolla.³⁵⁸

Lupa- ja valvontaviraston valvonnassa ovat muut oikeudellisia palveluja tarjoavat kuin asianajajat sekä näiden lisäksi veroneuvontapalveluita tai verotukseen liittyvää tukea tarjoavat. Oikeudellisten palveluiden tarjoajien yleisimmin kuvaamia palveluita ovat yritys- ja kiinteistöjärjestelyihin liittyvät toimeksiannot, perhe- ja perintöoikeudelliset toimeksiannot sekä tuotteiden tai palveluiden myyntiä tai ostamista koskevien sopimusten laatimiseen liittyvät toimeksiannot. Vuoden 2025 lokakuussa silloisen Etelä-Suomen aluehallintoviraston ylläpitämään rahanpesun valvontarekisteriin oli rekisteröity 166 päätoimista ja 83 sivutoimista oikeudellisia palveluja tarjoavaa yritystä. Päätoimisia veroneuvojina toimivia yrityksiä oli rekisteröity 34 kappaletta³⁵⁹.

Asianajajat ja muut oikeudellisia palveluita tarjoavat tekivät alle 10 epäilyttävän liiketoimen ilmoitusta vuonna 2025 ja 17 epäilyttävän liiketoimen ilmoitusta vuonna 2024.³⁶⁰ Vuonna 2024 kaikki annetut ilmoitukset olivat asianajajien tekemiä ja vuonna 2025 lähes kaikki ilmoitukset olivat myös asianajajien antamia. Asianajajat ja muut oikeudellisia palveluita tarjoajat -sektorin toimintaympäristöä koskevia yksityiskohtia on kuvattu liitteessä 4.

358 Suomen Asianajajien riskiarviotyötä varten toimittamat tilastot. Ks. myös luku 1.4.2.

359 Etelä-Suomen aluehallintoviraston riskiarviotyöhön toimittamat tiedot

360 Rahanpesun selvittelykeskus 2024a, s. 13.

4.2.10.3.2 Rahanpesun riskit

Asianajajiin ja muihin oikeudellisiin palveluihin tarjoaviin sekä veroneuvonta-palveluita tarjoaviin tai verotukseen liittyvää tukea suoraan tai välillisesti tarjoaviin toimijoihin kohdistuva kokonaisriskitaso on 2 eli **kohtalaisesti merkittävä**. Arviointiin on osallistunut yhteensä 107 asiantuntijaa sekä julkiselta että yksityiseltä sektorilta.

Asianajajat, oikeudellisia palveluja tarjoavat ja veroneuvontaa tarjoavat toimijat eivät vain tuota liikevaihtoa toiminnallaan, vaan myös mahdollistavat koko talouden sujuvan toimintaympäristön palveluidensa avulla. Asianajajien, oikeudellisten palvelujen ja veroneuvontaa tarjoavien toimijoiden osalta rahanpesun uhka kytkeytyykin ennen kaikkea ammattimaisten avustajien mahdollistavaan rooliin, monimutkaisiin ja rajat ylittäviin rakenteisiin sekä kertaluonteisiin toimeksiantoihin, joihin liittyy kansainvälisiä rahavirtoja ja pakoteriskejä.

Sektorin keskeiset haavoittuvuudet ovat asiakasvaratilien ja hyvämaineisten yhtiöiden hyväksikäyttö, epäilyttävien liiketoimien alhainen ilmoittamistaso sekä valvonnan resurssirajoitteet. Riskitasoa lisäävät väärennetty dokumentaatio, tekoälyn käyttö väärinkäytöksissä ja tosiasiallisen edunsaajan tunnistamisen haasteet.

Riskianalyysin mukaan on tehty havaintoja siitä, että sektorilla ilmenee jonkin verran rikollisia, jotka hyödyntävät sektoria rahanpesuun. Rikollisten näkökulmasta sektorin hyödyntäminen rahanpesuun on kustannuksiltaan raskasta, mikä vähentää sen houkuttelevuutta huomattavasti.

Uhat

Kohtalaiseksi uhaksi on tunnistettu **ammattimaiset avustajat**. Ammattimaiset avustajat voivat avustaa rikollisia toimijoita ja näin myös mahdollistaa rahanpesua. Ammattimaisen avustajan rooli voikin vaihdella passiivisesta toiminnasta aktiivisen auttajan rooliin. Ammattimaiset avustajat voivat mahdollistaa myös **monimutkaisten yritysraakenteiden luomisen**, joiden tarkoitusta voi olla vaikea arvioida. Monimutkaisia yritysraakenteita voidaan luoda myös tarkoituksellisesti rahan alkuperän häivyttämiseksi. Usein rajat ylittäviä, tosiasiallisia edunsaajatietoja saatetaan hämähäyttää monimutkaisten yritysraakenteiden hyödyntämisellä, jolloin varojen todellista alkuperää on vaikea selvittää. Transaktioissa käytetään usein myös ulkomaisia bulvaaneja, joiden tunnistaminen saattaa olla vaikeaa.

Kohtalainen uhka on myös **toimijoiden hyödyntäminen pakotteiden kiertämisessä**, koska asiantuntemuksen ja osaamisen koetaan edistävän pakotteiden kiertämisen kykyä ja siten mahdollistavan myös rahanpesua.

Haavoittuvuudet

Kohtalaisesti merkittävänä haavoittuvuutena tunnistetaan **hyvämaineisten osakeyhtiöiden hyväksikäyttö**. Tällä tarkoitetaan tilannetta, jossa suomalainen hyvämainen osakeyhtiö ostetaan harmaan talouden liiketoiminnan toteuttamiseksi ja yrityksen toimintaan kyetään siten sisällyttämään epäilyttäviä rahavirtoja, mikä voi mahdollistaa rahanpesun. Myös sektorilla käytetyt **asiakasvaratilien käyttö** tunnistetaan toimialaan kohdistuvana kohtalaisesti merkittävänä haavoittuvuutena, koska asiakasvaratillejä voidaan hyödyntää varojen alkuperän häivyttämisessä. Tällöin rahan alkuperä voi hämärtyä, koska raha kiertää asiakasvaratilin kautta ja näkyvyys rahasiirron lähteeseen katoaa.

Sektorilla esiintyy tyypillisesti **satunnaisia liiketoimia sekä kertaluonteisia asiakassuhteita**. Näistä johtuvat maksutoimeksiannot muodostavat kohtalaisen rahanpesun haavoittuvuuden. Etenkin suuremmilla sektorin toimijoilla on kansainvälistä toimintaa, jolloin rahavirtoja on ulkomailta Suomeen ja Suomesta ulkomaille. Myös tapahtumat ja liiketoimet voivat olla asiakassuhteiden lisäksi vain kertaluonteisia. Edellä mainittuihin kertaluontoisiin kansainvälisiin maksuihin kohdistuu myös rahanpesun riski ja erityisesti EU:n ja ETA-alueen ulkopuolelle suuntautuva toiminta katsotaan riskillisemmäksi.

Kohtalaisena haavoittuvuutena havaitaan asianajajat ja muut oikeudellisia palveluja tarjoavat sekä veroneuvontapalveluita tarjoavat tai verotukseen liittyvää tukea suoraan tai välillisesti tarjoavat -sektorin **epäilyttäviä liiketoimia koskevien ilmoitusten vähäinen määrä**, mikä voi houkutelaa rikollisia toimijoita hyödyntämään sektoria. Riskiä lisää se, että epäilyttävilta vaikuttavista **toimeksiannoista usein kieltäydytään tai ne saatetaan päättää**, mutta niistä ei välttämättä kuitenkaan tehdä rahanpesuilmoitusta ilmoittamiseen tarvittavien tietojen puuttuessa. Kohtalaisena haavoittuvuutena on todettu myös **valvojien riittämättömät resurssit**.

Asianajajat ja muut oikeudellisia palveluita tarjoavat tahot -sektorilla kohtalaisina haavoittuvuuksina tunnistetaan **väärennetyt, väärän sisältöiset tai virheelliset dokumentit**, joiden takia epäilyttävää toimintaa on vaikeampi tunnistaa. Sektorilla on tunnistettu kasvavana uhkana tekoälyn hyödyntäminen erilaisissa väärennyksiin liittyvissä tapauksissa. Esimerkiksi dokumentaatiota ja asiakirjoja on voitu väärentää, jolloin väärennettyjen dokumenttien avulla tehdään rahansiirtoja,

omaisuuserien siirtoja tai kauppvoja. Näihin tapauksiin voi kytkeytyä myös rahanpesua. Sektorin riskillisyyttä kasvattaa kohtalaisesti **rikollisten mahdollinen soluttautuminen sektorille**. Haasteena tunnistetaan, ettei työnantajalla tai luvan myöntävällä asianajoyhteisöllä ole oikeutta selvittää jäseneksi hakevan asianajajan tai veroneuvojan, rikosrekisteriä.

Seuraukset

Seurauksien arviointiin kohdistuva analyysi perustuu useaan eri seikkaan, kuten sektorin soveltuvuuteen, yhteiskunnallisiin sekä taloudellisiin vaikutuksiin. Asianajajat ja muut oikeudellisia palveluja tarjoavat sekä veroneuvontapalveluita tarjoavat tai verotukseen liittyvää tukea suoraan tai välillisesti tarjoavat -sektorin tunnistetaan soveltuvan tiettyjen olosuhteiden vallitessa laajamittaiseen rahanpesuun. Sektoria ei kuitenkaan nähdä laajamittaisten rahanpesuskenaarioiden näkökulmasta ensisijaisena vaihtoehtona, vaikka sektorilla on tunnistettu esimerkiksi ammattimaisten avustajien ja monimutkaisia yritysrakenteiden esiintymistä, asiakasvaratilien käyttämistä ja satunnaisia ja kertaluontoisia asiakassuhteita ja niistä muodostuneita maksusuorituksia. Edellä mainitut seikat voivat kuitenkin houkuttaa rikollisia hyödyntämään sektoria rahanpesussa. Rahanpesuskenaarioiden toteutumisen arvioidaan aiheuttavan koko sektoriin kohdistuvia negatiivisia vaikutuksia, mutta vaikutuksien ei katsottu ulottuvan yhteiskunnallisesti merkittäviin rakenteisiin tai muihin ilmoitusvelvollisiin. Edellä mainittujen mahdollisten rahanpesutapausten paljastuminen heikentää kuitenkin luottamusta sektorin toimintaan ja sen mekanismeihin, altistaen sitä myös rikollisten käyttöön.

Taloudellisesta näkökulmasta asianajajat ja muut oikeudellisia palveluja tarjoavat sekä veroneuvontapalveluita tarjoavat tai verotukseen liittyvää tukea suoraan tai välillisesti tarjoajat -sektori on kohtalaisen merkittävä. Sektorin liikevaihto on 1,2 miljardia. Edellä kuvatut sektorin ominaispiirteet huomioiden sekä sektoriin kohdistuvan riskianalyysin perusteella tämän sektorin seuraukset ovat **kohtalaisesti merkittävällä** tasolla.

4.2.10.4 Kiinteistönvälittäjät ja vuokrahuoneistojen välittäjät

4.2.10.4.1 Toimintaympäristö

Sektorin ilmoitusvelvollisiin kuuluvat rahanpesulain mukaisesti:

- kiinteistönvälitysliikkeistä ja vuokrahuoneiston välitysliikkeistä annetussa laissa (1075/2000) tarkoitetut kiinteistönvälitysliikkeet sekä vuokrahuoneiston välitysliikkeet
- Ahvenanmaan maakuntalainsäädännössä tarkoitetut kiinteistönvälitysliikkeet sekä vuokrahuoneiston välitysliikkeet.

Manner-Suomessa kiinteistönvälitysliikkeitä ja vuokrahuoneistojen välitysliikkeitä valvoo Lupa- ja valvontavirasto, joka myös ylläpitää välitysliikerekisteriä kiinteistön- ja vuokrahuoneistojen välitysliikkeistä. Välitysliikerekisterissä oli vuoden 2025 lokakuussa 1664 yritystä.³⁶¹ Ahvenanmaalla toimivien kiinteistönvälittäjien ja vuokrahuoneiston välittäjien osalta valvojana toimii Ahvenanmaan maakunnan hallitus. Maakunnan hallitus pitää rekisteriä välitysliikkeistä Ahvenanmaalla. Syyskuussa 2025 rekisterissä oli 9 välitysliikettä.

Laki eräiden kiinteistönhankintojen luvanvaraisuudesta (470/2019) asettaa Euroopan unionin ja Euroopan talousalueen ulkopuolisten henkilöiden ja kyseisten alueiden ulkopuolella kotipaikkaansa pitävän yhteisön kiinteistön hankinnan Suomesta luvanvaraiseksi. Luvanvaraisuus koskee kiinteistöjä sekä niiden määräosia ja määrääloja. Lupaa eivät lähtökohtaisesti voi saada lain 5a §:ssä määritettyjen maiden kansalaiset.

Kiinteistönvälitysalalla vuodet 2023 ja 2024 olivat pitkällä aikavälillä tarkasteltuna heikot johtuen asuntokaupan vähäisemmästä tasosta. Vuonna 2024 asuntokaupan kokonaisarvo oli noin 10,2 miljardia euroa. Kasvua vuoteen 2023 verrattuna oli noin 300 miljoonaa euroa. Kokonaisarvioon vaikuttaa syksystä 2022 asti jatkunut asuntojen hintojen laskusuuntainen kehitys.³⁶² Myös myytyjen asuntojen lukumäärä oli laskenut. Vuonna 2024 myytiin 52 404 asuntoa, mikä oli 26 % vähemmän kuin viiden edeltävän vuoden keskiarvo.³⁶³ Osa kotimaisista välitysliikkeistä harjoittaa

361 Etelä-Suomen aluehallintoviraston riskiarviotyöhön toimittamat tiedot

362 Kiinteistönvälitysalan Keskusliitto 28.1.2025: Vuosikatsaus 2024: Asuntokaupamäärät punnersivat vahvan loppuvuoden vetämänä plussalle, viitattu 29.7.2025.

363 Kiinteistönvälitysalan Keskusliitto: KVKL Hintaseurantapalvelu 14.1.2025: Asuntomarkkinakatsaus Y2024, viitattu 29.7.2025.

välitystä osittain myös ulkomailla, kuten Espanjassa. Tähän on osaltaan vaikuttanut taantuman aiheuttama tarve hakea vaihtoehtoisia markkinoilta Suomen ulkopuolelta.³⁶⁴

Vuonna 2025 kiinteistön- ja vuokrahuoneistojen välittäjät tekivät rahanpesun selvittelykeskukselle 17 epäilyttävän liiketoimen ilmoitusta.³⁶⁵ Vuonna 2024 kiinteistön- ja vuokrahuoneistojen välittäjät tekivät 23 ilmoitusta.³⁶⁶ Kiinteistövälittäjät ja vuokrahuoneiden välittäjät -sektorin toimintaympäristöä koskevia yksityiskohtia on kuvattu liitteessä 4.

4.2.10.4.2 Rahanpesun riskit

Kiinteistönvälittäjien ja vuokrahuoneiston välittäjiin kohdistuvan kokonaisriskin taso sekä Manner-Suomessa että Ahvenanmaalla on 2 eli **kohtalaisesti merkittävä**. Arviointiin on osallistunut yhteensä 120 asiantuntijaa sekä julkiselta että yksityiseltä sektorilta. Ahvenanmaan osalta riskiä pienentää ns. kotiseutuoikeus, jonka perusteella oikeuden omaava henkilö saa omistaa kiinteää omaisuutta Ahvenanmaalla. Ilman kotiseutuoikeutta tulee kiinteistön kauppaa varten anoa lupa maakunnan hallitukselta. Kiinteistönvälittäjien ja vuokrahuoneiston välittäjien osalta Manner-Suomeen ja Ahvenanmaahan kohdistuneita uhkia ja haavoittuvuuksia on kuvattu yhdessä, koska riskit ovat olleet molemmilla alueilla vastaavankaltaisia.

Kiinteistönvälittäjien ja vuokrahuoneistojen välittäjien sektorin rahanpesuriski kohdistuu erityisesti tilanteisiin, joissa liikkuu suuria yksittäisiä rahasummia, asiakassuhteet ovat kertaluonteisia, ja varojen alkuperä – etenkin ulkomailta tulevien varojen osalta – jää heikosti todennetuksi. Operatiivisesti sektorilla luotetaan usein asiakkaan antamiin selvityksiin, mikä heikentää riskien tehokasta hallintaa. Keskeinen haavoittuvuus on todellisten toimijoiden ja edunsaajien häivyttäminen (bulvaanit). Lisäksi puutteellinen riskiosaaminen, automatisoituihin KYC-järjestelmiin nojaaminen ilman kriittistä arviointia sekä itse ilmoitettuihin rekisteritietoihin perustuva valvonta altistavat toimialan haavoittuaiseksi rahanpesun uhkille.

³⁶⁴ Etelä-Suomen aluehallintoviraston riskiarviotyöhön toimittamat tiedot.

³⁶⁵ Rahanpesun selvittelykeskus 2025f, s. 12.

³⁶⁶ Rahanpesun selvittelykeskus 2024a, s. 13.

Riskianalyysin perusteella on havaintoja siitä, että sektoria hyödyntäviä rahanpesurikollisia on tunnustettu jonkin verran. Rikollisten näkökulmasta sektorin hyödyntäminen rahanpesun rahoittamiseen on houkuttelevaa, koska toimintaan liittyy ainoastaan kohtalaisesti kustannuksia.

Uhat

Todellisen omistajan ja asiakkaan häivyttäminen (kuten esimerkiksi bulvaanit) tunnustetaan toimialaan kohdistuvana kohtalaisena uhkana. Esimerkiksi asunnon vuokraustilanteessa vuokrasopimus tehdään yhdelle henkilölle, mutta vuokrattuun asuntoon saattaakin muuttaa asumaan toinen esimerkiksi maksuhäiriön omaava henkilö. Myös kiinteistö voidaan ostaa esimerkiksi yrityksen, perheen tai muun lähipiiriin kuuluvan henkilön nimiin, ja maksu voi tulla toiselta henkilöltä kuin siltä, joka toimii tosiasiallisena ostajana. Todellisen toimijan tai taustahenkilön häivyttämistä voidaan tavoitella esimerkiksi, jos yrityksen taustahenkilöllä on maksuhäiriöitä, yhteys järjestäytyneeseen rikollisuuteen tai varat on saatu rikollisin keinoin.

Kiinteistönvälittäjät ja vuokrahuoneiston välittäjät -sektorilla havaitaan kohtalaisina uhkina **epäilyttävää liiketoimea koskevien ilmoitusten vähäinen määrä ja haluttomuus tehdä ilmoituksia epäilyttävistä liiketoimista**. Sektorilla on tunnustettu, ettei varojen alkuperää mahdollisesti haluta selvittää liian tarkasti, koska pelätään liiketoimen ja asiakkaan menettämistä. Lisäksi ei välttämättä tiedetä, mistä ohjausta voidaan kysyä. On kuitenkin havaittu, että **toimeksiannoista kieltäydytään tai ne päätetään**, mutta välttämättä ilmoitusta rahanpesun ja epäselvän rahaliikenteen havainnosta ei kuitenkaan tehdä.

Haavoittuvuudet

Riskitietoisuus ja toimijoiden puutteellinen osaaminen koetaan Manner-Suomessa ja Ahvenanmaalla kohtalaisena haavoittuvuutena. Sektorilla on havaittu toimijoiden osalta merkittävä jakauma rahanpesun estämiseen liittyvän osaamisen osalta. Manner-Suomessa ja Ahvenanmaalla kohtalaisena haavoittuvuutena havaitaan myös se, että sektorilla **luotetaan KYC-järjestelmiin (asiakkaan tunteminen)**. Järjestelmiin kohdistuvaa luottamusta kuvastaa se, että järjestelmään syötetään pyydetty tiedot eivätkä toimihenkilöt tämän jälkeen tarkista vaadittuja tietoja esimerkiksi pakotelistauksista, jäädytyspäätöksistä tai tosiallisten edunsaajien tiedot rekisteristä.

Manner-Suomessa kiinteistönvälittäjät ja vuokrahuoneistojen välittäjät -sektorilla tunnistetaan kohtalaisen merkittävänä haavoittuvuutena **asiakkaiden varojen alkuperän selvittämisen haasteet tai puutteet**. Varojen alkuperä jää usein epäselväksi ja sektorilla saatetaan luottaa asiakkaan kertomukseen varojen alkuperästä. Erityisesti ulkomailta tulevien varojen alkuperän selvitys voi olla kevyehköä eikä sektorilla annettu asiakirja ole välttämättä riittävä selvittämään varojen alkuperää. Myös tosiasiallisten edunsaajien tunnistaminen kasvattaa sektorin riskisyyttä, koska kiinteistönvälittäjät ja vuokrahuoneistojen välittäjät -sektorilla edunsaajatiedot tarkistetaan PRH:n edunsaajarekisteristä, jonne asiakas on itse ilmoittanut tietonsa. Jos tosiasiallinen edunsaaja on ulkomaalainen, on tunnistaminen haastavampaa ja kasvattaa sektorin riskisyyttä. Ahvenanmaalla koettiin kohtalaisena haavoittuvuutena sektorilla liikkuvat **suuret rahasummat ja lyhytaikaiset asiakassuhteet**.

Seuraukset

Seurauksien arviointiin kohdistuva analyysi perustuu useaan eri seikkaan, kuten sektorin soveltuvuuteen, yhteiskunnallisiin sekä taloudellisiin vaikutuksiin. Kiinteistönvälittäjien ja vuokrahuoneiston välittäjien tunnistetaan soveltuvan tiettyjen olosuhteiden vallitessa laajamittaiseen rahanpesuun. Sektoria ei kuitenkaan nähdä laajamittaisten rahanpesuskenaarioiden näkökulmasta ensisijaisena vaihtoehtona, vaikka sektorilla on tunnistettu yksittäisiä suuria maksusuorituksia, ulkomailta tulevien varojen selvittämisen vaikeutta sekä yksittäisiä kertaluontoisia asiakkuuksia ja maksusuorituksia sekä bulvaanien hyväksikäyttöä. Edellä mainitut seikat voivat kuitenkin houkutella rikollisia hyödyntämään sektoria rahanpesussa. Rahanpesuskenaarioiden toteutumisen arvioidaan aiheuttavan koko sektoriin kohdistuvia negatiivisia vaikutuksia, mutta vaikutuksien ei katsottu ulottuvan yhteiskunnallisesti merkittäviin rakenteisiin tai muihin ilmoitusvelvollisiin. Edellä mainittujen mahdollisten rahanpesutapausten paljastuminen heikentää kuitenkin luottamusta sektorin toimintaan ja sen mekanismeihin, altistaen sitä myös rikollisten käyttöön.

Taloudellisesta näkökulmasta kiinteistönvälittäjät ja vuokrahuoneistojen välittäjät -sektori on kohtalaisen merkittävä. Sektorin liikevaihto Manner-Suomessa on 1,4 miljardia. Edellä kuvatut sektorin ominaispiirteet huomioiden sekä sektoriin kohdistuvan riskianalyysin perusteella tämän sektorin seuraukset ovat **kohtalaisesti merkittävällä** tasolla.

4.2.10.5 Kirjanpitäjät

4.2.10.5.1 Toimintaympäristö

Sektorin rahanpesulain mukaisiin ilmoitusvelvollisiin kuuluvat liike- tai ammatti-toimintana kirjanpitotehtäviä toimeksiannosta hoitavat toimijat.³⁶⁷ Tilitoimistot tarjoavat kirjanpito- ja tilinpäätöspalveluja, joihin kuuluu esimerkiksi kirjanpidon laadintaa ja palkanlaskentaa.

Kirjanpitäjiä valvoo rahanpesulain mukaan Lupa- ja valvontavirasto. Vuoden 2025 lokakuussa silloisen Etelä-Suomen aluehallintoviraston ylläpitämään rahanpesun valvontarekisteriin oli hakeutunut 3 109 päätoimista ja 45 sivutoimista kirjanpitäjää.³⁶⁸ Vain osa kirjanpitäjistä on hakeutunut rahanpesun valvontarekisteriin. Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2024 Suomessa toimi kaiken kaikkiaan 6 457 kirjanpitoyritystä.³⁶⁹

Vuonna 2025 kirjanpitäjät tekivät 104 epäilyttävän liiketoimen ilmoitusta rahanpesun selvittelykeskukselle.³⁷⁰ Vuonna 2024 kirjanpitäjät tekivät 126 ilmoitusta.³⁷¹ Kirjanpitäjien tekemien ilmoitusten määrä on verrattain vähäinen ottaen huomioon, että kirjanpidolla on keskeinen asema mahdollisten epäilyttävien liiketoimien havaitsemisen kannalta. Kirjanpitäjät -sektorin toimintaympäristöä koskevia yksityiskohtia on kuvattu liitteessä 4.

4.2.10.5.2 Rahanpesun riskit

Kirjanpitäjiin kohdistuvan kokonaisriskin taso on 2 eli **kohtalaisesti merkittävä**. Arviointiin on osallistunut yhteensä 190 asiantuntijaa sekä julkiselta että yksityiseltä sektorilta.

Kirjanpitäjät-sektorilla rahanpesun ja talousrikollisuuden uhka on kohtalainen, keskittyen erityisesti veropetoksiin, epäselvään rahaliikenteeseen, bulvaanien ja sarjayrittäjien käyttöön sekä julkisen rahoituksen väärinkäyttöön. Kirjanpitäjien portinvartijarooli tekee sektorista houkuttelevan rikoshyödyn legitimointivaiheessa, vaikka se ei ole ensisijainen rahanpesukanava.

367 Rahanpesulaki (444/2017) 1 luvun 2 §

368 Etelä-Suomen aluehallintoviraston riskiarviotyöhön toimittamat tiedot

369 Tilastokeskus: Yritysten rakenne- ja tilinpäätöstilasto, 13vy – Yritykset toimialoittain 2018–2023, luokka 69201 "Kirjanpito- ja tilinpäätöspalvelu", viitattu 19.8.2025.

370 Rahanpesun selvittelykeskus 2025f, s. 12.

371 Rahanpesun selvittelykeskus 2024a, s. 12.

Rahanpesun riskit eivät synny yksittäisistä poikkeuksista, vaan rakenteellisista haavoittuvuuksista kuten hajautetut asiakkuudet, ulkomaiset varat, väärennetyt tositteet ja puutteellinen osaaminen vaikeuttavat kokonaiskuvan hahmottamista. Lisäksi epäilyttävien liiketoimien vähäinen raportointi kasvattaa sektorin rahanpesun riskillisyyttä.

Riskianalyysin perusteella on havaintoja siitä, että sektoria hyödyntäviä rahanpesurikollisia on tunnistettu jonkin verran. Rikollisten näkökulmasta sektorin hyödyntäminen rahanpesun rahoittamiseen on houkuttelevaa, koska toimintaan liittyy ainoastaan kohtalaisesti kustannuksia.

Uhat

Kirjanpitäjät-sektorilla kohtalaisesti merkittävänä uhkana on tunnistettu esirikosten merkitys, erityisesti **veropetokset**. Epäselvää rahaliikennettä yritysten kirjanpidossa voi ilmetä muun muassa siten, että yrityksen varoja ohjataan yrittäjän pankkitilille tai ulkomaille. Kirjanpitäjät saattavat tunnistaa yhtiön kirjanpidosta epäselvää rahaliikennettä tai tositteita, jotka viittaavat liiketapahtumiin, jotka eivät ole todellisia. Havaitut epäilyttävät ja mahdollisesti ristiriitaiset liiketapahtumat saatetaan kuitenkin jättää ilmoittamatta viranomaisille, mikä nostaa rahanpesun riskiä.

Kohtalaisesti merkittäväksi uhaksi tunnistetaan **bulvaanien tai yksittäisten henkilöiden nimien hyödyntäminen**. Tosiasioita on tunnistettu häivyttävän siten, että yksittäiset henkilöt antavat oman nimensä yhtiön käyttöön, ja hänet merkitään yhtiön vastuuhenkilöksi rekistereihin pientä palkkiota vastaan. Vastaavana uhkana on tunnistettu myös niin kutsutut **sarjayrittäjät**. Sarjayrittäjiin on tunnistettu liittyvän riskitekijöitä, mikäli yrittäjän taustalla on monia lyhytaikaisia yritysyhteyksiä. Riskiä korostaa, mikäli vastuuhenkilöksi on nimetty yrittäjän sijaan lähipiiriin kuuluvia henkilöitä. Syy siihen, että yrityksen vastuuhenkilöksi nimetään jokin toinen henkilö voi olla esimerkiksi todellisen vastuuhenkilön henkilökohtaisen liiketoimintakiellon vuoksi. Myös **näennäiset hallituksen jäsenet** tunnistetaan kohtalaisena riskinä ja ovat vahvasti kytköksissä myös sarjayrittäjiin. Myös **julkisen rahoituksen väärinkäyttö** on kohtalaisesti merkittävä uhka. Keinotekoisia yhtiöitä voidaan perustaa julkisten avustusten ja rahoitusten keräämiseksi, tai avustusten kanavoimiseksi erilaisten kulurakenteiden kautta intressipiireille (yhtiöille ja henkilöille).

Kohtalaiseksi uhaksi on tunnistettu myös **pakotteiden kiertäminen**. Kirjanpitäjien keskuudessa on havaittu, että pakotteita voidaan kiertää organisoimalla tuotevirtoja eri maantieteellisten alueiden kautta kohdemaahan.

Kirjanpitäjät toimivat talousjärjestelmän keskeisinä ”portinvartijoina”, sillä heidän ammattistatuksensa ja tuottamansa taloudellinen dokumentaatio voivat tarjota rikollisille keinon legitimoida laittomat varat ja hämärtää varojen todellista alkuperää. Uhkaa nostaa se, että hyväksikäyttö voi perustua paitsi tahalliseen rikolliseen toimintaan myös huolimattomuuteen, osaamattomuuteen tai puutteelliseen riskienarviointiin. Kirjanpitäjien asiantuntemusta voidaan käyttää monimutkaisten yhtiörakenteiden luomiseen, pöytälaatikkoyhtiöiden perustamiseen, palkkahallinnon väärinkäyttöön sekä veropetoksiin, erityisesti tilanteissa, joissa kirjanpitäjällä ei ole näkyvyyttä asiakkaan koko liiketoimintaan. Rahanpesun näkökulmasta riskiä korostaa se, että varat voivat olla laillisia, jolloin kirjanpitäjän haasteena on varojen poikkeuksellisen käytön tunnistaminen. Kokonaisuutena kirjanpitäjiin kohdistuva uhka on merkittävä, koska heidän tuottamiaan asiakirjoja tarvitaan varojen lopulliseen integrointiin yhteiskuntaan, ja riski kasvaa erityisesti silloin, kun ilmoitusvelvollisuus tai asiakkaan tuntemisvelvoitteet laiminlyödään.

Haavoittuvuudet

Kirjanpitäjät-sektorilla on tunnistettu esiintyvän **peiteliiketoimia sekä yritys-kokonaisuuksien pilkkomista eri tilitoimistojen asiakkaiksi**, jotka tunnistetaan kohtalaisesti merkittäviksi haavoittuvuuksiksi. Kun yrityskokonaisuuksia ja samaan kokonaisuuteen kuuluvia yhtiöitä ja niiden liiketoimia jaetaan eri tilitoimistojen hoidettavaksi, liiketoimintaketjuja ja niiden merkitystä on vaikea hahmottaa ja rahavirtojen tarpeellisuutta ja oikeellisuutta selvittää. Edellä mainittuun vahvasti kytkeytyy kirjanpitäjät -sektorilla havaittu ja kohtalaisesti merkittäväksi haavoittuvuudeksi tunnistettu **ulkomailta tulevien varojen alkuperän selvittämiseen liittyvät haasteet**. Myös **väärennetyt tai väärän sisältöiset dokumentit** on havaittu kohtalaisesti merkittäväksi haavoittuvuudeksi. Tekoälyn hyödyntäminen mahdollistaa entistä laadukkaampien väärennysten tekemisen. Vääränsisältöisiä tositteita sisällytetään kirjanpitoon muun muassa veropetosten tarkoituksessa, jolloin esimerkiksi verotettavaa tuloa saadaan pienemmäksi tai varoja saadaan siirrettyä esimerkiksi omistajalle tai muulle taholle ilman veroseuraamuksia.

Riskitietoisuus ja toimijoiden osaaminen tunnistetaan kirjanpitäjät-sektorilla kohtalaiseksi haavoittuvuudeksi. Sektorilla on havaittu toimijoiden osalta merkittävä jakauma rahanpesun estämiseen liittyvän osaamisen osalta. Lisäksi kirjanpitäjät -sektorin **epäilyttäviä liiketoimia koskevien ilmoitusten vähäinen määrä** voi houkutella toimijoita hyödyntämään sektoria muodostaen sektoriin kohdistuvan kohtalaisen haavoittuvuuden.

Kirjanpitäjät -sektorilla on havaittu, että eri kulttuurit voivat hankaloittaa asiakkaan tuntemista sekä liiketoimien tarkastelua. Näin ollen kohtalaisena haavoittuvuutena on tunnistettu **kulttuurierojen vaikutus epäilyttävien liiketoimien havaitsemiseen**. Erityisesti puutteet lainsäädännön velvoitteisiin liittyvässä tietoisuudessa, kielimuuri, haasteet ja epävarmuus asiakkaan tuntemisessa sekä vaikeus liiketoimien tarkastelussa asiakkaiden kanssa kulttuurierojen takia voivat kohottaa rahanpesun riskiä tiettyjen asiakasryhmien osalta.

Seuraukset

Seurauksien arviointiin kohdistuva analyysi perustuu useaan eri seikkaan, kuten sektorin soveltuvuuteen, yhteiskunnallisiin sekä taloudellisiin vaikutuksiin. Kirjanpitäjien tunnistetaan soveltuvan tiettyjen olosuhteiden vallitessa laajamittaiseen rahanpesuun. Sektoria ei kuitenkaan nähdä laajamittaisten rahanpesuskenaarioiden näkökulmasta ensisijaisena vaihtoehtona, vaikka sektorilla on tunnistettu verotuspetoksia, sarjayrittäjiä, peiteliiketoimia sekä yrityskokonaisuuksien pilkkomista eri tilitoimistojen asiakkaiksi ja kirjanpidossa olevia väärennettyjä tositteita. Edellä mainitut seikat voivat kuitenkin houkuttaa rikollisia hyödyntämään sektoria rahanpesussa. Rahanpesuskenaarioiden toteutumisen arvioidaan aiheuttavan koko sektoriin kohdistuvia negatiivisia vaikutuksia, mutta vaikutuksien ei katsottu ulottuvan yhteiskunnallisesti merkittäviin rakenteisiin tai muihin ilmoitusvelvollisiin. Edellä mainittujen mahdollisten rahanpesutapausten paljastuminen heikentää kuitenkin luottamusta sektorin toimintaan ja sen mekanismeihin, altistaen sitä myös rikollisten käyttöön.

Taloudellisesta näkökulmasta kirjanpitäjät-sektori on merkittävä. Sektorin liikevaihto on 2,2 miljardia. Edellä kuvatut sektorin ominaispiirteet huomioiden sekä sektoriin kohdistuvan riskianalyysin perusteella tämän sektorin seuraukset ovat **kohtalaisesti merkittävällä** tasolla.

Modus operandi

Kirjanpitäjät -sektorilla on tunnistettu kohtalaisesti merkittävänä uhkana se, että kirjanpitäjät mahdollistavat **verovapaiden korvausten maksamisen todellisen palkanmaksun sijaan**. Tämä tarkoittaa sitä, että todellisen palkanmaksun sijaan korvaukset maksetaan oikeudettomina verovapaina päivärahoina tai kilometrikorvauksina. Kirjanpitäjän oletetaan olevan ainakin osittain tietoinen keinotekoisesta järjestelystä, koska kirjanpitäjällä on laaja näkymä kirjanpitovelvollisen asioihin ja rahaliikenteeseen. Lisäksi kirjanpitäjät saattavat

kirjata rahavirtoja esimerkiksi osakaslainaksi, vaikka kyseessä ei välttämättä ole todellisuudessa laina, vaan rahojen siirrolle on ollut muita perusteita eikä varoja ole todellisuudessa tarkoitus maksaa yhtiölle myöhemmin takaisin

4.2.10.6 Panttilaina

4.2.10.6.1 Toimintaympäristö

Sektorin rahanpesulain mukaisiin ilmoitusvelvollisiin kuuluvat panttilainauslaitoksista annetussa laissa (1353/1992) tarkoitetut panttilainauslaitokset. Panttilainauslaitokset harjoittavat liiketoimintana rahalainojen antamista luonnollisille henkilöille irtainta panttia vastaan. Panttilainauslaitokset saavat harjoittaa panttilainauslaitoksen lisäksi vain siihen välittömästi liittyvää toimintaa, kuten lunastamattomien panttien huutokauppaaminen. Laitoksen on myytävä pantti julkisella huutokaupalla. Panttilainauslaitos saa ostaa pantin itselleen julkisessa huutokaupassa ja myydä näin hankkimansa tavarat. Pääsääntöisesti lainat kuitenkin maksetaan ja pantit lunastetaan panttilainauslain mukaisesti ja vain pieni osa panteista jää lunastamatta.

Rahanpesulain veloitteet koskevat myös tilanteita, jossa solmitaan vakituinen asiakassuhde tai jos asiakkuus on satunnainen ja suoritettavan liiketoimen suuruus tai toisiinsa kyttyvien liiketoimien suuruus on vähintään 10 000 euroa. Panttilainauslaitosten vakituinen asiakassuhde syntyy, kun asiakkaan kanssa solmitaan lainasopimus. Panttilainauslaitokset eivät saa ottaa vastaan talletuksia tai muita takaisinmaksettavia varoja.

Panttilainauslaitoksia valvoo Lupa- ja valvontavirasto, joka myös myöntää panttilainauslaitosten toimintaa varten toimiluvan. Vuoden 2025 joulukuussa Suomessa oli 15 voimassa olevaa panttilainauslaitoslupaa.³⁷²

Panttilainauslaitoksista suurin osa sijaitsee Uudellamaalla, loput hajanaisesti eri puolilla Suomea. Panttilainauslaitosten asiakaskunta koostuu suurimmaksi osaksi kotimaisista yksityishenkilöistä ja lainoja myönnetään ainoastaan luonnollisille henkilöille irtainta omaisuutta vastaan. Vaikka panttilainauslaitosten liiketoiminta on käteisintensivistä, on käteissuorituksia vaihtelevasti panttilainauslaitoksesta riippuen.³⁷³

372 Etelä-Suomen aluehallintoviraston riskiarviotyöhön toimittamat tiedot

373 Etelä-Suomen aluehallintovirasto: Panttilainauslupaluettelo 18.11.2024, viitattu 5.11.2025.

Rahanpesun selvittelykeskus tarkasteli vuonna 2024 arvoesine- ja tavara-kauppiaisiin liittyviä epäilyttävän liiketoimen ilmoituksia aikavälillä 01/2021–07/2024. Aineistoon sisällytettiin tavarakauppioiden, panttilainauslaitosten ja taidekauppioiden tekemät ilmoitukset ja muiden ilmoitusvelvollisten ilmoitukset, joihin kyseisiin ilmoittajaryhmiin kuuluvat toimijat liittyivät. Selvityksessä havaittiin, että tavarakauppioiden, panttilainauslaitosten ja taidekauppioiden tekemät epäilyttävän liiketoimen ilmoitukset olivat pääsääntöisesti sisällöltään suppeita tai muutoin heikkolaatuisia rahanpesun selvittelyn kannalta.³⁷⁴

Panttilainauslaitokset tekivät 12 epäilyttävän liiketoimen ilmoitusta rahanpesun selvittelykeskukselle vuonna 2025. Vuonna 2024 panttilainauslaitokset tekivät 24 ilmoitusta.³⁷⁵ Panttilainaus -sektorin toimintaympäristöä koskevia yksityiskohtia on kuvattu liitteessä 4.

4.2.10.6.2 Rahanpesun riskit

Panttilainaus toimijoihin kohdistuvan kokonaisriskin taso on 2 eli **kohtalaisesti merkittävä**. Arviointiin on osallistunut yhteensä 33 asiantuntijaa sekä julkiselta että yksityiseltä sektorilta.

Panttilainaussektorilla vakiintuneet toimintamallit, keskimääräistä matalammat lainasummat ja panttilainojen vakuudellisuus laskee sektoriin kohdistuvaa rahanpesun riskiä. Sektori toimii taloudellisen kokonaiskuvan näkökulmasta eräänlaisena viimeisenä joustavampana rahoituskanavana. Lisäksi panttilainaussektorin rooli korostuu kiiretilanteissa sekä tilanteissa, joissa muut nopeat rahoituskanavat eivät ole mahdollisia. Toimialan riskit eivät painotu laajamittaiseen rahanpesuun, vaan yksittäisiin tilanteisiin, joissa pantattavan omaisuuden alkuperää on vaikea todentaa.

Keskeisimmät haavoittuvuudet liittyvät käteisen laajaan käyttöön, esineiden omistusoikeuden puutteelliseen varmistamiseen, mahdollisiin bulvaanijärjestelyihin sekä vähäiseen epäilyttävien liiketoimien raportointiin. Näiden riskien realisoituminen on kuitenkin rajallista ja kohdistuu lähinnä yksittäisiin toimijoihin.

Sektoria hyödyntäviä rikollisia ei ole tunnistettu riskianalyyssissä. Rikollisten näkökulmasta sektorin hyödyntäminen rahanpesun rahoittamiseen on houkuttelevaa, koska toimintaan liittyy ainoastaan kohtalaisesti kustannuksia.

³⁷⁴ Rahanpesun selvittelykeskus 2025b, s. 5.

³⁷⁵ Rahanpesun selvittelykeskus

Uhat

Panttilainaussektorilla toimintaan liittyviä uhkia pidetään vähäisinä. Riskien vähäisyyttä perustellaan muun muassa käytössä olevilla menetelmillä panttilainaus- ja huutokauppatoiminnassa sekä vakiintuneella asiakaskunnalla. Lisäksi riskisyyttä madaltavana tekijänä nähdään matalahkot keskimääräiset lainasummat.

Panttilainauslaitostoiminnassa selvitetään ja arvioidaan kuhunkin lainaan ja sen vakuudeksi annettuun panttiin mahdollisesti liittyvät riskit. Yhä merkittävämpi osa pantattavasta omaisuudesta on jalometallia, erityisesti kultaa. Panttiesineiden omistusoikeuden selvittämistapa riippuu pantattavasta esineestä. Rekisteröidystä omaisuudesta vaaditaan omistusselvityksenä rekisteriote tms., arvopapereista ote arvo-osuustilistä ja asunto-osakkeista osakekirjat ja isännöitsijäntodistus. Korujen ja muiden arvoesineiden omistusoikeudesta ei asiakkaalla yleensä ole kuittia tai muuta kirjallista selvitystä. Näitä **arvokkaita, mahdollisesti esirikosten kautta haltuun saatuja esineitä tarjotaan lainan vakuudeksi**, ja näiden pantattavien esineiden alkuperän todentaminen on haastavaa, mikä kasvattaa sektorin riskillisyyttä rahanpesussa.

Panttilainaussektori on edelleen hyvin käteisintensiivinen ala, joten **käteisen käyttö** on kohtalaisen merkittävä sektoriin kohdistuva uhka. Myös heikko taloustilanne saattaa kasvattaa käteisen käyttöä.

Kohtalaiseksi uhaksi on tunnistettu **bulvaanit eli asiakas tarjoaa esinettä toisen henkilön puolesta**. Bulvaaneilla toiminnassa tarkoitetaan sitä, että panttilainaamossa saattaa asioida henkilö, joka ei todellisuudessa omista pantattavaa esinettä, vaan esiintyy sen omistajana. Tällaisessa tilanteessa todellinen taustalla toimivan henkilön henkilöllisyys ei tule panttilainaamon tietoon. Lisäksi useamman arvoesineen omistajuutta ei rekisteröidä mihinkään rekisteriin, jolloin panttilainaamolla ei ole mahdollisuutta varmistua esineen todellisesta omistajasta. Kohtalaisena uhkana sektorilla havaitaan myös **ulkomaalaiset asiakkaat**. Ulkomaalaisten asiakkaiden kohdalla epäilyttävien liiketoimien tunnistaminen on vielä haastavampaa, sillä asiakasryhmän poikkeavan toiminnan tunnistaminen ei ole päivittäistä toimintaa. Lisäksi ulkomaalaisten asiakkaiden käteisen käyttö tunnistetaan uhaksi.

Haavoittuvuudet

Kohtalaisesti merkittäviksi haavoittuvuuksiksi on tunnistettu poikkeuksellisen suuret panttaukset, epäselvyydet pantattavan omaisuuden alkuperässä ja panttilainan vakuudeksi tarjottavan omaisuuden poikkeavuus totutusta esimerkiksi arvonsa ja laatunsa suhteen. Huutokauppatoimintaan liittyviä merkittäviä uhkia ovat **satunnaiset asiakkuudet** ja huutokauppa-asiakkaan suuret **käteisostot**.

Haavoittuvuudeksi on tunnistettu luottamus **asiakkaan ulkoiseen olemukseen**. Tällä tarkoitetaan, että panttaajan luotettavalla ulkoisella olemuksella voi olla vaikutusta asiakkuuden syntymiseen. Lisäksi on tunnistettu tilanteita, joissa panttilaitoksen työntekijä on saattanut erehtyä asiakkaan **riskiarvioinnissa**. Erehdyttämistilanteessa mahdolliset rikolliset toimijat saattavat käyttää panttilainauslaitosta hyväkseen rahanpesussa.

Ulkomaalaisten henkilöllisyysasiakirjojen aitous sekä ylipäänsä asiakirjojen aitouden tunnistaminen ja siihen liittyvät haasteet on tunnistettu kohtalaisesti merkittäviksi haavoittuvuudeksi. Kohtalaisesti merkittävä haavoittuvuus on panttilainaussektorin **epäilyttäviä liiketoimia koskevien ilmoitusten vähäinen määrä**, mikä voi houkutella toimijoita hyödyntämään sektoria.

Seuraukset

Seurauksien arviointiin kohdistuva analyysi perustuu useaan eri seikkaan, kuten sektorin soveltuvuuteen, yhteiskunnallisiin sekä taloudellisiin vaikutuksiin. Panttilainaussektorin olosuhteiden tunnistetaan olevan melko sopimattomat laajamittaiseen rahanpesuun. Yksittäisten mahdollisten rahanpesuskenaarioiden toteutumisen arvioidaan aiheuttavan vaikutuksia vain yksittäisiin toimijoihin eikä sillä nähdä olevan laajemmin vaikutusta yhteiskuntaan.

Taloudellisesta näkökulmasta panttilainaussektori on vähäisesti merkittävä. Sektorin liikevaihto on 27 miljoonaa. Edellä kuvatut sektorin ominaispiirteet huomioiden sekä sektoriin kohdistuvan riskianalyysin perusteella pääomamarkkinat -sektorin seuraukset ovat **vähäisesti merkittävällä** tasolla.

4.2.10.7 Perintäliikkeet

4.2.10.7.1 Toimintaympäristö

Sektorin ilmoitusvelvollisiin kuuluvat rahanpesulain näkökulmasta perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä annetussa laissa (411/2018) tarkoitetut perintätoiminnan harjoittajat. Perintäliikkeet harjoittavat velan

vapaaehtoista perintää, jonka tarkoituksena on saada velallinen vapaaehtoisesti maksamaan erääntynyt saatava eli velka velkojalle. Perintäliikkeitä valvoo Lupa- ja valvontavirasto, joka ylläpitää rekisteriä vapaaehtoista perintään harjoittavista yrityksistä. Perintätoiminta edellyttää rekisteröintiä kun

- peritään saatavia toisen henkilön tai tahon lukuun
- peritään omia saatavia silloin, kun saatavat on otettu vastaan yksinomaan perintätarkoituksessa.³⁷⁶

Lokakuussa 2025 Lupa- ja valvontaviraston ylläpitämään perintätoiminnan harjoittajien rekisteriin oli rekisteröity 85 perintätoimistoa. Sektorin toimijat ovat kotimaisia ja niistä suurimman osan (50 %) kotipaikka on Uudellamaalla. Sektorin asiakaskunnassa on niin kotimaisia kuin ulkomaisiakin asiakkaita. Jonkin verran perintää kohdistuu myös EU- ja ETA-alueen ulkopuolelle.³⁷⁷ Yritykset maksoivat palkkaa 9 722 palkansaajalle vuonna 2024.³⁷⁸

Vuonna 2025 perintäliikkeet tekivät 40 epäilyttävän liiketoimen ilmoitusta rahanpesun selvittelykeskukselle. Vuonna 2024 perintäliikkeet tekivät 66 ilmoitusta.³⁷⁹ Perintäliikkeet -sektorin toimintaympäristöä koskevia yksityiskohtia on kuvattu liitteessä 4.

4.2.10.7.2 Rahanpesun riskit

Perintäliikkeisiin kohdistuva kokonaisriskin taso on 2 eli **kohtalaisesti merkittävä**. Arviointiin on osallistunut yhteensä 43 asiantuntijaa sekä julkiselta että yksityiseltä sektorilta.

Perintäliikkeet-sektorilla rahanpesun uhat liittyvät valevelkoihin ja -oikeustoimiin, saman saatavan perimiseen useaan kertaan sekä liिकासuoritusten palautusmenettelyihin, joita voidaan hyödyntää varojen kierrättämiseen perintätoimistojen kautta. Riskejä lisää epäilyttäviä liiketoimia koskevien ilmoitusten vähäinen määrä.

³⁷⁶ Aluehallintovirasto: Perintätoiminnan harjoittajan rekisteri-ilmoitus, viitattu 14.8.2025.

³⁷⁷ Etelä-Suomen aluehallintoviraston riskiarviotyöhön toimittamat tiedot.

³⁷⁸ Verohallinto 2025i, s. 5.

³⁷⁹ Rahanpesun selvittelykeskus

Merkittäviä haavoittuvuuksia ovat virtuaalisten IBANien ja maksuvälineiden lisääntynyt käyttö, puutteellinen tiedonvaihto yksityisen sektorin sisällä sekä ulkomaisten maksujen ja monimutkaisten omistusrakenteiden aiheuttamat vaikeudet varojen alkuperän ja tosiasiallisten edunsaajien tunnistamisessa.

Sektoria hyödyntäviä rikollisia ei ole tunnistettu riskianalyyssissä. Rikollisten näkökulmasta sektorin hyödyntäminen rahanpesuun on erityisen houkuttelevaa, koska toimintaan liittyy ainoastaan vähän kustannuksia.

Uhat

Perintäliikkeet -sektorilla terrorismin rahoittamisen merkittävänä haavoittuvuutena nähdään **pienet toimijat**, koska sektorilla on arvioitu, että pienimmillä toimijoilla saattaa olla alhaisemmat kyvykkyydet terrorismin rahoittamisen tunnistamisessa ja estämisessä.

Haavoittuvuudet

Kohtalaiseksi sektoriin kohdistuvaksi haavoittuvuudeksi tunnistetaan virtuaalisten **IBANien ja virtuaalisten maksuvälineiden** käytön lisääntyminen. Näiden maksutapojen käytön yhteydessä varojen alkuperän tunnistaminen luo haasteita eikä maksajan tietoja välttämättä ole maksun saajalle näkyvissä. **Ulkomailta tulevien varojen alkuperän selvittämiseen liittyvät haasteet** on todettu kohtalaiseksi haavoittuvuudeksi. Myös **oikeushenkilöiden monimutkaiset omistussuhteet** ja rakenteet hankaloittavat tosiallisen edunsaajan tunnistamista ja luovat kohtalaisen rahanpesun riskin.

Kohtalaisena haavoittuvuutena on tunnistettu **epäilyttäviä liiketoimia koskevien ilmoitusten vähäinen määrä**. Sektorilla tehdään vähäisissä määrin epäilyttävää liiketoimea koskevia ilmoituksia, mikä voi houkutella toimijoita hyödyntämään sektoria. Lisäksi kohtalaisena haavoittuvuutena on tunnistettu **tiedonvaihdon puute yksityisen sektorin sisällä**.

Seuraukset

Seurauksien arviointiin kohdistuva analyysi perustuu useaan eri seikkaan, kuten sektorin soveltavuuteen, yhteiskunnallisiin sekä taloudellisiin vaikutuksiin. Perintäliikkeiden tunnistetaan soveltuvan tiettyjen olosuhteiden vallitessa laajamittaiseen rahanpesuun. Sektoria ei kuitenkaan nähdä laajamittaisten rahanpesuskenaarioiden näkökulmasta ensisijaisena vaihtoehtona, vaikka sektorilla on tunnistettu muun muassa liिकासuoritusten maksamista, valeostotoimia ja

ulkomailta tulevan rahan alkuperän tunnistamisen haasteita. Edellä mainitut seikat voivat kuitenkin houkutella rikollisia hyödyntämään sektoria rahanpesussa. Rahanpesuskenaarioiden toteutumisen arvioidaan aiheuttavan koko sektoriin kohdistuvia negatiivisia vaikutuksia, mutta vaikutuksien ei katsottu ulottuvan yhteiskunnallisesti merkittäviin rakenteisiin tai muihin ilmoitusvelvollisiin. Edellä mainittujen mahdollisten rahanpesutapausten paljastuminen heikentää kuitenkin luottamusta sektorin toimintaan ja sen mekanismeihin, altistaen sitä myös rikollisten käyttöön.

Taloudellisesta näkökulmasta perintäliikkeet -sektori on merkittävä. Sektorin liikevaihto on 3,5 miljardia. Edellä kuvatut sektorin ominaispiirteet huomioiden sekä sektoriin kohdistuvan riskianalyysin perusteella tämän sektorin seuraukset ovat **kohtalaisesti merkittävällä** tasolla.

Modus operandi

Sektorilla tunnistetaan **valeoikeustoimia**, jotka havaitaan kohtalaisena uhkana. Valetoimi tarkoittaa sitä, että perintään siirretään keksitty saatava, tai samaa saatavaa peritään useamman kerran. Näin laittomia varoja saadaan ohjattua halutulle taholle perintäpalveluja käyttäen. Sektorilla on tunnistettu myös menettely, jossa perintätoimistoille tehdään **liikasuorituksia**. Velallinen maksaa perintätoimistolle enemmän kuin laskun määrä tai enemmän kuin velan pääoma. Maksun jälkeen perintätoimisto pyytää tilinumeron liikaa maksetun määrän palauttamiseksi, jolloin velallinen saattaa antaa toisen henkilön tilinumeron, ja näin raha voidaan kierrättää perintätoimiston kautta halutulle taholle tai takaisin velalliselle itselleen. Menettelyllä nähdään olevan kohtalainen rahanpesun riski.

4.2.10.8 Taidekauppiat

4.2.10.8.1 Toimintaympäristö

Sektorin rahanpesulain mukaisia ilmoitusvelvollisia ovat liike- tai ammatti-toimintana taide-esineitä myyvät tai välittävät siltä osin, kun maksetaan tai otetaan vastaan yhtenä suorituksena tai toisiinsa kytkeytyvinä suorituksina yhteensä vähintään 10 000 euroa. Ilmoitusvelvollisia ovat myös kyseistä toimintaa vapaasataman kautta harjoittavat toimijat. Vapaasatamalla tarkoitetaan Suomen ja EU:n tullialueen ulkopuolista aluetta.

Rahanpesulain soveltamisala kattaa taidegalleriat, huutokauppakamarit ja muut liike- ja ammattitoimintana taideteoksia myyvät ja välittävät. Soveltamisalaan lukeutuvia taideteoksia ei sen sijaan ole määritelty, vaan siihen voidaan katsoa kuuluvan sekä esineitä että aineetonta taidetta.³⁸⁰

Rahanpesulaissa tarkoitettujen taidekauppaa harjoittavien valvojana toimii Lupa- ja valvontavirasto. Taidekauppiaiden tulee ilmoittautua Lupa- ja valvontaviraston ylläpitämään rahanpesun valvontarekisteriin. Vuoden 2025 lokakuussa valvontarekisterissä oli 56 päätoimista ja 3 sivutoimista taidetta myyvää yritystä.³⁸¹ Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2023 Suomessa toimi kaiken kaikkiaan 424 taide- ja antiikkiliikettä sekä huutokauppakamaria, joiden yhteenlaskettu liikevaihto oli noin 39 miljoonaa euroa.³⁸²

Rahanpesun selvittelykeskus tarkasteli vuonna 2024 arvoesine- ja tavarakauppiaiden tekemiä epäilyttävän liiketoimen ilmoituksia aikavälillä 01/2021–07/2024. Aineistoon sisällytettiin tavarakauppiaiden, panttilainauslaitosten ja taidekauppiaiden tekemät ilmoitukset ja muiden ilmoitusvelvollisten ilmoitukset, joihin kyseisiin ilmoittajaryhmiin kuuluvat toimijat liittyivät. Selvityksessä havaittiin, että tavarakauppiaiden, panttilainauslaitosten ja taidekauppiaiden tekemät epäilyttävän liiketoimen ilmoitukset olivat pääsääntöisesti sisällöltään suppeita tai muutoin heikkolaatuisia rahanpesun selvittelyn kannalta. Muiden ilmoitusvelvollisten tekemissä ilmoituksissa puolestaan esiintyi muutamia edellä mainittuihin kolmeen ilmoittajaryhmään kuuluvia ilmoitusvelvollisia, jotka eivät itse olleet tehneet ilmoituksia selvittelykeskukselle.³⁸³

Sekä vuonna 2025 että vuonna 2024 taidekauppiat tekivät rahanpesun selvittelykeskukselle alle viisi epäilyttävän liiketoimen ilmoitusta.³⁸⁴

Subjektiiivinen hinnoittelu muodostaa merkittävän uhan. Taiteen arvon määrittely on luonteeltaan epätarkkaa, mikä mahdollistaa arvottoman tai tuntemattoman tekijän teoksen myymisen keinotekoisesti korkeaan hintaan ilman, että hinta

380 HE 167/2018 vp, s. 92.

381 Etelä-Suomen aluehallintoviraston riskiarviotyöhön toimittamat tiedot

382 Tilastokeskus: Yritysten rakenne- ja tilinpäätöstilasto, 13vy – Yritykset toimialoittain 2018–2023, luokat 47781 ”Taideliikkeet”, 47791 ”Antiikkiliikkeet” ja 47793 ”Huutokauppakamarit”, viitattu 15.8.2025.

383 Rahanpesun selvittelykeskus 2025b, s. 5.

384 Rahanpesun selvittelykeskus

herättää välitöntä epäilystä markkinoilla. Tämä mekanismi sallii laittomien varojen siirtämisen myyjälle ”laillisena” myyntitulona, jolloin varat integroituvat osaksi laillista talousjärjestelmää.

Taidekaupassa on vakiintunut tapa käyttää asiamiehiä ja edustajia, mikä mahdollistaa todellisen edunsaajan peittämisen ja vaikeuttaa varojen alkuperän selvittämistä välikäsien mahdollistaman anonymiteetin johdosta.

Digitaalinen taide ja NFT-tokenit (Non-Fungible Tokens) ovat tuoneet taide-markkinoille uudenlaisia teknologisia uhkia, jotka perustuvat lohkoketju-teknologian tarjoamaan pseudonymiteettiin ja transaktioiden nopeuteen. Merkittävin uhka liittyy niin sanottuun itsekaupankäyntiin (wash trading), jossa rikollinen toimija ostaa ja myy omaa NFT-teostaan useiden eri lompakoiden välillä kasvattaen teoksen markkina-arvoa keinotekoisesti. Lopulta teos myydään korkeaan hintaan rikollisilla varoilla, jolloin varat palautuvat myyjälle näennäisesti laillisena myyntivoittona digitaalisen taiteen kaupasta. NFT-markkinoiden globaali luonne ja perinteisten välittäjien puute mahdollistavat varojen siirtämisen valtioiden rajojen yli sekunneissa, usein ilman säänneltyjen rahoituslaitosten suorittamaa tunnistamista tai valvontaa.

4.2.10.8.2 Rahanpesun riskit

Taidekauppiasiin kohdistuvan kokonaisriskin taso on 2 eli **kohtalaisesti merkittävä**. Arviointiin on osallistunut yhteensä 25 asiantuntijaa sekä julkiselta että yksityiseltä sektorilta.

Taidekauppiaiden myymiä esineitä eli taidetta voidaan siirtää rajojen yli helposti ja jälkiä jättämättä. Taide-esineet mahdollistavatkin trade-based eli kauppaan perustuvan rahanpesun. Tyypillisesti rikolliset nauttivat ylellisistä esineistä, joihin taide kuuluu. Toimialalle tyypillistä on hienovarainen lähestymistapa, välikäsien käyttäminen ja kansainvälisyys, jotka vaikuttavat sektorin kokonaisriskiin. Sektorin keskeisimmät riskit ovat puutteellinen asiantuntemus asiakkaan tunnistamisessa, minkä lisäksi epäilyttäviä liiketoimia koskevien ilmoitusten vähäinen määrä. Keskeiset haavoittuvuudet liittyvät rajat ylittävään toimintaan ja ulkomailta tulevien varojen alkuperän selvittämiseen. Lisäksi toimijoiden osaamisessa rahanpesun torjunnassa on suurta vaihtelua. Kansainvälinen asiakaskunta ja siihen liittyvät puutteet asiakkaan tuntemisessa lisäävät riskejä.

Sektoria hyödyntäviä rikollisia ei ole tunnistettu riskianalyyssissä. Rikollisten näkökulmasta sektorin hyödyntäminen rahanpesun rahoittamiseen on erityisen houkuttelevaa, koska toimintaan liittyy ainoastaan vähän kustannuksia.

Uhat

Kohtalaisesti merkittäväksi uhaksi taidekauppiat -sektorilla tunnistetaan **kansainvälinen asiakaskunta** ja tähän liittyvä puutteellinen asiakkaan tunteminen ja riskitekijöiden havaitseminen kansainvälisissä liiketoimissa. Sektorin liiketoiminta on hyvin kansainvälistä, jolloin uhka korostuu.

Haavoittuvuudet

Merkittävänä haavoittuvuutena on todettu **rajat ylittävän toiminnan valvonta**. Arvioiden mukaan epäilyttävinä liiketoimia koskevat ilmoitukset saavuttavat vain sen maan rahanpesun selvittelykeskuksen, johon toimija on rekisteröitynyt. Myös **ulkomailta tulevien varojen alkuperän selvittämiseen liittyvät haasteet** on tunnistettu merkittävänä haavoittuvuutena ja ne saattavat lisätä sektorin houkuttelevuutta rahanpesuun.

Tunnistamistoimiin liittyvä asiantuntemuksen puute on taidekauppiaiden sektorilla tunnistettu kohtalaiseksi haavoittuvuudeksi. Lisäksi **epäilyttäviä liiketoimia koskevien ilmoitusten vähäinen määrä** tunnistetaan sektoriin kohdistuvaksi haavoittuvuudeksi. Epäilyttävien liiketoimien määrä on alhaisimpia kaikista ilmoitusvelvollissectoreista. Lisäksi taidekauppiat -sektorilla on myös havaittu toimijoiden osalta **merkittävä jakauma rahanpesun estämiseen liittyvän osaamisen** osalta. Riskillisyyden ja toimijoiden osaamisen puutteita pidetään sektorilla kohtalaisesti merkittävänä haavoittuvuutena.

Seuraukset

Seurauksien arviointiin kohdistuva analyysi perustuu useaan eri seikkaan, kuten sektorin soveltuvuuteen, yhteiskunnallisiin sekä taloudellisiin vaikutuksiin. Taidekauppiaiden olosuhteiden tunnistetaan olevan sopimattomat laajamittaiseen rahanpesuun. Yksittäisten mahdollisten rahanpesuskenaarioiden toteutumisen arvioidaan aiheuttavan vaikutuksia vain yksittäisiin toimijoihin eikä sillä nähdä olevan laajemmin vaikutusta yhteiskuntaan.

Sektorin liikevaihto on 39 miljoonaa euroa, joten taloudellisesta näkökulmasta taidekauppiat -sektori on vähäisesti merkittävä. Edellä kuvatut sektorin ominaispiirteet huomioiden sekä sektoriin kohdistuvan riskianalyysin perusteella pääomamarkkinat -sektorin seuraukset ovat **vähäisesti merkittävällä** tasolla.

4.2.10.9 Tilintarkastajat

4.2.10.9.1 Toimintaympäristö

Sektorin valvottaviin rahanpesulain näkökulmasta kuuluvat tilintarkastuslaissa (1141/2015) tarkoitetut tilintarkastajat, kun he

- suorittavat tilintarkastuslain 1 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettua lakisääteistä tilintarkastusta
- suorittavat julkishallinnon ja -talouden tilintarkastuksesta annetun lain (1142/2015) 1 §:n 1 ja 3 momentissa tarkoitettuja tehtäviä
- muuten toimivat tilintarkastuslain 1 luvun 1 §:n 4 momentissa tarkoitetussa ominaisuudessa

Tilintarkastusalan ammatinharjoittajat koostuvat Suomessa yksin toimivista tilintarkastajista, jotka ovat HT-, KHT- tai JHT-tilintarkastajiksi auktorisoituja luonnollisia henkilöitä, sekä tilintarkastusyhteisöiksi hyväksytyistä yhteisöistä. Jälkimmäiset ovat yhtiömuodoltaan osakeyhtiöitä ja niiden tulee olla yli 50 %:n osuudella yhteisössä työskentelevien auktorisoitujen tilintarkastajien omistamia. Tilintarkastajia valvoo rahanpesulain mukaan Patentti- ja rekisterihallitus. Tilintarkastustoiminta on luvanvaraista, ja Patentti- ja rekisterihallitus valvoo tilintarkastajia myös muiden kuin rahanpesun estämiseen liittyvien velvoitteiden osalta. Auktorisoidut tilintarkastajat kuuluvat rahanpesulain soveltamisalaan niiden suorittaessa tilintarkastuslain mukaisia tilintarkastajien tehtäviä joko ns. yksintoimivina tilintarkastajina tai työskennellen tilintarkastusyhteisöissä. Huhtikuussa 2026 auktorisoituja tilintarkastajia (luonnollisia henkilöitä) oli yhteensä 1437 ja tilintarkastusyhteisöjä 68. 1437 auktorisoidun tilintarkastajan joukosta yksintoimivia tilintarkastajia on noin 240.³⁸⁵

Yksin toimivien tilintarkastajien ja tilintarkastusyhteisöjen tekemä lakisääteinen tilintarkastus sisältää tilikauden kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tarkastamisen, jonka päätteeksi tilintarkastaja antaa tilintarkastuskertomuksen. PRH:n tilintarkastusvalvonnan saamien tilintarkastajien valvontatietoilmoitusten mukaan Suomessa tehtiin vuonna 2024 noin 128 000 lakisääteistä tilintarkastusta ja annettiin sama määrä tilintarkastuskertomuksia. Valvontatietoilmoitusten perusteella tilintarkastusyhteisöt tekivät valtaosan eli noin 84 000 tilintarkastusta

385 Patentti- ja rekisterihallituksen riskiarviotyöhön toimittamat tiedot

ja muut noin 44 000 tilintarkastusta.³⁸⁶ Tilintarkastajat voivat tarjota rajatusti myös muita palveluita, jotka luonteensa perusteella kuuluvat rahanpesulain soveltamisalaan, kuten veroneuvontaa.³⁸⁷

Tilintarkastajat tekivät vuonna 2025 rahanpesun selvittelykeskukselle 17 epäilyttävän liiketoimen ilmoitusta.³⁸⁸ Vuonna 2024 tilintarkastajat tekivät 54 ilmoitusta.³⁸⁹

4.2.10.9.2 Rahanpesun riskit

Tilintarkastajiin kohdistuvan kokonaisriskin taso on 2 eli **kohtalaisesti merkittävä**. Arviointiin on osallistunut yhteensä 58 asiantuntijaa sekä julkiselta että yksityiseltä sektorilta.

Suhteessa alan kokoon, tilintarkastajilla on merkittävä rooli talouden tukirakenteissa. Toiminta on laaja-alaista ja kohdistuu myös kansallisessa riskiarviossa tunnistettuihin merkittäviin riskitoimijoihin, kuten oikeushenkilöihin. Vaikka riskin alkuperä sijaitsee muissa sektoreissa, korostuu tilintarkastajien rooli liiketoiminnallisesti viimeisessä vaiheessa. Tilintarkastajiin kohdistuvia merkittävimpiä uhkatekijöitä ovat suuret asiakasmäärät, otantaan perustuva tarkastusmenetelmä sekä resurssipaineet. Merkittäväksi mahdolliseksi riskiä nostavaksi kehityssuunnaksi tunnistetaan mahdollinen tilintarkastuksen laajuuden kaventuminen tilintarkastusrajoja nostettaessa, mikäli tilintarkastusrajoja päätettäisiin nostaa.

Merkittävimmät haavoittuvuudet liittyvät käteisen käyttöön asiakkaiden toiminnassa, tekoälyn mahdollistamiin kirjanpidollisiin väärinkäytöksiin, kryptovaluuttoihin ja ulkomaisiin rahavirtoihin sekä rahanpesuilmoitusten vähäiseen määrään.

Riskianalyysin perusteella on havaintoja siitä, että sektoria hyödyntäviä rahanpesurikollisia on tunnistettu jonkin verran. Rikollisten näkökulmasta sektorin hyödyntäminen rahanpesun rahoittamiseen on houkuttelevaa, koska toimintaan liittyy ainoastaan kohtalaisesti kustannuksia.

386 Patentti- ja rekisterihallitus: Tilintarkastusalan markkinatilanne Suomessa 2024, viitattu 5.2.2026.

387 Patentti- ja rekisterihallituksen riskiarviotyöhön toimittamat tiedot

388 Rahanpesun selvittelykeskus 2025f, s. 12.

389 Rahanpesun selvittelykeskus 2024a, s. 13.

Uhat

Kohtalaisena uhkana sektorilla on tunnistettu **tekoäly** ja sen käyttämisen houkuttelevuus. Arvioiden mukaan tekoälyä voidaan hyödyntää esimerkiksi kirjanpidon muokkaamisessa, jolloin kirjanpidon tulkinta ja tarkastaminen saattaa johtaa väärin johtopäätöksiin.

Haavoittuvuudet

Tilintarkastajat -sektorilla **suuret asiakasmäärät** muodostavat kohtuullisen merkittävän haavoittuvuuden, Suurien asiakasmäärien vuoksi asiakkaan tuntemistoimia saatetaan laiminlyödä ja epäilyttävien liiketoimien havaitsemiseen voi liittyä puutteita. Tällä sektorilla on arvioitu myös taloudellisten kannustimien vaikuttavan laadun sijaan määrään, ja sen myötä mahdollisuus havaita epäilyttäviä liiketoimia perustuu osittain sattumaan. Suurten asiakasmäärien lisäksi tilintarkastajat sektorilla on tunnistettu myös **havaitsemisriksi**, mikä johtuu suuresta määrästä tarkastettavaa materiaalia. Tilintarkastusprosessissa tilintarkastaja ei tarkasta koko kirjanpitoaineistoa tai yhtiön muuta liiketoiminnan aineistoa, vaan tarkastus perustuu otantaan. Otannan tarkastus on hyvän tilintarkastustavan mukaista, mutta sen myötä mahdollisuus havaita epäilyttäviä liiketoimia perustuu osittain sattumaan ja epäilyttäviä liiketoimia saattaa jäädä havaitsematta.

Tarkastamisen ja rahanpesun havaitsemisen haasteellisuutta sektorilla lisää **käteisen käyttö asiakkaan liiketoiminnassa**. Kirjanpidot saattavat olla puutteellisia käteisen käytön kirjaamisen osalta, jolloin käteisellä tehtyjen liiketoimien kirjausketjua voi olla vaikea seurata tai se katkeaa. Kirjanpidon kassakirjanpito voi olla puutteellinen tai sitä ei ole kirjanpidossa lainkaan. Varsinkin käteisintensiivisillä aloilla tämä kasvattaa rahanpesun riskiä.

Tilintarkastajat -sektorilla nähdään kohtalaisesti merkittäväksi haavoittuvuudeksi mahdollinen **tilintarkastusrajojen nostaminen**. Nykyiset tilintarkastusrajat ovat varsin matalat (tilintarkastusvelvollisuus jos kaksi seuraavista täyttyy: tase 100 000, liikevaihto 200 000, palveluksessa 3 henkilöä). Jos tilintarkastusrajoja nostetaan, voi tämä vaikuttaa esimerkiksi raporttien luotettavuuteen tai viranomaisten tiedonsaannin tasoon.

Tilintarkastajat -sektorille tunnusomaista ovat **puutteet resurssien riittävydessä kiirekaudella**. Tämä nähdään kohtalaisesti merkittäväksi haavoittuvuudeksi. Sektorilla käytetään kiireapuna kausiluontoisia assistentteja, joiden tarve on voitu tilintarkastuspalveluita tarjoavissa yhtiöissä arvioida liian vähäiseksi, mikä voi kasvattaa resurssien puutetta. Tilintarkastajan työn kausiluontoisuus voi johtaa

siihen, että epäilyttävät, mahdollisesti rahanpesuun liittyvät tapahtumat voivat jäädä kiiretilanteissa havaitsematta. On myös tunnistettu, että asiakasyritys saattaa valita tilintarkastajan vuodeksi kerrallaan ja seuraavalle tilikaudelle asiakasyritys vaihtaakin tilintarkastajaa, mikä muodostaa tilintarkastajien ketjutusta. Ketjutuksen myötä tilintarkastajalle ei muodostu syvällistä näkemystä ja ymmärrystä tarkastettavasta yhtiöstä tai sen elinkaaresta. Jos tilintarkastaja vaihtuu vuosittain tai lyhyen aikavälin välein, voi se nostaa rahanpesun riskiä, koska uuden tilintarkastajan näkymä yrityksen historiaan ja toimintatapoihin saattaa olla puutteellinen.

Kohtalaisesti merkittävänä haavoittuvuutena havaitaan tilintarkastajat sektorin **vähäiset rahanpesuilmoitusten määrät**. Tilintarkastajat saattavat liike-toimintaketjun viimeisenä osapuolena luottaa liikaa siihen, että joku muu ilmoitusvelvollinen on tehnyt ilmoituksen epäilyttävistä suorituksista tai liiketoimista. Lisäksi tilintarkastajien keskuudessa voi olla pelkoa ilmoituksen antajana henkilöllisyyden paljastumisesta ja tästä johtuen rahanpesuilmoituksia tehdä.

Tilintarkastajat -sektorilla on lisäksi havaittu kohtalaisesti merkittävinä haavoittuvuuksina **ulkomailta tulevien varojen alkuperän selvittämiseen liittyvät haasteet ja kryptovaluuttojen käyttö** eli rahansiirtojen jäljitettävyyden ja alkuperän selvittämisen haasteet. Myös **väärennetyt tai väärän sisältöiset dokumentit** on tunnistettu haastavaksi todentaa tilintarkastusprosessissa.

Seuraukset

Seurauksien arviointiin kohdistuva analyysi perustuu useaan eri seikkaan, kuten sektorin soveltavuuteen, yhteiskunnallisiin sekä taloudellisiin vaikutuksiin. Tilintarkastajat -sektorin tunnistetaan soveltuvan tiettyjen olosuhteiden vallitessa laajamittaiseen rahanpesuun. Sektoria ei kuitenkaan nähdä laajamittaisten rahanpesuskenaarioiden näkökulmasta ensisijaisena vaihtoehtona, vaikka sektorilla on tunnistettu resurssien puutetta tilintarkastuksen kiirekaudella, tekoälyn luomat väärennyksen mahdollisuudet eli kirjanpidon väärennetyt tositteet ja asiakkaiden käteisen käyttö. Edellä mainitut seikat voivat kuitenkin houkutella rikollisia hyödyntämään sektoria rahanpesussa. Rahanpesuskenaarioiden toteutumisen arvioidaan aiheuttavan koko sektoriin kohdistuvia negatiivisia vaikutuksia, mutta vaikutuksien ei katsottu ulottuvan yhteiskunnallisesti merkittäviin rakenteisiin tai muihin ilmoitusvelvollisiin. Edellä mainittujen mahdollisten rahanpesutapausten paljastuminen heikentää kuitenkin luottamusta sektorin toimintaan ja sen mekanismeihin, altistaen sitä myös rikollisten käyttöön.

Taloudellisesta näkökulmasta tilintarkastajat -sektori on kohtalaisesti merkittävä ja sektorin liikevaihto on 753 miljoonaa. Edellä kuvatut sektorin ominaispiirteet huomioiden sekä sektoriin kohdistuvan riskianalyysin perusteella tämän sektorin seuraukset ovat **kohtalaisesti merkittävällä** tasolla.

5 Terrorismin rahoittaminen

Terrorismin rahoittamisella tarkoitetaan laillista tai laitonta alkuperää olevien varojen antamista tai keräämistä joko suoraan tai välillisesti tai tietoisena siitä, että niitä hyödynnetään terroristiseen tarkoitukseen. Terrorismin rahoittaminen on määritelty rikoslain 34 a luvun 5, 5a ja 5b §:ssä ja siihen kuuluvat terrorismirikoksen rahoittaminen sekä muu terroristisen toiminnan rahoittaminen (terroristin rahoittaminen ja terroristiryhmän rahoittaminen).

Terrorismin rahoittaminen toteutuu varojen antamisena tai keräämisenä.³⁹⁰ Kyseisten rikosten rangaistavuus ei edellytä, että varoja käytetään johonkin tarkoitukseen. Ratkaisevaa on tekijän tarkoitus tai tietoisuus varojen antamisen tai keräämisen hetkellä. Toiminnan laajuus voi vaihdella yksittäisestä maksusta pitkäjänteiseen rahoituksen ja varojen hallinnoinnin ylläpitämiseen.³⁹¹ Rahanpesun selvittelykeskuksen havaintojen mukaan terrorismin rahoittamisepäilyyn liitetty rahaliikenne tapahtuu usein eri maiden välillä. Varojen siirtämiseen käytetään tilisiirtoja, käteistä, kryptovaroja, maksupalveluntarjoajia ja rahanvälityspalveluita.³⁹²

Terrorismin rahoittamisen riskien arvioinnissa keskeinen erityispiirre on se, että rahavirrat voivat olla määrältään pieniä, toistuvia ja ulkoisesti tavanomaisen näköisiä, mikä vaikeuttaa niiden havaitsemista. Lisäksi rahoitus voi kulkea useiden eri kanavien kautta siten, että sen todellinen käyttötarkoitus peittyä laillisen toiminnan, humanitaarisen avun tai muun tavanomaisen taloudellisen toiminnan sekaan.

Terrorismin rahoittamisessa riskin merkitys ei perustu ainoastaan rahavirtojen määrään, vaan niiden käyttötarkoitukseen ja mahdollisiin vaikutuksiin. Tämän vuoksi myös määrältään pienet rahavirrat voivat olla vaikutuksiltaan huomattavia, jos niiden käyttötarkoitus liittyy välittömästi kansalliseen tai kansainväliseen turvallisuuteen kohdistuviin uhkiin.

390 FATF 2019, s. 3 ja 29

391 Reimer & Redhead 2022, s. 7

392 Rahanpesun selvittelykeskus 2025e

5.1 Terrorismi ja terrorismin rahoittaminen rikoksena

Terrorismirikoksista säädetään rikoslain 34a luvussa. Terrorismin rahoittamisena kriminalisoidaan terrorismirikoksen rahoittaminen, terroristin rahoittaminen ja terroristiryhmän rahoittaminen.³⁹³ Muita terrorismirikoksia ovat terroristisessa tarkoituksessa tehtävän rikoksen valmistelu, terroristiryhmän johtaminen, terroristiryhmän toimintaan osallistuminen, koulutuksen antaminen tai kouluttautuminen terrorismirikoksen tekemistä varten, värväys terrorismirikoksen tekemiseen, matkustaminen terrorismirikoksen tekemistä varten tai tällaisen matkustamisen edistäminen sekä terrorismirikoksiin liittyvä julkinen kehottaminen.

Rikoslain 34a luvun 1 §:ssä säädetään rangaistaviksi terroristisessa tarkoituksessa tehdyt rikokset. Niillä tarkoitetaan muualla rikoslaissa rangaistaviksi säädettyjä rikoksia, jotka tehdään terroristisessa tarkoituksessa siten, että teko on omiaan aiheuttamaan vakavaa vahinkoa jollekin maalle tai kansainväliselle järjestölle. Luvun 1a §:ssä säädetään erillisenä rikoksena rangaistavaksi terroristisessa tarkoituksessa tehty radiologista asetta koskeva rikos. Terroristinen tarkoitus tekijällä on luvun 6 §:n mukaan ollut silloin, kun hänen tarkoituksenaan on ollut

- aiheuttaa vakavaa pelkoa väestön keskuudessa
- pakottaa oikeudettomasti jonkin valtion hallitus tai muu viranomainen taikka kansainvälinen järjestö tekemään, sietämään tai tekemättä jättämään jotakin
- oikeudettomasti kumota jonkin valtion valtiosääntö tai muuttaa sitä tai horjuttaa vakavasti valtion oikeusjärjestystä taikka aiheuttaa erityisen suurta vahinkoa valtiontaloudelle tai valtion yhteiskunnallisille perusrakenteille tai
- aiheuttaa erityisen suurta vahinkoa kansainvälisen järjestön taloudelle tai sellaisen järjestön muille perusrakenteille.

Myös terroristisessa tarkoituksessa tehdyn rikoksen valmistelu on rangaistavaa.³⁹⁴ Rikoslain 34a luvun useiden rikosten kannalta merkityksellinen on "terroristiryhmän" määritelmä, jonka mukaan sellaiseksi ryhmäksi katsotaan vähintään kolmen henkilön muodostama tietyn ajan koossa pysyvä rakenteeltaan jäsentynyt yhteenliittymä, joka toimii yhteistuumin tehdäkseen terroristisessa tarkoituksessa tehtyjä rikoksia.³⁹⁵

393 Rikoslaki (39/1889) 34a luku 5, 5a ja 5b §.

394 Rikoslaki (39/1889) 34a luku 2 §.

395 Rikoslaki (39/1889) 34a luku 6 § 2 mom.

Taulukko 10. Viranomaisten tietoon tulleet terrorismirikokset 2020–2024.^{396, 397}

Rikosnimike	2020	2021	2022	2023	2024
Terroristisessa tarkoituksessa tehty rikos ³⁹⁸	0	1	0	9	1
Terroristisessa tarkoituksessa tehtävän rikoksen valmistelu	0	0	0	0	0
Terroristiryhmän johtaminen	0	0	0	0	0
Terroristiryhmän toimintaan osallistuminen	0	0	0	0	2
Koulutuksen antaminen terrorismirikoksen tekemistä varten	0	0	0	0	0
Kouluttautuminen terrorismirikoksen tekemistä varten	0	0	1	1	0
Värväys terrorismirikoksen tekemiseen	0	0	0	0	0
Terrorismirikoksen rahoittaminen	0	0	0	0	1
Terrorismirikoksen rahoittamisen yritys	0	0	0	0	0

396 PolStat; Tilastokeskus: Rikos- ja pakkokeinotilasto.

397 Poliisin tietoon tulleet rikokset ovat poliisille ilmoitettuja rikoksia eivätkä siten kuvasta välttämättä todellisia rikosmääriä. Tietoon tulleiden rikosten määrällisestä kehityksestä ei yksin voi tehdä myöskään päätelmiä rikollisuuden kehityksestä.

398 Sisältää seuraavat rikoslain 34a luvun 1 ja 1a §:ssä määritetyt rikokset ja niiden yritykset, kun niiden tekijällä on terroristinen tarkoitus: laitton uhkaus, perätön vaarailmoitus, törkeä julkisrauhan rikkominen, ydinenergian käyttörikos, tahallinen vaaran aiheuttaminen, tahallinen räjähdერიkos, vaarallisia esineitä koskevien säännösten rikkominen, julkinen kehottaminen rikokseen, törkeä varkaus, törkeä moottorikulkuneuvon käyttövarkaus, tuhotyö, liikennetuhotyö, terveyden vaarantaminen, törkeä vahingonteko, törkeä ampuma-aserikos, maastavientirikos, törkeä datavahingonteko, törkeä tietoliikenteen häirintä, törkeä tietojärjestelmän häirintä, kemiallisen aseiden kiellon rikkominen, biologisen aseiden kiellon rikkominen, tahallinen törkeä ympäristön turmeleminen, törkeä pahoinpitely, naisen sukuelinten silpominen, törkeä ihmiskauppa, panttivangin ottaminen, törkeä tuhotyö, törkeä terveyden vaarantaminen, ydinräjähdერიkos, kaappaus, surma, tappo, murha ja radiologista asetta koskeva rikos.

Rikosnimike	2020	2021	2022	2023	2024
Terroristin rahoittaminen	0	0	0	0	1
Terroristin rahoittamisen yritys	0	0	0	0	0
Terroristiryhmän rahoittaminen	0	0	0	0	2
Terroristiryhmän rahoittamisen yritys	0	0	0	0	0
Matkustaminen terrorismirikoksen tekemistä varten	0	0	0	0	0
Matkustamisen yritys terrorismirikoksen tekemistä varten	0	0	0	0	0
Terrorismirikoksen tekemistä varten tapahtuvan matkustamisen edistäminen	0	0	0	0	0
Terrorismirikoksiin liittyvä julkinen kehottaminen	0	0	0	0	0
Yhteensä	0	1	1	10	6

Esimerkkinä terrorismirikoksista on Päijät-Hämeen käräjäoikeuden 31.10.2023 antama ratkaisu³⁹⁹ äärioikeistolaiseen terrorismiin liittyneessä tapauksessa.

³⁹⁹ Päijät-Hämeen käräjäoikeus 31.10.2023 nro 23/143038.

Case: äärioikeistolaisten terrorismirikokset

Kolme äärioikeistolaisen akselerationistisen ideologian omaksunutta miestä valmistautui väkivaltaisiin aatteen motivoimiin tekoihin muun muassa hankkimalla ja valmistamalla laittomia aseita ja harjoittamalla niiden käyttöä. Käräjäoikeus tuomitsi miehet terroristisessa tarkoituksessa tehdyistä törkeistä ampuma-aserikoksista, kouluttautumisesta terrorismirikoksen tekemistä varten, avunannosta terroristisessa tarkoituksessa tehtyyn törkeään ampuma-aserikokseen ja avunannosta kouluttautumiseen terrorismirikoksen tekemistä varten.⁴⁰⁰ Yksi tuomituista oli osallisena räjäyttämässä naapureidensa postilaatikon ja myöhemmin ampui heidän hankkimaansa uutta postilaatikkoa. Tekojen tarkoituksena oli pelotella naapureita, jotka tekijä koki äärioikeistolaisen aatteen mukaisesti vihollisiksi, ja niiden motiivi oli rasistinen. Teot tuomittiin kahtena vahingontekona. Lisäksi neljäs mies tuomittiin perusmuotoisista ampuma-aserikoksista varustaessaan muita tuomittuja aseilla ja patruunoilla.⁴⁰¹ Tuomio on lainvoimainen.⁴⁰²

5.1.1 Terrorismin rahoittamisen tutkimisen ja syytteeseen asettamisen haasteet

Suomessa ei ole toistaiseksi annettu lainvoimaista tuomiota terrorismin rahoittamisrikoksesta. Vuosina 2020–2025 terrorismin rahoittamisrikoksesta on aloitettu neljä esiselvitystä tai esitutkintaa Suomessa.⁴⁰³ Esitutinnan aloittamisesta

400 Lisäksi käräjäoikeus tuomitsi miehet huumausainerikoksista ja ampuma-aserikoksista.

401 Muita syyksi luettuja rikoksia olivat lievä ampuma-aserikos, ampuma-aserikos, huumausaineenikos ja vahingonteko.

402 Itä-Suomen hovioikeus piti käräjäoikeuden ratkaisun voimassa (Itä-Suomen hovioikeus 01.10.2024 nro 24/135303). Korkein oikeus ei antanut valituslupaa.

403 Tilanne 19.2.2026

terroristisista rahoittamisrikoksista päättää pääsääntöisesti valtakunnansyyttäjä, kun rikos on tehty ulkomailla⁴⁰⁴. Jos epäilty rikos on tapahtunut Suomessa, poliisi päättää esitutkinnan aloittamisesta.

Suomessa on terrorismin rahoittamisen nimikkeellä nostettu yksi syyte Helsingin käräjäoikeudessa neljää henkilöä vastaan vuonna 2014. Syytteet hylättiin Helsingin hovioikeudessa vuonna 2016. Lisäksi on vuonna 2025 nostettu yksi syyte terroristiryhmän toimintaan osallistumisesta siten, että yksi osallistumisteoista koski varojen hankkimista eli rahoittamista. Päijät-Hämeen käräjäoikeus tuomitsi vastaajan syytteen mukaisesta seuraavien rikosnimikkeiden mukaisesti terroristisessa tarkoituksessa tehty julkinen kehottaminen rikokseen ja terroristiryhmän toimintaan osallistuminen.⁴⁰⁵ Tuomio ei ole lainvoimainen.

Terrorismin rahoittamisrikosten vähäiseen käsittelyyn rikosprosessissa ja tuomioiden puuttumiseen vaikuttavat monet seikat. Rikoksen tekijältä vaadittavan korkeamman asteisen tahallisuuden on katsottu olevan yksi tekijä. Lisäksi haasteen muodostaa muun muassa näytön hankkiminen mahdollisista rikoksista varsinkin ongelma-alueilta tai valtioista, joiden kohdalla tavanomaiset kansainvälisen oikeuden yhteistyön mekanismit eivät toimi tehokkaasti. Terrorismirikosten selvittäminen edellyttää pääsääntöisesti merkittävästi aikaa ja resursseja, minkä vuoksi viranomaisten resurssitilanne voi vaikuttaa tapausten selvittämiseen.⁴⁰⁶

Haasteita aiheuttaa myös poliisin resurssien rajallisuus ja tarve priorisoida tutkintoja, sekä se, että tiedustelupalveluiden hallussa olevien tiedustelutietojen käyttämisessä lainvalvontaviranomaisten toimesta on haasteita tietojen ollessa luottamuksellisia.⁴⁰⁷ Rahanpesun selvittelykeskuksen terrorismin rahoittamiseen

404 Terrorismirikoksia koskevan sääntelyn muuttamisen yhteydessä (HE 163/2025 vp) ollaan luopumassa valtakunnansyyttäjän terrorismirikoksia koskevasta ns. syytemonopolista. Rikoslain uuteen 34 a lukuun ei ole enää oteta rikoslain nykyisen 34 a luvun 7 S:ää vastaavaa sääntelyä, jonka mukaan valtakunnansyyttäjä päättää syytteen nostamisesta kyseisessä luvussa tarkoitetuista rikoksista (terrorismirikoksista) ja jonka mukaan valtakunnansyyttäjä määrää tällöin myös siitä, kenen on ajettava syytettä.

405 Päijät-Hämeen käräjäoikeus 1.9.2025. Asiassa esitettiin vaihtoehtoinen syyte terrorismirikoksen rahoittamisesta ja viimesijainen syyte terroristiryhmän rahoittamisesta. Päijät-Hämeen käräjäoikeus tuomitsi vastaajan ensisijaisen syytteen mukaisesti terroristisessa tarkoituksessa tehty julkinen kehottamisesta rikokseen ja Terroristiryhmän toimintaan osallistumisesta. Tapauksessa terroristiryhmän toimintaan osallistumisen katsottiin teonkuvauksen mukaisesti pitävän sisällään myös ryhmän varojen keräämisestä terroristiryhmille.

406 HE 163/2025 vp, s. 109.

407 Tuomaala–Järvinen–Saarinen 2021, s. 67.

liittyviä tuomioita Euroopassa 2015–2020 tarkastelleessa raportissa huomioidaan, että Suomessa on vain vähän erikoistumista terrorismirikosten tutkimiseen ja syyttämiseen ja terrorismirikosten tutkinta on usein aikaa ja resursseja vievää, mikä saattaa nostaa kynnystä käynnistää esitutkinta terrorismirikoksista. Vähäinen määrä aloitettuja esitutkintoja puolestaan vaikuttaa oikeuskäytännön puuttumiseen. Euroopassa terrorismin rahoittamisen tutkinnoissa rahamäärät ovat olleet melko pieniä, tyypillisesti muutamia tuhansia euroja, jolloin niitä on vaikea havaita muun tiedonhankinnan ohessa.⁴⁰⁸

Syyksi lukevien ennakkopäätösten sekä esitutkintojen puuttuminen luo tilanteen, jossa jokainen uusi tuomioistuimeen päätyvä tapaus saa ennakkotapauksen luonteen. Vähäinen määrä aloitettuja esitutkintoja terrorismin rahoittamisesta ja sitä myöten oikeuskäytännön puuttuminen vaikuttavat myös esitutkintojen aloittamiseen.⁴⁰⁹

5.1.2 Muutokset lainsäädännössä

Terrorismin rahoittamisrikokset säädetään rangaistaviksi rikoslain 34a luvussa, jonka uudistamistyö on tämän riskiarvion julkaisuhetkellä käynnissä. Muutoksia käsitellään tarkemmin luvussa 1.5.2 Kansallinen lainsäädäntö.

5.2 Pakotteet ja varojen hallinnollinen jäädytys terrorismin torjumiseksi

Terrorismin torjumiseksi ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi määrätään pakotteita, jotka tarkoittavat käytännössä nimettyihin tahoihin kohdistuvia taloudellisen tai muun yhteistyön rajoituksia. Pakotteilla pyritään vaikuttamaan toimintaan, jonka katsotaan olevan uhka esimerkiksi yleiselle turvallisuudelle. Pakotteiden tarkoituksena on osana muita ulkopoliittisia toimia vaikuttaa toisen valtion tai ihmisryhmän harjoittamaan politiikkaan tai toimintaan, jonka katsotaan uhkaavan kansainvälistä rauhaa ja turvallisuutta⁴¹⁰. Tällaista toimintaa voi olla esimerkiksi joukkotuhoaseiden levittäminen, kansainvälinen terrorismi tai

408 Rahanpesun selvittelykeskus 2021, s. 6–8.

409 Rahanpesun selvittelykeskus 2021, s. 7–8.

410 Euroopan unionin neuvoston asetus (EU) 833/2014 rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta.

laajamittaiset ihmisoikeusloukkaukset. Terrorismin torjunnassa pakotteet voivat olla esimerkiksi varojen jäädyttämistä tarkoittavia finanssipakotteita. Ulkoministeriö listaa verkkosivuillaan muun muassa terrorismin vastaisia pakotteita.⁴¹¹

Suomessa on käytössä varojen hallinnollinen jäädyttämisjärjestelmä terrorismin torjumiseksi. Terrorismin rahoittamisen estämiseksi voidaan luonnolliseen henkilöön tai oikeushenkilöön kohdistaa varojen jäädytys siten kuin laissa varojen jäädyttämisestä terrorismin torjumiseksi (325/2013) säädetään. Suomessa keskusrikospoliisi tekee varojen jäädyttämisspäätökset ja ylläpitää julkista luetteloa jäädyttämisspäätöksistä. Jäädyttämisspäätöksen panee täytäntöön ulosottoviranomainen. Ulosoton erikoisperinnän tilastotietojen mukaan vuonna 2024 tehtiin varojen jäädyttämisestä terrorismin torjumiseksi annetun lain mukaisia varojen jäädyttämissä 274 440 euron arvosta. Vuonna 2023 vastaava luku oli 84 900 euroa.

5.3 Sektorikohtaiset riskitasot

Suomen kansallinen terrorismin rahoittamisen kokonaisriskitaso on tasolla 2 eli **kohtalaisesti merkittävä**.

Sektorikohtaisten riskien arviointikyselyiden perusteella tunnistettiin sektoreille yhteisiä terrorismin rahoittamisen riskejä, jotka esiintyivät useammassa arvioitavassa sektorissa. Yhteisesti tunnistetuista riskeistä merkittävimpinä nähdään **vaikeus tunnistaa ja havaita terroristisessa tarkoituksessa toimivia tahoja ja terrorismin rahoittamiseen liittyviä transaktioita, toimijoiden puutteellinen riskitietoisuus ja osaaminen, globaalit kriisit ja konfliktit sekä haasteet varojen loppukäyttäjien tunnistamisessa ja kansainvälisessä tiedonvaihdossa**. Nämä tunnistetut riskit olivat lähes kaikkien viranomaisten ja ilmoitusvelvollisten vastauksissa arvioitu terrorismin rahoittamisen näkökulmasta merkittäviksi sekä osa kohtalaisesti merkittäviksi riskeiksi.

Useammalla ilmoitusvelvollisella sektorilla on tunnistettu erityisesti terrorismin rahoittamisen tulevaisuuden uhkakuvana vaihtoehtoisen, ei-länsimaalaiseen arvoyhteisöön perustuvan, finanssijärjestelmän kehittyminen. Vaihtoehtoinen finanssijärjestelmä muodostaa kokonaisuuden, jossa rikollisten toiminta saadaan siirrettyä heikomman valvonnan piiriin tai kokonaan valvonnan ulkopuolelle. Maailmanpoliittisella tilanteella on myös merkittävä vaikutus vaihtoehtoisen

⁴¹¹ Ulkoministeriö: Temaattiset pakotteet, viitattu 26.2.2025.

finanssijärjestelmän kehityksen ja muodostumisen näkökulmasta. Epävakaan maailmantilanteen vallitessa maailmalla on jo tunnistettu vaihtoehtoisten ja epävirallisten rahansiirtomenetelmien lisääntymistä ja käyttöä perinteisen finanssijärjestelmän rinnalla.

Alla on kuvattu kansallisen terrorismin rahoittamisen riskiarvion tarkastelemien sektoreiden terrorismin rahoittamisen riskitasot asteikolla 1–4.⁴¹² Riskitasojen muodostuminen on kuvattu tarkemmin riskiarvion metodologiaa koskevassa liitteessä. Jokaisen sektorin osalta riskiarviossa tarkastellaan merkittävimpiä riskejä.

Taulukko 11. Kansallisen riskiarvion tarkastelemien sektoreiden riskitasot.

Sektori	Riskitaso
Rekisteröidyt hawala-tyyppiset rahanvälittäjät	4
Kryptovarapalvelun tarjoajat	3
Luottolaitokset	3
Maksupalvelun tarjoajat	3
Asianajajat	2
Kiinteistönvälittäjät	2
Muu luotonanto	2
Muut oikeudellisia palveluja tarjoavat	2
Perintäliikkeet	2
Pääomamarkkinat	2
Rahapelitoiminta	2
Taidekauppiat	2
Tavarakauppiat eli käteisilmoittajat	2
Vakuutustoiminta	2
Valuutanvaihto	2
Veroneuvontapalvelua tarjoavat tai verotukseen liittyvää tukea suoraan tai välillisesti tarjoavat	2

412 Asteikkoa sovelletaan seuraavasti: 1 = vähäisesti merkittävä riski, 2 = kohtalaisesti merkittävä riski, 3 = merkittävä riski ja 4 = erittäin merkittävä riski.

Sektori	Riskitaso
Vuokrahuoneiston välittäjät	2
Yrityspalvelun tarjoajat	2
Kirjanpitäjät	1
Panttilainaus	1
Tilintarkastajat	1
Ammattilaisjalkapalloseurat	1

5.4 Sektorikohtaisten terrorismin rahoittamisen riskien arviointi

5.4.1 Rekisteröityjen hawala-tyyppisten rahanvälittäjien terrorismin rahoittamisen riskit

Rekisteröityihin hawala-tyyppisiin rahanvälittäjiin (jäljempänä hawala)⁴¹³ kohdistuva terrorismin rahoittamisen kokonaisriskin taso on 4 eli **erittäin merkittävä**. Arviointiin on osallistunut yhteensä 33 asiantuntijaa sekä julkiselta että yksityiseltä sektorilta. Sektorin toimintaympäristön määrittely on osiossa 4.2.1.1 ja liitteessä 4.

Terrorismin rahoittamisen näkökulmasta hawaloihin liittyvät riskit korostuvat erityisesti tilanteissa, joissa varoja siirretään riskialueille tai maihin, joissa viranomaisten tietojensaanti ja valvontamahdollisuudet ovat rajalliset. Toiminnan epämuodollisuus ja kansainvälisyys vaikeuttavat rahavirtojen tunnistamista sekä niiden lopullisen käyttötarkoituksen selvittämistä.

Terrorismin rahoittamista koskevan riskianalyysin perusteella on havaittu, että sektoria hyödyntäviä rikollisia on tunnistettu jonkin verran. havaittusektoria hyödyntäviä rikollisia on tunnistettu. Rikollisten näkökulmasta sektorin hyödyntäminen terrorismin rahoittamiseen on houkuttelevaa, koska toimintaan liittyy ainoastaan kohtalaisesti kustannuksia.

⁴¹³ Ks. Rekisteröidyn hawala-tyyppisiin rahanvälittäjän ja rekisteröimättömän hawalan määritelmä tarkemmin osiosta 4.2.1.

Uhat

Sektorilla on havaittu toimivan rahanvälittäjiä, jotka eivät ole rekisteröityneet vaaditulla tavalla. **Rekisteröimättömät hawalat** muodostavatkin erittäin merkittävän terrorismin rahoittamisen uhan. Rekisteröimättömien hawaloiden määrää Suomessa on vaikea arvioida, koska niiden tunnistaminen ei ole yksiselitteistä. Lisäksi on havaintoja myös siitä, että kaikki ulkomaiset hawalat eivät ole rekisteröityneet tai hakeneet vaadittua toimilupaa maissa, joissa tämä on pakollista. Koska rekistereiden ulkopuolella toimivia hawaloita ei pystytä täysin tunnistamaan, on niihin vaikea kohdentaa valvontaa. Näin ollen rekisteröimättömät toimijat voivat muodostaa tilanteen, joka synnyttää vakavia puutteita terrorismin rahoittamisen torjunnan näkökulmasta.

Rekisteröityjen hawala-tyyppisten rahanvälittäjien -sektoriin kohdistuvana ja sektoriin merkittävästi vaikuttavana uhkana tunnistetaan **globaalit kriisit ja konfliktit**. Nykyinen maailmanpoliittinen tilanne on luonut tarpeen rahankeräyksille virallisia sekä epävirallisia kanavia käyttäen. Globaalit kriisit ja konfliktit aiheuttavat myös maailmanlaajuisia ihmisten liikehdintää, mikä voi nostaa kansallisesti myös terrorismin rahoittamisen riskiä.

Merkittävänä uhkana on havaittu **käsitys siitä, että Suomessa on radikaali-islamismien tukitoimintaa mahdollistavat olosuhteet**. Radikalisoituneen islamismien osalta Suomi on joissain yhteyksissä nähty tukitoimintaa tarjoavana keskuksena. Kuitenkin rahoituksen ja tukitoimien kohteet voivat sijaita ulkomailla.

Haavoittuvuudet

Erittäin merkittävänä haavoittuvuutena nähdään **hawaloiden houkuttelevuus terrorismin rahoittamisen kannalta**. Hawaloiden kautta rahan siirtäminen on helppoa ja sen siirtäminen on mahdollista myös konfliktimaihin. Helppouden lisäksi hawaloiden käyttöön houkuttelee se, että hawalat tarjoavat asiakkailleen vahvaa anonymiteettiä. Anonymiteetti hawaloiden toiminnassa näkyy siten, että asiakkaita saatetaan tunnistaa kevyemmällä toimenpiteillä tai tunnistaminen saattaa jäädä puutteelliseksi. Lisäksi hawaloiden tekniset järjestelmät poikkeavat perinteisten pankkipalveluiden järjestelmistä, jolloin rahan lähettäjän ja vastaanottajan tiedot eivät ole välttämättä vastaavalla tavalla arkistoitu esimerkiksi asian myöhempää tarkastelua varten. Ennen kaikkea rekisteröimättömät hawalat nähdään korkeariskisinä ja houkuttelevina.

Merkittävänä haavoittuvuutena tunnistetaan **terrorismin rahoittamiseen liittyvien maksu- ja välitystoimeksiantojen havaitsemisen vaikeutuminen entisestään niiden siirtyessä pois luottolaitostoiminnasta**. Terrorististen

ryhmien on todettu hyödyntävän enenevässä määrin muita varojen siirtämisen tapoja kuin globaalia finanssijärjestelmää eli muun muassa hawaloita ja muita käteisvarojen kuljettajia. Tämä on tunnistettu vaikeuttavan terrorismin rahoittamisen havaitsemista erityisesti muilla ilmoitusvelvollisillä sektoreilla.

Rekisteröityjen hawala-tyyppisten rahanvälittäjien keskuudessa on havaittu erittäin merkittäväksi haavoittuvuudeksi sekä riskiksi asiakasvarojen ja rahanvälittäjän omien tai muun liiketoiminnan **varojen sekoittuminen**. Ongelman taustalla on muun muassa se, että hawaloiden toimintaa harjoitetaan usein samoissa toimitiloissa, joissa harjoitetaan myös muuta käteisintensiivistä toimintaa. Erityisesti tilanteissa, joissa hawalan kirjanpito on puutteellista tai epäselvää, rahankuljetuksissa liikkuvista käteisvaroista on erittäin vaikea erottaa terrorismin rahoittamiseen mahdollisesti käytettäviä varoja.

Käteiskuljetusten ketjuttaminen ja sen mahdollistaminen on tunnistettu myös merkittäväksi haavoittuvuudeksi. Ketjuttamista on todettu tapahtuvan esimerkiksi siten, että hawaloiden käteisvaroja siirretään Ruotsista ja Tanskasta edelleen kolmansiin maihin. Suomessa sisärajavaltvonta pienentäisi rahankuljetuksien riskiä ja täten myös Suomen rooli pohjoismaisena käteisen kauttakulkumaana voisi muuttua ja vähentyä. Pohjoismaista Tanskassa ja Ruotsissa tulee tehdä käteisilmoitus myös liikuttaessa EU-alueella.

Rekisteröityjen hawala-tyyppisten rahanvälittäjien -sektorilla merkittävänä haavoittuvuutena tunnistetaan myös toimijoiden **resurssit** ja niiden **puutteet**. Resurssien puutteet haastavat valvontaa, sillä resurssoinnin koetaan olevan riittämätöntä. Sektorilla ei haluta välttämättä investoida terrorismin rahoittamisen osaamiseen tai järjestelmiin. Lisäksi on tunnistettu, että on haastavaa löytää osaavia uusia työntekijöitä terrorismin rahoittamisen estämistyöhön, minkä lisäksi riskitietoisuus ja osaaminen tunnistetaan puutteelliseksi. Sektorilla nähdään ylipäättään merkittävänä haavoittuvuutena **valvonnan haasteet**, koska esimerkiksi rahankuljetusten lopullisen määränpään ja käyttötarkoituksen selvittäminen on vaikeaa. Suomessa toimivien hawaloiden toiminta pohjautuu kansainvälisiin järjestelmiin, joiden tuntemus on edellytys valvonnan tehokkaalle toteutumiselle. Valvonta ja tarkastukset vievät verraten paljon resursseja useilta viranomaisilta, sillä hawaloihin kohdistuvat tarkastukset kestävät tyypillisesti kauan. Rekisteröimättömiin hawaloihin on vaikea kohdentaa valvontaa, ja se kasvattaakin sektorin haavoittuvuutta.

Sanktioiden puutteellinen vaikuttavuus nähdään sektorilla merkittävänä haavoittuvuutena. Rangaistusasteikkoa ja seuraamuksia ei pidetä riittävinä hawaloihin liittyvissä rikkomuksissa, mikä nostaa sektorin houkuttelevuutta rikollisten keskuudessa ja vaikuttaa siten myös terrorismin rahoittamiseen kohdistuvaan riskitasoon.

Rekisteröityjen hawala-tyyppisten rahanvälittäjien -sektorilla erittäin merkittävä haavoittuvuus on **rahansiirrot riskimaihin ja konfliktialueille**. Valvonnassa on käytännössä mahdotonta varmistaa riskimaihin tai konfliktialueille tehtyjen rahansiirtojen lopullinen käyttötarkoitus etenkin, jos asiakkaan tunteminen on ollut puutteellista. Lisäksi merkittävänä haavoittuvuutena tunnistetaan **kansainvälisen tiedonvaihdon haasteet**. Tiedonvaihto kolmansissa maissa sijaitsevien palveluiden tarjoajien kanssa voi olla haastavaa ja toimintamallit tiedonsaannin osalta ovat epävarmoja sekä hitaita, minkä lisäksi on varauduttava toimintatapojen äkillisiin muutoksiin tiedonvaihtoprosesseissa. Näihin edellä mainittuihin, kun lisätään tunnistettuna merkittävänä riskinä pidetyt kansainvälisten **vaihtoehtoisten finanssijärjestelmien kehittyminen**, on kansainvälisillä markkinoilla vaikea havaita terrorismin rahoittamista. Sektorilla on myös tunnistettu se, että **vastuuta keskitetään vakiintuneiden verkostojen keskushenkilöille**. Vakiintuneella keskushenkilöllä tarkoitetaan henkilöä, joka koordinoi ja ohjaa rahojen liikkeitä. Kyseessä on järjestäytynyt toiminta, jossa rahanvälittäjien avulla rahaa siirretään systemaattisesti valtioista toiseen ja määränpää on yleensä Afrikassa. Rahojen siirtyessä Afrikkaan voidaan varoilla mahdollisesti rahoittaa terrorismia eikä sitä välttämättä voida hahmottaa tilanteessa, jossa varoja lähetetään kohdemaahan. Keskushenkilöiden on tunnistettu toimivan yleensä ulkomailta käsin. Tällaisten henkilöiden toiminta nähdään merkittävänä terrorismin rahoittamisen riskinä sektorilla.

Seuraukset

Seurauksien arviointiin kohdistuva analyysi perustuu useaan eri seikkaan, kuten sektorin soveltuvuuteen ja yhteiskunnallisiin sekä taloudellisiin vaikutuksiin. Rekisteröityjen hawala-tyyppisten rahanvälittäjien -sektorin tunnistetaan soveltuvan hyvin käytettäväksi terrorismin rahoittamiseen ja se voikin olla merkittävässä roolissa laajamittaisissa terrorismin rahoittamisen skenaarioissa ja -tapauksissa. Erityisesti viranomaiset katsovat, että sektorin rooli terrorismin rahoittamisen skenaarioissa on keskeinen. Sektorin vaikuttavuuden osalta on arvioitu, että käytettäessä sektoria terrorismin rahoittamiseen, voi sillä olla yhteiskuntaan laajasti vaikuttavia negatiivisia seurauksia, jotka voivat syntyä myös sektorin ulkopuolella ja vaikuttaa esimerkiksi muiden ilmoitusvelvollisten

toimintaan negatiivisesti. Vaikutuksia voi olla erityisesti käteisen liikkuvuuden ja vaihdannan näkökulmista, sillä varojen alkuperän selvittämistä käteisvarojen osalta pidetään yleisesti kompleksisena.

Sektorin taloudellisten vaikutusten arviointi on tunnistettu haasteelliseksi, sillä kokonaisarviot esimerkiksi toimijoiden liikevaihdosta eivät ole luotettavia, sillä niin kutsuttujen rekisteröimättömien hawaloiden vuoksi hawaloiden todellinen lukumäärä ei ole viranomaisten tiedossa, jolloin myös kattavaa arviota toiminnan euromääräisestä laajuudesta ei ole mahdollista tehdä. Edellä kuvatut sektorin ominaispiirteet huomioiden sekä sektoriin kohdistuvan riskianalyysin perusteella hawalat ja muut rahanvälittäjät sektorin seuraukset ovat **kohtalaisen merkittävällä** tasolla.

5.4.2 Kryptovarapalvelun tarjoajien terrorismin rahoittamisen riskit

Kryptovarapalvelun tarjoajiin kohdistuva kokonaisriskitaso on 3 eli **merkittävä**. Arviointiin on osallistunut yhteensä 36 asiantuntijaa sekä julkiselta että yksityiseltä sektorilta. Sektorin toimintaympäristön määrittely on osiossa 4.2.2.1 ja liitteessä 4.

Kryptovaroihin liittyvät terrorismin rahoittamisen riskit korostuvat erityisesti niiden nopeuden, rajat ylittävyyden ja hajautetun luonteen vuoksi. Varoja voidaan kerätä, siirtää ja säilyttää siten, että perinteisen rahoitusjärjestelmän valvontamekanismit ohitetaan tai niiden teho heikkenee.

Terrorismin rahoittamista koskevan riskianalyysin perusteella on havaittu, että sektoria hyödyntäviä rikollisia on tunnistettu jonkin verran. Rikollisten näkökulmasta sektorin hyödyntäminen terrorismin rahoittamiseen on houkuttelevaa, koska toimintaan liittyy ainoastaan kohtalaisesti kustannuksia ja perinteistä rahoitusjärjestelmää korkeampi anonymiteetin taso.

Uhat

Myös kryptovarapalvelun tarjoajat -sektorilla merkittävänä terrorismin rahoittamisen uhkana on **globaalit kriisit ja konfliktit**. Nykyinen maailmanpoliittinen tilanne on luonut tarpeen rahankeräyksille sekä virallisia että epävirallisia uusia kanavia. Globaalit kriisit ja konfliktit aiheuttavat myös maailmanlaajuisia ihmisten liikehdintää, mikä voi nostaa kansallisesti myös terrorismin rahoittamisen

riskiä. Konfliktialueilla perinteinen rahoitusjärjestelmä on usein häiriytynyt, mikä korostaa kryptovaluuttojen roolia niin kansalaisten kuin terroristijärjestöjenkin päivittäisen rahaliikenteen toteuttamisessa.

Digitaaliset hawalat havaitaan merkittäväksi terrorismin rahoittamisen uhaksi. Kansainvälisesti on havaintoja siitä, että osa hawaloista on siirtynyt käyttämään kryptovaroja niin tilikirjojen tasauttamisessa kuin asiakasmaksuissakin. Ongelmallisia ovat etenkin riskimaihin tai konfliktialueille suuntautuvat siirrot, joiden jäljitettävyyden on toiminnan rakenteen vuoksi osittain katveessa. Digitaalisissa hawaloissa tapahtuva varojen sekoittuminen heikentää myös terrorismin rahoittamiseen käytettävien varojen tunnistamista.

Erittäin merkittävänä uhkana terrorismin rahoittamisessa kryptovarapalvelun tarjoajat -sektorilla tunnistetaan **kryptovaluuttojen moninaisuus monipuolistaa terrorismin rahoittamisen käytötapoja ja vaikeuttaa terrorismin rahoittamisen monitorointia ja tunnistamista**. Maailmassa arvioidaan olevan noin 1 000 aktiivista kryptovaluuttaa, joilla voi operoida finanssimarkkinoilla. Koska kryptovaluuttasiirrot siirtyvät kellon ympäri vuoden jokaisena päivänä ilman maantieteellisiä rajoitteita, kryptovaroja on teknisesti mahdollista siirtää alueille tai toimijoille, joihin kohdistuu kohonnut terrorismin rahoittamisen riski, ilman, että vakiintuneet kontrollitoimet estävät siirtoja. Kaikissa tapauksissa ei ole käytettävissä tietoa siitä, missä kryptovaroja vastaanottaneet tahot tosiasiallisesti sijaitsevat tai mistä maantieteellisestä sijainnista siirrettyihin kryptovaluuttoihin voidaan päästä käsiksi. Lisäksi hajautettuun kryptovaluuttainfraktuuriin perustuvat kryptovaluutat vaikeuttavat terrorismin rahoittamisen tunnistamista.

Kryptovarojen sijoitusinstrumentillinen käyttö voi mahdollistaa tietyissä olosuhteissa pienemmän alkupääoman kasvattamisen merkittäväksi summaksi, mikä voi johtaa terrorististen toimijoiden vastaanottaman krypto-rahoituksen epäsuoraan kasvuun merkiten parempia toimintaedellytyksiä kuin perinteisen rahoitusjärjestelmän avulla on mahdollista luoda. Lisäksi kryptovaluuttamarkkinoiden hajautettujen sijoitusinstrumenttien käyttö lisää monimutkaisuutta varojen alkuperän sekä lopullisen käyttökohteen välisen yhteyden osoittamisessa.

Haavoittuvuudet

Kryptovarojen houkuttelevuus potentiaalisille terroristeille tai terrorismin rahoittajille nähdään merkittävänä haavoittuvuutena terrorismin rahoittamisen mahdollistajana kryptovarapalvelun tarjoajat -sektorilla. Viranomaisten näkemyksen mukaan kryptovarioihin liittyvä pseudoanonymiteetti sekä siirtojen nopeus

ja kansainvälisyys tekevät niistä houkuttelevia terrorismin rahoittamiseen ja terrorismiin liittyvien pakotteiden kiertämiseen. Useat kryptovarat ovat suunniteltu tukemaan anonymiteettia. Suuret transaktiomäärät, transaktioiden ketjutukset ja rajat ylittävät toimet lisäävät monitoroinnin haasteita. Kryptovarasiirtoja ei käytännössä pysty estämään maantieteellisesti ja siirrot voivat tapahtua sekunneissa, toisin kuin perinteiset ulkomaiset tilisiirrot. Monitoroinnin haasteellisuus lisää osaltaan houkuttelevuutta. Sektorilla tunnistetaan myös sektoriin yksinomaan kohdistuvana merkittävänä haavoittuvuutena **anonyymit kryptovaluutat**, joiden on todettu kehittyvän jatkuvasti ja heikentävän jäljitettävyyttä. Lisäksi sekoituspalvelut vaikeuttavat transaktioiden jäljittämistä. Edellä mainitut tekijät tekevät anonyymeistä kryptovaluutoista myös houkuttelevia rikollisten näkökulmasta. Terrorismin rahoittamisen merkittävänä haavoittuvuutena kryptovarapalvelun tarjoajien -sektorilla on tunnistettu **peer to peer -siirrot (P2P)**. Nämä P2P-siirrot ovat kahden henkilön välisiä siirtoja, joita voidaan tehdä ilman palveluntarjoajan alustaa tai palveluntarjoajan alustalla. Tämä mahdollistaa siirrot kryptovaluutasta toiseen, osoitteesta osoitteeseen sekä kryptovaroista fiat-valuutaksi ja toisin päin, ilman että niistä välttämättä jää siirtoja yhdistäviä tietoja julkisiin lohkoketjuihin.

Viranomaisten resurssien ja osaamisen puutetta pidetään kryptovarapalvelun tarjoajat -sektorilla erittäin merkittävänä haavoittuvuutena. Asiantuntijuus kryptovaroista vaatii pitkälistä perehdyttämistä ja erityisosaamista toimintaympäristön muuttaessa jatkuvasti muotoaan. muuttaa muotoaan jatkuvasti. Lisäksi tulee huomioida, että viranomaistason analyysiin tarvittavat työkalut ovat kalliita ja vaativat korostunutta perehtyneisyyttä niin työkalujen käyttöön kuin laajempaan ilmiötason tuntemukseen.

Terrorismin rahoittamiseen liittyvien transaktioiden vaikea tunnistettavuus tunnistetaan merkittävänä sektoriin kohdistuvana haavoittuvuutena. Terrorismin rahoittamiseen liittyvät transaktiot ovat usein pienimuotoisia ja määrältään vähäisiä. Lisäksi merkittävänä riskinä nähdään **varojen loppukäyttäjän tunnistamisen haasteet**. Tunnistamisen luotettavuuteen liittyy haasteita, vaikka sektorin toimija tekisikin tarvittavat asiakkaan tuntemiseen liittyvät toimenpiteet. Esimerkiksi väärennetyt asiakirjat tai bulvaanijärjestelyt voivat hämärtää loppukäyttäjän. Lisäksi transaktioiden analysoimiseen käytettävien kaupallisten työkalujen terrorismiin liittyvien osoitteiden yksilöiminen on usein luonteeltaan reaktiivista, mikä tarkoittaa, että transaktioiden tapahtumahetkellä ei välttämättä ole käytössä terrorismiyhteyden tunnistamisen edellyttämiä tietoja.

Kryptovarapalvelun tarjoajat sektorilla kansainvälinen muutosvauhti on nopeaa, jolloin **lainsäädäntöä ei pysy kehityksen mukana**. Tästä syystä lainsäädännöllisiä aukkoja ja puutteita havaitaan. Lainsäädännön hidas tai puutteellinen päivittäminen muodostaa sektoriin kohdistuvan merkittävän haavoittuvuuden.

Seuraukset

Seurauksien arviointiin kohdistuva analyysi perustuu useaan eri seikkaan, kuten sektorin soveltuvuuteen, yhteiskunnallisiin sekä taloudellisiin vaikutuksiin. Kryptovarapalvelun tarjoajat -sektorin tunnistetaan soveltuvan hyvin käytettäväksi terrorismin rahoittamiseen ja se voikin olla merkittävässä roolissa laajamittaisissa terrorismin rahoittamisenskenaarioissa ja -tapauksissa. Erityisesti viranomaiset katsovat, että sektorin rooli terrorismin rahoittamisen skenaarioissa on keskeinen. Sektorin vaikuttavuuden osalta on arvioitu, että käytettäessä sektoria terrorismin rahoittamiseen, voi sillä olla yhteiskuntaan laajasti vaikuttavia kielteisiä seurauksia, jotka voivat syntyä myös sektorin ulkopuolella ja vaikuttaa esimerkiksi muiden ilmoitusvelvollisten toimintaan negatiivisesti. Näin ollen kryptovarapalvelun tarjoajien hyödyntäminen terrorismin rahoittamisen tapauksissa vaikuttaisi koko ilmoitusvelvollissektorin lisäksi myös yhteiskunnallisesti laaja-alaisesti. Palveluntarjoajien tarjoamat kryptovarot ovat myös itsessään tunnistettu kansallisessa riskiarviossa erityisen riskilliseksi maksutavaksi.

Kansallisesti sektorilla on vain muutama toimija, joiden yhteenlaskettu liikevaihto on maltillinen. Kuitenkin taloudellisia vaikutuksia arvioitaessa tulee huomioida myös kryptovaratoimijoiden luonne ja mahdollisuudet tarjota palveluita globaalisti. Edellä kuvatut sektorin ominaispiirteet huomioiden sekä sektoriin kohdistuvan riskianalyysin perusteella kryptovarapalvelun tarjoajat sektorin seuraukset ovat **kohtalaisesti merkittävällä** tasolla.

5.4.3 Luottolaitoksien terrorismin rahoittamisen riskit

Luottolaitoksiin kohdistuva kokonaisriskitaso on 3 eli **merkittävä**. Arviointiin on osallistunut yhteensä 47 asiantuntijaa sekä julkiselta että yksityiseltä sektorilta. Sektorin toimintaympäristön määrittely on osiossa 4.2.4.1 ja liitteessä 4.

Luottolaitokset sektorilla keskeiset terrorismin rahoittamisen uhat liittyvät globaaleihin kriiseihin ja konflikteihin, jotka lisäävät rajat ylittävää varojen ja henkilöiden liikehdintää. Merkittävimmät haavoittuvuudet koskevat maksujärjestelmien globaalien ja reaaliaikaista luonnetta, erityisesti EU:n

pikamaksujärjestelmää, sekä digitalisoitunutta toimintaympäristöä, neopankkeja, maksuketjujen läpinäkyvyyttä ja varojen loppukäyttäjän tunnistamisen vaikeutta, erityisesti vakuudettomissa luotoissa ja kansainvälisissä maksuketjuissa.

Terrorismin rahoittamista koskevan riskianalyysin perusteella on havaittu, että sektoria hyödyntäviä rikollisia on tunnistettu jonkin verran. Rikollisten näkökulmasta sektorin hyödyntäminen terrorismin rahoittamiseen on houkuttelevaa, koska toimintaan liittyy ainoastaan kohtalaisesti kustannuksia.

Uhat

Luottolaitokset -sektorilla merkittävänä uhkana tunnistetaan **globaalit kriisit ja konfliktit**. Nykyinen maailmanpoliittinen tilanne on luonut tarpeen rahankeräyksille virallisia sekä epävirallisia kanavia käyttäen. Globaalit kriisit ja konfliktit aiheuttavat myös maailmanlaajuisia ihmisten liikehdintää, mikä voi nostaa kansallisesti myös terrorismin rahoittamisen riskiä.

Haavoittuvuudet

Maksujärjestelmien globaali ja reaaliaikainen luonne on tunnistettu terrorismin rahoittamisen näkökulmasta merkittäväksi haavoittuvuudeksi luottolaitokset -sektorilla. Maksuliikennesääntelyssä astui vuonna 2025 voimaan EU:n pikamaksuasetus. Pikamaksuasetuksen myötä, minkä tahansa pankin asiakas voi lähettää ja vastaanottaa euromääräisiä pikasiirtoja kymmenessä sekunnissa, riippumatta kellonajasta tai siitä, tapahtuuko siirto kotimaassa vai toiseen EU-maahan⁴¹⁴.

Toimintaympäristön teknologinen kehitys tunnistetaan merkittäväksi haavoittuvuudeksi luottolaitokset sektorilla. Perinteisellä luottolaitokset -sektorilla on nykytilanteessa paljon toimijoita, jotka hyödyntävät edistyneitä teknologisia ratkaisuja. Osa toimijoista toimii esimerkiksi kokonaan verkossa, eikä niillä ole konttoriverkostoa lainkaan. Tällaisista toimijoista voidaan mainita muun muassa neopankit. Ainoastaan verkossa toimiminen ja uuden teknologian kehitys on uudenlainen tilanne, mikä vaikeuttaa viranomaisten rikostorjuntatoimenpiteitä, koska asiakkaan tunteminen on tehty digitaalisesti, viranomaisten pankkiedustelut tehdään neopankin kotimaahan ja vastausten saaminen sekä laatu vaihtelevat. Myös läpinäkyvyyden puute liittyy useisiin eri maksupalveluihin

414 Finanssiala Ry. Vuonna 2025 etenevä EU:n pikamaksuasetus nopeuttaa maksuja ja hankaloittaa huijauksia. Viitattu 13.2.2026.

kuten kryptopalveluihin, maksupalvelun tarjoajiin ja neopankkeihin kasvattavat riskiä. Luottolaitokset eivät pysty varmistumaan maksun lopullisesta saajasta ja tunnistusta vaikeuttaa transaktioiden reaaliaikaisuus, jolloin tunnistamiselle ei enää jää riittävää aikaa. Edellä mainituista syistä myös merkittävänä haavoittuvuutena nähdään **varojen välittämiseen liittyvät palvelut**.

Valvonnan osalta luottolaitokset -sektorilla tunnistetaan merkittävänä haavoittuvuutena ennen kaikkea **varojen loppukäyttäjän tunnistamisen haasteet**. Tämä näkyy etenkin siinä, että luottolaitosten on vaikea varmistua varojen tosiasiallisesta käyttökohteesta ja loppukäyttäjistä, kun kyseessä ovat vakuudettomat luotot ja pitkät maksatusketjut. Lisäksi kohtalaisesti merkittävänä haavoittuvuutena valvonnassa tunnistetaan **pienien luottolaitostoimijoiden puutteellinen transaktiomonitorointi**. Nämä kasvattavat sektorin terrorismin rahoittamisen riskiä.

Luottolaitokset -sektorilla merkittävänä terrorismin rahoittamisen haavoittuvuutena on **kansainvälisen maksuliikenteen prosessien ja valvonnan pirstaleisuus sekä kansainvälisen tiedonvaihdon haasteet**. Terrorismin rahoittamisen torjunnassa pirstaleisuus näkyy siten, että kansainvälisessä toiminnassa luottolaitosten suorittama monitorointi ei välttämättä kata koko transaktioketjua. Tiedonvaihto ja tiedonsaanti kolmansissa maissa sijaitsevien palveluiden tarjoajien kanssa ovat epävarmoja ja hitaita, minkä lisäksi on varauduttava toimintatapojen äkillisiin muutoksiin tiedonvaihtoprosesseissa.

Terrorismin torjunnan näkökulmasta merkittävänä haavoittuvuutena nähdään **tilisiirrot konflikti- tai riskimaihin**. Sektorilla on haasteita varojen lopullisesta käyttötarkoituksen varmistamisessa liittyen tilisiirtoihin konflikti- tai riskimaihin. Finanssipalvelujen kattavuus konfliktialueilla vaihtelee merkittävästi, mikä kasvattaa lopullisen käyttäjän tai käyttötarkoituksen tunnistamista.

Seuraukset

Sektorin terrorismin rahoittamisen seuraukset on arvioitu samalle tasolle kuin rahanpesun seuraukset eli **merkittävälle** tasolle. Sektorin seurauksien arviointi on esitetty luvussa 4.2.4.2.

5.4.4 Maksupalvelun tarjoajien terrorismin rahoittamisen riskit

Maksupalvelun tarjoajiin kohdistuvan kokonaisriskin taso on 3 eli **merkittävä**. Arviointiin on osallistunut yhteensä 44 asiantuntijaa sekä julkiselta että yksityiseltä sektorilta. Sektorin toimintaympäristön määrittely on osiossa 4.2.3.1 ja liitteessä 4.

Maksupalvelun tarjoajat -sektorin terrorismin rahoittamisen riski perustuu erityisesti perinteisten maksupalveluiden nopeaan digitalisoitumiseen sekä uusien toimijoiden runsaaseen ja nopeaan markkinoille tuloon. Fiat- ja kryptomaksujen rinnakkainen käyttö, maksukorttien ja kryptolompakoiden kytkeytyminen sekä ketjutettujen transaktioiden mahdollisuus heikentävät toimijoiden kykyä muodostaa kokonaiskuvaa rahaliikenteestä ja tunnistaa epäilyttävää toimintaa ajallaan. Keskeisenä haavoittuvuutena on prepaid-kryptokortit, jotka lisäävät anonymiteettiä ja helpottavat varojen siirtämistä perinteiseen maksujärjestelmään.

Terrorismin rahoittamista koskevan riskianalyysin perusteella on havaittu, että sektoria hyödyntäviä rikollisia on tunnistettu jonkin verran. Rikollisten näkökulmasta sektorin hyödyntäminen terrorismin rahoittamiseen on houkuttelevaa, koska toimintaan liittyy ainoastaan kohtalaisesti kustannuksia.

Uhat

Maksupalvelun tarjoajat sektorilla erittäin merkittävänä uhkana terrorismin rahoittamisen näkökulmasta tunnistetaan se, että finanssimarkkinoilla **perinteisiä maksupalveluita ja kryptovarapalveluita yhdistyy palvelukokonaisuuksiksi**. Tämä tarkoittaa sitä, että markkinoilla toimii maksupalveluntarjoajia, jotka tarjoavat asiakkailleen palvelukokonaisuuksia, joiden avulla asiakas voi vastaanottaa suorituksia sekä fiat-valuuttana että kryptoina tai suorittaa maksuja fiat-valuuttana tai kryptoina. Palvelukokonaisuuteen voi liittyä myös maksukortteja, joilta on mahdollista tehdä suorituksia kryptolompakkoihin. Kryptovarojen ja maksupalvelun käyttäminen rinnakkain vaikeuttaa myös toimijan harjoittamaa transaktioiden monitorointia ja kokonaiskuvan saamista rahaliikenteestä.

Haavoittuvuudet

Maksupalvelun tarjoajat -sektorille syntyy jatkuvasti uusia toimijoita ja palveluita, mikä vaikeuttaa valvontaa. Osa palveluntarjoajista toimii täysin verkossa, mikä voi osaltaan mahdollistaa niille esimerkiksi edullisemmat palvelumaksut, kuin niiden palveluntarjoajien osalta, joilla on myös fyysinen toimipiste ja voi kasvattaa pelkästään verkossa toimivien maksupalvelun tarjoajien suosiota. Samalla niitä saatetaan hyödyntää terrorismin rahoittamisessa. Terrorismin rahoittamisen mahdollistajana ja merkittävänä haavoittuvuutena sektorilla pidetään **uusien**

toimijoiden ja palveluiden lukumäärää. Sektorilla on tunnistettu, että uusia toimijoita syntyy markkinoille keskimääräistä nopeammin. Uusien toimijoiden syntyyn vaikuttaa myös vahva maksupalvelusektorin digitaalinen kasvu ja nopea kehitys.

Maksupalvelun tarjoajat -sektorilla on merkittäväksi haavoittuvuudeksi tunnistettu **kryptoprepaid-korttien ja niiden saatavuuden** kasvu ja käyttö. Maksupalvelun tarjoajat sektorilla on havaittu, että suurimmat lompakkopalveluiden tarjoajat tarjoavat prepaid -kryptovarakortteja, joita voi käyttää maksuvälineenä ja nämä maksuvälineet olisivat yleistymässä. Yksityisiin lompakoihin (eng. non-custodial wallets) kytkettävät prepaid -maksukortit mahdollistaisivat kehittyessään myös yksityisen lompakon yhdistämisen perinteiseen maksuekosysteemiin, mutta korkeammalla anonymiteetilla verrattuna palveluntarjoajan ylläpitämiin lompakoihin.

Maksupalveluiden houkuttelevuus on tunnistettu terrorismin rahoittamisen merkittäväksi haavoittuvuudeksi. Nopeat transaktiot, palvelujen helppokäyttöisyys ja mahdollisuus häivyttää todellinen maksun saaja lisäävät maksupalveluntarjoajien kautta tehtyjen maksujen houkuttelevuutta. Lisäksi merkittävänä riskinä nähdään **mahdollisuus maksujen ketjuttamiseen**, jolloin varojen alkuperän ja lopullisen käyttökohteen häivyttäminen mahdollistuu ja valvonta vaikeutuu. Maksupalveluntarjoajan voi olla haastavaa monitoroida ketjutettuja transaktioita. Lisäksi kun huomioidaan varojen ketjuttaminen, transaktioiden nopeus ja transaktioiden suuri määrä, on **epäiltyyn terrorismin rahoittamiseen kohdistuvia varoja vaikea jäädättää oikea-aikaisesti.**

Tiedonvaihdon puutteet sektorin toimijoiden kesken, tiedonvaihdon puutteet viranomaisten ja yksityisen sektorin välillä sekä kansainvälisen tiedonvaihdon haasteet tunnistetaan myös sektorilla merkittäväksi haavoittuvuudeksi. Maksuliikenne on tällä hetkellä nopeaa ja kansainvälistä, jolloin tiedon täytyisi liikkua nopeasti ja vaivattomasti, jotta asiakkaisiin liittyviä riskejä voitaisiin havaita riittävän ajoissa maksutapahtuman pysäyttämiseksi ja varojen jäädättämiseksi.

Kohtalaisena uhkana tunnistetaan sektorilla **ääriliikkeiden nousu.** Arvioiden mukaan Suomessa erityisesti äärioikeiston nousu voi lisätä terrorismin rahoittamisen riskiä. Ilmiön riskillisyyttä kasvattaa se, että ilmoitusvelvollisten voi olla vaikea tunnistaa kohonnutta riskiä. Ääriliikkeiden nousun osalta on huomioitava, ettei uhka kohdistu ainoastaan maksupalveluntarjoajien sektoriin vaan yleisesti myös muihin ilmoitusvelvollissektoreihin. Kuitenkin riskianalyyssissä ääriliikkeiden nousu on korostunut vakuutussektorin arvioissa kohtalaisena terrorismin rahoittamisen uhkana

Seuraukset

Sektorin terrorismin rahoittamisen seuraukset on arvioitu samalle tasolle kuin rahanpesun seuraukset eli **merkittävällä** tasolla. Sektorin seurauksien arviointi on esitetty luvussa 4.2.3.2.

5.4.5 Muu luotonanto -sektorin terrorismin rahoittamisen riskit

Muu luotonanto -sektoriin kohdistuvan kokonaisriskin taso on 2 eli **kohtalaisesti merkittävä**. Arviointiin on osallistunut yhteensä 33 asiantuntijaa sekä julkiselta että yksityiseltä sektorilta. Sektorin toimintaympäristön määrittely on osiossa 4.2.5.1 ja liitteessä 4.

Muu luotonanto -sektorin terrorismin rahoittamisen keskeinen uhkatekijä on bulvaanien ja identiteettiväärinkäytösten hyödyntäminen erityisesti kulutusluottojen nostamisessa, mikä heikentää varojen todellisen loppukäyttäjän tunnistamista. Lisäksi laajamittainen etäasiointi nostaa riskiä entisestään, sillä se vaikeuttaa tehokasta henkilöllisyyden todentamista ja heikentää vahvan tunnistamisen luotettavuutta. Haavoittuvuudet kohdistuvat erityisesti luottojen käyttötarkoituksen valvontaan. Sektoria hyödyntäviä rikollisia ei ole tunnistettu riskianalyyseissä. Rikollisten näkökulmasta sektorin hyödyntäminen terrorismin rahoittamiseen on houkuttelevaa, koska toimintaan liittyy ainoastaan kohtalaisesti kustannuksia.

Uhat

Muu luotonanto -sektorilla on tunnistettu kohtalaisesti merkittäväksi uhaksi **bulvaanit**. Sektorilla arvioidaan, että muun muassa kulutusluottojen nostamiseen voidaan käyttää bulvaaneja, jolloin varojen loppukäyttäjistä ei voida varmistua. Varojen nostaminen voi olla mahdollista myös esimerkiksi identiteettejä väärinkäyttämällä.

Haavoittuvuudet

Muu luotonanto -sektorilla asiointi tapahtuu pitkälti **etäasiointina**, mikä nähdään sektoriin kohdistuvana merkittävänä haavoittuvuutena. Koska etäasiointi on laajamittaista ja ihmiset eivät fyysisesti kohtaa, haastaa se henkilön todentamista ja heikentää luottamusta vahvaan tunnistamiseen.

Muu luotonanto -sektorin toimijat tekevät hyvin vähän **epäilyttävän liiketoimen ilmoituksia**. Toimijoilla voi mahdollisesti olla liian korkea ilmoituskyynnys, koska pelkona voi olla asiakassuhteen päättymisen. Ilmoitusvelvollisilla voi myös olla pelko, että ilmoituksenantajan tiedot paljastuvat asiakkaalle jälkepäin.

Sektorilla nähdään merkittävänä haavoittuvuutena **rikostuomiotietojen käytön rajoitukset**, koska ilmoitusvelvolliset eivät voi hyödyntää asiakkaan riskillisyyden arvioinnissa rikostuomiotietoja.

Puutteellinen pakotteiden ja varojen jäädytyspäästösten monitorointi

koetaan kohtalaisena haavoittuvuutena. Muun luotonanto -sektorin toimijoiden keskuudessa voi olla vaihtelua siinä, miten kattavasti pakote- tai jäädytyslistoja tarkastetaan, tai kuinka tietoisia niistä ollaan. Automaattisiin monitorointijärjestelmiin investoiminen on koettu kalliiksi ja toisaalta manuaalisen monitoroinnin tehokkuus on rajallista. Pakotelistojen tarkastamisessa voi olla myös tulkintaongelmia, jos käytössä ei ole monitorointijärjestelmää. Automaattinen monitorointi tuottaa ajoittain myös vääriä osumia, joiden tarkastamisen toimijat voivat kokea kuormittavaksi.

Sektorin toimijoiden keskuudessa tunnustetaan kohtalaisesti merkittävänä terrorismin rahoittamisen haavoittuvuutena **puutteellinen viranomaisohjeistus**. Sektorikohtainen ja kattavampi ohjeistus viranomaisvaatimusten täyttämiseksi, erityisesti terrorismin rahoittamisen torjunnasta, tehostaisi sektorilla tapahtuvaa terrorismin rahoittamisen torjuntatyötä.

Seuraukset

Sektorin terrorismin rahoittamisen seuraukset on arvioitu samalle tasolle kuin rahanpesun seuraukset eli **kohtalaisesti merkittävälle** tasolle. Sektorin seurauksien arviointi on esitetty luvussa 4.2.5.2.

Modus operandi

Kulutus- tai yritysluottojen väärinkäyttö on havaittu kohtalaiseksi haavoittuvuudeksi muu luotonanto -sektorilla. Havaintojen perusteella terroristiset toimijat voivat hyödyntää kulutus- ja/tai yritysluottoja toimintansa rahoittamiseen eikä myönnettyä luottoa käytetä siihen tarkoitukseen, mihin luoton hakuvaiheessa luottoa on kerrottu tai annettu ymmärtää käytettävän. On myös mahdollista, että luotolla otetut varat voidaan välittää nostamisen jälkeen suoraan konflikti- tai riskialueille. Sektorin toimijan on vaikea varmistua varojen käyttökohteesta. Sektorilla on tunnustettu kohtalaisesti merkittäväksi riskiksi myös **vertaislainojen**

hyödyntäminen terrorismin rahoittamiseksi. Tämä voi ilmentyä myös siinä, että lainan antajan on vaikea varmistua siitä, kuka lainansaaja tosiasiallisesti on, ja mihin varat on tarkoitus käyttää.

5.4.6 Pääomamarkkinat -sektorin terrorismin rahoittamisen riskit

Pääomamarkkinoihin kohdistuva kokonaisriskitaso on 2 eli **kohtalaisesti merkittävä**. Arviointiin on osallistunut yhteensä 37 asiantuntijaa sekä julkiselta että yksityiseltä sektorilta. Sektorin toimintaympäristön määrittely on osiossa 4.2.6.1 ja liitteessä 4.

Terrorismin rahoittamisen näkökulmasta pääomamarkkinoiden uhkatekijät liittyvät globaaleihin kriiseihin ja konflikteihin, joiden arvioidaan lisäävän ihmisten ja varojen liikehdintää sekä mahdollistavan sijoitustoiminnan hyödyntämisen terrorismin rahoittamisessa. Lisäksi laajamittainen etäasiointi vaikeuttaa asiakkaiden tehokasta tunnistamista ja heikentää vahvaan tunnistamiseen liittyvää luottamusta. Terrorismin rahoittamiseen liittyvät transaktiot ovat pääomamarkkinoilla usein määrältään pieniä ja siksi vaikeasti havaittavia.

Sektoria hyödyntäviä rikollisia ei ole tunnistettu riskianalyyssissä. Rikollisten näkökulmasta sektorin hyödyntäminen terrorismin rahoittamiseen on houkuttelevaa, koska toimintaan liittyy ainoastaan kohtalaisesti kustannuksia

Uhat

Pääomamarkkinat -sektorilla erityisesti ilmoitusvelvolliset ovat tunnistaneeet kohtalaisesti merkittäväksi uhaksi **globaalit kriisit ja konfliktit**. Nykyinen maailmanpoliittinen tilanne on luonut tarpeen rahankeräyksille virallisia sekä epävirallisia kanavia käyttäen. Globaalit kriisit ja konfliktit aiheuttavat myös maailmanlaajuisista ihmisten liikehdintää, mikä voi nostaa kansallisesti myös terrorismin rahoittamisen riskiä.

Haavoittuvuudet

Puutteellinen pakotteiden ja varojen jäädytyspäästösten monitorointi tunnistetaan pääomamarkkinat -sektorilla kohtalaisesti merkittäväksi haavoittuvuudeksi. Sektorilla toimivien ilmoitusvelvollisten keskuudessa voi olla vaihtelua siinä, miten kattavasti pakote- tai jäädytyslistoja tarkastetaan tai kuinka tietoisia niistä ollaan. Automaattisiin monitorointijärjestelmiin investoiminen koetaan kalliiksi ja toisaalta manuaalisen monitoroinnin tehokkuus on rajallista.

On myös tunnistettu, että pakotelistojen tarkastamisessa voi olla myös tulkintaongelmia, jos käytössä ei ole automaattista monitorointijärjestelmää. Lisäksi järjestelmien synnyttämien hälytysten käsittely voi vaatia lisätutkintaa ja selvittelyä, jotta osuman oikeellisuus voidaan varmistaa. Tämä pätee muun muassa tilanteisiin, jossa määräysvallan täyttymisen kriteereitä pyritään selvittämään. Automaattitarkastuksia voi käyttää pakotetarkastuksen apuna, mutta käytännössä ne edellyttävät myös tapauskohtaista oikeudellista arviointia ja analyysiä.

Pääomamarkkinat sektorilla asiointi tapahtuu pitkälti myös **etäasiointina**, mikä nähdään sektorilla kohtalaisesti merkittävänä haavoittuvuutena. Koska etäasiointi on laaja-alaista ja ihmiset eivät fyysisesti kohtaa, haastaa se henkilön todentamista ja heikentää luottamusta vahvaan tunnistamiseen.

Kohtalaisesti merkittävänä haavoittuvuutena pääomamarkkinat sektorilla havaitaan **ohjeistuksen puutteet** eli viranomaisten antamien ohjeistuksen puute terrorismin rahoittamisen tunnistamiseen ja torjuntaan. Toisaalta sektorilla on myös tunnistettu toimijoiden **osaamisen ja riskitietoisuuden puutetta**.

Sektorilla on kohtalaisesti merkittävänä haavoittuvuutena tunnistettu **terrorismin rahoittamiseen liittyvien transaktioiden vaikea tunnistettavuus ja havaittavuus**. On havaittu, että suoritukset, jotka voivat kohdistua terrorismin rahoittamiseen, ovat usein määrältään pieniä. Tällöin niitä saattaa olla vaikeampi huomata tai monitoroida. Transaktioiden vaikea tunnistettavuus yhdessä osaamisen ja riskitietoisuuden puutteiden kanssa nostaa sektoriin kohdistuvaa terrorismin rahoittamisen riskiä.

Pääomamarkkinat -sektorilla kohtalaiseksi haavoittuvuudeksi tunnistetaan **lainsäädännön rajoitteet tilin omistajuus- ja edunsaajatietojen selvittämisessä**. Tämä tarkoittaa sitä, että toimijoilla on haasteita varmistua siitä, että asiakas on antamansa pankkitilin tosiasiallinen omistaja tai edunsaaja.

Viranomaisten näkökulmasta kohtalaisesti haavoittuvuutena havaitaan **tiedonvaihdon puute viranomaisten ja yksityisen sektorin välillä**.

Pääomamarkkinat -sektorilla kohtalaiseksi haavoittuvuudeksi tunnistetaan asiakkaan **tuntemiseen liittyvien toimien (know your customer, KYC) riittämättömyys**, sillä sektorin toimijat saattavat keskittyä varojen alkuperän selvittämiseen ja jättää varojen käyttötarkoituksen vähemmälle huomiolle. Tämä kasvattaa terrorismin rahoittamisen riskiä ja vaikeuttaa ilmiön havaitsemista.

Seuraukset

Sektorin terrorismin rahoittamisen seuraukset on arvioitu samalle tasolle kuin rahanpesun seuraukset eli **kohtalaisesti merkittävälle** tasolle. Sektorin seurauksien arviointi on esitetty luvussa 4.2.6.2.

Modus operandi

Pääomamarkkinat sektorilla tunnistetaan kohtalaisesti merkittävänä ilmiönä **sijoitustoiminnan hyödyntäminen terrorismin rahoittamiseen**. Sektorilla nähdään mahdollisena, että terroristit harjoittavat sijoitustoimintaa, jonka tuotoilla rahoitetaan terrorismia.

5.4.7 Rahapelitoiminnan terrorismin rahoittamisen riskit

Rahapelitoimintaan kohdistuvan kokonaisriskin taso sekä Manner-Suomessa että Ahvenanmaalla on 2 eli **kohtalaisesti merkittävä**. Arviointiin on osallistunut yhteensä 30 asiantuntijaa sekä julkiselta että yksityiseltä sektorilta. Sektorin toimintaympäristön määrittely on osiossa 4.2.7.1 ja liitteessä 4. Manner-Suomeen ja Ahvenanmaahan rahapelitoimintaan kohdistuvia uhkia ja haavoittuvuuksia on kuvattu samassa tekstissä, koska molempien maanosien rahapelitoimintaan kohdistuu pääasiassa samankaltaiset riskit. Tekstissä on selvyuden vuoksi viitattu siihen maanosaan, johon käsiteltävä uhka tai haavoittuvuus liittyy.

Rahapelitoimintaan liittyvä terrorismin rahoittamisen riski Manner-Suomessa ja Ahvenanmaalla on kokonaisuutena vähäinen. Sektorilla ei ole havaittu merkittäviä tai järjestelmällisiä tapauksia, ja mahdolliset havainnot ovat olleet yksittäisiä. Uhka liittyy ensisijaisesti yksin toimiviin henkilöihin, joiden rahoitustoiminnan tunnistaminen on luonteeltaan haastavaa. Ahvenanmaalla riskiä lisäävät suhteellisesti käteisen käyttö kasinolla käyttö sekä kryptokasinoihin liittyvä rahapelaaminen.

Keskeiset haavoittuvuudet liittyvät toimijoiden vaihtelevaan osaamiseen, varojen todellisen loppukäyttäjän tunnistamisen vaikeuteen, todettujen tapausesimerkkien puutteeseen sekä kansainvälisen tiedonvaihdon rajoitteisiin ja hitauteen. Nämä tekijät eivät tällä hetkellä nosta riskitasoa, mutta voivat heikentää sektorin kykyä havaita poikkeavaa toimintaa tulevaisuudessa.

Sektoria hyödyntäviä rikollisia ei ole tunnistettu riskianalyyysissä. Vaikka sektorin hyödyntäminen terrorismin rahoittamiseen ei aiheuta rikollisille merkittäviä kustannuksia, rahapelitoiminnan huomattava taloudellinen merkitys korostaa

luottamuksen ylläpitämisen tärkeyttä. Mahdollisten tapausten paljastuminen heikentäisi luottamusta sektoriin, mutta ei uhkaksi yhteiskunnallisesti kriittisiä rakenteita. Kokonaisarviona riskitaso on matala, ja nykyisten valvontakeinojen ylläpitäminen ja kohdennettu kehittäminen on tarkoituksenmukaista.

Uhat

Manner-Suomen rahapelijärjestelmän sisäisessä ja ulkoisessa rahapelitoiminnassa on tunnistettu merkittävänä uhkana **yksin toimivat terroristit**, joiden tunnistaminen on vaikeaa. Sektorilla on olemassa mahdollisuus siihen, että yksittäiset, yksin toimivat henkilöt pyrkivät rahoittamaan terrorismia rahapelaamisen kautta.

Ahvenanmaan rahapelitoiminnassa merkittäväksi uhaksi tunnistetaan **käteisen käyttö kasinolla sekä kryptokasinot**.

Haavoittuvuudet

Kohtalaisena haavoittuvuutena on tunnistettu **yksittäisten toimijoiden (asiamiesten) osaamisen puute**. Tulevaisuuden haavoittuvuuksiksi tunnistettiin uusien toimijoiden asiakkaan tuntemiseen, riskiarvioon tai epäilyttävien liiketoimien tunnistamiseen liittyvät puutteet, mikä tekisi tulevaisuudessa sektorista houkuttelevamman terrorismin rahoittamisen näkökulmasta. Rahapelitoimintasektorilla Manner-Suomessa sekä Ahvenanmaalla rahapelitoiminnan ilmoitusvelvolliset kokevat merkittävänä haavoittuvuutena, ettei **varojen loppukäyttäjää ole helppoa tunnistaa**. Rahapelitoiminnan valvonnassa on tunnistettu haastavaksi varojen loppukäyttäjän ja varojen loppusijoituspaikan todentaminen, vaikka sektorin rahapelitoimijat tekisivätkin kaikki tarvittavat asiakkaan tuntemiseen liittyvät toimenpiteet ja varojen alkuperäselvitykseen. Ahvenanmaalla merkittäväksi haavoittuvuudeksi on tunnistettu **terrorismin rahoittamiseen liittyvien transaktioiden vaikea tunnistettavuus**. Manner-Suomessa sekä Ahvenanmaalla merkittävänä haavoittuvuutena tunnistetaan, että sektorilla on todennettujen **terrorismin rahoittamisen esimerkkien puute**.

Kansainvälisen tiedonvaihdon haasteet luovat tulevaisuudessa Manner-Suomen rahapelitoiminta -sektorilla merkittävän haavoittuvuuden. Rahapelitoiminnan ulkopuolisia toimijoita koskeva tiedonvaihto kolmansissa maissa sijaitsevien palveluiden tarjoajien ja valvojien välillä tunnistetaan epävarmaksi ja hitaaksi. Lisäksi tulevaisuudessa on varauduttava toimintatapojen äkillisiin muutoksiin tiedonvaihtoprosesseissa.

Seuraukset

Sektorin terrorismin rahoittamisen seuraukset on arvioitu samalle tasolle kuin rahanpesun seuraukset eli **kohtalaisesti merkittävälle** tasolle. Sektorin seurauksien arviointi on esitetty luvussa 4.2.7.2.

5.4.8 Vakuutustoiminta-sektorin terrorismin rahoittamisen riskit

Vakuutustoimintaan kohdistuva kokonaisriskitaso on 2 eli **kohtalaisesti merkittävä**. Arviointiin on osallistunut yhteensä 32 asiantuntijaa sekä julkiselta että yksityiseltä sektorilta. Sektorin toimintaympäristön määrittely on osiossa 4.2.8.1 ja liitteessä 4.

Vakuutussektorin riskiä ei ole arvioitu merkittävän korkeaksi, mutta sektorin keskeiset riskit liittyvät varojen loppukäyttäjän ja käyttökohteen tunnistamisen vaikeuteen. Vaikka vakuutusyhtiöt toteuttavat asiakkaan tuntemista koskevia toimenpiteitä, niillä on rajallisesti tietoa vakuutuksenottajien käyttäytymisestä vakuutussuhteen ulkopuolella. Tämä vaikeuttaa sen arviointia, ohjautuvatko vakuutuskorvaukset terroristisessa tarkoituksessa toimiville tahoille. Terrorismin rahoittamiseen liittyvät rahavirrat ovat usein pienimuotoisia, mikä heikentää niiden havaittavuutta.

Riskillisyyttä kasvattaa aiheuttavat vakuutuskorvausten maksaminen ulkomaisille tileille sekä kansainvälisen tiedonvaihdon haasteet, erityisesti kolmansissa maissa sijaitsevien palveluntarjoajien osalta.

Sektoria hyödyntäviä rikollisia ei ole tunnistettu riskianalyyssissä. Rikollisten näkökulmasta sektorin hyödyntäminen terrorismin rahoittamiseen on houkuttelevaa, koska toimintaan liittyy ainoastaan kohtalaisesti kustannuksia.

Uhat

Kohtalaisena uhkana sektorin mukaan **ääriliikkeiden nousu**. Arvioiden mukaan Suomessa erityisesti äärioikeiston nousu voi lisätä terrorismin rahoittamisen riskiä. Ilmiön riskillisyyttä kasvattaa se, että ilmoitusvelvollisten voi olla vaikea tunnistaa kohonnutta riskiä. Ääriliikkeiden nousun osalta on huomioitava, ettei uhka kohdistu ainoastaan vakuutussektoriin vaan yleisesti myös muihin ilmoitusvelvollissektoreihin. Kuitenkin riskianalyyssissä ääriliikkeiden nousu on korostunut vakuutussektorin arvioissa kohtalaisena terrorismin rahoittamisen uhkana.

Haavoittuvuudet

Merkittävänä haavoittuvuutena vakuutussektorilla nähdään **varojen loppukäyttäjän tunnistamisen haasteet**, koska varojen loppukäyttäjän ja varojen loppusijoituspaikan todentaminen on vaikeaa, vaikka sektorin toimija eli ilmoitusvelvollinen tekisikin tarvittavat asiakkaan tuntemiseen liittyvät toimenpiteet. Vakuutusyhtiöllä ei ole käytössään muita tietoja vakuutuksenottajan käyttäytymisestä. Loppukäyttäjän tunnistaminen terroristisessa tarkoituksessa toimivaksi tahoksi on tunnistettu vaikeaksi. Samoin merkittäväksi haavoittuvuudeksi on tunnistettu myös **terrorismin rahoittamiseen liittyvien transaktioiden tunnistettavuuden vaikeus**, koska rahasiirrot ovat usein pienimuotoisia ja määrältään vähäisiä. Sektorilla asiointi tapahtuu pitkälti myös **etäasiointina**, mikä muodostaa kohtalaisen sektoriin kohdistuvan haavoittuvuuden. Koska etäasiointi on laaja-alaista ja ihmiset eivät fyysisesti kohtaa, haastaa se henkilön todentamista ja heikentää luottamusta vahvaan tunnistamiseen.

Vakuutussektorilla havaitaan kohtalaisesti merkittävänä terrorismin rahoittamisen haavoittuvuutena **vakuutuskorvausten ohjaamista ulkomaisille tileille ja kansainvälisen tiedonvaihdon haasteet**. Sektorilla on tunnistettu ongelmalliseksi ulkomaalaisten pankkitilien todellisten omistajien tunnistaminen. Tiedonvaihto on tunnistettu haastavaksi kolmansissa maissa sijaitsevien palveluntarjoajien kanssa.

Seuraukset

Sektorin terrorismin rahoittamisen seuraukset on arvioitu samalle tasolle kuin rahanpesun seuraukset eli **merkittävälle** tasolle. Sektorin seurauksien arviointi on esitetty luvussa 4.2.7.2.

Modus operandi

Henkivakuutuksen ottaminen ennen konflikti- tai riskimaihin matkustamista tunnistetaan vakuutussektorilla kohtalaisesti merkittäväksi uhaksi. Arvioiden mukaan näissä tilanteissa henkivakuutuksen edunsaajana voi olla terroristisessa tarkoituksessa toimiva henkilö, jolle mahdolliset vakuutuskorvaukset ohjautuvat.

5.4.9 Valuutanvaihto-sektorin terrorismin rahoittamisen riskit

Valuutanvaihtajiin kohdistuvan kokonaisriskin taso on 2 eli **kohtalaisesti merkittävä**. Arviointiin on osallistunut yhteensä 31 asiantuntijaa sekä julkiselta että yksityiseltä sektorilta. Sektorin toimintaympäristön määrittely on osiossa 4.2.9.1 ja liitteessä 4.

Valuutanvaihtosektorin terrorismin rahoittamisen riski on kokonaisuutena vähäiseksi, vaikka keskeinen uhka on käteisen rahan intensiivinen käyttö, joka vaikeuttaa varojen alkuperän ja käyttötarkoituksen selvittämistä. Lisäksi konfliktialueisiin ja niiden lähialueisiin liittyvien valuuttojen vaihto voi joissakin tilanteissa kytkeytyä kohonneisiin rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskeihin, ei itse valuutan vaan rahavirtojen läpinäkymättömyyden vuoksi. Riskiä lisäävät kansainvälinen asiakaskunta sekä bulvaanien käyttö. Nämä tekijät heikentävät kokonaiskuvaa asiakkaan toiminnasta ja vaikeuttavat epäilyttävien järjestelyjen tunnistamista.

Sektoria hyödyntäviä rikollisia ei ole tunnistettu riskianalyyssissä. Rikollisten näkökulmasta sektorin hyödyntäminen terrorismin rahoittamiseen on houkuttelevaa, koska toimintaan liittyy ainoastaan kohtalaisesti kustannuksia.

Uhat

Pienet toimijat nostavat sektoriin kohdistuvaa terrorismin rahoittamisen riskiä, sillä kyseisillä toimijoilla on tunnistettu olevan vähemmän osaamista ja ymmärrystä terrorismin rahoittamisesta. **Bulvaanien käyttäminen** on tunnistettu kohtalaisesti merkittäväksi sektoriin kohdistuvaksi terrorismin rahoittamisen uhaksi. Bulvaaneja käyttämällä voidaan häivyttää tosiasiallinen varojen omistaja ja bulvaanien käyttö voi johtaa siihen, että asiakasta ei kyetä riittävällä tasolla tunnistamaan. Bulvaaneja käytetään käteisen vaihtamiseksi eri valuuttoihin ja on myös havaintoja siitä, että useita bulvaaneja voidaan käyttää samanaikaisesti, jotta vaihdettu yhteissumma on suurempi.

Sektorilla on tunnistettu merkittäväksi uhaksi myös mahdolliset **yksin toimivat terroristit**. Yksittäisten toimijoiden eli ns. yksinäisten susien uhka tiedostetaan, mutta niitä on vaikea havaita.

Haavoittuvuudet

Valuutanvaihtosektorilla tunnistetaan merkittävänä haavoittuvuutena **käteisen käyttö sekä konfliktimaihin liittyvät valuutat**. Valuutanvaihto on käteisintensivistä toimintaa, jossa käteisen käyttökohteen havaitseminen on haastavaa terrorismin rahoittamisen näkökulmasta. Lisäksi havaitaan, että konfliktialueisiin ja niiden naapurimaihin liittyvien valuuttojen käyttö voi joissakin tilanteissa liittyä kohonneisiin rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskeihin. Riski ei kuitenkaan liity itse valuuttaan, vaan siihen, että näihin rahavirtoihin liittyy

usein haasteita varojen alkuperän ja käyttötarkoituksen selvittämisessä. Lisäksi sektorilla nähdään myös **haasteena varojen loppukäyttäjän tunnistaminen**, mikä voi houkutella sektorin asiakkaiksi terroristisia toimijoita.

Valuutanvaihto -sektorin merkittävänä terrorismin rahoittamisen haavoittuvuutena on **vaikeus tunnistaa ja havaita terroristisessa tarkoituksessa toimivia tahoja asiakaskunnasta**. Myös **terrorismin rahoittamiseen liittyvät transaktiot ovat vaikeasti tunnistettavissa**. Lisäksi merkittävänä riskinä on havaittu toimijoiden asiakkaan tuntemiseen liittyvien toimien (know your customer, KYC) riittämättömyys, sillä sektorin toimijat saattavat keskittyä varojen alkuperän selvittämiseen ja jättää varojen käyttötarkoituksen vähemmälle huomiolle. Ylipäättään merkittävänä haavoittuvuutena valuutanvaihto -sektorilla on havaittu se, että **sektorilta puuttuvat terrorismin rahoittamisen esimerkit**, eivätkä toimijat ole havainneet terrorismin rahoittamista.

Valuutanvaihto -sektorilla kohtalaisesti merkittävänä haavoittuvuutena on tunnistettu **asiakaskunnan kansainvälisyys**. Kansainvälisten asiakkaiden varojen alkuperän selvittäminen on haasteellista. Lisäksi kansainvälisiin liiketoimiin liittyä asiakkaan tuntemiseen ja riskitekijöiden havaitsemiseen haasteita.

Seuraukset

Sektorin terrorismin rahoittamisen seuraukset on arvioitu samalle tasolle kuin rahanpesun seuraukset eli **vähäisesti merkittävälle** tasolle. Sektorin seurauksien arviointi on esitetty luvussa 4.2.9.2.

5.4.10 Asiantuntijapalveluiden terrorismin rahoittamisen riskit

5.4.10.1 Asianajat ja muita oikeudellisia palveluja tarjoavat sekä veroneuvontapalveluja tarjoavat tai verotukseen liittyvää tukea suoraan tai välillisesti tarjoavat -sektorin terrorismin rahoittamisen riskit

Asianajajiin ja muihin oikeudellisia palveluja tarjoaviin sekä veroneuvontapalveluja tarjoaviin tai verotukseen liittyviin tukea suoraan tai välillisesti tarjoaviin (jäljempänä asiantuntijapalvelut) toimijoihin kohdistuvan kokonaisriskin taso on 2 eli **kohtalaisesti merkittävä**. Arviointiin on osallistunut yhteensä 51 asiantuntijaa sekä julkiselta että yksityiseltä sektorilta. Sektorin toimintaympäristön määrittely on osiossa 4.2.10.3 ja liitteessä 4.

Terrorismin rahoittamisen näkökulmasta asianajajien ja muihin oikeudellisia palveluja tarjoavien sekä veroneuvontapalveluja tarjoavien toimialoilla riskit korostuvat erityisesti tilanteissa, joissa suorituksia maksetaan asiakasvaratilien kautta, jolloin rahan seuraamisen mahdollisuudet hankaloituvat. Myös monimutkaisten yritysrakenteiden hyödyntäminen heikentää rahan liikkumisen läpinäkyvyyttä. Ammattimaisten avustajien esiintyminen sektorilla kasvattaa sektorin riskillisyyttä.

Sektoria hyödyntäviä rikollisia ei ole tunnistettu riskianalyyssissä. Rikollisten näkökulmasta sektorin hyödyntäminen terrorismin rahoittamiseen on houkuttelevaa, koska toimintaan liittyy ainoastaan kohtalaisesti kustannuksia.

Uhat

Sektorilla nähdään merkittävänä terrorismin rahoittamisen uhkana ilmoitusvelvollisen **toiminnan siirtyminen heikommin säänneltyihin maihin** eli valtioihin, joissa lainsäädäntö terrorismin rahoittamisen näkökulmasta ei ole tiukasti säännelty ja finanssimarkkinoiden valvonta saattaa olla heikompa.

Ammattimainen avustaminen tai mahdollistaminen havaitaan sektorilla kohtalaisen merkittävänä terrorismin rahoittamisen uhkana. Sektorilla nähdään mahdollisena, että jokin vilpillinen toimija voi auttaa luomaan terrorismin rahoittamiseen liittyvälle maksulle tai terrorismia tukevalle asiakkaalle luotettavamman vaikutelman, jolloin terrorismiin liittyvän tapahtuman tunnistaminen voi olla vaikeaa

Haavoittuvuudet

Kohtalaisen merkittäväksi terrorismin rahoittamisen haavoittuvuudeksi tunnistetaan ilmoitusvelvollisten kuten asianajajien, veroneuvojien ja oikeudellisissa palveluita tarjoavien **profiloituminen tiettyjen toimeksiantotyyppien edustajaksi**, mikä saattaa lisätä houkuttelevuutta ammattimaisen avustajan hyväksikäytölle.

Asianajajien ja muihin oikeudellisia palveluja tarjoajat sekä veroneuvontapalveluja tarjoajat -sektorilla tunnistetaan kohtalaisesti merkittävänä haavoittuvuutena **asiakasvaratilin hyödyntäminen sekä monimutkaiset yritysjärjestelyt ja omistuksetjut**. Asiakasvaratilejä käytetään tyypillisesti sektorilla, jolloin maksajan ja maksunsaajan tiedot eivät näy koko maksatusketjun läpi. Monimutkaisella

yrittäjien ja omistusketjujen käyttämisellä on vastaavanlainen lopputulos kuin asiakasvaratilien käytöllä eli maksaja- ja/tai maksunsaajatiedot eivät ole välttämättä tunnistettavissa ketjun loppupäässä.

Haasteet tunnistaa varojen loppukäyttäjää ja kansainvälisen tiedonvaihdon haasteet tunnistetaan merkittäväksi sektoriin kohdistuvaksi terrorismin rahoittamisen haavoittuvuudeksi. Sektorilla koetaan, että varojen loppukäyttäjän ja käyttötarkoituksen todentaminen on vaikeaa, vaikka sektorilla toimijat kuten asianajajat ja muut ammattilaiset tekisivätkin tarvittavat asiakkaan tuntemiseen liittyvät toimenpiteet. Tiedonvaihto kolmansissa maissa sijaitsevien palveluiden tarjoajien kanssa on tunnistettu epävarmaksi ja hitaaksi, minkä lisäksi on varauduttava toimintatapojen äkillisiin muutoksiin tiedonvaihtoprosesseissa.

Seuraukset

Sektorin terrorismin rahoittamisen seuraukset on arvioitu asianajajien osalta samalle tasolle kuin rahanpesun seuraukset eli **kohtalaisesti merkittävälle** tasolle. Veroneuvontapalvelua tarjoajat tai verotukseen liittyvää tukea suoraan tai välillisesti tarjoajat on arvioitu **vähäisesti merkittävälle** tasolle. Sektorin seurauksien arviointi on esitetty luvussa 4.2.10.2.2.

5.4.10.2 Kiinteistönvälittäjien ja vuokrahuoneiston välittäjien terrorismin rahoittamisen riskit

Kiinteistönvälittäjiin ja vuokrahuoneiston välittäjiin sekä Manner-Suomessa että Ahvenanmaalla kohdistuvan kokonaisriskin taso on 2 eli **kohtalaisesti merkittävä**. Arviointiin on osallistunut yhteensä 72 asiantuntijaa sekä julkiselta että yksityiseltä sektorilta. Sektorin toimintaympäristön määrittely on osiossa 4.2.10.4 ja liitteessä 4.

Kiinteistönvälittäjien ja vuokrahuoneistojen välittäjien sektorin terrorismin rahoittamiseen liittyvä kokonaisriski on matala, sillä havaintoja sektorin tosiasiallisesta käytöstä tähän tarkoitukseen on tehty vähän tai ei lainkaan.

Keskeisimmät sektorilla esiintyvät uhat liittyvät asuntojen ja kiinteistöjen yli- ja alihintaisiin kauppoihin, joiden avulla varoja voidaan kierrättää laillisen toiminnan varjolla, sekä suurten rahasummien liikkuvuuteen, erityisesti Ahvenanmaalla. Lisäksi alhainen epäilyttävien liiketoimien ilmoitusmäärä heikentää sektorin kykyä tunnistaa mahdollisia väärinkäytöksiä. Sektoria hyödyntäviä rikollisia ei ole tunnistettu riskianalyyseissä. Rikollisten näkökulmasta sektorin hyödyntäminen terrorismin rahoittamiseen on kustannuksiltaan raskasta, mikä vähentää sen houkuttelevuutta huomattavasti.

Uhat

Manner-Suomessa kiinteistövälittäjien ja vuokrahuoneistojen välittäjien sektoriin kohdistuvana kohtalaisesti merkittävänä uhkana on **asunnon tai kiinteistön myynti yli- tai alihintaan**. Myymällä kiinteistö tai asunto yli- tai alihintaan on mahdollista kierrättää varoja lailliselta vaikuttavan toiminnan avulla.

Haavoittuvuudet

Terrorismin rahoittamiseen liittyvänä haavoittuvuutena tunnistetaan, että sektoria voidaan pyrkiä hyödyntämään epäilyttävien kiinteistökauppojen toteuttamiseen tilanteissa, joissa liiketoiminnalliset kannustimet voivat heikentää toimijoiden halukkuutta keskeyttää liiketoimia. Heikko taloustilanne ja ostajaehdokkaiden vähäinen määrä voivat aiheuttaa sen, että kaupasta ei kieltäydytä, vaikka kauppa ja sen olosuhteet vaikuttaisivat epäilyttäviltä.

Manner-Suomessa kiinteistövälittäjien ja vuokrahuoneistojen välittäjien sektorilla kohtalaisesti merkittävänä terrorismin rahoittamisen haavoittuvuutena on havaittu **pitkät omistukset**. Pitkiä huoneistojen tai kiinteistöjen omistukset joutuu voidaan käyttää tosiasiallisen omistajan häivyttämiseksi. Nämä pitkät omistukset koskevat usein ulkomaisia omistajia ja ilmenevät etenkin liikekiinteistöjen kohdalla, joita välitetään eteenpäin. Lisäksi haastavana koetaan terrorismin rahoittamiseen liittyvien transaktioiden tunnistaminen. Ahvenanmaalla kohtalaisena haavoittuvuutena koetaan kiinteistövälittäjien käyttämät **asiakasvaratilit**. Kun asuntojen kauppa- tai ostosuorituksia siirretään asiakasvaratilien kautta, katkeaa rahan alkuperän jäljitettävyyden. Jos alkuperäiset varat ovat peräisin rikollisesta toiminnasta, saadaan varojen alkuperään täten häivytettyä. Näin ollen kiinteistövälittäjä toimii välikätenä ja osaltaan tekee maksajan ja maksunsaajan välisen yhteyden vähemmän näkyväksi. Lisäksi Ahvenanmaalla tunnustetaan kohtalaisena haavoittuvuutena sektorilla liikkuvat **suuret rahasummat**.

Yksittäisten toimijoiden osaamisen puute tunnustetaan Manner-Suomessa merkittäväksi sektoriin kohdistuvaksi terrorismin rahoittamisen haavoittuvuudeksi. Ahvenanmaalla vastaava haavoittuvuus tunnustetaan kohtalaisesti merkittäväksi haavoittuvuudeksi.

Vähäinen epäilyttävän liiketoimen ilmoitusten määrä tunnustetaan kohtalaisesti merkittäväksi sektoriin kohdistuvaksi haavoittuvuudeksi Manner-Suomessa ja Ahvenanmaalla. Toimijoilla voi olla liian korkea ilmoituskynnys tai sektorilla voidaan pelätä asiakassuhteen menettämistä tai paljastumista ilmoituksen antajaksi.

Manner-Suomessa merkittävänä ja Ahvenanmaalla kohtalaisen merkittävänä terrorismin rahoittamisen haavoittuvuus on kiinteistövälittäjien ja vuokrahuoneistojen välittäjien **haasteet tunnistaa varojen loppukäyttäjä**. Sektorilla koetaan, että varojen loppukäyttäjän ja käyttötarkoituksen todentaminen on vaikeaa, vaikka sektorilla toimiva ilmoitusvelvollinen tekisikin tarvittavat asiakkaan tuntemiseen liittyvät toimenpiteet.

Seuraukset

Sektorin terrorismin rahoittamisen seuraukset on arvioitu samalle tasolle kuin rahanpesun seuraukset eli **kohtalaisesti merkittävä** tasolle. Sektorin seurauksien arviointi on esitetty luvussa 4.2.10.4.2.

5.4.10.3 Perintäliikkeiden terrorismin rahoittamisen riskit

Perintäliikkeisiin kohdistuvan kokonaisriskin taso on 2 eli **kohtalaisesti merkittävä**. Arviointiin on osallistunut yhteensä 33 asiantuntijaa sekä julkiselta että yksityiseltä sektorilta. Sektorin toimintaympäristön määrittely on osiossa 4.2.10.7 ja liitteessä 4.

Perintäliikkeisiin ei kohdistu merkittävän korkeaa terrorismin rahoittamisen riskiä, mutta keskeisimpänä uhkana tunnistetaan valetoimet, kuten tekaistut laskut, jotka saatetaan perintäprosessiin tarkoituksena ohjata varoja ulkomaille tai peittää niiden todellinen käyttötarkoitus. Merkittävimmät haavoittuvuudet liittyvät rahavirtojen läpinäkyvyyteen ja kansainvälisiin kytkentöihin. Sektoria hyödyntäviä rikollisia ei ole tunnistettu riskianalyyseissä. Rikollisten näkökulmasta sektorin hyödyntäminen terrorismin rahoittamiseen on houkuttelevaa, koska toimintaan liittyy ainoastaan kohtalaisesti kustannuksia.

Uhat

Perintäliikkeet -sektorilla on kohtalaisena uhkana tunnistettu **valetoimia**, joilla pyritään ohjaamaan varoja ulkomaille tai muutoin peittelemään varojen käyttö-tarkoitusta. Kyseessä voi olla esimerkiksi tekaistu lasku, joka saatetaan perintään ja sitä koskevan tilityksen on tarkoitus mennä terroristisessa tarkoituksessa toimivalle taholle.

Haavoittuvuudet

Kohtalainen haavoittuvuus kohdistuu **tilitietojen** vahvistamiseen, sillä sektorin ilmoitusvelvollisilla ei ole mahdollisuutta tarkistaa ilmoitettujen tilinumeroiden oikeellisuutta. Onkin mahdollista, että perintäliikkeelle ilmoitetaan väärät tiedon

tilin tosiasiallisesta omistajasta. Riskinä on, että palautettuja varoja voidaan ohjata terroristisiin tarkoituksiin todellisen asiakkaan tai toimeksiantajan sijasta. **Vaikeus tunnistaa ja havaita terroristisessa tarkoituksessa toimivia tahoja** tunnistetaan merkittäväksi haavoittuvuudeksi. Terroristisiin toimijoihin liittyy usein kansainvälisiä liityntöjä, mikä vaikeuttaa Suomessa tehtävää asiakaskunnan tunnistamista. **Kansainvälisen tiedonvaihdon haasteet** muodostavat kohtalaisen haavoittuvuuden sektorilla. Tiedonvaihto kolmansissa maissa sijaitsevien palveluiden tarjoajien kanssa on epävarmaa ja hidasta, minkä lisäksi on varauduttava toimintatapojen äkillisiin muutoksiin tiedonvaihtoprosesseissa.

Seuraukset

Sektorin terrorismin rahoittamisen seuraukset on arvioitu samalle tasolle kuin rahanpesun seuraukset eli **kohtalaisesti merkittävällä** tasolla. Sektorin seurauksien arviointi on esitetty luvussa 4.2.10.7.2.

Modus operandi

Terrorismin rahoittaminen voidaan sektorilla havaita asiakastahojen **poikkeuksellisena velkaantumisenä**. Sektorilla voidaan havaita epätavallinen velkaantumspiikki, jossa motiivina voi olla terrorismin rahoittaminen. Tällainen epätyypillinen velkaantuminen, mikä ei johdu normaalista liiketoimintaympäristön muutoksista, tunnistetaan erityisesti terrorismin rahoittamisen indikaattoriksi.

5.4.10.4 Taidekauppiain terrorismin rahoittamisen riskit

Taidekauppiaisiin kohdistuvan kokonaisriskin taso on 2 eli **kohtalaisesti merkittävä**. Arviointiin on osallistunut yhteensä 24 asiantuntijaa sekä julkiselta että yksityiseltä sektorilta. Sektorin toimintaympäristön määrittely on osiossa 4.2.10.1 ja liitteessä 4.

Taidekauppiaisiin kohdistuva keskeisin uhkatekijä liittyy globaaleihin kriiseihin ja konflikteihin, joiden seurauksena taide- ja arvoesineitä voi päätyä terroristiryhmien haltuun. Näiden esineiden alkuperää voidaan pyrkiä häivyttämään myymällä niitä edelleen kansainvälisillä markkinoilla. Merkittävimmät haavoittuvuudet liittyvät sektorin toiminnan rakenteeseen ja osaamiseen. Erityisesti pienillä taidekauppiaille osaaminen ja ymmärrys terrorismin rahoittamisen riskeistä on puutteellista, ja toimijoiden yleinen riskitietoisuus vaihtelee.

Sektoria hyödyntäviä rikollisia ei ole tunnistettu riskianalyyssissä. Rikollisten näkökulmasta sektorin hyödyntäminen terrorismin rahoittamiseen on erityisen houkuttelevaa, koska toimintaan liittyy ainoastaan vähän kustannuksia.

Uhat

Taidekauppiaat -sektorilla merkittävänä uhkana on havaittu, että **globaalit kriisit ja konfliktit** aiheuttavat maailmanlaajuisesti ihmisten ja tavaroiden liikehdintää. Taide- ja arvoesineitä voi päätyä konfliktien seurauksena terroristiryhmien haltuun ja niiden alkuperä voidaan yrittää häivyttää, kun niitä myydään eteenpäin.

Taidekauppiaat -sektorilla terrorismin rahoittamisen merkittävänä uhkana ja riskinä tunnistetaan **pienet toimijat**, sillä asiantuntijoiden havaintojen mukaan pienten toimijoiden osaaminen ja ymmärrys terrorismin rahoittamisessa vaatii osaamisen kartuttamista.

Haavoittuvuudet

Merkittäväksi haavoittuvuudeksi tunnistetaan se, että ilmoitusvelvolliset luottavat **toisen ilmoitusvelvollisen tekemiin KYC-toimiin**, eikä asiakkaan tuntemista tehdä välttämättä uudestaan. **Yksittäisten toimijoiden osaamisen puute ja toimijoiden riskitietoisuuden puute** on nostettu taidekauppiaat sektorilla merkittäväksi terrorismin rahoittamisen haavoittuvuudeksi.

Taidekauppiaat sektorilla on tunnistettu haastavaksi **terroristisessa tarkoituksessa toimivien tahojen määrittely**, mikä muodostaa merkittävän sektoriin kohdistuvan haavoittuvuuden. Sektorilla voi olla vaikeus tunnistaa muun muassa, milloin esimerkiksi äärioikeistolaista ideologiaa kannattavien tahojen toiminta täyttää terrorismin tunnusmerkit.

Taidekauppiaisiin kohdistuu merkittävä maantieteellinen haavoittuvuus tilanteissa, joissa **tuotteita myydään kolmansissa maissa**. Taide-esineet on mahdollista saada kaupaksi eri puolilla maailmaa, koska ne säilyttävät arvonsa hyvin ja etenkin pienet taide-esineet voivat olla helposti kuljetettavia maasta toiseen. Jos tuotteen myyminen tapahtuu maassa, jossa terrorismin rahoittamisen estämisen käytänteet ovat puutteelliset, voi se mahdollistaa varojen ohjaamisen terrorismin tukemiseen.

Seuraukset

Sektorin terrorismin rahoittamisen seuraukset on arvioitu samalle tasolle kuin rahanpesun seuraukset eli **vähäisesti merkittävä** tasolle. Sektorin seurauksien arviointi on esitetty luvussa 4.2.10.1.2.

5.4.10.5 Tavarakauppioiden eli käteisilmoittajien terrorismin rahoittamisen riskit

Tavarakauppiaisiin eli käteisilmoittajiin (jäljempänä tavarakauppiat) kohdistuvan kokonaisriskin taso on 2 eli **kohtalaisesti merkittävä**. Arviointiin on osallistunut yhteensä 24 asiantuntijaa sekä julkiselta että yksityiseltä sektorilta. Sektorin toimintaympäristön määrittely on osiossa 4.2.10.1 ja liitteessä 4.

Tavarakauppiaisiin kohdistuva keskeinen uhka on käteisellä tehtävät alle raja-arvon jäävät hankinnat. Terrorismin rahoittamisessa käytetään tunnistetusti pieniä kertasuorituksia, mikä vaikuttaa suoritusten tunnistamiseen. Sektorin riskisyyttä kasvattaa juurikin pienet, useat ja käteiseen painottuvat rahasuoritukset.

Sektoria hyödyntäviä rikollisia ei ole tunnistettu riskianalyyysissä. Rikollisten näkökulmasta sektorin hyödyntäminen terrorismin rahoittamiseen on erityisen houkuttelevaa, koska toimintaan liittyy ainoastaan vähän kustannuksia.

Uhat

Tavarakauppiaisiin kohdistuvaksi merkittäväksi terrorismin rahoittamisen uhaksi tunnistetaan **kansainvälinen asiakaskunta**, sillä sektorilla tunnistetaan haasteelliseksi puutteellinen asiakkaan tunteminen ja riskitekijöiden havaitseminen kansainvälisissä yhteyksissä.

Haavoittuvuudet

Kohtalaisena terrorismin rahoittamisen haavoittuvuutena tunnistetaan **10 000 euron raja ilmoitusvelvollisuudelle**. Tavarakauppiaille on asetettu raja-arvo 10 000 euroa käteisvarojen ilmoittamisvelvollisuudesta, mutta epäilyttävä liiketapahtuma voidaan asettaa juurikin alle 10 000 euron, jolloin tapahtuma ei ole ilmoitusvelvollisuuden piirissä. Esimerkkinä tästä tilanne, jossa ostetaan käteisellä alle 10 000 euron auto, jota käytetään myöhemmin terroristisissa tarkoituksissa.

Tavarakauppiat ja käteisilmoittajat -sektorilla havaitaan terrorismin rahoittamisen kohtalaisena haavoittuvuutena **puutteellinen pakotteiden ja varojen jäädystyöskäytösten monitorointi**. Ilmoitusvelvollisten keskuudessa on vaihtelua

siinä, miten kattavasti pakote- tai jäädytyslistoja tarkastetaan tai kuinka tietoisia ilmoitusvelvolliset ovat pakote- ja jäädytysvaatimuksista. Myös **osaaminen ja riskitietoisuuden puute** on tunnistettu sektoriin kohdistuvaksi haavoittuvuudeksi.

Seuraukset

Sektorin terrorismin rahoittamisen seuraukset on arvioitu samalle tasolle kuin rahanpesun seuraukset. Sektorin seurauksien arviointi on esitetty luvussa 4.2.10.1.2.

Modus operandi

Arvoesineisiin sijoittaminen ja niistä saatujen tuottojen ohjaaminen ETA-maiden ulkopuolelle tunnistetaan sektoriin kohdistuvaksi kansainväliseksi mahdolliseksi terrorismin rahoittamisen toimintamalliksi.

5.4.10.6 Yrityspalvelujen tarjoajien terrorismin rahoittamisen riskit

Yrityspalvelujen tarjoajiin kohdistuvan kokonaisriskin taso on 2 eli **kohtalaisesti merkittävä**. Arviointiin on osallistunut yhteensä 40 asiantuntijaa sekä julkiselta että yksityiseltä sektorilta. Sektorin toimintaympäristön määrittely on osiossa 4.2.10.2 ja liitteessä 4.

Yrityspalvelun tarjoajat sektorilla merkittävimmät uhkat liittyvät bulvaani- ja yhtiörakenteiden käyttöön, mukaan lukien pöytälaatikkoyhtiöiden esiintyminen, joiden omistajuus, johtajuus ja ohjailu voi tapahtua täysin toisesta maasta tunnistamattomien henkilöiden toimesta. Sen sijaan keskeisimmät haavoittuvuudet liittyvät terrorismin rahoitukseen liittyvien transaktioiden vaikeaan tunnistettavuuteen, sillä suoritukset ovat tyypillisesti pienimuotoisia ja pilkkottuja sekä kytkeytyvät monimutkaisiin yritys rakenteisiin, jotka vaikeuttavat rahaliikenteen ja todellisen liiketoiminnan arviointia.

Sektoria hyödyntäviä rikollisia ei ole tunnistettu riskianalyyssissä. Rikollisten näkökulmasta sektorin hyödyntäminen terrorismin rahoittamiseen on erityisen houkuttelevaa, koska toimintaan liittyy ainoastaan vähän kustannuksia.

Uhat

Yrityspalveluiden tarjoaja voi toimia sekä mahdollistajana että bulvaanina. Bulvaanirakenteiden avulla yhtiön todellisten omistajien piilottaminen on mahdollista. Lisäksi saatetaan perustaa ns. pöytälaatikkoyhtiöitä, joiden toimintaa

voidaan ohjata toisesta valtiosta ja muiden kuin rekisteriin merkittyjen henkilöiden toimesta. Todellista päätäntävaltaa käyttävät henkilöt eivät paljastu, koska asioita voidaan hoitaa esimerkiksi etäyhteyksillä.

Haavoittuvuudet

Sektoria voidaan käyttää hyväksi **perustamalla yhteisö terrorismin tukemista varten**, jolloin yhteisön todellisena tarkoituksena olisi varojen ohjaaminen terrorismin tukemiseen. Tämä mahdollisuus ilmoitusvelvollisten hyödyntämiseen rikollisessa toiminnassa muodostaa kohtalaisen haavoittuvuuden. Merkittävinä haavoittuvuuksina, jotka heikentävät terrorismin rahoittamisen tunnistamista ja valvontaa, ovat **puutteellinen pakotteiden ja varojen jäädytyspäästösten monitorointi, haasteet tunnistaa varojen loppukäyttäjää sekä toimijoiden osaamisen ja riskitietoisuuden puute**.

Vaikeus tunnistaa ja havaita terroristisessa tarkoituksessa toimivia tahoja nähdään kohtalaisena haavoittuvuutena. Terroristisiin toimijoihin liittyy usein kansainväliset taustat ja siteet, mikä vaikeuttaa Suomessa tehtävää asiakaskunnan tunnistamista. **Kansainvälisen tiedonvaihdon haasteiden** tunnistetaan myös luovan merkittävän haavoittuvuuden sektorille. Tiedonvaihto kolmansissa maissa sijaitsevien palveluiden tarjoajien kanssa ovat epävarmaa ja hidasta, minkä lisäksi on varauduttava toimintatapojen äkillisiin muutoksiin tiedonvaihtoprosesseissa. Erittäin merkittävänä haavoittuvuutena pidetään **terrorismin rahoittamiseen liittyvien transaktioiden vaikeaa tunnistettavuutta**, sillä suoritukset ovat määrältään vähäisiä. Suorituksia saatetaan pilkkoa pieniin suorituksiin isojen helposti havaittavien maksutapahtumien sijaan. Riskillisyyttä sektorilla nostaa se, että **yritysrakenteet ovat monimutkaisia**. Monimutkaisten yritysrakenteiden vuoksi on haasteellista hahmottaa yrityksen todellinen liiketoiminta tai rahaliikenteen liikkuminen ja se, vastaako rahaliikenne yrityksen todellista liiketoimintaa.

Vähäinen epäilyttävien liiketoimien koskevien ilmoitusten määrä havaitaan kohtalaiseksi haavoittuvuudeksi. Toimijoilla voi olla liian korkea ilmoituskynnys tai sektorilla voidaan pelätä asiakassuhteen menettämistä tai paljastumista ilmoituksen antajaksi.

Seuraukset

Sektorin terrorismin rahoittamisen seuraukset on arvioitu samalle tasolle kuin rahanpesun seuraukset. Sektorin seurauksien arviointi on esitetty luvussa 4.2.10.2.2.

5.4.10.7 Kirjanpitäjien terrorismin rahoittamisen riskit

Kirjanpitäjiin kohdistuvan kokonaisriskin taso on 1 eli **vähäisesti merkittävä**. Arviointiin on osallistunut yhteensä 105 asiantuntijaa sekä julkiselta että yksityiseltä sektorilta. Sektorin toimintaympäristön määrittely on osiossa 4.2.10.5 ja liitteessä 4.

Kirjanpitäjät -sektorin keskeisin tunnistettu terrorismin rahoittamisen uhka liittyy NPO-toimijoihin, joiden rahankeräys- tai yhdistystuottoja voidaan ohjata edelleen terrorismin tukemiseen. Lisäksi alhainen epäilyttävien liiketoimien ilmoitusmäärä heikentää riskien havaitsemista, vaikka kirjanpitäjillä on laaja näkyvyys asiakkaidensa rahaliikenteeseen ja toimintaan. Merkittävimmät haavoittuvuudet liittyvät harmaan alueen tilitoimistoihin, jotka voivat puutteellisen osaamisen tai valvonnan vuoksi mahdollistaa rahavirtojen häivyttämisen esimerkiksi perusteettomien kirjausten avulla.

Sektoria hyödyntäviä rikollisia ei ole tunnistettu riskianalyyssissä. Rikollisten näkökulmasta sektorin hyödyntäminen terrorismin rahoittamiseen on houkuttelevaa, koska toimintaan liittyy ainoastaan kohtalaisesti kustannuksia.

Uhat

NPO-toimijat (Non Profit Organisation) tunnistetaan kohtalaisena uhkana kirjanpitäjät sektorilla. On havaittu, että esimerkiksi rahankeräysten tuottoja ja muiden yhdistysten tuottoja saatetaan siirtää edelleen terroristisen toiminnan tukemiseen rahana tai tavarana.

Haavoittuvuudet

Kirjanpitäjät--sektorilla on tunnistettu toimivan **harmaan alueen tilitoimistoja**. Harmaan alueen tilitoimistot muodostavat sekä uhkan että sektoriin kohdistuvan haavoittuvuuden. Kaikki toimijat eivät ole terrorismin rahoittamisen torjunnassa ja valvonnassa yhtä valveutuneita. Näin ollen rikolliset toimijat, jotka pyrkivät löytämään terrorismin rahoittamisen keinoja, voivat löytää tilitoimiston, joka mahdollistaa epäilyttävän toiminnan, joko tahallisesti tai tuottamuksellisesti osaamisen puutteiden vuoksi. **Yksittäisten toimijoiden osaamisen puute** onkin tunnistettu kohtalaisena haavoittuvuutena sektorilla.

Kirjanpitäjät sektorilla koetaan, ettei sektorilla ole kohdattu **esimerkkejä tai tehty havaintoja terrorismin rahoittamisesta**. Esimerkkien tai todennettujen tapahtumien puute on tunnistettu kohtalaisena haavoittuvuutena.

Vähäinen epäilyttävän liiketoimen ilmoitusten määrä tunnistetaan kohtalaiseksi haavoittuvuudeksi terrorismin rahoittamisessa kirjanpitäjät sektorilla. Toimijoilla voi olla liian korkea ilmoituskynnys tai sektorilla voidaan pelätä asiakassuhteen menettämistä tai paljastumista ilmoituksen antajaksi. Toisaalta taas kirjanpitäjillä on kattava näkyvyys yhtiöiden toimintaan, rahaliikenteeseen, tositaaineistoon sekä yhtiön asiakkaisiin sekä lähestulkoon koko yhtiön toimintaympäristöön. Näissä tilanteissa kirjanpitäjille voisi muodostua havaintoja epäilyttävistä tapahtumista, joilla voi olla liitännäisyyksiä terrorismin rahoittamiseen.

Seuraukset

Sektorin terrorismin rahoittamisen seuraukset on arvioitu samalle tasolle kuin rahanpesun seuraukset eli **kohtalaisesti merkittävä** tasolle. Sektorin seurauksien arviointi on esitetty luvussa 4.2.10.5.2.

Modus operandi

Kirjanpitäjien sektorilla on tunnistettu toimintamalleja, joita hyödyntämällä voidaan pyrkiä terrorismin rahoittamiseen. Esimerkiksi kirjanpitoon voidaan kirjata perusteettomia kuluja tai kirjauksia, joiden tarkoituksena on häivyttää rahavirtoja tai tapahtumia. Todellisuudessa perusteettomat kulut tai kirjaukset ovat olleet peite terrorismin rahoittamiselle.

5.4.10.8 Panttilainaus-sektorin terrorismin rahoittamisen riskit

Panttilainaukseen kohdistuvan kokonaisriskin taso on 1 eli **vähäisesti merkittävä**. Arviointiin on osallistunut yhteensä 23 asiantuntijaa sekä julkiselta että yksityiseltä sektorilta. Sektorin toimintaympäristön määrittely on osiossa 4.2.10.6 ja liitteessä 4.

Panttilainaussektorin keskeisimmät uhat liittyvät bulvaanien käyttöön panttausten väärinkäytössä, erityisesti tilanteissa, joissa taustalla on konfliktialueilta saapuneita henkilöitä, sekä pienten toimijoiden suureen määrään. Panttilainaussektorin epäilyttävien liiketoimien ilmoitusmäärät ovat verrattaen alhaiset, minkä on tunnistettu indikoivan sektorin kykyä tunnistaa terrorismin rahoittamiseen liittyviä liiketoimia.

Sektorin merkittävimmät haavoittuvuudet ovat osaamis- ja resurssipuutteet, sekä rajalliset mahdollisuudet investoida valvontajärjestelmiin ja koulutukseen. Myös suuremmilla toimijoilla on havaittu osaamisvajetta, minkä seurauksena rikollista

alkuperää olevia omaisuuseriä on hyväksytty pantiksi selkeistä indikaattoreista huolimatta. Terrorismin rahoitukseen liittyvien transaktioiden vaikea tunnistettavuus lisää riskiä entisestään.

Terrorismin rahoittamista koskevan riskianalyysin perusteella on havaittu, että sektoria hyödyntäviä rikollisia on tunnistettu jonkin verran. Rikollisten näkökulmasta sektorin hyödyntäminen terrorismin rahoittamiseen on houkuttelevaa, koska toimintaan liittyy ainoastaan kohtalaisesti kustannuksia.

Uhat

Bulvaanien käyttäminen on havaittu panttilainaussektorilla merkittävänä uhkana terrorismin rahoittamisessa. Tämä tarkoittaa sitä, että bulvaanien käyttöä voi tapahtua panttausten väärinkäyttötilanteissa. Sektorin bulvaanien esiintyvyyden riskisyyttä kasvattaa tilanne, jossa henkilö on saapunut konfliktimaista. Panttilainaussektorilla toimii paljon **pieniä toimijoita**, jotka arvioiden mukaan on tunnistettu merkittäväksi terrorismin rahoittamisen uhka, koska sektorilla koetaan, että pienille toimijoille on kanttunut vähemmän osaamista ja kokemusta toimista, jotka indikoivat terrorismin rahoittamista. Valvonnan havaintojen perusteella pienemmät sektorin toimijat ovat pitkälti perheyriytyksiä, joissa asiakkuudet ovat kestäneet käytännössä vuosia, ellei jopa kymmeniä. Toisaalta sektorin isommissa toimijoissa on myös tunnistettu osaamisvajetta ja sektorin valvonnan perusteella todistetusti mennyt läpi rikollista alkuperää olevia omaisuuseriä, vaikka niihin on liittynyt selkeitä indikaattoreita, joihin olisi tullut kiinnittää huomiota.

Haavoittuvuudet

Panttilainaukseen kohdistuvana merkittävänä haavoittuvuutena tunnistetaan **resurssien puute**, koska sektorilla ei ole mahdollisuutta investoida terrorismin vastaiseen osaamiseen eikä järjestelmiin. Lisäksi sektorilla tunnistetaan merkittävänä riskinä toimijoiden **osaamisen ja riskitietoisuuden puute**. Vaikka sektoriin kohdistuen on tunnistettu osaamisen puutteita, on valvontakäyntien perusteella valvojan tekemän arvion mukaan sektorilla hyvä tietämys ja ymmärrys rahanpesusta ja terrorismin rahoittamisesta. Kohtalaisena terrorismin rahoittamisen riskiksi panttilainaussektorilla nähdään **terrorismin rahoittamiseen liittyvien transaktioiden vaikea tunnistettavuus**, mikä mahdollistaa rikollisten varojen siirtämisen

Vähäinen epäilyttävän liiketoimen ilmoitusten määrä havaitaan merkittäväksi haavoittuvuudeksi panttilainaussektorilla. Toimijoilla voi olla liian korkea ilmoituskynnys tai sektorilla voidaan pelätä asiakassuhteen menettämistä tai

paljastumista ilmoituksen antajaksi. Kohtalaisena haavoittuvuutena on tunnistettu **esimerkkien puuttuminen sektorilla**. Esimerkkien avulla sektorin olisi helpompi tunnistaa vastaavia menettelyjä, joita on käytetty terrorismin rahoittamisessa. Tällä hetkellä sektorilta ei ole esimerkkitapauksia, mikä johtaa siihen, että terrorismin rahoittamisen keinoja ja menettelyjä on vaikea tunnistaa.

Seuraukset

Sektorin terrorismin rahoittamisen seuraukset on arvioitu samalle tasolle kuin rahanpesun seuraukset eli **vähäisesti merkittävälle** tasolle. Sektorin seurauksien arviointi on esitetty luvussa 4.2.10.6.2.

5.4.10.9 Tilintarkastajien terrorismin rahoittamisen riskit

Tilintarkastajiin kohdistuva kokonaisriskitaso on 1 eli **vähäisesti merkittävä**. Arviointiin on osallistunut yhteensä 42 asiantuntijaa sekä julkiselta että yksityiseltä sektorilta. Sektorin toimintaympäristön määrittely on osiossa 4.2.10.9 ja liitteessä 4.

Tilintarkastajat -sektorin keskeisimmät terrorismin rahoittamiseen kohdistuvat uhat liittyvät NPO-toimijoihin, joiden rahankeräys- ja yhdistysvaroja voidaan ohjata edelleen terrorismin tukemiseen, sekä tekoälyn ja automaation mahdollistamat asiakirjaväärennökset. Sektorin haavoittuvuuksia lisäävät pienten yritysten tilintarkastusvelvollisuuden puuttuminen, pienimuotoisten ja hajautettujen maksujen vaikea havaittavuus, työn kausivaihteluun liittyvä kiire sekä kansainväliset rahavirrat ja kryptovarojen rajallinen jäljitettävyyys. Pistokoeluonteinen tarkastus ja rajallinen näkyvyys liiketoiminnan kokonaisuuteen voivat osaltaan heikentää poikkeamien tunnistamista.

Sektoria hyödyntäviä rikollisia ei ole tunnistettu riskianalyyssissä. Rikollisten näkökulmasta sektorin hyödyntäminen terrorismin rahoittamiseen on kuitenkin houkuttelevaa, koska toimintaan liittyy ainoastaan kohtalaisesti kustannuksia.

Uhat

NPO-toimijat tunnistetaan kohtalaisena uhkana tilintarkastajat -sektorilla. Sektorilla arvioidaan, että muun muassa rahankeruun tuottoja saatetaan siirtää edelleen terroristisen toiminnan tukemiseen rahana tai tavarana.

Tekoälyn tuottamien tositteiden ja asiakirjojen lisääntyminen luo sektorilla kohtalaisen uhan. Myös **automaation** ja tiedon lisääntyminen valvonnassa ja liiketoiminnassa ovat tunnistettu kasvattaneen tilintarkastusprosessissa haasteita

tunnistaa kirjanpitoon sisällytettyjä esimerkiksi väärennettyjä tositteita tai muita tekaistuja asiakirjoja kuten velkakirjoja. Tilintarkastussektorilla tunnistetaan myös epävarmuutta luottaa **teknologisiin ratkaisuihin**. Tositetarkastuksilla tarkastetaan maksutapahtumia pistokoeluonteisesti ja tarkastuksessa ei välttämättä saada täyttä kokonaiskuva, mikä liittyy tarkastettavaan yksittäiseen suoritukseen. Teknologinen tilintarkastusohjelma tuottaa tarkastustuloksia, mutta ei syväluotaa toimintaa. Jotta epäilyttävien liiketoimien syyt selviävät, täytyy tilintarkastajan kyetä tunnistamaan syvällisesti yhtiön liiketoiminta ja sen liiketoimintaympäristö, muuten pienten poikkeamien havaitseminen voi olla mahdotonta.

Haavoittuvuudet

Terrorismin rahoittamista voi tapahtua pienissä sekä suurissa yhtiöissä ja terrorismin rahoittamiseen liittyvät maksusuoritukset voivat olla määrältään hyvinkin pieniä. Kohtalaisena haavoittuvuutena tunnistetaan se, ettei voimassa olevan lainsäädännön mukaan ole pakollista valita **tilintarkastajaa pienissä yrityksissä**. Tämä voi johtaa siihen, että pienet ja keskisuuret yritykset voivat olla houkuttelevia hyödynnettäväksi väärinkäytöksissä. Mahdollisena tulevaisuuden haavoittuvuutena tunnistetaan myös keskusteluissa esiin nousseet muutosehdotukset **tilintarkastuksen laatimisen raja-arvojen nostamisesta**. Jo nykyiset raja-arvot tunnistetaan korkeiksi terrorismin rahoittamisen torjunnan näkökulmasta.

Tilintarkastajien keskuudessa tunnistetaan kohtalaisena riskinä sektorille tyypillinen työn jaksottuminen ja siitä muodostuva **tilintarkastajien kiire**. Kiire vaikuttaa myös mahdollisuuksiin tunnistaa ja havaita epäilyttäviä liiketoimimia. Erityisesti terrorismin rahoittamisen tunnistaminen muuttuu haasteellisemmaksi, sillä ilmiö ja siihen liittyvä toiminta yksinään on jo haasteellisempi tunnistaa liiketoiminnasta. **Vähäinen epäilyttävän liiketoimen ilmoitusten määrä** on kohtalainen haavoittuvuus. Havaintojen mukaan toimijoilla voi olla liian korkea ilmoituskynnys tai sektorilla voidaan pelätä asiakassuhteen menettämistä tai paljastumista ilmoituksen antajaksi.

Lisäksi kohtalaisena haavoittuvuutena tunnistetaan **kansainvälisyys ja lainsäädäntö**. Kun raha siirtyy toiseen valtioon, ei sen jäljitettävyyttä kansainvälisissä toimijoissa ole vastaavaa kuin Suomessa. Haasteita aiheuttaa myös kohdemaan lainsäädännölliset vaatimukset. Sektorilla tunnistetaan haasteita varsinkin kryptovarojen rahansiirtojen jäljitettävyydessä ja alkuperän selvittämisessä.

Seuraukset

Sektorin terrorismin rahoittamisen seuraukset on arvioitu samalle tasolle kuin rahanpesun seuraukset eli **kohtalaisesti merkittävä** tasolle. Sektorin seurauksien arviointi on esitetty luvussa 4.2.10.6.2.

6 Tulevaisuuden toimintaympäristö ja uhkatekijät

Tässä luvussa käsitellään kansallisen riskiarvion valmistelun yhteydessä esiin nousseita tulevaisuuden toimintaympäristöön vaikuttavia muutoksia ja asioita sekä mahdollisia kansallisesti nousevia uhkatekijöitä.

AML-paketin tuomat muutokset toimintaympäristöön

AML-paketin tarkoituksena on huomioida FATFin suositukset niin, että EU-sääntely olisi yhdenmukaista FATFin suositusten kanssa. Uuden EU-sääntelyn myötä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen sääntelyn peruseriaatteet säilyvät samoina, mutta uutta sääntelyssä on erityisesti uusi EU:n rahanpesun torjuntaviranomainen ja sen kohdistama suora valvonta riskillisimpiin ilmoitusvelvollisiin, sääntelyn yksityiskohtaisuus ja vielä valmisteltavana oleva alemman asteinen suoraan sovellettava EU-sääntely ja sen suuri määrä. AML-paketin tarkoituksena on tehostaa ja harmonisoida rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjuntaa EU:ssa. Tämä puolestaan tuo tulevaisuudessa muutoksia kansalliseen ja myös kansainväliseen toimintaympäristöön.

EU:n rahanpesun torjuntaviranomaisen AMLA:n on noudatettava yhdenmukaistettua lähestymistapaa, jotta voidaan vahvistaa unionin nykyistä ennaltaehkäisevää rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjunnan kehystä ja erityisesti rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjunnan valvontaa sekä rahanpesun selvittelykeskusten välistä yhteistyötä. Tällä tulee olemaan vaikutuksia myös tulevaisuuden toimintaympäristöön, sillä torjuntaviranomaisen toiminta tulee myös vaikuttamaan merkittävästi kansallisiin valvontaviranomaisiin sekä rahanpesun selvittelykeskuksen toimintaan. AMLA:n tavoitteena onkin vähentää eroja kansallisissa lainsäädännöissä ja valvontakäytännöissä. Valvontakäytäntöjen yhdenmukaistaminen tehostaa myös EU-alueella rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjuntaa, sillä jatkossa valtiot eivät voi enää samalla tavoin identifioitua rikollisten keskuudessa matalamman valvonnan maaksi rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen torjunnan näkökulmasta.

AMLA:n perustamisella pyritään helpottamaan EU-tason valvontayhteistyötä, yhdenmukaistamaan rahanpesun vastaisia sääntöjä (Single Rulebook) sekä varmistamaan tehokas ja suora valvonta erityisesti kaikkein korkeimman riskin

rajat ylittävälle finanssialan toimijoille. AMLA:n perustamisella pyritään myös helpottamaan rahanpesun selvittelykeskusten yhteisiä analyysejä ja niiden välistä yhteistyötä. Vaikka kansainvälisesti selvittelykeskusten yhteistyö on jo tehokasta, voidaan tulevaisuudessa olettaa tietojenvaihdon vielä parantuvan entisestään. Myös kansallinen tietojenvaihto selvittelykeskuksen ja ilmoitusvelvollisten välillä odotetaan tehostuvan ja syventyvän AML-paketin myötä tulevilla lainsäädäntömuutoksilla. Tällä on myös merkittävä vaikutus rahanpesun kansalliseen torjuntatyöhön.

Rikoshyödyn menettämisseuraamukset

Rikoshyödyn ja rikollisen omaisuuden poisottaminen on merkittävä keino torjua järjestäytyntä rikollisuutta ja sen kehittäminen edellyttää muun ohella lainsäädäntömuutoksia, jotta esimerkiksi rikolliseen toimintaan liittyvä selittämätön omaisuus voitaisiin tuomita menetetyksi nykyistä laajemmin.

Oikeusministeriö asetti 25.9.2024 työryhmän valmistelemaan lainsäädäntöehdotukset varojen takaisin hankinnasta ja menetetyksi tuomitsemisesta annetun eli ns. ARO- ja konfiskaatiodirektiivin (EU) 2024/1260 täytäntöönpanemiseksi. Lisäksi kansallisesti työryhmän tehtävänä on ollut hallitusohjelman rikoshyödyn poisottamista koskevien kirjausten täytäntöönpano.

Työryhmä ehdottaa 18.12.2025 julkaistussa mietinnössään, että Suomessa otetaan käyttöön esimerkiksi uusi selittämättömän omaisuuden menettämisseuraamus (RL 10:3 a §). Lisäksi menettämisseuraamusasioissa mahdollistettaisiin kuulutustiedoksianto ja rahanpesun kohteena olevan omaisuuden menetetyksi tuomitseminen arvomääräisenä sekä tehtäisiin eräitä muita lainsäädäntömuutoksia. Työryhmä ehdottaa myös useita lainsäädäntömuutoksia rikoshyödyn jäljittämiseksi ja tunnistamiseksi sekä hallinnoimiseksi. Mietinnössä ehdotetaan erityislakia varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavasta toimistosta ja varallisuudenhoitotoimistoista. Erityislain mukaisia uusia tehtäviä hoitaisivat Suomessa Keskusrikospoliisi ja viimeksi mainituilta osin myös Ulosottolaitos. Päävastuu toimenpiteiden suorittamisesta säilyisi jo nykyisin toimivaltaisilla viranomaisilla.

Työryhmän mietinnön mukaan jatkossa rahanpesun kohteen osalta mahdollistettaisiin toissijaisesti arvomääräinen menettäminen, jolloin turvaamisessa voitaisiin käyttää vakuustakavarikkoa. Muutoksen on työryhmämietinnössä arvioitu voivan tehostaa erityisesti ammattimaisen rahanpesun torjuntaa. Rahanpesun kohteen arvokonfiskaatiota harkittaessa tulisi mietinnön

mukaan kiinnittää erityistä huomiota rangaistuksellisuuden välttämiseen ja menettämisseuraamuksen oikeasuhtaisuuteen, mikä edellyttäisi muun ohella tekijän roolin tarkastelua tekokokonaisuudessa.

Työryhmän mietinnössä on ehdotettu uutta selittämättömän omaisuuden menettämisseuraamusta (RL 10:3 a §). Menettämisseuraamus voitaisiin tuomita, jos tiettyjen tyypillisesti hyötyä tuottavien rikosten esitutkinnassa tunnistetun omaisuuden olisi syytä olettaa olevan peräisin rikollisesta toiminnasta eikä omaisuutta voitaisi tuomita menetetyksi muiden säännösten nojalla. Syyttäjältä vaadittavaa näyttöä omaisuuden alkuperästä olisi alennettu eikä mitään yksittäistä rikosta tarvitsisi näyttää toteen. Ehdotettu RL 10:3 a §:n mukainen selittämättömän omaisuuden menettämisseuraamus olisi tärkeä uudistus myös rahanpesun rikostorjunnan näkökulmasta, koska sen voidaan arvioida tehostavan rikoshyödyn takaisinsaamista erityisesti rahanpesun kaltaisissa rikoksissa, jotka ovat luonteeltaan ammattimaisia, tuottavat suuria hyötyjä ja joihin liittyy monimutkaisia järjestelyjä omaisuuden alkuperän häivyttämiseksi⁴¹⁵.

Rahanpesuun liittyvän rikoshyödyn takaisinsaamisen tehostaminen edellyttää työryhmämietinnössä todetusti myös sen varmistamista, että kaikkia lainsäädännön mahdollistamia keinoja käytetään tehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tärkeää on erityisesti se, että esitutkinta suoritetaan rahanpesun ja sen esirikosten kuten muidenkin tyypillisesti suurta hyötyä tuottavien rikosten osalta niin sanotusti hyöty edellä siten, että rikoksella saatu hyöty ja menettämisseuraamuksen edellytykset selvitetään mahdollisimman varhaisessa vaiheessa tutkintaa. Rahanpesurikosten ja muiden tyypillisesti suuria hyötyjä tuottavien rikosten tutkinnassa tulisi muun ohella systemaattisesti selvittää edellytykset rikoslain 10 luvun 3 §:n mukaiselle laajennetulle hyödyn menettämiselle. Merkillä pantavaa on, että käännetyn todistustaakan käyttöönotto laajennetun hyötykonfiskaation osalta vuonna 2016 ei Oikeusrekisterikeskuksen täytäntöönpanotietojen mukaan ole kasvattanut tuomittujen ja täytäntöönpanojen esinekonfiskaatioiden lukumääriä. Poliisiammattikorkeakoulun 12.6.2025 julkaisemasta raportista ”Katujengirikollisuuden nykytila, torjunta ja rikoshyödyn poisottaminen” taas ilmenee, että rikoshyödyn jäljittämiseen ja poisottamiseen panostetaan poliisiyksiköissä vaihtelevasti. Rikoshyödyn takaisinsaamisen hyödyt tunnistetaan, mutta siihen kohdennettavat resurssit ja osaaminen eivät ole riittäviä. Tämä koskee

415 Menettämisseuraamuksia koskevat lainsäädäntömuutokset: Työryhmän mietintö s. 138.

myös vakavia talousrikoksia. Se, missä määrin nyt valmisteltavilla uudistuksilla saadaan tosiasiallisesti lisättyä rikoshyödyn poisottamista, riippuukin olennaisesti uudistusten jalkauttamisesta ⁴¹⁶.

Rahapelimarkkinoiden toimilupajärjestelmän voimaantulo

Sisäministeriö on valmistellut uutta rahapelijärjestelmää koskevan lakiesityksen ja hallituksen esitys (HE/2025 vp) annettiin eduskunnalle maaliskuussa 2025. Esityksen mukaan vedonlyöntipelit ja verkossa pelattavat raha-automaatti- ja kasinopelit sekä sähköinen rahabingo avataan toimiluvanvaraisesti kilpailulle. Eduskunta hyväksyi uuden rahapelilain ja siihen liittyvät lait 16.12.2025 ja Tasavallan presidentti vahvisti lait 16.1.2026.

Uudistuksen tavoitteena on hallitusohjelman mukaisesti ehkäistä ja vähentää rahapelihaittoja ja parantaa rahapelijärjestelmän kanavointiastetta. Kanavointiaste kuvaa sitä rahapelaamisen osuutta, joka kohdistuu kansallisella lainsäädännöllä säänneltyyn ja kansallisen viranomaisen valvomaan rahapelitarjontaan. Uudistuksen jälkeen nykyiselle yksinoikeustoimijalle jää yksinoikeus lottotyyppeihin arvontapeleihin, raaputusarpoihin sekä fyysisiin rahapeliautomaatteihin ja kasinopeleihin.

Rahapeliyhtiöt voivat hakea toimilupia Poliisihallitukselta 1.3.2026 alkaen ja luvanvaraisen rahapelitoiminnan voi aloittaa 1.7.2027. Rahapelilain mukaisia lupa- ja valvontatehtäviä hoitaa 1.7.2027 lähtien Lupa- ja valvontavirasto.

Rahapelilaki ei muuta tai lisää rahanpesun estämisen velvoitteita valvojalle taikka ilmoitusvelvollisille. Valvontaa on kuitenkin tarpeen muuttaa ja järjestellä uudelleen kasvavan valvottavakentän vuoksi. Poliisihallitus arvioi tällä hetkellä, että rahanpesulain mukaisten ilmoitusvelvollisten rahapeliyhtiöiden määrä tulee kasvamaan noin 40–50:een. Riskiperusteinen valvonta tulee korostumaan, mikä tarkoittaa esimerkiksi tarkastusten määrän kasvua.

Vaikka toimilupajärjestelmä on vasta valmisteilla kansallisen riskiarvion laatimishetkellä, tulee toimilupajärjestelmän uudistus todennäköisesti vaikuttamaan rahapelisektoriin kohdistuvaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiin. Toimintaympäristön muutokseen kohdistuvat riskien muutokset on myös tunnistettu kansallisen riskiarvion valmistelun yhteydessä. Tulevaisuuden

416 Menettämisseuraamuksia koskevat lainsäädäntömuutokset: Työryhmän mietintö s. 138–139, 180–181 ja 183–185.

haavoittuvuudeksi tunnistettiin uusien toimijoiden asiakkaan tuntemiseen, riskiarvioon tai epäilyttävien liiketoimien tunnistamiseen liittyvät puutteet, mikä tekisi tulevaisuudessa sektorista houkuttelevamman rahanpesun näkökulmasta. Myös tietojenvaihdon mahdolliset puutteet on tunnistettu merkittäväksi riskiksi tulevaisuudessa. Asiantuntijat ovat myös nostaneet esille mahdollisen kilpailumanipulaatiotapausten yleistymisen, kun rahapelimarkkinat avautuvat kansainvälisille toimijoille.

Koska uhkia, haavoittuvuuksia ja riskejä on tunnistettu jo ennen toimilupa-järjestelmän voimaantuloa, voidaan niihin myös puuttua ennakkolisesti. Tämä puolestaan tulee laskemaan sektoriin kohdistuvaa kokonaisriskitasoa.

Ammattimaisiin jalkapalloseuroihin ja jalkapalloagentteihin liittyvät rahanpesun riskit

Rahanpesuasetuksen (2024/1624) mukaan ammattilaisjalkapalloseurojen ja jalkapalloagenttien toiminta on altis rahanpesun ja sen esirikosten riskeille. Tämä johtuu monista jalkapalloalalle ominaisista tekijöistä, kuten jalkapallon maailmanlaajuisesta suosioista, siihen liittyvistä huomattavista rahamääristä ja -virroista ja taloudellisista intresseistä, rajat ylittävien liiketoimien yleisyydestä ja joskus myös läpinäkymättömistä omistusrakenteista. Edellä mainitut tekijät altistavat alaa rikollisten mahdollisesti harjoittamalle väärinkäytölle. EU-sääntelyn mukaan myös ammattilaisjalkapalloseurojen ja jalkapalloagenttien tulisi ottaa käyttöön tehokkaita rahanpesun vastaisia toimenpiteitä, sillä urheilulaji on alttiina rahanpesulle ja sen esirikoksille. Rahanpesuasetuksen vaatimuksista voidaan vapauttaa tietyt ammattilaisjalkapalloseurat, mikäli niihin kohdistuvan riskin voidaan katsoa olevan todistetusti pienempi. Kansallinen riskien arviointi jalkapalloseuroihin liittyen on tehty tämän kansallisen riskiarviotyön yhteydessä. Jalkapalloagentteja ei sen sijaan voida vapauttaa vaatimuksista vaan toimijat tulevat uusiksi ilmoitusvelvollisiksi vuonna 2029. Kansallisessa riskiarviossa jalkapalloseurojen ja -agenttien rahanpesun riskitasoksi arvioidaan 2 eli **kohtalaisesti merkittävä** ja terrorismin rahoittamisen riskin arvioidaan olevan 1 eli **vähäisesti merkittävä**.

Veikkausliiga on Suomen korkein jalkapallon ammattilaisarja. Kuitenkin urheilijaturvan (laki urheilijan tapaturma- ja eläketurvasta 276/2009) piirissä olevia ammattilaispelaajia Suomessa on vain noin 350, sillä kaikki Veikkausliigan pelaajat eivät ole ammattilaispelaajia. Ykkösliiga on miesten jalkapallon toiseksi korkein sarjataso ja se on osittain ns. puoliammattilaisarja, jossa joukkueiden liikevaihto on vuositasolla alle miljoona euroa. Ulkomaalaisia pelaajia Veikkausliigassa ja ykkösessä on molemmissa vuosittain noin 150–200. Kolmanneksi korkeimpana

sarjatasona Suomessa miesten jalkapallossa on Ykkönen ja sen alapuolella on Kakkonen. Tätä alemmat sarjat ovat Palloliiton alueiden järjestämiä paikallisempia sarjoja.

Tässä kansallisessa riskiarviossa on tarkasteltu jalkapalloseuroihin kohdistuvaa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiä. Ammattilaisjalkapalloilua koskevaa osuutta varten on riskianalyysin lisäksi haastateltu Suomen johtavia ammattilaisjalkapalloilun asiantuntijoita mahdollisimman todenmukaisen riskikuvan saavuttamiseksi. Riskit voidaan yksinkertaistaen jakaa rahanpesun riskeihin sekä ottelu- ja kilpailumanipulaatioon liittyviin riskeihin. Rahanpesun riskit kohdistuvat usein seurojen hyödyntämiseen, kun taas ottelu- ja kilpailumanipulaatiossa pyritään hyödyntämään enemmän yksittäisiä pelaajia. Kilpailumanipulaation riskit ovat myös korkeampia lajeissa, joissa tapahtuu eniten kansainvälisesti vedonlyöntiä. Suomessa isoin riski kohdistuu juuri ammattilaisjalkapalloon.

Vaikka rahanpesuasetuksessa todetaan, että kansallisten jalkapallosarjojen korkeimmalla sarjatasolla kilpailevien ammattilaisjalkapalloseurojen toiminta tekee niistä alempien tasojen jalkapalloseuroihin verrattuna alttiimpia suuremmille rahanpesun ja sen esirikosten riskeille, on kansallisessa riskiarviossa tunnistettu erityisesti alempiin sarjatasoihin kohdistuvia riskejä. Riskejä arvioitaessa on havaittu, että alempien sarjatasojen kontrolli sekä niihin kohdistuvat ulkomaiset vedonlyöntimahdollisuudet tekevät niistä houkuttelevampia rahanpesun ja kilpailumanipulaation näkökulmasta. Lisäksi kontrollit ja valvonta ovat kevyempiä tai vähäisempiä alemmilla sarjatasoilla, mikä nostaa kansallisesti rahanpesun riskiä. Kansallisesti kilpailumanipulaatiotapauksia on tunnistettu alemmilla sarjatasoilla.

Kansallisessa riskiarviossa on tunnistettu, että joukkueen tai seuran heikko taloustilanne altistavat toimijaa rahanpesulle. Näissä tilanteissa esimerkiksi ulkomaiset sijoittajat voivat pyrkiä hyväksikäyttämään taloudellista ahdinkoa ja talousvaikeuksissa kamppailevan seuran on vaikeampi myös kieltäytyä sijoituksesta. Samassa yhteydessä on myös mahdollista, että taustoja ei tarkasteta. Puutteelliset tuntemistoimet onkin tunnistettu keskeiseksi haavoittuvuudeksi rahanpesun näkökulmasta.

Riskiskenaariona on tunnistettu tilanne, jossa rahanpesijä ostaa joukkueen ja myy sen myöhemmin eteenpäin. Oston ja myynnin yhteydessä rahat on saatu pestyä seuran tiliä hyväksikäyttäen, vaikka mahdollista tappiota myynnissä syntyisikin. Sekä rahanpesun että ottelumanipulaation riskit liittyvät usein kansainvälisiin yhteyksiin ja toiminta on ulkomailta käsin johdettua.

Kuten muilla ilmoitusvelvollissectoreilla, myös ammattilaisjalkapalloiluun liittyen on havaittu haavoittuvuudeksi tietojenvaihdon haasteet. Lisäksi siihen kohdistuisi myös uuden roolin myötä haasteita tietoisuuden levittämiseen ja osaamisen liittyen. Kansallista riskiä lisää myös se, että Suomessa sarjoja pelataan kesällä, kun taas muissa maissa pelit tapahtuvat enimmäkseen muihin vuodenaikoihin. Näin ollen Suomi korostuu erityisesti kesäisin ottelumanipulaatiolle alttiina maana.

Vaikka alempiin sarjatasoihin liittyen on tunnistettu erityisesti kansallisesti korkeampi rahanpesun ja ottelumanipulaation riski, on huomioitava se, että korkeimman sarjataso jalkapalloseurat toteuttavat suhteessa huomattavasti merkittävämpiä rahoitustoimia ja niillä voi olla myös monimutkaisempia yritys rakenteita ja rajat ylittäviä liiketoimia.

Kilpailumanipulaation osalta on myös havaittu haasteet lahjusrikoksia koskevan sääntelyn soveltamisessa. Nykyisin kilpailumanipulaatiota koskeviin tapauksiin on käytännössä sovellettu lahjusrikoksia koskevaa sääntelyä, ”lahjuksen ottaminen tai antaminen elinkeinotoiminnassa”. Havaintojen perusteella lahjusrikoksen tunnusmerkistön soveltaminen kilpailumanipulaatiotapauksiin koetaan haastavaksi, sillä tunnusmerkistö ei huomioi kilpailumanipulaation erityispiirteitä. Petosrikoksia koskevia säännöksiä on haastava soveltaa, sillä erehdyttämisen kohde voi olla tuntematon. Asiantuntijat ovat jo pidemmän aikaa toivoneet urheilupetoksia koskevaa pykälää, jonka arvioidaan lisäävän myös tapauksiin liittyviä esitutkintoja.

Terrorismin rahoittamisen näkökulmasta ei kansallisessa riskiarviossa ole havaittu merkittäviä tai edes kohtalaisia riskejä eikä sitä pidetä todennäköisenä Suomen maantieteellinen sijainti ja ammattilaisjalkapallon toimintaympäristö huomioon ottaen.

Digieuron liikkeellelasku

Digitaalinen euro on Euroopan keskuspankkien eurojärjestelmän hanke käteisen digitaaliseksi vastineeksi, jonka tällä hetkellä arvioidaan etenevän pilottivaiheeseen vuonna 2027 ja mahdolliseen käyttöönottoon vuonna 2029. Lainsäädäntöneuvottelut ehdotuksesta ovat kuitenkin vielä EU-tasolla kesken. Digieuro ei korvaisi seteleitä ja kolikoita, vaan se toimisi niitä täydentävänä maksuvälineenä kaupan kassoilla, verkkokaupassa, henkilöiden välisissä maksuissa sekä julkishallinnon maksuissa, kuten tuissa ja veroissa. Kansallisen riskiarvion näkökulmasta digieuro muodostaisi uuden kriittisen infrastruktuurin, jonka reaaliaikaisuus ja laaja käyttöala edellyttävät valvontaviranomaisilta ja ilmoitusvelvollisilta välitöntä teknistä valmiutta havaita automatisoituja rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen (ML/TF) typologioita heti toiminnan käynnistyessä.

Rahanpesun estämisen näkökulmasta järjestelmän keskeinen tulevaisuuden uhka liittyy varojen nopeaan pirstaloimiseen ja keräämiseen sähköisten lompakoiden välillä. Vaikka digieuro integroidaan tiukan asiakkaan tuntemisvelvollisuuden (KYC) piiriin, infrastruktuuri voi houkuttaa rikollisryhmiä hyödyntämään uusia rajat ylittäviä siirtokanavia varojen alkuperän häivyttämiseen. Erityisesti siirtymävaiheessa pilotoinnista käyttöönottoon riskeinä voivat olla valvontamekanismien ja kansainvälisen tietojenvaihdon väliset katvealueet. Operatiivinen torjuntakyky edellyttääkin saumatonta teknistä raportointirajapintaa ilmoitusvelvollisten ja rahanpesun selvittelykeskuksen (FIU) välillä, jotta epäilyttävät transaktioetjut voidaan todentaa viiveettä.

Teknisenä haavoittuvuutena korostuu todennäköinen offline-maksuominaisuus, joka mahdollistaisi rajoitetun anonyymin maksamisen ilman reaaliaikaista verkkotodennusta. Offline-ominaisuuden osalta ML/TF-riskejä pyrittäneen hallitsemaan laitteistosuojauksilla ja tiukoilla saldorajoilla. Koska offline-transaktioita ei todennettaisi reaaliaikaisesti, valvonta perustuisi jälkikäteiseen täsmäytykseen lompakon kytkeytyessä verkkoon. Saldoraja olisi kriittinen hallintakeino, jolla estettäisiin suurten summien anonyymi kumulointi, mutta samalla se loisi tarpeen seurata järjestelmällistä ”smurffausta” eli varojen hajauttamista useisiin lompakoihin. Ilmoitusvelvollisten, kuten pankkien, valvontavastuu painottuneekin offline-lompakoiden lataus- ja purkukuvioiden analysointiin suhteessa asiakkaan tunnettuun profiiliin ja varallisuusasemaan.

Underground banking – pimeä rahanvälitystoiminta

Tässä kappaleessa käsitellään pimeään rahanvälitystoimintaan kohdistuvia rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen uhkakuvia. Yksi muoto pimeästä rahanvälitystoiminnasta ovat rekisteröimättömät hawalat, sillä toiminta on katveessa viranomaistoiminnalta. Rekisteröimättömiä hawaloita ja niihin kohdistuvia uhkia on käsitelty aikaisemmin riskiarvion luvuissa 4.2.1 ja 5.4.1.

Pimeä rahanvälitystoiminta luo ja ylläpitää osaltaan haitallisen varjoyhteiskunnan rakenteita Suomeen mahdollistamalla rahaliikenteen virallisen järjestelmän ulkopuolella. On mahdollista, että rikollisen toiminnan yhteyteen on muodostunut rikollisille rahanpesua palveluna tarjoavia kansallisesti ja kansainvälisesti toimivia toimijoita, jotka hyödyntävät toiminnassaan myös esimerkiksi hawala-verkostoja tai kryptovaroja. Kun näkyvyys varojen siirtoon katoaa viranomaisvalvonnan tutkasta, on myös viranomaistoiminta varojen jäljittämiseksi yhä haastavampaa. Rahanpesua ja terrorismin rahoittamista koskevan sääntelyn muuttuminen ja kehittyminen

haastaa rikollisia toimijoita yhä enemmän tulevaisuudessa ja onkin mahdollista, että laillisten rakenteiden hyödyntämisen ohella siirrytään laajemminkin pimeään toimintaan.

Pimeään rahanvälitystoimintaan liittyy myös rahanpesun lisäksi muita uhkakuvia. Esimerkiksi tietyt valtiot voivat hyödyntää vaikeasti jäljitettäviä rahansiirtoja Suomen etujen vastaisessa vaikuttamisessa. On myös mahdollista, että terroristiset toimijat pyrkivät piilottamaan toimintansa käyttäen pimeitä rahanvälittäjiä. Käteistä rahaa pystytään tallettamaan neopankkien tileille ulkomailla, vaikka se ei ole Suomessa mahdollista. Myös pienimuotoista rahanvälitystoimintaa voidaan harjoittaa Suomesta käsin käyttäen ladattuja prepaid kortteja, käteisasiakas säilyy anonyymina. Pimeä rahanvälitystoiminta perustuu usein verkostoihin ja naamioidaan kaupankäynnin alle, kuten muun muassa tekaistu laskutus, yli- ja alihinnoittelu. Nämä liittyvät tilanteisiin, joissa pimeä raha on jo syötettynä tai muutoin valmiiksi rahajärjestelmän sisällä.

Ammattimaisten avustajien on havaittu mm. pankkitilejä avatessa miettineen valmiiksi, minkä näköisenä kunkin asiakkaan tekaistu laskutus ja koko ketju tulee esittää, jottei pankin rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen monitoroinnin riskitoiminta estä tilin käyttöä. Avustajien tarkoituksena sekä tavoitteena on luoda ns. uskottava tarina tuleville ja lähteville siirroille. Valtiorajojen ylittävät siirrot vaikeuttavat kokonais kuvan avautumista yksittäiselle valvojataholle. Ammattimaiset avustajat hyödyntävät myös asuinpaikkatodistuksia finanssitilien avaamisessa. Asuinpaikkatodistuksen avulla henkilö esiintyy rahalaitoksen suuntaan tietyssä valtiossa asuvana. Verotuksen osalta automaattinen tietovirta finanssiasiaakkuudesta päättyy po. valtioon. Varsinainen asuinvaltio ei saa vakiintunutta kautta tietoa tällaisista järjestelyistä.

Myös globaalit kriisit ja konfliktit sekä maailman poliittisen tilanteen muutokset vaikuttavat todennäköisesti myös pimeän talouden ja rahanvälityksen kehitykseen pitkällä aikavälillä. Pimeän talouden lisääntyminen on tunnistettu riskiksi myös kansallisen riskiarvion vuoden 2023 osittaispäivityksessä, jossa nostettiin esille Venäjän kansalaisten siirtyminen vaihtoehtoisiin keinoihin, mikäli pankkitilin avaaminen ei ole mahdollista.

Kansainvälisessä tutkimuksessa on tunnistettu myös niin sanottuja rahanpesua palveluna tarjoavia toimijoita (professional money laundering)⁴¹⁷, jotka tarjoavat rikollisille erillisiä palveluja rikoshyödyn siirtämiseksi, piilottamiseksi tai muuntamiseksi. Tällaiset toimijat voivat ylläpitää kansainvälisiä verkostoja, jotka hyödyntävät epävirallisia rahanvälitysjärjestelmiä, bulvaaniverkostoja, yritysrakenteita sekä kryptovaroja.⁴¹⁸

Poliisin esitutkinnoissa on havaittu viitteitä siitä, että rikollisorganisaatiot voivat hyödyntää erillisiä rahansiirtoon erikoistuneita toimijoita rikoshyödyn siirtämiseksi Suomen ja muiden valtioiden välillä. Tällaisissa järjestelyissä varoja voidaan kerätä Suomessa käteisenä tai pankkisiirtoina, minkä jälkeen ne siirretään edelleen ulkomaille esimerkiksi epävirallisten rahanvälitysjärjestelmien, käteiskuriirien tai kryptovarojen avulla.

Tällainen toiminta voi merkittävästi vaikeuttaa viranomaisten mahdollisuuksia jäljittää rahavirtoja sekä tunnistaa varojen alkuperää.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan

Venäjä aloitti 24.2.2022 YK:n peruskirjaa ja kansainvälistä oikeutta rikkovan hyökkäyksen Ukrainaa vastaan. Sota on jatkunut jo yli neljän vuoden ajan eikä nopeaa loppua ole näköpiirissä. Sodalla on ollut laajoja vaikutuksia myös Suomen viranomaisten toimintaan: sodan mahdollisia vaikutuksia on seurattu aktiivisesti eri toimijakentillä eri viranomaisten toimesta heti sodan alkumetreiltä alkaen. Venäjän hyökkäyssotaa Ukrainaan käsiteltiin kansallisen riskiarvion vuoden 2023 osittaispäivityksessä, mutta sodalla on havaittavissa edelleen vaikutuksia rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskeihin sekä erityisesti tulevaisuuden toimintaympäristöön varsinkin siinä vaiheessa, kun sota Ukrainassa loppuu ja mahdolliset rahavirrat Venäjältä palaavat Suomeen.

Venäjän hyökkäyssodalla Ukrainaa vastaan on edelleen ja myös tulevaisuudessa merkitystä rahankeräystoimintaan liittyen. Avustusjärjestöt keräävät edelleen rahaa Ukrainan tukemiseksi ja tämä konfliktialueilla toimiminen on tunnistettu merkittäväksi riskiksi jo aiemmin. Kuitenkin tulevaisuudessa sodan loppuessa rahankeräystoiminta voi muuttaa muotoaan, jolloin sillä on myös vaikutuksia

417 Finanspolisen (2024): Professional Money Launderers – Industries, modus operandi and links to criminal networks

418 Global Initiative Against Transnational Organized Crime (2025): Global Organized Crime Index

rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen toimintaympäristöön. Varojen siirrot voidaan tulevaisuudessa peittää erilaiseksi avustukseksi, vaikka todellisuudessa tarkoituksena on rahoittaa terroristeja.

Sodan myötä Venäjän vastaiset pakotteet ovat laajentuneet asiakkaisiin, tuotteisiin ja palveluihin ja ne ovat synnyttäneet ja niiden odotetaan myös synnyttävän tulevaisuudessa uusia rikosilmiöitä, jotka kohdistuvat erityisesti pakotteiden kiertämiseen. Pakotteiden kierto on luonut uusia hankintaverkostoja ja yhteyksiä rikollisten toimijoiden välillä ja näitä uusia rakenteita voidaan hyödyntää myös jatkossa rikollisessa toiminnassa. Tulevaisuuden uhaksi on myös havaittu puolustusteollisuuden kasvuun ja Ukrainan mahdolliseen jälleenrakentamiseen kohdistuvat uhat, joilla on muun muassa rahoituksen näkökulmasta liityntä myös Suomeen. On myös mahdollista, että järjestäytyneet rikollisryhmät pyrkivät hyödyntämään jälleenrakentamiseen tarkoitettujen varojen siirtoon liittyviä haavoittuvuuksia.

Asiantuntijoiden näkemyksen mukaan aikaisemmin merkittävän yksittäisen rahanpesun riskin ovat muodostaneet venäläiset varojen siirrot, jotka ovat hyökkäyssodan ja pakotteiden jälkeen poistuneet. Sodan loppuessa on myös tunnistettu vaikutukset kansalliseen toimintaympäristöön erityisesti Venäjän liiketoimintaan ja sieltä Suomeen virtaaviin varoihin liittyen.

Lähteet

Virallisaineisto

Euroopan unionin lainsäädäntö

Euroopan unionin neuvoston asetus (EU) N:o 269/2014, annettu 17 päivänä maaliskuuta 2014, Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta määrättävistä rajoittavista toimenpiteistä

Euroopan unionin neuvoston asetus (EU) 833/2014 rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 596/2014 markkinoiden väärinkäytöstä (markkinoiden väärinkäyttöasetus) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY ja komission direktiivien 2003/124/EY, 2003/125/EY ja 2004/72/EY kumoamisesta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2015/849 rahoitusjärjestelmän käytön estämisestä rahanpesuun tai terrorismin rahoitukseen, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/60/EY ja komission direktiivin 2006/70/EY kumoamisesta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/794 Euroopan unionin lainvalvontayhteistyövirastosta (Europol) sekä neuvoston päätösten 2009/371/YOS, 2009/934/YOS, 2009/935/YOS, 2009/936/YOS ja 2009/968/YOS korvaamisesta ja kumoamisesta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/1673 rahanpesun torjumisesta rikosoikeudellisin keinoin.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/1114 kryptovarojen markkinoista sekä asetusten (EU) N:o 1093/2010 ja (EU) N:o 1095/2010 ja direktiivien 2013/36/EU ja 2019/1937 muuttamisesta. Asetuksesta käytetään lyhennettä MiCA-asetus.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/1113, annettu 31 päivänä toukokuuta 2023, varainsiirtojen ja tiettyjen kryptovarojen siirtojen mukana toimitettavista tiedoista ja direktiivin (EU) 2015/849 muuttamisesta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1260 varojen takaisinhan-
kinnasta ja menetetyksi tuomitsemisesta.

Kansainväliset sopimukset ja veloitteet

SopS 74/2002, Tasavallan presidentin asetus kansainvälisen terrorismin rahoittamisen torjumisesta tehdyn yleissopimuksen voimaansaattamisesta sekä yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain voimaantulosta.

SopS 49/2008, Tasavallan presidentin asetus terrorismin ennaltaehkäisyä koskevan Euroopan neuvoston yleissopimuksen voimaansaattamisesta ja yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain voimaantulosta.

YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselma 1373 (2001).

Muut kansainvälisen tason virallislähteet

EU SNRA 2022 – Commission Staff Working Document

European Commission: Commission Staff Working Document Accompanying the Document Report from the Commission to the European Parliament and the Council on the assessment of the risk of money laundering and terrorist financing affecting the internal market and relating to cross-border activities. Brussels 27.10.2022, COM 2022) 554 final.

Ylikansallinen riskiarvio (2022)

Euroopan komission kertomus Euroopan parlamentille ja neuvostolle sisämarkkinoihin vaikuttavia ja rajat ylittäviin toimiin liittyviä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskejä koskevasta arvioinnista. Bryssel 27.10.2022, COM (2022) 554 final.

Kansallinen lainsäädäntö

Laki pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä (26.4.2019/571)

Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä (28.6.2017/444)

Laki rahanpesun selvittelykeskuksesta (28.6.2017/445)

Laki varojen jäädyttämisestä terrorismin torjumiseksi (1.6.2013/325)

Landskapslag (2016:10) om Lotteriinspektionen (kumottu)

Landskapslag (1966:10) om lotterier

Rikoslaki (19.12.1889/39)

Säätiölaki (24.4.2015/487)

Yhdistyslaki (26.5.1989/503)

Tasavallan presidentin asetus eräiden rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain mukaisten tehtävien hoitamisesta Ahvenanmaalla (27.6.2018/500)

Hallituksen esitykset

HE 95/1993 vp

HE 95/1993 vp. Hallituksen esitys eduskunnalle oikeushenkilön rangaistusvastuuta koskevaksi lainsäädännöksi.

HE 53/2002 vp

HE 53/2002 vp. Hallituksen esitys eduskunnalle eräiden rikoslain talousrikossääntösten ja eräiden niihin liittyvien lakien muuttamiseksi.

HE 61/2012 vp

HE 61/2012 vp. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi varojen jäädyttämisestä terrorismin torjumiseksi, rikoslain 46 luvun 1 §:n muuttamisesta ja rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä annetun lain 35 ja 36 §:n muuttamisesta.

HE 228/2016 vp

HE 228/2016 vp. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä, laiksi rahanpesun selvittelykeskuksesta sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi.

HE 48/2017 vp

HE 48/2017 vp. Hallituksen esitys eduskunnalle joukkolainan haltijoiden edustajaa koskevaksi laiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.

HE 167/2018 vp

HE 167/2018 vp. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.

HE 183/2020 vp

HE 183/2020 vp. Hallituksen esitys eduskunnalle rikoslain 1 luvun 11 §:n ja 32 luvun 11 §:n muuttamisesta

HE 135/2021 vp

HE 135/2021 vp. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi arpajaislain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi.

HE 13/2022 vp

HE 13/2022 vp. Hallituksen esitys eduskunnalle seksuaalirikoksia koskevaksi lainsäädännöksi.

HE 202/2024 vp

HE 202/2024 vp. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rikoslain 1 luvun 11 §:n ja 46 luvun muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi.

HE 16/2025 vp

HE 16/2025 vp. Hallituksen esitys eduskunnalle uutta rahapelijärjestelmää koskevaksi lainsäädännöksi.

Oikeustapaukset

Helsingin Käräjäoikeuden tuomio 3.12.2025 nro 10409811, asia R 706/2025/14150
 Itä-Suomen hovioikeuden tuomio 6.2.2024 nro 24/105108, asia R 22/1191
 Korkeimman oikeuden ennakkopäätös 2.3.2023, KKO:2023:17
 Itä-Uudenmaan käräjäoikeuden tuomio 1.11.2019 nro 19/148060, asia R 19/4373
 Turun hovioikeuden tuomio 25.4.2013 nro 13/857, asia R12/933

Kirjallisuus, artikkelit ja julkaisut

Alkaç ym. (2024)
 Alkaç, H. Freyza, Carre Abigail, Gilmour, Paul, Halfpenny Ceri, Han Bing, Omandi, Brian: Reexamining the 'Placement–Layering–Integration' Model of Money Laundering. 2024. London.
 Acta Publica (2025)
 Acta Publica: Årsrapport 2024. Nätverkskriminaliteten i Sverige. Tukholma 19.2.2025. Saatavissa <https://actapublica.se/nyheter/arsrapport-2024-natverkskriminaliteten-i-sverige-2/>, viitattu 2.6.2025.
 Aluehallintovirasto (2021)
 Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen. Ohje ilmoitusvelvollisille. Elinkeinovalvonta, aluehallintoviraston julkaisuja 06/2021. Päivitetty 10/2023, 03/2024, 04/2024 ja 01/2025.
 Cooke & Marshall (2024)
 Cooke, Dan & Marshall, Angus: Money laundering through video games, a criminals' playground. Forensic Science International: Digital Investigation, 50, s. 1–7.
 CTED (2020)
 United Nations Security Council – Counter-Terrorism Committee Executive Directorate: CTED Trends Alert – Member States Concerned By The Growing and Increasingly Transnational Threat of Extreme Right-Wing Terrorism, 2020.
 EBA (2024)
 European Banking Authority: Report on virtual IBANs. EBA, EBA/Rep/2024/08, May 2024.
 EBA (2025a)
 European Banking Authority: Opinion of the European Banking Authority on money laundering and terrorist financing risks affecting the EU's financial sector. EBA/Op/2025/10, 28.7.2025.
 EMCDDA & Europol (2024)
 European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (EMCDDA) ja Europol: EU Drug Markets Analysis: Key insights for policy and practice. Publications Office of the European Union, Luxembourg.

- EMCDDA (2023)
European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction: The nexus between drug markets and gun violence in the European Union.
- EKP (2024)
Euroopan keskuspankki: Study on the payment attitudes of consumers in the euro area 2024 (SPACE). Euroopan keskuspankki, Joulukuu 2024.
- Europol (2022)
Environmental crime in the age of climate change. Threat assessment 2022. Publications Office of the European Union, Luxembourg.
- Europol (2023)
European Financial and Economic Crime Threat Assessment 2023 – The Other Side of the Coin: An Analysis of Financial and Economic Crime. Publications Office of the European Union, Luxembourg.
- Europol (2024a)
Decoding the EU's most threatening criminal networks. Publications Office of the European Union, Luxembourg.
- Europol (2024b)
Europol: European Union Terrorism Situation and Trend Report. Publications Office of the European Union, Luxembourg.
- Europol (2025a)
Europol: European Union Serious and Organised Crime Threat Assessment. The changing DNA of serious and organised crime. Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2025.
- Europol (2025b)
Europol: European Union Terrorism Situation and Trend Report. Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2025.
- FATF – Interpol – Egmont Group (2023)
Illicit Financial Flows from Cyber-Enabled Fraud. FATF, Paris.
- FATF (2012–2025)
International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation. FATF, Paris, 2025.
- FATF (2013)
FATF: National Money Laundering and Terrorist Financing Risk Assessment Guidance. Paris, France 2013.
- FATF (2018)
Professional Money Laundering. FATF, Paris.
- FATF (2019)
FATF: Terrorist Financing Risk Assessment Guidance. Paris, France 2019.
- FATF MER (2019)
FATF: Anti-money laundering and counter-terrorist financing measures – Finland, Fourth Round Mutual Evaluation Report. Paris, France 2019.

- FATF (2024)
 Money Laundering National Risk Assessment Guidance. FATF, Paris.
- FATF (2025a)
 Comprehensive Update on Terrorist Financing Risks.
- FATF (2025b)
 Detecting, Disrupting and Investigating Online Child Sexual Exploitation. Using Financial Intelligence to Protect Children from Harm.
- Finanspolisen (2024a)
 The Financial Intelligence Unit Annual Report 2024.
- Finanspolisen (2024b)
 Professional Money Launderers. Industries, modus operandi and links to criminal networks. Finanspolisen, Stockholm.
- Finanspolisen (2023)
 National risk assessment 2022 – Hawala. Transfers of value through alternative payment systems.
- Finanssiala ry (2025a)
 Finanssiala ry: Vakuutusvuosi 2024. Vakuutusyhtiöiden tulokatsaus. Julkaisut ja tutkimukset 2025, 22.4.2025.
- Finanssiala ry (2025b)
 Finanssiala ry: Pankkivuosi 2024: Suomen pankkimarkkinat. Julkaisut ja tutkimukset 2025, 16.4.2025.
- Finanssivalvonta (2025a)
 Toimintakertomus 2024.
- Finanssivalvonta (2025b)
 Suomen finanssisektorin riskinkestävyys pysynyt vahvana – epävakaan toimintaympäristön riskit haastavat riskienhallintaa. 19.3.2025.
- Finanssivalvonta (2024a)
 Merkittävät kiinteistöriskit Suomen finanssisektorilla – vahvat puskurit suojaavat. 17.12.2024.
- Finanssivalvonta (2022a)
 Finanssivalvonta: Seuraamus- ja rikemaksun mitoittaminen. 8.2.2022.
- Finanssivalvonta (2022b)
 Finanssivalvonta: Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen: luottolaitos-sektorin riskiarvion yhteenveto. 17.10.2022.
- Global Initiative Against Transnational Organized Crime (2025)
 Global Organized Crime Index 2025. Crime at a crossroads. The Global Initiative Against Transnational Organized Crime, Geneve.
- Higgs ym. (2025)
 Higgs, James, Floweday, Stphen, Demetis Dionysios, Brdley Wray, Yi Ting Chua, Morin Andrew. A Model is a Map: Reimagining the Placement-Layering-Integration Model.

- HEUNI (2019)
HEUNI Report series 92b: Likainen vyyhti – Työperäisen hyväksikäytön liiketoimintamalli, 2019.
- Hvidvasksekretariatet (2026)
Fictitious invoices and virtual IBANs. Danish invoice mills move payments abroad.
- Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmä (2026)
Ihmiskaupan vuosikatsaus 2025. Saatavissa https://ihmiskauppa.fi/wp-content/uploads/2026/01/Tilastot_2025.pdf/viitattu 30.4.2026.
- Isännöintiiliitto (2024)
Isännöinti-alan toimialakatsaus 2024.
- Jukarainen ym. (2023)
Jukarainen, Pirjo; Juutinen, Marko & Laitinen, Kari: Järjestäytynyt rikollisuus Suomessa. Katsaus järjestäytyneen rikollisuuden markkinoihin. Poliisiammattikorkeakoulun katsauksia 32. Poliisiammattikorkeakoulu, Tampere.
- Kankaanranta ym. (2025)
Kankaanranta, Terhi; Lundqvist, Carita; Ranki, Mika & Mutttilainen, Vesa: Talousrikostutkinta poliisissa vuonna 2024. Tutkintahenkilöstölle osoitetun kyselyn tuloksia. Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 148. Poliisiammattikorkeakoulu, Tampere.
- Kaakkinen ym. (2026)
Kaakkinen Markus; Mutttilainen Vesa; Emma Villman: Unlawful Influence and Organised Crime in the Nordic Justice Sector. Nordic Council of Ministers 2026.
- Kilpailu- ja kuluttajavirasto (2023)
Kilpailu- ja kuluttajavirasto: Internetissä ja yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolella tapahtuvan rahapelaamisen nykytila ja kehitys. Kilpailu- ja kuluttajaviraston Tutkimusraportteja 3/2023.
- Koskela ym. (2020)
Koskela, Tarja; Kankaanranta, Terhi; Suvantola, Leila; Laakso, Tero; Koppanen, Kari; Lehtinen, Tomi; Mutttilainen, Vesa; Rikkilä, Saana & Tamminen, Tanja: Ympäristörikköshyötyjen tilannekuva. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2020:56. Valtioneuvoston kanslia, Helsinki.
- Maailmanpankki ym. (2025)
World Bank, Government of Ukraine, European Union & United Nations: Ukraine – Fourth Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA4): February 2022–December 2024. Washington D.C., World Bank Group. Saatavissa: <http://documents.worldbank.org/curated/en/099022025114040022>, viitattu 21.8.2025.
- Mäntysalo (2025)
Valtioneuvoston periaatepäätös kansalliseksi korruptionvastaiseksi strategiaksi ja toimenpideohjelmaksi 2025–2027. Oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja 2025:30. Oikeusministeriö, Helsinki.

OECD (2021)

Ending the Shell Game: Cracking down on the Professionals who enable Tax and White Collar Crimes. OECD, Paris.

OSCE (2025)

Organization for Security and Co-operation in Europe (OSCE): New Frontiers: The Use of Generative Artificial Intelligence to Facilitate Trafficking in Persons. Policy Brief. OSCE Office of the Special Representative and Co-ordinator for Combating Trafficking in Human Beings and the Regional Support Office of the Bali Process, Bangkok/Vienna.

Oikeusministeriö (2024)

Toimenpideohjelma nuoriso- ja jengirikollisuuden ehkäisemiseksi ja torjumiseksi vuosille 2024–2027. Oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja 2024:13.

Oikeusministeriö (2025)

Valtioneuvoston periaatepäätös järjestäytyneen rikollisuuden torjunnan strategiasta ja toimenpideohjelmasta vuosille 2025–2030. Oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja 2025:7.

PAF (2023)

Ålands Penningautomatförening: Årsberättelse 2023.

Pelastakaa Lapset (2024)

Lasten suojele ja Nettivihje-toiminnon vuosiraportti 2024.

Poliisi (2024)

Ympäristörikoskatsaus 2024. Suomen kansallinen ympäristörikosseurantaryhmä 1.8.2024.

Poliisihallitus (2025)

Poliisihallituksen tilinpäätös ja toimintakertomus vuodelta 2024.

Rahanpesun selvittelykeskus (2025a)

Rahanpesurikokset oikeuskäytännössä – Törkeä rahanpesu -tuomiot Suomen käräjä- ja hovioikeuksissa 6/2022–4/2024.

Rahanpesun selvittelykeskus (2025b)

Yhteenveto rahanpesun selvittelykeskuksen strategisista analyyseistä vuosilta 2024–2025.

Rahanpesun selvittelykeskus (2025c)

Käteinen rahanpesuilmoituksissa.

Rahanpesun selvittelykeskus 2025d)

Miten Suomessa pestään huumausainerikoksista peräisin olevia varoja?

Rahanpesun selvittelykeskus (2025e)

Terrorismin rahoittamisen ominaispiirteet 2020–2025. Tiivistelmä rahanpesun selvittelykeskuksen raportista.

Rahanpesun selvittelykeskus (2025f)

Rahanpesun selvittelykeskuksen vuosikertomus 2025

- Rahanpesun selvittelykeskus (2024a)
 Rahanpesun selvittelykeskuksen vuosikertomus 2024.
- Rahanpesun selvittelykeskus (2023)
 Rahanpesun selvittelykeskuksen vuosikertomus 2023.
- Rahanpesun selvittelykeskus (2022)
 Rahanpesurikokset oikeuskäytännössä. Törkeät rahanpesutuomiot Helsingin hovioikeudessa 2019–6/2022.
- Rahanpesun selvittelykeskus (2021)
 Terrorismin rahoittamiseen liittyvät tuomiot Euroopassa 2015–2020. Rahanpesun selvittelykeskuksen viranomaisyhteistyön kehittämisen näkökulma.
- Reimer & Redhead (2020)
 Reimer, Stephen & Redhead, Matthew; Bit by Bit. Impact of New Technologies on Terrorism Financing Risks. RUSI Occasional Paper, April 2022. Saatavissa; <https://www.projectcraft.eu/reports>, viitattu 4.7.2025.
- Saiz (2025)
 Saiz, Gonzalo: Virtual Threats: Terrorist Financing via Online Gaming. Project CRAFT. Research Briefing No. 1. The Royal United Services Institute for Defence and Security Studies.
- Sisäministeriö (2022)
 Kansallinen terrorismintorjunnan strategia 2022–2025. Sisäministeriön julkaisuja 2022:36. Sisäministeriö, Helsinki.
- Suojelupoliisi (2025)
 Kansallisen turvallisuuden katsaus 2025.
- Suomen Asianajajaliitto (2022)
 Suomen Asianajajaliitto: Valvojakohtainen riskiarvio rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi: Julkinen yhteenveto. Perustuu riskiarvioon 15.12.2022.
- Suomen Yrittäjät: Yritysmuodot. Saatavissa: <https://www.yrittajat.fi/tietopankki/yritystajaksi-ryhtyminen/yritysmuodot/>, viitattu 29.10.2025.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (2024)
 Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, tilastoraportti 15/2024: Suomalaisten rahapelaminen 2023.
- The Swedish Police Authority (2023)
 National risk assessment 2023/2024 – Neobanks.
- The Swedish Police Authority (2024)
 The Financial Intelligence Unit Annual Report 2024.
- Tulli (2024)
 Tullin valvonnan vuosijulkaisu 2023.
- Tulli (2025)
 Tullin valvonnan vuosijulkaisu 2024.
- Tulli (2026)
 Tullin valvonnan vuosijulkaisu 2025.

- Tuomaala-Järvinen & Saarinen (2021)
 Tuomaala-Järvinen Lotta & Saarinen Juha: Crime and Punishment: Jihadist Financing and Criminal Accountability in Finland. Perspectives on Terrorism, Volume 15, Issue 5.
- Törölä & Raeste (2025)
 Törölä, Miisa & Raeste, Anna: Henkirikoskatsaus 2025. Katsauksia Nro 73/2025, Helsingin yliopisto, kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti. <http://hdl.handle.net/10138/599858>.
- UNODC (2024a)
 United Nations Office on Drugs and Crime: Web of Waste. Investigating the Risk of Waste Crimes in Cyber-Space.
- UNODC (2024b)
 United Nations Office on Drugs and Crime: Cash in the Trash. The role of corruption, organized crime and money laundering in waste trafficking.
- Valtioneuvosto (2025)
 Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta. Valtioneuvoston julkaisuja 2025:85. Valtioneuvosto, Helsinki.
- Valtioneuvoston kanslia (2024)
 Suomen kyberturvallisuusstrategia 2024–2035. Valtioneuvoston kanslian julkaisuja 2024:11. Valtioneuvoston kanslia, Helsinki.
- Valtiontalouden tarkastusvirasto (2025)
 Korruption torjunnan edellytykset valtionhallinnossa. Tuloksellisuustarkastuskertomus. Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastuskertomukset 6/2025.)
- Valtiovarainministeriö (2024a)
 Kansallinen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvio 2023. Osittaispäivitys. Valtiovarainministeriön julkaisuja – 2024:8. Valtiovarainministeriö, Helsinki.
- Valtiovarainministeriö (2024b)
 Pankkipalvelujen ja luottolaitoslainsäädännön arviointi; Arviomuistio sääntelyn ajantasaisuudesta ja muutostarpeista. Rahoitusmarkkinat. Valtiovarainministeriön julkaisuja – 2024:14, Helsinki, 1.3.2024.
- Villa (2018)
 Villa, Seppo: Henkilöyhtiöt ja osakeyhtiö. Alma Talent Oy, Helsinki 2018.
- Veikkaus Oy (2024)
 Veikkaus Oy: Vuosi- ja vastuullisuusraportti 2024.
- Verohallinto (2025a)
 Verohallinto: Harmaan talouden selvitysyksikkö: Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen. Vakuutustoiminta. Asiakasluokittelu A40.12/2025.
- Verohallinto (2025b)
 Verohallinto: Harmaan talouden selvitysyksikkö: Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen. Kiinteistön- ja vuokrahuoneiston välittäjät. Asiakasluokittelu A40.2/2025.

Verohallinto (2025c)

Verohallinto: Harmaan talouden selvitysyksikkö: Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen. Maksupalvelun tarjoajat. Asiakasluokittelu A40.5/2025.

Verohallinto (2025d)

Verohallinto: Harmaan talouden selvitysyksikkö: Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen. Luottolaitokset. Asiakasluokittelu A40.4/2025.

Verohallinto (2025e)

Verohallinto: Harmaan talouden selvitysyksikkö: Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen. Asianajajat, oikeudelliset palvelut, veroneuvonta. Asiakasluokittelu A40.1/2025.

Verohallinto (2025f)

Verohallinto: Harmaan talouden selvitysyksikkö: Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen. Kirjanpitäjät. Asiakasluokittelu A40.3/2025.

Verohallinto (2025g)

Verohallinto: Harmaan talouden selvitysyksikkö: Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen. Tilintarkastajat. Asiakasluokittelu A40.11/2025.

Verohallinto (2025h)

Verohallinto: Harmaan talouden selvitysyksikkö: Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen. Yrityspalveluiden tarjoajat. Asiakasluokittelu A40.13/2025.

Verohallinto (2025i)

Verohallinto: Harmaan talouden selvitysyksikkö: Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen. Perintäliikkeet. Asiakasluokittelu A40.7/2025.

Verohallinto (2025j)

Verohallinto: Harmaan talouden selvitysyksikkö: Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen. Taidekauppiaat. Asiakasluokittelu A40.9/2025.

Verohallinto (2025k)

Verohallinto: Harmaan talouden selvitysyksikkö: Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen. Tavara kauppiaat. Asiakasluokittelu A40.10/2025.

Verohallinto (2025l)

Verohallinto: Harmaan talouden selvitysyksikkö: Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen. Pääomamarkkinat. Asiakasluokittelu A40.8/2025.

Verohallinto (2025m)

Verohallinto: Harmaan talouden selvitysyksikkö: Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen. Muu luotonanto. Asiakasluokittelu A40.6/2025.

Verohallinto (2025n)

Verohallinto: Harmaan talouden selvitysyksikkö: Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen. Asiakasluokittelu A40/2025.

Verohallinto (2024a)

Verohallinto: Harmaan talouden selvitysyksikkö: Järjestäytynyt rikollisuus suomalaisessa yritys kentässä. Selvitys 14/2024.

Verohallinto (2024b) Verohallinto: Harmaan talouden selvitysyksikkö: Lyhyen elin-
kaaren yhtiöiden harmaa talous – Arvio harmaan talouden riskisyydestä vuosilta
2018–2022. Selvitys 6/2024.

Økokrim (2024)

Nordic threat assessment on online fraud 2024. Norwegian National Authority for
Investigation and Prosecution of Economic and Environmental Crime (Økokrim),
Oslo.

Internet-lähteet

Ahvenanmaan maakunnan hallitus: Fastighetsmäklarverksamhet. Saatavissa <https://www.regeringen.ax/naringsliv-foretagande/verksamheter-sarskilt-tillstand/fastighetsmaklarverksamhet>, viitattu 7.7.2025.

Aluehallintovirasto: Perintätoiminnan harjoittajan rekisteri-ilmoitus. Saatavissa:
<https://avi.fi/asioi/yritys-tai-yhteiso/luvat-ilmoitukset-ja-hakemukset/raha-ja-omaisuus/perintatoimistot>, viitattu 14.8.2025.

Ankkuritoiminta.fi: Tietopaketti: The Com – Lapsiin ja nuoriin kohdistuva väkivalta-
kes-keinen verkkoyhteisö. Saatavissa: <https://ankkuritoiminta.fi/ankkurityota-tukemaan>, viitattu 30.10.2025.

Ekobrottsmyndigheten: Brott mot aktiebolagslagen. Saatavissa: <https://www.ekobrottsmyndigheten.se/om-ekobrott/brotten-vi-utreder/brott-mot-aktiebolagslagen/>

EGBA (2025)

European Gaming & Betting Association (EGBA): EGBA European Gambling Market
– Key Figures 2025 Edition. Saatavissa: <https://www.egba.eu/resource-post/egba-european-gambling-market-key-figures-2025-edition/>, viitattu 13.8.2025.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto: Luettelo panttilainauslaitosten luvista 18.11.2024.
Saatavissa: <https://avi.fi/asioi/henkiloasiakas/valvonta-ja-kantelut/raha-ja-omaisuus/panttilainauslaitokset>, viitattu 5.11.2025.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto: Rahanpesulain valvonta. Saatavissa <https://avi.fi/asioi/yritys-tai-yhteiso/valvonta-ja-kantelut/raha-ja-omaisuus/rahanpesulain-valvonta>, viitattu 4.7.2025.

Euroopan komissio: Anti-money laundering and countering the financing of
terrorism at international level. Saatavissa: https://finance.ec.europa.eu/financial-crime/anti-money-laundering-and-countering-financing-terrorism-international-level_en, viitattu 25.8.2025.

European Commission: Environmental Crime Directive. Saatavissa: https://environment.ec.europa.eu/law-and-governance/environmental-compliance-assurance/environmental-crime-directive_en, viitattu 11.4.2025.

European Commission: Overview of digital finance. Saatavissa: https://finance.ec.europa.eu/digital-finance/overview-digital-finance_en, viitattu 7.11.2025.

- European Commission: Protecting children from sexual abuse. Saatavissa: https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/internal-security/protecting-children-sexual-abuse_en, viitattu 28.10.2025.
- Europol: Europol coordinates operation against terrorist content online targeting minors. Saatavissa: <https://www.europol.europa.eu/media-press/newsroom/news/europol-coordinates-operation-against-terrorist-content-online-targeting-minors>, viitattu 13.2.2026.
- Europol: Teenagers recruited as hitmen: Denmark and Sweden strike back at violence-as-a-service. Saatavissa <https://www.europol.europa.eu/media-press/newsroom/news/teenagers-recruited-hitmen-denmark-and-sweden-strike-back-violence-service>, viitattu 7.7.2025.
- FATF: Frequently Asked Questions: Money Laundering. Saatavissa <https://www.fatf-gafi.org/en/pages/frequently-asked-questions.html#tabs-36503a8663-item-6ff811783c-tab>, viitattu 19.2.2025.
- FATF: High-Risk Jurisdictions subject to a Call for Action – 13 June 2025. Saatavissa <https://www.fatf-gafi.org/en/publications/High-risk-and-other-monitored-jurisdictions/Call-for-action-june-2025.html>, viitattu 25.8.2025.
- FATF: Jurisdictions under Increased Monitoring – 13 June 2025. Saatavissa: <https://www.fatf-gafi.org/en/publications/High-risk-and-other-monitored-jurisdictions/increased-monitoring-june-2025.html>, viitattu 25.8.2025.
- FBI (6.3.2025): Violent Online Networks Target Vulnerable and Underage Populations Across the United States and Around the Globe. Public Service Announcement. Alert Number: I-030625-PSA. Saatavissa: <https://www.ic3.gov/PSA/2025/PSA250306>, viitattu 13.2.2026.
- FBI (23.7.2025): Hacker Com: Cyber Criminal Subset of The Community (Com) is a Rising Threat to Youth Online. Public Service Announcement. Alert Number: I-072325-PSA. Saatavissa: <https://www.ic3.gov/PSA/2025/PSA250723>, viitattu 13.2.2025.
- Finansinspektionen: FI återkallar tillståndet för Intergiro. Saatavissa: <https://www.fi.se/sv/publicerat/sanktioner/finansialla-foretag/2025/fi-aterkallar-tillstandet-for-intergiro/>, viitattu 31.12.2025
- Finanssiala Ry: Vuonna 2025 etenevä EU:n pikamaksuasetus nopeuttaa maksuja ja hankaloittaa huijauksia. Saatavissa: <https://www.finanssiala.fi/uutiset/vuonna-2025-eteneva-eun-pikamaksuasetus-nopeuttaa-maksuja-ja-hankaloittaa-huijauksia/>, viitattu 13.2.2026.
- Finanssiala Ry: Suomalaisilta yritettiin huijata 148 miljoonaa euroa vuonna 2025 – Pankit saivat estettyä tai palautettua yli puolet rikollisille menossa olleista maksuista. Saatavissa: <https://www.finanssiala.fi/uutiset/suomalaisilta-yritettiin-huijata-148-miljoonaa-euroa-vuonna-2025/>. viitattu 15.4.2026.
- Finanssivalvonta: Asuntoluotonvälittäjät. Saatavissa: <https://www.finanssivalvonta.fi/finanssisektorin-toimijalle/pankki/asuntoluotonvalittajat/>, viitattu 22.8.2025.

- Finanssivalvonta: Eurooppalaiset ja kotimaiset stressitestit valmistuneet: pankeilla hyvä kestävyys myös geopoliittisten jännitteiden tuomille toimintaympäristön muutoksille. Saatavissa: <https://www.finanssivalvonta.fi/tiedotteet-ja-julkaisut/lehdistotiedotteet/2025/eurooppalaiset-ja-kotimaiset-stressitestit-valmistuneet-pankeilla-hyva-kestokyyky-myo-geopoliittisten-jannitteiden-tuomille-toimintaympariston-muutoksille/>, viitattu 25.8.2025.
- Finanssivalvonta: Lehdistötiedote 3.6.2025: LocalBitcoins Oy:lle 500 000 euron seuraamusmaksu laiminlyönnistä rahanpesun estämisen sääntelyn noudattamisessa. Saatavissa <https://www.finanssivalvonta.fi/tiedotteet-ja-julkaisut/lehdistotiedotteet/2025/localbitcoins-oylle-500-000-euron-seuraamusmaksu-laiminlyonnista-rahampesun-estamisen-saantelyn-noudattamisessa/>, viitattu 7.1.2026.
- Finanssivalvonta: Luvattomia palveluntarjoajia koskevat varoitukset. Saatavissa <https://www.finanssivalvonta.fi/rekisterit/varoitustilat/luvattomia-palveluntarjoajia-koskevat-varoitukset/>, viitattu 22.8.2025.
- Finanssivalvonta: FinTech – Finanssialan innovaatiot. Saatavissa: <https://www.finanssivalvonta.fi/fintech--finanssialan-innovaatiot/>, viitattu 7.11.2025.
- Finanssivalvonta: Kryptovaratoimijat. Saatavissa: <https://www.finanssivalvonta.fi/finanssisektorin-toimijalle/paaomamarkkinat/kryptovaratoimijat/>, viitattu 27.8.2025.
- Finanssivalvonta: Maksupalvelun tarjoajat. Saatavissa: <https://www.finanssivalvonta.fi/finanssisektorin-toimijalle/pankki/maksupalvelun-tarjoajat/>, viitattu 10.4.2025.
- Finanssivalvonta: Pääomamarkkinat – Kaupankäynnin valvonta. Saatavissa: <https://www.finanssivalvonta.fi/finanssisektorin-toimijalle/paaomamarkkinat/>, viitattu 19.9.2025.
- Finanssivalvonta: Rahastoyhtiöt. Saatavissa: <https://www.finanssivalvonta.fi/finanssisektorin-toimijalle/paaomamarkkinat/rahastoyhtiot/>, viitattu 22.8.2025.
- Finanssivalvonta: Selvitykset peruspankkipalveluiden saatavuudesta ja hinnoittelusta. Saatavissa: <https://www.finanssivalvonta.fi/kuluttajansuoja/pankkipalvelut/peruspankkipalvelut/fivan-selvitykset-peruspankkipalveluista/>, viitattu 10.4.2025.
- Finanssivalvonta: Sijoituspalveluyritykset. Saatavissa: <https://www.finanssivalvonta.fi/paaomamarkkinat/sijoituspalvelun-tarjoajat/>, viitattu 22.8.2025.
- Finanssivalvonta: Tarkastusten tiivistelmät. Saatavissa: <https://www.finanssivalvonta.fi/finanssisektorin-toimijalle/finanssivalvonnan-valvontatyo/tarkastustoiminta/tarkastusten-tiivistelmat/>, viitattu 7.1.2026.
- Finanssivalvonta: Tilastot: Henkivakuutus. Saatavissa: <https://www.finanssivalvonta.fi/tilastot/vakuutus/henkivakuutus/>, viitattu 11.2.2026.
- Finanssivalvonta: Tilastot: Vahinkovakuutus. Saatavissa: <https://www.finanssivalvonta.fi/tilastot/vakuutus/vahinkovakuutus/>, viitattu 11.2.2026
- Finanssivalvonta: Toimiluvat, rekisteröinnit ja notifikaatiot finanssimarkkinoilla. Saatavissa: <https://www.finanssivalvonta.fi/finanssisektorin-toimijalle/vakuutus/toimiluvat-ja-rekisterointi/>, viitattu 22.9.2025.

- Finanssivalvonta: Vaihtoehtorahastojen hoitajat. Saatavissa: <https://www.finanssivalvonta.fi/paaomamarkkinat/vaihtoehtorahastojen-hoitajat/>, viitattu 22.8.2025.
- Global Organized Crime Index 2025: Organized Crime Profile Finland. Saatavissa: <https://ocindex.net/country/finland>, viitattu 12.1.2026.
- Global Organized Crime Index 2025: Ranking by anti-money laundering. Saatavissa <https://ocindex.net/rankings/anti-money-laundering?f=rankings&view=Cards&group=Country&order=DESC&y=2025&criminality-range=0%2C10&state-range=0%2C10>, viitattu 12.1.2026.
- Gudzowska, Justyna, Lockhart, Eliza & Keatinge, Tom (2024) Disabling the Enablers of Sanctions Circumvention, Policy Briefs, 7.5.2024, RUSI. Saatavissa: <https://www.rusi.org/explore-our-research/publications/policy-briefs/disabling-enablers-sanctions-circumvention>, viitattu 28.8.2025.
- Harmaa talous & talousrikollisuus: Ammattimainen yritysten hyväksikäyttö on petosrikollisuutta. Saatavissa: <https://vero.fi/harmaa-talous-rikollisuus/ilmi%C3%B6t/ammattimainen-yritysten-hyv%C3%A4ksik%C3%A4ytt%C3%B6/>, viitattu 29.10.2025.
- Harmaa talous & talousrikollisuus: Identiteetin väärinkäyttö ja ulkomaalaisten rekisteröinti. Saatavissa: <https://www.vero.fi/harmaa-talous-rikollisuus/ilmi%C3%B6t/identiteettien-v%C3%A4r%C3%A4rink%C3%A4ytt%C3%B6kset/identiteettien-v%C3%A4r%C3%A4rink%C3%A4ytt%C3%B6-ja-ulkomaalaisten-rekister%C3%B6inti/>, viitattu 12.1.2026.
- Harmaa talous & talousrikollisuus: Identiteettien väärinkäytökset ovat kasvussa. Saatavissa: <https://www.vero.fi/harmaa-talous-rikollisuus/ilmi%C3%B6t/identiteettien-v%C3%A4r%C3%A4rink%C3%A4ytt%C3%B6kset/>, viitattu 28.10.2025.
- Harmaa talous & talousrikollisuus: Tilaaja – havaitse työperäisen hyväksikäytön riskit. Saatavissa: <https://www.vero.fi/harmaa-talous-rikollisuus/toimi-oikein/tunne-hyv%C3%A4ksik%C3%A4ytt%C3%B6n-riskit/>, viitattu 7.10.2025.
- Harmaa talous & talousrikollisuus: Tilannekuva 2025. Saatavissa: <https://www.vero.fi/harmaa-talous-rikollisuus/ilmi%C3%B6t/tilannekuva/#toimintaympariston-muutos2025>, viitattu 7.10.2025.
- Harmaa talous & talousrikollisuus: Torjuntatilastot: Rikostorjunta. Saatavissa: <https://www.vero.fi/harmaa-talous-rikollisuus/torjunta/torjuntatilastot/rikostorjunta/>, viitattu 19.2.2026.
- Harmaa talous & talousrikollisuus: Torjuntatilastot: Verotus. Saatavissa: <https://www.vero.fi/harmaa-talous-rikollisuus/torjunta/torjuntatilastot/verotus/>, viitattu 28.1.2026.
- Harmaa talous & talousrikollisuus: Työnantajat ja tilaajavastuu. Saatavissa: <https://www.vero.fi/harmaa-talous-rikollisuus/torjunta/torjuntatilastot/ty%C3%B6nantajat-ja-tilaajavastuu/#Aluehallintovirasto>, viitattu 7.10.2025.
- Interpol: Digital piracy. Saatavissa: <https://www.interpol.int/Crimes/Illicit-goods/Shop-safely/Digital-piracy>, viitattu 22.10.2025.

- Interpol: Illicit goods – the issues. Saatavissa: <https://www.interpol.int/Crimes/Illlicit-goods/Illlicit-goods-the-issues>, viitattu 22.10.2025.
- Interpol 30.6.2025: INTERPOL releases new information on globalization of scam centres. Saatavissa <https://www.interpol.int/News-and-Events/News/2025/INTERPOL-releases-new-information-on-globalization-of-scam-centres>, viitattu 8.7.2025.
- Interpol: Human trafficking and migrant smuggling: The Issues. Saatavissa: <https://www.interpol.int/Crimes/Human-trafficking-and-migrant-smuggling/The-issues>, viitattu 10.10.2025.
- Interpol: Protecting the planet against organized crime. INTERPOL Spotlight Issue 1: 30 June 2025. Uutiskirje. Saatavissa <https://www.interpol.int/Resources/INTERPOL-Spotlight/Issue-1-Organized-Crime/Focus-Wildlife-crime>, viitattu 8.7.2025.
- Kiinteistöväälitysalan Keskusliitto 28.1.2025: Vuosikatsaus 2024: Asuntokaup-
pamäärät punnersivat vahvan loppuvuoden vetämänä plussalle. Saatavissa <https://kiinteistonvalitysala.fi/asuntomarkkinat/vuosikatsaus-2024-asunto-kauppamaarat-punnersivat-vahvan-loppuvuoden-vetamana-plussalle/>, viitattu 29.7.2025.
- Kiinteistöväälitysalan Keskusliitto: KVKL Hintaseurantapalvelu 14.1.2025: Asun-
tomark-kinakatsaus Y2024. Saatavissa: <https://kiinteistonvalitysala.fi/asuntomarkkinat/vuosikatsaus-2024-asuntokauppamaarat-punnersivat-vahvan-loppuvuoden-vetamana-plussalle/>, viitattu 29.7.2025.
- Kilpailu ja kuluttajavirasto. Maksaminen ja laskutus. Saatavissa: <https://www.kkv.fi/kuluttaja-asiat/tietoa-ja-ohjeita-yrityksille/kuluttaja-asiamiehen-linjaukset/maksaminen-ja-laskutus/#4.2>, viitattu 28.8.2025.
- Korruptiontorjunta.fi: Mitä on korruptio. Saatavissa: <https://korruptiontorjunta.fi/usein-kysytya>, viitattu 6.10.2025.
- Patentti- ja rekisterihallitus (PRH): Avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön tilinpäätös rekisteriin. Saatavissa: https://prh.fi/fi/yrityksetjayhteisot/tilinpaatokset/avoin_yhtio_ja_kommandiittiyhtio.html, viitattu 29.10.2025.
- Patentti- ja rekisterihallitus (PRH): Tilintarkastajahaku. Saatavissa: <https://tietopalvelu.prh.fi/tilintarkastajahaku>, viitattu 31.7.2025.
- Patentti- ja rekisterihallitus (PRH): Tilintarkastajien rekisteröinti. Saatavissa: https://www.prh.fi/fi/tilintarkastusvalvonta/tilintarkastusvalvonta/kertomus_prhn_tilintarkastus-valvonnan_toiminnasta_2019/tilintarkastajien_rekisterointi.html, viitattu 7.1.2021.
- Patentti- ja rekisterihallitus (PRH): Tilintarkastusalan markkinarakenteen Suomessa 2024. Saatavilla <https://www.prh.fi/fi/tilintarkastusvalvonta/tilintarkastusvalvonta/markkinaseurantareportit/tilintarkastusalan-markkinaseurantareportti-2024/tilintarkastusalan-markkinarakenteen-suomessa-2024.html>, viitattu 5.2.2026.

- Patentti- ja rekisterihallitus (PRH): Yritysten lukumäärät kaupparekisterissä. Saatavissa: <https://prh.fi/fi/yrityksetjayhteisot/yritystenlkm/lkm.html>, viitattu 29.10.2025.
- Poliisi: Huumausainerikokset. Saatavissa: <https://poliisi.fi/huumausainerikokset>, viitattu 6.10.2025.
- Poliisi: Ihmiskauppa. Saatavissa: <https://www.poliisi.fi/rikokset/ihmiskauppa>, viitattu 26.8.2020.
- Poliisi: Internetin väkivaltaverkostot ovat nouseva uhka – aikuinen, suojele lasta uhriksi joutumiselta. Saatavissa: <https://poliisi.fi/-/internetin-vakivaltaverkostot-ovat-nouseva-uhka-aikuinen-suojele-lastu-uhriksi-joutumiselta>, viitattu 30.10.2025.
- Poliisi: Kyberrikostorjuntakeskus 10 vuotta – Rikollisuus on siirtynyt tietoverkkoihin. Saatavissa: <https://poliisi.fi/-/kyberrikostorjuntakeskus-10-vuotta-rikollisuus-on-siirtynyt-tietoverkkoihin>, viitattu 5.11.2025.
- Poliisi 2.10.2025: Poliisi epäilee kansainvälistä rikollisryhmää törkeistä petosrikoksista. Saatavissa: <https://poliisi.fi/-/poliisi-epailee-kansainvalista-rikollisryhmaa-torkeista-petosrikoksista>, viitattu 15.10.2025.
- Poliisi: Poliisi varoittaa koronahuijareista – huijausten kohteina etenkin iäkkäät. Saatavissa: https://www.poliisi.fi/poliihallitus/tiedotteet/1/0/polii_varoittaa_koronahuijareista_huijausten_kohteina_etenkin_iakkaat_89054, viitattu 9.11.2020.
- Poliisi: Talousrikollinen vie yhteisestä pussista. Saatavissa: <https://poliisi.fi/talousrikokset>, viitattu 6.10.2025.
- Poliisi 17.3.2025: Tietoverkkopetosrikollisuus vuonna 2024 poliisin silmin. Saatavissa: <https://poliisi.fi/-/tietoverkkopetosrikollisuus-vuonna-2024-poliisin-silmin>, viitattu 15.10.2025.
- Poliisi: Törkeä kavallusepäily Turussa: pankkivirkailija vei iäkkäiltä asiakkailta suuria summia. Saatavissa: <https://rahanpesu.fi/-/25235045/torkea-kavallusepaily-turussa-pankkivirkailija-vei-iakkailta-asiakkailta-suuria-summia>, viitattu 15.10.2025.
- Poliisi: Ympäristörikokset. Saatavissa <https://poliisi.fi/ymparisto-ja-elainrikokset>, viitattu 29.9.2025.
- Poliisi: Katujengien rikollisuus. Saatavissa: <https://poliisi.fi/katujengien-rikollisuus>, viitattu 28.8.2025.
- Poliisi: Kyberrikokset. Saatavissa: <https://poliisi.fi/kyberrikokset>, viitattu 28.10.2025.
- Rahanpesu.fi: Etätunnistamisen menetelmät. Saatavissa: <https://rahanpesu.fi/documents/46317582/0/Et%C3%A4tunnistamisen+menetelm%C3%A4t.pdf/f9539db5-9268-b65c-7b12-df8c885a6da4/Et%C3%A4tunnistamisen+menetelm%C3%A4t.pdf?t=1625221072309>, viitattu 7.11.2025.
- Rahanpesu.fi: Rahanpesusäännöksiä täydennetään rikoslaisissa. Saatavissa: <https://rahanpesu.fi/-/1410853/rahanpesusaannoksia-taydennetaan-rikoslaisissa>, viitattu 18.2.2025.

- RUSI 16.9.2025: Alternative Financial Systems and the Reshaping of Global Finance. The Royal United Services Institute for Defence and Security Studies Saatavissa: <https://www.rusi.org/explore-our-research/publications/insights-papers/alternative-financial-systems-and-reshaping-global-finance>, viitattu 22.9.2025.
- Sisäministeriö: Arpajaislain uudistus. Saatavissa: https://www.eduskunta.fi/FI/nain-eduskuntatoimii/kirjasto/aineistot/kotimainen_oikeus/LATI/Sivut/arpajaislain-uu-distus.aspx, viitattu 26.3.2025.
- Sisäministeriö: CSAM-asetusehdotus lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan torjuminen verkossa. Saatavissa: <https://intermin.fi/poliisiasiat/kyberrikollisuus/csam-asetusehdotus>, viitattu 28.10.2025.
- Sisäministeriö: Rahapelijärjestelmähanke. Saatavissa: <https://intermin.fi/hankkeet/hankesivu?tunnus=SM053:00/2023>, viitattu 26.3.2025.
- Sisäministeriö: Tiedote 20.3.2025. Rahapelijärjestelmä uudistetaan – Vedonlyönti- ja nettikasinopelien markkina avataan lisenssimallilla kilpailulle. Saatavissa: <https://intermin.fi/-/rahapelijarjestelma-uudistetaan-vedonlyonti-ja-nettikasinopelien-markkina-avataan-lisenssimallilla-kilpailulle>, viitattu 26.3.2025.
- Sosiaali- ja terveysministeriö: Lakisääteiset vahinkovakuutukset. Saatavissa: <https://stm.fi/vahinkovakuutukset>, viitattu 1.8.2025.
- Suojelupoliisi: Radikaali-islamistinen terrorismi on yhä merkittävä uhka Euroopassa. Saatavissa: <https://supo.fi/radikaali-islamistinen-terrorismi>, viitattu 13.2.2026.
- Suojelupoliisi: Äärioikeistolaisen terrorismin uhka on voimistunut länsimaissa. Saatavissa: <https://supo.fi/aarioikeistolainen-terrorismi>, viitattu 13.2.2026.
- Suomen Asianajajat: Avainluvut. Saatavissa <https://asianajajat.fi/meista/mita-teemme/avainluvut/>, viitattu 28.7.2025.
- Suomen Pankki: Euroväarennökset. Saatavilla: <https://www.suomenpankki.fi/fi/tilastot/Dashboardit/kateistilastot/vaarennokset/>, viitattu 20.8.2025.
- Suomen Pankki: Kuluttajakysely maksutavoista ja käteisestä. Saatavissa: <https://www.suomenpankki.fi/fi/tilastot/Dashboardit/kateistilastot/kuluttajakysely/>, viitattu 6.11.2025.
- Suomen Pankki: Suomen pankkisektori kestäisi ennustettua rajummankin taantumman. Saatavissa: <https://www.eurojalous.fi/fi/2024/2/suomen-pankkisektori-kestaisi-ennustettua-rajummankin-taantumman/>, viitattu 10.4.2025.
- Suomen Pankki: Suomessa toimivien luottolaitosten markkinaosuudet. Saatavissa: https://www.suomenpankki.fi/fi/tilastot/taulukot-ja-kuviot/rahalaitosten-tase-lainat-ja-talletukset-ja-korot/taulukot/rati-taulukot-fi/markkinaosuudet_luottolaitokset_fi/, viitattu 3.11.2025.
- Suomen Pankki: Vuosittaiset maksuliiketilastot. Saatavissa: <https://www.suomenpankki.fi/fi/tilastot/Dashboardit/vuosittaiset-maksuliiketilastot/>, viitattu 6.11.2025.

- SVT: Efter Uppdrag gransknings avslöjande: FI återkallar tillstånd för banken Inter-giro. Saatavissa: <https://www.svt.se/nyheter/granskning/ug/fi-aterkallar-tillstand-for-bank-med-terrorrisk>, viitattu 31.12.2025.
- Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus ry: Nettipiratismi. Saatavissa: <https://ttvk.fi/piratismi/nettipiratismi>, viitattu 21.10.2025.
- Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus ry: Piratismi. Saatavissa: <https://ttvk.fi/piratismi>, viitattu 22.10.2025.
- Tilastokeskus: Bruttokansantuote ja -tulo sekä tarjonta ja kysyntä. Saatavissa: https://pxdata.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__vtp/statfin_vtp_pxt_11sf.px/, viitattu 11.2.2026.
- Tilastokeskus: Ilmoitettujen myymälävarkauksien määrä kasvoi 18,6 % tammi–kesäkuussa 2025. Saatavissa: <https://stat.fi/julkaisu/cm1hhu6yu7vqf07vxya8i5xe3>, viitattu 19.9.2025.
- Tilastokeskus: Rangaistukset käräjäoikeuksittain ja rikoksittain (käräjäoikeudet ja hovioikeus ensimmäisenä oikeusasteena). Saatavissa: https://pxdata.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__syyttr/statfin_syyttr_pxt_13r7.px, viitattu 25.2.2025.
- Tilastokeskus: Rikos- ja pakkokeinotilasto, 13gw – Tietoon tulleet rikokset ja niiden selvittäminen rikosnimikkeittäin tutkivan viranomaisen mukaan, 2006–2024. Saatavissa: https://pxdata.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__rpk/statfin_rpk_pxt_13gw.px/, viitattu 3.2.2026.
- Tilastokeskus: Selvitetty rikos. Määritelmä 1. Saatavissa https://stat.fi/meta/kas/selvitetty_riko.html, viitattu 24.2.2025.
- Tilastokeskus: Suoritettujen pakkokeinojen määrä kasvoi 3 prosenttia. Saatavissa: https://www.tilastokeskus.fi/til/rpk/2020/14/rpk_2020_14_2021-02-26_tie_001_fi.html, viitattu 23.3.2021.
- Tilastokeskus: Toimialaluokitus TOL 2008. Saatavissa: https://stat.fi/fi/luokitukset/toimiala/toimiala_1_20080101, viitattu 11.1.2026.
- Tilastokeskus: Yritysten rakenne- ja tilinpäätöstilasto, 13vy – Yritykset toimialoittain 2018–2024. Saatavissa https://pxdata.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__yrti/statfin_yrti_pxt_13vy.px, viitattu 30.9.2025.
- Tulli: Tuotteiden turvallisuus ja tuoteväärennökset. Saatavissa: <https://tulli.fi/rajoitukset/tuotevaarennokset>, viitattu 21.10.2025.
- Ulkoministeriö: Pakotteet. Saatavissa: <https://um.fi/pakotteet>, viitattu 26.2.2025.
- Ulkoministeriö 13.6.2025: Suomen pakoteviranomaiset muistuttavat yrityksiä pakotteiden merkityksestä. Saatavissa: https://um.fi/ajankohtaista/-/asset_publisher/gc654PySnjTX/content/suomen-pakoteviranomaiset-muistuttavat-yrityksia-pakotteiden-merkityksesta, viitattu 27.8.2025.
- UNODC: 8 facts you need to know about human trafficking in the 21st century. Saatavissa: <https://www.unodc.org/unodc/frontpage/2024/May/8-facts-you-need-to-know-about-human-trafficking-in-the-21st-century.html>, viitattu 8.10.2025.

- UNODC: Money-Laundering. Overview. Saatavissa: <https://www.unodc.org/unodc/en/money-laundering/overview.html>, viitattu 18.2.2025.
- Valtiovarainministeriö: Hanke VM145:00/2024. Peruspankkipalvelutyöryhmä. Työryhmä valmistelee tarpeelliset lainsäädäntömuutokset erityisesti peruspankkipalveluiden, käteisen saatavuuden ja käytettävyyden sekä asiakkaansuoja- ja menettelytapasääntelyn osalta. <https://vm.fi/hankesivu?tunnus=VM145:00/2024> viitattu 9.3.2026.
- Valtiovarainministeriö: Rahanpesulainsäädännön kokonaisuudistus -hanke. Saatavissa: <https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=VM053:00/2024>, viitattu 9.1.2026.
- Veikkaus Oy: Pelipaikat ja pelimme. Saatavissa: <https://www.veikkaus.fi/fi/yritys#!/yritystietoa/pelipaikat-ja-pelimme>, viitattu 24.3.2025.
- Veikkaus Oy: Tiedote 28.8.2020: Casino Tampere avautuu joulukuussa 2021 – Veikkauksen kasinoilla edellytetään jatkossa tunnistautumista. Saatavissa: https://www.veikkaus.fi/fi/yritys#!/article/tiedotteet/yritys/2020/08-elokuu/28_casino-tampere-avautuu-joulukuussa-2021, viitattu 2.11.2020.
- World Health Organization: Coronavirus disease (COVID-19 pandemic). Saatavissa: <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019>, viitattu 7.8.2020.
- Woodman 17.10.2026: From Dubai to Toronto, inside the crypto-to-cash storefronts fueling money laundering's new frontier. Saatavissa: <https://www.icij.org/investigations/coin-laundry/crypto-cash-desk-currency-exchange-money-laundering/>, viitattu 20.2.2026.
- Yle 22.8.2025: Lahjakorttimyyjä esti tonnin huijauksen – poliisi: pomon erikoista pyyntöä kannattaa epäillä. Saatavissa: <https://yle.fi/a/74-20178849>, viitattu 25.8.2025.

Liitteet

Liite 1: Metodologia

Kansallisen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvion metodologia seurasi FATFin ohjeistusta riskiarvion vaiheista, joissa riskejä tunnistetaan, analysoidaan ja arvioidaan. Vuoden 2025 riskiarviossa käytettiin pääosin samaa metodologiaa kuin vuoden 2021 riskiarviossa. Riskiarviossa hyödynnettiin laadullista ja määrällistä aineistoa, joiden avulla muodostettiin kokonaiskuva riskeistä. Osana aineistonkeruuta riskiarviossa toteutettiin useita viranomaisille ja ilmoitusvelvollisille suunnattuja kyselyjä, työpajoja sekä asiantuntijahaastatteluja.⁴¹⁹ Lisäksi hyödynnettiin viranomaisten ja rahanpesulain mukaisten valvojen materiaaleja sekä erilaisia kansallisia ja kansainvälisiä julkaisuja. Tilastolähteinä toimivat useat eri tahot, kuten rahanpesun selvittelykeskus, Oikeusrekisterikeskus, Tilastokeskus, Syyttäjälaitos ja Tulli.

Vuoden 2021 kansalliseen riskiarvioon nähden uutena vaiheena kartoitettiin riskiarvioprosessin alkuvaiheessa Suomen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen toimintaympäristöä toimintaympäristökyselyllä, joka lähetettiin viranomaisille ja ilmoitusvelvollisille. Lisäksi toimintaympäristökysely lähetettiin 14 muulle FIU-yksikölle⁴²⁰ kansainvälisen toimintaympäristön kartoittamiseksi. Toimintaympäristökyselyn vastausten perusteella tunnistettiin Suomea koskevat kansallisen tason uhat (luku 3). Kansallisten uhkien tarkastelu korvasi vuoden 2021 riskiarviossa ja sen osittaispäivityksessä tehdyn ilmiötarkastelun.

419 Viranomaisista kyselyihin ja työpajoihin osallistuivat pääasiassa riskiarvio-alatyöryhmän jäsenet ja heidän organisaationsa. Alatyöryhmään kuului valtiovarainministeriön, sisäministeriön, oikeusministeriön, ulkoministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön, rahanpesun selvittelykeskuksen, suojelupoliisin, Poliisihallituksen, Poliisihallituksen arpajashallinnon, Patentti- ja rekisterihallituksen, Tullin, Verohallinnon, Verohallinnon Harmaan talouden selvitysyksikön, Etelä-Suomen aluehallintoviraston, Finanssivalvonnan, Syyttäjälaitoksen, Rajavartiolaitoksen ja Suomen Asianajajien asiantuntijoita. Näiden lisäksi työpajoihin osallistui keskusrikospoliisin ja Ulosottolaitoksen asiantuntijoita.

420 Kyselyn vastaanottajiksi valittiin sellaiset FIU-yksiköt, joilla katsottiin olevan mm. yhteistyön tiiviyn ja maantieteellisen sijainnin osalta paras näkemys Suomeen vaikuttavista toimintaympäristötekijöistä.

Vuoden 2025 kansallisessa riskiarviossa ilmoitusvelvollissektoreita järjesteltiin ja jaettiin uudelleen, sillä useamman sektorin osalta havaittiin tarve yksityiskohtaisempaan tarkasteltuun niiden ominaispiirteiden vuoksi. Lisäksi joitain ilmoitusvelvollissektoreita yhdisteltiin ja nimettiin uudelleen, kuten esimerkiksi pääomamarkkinat ja muu luotonanto. Lisäksi virtuaalivaluuttapalvelun tarjoajien sektorin tilalle on tullut sektori kryptovarapalvelun tarjoajat.⁴²¹

FATFin⁴²² määritelmän mukaan riski muodostuu uhan, haavoittuvuuden ja seurauksen yhdistelmästä.

- **Uhka** on henkilö tai ryhmä ihmisiä, esine tai toimintaa, joka voi aiheuttaa haittaa esimerkiksi valtiolle, yhteiskunnalle tai taloudelle. Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen yhteydessä tähän kuuluvat rikolliset ja terroristiryhmät varoineen sekä näiden toiminnan edistäjät. Rahanpesun esirikokset voidaan katsoa olevan uhkia. Uhka toimii tyypillisesti keskeisenä lähtökohtana kehitettäessä käsitystä rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen riskistä.
- **Haavoittuvuudet** ovat asioita, joita uhat voivat hyödyntää tai jotka voivat tukea tai edesauttaa uhkien toteutumista. Riskien arvioinnissa haavoittuvuuden tarkasteleminen tarkoittaa keskittymistä esimerkiksi tekijöihin, jotka edustavat heikkouksia rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen vastaisissa järjestelmissä tai tarkastuksissa, tai valtion tiettyjä ominaispiirteitä. Haavoittuvuuksiin voi sisältyä myös tietyn sektorin, tuotteen tai palvelun tyyppisiä, jotka tekevät niistä houkuttelevia rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen tarkoituksiin.
- **Seurauksella** tarkoitetaan vaikutuksia tai haittoja, joita rahanpesu tai terrorismin rahoittaminen voivat aiheuttaa. Seuraukset sisältävät taustalla olevan rikos- ja terroristitoiminnan vaikutukset rahoitusjärjestelmiin ja -instituutioihin sekä talouteen ja yhteiskuntaan yleensä. Rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen seuraukset voivat olla lyhyt- tai pitkäaikaisia.

421 Sektori on päivitetty ottamaan huomioon MiCA-asetuksen myötä virtuaalivaluuttapalveluiden tarjoamista koskevat muutokset, jotka liittyvät esimerkiksi toimiluvan saamiseen. Virtuaalivaluuttojen sijasta käytetään termiä kryptovarot ja virtuaalivaluuttapalveluiden tarjoajien sijasta käytetään nimitystä kryptovarapalvelun tarjoajat.

422 FATF 2024, s. 9–10.

Seuraukset on tässä riskiarviossa huomioitu ensimmäistä kertaa Suomen kansallisessa riskien arviointiprosessissa. Seurausten merkittävyyttä koskevat kysymykset sisällytettiin riskimatriiseihin.

Sektoreiden riskitasot muodostettiin riskilomakkeiden ja riskimatriisin perusteella. Riskilomakkeet sisälsivät jokaiselta sektorilta tunnistetut uhat ja haavoittuvuudet, joita arvioitiin vakavuuden ja todennäköisyyden näkökulmasta. Riskimatriisissa arvioitiin koko sektorin riskillisyyttä uhkien ja haavoittuvuuksien kannalta tarkasteltuna. Sekä riskilomakkeissa että riskimatriisissa vastaajat arvioivat kutakin riskiä ja sektorin yleistä riskitasoa asteikolla 1–4.⁴²³ Riskimatriisit ja riskilomakkeet toimitettiin keskeisille rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen viranomaisille, rahanpesulain mukaisille valvojille ja huolehtimisvelvollisille sekä ilmoitusvelvollisille. Riskitason määrittelyssä huomioitiin kunkin sektorin kohdalla vastaajien määrä sekä heidän subjektiivinen käsityksensä asiantuntijuuden tasostaan. Sektorikohtaisten uhkien ja haavoittuvuuksien lisäksi vuoden 2026 kansallisessa riskiarviossa arvioitiin myös kansallinen kokonaisriskitaso. Arvioinnissa painotetaan erityisesti tilanteita, joissa samat riskitekijät esiintyvät useissa sektoreissa samanaikaisesti ja vahvistavat toisiaan.

Riskiarvion metodologia pääpiirteittäin:

1. **Toimintaympäristön kartoittaminen.** Tunnistettiin Suomen toimintaympäristöön vaikuttavia tekijöitä ja kansallisen tason uhkatekijöitä.
2. **Uhkien ja haavoittuvuuksien tunnistaminen.** Listattiin sekä tunnetut että potentiaaliset rikolliset menetelmät, rikolliset toimijat ja haavoittuvuudet jokaiselle riskiarvion tarkastelemalle sektorille sekä tarpeen mukaan myös ilmiöille.
3. **Riskien arviointi riskilomakkeissa.** Kaikki tunnistetut uhat ja haavoittuvuudet koottiin arviointilomakkeisiin. Riskejä arvioitiin 4-portaisella asteikolla painottaen vakavuutta ja todennäköisyyttä (vähäisesti merkittävä, kohtalaisesti merkittävä, merkittävä, erittäin merkittävä).

423 Asteikko pohjautuu ylikansallisen riskiarvion metodologiaan, jonka mukaan 1 = vähäisesti merkittävä riski, 2 = kohtalaisesti merkittävä riski, 3 = merkittävä riski ja 4 = erittäin merkittävä riski.

4. **Uhkien, haavoittuvuuksien ja seurausten merkittävyyden arviointi riskimatriisissa.** Kunkin sektorin keskeisiä riskikriteerejä arvioitiin 4-portaisella asteikolla (vähäisesti merkittävä, kohtalaisesti merkittävä, merkittävä, erittäin merkittävä). Matriisin uhkia koskevat riskikriteerit olivat

- kapasiteetti (parametrina toimijoiden valmiudet ja kyky),
- määrä (parametrina toimijoiden määrä) sekä
- laajuus (parametrina yleisyys).

Haavoittuvuuksien merkittävyyttä arvioitiin samoin kuin uhkien kohdalla. Kunkin sektorin keskeisiä riskikriteerejä arvioitiin 4-portaisella asteikolla (vähäisesti merkittävä, kohtalaisesti merkittävä, merkittävä, erittäin merkittävä). Matriisin haavoittuvuuksia koskevat riskikriteerit olivat

- houkuttelevuus (parametreina anonymiteetti ja nopeus),
- kustannukset (parametrina käyttämisen kustannukset),
- lainsäädännölliset puitteet ja valvonta (parametreina lainsäädännön ajantasaisuus, sektorin ymmärrys rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisprosessista sekä yhteistyö rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisessä) sekä
- mahdollisuus havaita (parametreina rajat ylittävä toiminta ja sektorin kehitystahti).

Seurausten merkittävyyttä arvioitiin 4-portaisella asteikolla (vähäisesti merkittävä, kohtalaisesti merkittävä, merkittävä, erittäin merkittävä). Matriisin seurauksia koskevat riskikriteerit olivat

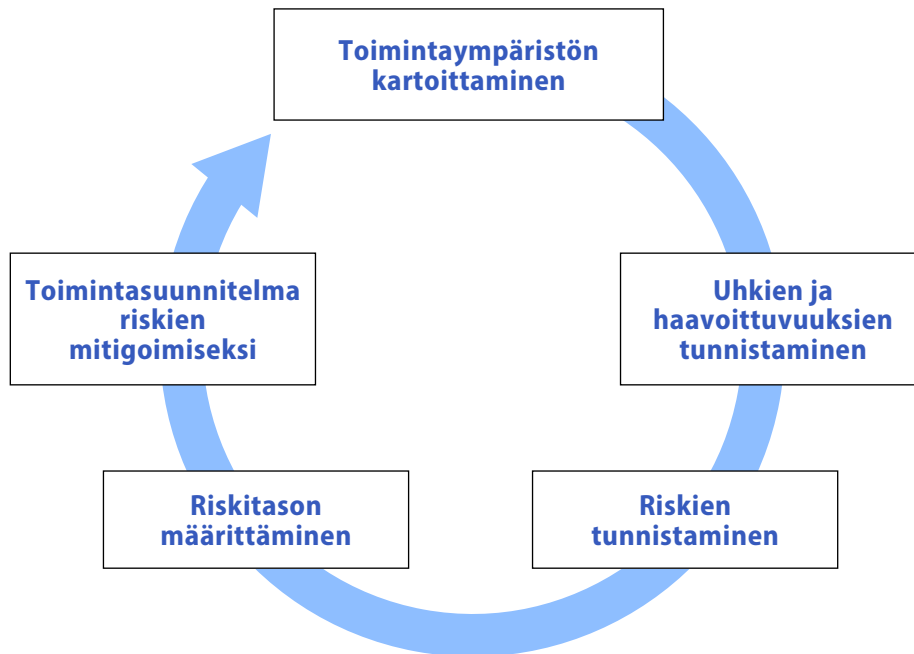
- sopivuus (parametrina sektorin sopivuus laajamittaiseen rahanpesuun tai terrorismin rahoittamiseen) ja
- vaikutukset (parametrina sektorin käytöstä rahanpesuun tai terrorismin rahoittamiseen aiheutuvat vaikutukset yhteiskunnalle).

Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskimatriisit olivat keskenään erilliset, mutta molemmissa arviotavina olivat samat riskikriteerit. Seurausten merkittävyyden arvioinnissa otettiin huomioon riskikriteerien lisäksi sektorilla käsiteltävien varojen kokonaismäärä.

5. **Riskitason määrittäminen kullekin sektorin riskille riskilomakkeiden perusteella.** Viranomaisten, rahanpesulain mukaisten valvojien ja huolehtimisvelvollisten arvioille sekä yksityisen sektorin arvioille annettiin molemmille 50 prosentin painoarvo.
6. **Riskitason määrittäminen kullekin sektorille matriisin pohjalta.** Kullekin uhan ja haavoittuvuuksien yhdistelmälle määritettiin riskitaso. Tämä tehtiin matriisin pohjalta, jossa haavoittuvuuksien painoarvo (60 %) oli hieman suurempi kuin uhkien (40 %). Lisäksi riskitason määrittämisessä otettiin huomioon mm. yksittäisten riskien riskitasot, asiantuntija-arviot, komission ylikansallisen riskiarvio ja valvojien riskiarviot, joiden pohjalta tehtiin kokonaisvaltainen riskianalyysi.
7. **Kansallisen kokonaisriskitason määrittäminen.** Riskitaso muodostettiin prosessin eri vaiheissa useaan kertaan viranomaisilta ja yksityiseltä sektorilta pyydettyjen arvioiden sekä aineiston kokonaisanalyysin perusteella.
8. **Toimenpiteiden tarve.** Riskien pienentämistä koskevat toimenpiteet esitellään riskiarvion oheistuotteena laaditussa toimintasuunnitelmassa.

Kansallinen riskiarvio ei pyri käsittelemään rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen tarkkoja yhteiskunnallisia tai taloudellisia vaikutuksia, koska nämä ovat joka tapauksessa haitallisia ja toisaalta seurausten aukotonta arviointia varten ei ole tällä hetkellä riittävästi tausta-aineistoa. Kansallinen riskiarvio ei kuitenkaan pyri käsittelemään rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen tarkkoja yhteiskunnallisia tai taloudellisia vaikutuksia, koska nämä ovat joka tapauksessa haitallisia ja toisaalta seurausten aukotonta arviointia varten ei ole tällä hetkellä riittävästi tausta-aineistoa.

Kuvio 7. Kansallisen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvion metodologia.

Metodologia on kuvattu kehänä, sillä vaikka riskiarvio on evolutiivinen prosessi, on metodologian kehittämisessä huomioitu sen päivitettävyyden ja toistettavuuden sekä pakolliset vaiheet riskiarviotyössä.

Liite 2: Valvojen tekemät toimenpiteet rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi (luku 1.4.3.2)

Rahanpesulain mukaiset valvojat ovat toteuttaneet vuosina 2023 ja 2024 lukuisia valvonnallisia toimenpiteitä valvontatehtäviensä yhteydessä. Valvojat tekevät riskiperusteista valvontaa ja resurssien rajallisuudesta johtuen valvonta kohdennetaan erityisesti riskillisiin toimialoihin. Tähän voi kuitenkin liittyä riskejä siitä, ettei vähempiriskisten toimialojen valvonta ole riittävän tehokasta. Alla on kuvattu valvojittain vuosina 2023–2025 tehtyjä toimenpiteitä.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto (nyk. Lupa- ja valvontavirasto)

Rahanpesulain mukaiset tarkastukset

Vuonna 2024 aluehallintovirasto teki eri puolilla Suomea yhteensä 28 tarkastusta, joista 13 toteutettiin etätarkastuksena ja 15 suoritettiin paikan päällä ilmoitusvelvollisen toimitiloissa. Vuonna 2023 aluehallintovirasto teki vastaavasti yhteensä 25 tarkastusta, joista 4 toteutettiin etätarkastuksena ja 21 paikan päällä. Tarkastuksia suoritettiin eri puolilla Suomea sijaitseviin yrityksiin ja eri sektoreille. Vuonna 2024 tarkastuksia suoritettiin ennätysellisen paljon, sillä edeltävän vuoden ennätys ylittyi kolmella tarkastuksella.

Vuonna 2024 lukumäärällisesti eniten tarkastuksia kohdistettiin panttilainaamoihin (yhteensä 8 tarkastusta). Panttilainaamot olivat aluehallintoviraston tehovalvonnan kohteena, sillä aluehallintovirasto nosti omassa riskiarviossaan panttilainauslaitosten kokonaisriskitason korkeimmalle tasolle joulukuussa 2023. Panttilainaamojen riskitasoa nostettiin muun muassa varojen alkuperäselvityksiin liittyvien haasteiden sekä niiden suorittamisessa havaittujen puutteiden vuoksi. Panttilainauslaitosten lisäksi aluehallintovirasto kohdisti tarkastuksia kiinteistövälitysliikkeisiin, tilitoimistoihin, perintätoimistoihin, oikeudellisten palveluiden tarjoajiin sekä tavarakauppiaseen ja valuutanvaihtajaan.

Tarkastusten perusteella vuonna 2024 osassa yrityksistä rahanpesulain velvoitteiden noudattaminen oli hyvällä tasolla. Tarkastetuista ilmoitusvelvollisista yhdeksän siirrettiin kuitenkin seuraamusharkintaan tarkastuksessa havaittujen puutteiden vuoksi. Tyypillisesti puutteet koskivat yritysten riskiarvioita, asiakkaan tuntemista ja tuntemistietojen säilyttämistä sekä toimintaohjeita. Asiakkaan tuntemista koskevia puutteita havaittiin erityisesti silloin, kun asiakkaat olivat siirtyneet ilmoitusvelvolliselle yrityskaupan yhteydessä tai muun välikäden kautta. Lisäksi vuoden 2024 aikana aloitetuista tarkastuksista viisi jatkui seuraavan vuoden puolelle.

Vuonna 2023 aluehallintovirasto toteutti valvontakampanjan veroneuvojille sekä välitysliikkeille. Rahanpesuvalvonta teki yhteistarkastuksia välitysliikkeisiin Lapin aluehallintoviraston välitysliikevalvonnan kanssa. Muut aluehallintovirastot ovat toimittaneet Etelä-Suomen aluehallintoviraston rahanpesuvalvonnalle välitysvalvonnassa havaitsemistaan epäilyistä rahanpesurikkomuksista tietoja virka-apupäätösten nojalla. Näitä tietoja hyödynnetään rahanpesulainvalvonnan kohdentamisessa välitysliikkeisiin.

Hallinnolliset seuraamukset

Vuonna 2025 aluehallintovirasto määräsi yhteensä kymmenen hallinnollista seuraamusta. Aluehallintoviraston määräämistä hallinnollisista seuraamuksista kolme oli rikemaksuja: näistä yksi rikemaksu (4 000 euroa) määrättiin tilitoimistolle ja kaksi (5 000 euroa ja 5 500 euroa) perintätoimistoille. Vakavammista rikkomuksista määrättäviä seuraamusmaksuja annettiin seitsemän. Seuraamusmaksuista kolme (8 500 euroa, 12 000 euroa ja 44 000 euroa) määrättiin tilitoimistoille, yksi kiinteistönvälitysliikkeelle (13 000 euroa) ja yksi panttilainaamolle (49 000 euroa). Lisäksi kaksi seuraamusmaksua määrättiin tavarakauppiaille. Toiselle tavarakauppiasta määrätty seuraamusmaksu (540 000 euroa) on ollut euromääräisesti suurin aluehallintoviraston rahanpesulain nojalla määräämistä hallinnollisista seuraamuksista. Toiselle tavarakauppialle määrättiin 7 500 euron suuruinen seuraamusmaksu, jonka lisäksi sille annettiin julkinen varoitus epäilyttävää liiketoimea koskevan salassapitovelvollisuuden rikkomisesta. Annettu julkinen varoitus on ollut ensimmäinen laatuaan rahanpesun valvontatiimin historiassa.

Vuonna 2024 aluehallintovirasto määräsi yhteensä kuusi hallinnollista seuraamusta sen havaitsemista rahanpesulain rikkomuksista. Aluehallintovirasto määräsi kahdelle tilitoimistolle 3 000 euron ja 6 000 euron suuruiset rikemaksut sekä kahdelle rahoituspalveluiden tarjoajalle 1 500 euron sekä 3 000 euron suuruiset rikemaksut. Lisäksi aluehallintovirasto määräsi yhdelle perintätoimistolle 12 000 euron suuruisen seuraamusmaksun ja yhdelle tavarakauppialle 110 000 euron suuruisen seuraamusmaksun. Kolmessa tapauksessa sanktiota ei määrätty.

Vuonna 2023 Aluehallintovirasto määräsi 5 000 euron rikemaksun asianajajalle Suomen Asianajajaliiton esityksestä, 12 000 euron rikemaksun tavarakauppialle, 6 000 euron seuraamusmaksun taidekauppialle ja 12 000 euron seuraamusmaksun välitysliikkeelle. Ilmoitusvelvollisille määrättiin hallinnolliset seuraamukset, sillä nämä eivät olleet tyydyttävästi noudattaneet rahanpesulain velvoitteita omassa toiminnassaan. Sanktioharkintaan siirretyistä asioista kaksi päätettiin hallinnollista seuraamusta määräämättä ja kaksi sanktioprosessia aloittamatta. Vuoden 2023 tarkastuksista 12 siirrettiin sanktioharkintaan.

Tehostettu riskiarviovalvonta

Vuonna 2025 aluehallintovirasto suoritti riskiarviovalvontaa. Aluehallintovirasto toteutti neljä riskiarviovalvontakampanjaa, joiden yhteydessä yhteensä 176 ilmoitusvelvollista pyydettiin toimittamaan riskiarvionsa aluehallintovirastolle. Riskiarviopyynnöt osoitettiin kiinteistönvälitysliikkeille (60), kirjanpitäjille

(25), rahoituspalveluiden tarjoajille (27) sekä taidetta myyville (64). Vaikka vastaanotettujen riskiarvioiden joukossa oli yksittäisiä, erittäin hyviä riskiarvioita, useat riskiarvioista arvioitiin merkittävästi puutteellisiksi.

Vuonna 2024 aluehallintovirasto suoritti tehostetusti riskiarviovalvontaa. Aluehallintovirasto toteutti neljä riskiarviovalvontakampanjaa, joiden yhteydessä yhteensä 251 ilmoitusvelvollista pyydettiin toimittamaan riskiarvionsa aluehallintovirastolle. Riskiarviopyynnöt osoitettiin kiinteistövälitysliikkeille ja vuokrahuoneiston välitysliikkeille (151), kirjanpitäjille (50) sekä oikeudellisten palveluiden tarjoajille (50).

Aluehallintovirasto vastaanotti jokaiselta valvonnan kohteena olleelta toimialalta yksittäisiä, erittäin hyviä riskiarvioita, mutta valtaosa riskiarvioista arvioitiin merkittävän puutteellisiksi ja ne eivät siten täyttäneet rahanpesulain vähimmäisvaatimuksia. Riskiarvioiden merkittävimmät puutteet liittyivät riskien tunnistamiseen ja arvioimiseen. Useissa riskiarvioissa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskejä ei ollut tunnistettu lainkaan. Silloinkin, kun riskejä oli tunnistettu, niiden vaikutuksia ja soveltuvuutta omaan toimintaan ei ollut arvioitu riittävästi. Erityisesti ilmoitusvelvollisten asiakkaisiin liittyvien riskien tunnistaminen ja arvioiminen oli erittäin puutteellista lukuisissa riskiarvioissa. Riskien arviointiin liittyvien puutteiden vuoksi osa riskiarvioista muistutti lähinnä yrityksen toimintaohjeita tai referaattia rahanpesulain säännöksistä.

Riskiarviovalvonnan yhteydessä aluehallintovirasto teki myös eräitä muita huolestuttavia havaintoja ilmoitusvelvollisten riskiarvioiden tilasta. Useat ilmoitusvelvolliset toimittivat aluehallintovirastolle omana riskiarvionaan identtisen massakopion. Riskiarvion laatimisenä ei voida pitää pelkästään yrityksen nimen lisäämistä kopioituun riskiarvioon, sillä tällöin ilmoitusvelvollinen ei voi osoittaa riskejä arvioidun eikä se anna todellista kuvaa yrityksen toiminnasta ja asiakaskunnasta sekä näihin liittyvistä riskitekijöistä. Toinen merkittävä havainto liittyi riskiarvioiden laatimisajankohtaan. Merkittävä osa riskiarvioista oli riskiarvion päiväyksen perusteella laadittu vasta vuonna 2024, ja näistä suuri osa vasta aluehallintoviraston lähettämän riskiarviopyynnön vastaanottamisen jälkeen. Osa ilmoitusvelvollisista ei toimittanut pyydettyä riskiarviota lainkaan, jolloin aluehallintovirasto katsoi, ettei riskiarviota ollut laadittu.

Yleisvalvonta, ohjeistus ja koulutus

Vuonna 2025 aluehallintovirasto lisäsi viestintää ilmoitusvelvollisille sekä muullekin yleisölle. Aluehallintovirasto julkaisi vuoden aikana neljä sähköistä uutiskirjettä, jotka toimitettiin noin 5 000 sähköpostiosoitteeseen aluehallintoviraston valvomille

toimijoille sekä muille uutiskirjeen tilanneille. Lisäksi aluehallintovirasto julkaisi useita tiedotteita muun muassa määrätyistä hallinnollisista seuraamuksista, antoi haastatteluja ja käytti aktiivisesti viestintäkanaviaan.

Riskiarvioissa toistuvasti havaittujen merkittävien puutteiden vuoksi aluehallintovirasto uudisti vuonna 2024 sen riskiarvion laatimista koskevan ohjeen sekä riskiarviolomakepohjan, jotka löytyvät aluehallintoviraston verkkosivuilta. Aluehallintovirasto myös tuotti aiheesta kattavan koulutusvideon rahanpesuvalvonnan YouTube-kanavalle. Aluehallintovirasto osallistui muun muassa riskiarvion laatimista koskeviin, tilitoimistoille suunnattuihin koulutuswebinaareihin. Näiden toimien tarkoituksena on ollut lisätä ilmoitusvelvollisten tietoisuutta riskiarvioiden tarkoituksesta ja sisällöstä sekä parantaa niiden laatua. Aluehallintovirasto julkaisi myös useita tiedotteita, antoi haastatteluja ja käytti aktiivisesti viestintäkanaviaan. Viestinnällistä yhteistyötä tehtiin eri sidosryhmien kanssa. Lisäksi tiedonvaihtoa tehostettiin Ahvenanmaan maakuntahallituksen kanssa.

Vuoden 2023 aikana aluehallintovirasto julkaisi kaksi sähköistä uutiskirjettä valvomilleen toimijoille sekä muille uutiskirjeen tilanneille. Uutiskirje toimitettiin noin 4 700 sähköpostiosoitteeseen. Lisäksi aluehallintovirasto julkaisi erilaisia tiedotteita ja päivitti verkkosivuilta löytyvät ohjeensa. Aluehallintovirasto järjesti koulutusta muun muassa kirjanpitäjille sekä julkaisi kuusi koulutusvideota verkossa rahanpesulain velvoitteista.

Vuonna 2023 aluehallintovirasto osallistui aktiivisesti viranomaisyhteistyöhön. Vuoden 2023 aikana aluehallintovirasto osallistui useisiin eri työryhmiin, esimerkiksi Financial Action Task Force (FATF) -ryhmään, kansalliseen viranomaisyhteistyöryhmään, tietojenvaihdon parantamista koskevaan työryhmään, valvojien alatyöryhmään, riskiarvioalatyöryhmään ja pakote-yhteistyöryhmään. Maaliskuussa 2023 voimaan tulleen rahanpesulain uudistuksen myötä aluehallintovirasto sai toimivallan valvoa pakotesääntelyn noudattamista.

Rahanpesun valvontarekisteri

Yhtenä Lupa- ja valvontaviraston tehtävänä on ylläpitää rahanpesun valvontarekisteriä, johon oli vuoden vaiheessa (17.12.2025) merkitty 3 610 ilmoitusvelvollista. Kaikkien niiden aluehallintoviraston valvomien ilmoitusvelvollisten, jotka eivät kuulu muuhun aluehallintoviraston rekisteriin tai toimilupaluetteloon, on hakeuduttava rahanpesun valvontarekisteriin.

Rahanpesun valvontarekisteriin merkittyjen ilmoitusvelvollisten lisäksi aluehallintovirasto valvoo rahanpesulain osalta myös useita muihin aluehallintoviraston rekistereihin merkittyjä tai luvan saaneita toimijoita. Tällaisia ovat välitysliikerekisteriin ja perintätoimenharjoittajien rekisteriin merkityt sekä panttilainauslaitosluvan saaneet toimijat. Aluehallintoviraston valvomia ilmoitusvelvollisia on yhteensä noin 5 300. Kaikki rekisteröitymisvelvolliset ilmoitusvelvolliset eivät rekisteriin ole kuitenkaan hakeutuneet.

Vuonna 2025, 2024 ja 2023 aluehallintovirasto kartoitti eri toimialojen ilmoitusvelvollisia, jotka eivät olleet täyttäneet rekisteröintivelvoitettaan. Aluehallintovirasto lähetti muistutuksia ja selvityspyynnöitä sellaisille toimijoille, joiden epäiltiin harjoittavan toimintaansa rekisteröitymättä rahanpesun valvontarekisteriin.

Rahanpesun valvontarekisteriin hakeutuneiden ilmoitusvelvollisten määrä kasvoi vuoden aikana 360 ilmoitusvelvollisella. Rahanpesun valvontarekisteriin saapuneet hakemukset myös hieman lisääntyivät sen jälkeen, kun ensimmäinen hallinnollinen seuraamus rekisteröintivelvoitteen laiminlyönnistä määrättiin ja julkaistiin alkuvuonna 2024. Rahanpesun valvontarekisteriin saapuneiden hakemusten käsittelytilanne vuonna 2025 ja 2024 oli hyvä, eikä hakemusruuhkia syntynyt. Valtaosa saapuneista rekisteröintihakemuksista käsiteltiin alle kahdessa viikossa.

Patentti- ja rekisterihallitus

Vuonna 2024 suoritettiin 10 rahanpesulain mukaista tarkastusta, joista neljä kohdistui yksin toimiviin tilintarkastajiin ja kuusi tilintarkastusyhteisöihin. Tilintarkastajille pidettiin rahanpesulain koulutustilaisuus elokuussa 2024. Patentti- ja rekisterihallitus laati vuoden aikana ensimmäisen täysipitkän valvojakohtaisen riskiarvionsa, jonka tiivistelmä julkaistiin keväällä 2025.

Vuonna 2023 ei aloitettu uusia rahanpesutarkastuksia resurssivajeen vuoksi. Merkittävästi muuttuneen kansainvälisen tilanteen johdosta Patentti- ja rekisterihallituksen rahanpesulain mukainen valvonta keskitettiin toimeksiantosuhteisiin, joihin liittyy kohonnut riski kansainvälisten talouspakotteiden kiertämisestä. Kaikkiaan valvonta kohdentui noin puoleen kymmeneen eri tilintarkastajaan. Tilintarkastajille pidettiin kaksi koulutustilaisuutta vuoden aikana. Lisäksi toteutettiin PEP-rekisterihankkeen kysely, johon pyydettiin vastaukset kaikilta tilintarkastusyhteisöiltä ja yksin työskenteleviltä tilintarkastajilta. Rahanpesulain osittaisuudistuksen astuttua voimaan 31.3.2023 Patentti- ja rekisterihallitus päivitti tilintarkastajille suunnatun rahanpesulain noudattamisen ohjeen osioita, jotka koskevat muun muassa pakotteita ja asiakkaan tuntemista.

Suomen Asianajajat

Suomen Asianajajat valvoo asianajajien osalta rahanpesulain säännösten ja määräysten noudattamista. Suomen Asianajajat suorittaa valvontatehtäväänsä erityisesti tekemällä tarkastuksia asianajotoimistoihin. Tarkastuksia asianajotoimistoihin tehtiin vuonna 2024 yhteensä 72 kappaletta. Tarkastusten piirissä oli vuonna 2024 noin 13 % asianajajista eli tarkastuksilla saavutettiin hyvä kattavuus. Kaikki tarkastukset suoritettiin paikan päällä asianajotoimiston tiloissa.

Suomen Asianajajat suorittaa tarkastuksen lähtökohtaisesti kaikkiin uusiin asianajotoimistoihin niiden perustamisen yhteydessä. Uuden asianajotoimiston tarkastus tulee suorittaa puolen vuoden kuluessa toimiston perustamisesta. Uuden toimiston tarkastuksen yhteydessä toimiston riskiarvio ja menettelyt asiakkaiden tuntemiseksi käydään läpi ja tarvittaessa uudelle toimistolle annetaan korjaavaa palautetta menettelyiden parantamiseksi ja riskiarvion täydentämiseksi. Tällaisia uusien asianajotoimistojen tarkastuksia toteutettiin vuonna 2024 yhteensä 47 kappaletta.

Varsinaisia, riskiperusteisesti valittuja, jo aiemmin perustettuihin asianajotoimistoihin kohdistuvia tarkastuksia suoritettiin vuoden 2024 aikana 25 kappaletta.

Tarkastusten yhteydessä käydään läpi toimiston riskiarvio rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskeistä sekä riskienhallintamenettelyistä. Tarkastuksella käydään läpi myös toimistossa sovellettavat asiakkaan tuntemismenettelyt, mukaan lukien käytännön menettelytavat sekä tarkastetaan sattumanvaraisesti valittujen asiakkaiden tuntemistiedot. Lisäksi toimistotarkastusten yhteydessä asianajotoimistoilta on pyydetty selvitys asiakasvaratilin tilitapahtumista vuoden ajalta ja nämä on käyty tarkastuksella läpi tarvittavin osin.

Suomen Asianajajat julkaisi kesäkuussa 2025 uuden, päivitetyn oppaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä sekä pakotteiden noudattamisesta asianajotoiminnassa. Myös uusien toimistojen tarkastusprosessi- ja opas on päivitetty ja siitä on järjestetty koulutusta. Suomen Asianajajat on lisäksi kouluttanut asianajajia vuosittain muuan muassa rahanpesun estämisen ajankohtaisista kysymyksistä sekä pakotesäätelystä. Suomen Asianajajat julkaisee lisäksi säännöllisesti rahanpesun estämisen ajankohtaisia asioita käsittelevää uutiskirjettä.

Suomen Asianajajien hallitus käynnisti vuonna 2024 yhden menettelyn hallinnollisen seuraamuksen määrittämiseksi asianajajalle. Asia on vireillä Lupa- ja valvontavirastossa.

Finanssivalvonta

Valvojan riskiarviot

Finanssivalvonta on julkaissut useita riskiarvioiden yhteenvetoja viime vuosina. Yhteenveto pääomamarkkinatoimijoiden toimintaan liittyvistä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskeistä julkaistiin 7.2.2023. Pakoteriskiarvion yhteenveto julkaistiin 14.10.2024 ja 26.11.2024 julkaistiin yhteenveto virtuaalivaluutan tarjoajien rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskeistä. Lisäksi henkivakuutussektorin rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvion yhteenveto julkaistiin 11.6.2025.

Tarkastukset ja teema-arviot

Vuonna 2025 Finanssivalvonnan rahanpesun estämisen ja pakotteiden noudattamisen tarkastuksia valmistui viisi ja näiden lisäksi kaksi vuoden 2025 tarkastusta valmistui 01/2026 (vuoden 2024 aikana käynnistyi 3 ja valmistui 4 tarkastusta). Valmistuneet tarkastukset kohdistuivat luottolaitoksiin, maksupalvelun- ja virtuaalivaluutan tarjoajiin. Valmistuneiden lisäksi yksi rahanpesun estämisen tarkastus luottolaitossektorille käynnistyi loppuvuodesta ja valmistuu vuonna 2026.

De-risking- ilmiön⁴²⁴ selvittämistä luottolaitossektorilla arvioitiin vuonna 2025 valmistuneessa teema-arviossa. Teema-arviokyselyssä oli mukana 10 Suomessa toimivaa talletuspankkia. Selvitys oli jatkoa kahdelle edelliselle de-riskingiä koskevalle teema-arviolle vuosilta 2022 ja 2023. Vuonna 2025 käynnistyi myös pakotteiden noudattamisen teema-arvio (pakotemonitorointi) maksulaitos- ja luottolaitossektorille. Arviossa oli mukana 17 valvottavaa.

Jatkuva valvonta

Finanssivalvonnan rahanpesun estämisen ja pakotteiden noudattamisen jatkuvan valvonnan toimenpiteisiin vuonna 2025 kuului 16 valvojan arviota (9 arviota vuonna 2024). Arviot kohdistuivat luottolaitoksiin (10), sijoituspalveluyhtiöihin (2) ja vakuutusyhtiöihin (4). Valvojan arvioihin liittyi mm. tapaamisia arvion kohteena

424 Termillä tarkoitetaan sitä, että finanssilaitos pyrkii riskien hallitsemisen sijaan välttämään asiakkuuteen liittyvää riskiä joko lopettamalla tai rajoittamalla liikesuhteita korkeariskisiksi arvioimiensa asiakkaiden tai jopa kokonaisten asiakasryhmien kanssa.

olleiden ilmoitusvelvollisten kanssa, ja luottolaitosten osalta arviot toteutettiin osana laajempaa valvojan arvioprosessia (Supervisory Review and Evaluation Process, SREP).

Vuonna 2025 Finanssivalvonnalla oli yli 40 muuta jatkuvaan valvontaan liittyvää tapaamista (42 vuonna 2024) ja näiden lisäksi paljon muita valvontatoimia. Muut tapaamiset olivat muun muassa säännöllisiä valvottavatapaamisia, häiriöiden ja yllättäen ilmenneiden puutteiden selvittämiseen liittyviä tapaamisia, tarkastusten havaintojen jatkotoimenpiteisiin liittyviä tapaamisia sekä AML/CFT-college-tapaamisia. Valvottavatapaamisissa on käsitelty rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen lisäksi pakotteiden noudattamiseen liittyviä kysymyksiä. Valvottavia ilmoitusvelvollisia tavattiin myös tarvittaessa toimilupaja rekisteröintihakemuksien käsittelyjen yhteydessä. Finanssivalvonta teki lukuisia selvityspyyntöjä valvottavilleen muun muassa näiden asiakkailta saatujen yhteydenottojen perusteella.

Whistle blow -ilmoitukset

Finanssivalvonta sai vuonna 2025 kaksi, vuonna 2024 kuusi ja vuonna 2023 viisi rahanpesulain 7 luvun 9 §:n mukaista ilmoitusta rahanpesulain säännösten epäillyistä rikkomuksista.

Hallinnolliset seuraamukset

Finanssivalvonta peruutti vuonna 2023 yhden valvottavan rekisteröinnin koskien maksulaitoslain mukaisen maksupalvelun tarjoamista ilman toimilupaa. Vuonna 2024 Finanssivalvonta määräsi kahdelle toimijalle 25 000 euron ja 15 000 euron seuraamusmaksun laiminlyönneistä rahanpesun estämisen sääntelyn noudattamisessa. Vuonna 2025 Finanssivalvonta määräsi 500 000 euron seuraamusmaksun virtuaalivaluutan tarjoajalle.

Poliisihallituksen arpajaishallinto

Poliisihallituksen arpajaishallinto teki vuonna 2025 yhden rahanpesulain mukaisen tarkastuksen, joka koski rahanpesulain veloitteiden toteutumista rahapelitoiminnassa. Vastaavasti vuonna 2023 poliisihallituksen arpajaishallinto teki kolme ja vuonna 2024 kaksi tarkastusta. Lisäksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen valvontaa toteutettiin järjestämällä säännöllisesti valvottavan ilmoitusvelvollisen kanssa valvontakokouksia, antamalla koulutusta, seuraamalla ilmoitusvelvollisen raportointia ja tarvittaessa esimerkiksi selvityspyynnöin. Valvontatoimissa kiinnitettiin huomiota myös kasinotoiminnan

tarkastusten ja kasinon valvontakokousten yhteydessä. Asiamiestoimintaan liittyvät valvontatoimet sisälsivät vuosina 2023 ja 2024 asiamiesyhteydenottoja, uutiskirjeitä ajankohtaisista rahanpesuasioista ja asiamiestoiminnan valvontakokouksia.

Poliisihallituksen arpajaishallinto päivitti vuonna 2024 valvojakohtaisen riskiarvion yhteenvedon.

Ahvenanmaan maakunnan hallitus

Kiinteistön- ja vuokranvälitystoiminnan valvonta

Ahvenanmaan maakunnan hallitus laati vuoden 2024 alussa valvontasuunnitelman kyseiselle vuodelle ja pyysi Ahvenanmaalla toimivista kiinteistönvälitysliikkeistä valvonnassa tarvittavat tiedot kyseisen vuoden osalta. Samoin meneteltiin vuonna 2023. Vuodesta 2021 lähtien maakunnan hallitus on pyytänyt Ahvenanmaan välitysliikkeitä toimittamaan riskiarvionsa vähintään joka toinen vuosi. Näin ollen maakunnan hallitus pyysi vuoden 2024 aikana riskiarviot kaikilta niiltä välitysliikkeiltä, jotka eivät olleet toimittaneet riskiarviotaan vuoden 2023 aikana ja vastaavasti vuoden 2023 aikana niiltä, jotka eivät olleet toimittaneet riskiarviotaan vuonna 2022. Kiinteistönvälitysliikkeiltä pyydetyt tiedot ja riskiarviot tutkittiin ja analysoitiin. Samassa yhteydessä selvitettiin, aiheuttavatko toimitetut tiedot tarpeen päivittää maakunnan hallituksen valvojakohtaista riskiarviota ja ohjeistusta.

Vuonna 2024 Ahvenanmaan maakunnan hallitus teki yhdeksän kiinteistön- ja vuokrahuoneistonvälitysliikkeisiin kohdistuvaa tarkastusta ja kaksi valvontakäyntiä. Vuonna 2023 maakunnan hallitus teki 10 tarkastusta. Valvontakäyntejä ei tehty vuonna 2023.

Maakunnan hallitus on aloittanut valvojakohtaisen riskiarvion päivitystyön, ja riskiarvio julkaistaan vuoden 2026 aikana. Lisäksi maakunnan hallitus jatkoi työpaikkatarkastuksia koskevan valvontakäyntijärjestelmän kehittämistä vuonna 2024. Maakunnan hallitus piti valtionvarainministeriön ja sisäministeriön sekä keskeisten valvojien ja viranomaisten kanssa kaksi yhteisymmärrysmuistion mukaista tapaamista molempina vuosina 2023 ja 2024 koskien rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä.

Maakunnan hallituksella ei ollut vuosina 2023 ja 2024 asioita, jotka olisivat johtaneet sanktitoimenpiteisiin. Ahvenanmaalla toimi vuonna 2024 yhdeksän rekisteröitynä kiinteistön- ja vuokrahuoneistonvälittäjää.

Rahapelitoiminnan valvonta

Vuoden 2024 alussa maakunnan arpajaislain (1966:10) mukainen arpajais- ja rahapelitoiminnan valvonta siirtyi Ahvenanmaan maakunnan hallitukselle Lotteriinspektionenilta. Maakunnan hallitus laati ehdotuksen vuoden 2024 valvontasuunnitelmaksi, joka vahvistettiin 6.2.2024 Ahvenanmaan yksinoikeustoimijan kanssa käytyjen keskustelujen jälkeen. Maakunnan hallitus ei ole julkaissut valvojakohtaista riskiarviota vuonna 2024.

Vuonna 2024 maakunnan hallitus keskusteli yksinoikeustoimijan kanssa mm. tämän riskiarvion päivittämisestä samoin kuin yksinoikeustoimijan rahanpesun estämisen yleisten toimintaperiaatteiden vuosittaisesta vahvistamisesta. Lisäksi maakunnan hallitus osallistui yksinoikeustoimijan vuosittaisen koulutussuunnitelman laatimiseen sekä tarkasti valmiin koulutussuunnitelman ja kommentoi sitä. Vuoden 2024 lopulla maakunnan hallitus totesi saamiensa asiakirjojen, yksinoikeustoimijan laadunhallinta-asiakirjan, pidettyjen tapaamisten ja käytyjen sähköpostikeskustelujen perusteella, että rahapelitoimintaa harjoitetaan sitä koskevien lakien ja sääntöjen mukaisesti. Valvontasuunnitelman mukaisen toiminnan valvonnan yhteydessä ei havaittu poikkeamia.

Lotteriinspektionen

Lotteriinspektionen toimi maakunnan arpajaislain (1966/10) mukaisena valvovana viranomaisena 1.1.2017–31.12.2023. Lotteriinspektionen lakkautettiin vuoden 2023 lopussa lakimuutoksella ja rahapeli- ja arpajaistoiminnan valvontatehtävä siirtyi Ahvenanmaan maakunnan hallitukselle.⁴²⁵ Muutoksella pyrittiin vähentämään haavoittuvuutta, joka liittyi Lotteriinspektionenin kaltaiseen hyvin pienellä henkilöstömäärällä toimivaan viranomaiseen.

Lotteriinspektionen laati vuoden 2023 alussa ehdotuksen vuoden valvontasuunnitelmaksi, joka vahvistettiin 30.1.2023 Ahvenanmaan yksinoikeustoimijan kanssa käytyjen keskustelujen jälkeen. Lotteriinspektionen teki valvontasuunnitelman mukaisia tarkastuksia vuoden aikana. Rahapeliautomaattien valvontaa tehtiin asiamiesten toimipaikkoihin, kuten ruokakauppoihin, ravintoloihin ja risteilyaluksiin, tehtyjen vierailuiden yhteydessä. Valvonnan yhteydessä ei havaittu poikkeamia. Lotteriinspektionen tarkasti yksinoikeustoimijan koulutussuunnitelman vuonna 2023 ja totesi sen tarkoituksenmukaiseksi.

425 Ks. luku 4.2.7 Rahapelitoiminta

Lotteriinspektionen tarkasti yksinoikeustoimijan riskiarvion ja varojen alkuperän vuoden 2023 toisella vuosineljänneksellä. Kolmannen vuosineljänneksen aikana tarkasteltiin laadunhallinta-asiakirjoja, uuden lainsäädännön vaikutuksia sekä poliittisesti vaikutusvaltaisia henkilöitä koskevien asioiden käsittelyä. Lotteriinspektionen selvitti, miten yksinoikeustoimija menetteli pilvipalveluihin tallennettavan tiedon osalta turvallisuuden varmistamiseksi.

Liite 3: FATFin ja komission määrittämät esirikokset (luku 3.1.5)

Petokset

Petosrikokseen syyllistyy henkilö, joka hankkiakseen itselleen tai toiselle oikeudetonta taloudellista hyötyä taikka toista vahingoittaakseen, erehdyttämällä tai erehdystä hyväksi käyttämällä saa toisen tekemään tai jättämään tekemättä jotakin ja siten aiheuttaa taloudellista vahinkoa erehtyneelle tai sille, jonka eduista tällä on ollut mahdollisuus määrätä. Petosrikoksista säädetään rikoslain 36 luvun 1–4 §:ssä ja maksuvälinepetoksista rikoslain 37 luvun 8–14 §:ssä. Tämän lisäksi työeläkevakuutusmaksupetoksista säädetään rikoslain 29 luvussa rikoksina julkista taloutta vastaan.

Petosrikollisuus on viime vuosina kasvanut merkittävästi ja muodostaa keskeisen rahanpesun esirikoksen. Erityisesti verkossa tapahtuvat petokset, kuten sijoituspetokset ja erilaiset maksuhuijaukset, ovat usein kansainvälisiä ja niihin liittyy monivaiheisia rahansiirtoketjuja. Rikolliset voivat hyödyntää useita pankkitilejä, maksupalveluita sekä kryptovaroja varojen siirtämiseksi nopeasti eri valtioiden välillä. Petosrikollisuuden tuottama rikoshyöty siirretään usein nopeasti pois rikoksen tekovaltiosta, mikä vaikeuttaa rikoshyödyn jäljittämistä ja poisottamista⁴²⁶.

Petosrikokset ovat Suomessa tyypillisimpiä rahanpesun esirikoksia. Petosrikosten määrä on kasvanut tasaisesti viimeisen viiden vuoden aikana ja vuonna 2024 viranomaisten tietoon tuli yhteensä 67 911 petosrikosta (taulukko 13). Määrän kasvua selittää ennen kaikkea perusmuotoisten ja törkeiden maksuvälinepetosten ja niiden yritysten sekä maksuvälinerikosten määrän kasvu. Esimerkiksi perusmuotoisten maksuvälinepetosten määrä kasvoi vuoden aikana noin 50 % vuodesta 2023 vuoteen 2024. Eniten kasvoi törkeiden maksuvälinepetosten määrä,

426 Økokrim (2024): Nordic Threat Assessment on Online Fraud

joka lähes kolminkertaistui vuodesta 2023 (taulukko 12). Petokset liittyvätkin hyvin usein maksuvälineiden käyttöön ja ovat siten merkittävä rahanpesun uhkatekijä pankki- ja maksupalveluja tarjoaville sektoreille.

Taulukko 12. Viranomaisten tietoon tulleet petosrikokset 2020–2024.⁴²⁷

Rikosnimike	2020	2021	2022	2023	2024
Petos	16 023	18 052	18 760	18 987	18 679
Petoksen yritys	3 817	3 532	3 036	3 793	4 607
Törkeä petos	1 846	1 727	1 779	2 013	2 789
Törkeän petoksen yritys	299	350	257	241	505
Lievä petos	15 122	16 241	17 661	20 313	18 177
Vakuutuspetos	9	4	2	3	4
Maksuvälinepetos	5 149	4 204	6 577	6 245	9 646
Maksuvälinepetoksen yritys	0	131	413	460	719
Törkeä maksuvälinepetos	199	247	439	431	1 278
Törkeän maksuvälinepetoksen yritys	0	9	8	22	57
Lievä maksuvälinepetos	2 926	2 567	4 882	8 451	10 812
Maksuvälinepetoksen valmistelu	20	7	2	1	4
Maksuvälinerikos	0	240	398	336	494
Maksuvälinerikoksen yritys	0	4	7	5	4
Törkeä maksuvälinerikos	0	6	5	9	7
Törkeän maksuvälinerikoksen yritys	0	0	0	1	0
Lievä maksuvälinerikos	0	49	145	218	118
Työeläkevakuutusmaksupetos	2	2	8	10	5
Törkeä työeläkevakuutusmaksupetos	7	3	6	7	6
Yhteensä	45 419	47 375	54 385	61 546	67 911

427 PolStat. Poliisin tietoon tulleet rikokset ovat poliisille ilmoitettuja rikoksia eivätkä siten kuvasta välttämättä todellisia rikosmääriä.

Petosten määrän kasvu näkyy myös rahanpesun selvittelykeskuksen vastaanottamissa epäilyttävän liiketoimen ilmoituksissa, joista vuonna 2024 yli kolmannes liittyi petoksiin, kun vastaava osuus vuonna 2023 oli yli neljännes. Petoksiin liittyvistä ilmoituksista valtaosa (noin 92 %) otettiin vastaan pankeilta. Elokuussa 2024 selvittelykeskuksessa otettiin käyttöön neljä uutta petosindikaattoria, jotka kuvastavat petostyyppisiä. Niiden perusteella aikavälillä 1.8.–31.12.2024 vastaanotetuissa petoksiin liittyvissä ilmoituksissa yleisin petostyyppi oli tietojenkalastelu. Huomattava osuus petoksilla saaduista varoista siirrettiin Suomesta ulkomaille, erityisesti erilaisten FinTech-yritysten tarjoamille tileille.⁴²⁸

Petos on rikoksena moniulotteinen, sillä se kattaa laajan joukon erityyppisiä rikoksen tekotapoja, uhreja ja tekijöitä. Petosrikokset voivat kohdistua julkiseen, yksityiseen tai esimerkiksi hyväntekeväisyyssektoriin ja rikokset voivat tapahtua sekä verkossa että arkisessa elämässä. Tietoverkkoavusteisten petosten ja niillä saavutetun rikoshyödyn määrä on kasvanut huomattavasti viime vuosina. Vuonna 2024 poliisille tehtiin 32 449 ilmoitusta rikoksista, jotka luokitellaan tietoverkkoavusteisiksi petoksiksi. Niiden yhteenlaskettu rikoshyöty oli vähintään 84,2 miljoonaa euroa, mikä oli noin 70 % enemmän kuin vuonna 2023. Vuonna 2024 petoslajeista selvästi yleisin oli tietojenkalastelu. Seuraavaksi yleisimmät petoslajit olivat sijoituspetokset, rakkaus- ja dokumenttipetokset sekä toimitusjohtajapetokset.⁴²⁹ Petosrikoksiin saattavat liittyä myös identiteettirikokset.

Pohjoismaisessa tietoverkkoavusteisten petosten uhka-arviossa todetaan pohjoismaalaisten olevan houkuttelevia kohteita petosyrityksille muun muassa varallisuustason, luotonottokyvyn ja kulttuuristen tekijöiden vuoksi. Pohjoismaiset yhteiskunnat ovat myös pitkälle digitalisoituneet, mikä edesauttaa tietoverkkoavusteisten petosten määrän kasvua.⁴³⁰ Suomalaisten asiantuntijoiden arvioiden mukaan huomattava osa petoksista saadusta rikoshyödystä kierrätetään erilaisten digipankkien tarjoamien tilien kautta. Myös pohjoismaisessa tietoverkkoavusteisten petosten uhka-arviossa todetaan rikollisten pyrkivän hyväksikäyttämään pankkien palveluihin liittyviä haavoittuvuuksia toteuttaessaan tietoverkkoavusteisia rikoksia esimerkiksi hyödyntämällä pikamaksuja, useita rinnakkaisia tilejä tai vääräsisältöisiä henkilöllisyysdokumenteja etätunnistautumisessa. Vaikka rikolliset hyväksikäyttävät finanssijärjestelmää laajemminkin, kohdistuu pankkeihin huomattava osa hyväksikäyttöpyrkimyksistä.

428 Rahanpesun selvittelykeskus 2024a, s. 10–11.

429 Poliisi 17.3.2025: Tietoverkkopetosrikollisuus vuonna 2024 poliisin silmin, viitattu 15.10.2025.

430 Økokrim 2024, s. 4.

Pankit ovat vastanneet tähän uhkaan muun muassa kehittämällä monitorointijärjestelmiä.⁴³¹ Finanssialan mukaan suomalaisilta yritettiin huijata vuoden 2025 aikana yhteensä 148 miljoonaa euroa. Kuitenkin pankkien tunnistettiin kyenneen estämään tai palauttamaan yli puolet rikollisille menossa olleista maksuista. Vaikka pankki pystyi tekemään vahvaa torjuntatyötä, päätyi rikollisille vuonna 2025 yhteensä 72,5 miljoonaa euroa ja vuonna 2024 lähes saman verran yhteensä 62,9 miljoonaa euroa. Teknologian on todettu olevan molemmin suuntainen mahdollistaja eli teknologian kehityksen ansiosta pankeissa varoja pystyttiin ansiokkaasti pysäyttämään ja huijauksiin sekä petoksiin liittyviä rahasiirtoja tunnistamaan. Kuitenkin toisaalta nopea rahaliikenne ja tekoälyn hyödyntäminen mahdollistaa rikollisille suotuisat olosuhteet.⁴³²

Rikolliset voivat hyödyntää tietoverkkoavusteisten petosten tekemisessä myös niin sanottuja soittokeskuksia (eng. call centers), joista soitetaan systemaattisesti huijauspuheluja ja lähetetään huijausviestejä esimerkiksi tietojenkalastelutarkoituksessa. Interpol on havainnut soittokeskuksia yhä useammassa maassa eri puolilla maailmaa. Usein puheluja tekevät ihmiskaupan uhrit, jolloin voi olla tilanne, että tekoon liittyy kaksi uhria eri rooleissa.⁴³³ Myös Suomessa poliisi epäilee käynnissä olevassa esitutkinnassa kansainvälistä rikollisryhmää soittokeskusten perustamisesta useaan maahan osana laajaa petoskokonaisuutta, jossa tutkittuja nimikkeitä ovat olleet petos, törkeä petos, rahanpesu ja törkeä rahanpesu. Suuri osa tekijöistä oli suomalaisia, ja tekijöihin kuului huijareiden lisäksi myös rahanpesijöinä toimineita bulvaaneja. Rikoshyödyn epäillään olevan miljoonia euroja.⁴³⁴

431 Økokrim 2024, s. 23–24.

432 Finanssiala Ry. Suomalaisilta yritettiin huijata 148 miljoonaa euroa vuonna 2025 – Pankit saivat estettyä tai palautettua yli puolet rikollisille menossa olleista maksuista, viitattu 15.4.2026.

433 Interpol 30.6.2025, viitattu 14.10.2025. Ks. myös kohta Ihmiskauppa ja siirtolaisten salakuljetus.

434 Poliisi 2.10.2025: Poliisi epäilee kansainvälistä rikollisryhmää törkeistä petosrikoksista, viitattu 15.10.2025.

Case: OmaVero ja järjestäytynyt rikollisryhmä

Tapauksessa pääosin ulkomaan kansalaisista koostuva rikollisryhmä tehtiin vuosina 2023 ja 2024 Suomessa ja ulkomailta käsin suuren määrän tietojenkalastelupetoksia. Asianomistajille on erehdyttämistarkoituksessa lähetetty satojatuhansia tekstiviestejä mm. OmaVero-järjestelmän nimissä. Näiden kalasteluviestien linkit ovat johtaneet tietojenkalastelusivustoille, jotka ovat näyttäneet edellä mainitun viranomaisen verkkosivuilta. Tunnistautuessaan valesivuston palveluun ovat asianomistajan verkkopankkitunnukset päätyneet epäiltyjen haltuun. Lukuisten viestien lähettämiseen oli käytetty massaviestien lähettämisen mahdollistavia Sim-bokseja. Osaan asianomistajista on oltu yhteydessä myös puhelimitse, jolloin soittaja on esiintynyt pankin työntekijänä. Kokonaisuudessa on ollut yli 140 uhria, joiden pankkitileiltä on tehty lähes 2 000 tilisiirtotapahtumaa eri puolille Eurooppaa. Analysoitu rikoshyöty on yli 1,3 miljoonaa euroa. Rikoksen uhrien pankkitileiltä tehtyjä tilisiirtoja on jatkettu pääsääntöisesti seuraavilla tilisiirroilla siten, että tilisiirtoja on hajautettu ja siirtojen määrät, arvot sekä vastatilit ovat vaihtuneet. Osa varoista on nostettu käteiseksi automaateilta. Rikoksessa hankituilla varoilla on tehty korttistoja mm. verkkokaupoista, siirtoja nettikasino- ja peliyhtiöiden tileille sekä erilaisten maksunvälityspalveluja ja kryptovaluuttapalveluja tarjoaville tahoille. Käräjäoikeus katsoi vuonna 2025 antamassaan tuomiossa, että törkeät petokset ja törkeät maksuvälinepetokset oli tehty osana järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaa, mitä myös sovellettiin rangaistuksen koventamisperusteena. Kaikki vastaajat tuomittiin vähintään kahden vuoden mittaisiin ehdottomiin vankeusrangaistuksiin, sekä pääosin yhteisvastuullisesti korvaamaan asianomistajille satojen tuhansien eurojen vahingonkorvaukset. Tuomio ei ole lainvoimainen ja osa rikoskokonaisuuden haaroista käsitellään myöhemmin.⁴³⁵

435 Rahanpesun selvittelykeskus 2025f s.15.

Kavallus

Kavalluksesta on kyse silloin, kun tekijä anastaa hallussaan olevia varoja. Hallussa olevat varat voivat olla peräisin esimerkiksi toimeksiannosta, tai tekijä on voinut löytää varat tai saada ne haltuunsa erehdyksen kautta. Kavallusrikoksina voidaan tutkia esimerkiksi yrityksen vastuuhenkilön laittomia toimia.⁴³⁶ Vuonna 2024 viranomaisten tietoon tuli yhteensä 5 157 kavallusta, mikä on enemmän kuin viitenä edeltävänä vuotena (taulukko 13). Perusmuotoisia ja lieviä kavalluksia tuli tietoon useita satoja tapauksia enemmän kuin vuonna 2023. Sen sijaan törkeitä kavalluksia tuli tietoon hieman vähemmän kuin vuonna 2023.

Taulukko 13. Viranomaisten tietoon tulleet kavallustapaukset 2020–2024.⁴³⁷

Rikosnimike	2020	2021	2022	2023	2024
Kavallus	1 574	1 704	1 789	1 903	2 613
Kavalluksen yritys	6	3	6	9	10
Törkeä kavallus	406	336	386	528	506
Törkeän kavalluksen yritys	2	1	1	1	1
Lievä kavallus	1 845	1 701	1 665	1 798	2 027
Yhteensä	3 833	3 745	3 847	4 239	5 157

⁴³⁶ Kankaanranta ym. 2025, s. 16.

⁴³⁷ PolStat. Poliisin tietoon tulleet rikokset ovat poliisille ilmoitettuja rikoksia eivätkä siten kuvasta välttämättä todellisia rikosmääriä.

Case: kavallusepäily

Poliisi epäilee entisen pankkivirkailijan kavaltaneen rahaa vuosien ajan iäkkäiltä asiakkailta, kuolinpesiltä sekä urheiluseuralta. Tekijä on epäiltynä kahdesta törkeästä kavalluksesta ja törkeästä rahanpesusta. Rikoshyödyn epäillään olevan yhteensä noin 179 000 euroa. Tekijän epäillään häivyttäneen rikoshyödyn alkuperää muun muassa siirtelemällä varoja eri asianomistajien tilien välillä, maksamalla luottokorttimaksuja ja nostamalla rahaa käteisenä. Lisäksi tekijä peitteli toimiaan muun muassa väärentämällä asiakkaiden allekirjoituksia tarvittaviin tositteisiin.⁴³⁸

Verorikokset

Verorikoksista säädetään rikoslain 29 luvun 1–4 §:ssä rikoksina julkista taloutta vastaan ja niihin kuuluvat veropetokset ja verorikkomus. Vuonna 2024 viranomaisten tietoon tuli 1 322 verorikosta, mikä oli vähemmän kuin vuonna 2023. Viimeisen viiden vuoden aikana verorikosten määrä on vaihdellut jonkin verran ja eniten niitä tuli viranomaisten tietoon vuonna 2020. Verorikosten yleisin tekemuoto on ollut törkeä veropetos, mutta perusmuotoisten ja lievien veropetosten yleisyys ei ole eronnut siitä huomattavasti. (taulukko 14).

Taulukko 14. Viranomaisten tietoon tulleet verorikokset 2020–2024.⁴³⁹

Rikosnimike	2020	2021	2022	2023	2024
Veropetos	405	354	325	330	318
Törkeä veropetos	617	554	712	812	759
Lievä veropetos	604	323	359	424	243
Verorikkomus	3	2	1	4	2
Yhteensä	1 629	1 233	1 397	1 570	1 322

438 Poliisi: Törkeä kavallusepäily Turussa: pankkivirkailija vei iäkkäiltä asiakkailta suuria summia, viitattu 15.10.2025.

439 PolStat. Poliisin tietoon tulleet rikokset ovat poliisille ilmoitettuja rikoksia eivätkä siten kuvasta välttämättä todellisia rikosmääriä.

Verorikokset ovat tyypillisimpiä poliisin tutkimia talousrikoksia. Talousrikoksilla tarkoitetaan yrityksen, julkishallinnon tai muun yhteisön toiminnan yhteydessä tai niitä hyväksikäyttäen toteutettua rangaistavaa tekoa tai laiminlyöntiä, joka tähtää huomattavaan välittömään tai välilliseen taloudelliseen hyötyyn.⁴⁴⁰

Tullin vuonna 2024 tutkimista perusmuotoisista veropetoksista merkittävä osa liittyi tupakkatuotteiden salakuljetukseen. Törkeisiin veropetoksiin lukeutui muun muassa laittomasti valmistettujen savukkeiden salakuljetustapauksia, maahantuonnin arvonlisäveroon ja tullimaksujen kiertoon liittyviä tapauksia sekä EU:n sisäkauppaan liittyviä karusellipetoksia.⁴⁴¹

Verohallinnon havaintojen mukaan veropetokset ovat aiempaa kansainvälisempiä ja monimutkaisempia tutkia, yritystoiminta on muuttunut työntekeksen uusien muotojen myötä, ja harmaassa taloudessa käytetään entistä enemmän pienempiä yrityksiä.⁴⁴² Myös talousrikollisuuden ammattimaistuminen ja koveneminen näkyy Verohallinnossa. Lukumääräisesti kuluttajapalvelualat, kuten ravintolat ja taksit korostuvat harmaassa taloudessa. Työntekeksen murroksen tuomat ongelmat näkyvät työvoimavaltaisilla aloilla. Identiteettien väärinkäytökset, yritysten käyttäminen rikosentekovälineinä, tekaistut ilmoitukset ja yritysrakenteet, ulkomaiset rahansiirrot, virtuaalipankit ja erilaiset maksualustat työllistävät Verohallinnon harmaan torjuntaa.

Esimerkkeinä arvonlisäverojärjestelmän väärinkäytöksistä voidaan mainita perusteettomat arvonlisäveropalautukset, karusellipetokset, verkkokauppaan liittyvät väärinkäytökset ja ajoneuvokauppaan liittyvät marginaaliveropetokset.⁴⁴³ Europolin arvion mukaan arvonlisäveroihin liittyvien petosten rikoshyöty EU:n alueella on miljardeja euroja vuosittain.⁴⁴⁴

440 Kankaanranta ym. 2025, s. 16–17.

441 Tulli 2025, s. 9–10.

442 Harmaa talous & talousrikollisuus: Torjuntatilastot: Verotus, viitattu 28.1.2026.

443 Harmaa talous & talousrikollisuus: Tilannekuva 2025, viitattu 15.10.2025.

444 Europol 2023, s. 37.

Huumausainerikokset

Huumausainerikokseen syyllistyy henkilö, joka laittomasti valmistaa tai yrittää valmistaa, hallussapitää, hankkii, käyttää, kuljettaa tai kauppa huumausainetta. Huumausainerikoksista säädetään rikoslain 50 luvussa.⁴⁴⁵ Huumausainerikollisuus on tyypillisesti piilorikollisuutta, mikä saattaa vaikuttaa poliisin tietoon tulleiden rikosten määriin ja samalla myös rahanpesun esirikoksiin. Usein huumausainerikokset tulevat poliisin tietoon muun toiminnan yhteydessä.⁴⁴⁶

Suurin osa viranomaisten tietoon tulleista huumausainerikoksista on käyttörikoksia (taulukko 15). Käyttörikoksesta on kyse silloin, kun hallussa pidetty huumausaineen määrä on pieni ja omaan käyttöön viittaava. Huumausainerikoksessa ja törkeässä huumausainerikoksessa on kyse myös aineen välittämisestä tai esimerkiksi maahantuonnista tai kasvatuksesta. Törkeän rikoksen määrittää useimmiten aineen määrä.⁴⁴⁷

Vuonna 2024 viranomaisten tietoon tuli 26 720 huumausainerikosta, mikä oli 1 352 rikosta vähemmän kuin vuonna 2023. Törkeiden huumausainerikosten määrä oli kuitenkin noussut vuodesta 2023, ja oli korkeampi kuin edellisten neljän vuoden aikana (taulukko 15).

445 Rikoslaki (39/1889) 50 luku

446 Poliisi: Huumausainerikokset, viitattu 13.10.2025.

447 Poliisi: Huumausainerikokset, viitattu 6.10.2025.

Taulukko 15. Viranomaisten tietoon tulleet huumausainerikokset 2020–2024.⁴⁴⁸

Rikosnimike	2020	2021	2022	2023	2024
Huumausainerikos	12 766	7 701	6 838	6 595	6 757
Törkeä huumausainerikos	1 501	1 664	1 368	1 870	2 003
Huumausaineen käyttörikos	24 716	20 002	17 935	19 498	17 809
Huumausainerikoksen valmistelu	47	85	106	106	150
Huumausainerikoksen valmistelun yritys	0	0	1	0	0
Huumausainerikoksen edistäminen	1	1	0	2	1
Huumausainerikoksen edistämisen yritys	0	0	0	0	0
Törkeä huumausainerikoksen edistäminen	3	2	1	1	0
Törkeän huumausainerikoksen edistämisen yritys	0	0	0	0	0
Yhteensä	39 034	29 455	26 249	28 072	26 720

Rahanpesun selvittelykeskuksen selvityksen mukaan Suomen käräjä- ja hovioikeuksissa aikavälillä 1.6.2022–30.4.2024 tuomituissa törkeissä rahanpesutapauksissa huumausainerikokset muodostivat toiseksi suurimman osan (n. 12 %) esirikoksista petosten jälkeen.⁴⁴⁹ Edeltäviä vuosia tarkastelevan, pelkästään Helsingin hovioikeuden tuomioihin keskittyvän selvityksen mukaan myös aikavälillä 1.1.2019–30.6.2022 huumausainerikokset olivat toiseksi yleisin esirikos petosten ollessa yleisin. Huumausainerikokset (3 kpl) muodostivat tuolloin noin 16 % Helsingin hovioikeuden tuomitsemien törkeiden rahanpesutapausten esirikoksista.⁴⁵⁰

448 PolStat. Poliisin tietoon tulleet rikokset ovat poliisille ilmoitettuja rikoksia eivätkä siten kuvasta välttämättä todellisia rikosmääriä.

449 Rahanpesun selvittelykeskus 2025a, s. 11.

450 Rahanpesun selvittelykeskus 2022, s. 10.

Huumausaineiden markkinoiden kooksi EU:n alueella vuonna 2021 on arvioitu 31 miljardia euroa jälleenmyyntiarvolla mitattuna.⁴⁵¹ Suomen vuosittaisen huumausainemarkkinan koon voidaan arvioida olevan todennäköisesti satoja miljoonia euroja. Rahanpesun selvittelykeskuksen vuonna 2024 vastaanottamien epäilyttävän liiketoimen ilmoitusten, joihin liittyi huumausainerikoksista epäilty henkilö, sisältämien epäilyttävien liiketoimien yhteenlaskettu arvo oli sen sijaan noin 39 miljoonaa euroa.⁴⁵² Ottaen huomioon, että kyseisiin henkilöihin liittyvät ilmoitukset sisälsivät lisäksi huomattavan määrän esimerkiksi petoksiin liittyvää epäilyttävää toimintaa, ei huumausainerikollisuuteen liittyvä rahaliikenne näy oletettujen markkinoiden kokoa vastaavalla tavalla selvittelykeskuksen vastaanottamissa ilmoituksissa. Huumausainemarkkinat ovat luonteeltaan kansainvälisiä ja huomattava osuus Suomen huumausainemarkkinoiden rikoshyödystä päättyy todennäköisesti lopulta ulkomaille.⁴⁵³

Huumausainekaupasta saatavaa rikoshyötyä voidaan käyttää myös terrorismin rahoittamiseen. Europolin mukaan jotkut EU:n alueella toimivista radikaaleista äärioikeistotoimijoista rahoittavat toimintaansa huumekaupalla, ja niillä voi olla yksittäisten henkilöiden kautta kytköksiä järjestäytyneeseen rikollisuuteen.⁴⁵⁴ Europol on havainnut huumekaupan olevan yksi tulon lähde EU:n alueella myös ääri-islamistiryhmille samoin kuin Kurdistanin työväenpuolueelle (Partiya Karkerên Kuridstanê, PKK).⁴⁵⁵

Korruptio ja lahjonta

Suomessa korruptiontorjuntaa tai korruption kriminalisointia koskevat useat eri rangaistus- ja muut säännökset. Usein korruptioksi katsottavia tekoja arvioidaan virka- ja lahjusrikoksina sekä petos-, kavallus-, rahanpesu- ja sisäpiiririkoksina. Korruptio on kuitenkin laaja käsite ja on hyvä muistaa, ettei kaikki korruptio ole rikosoikeudellisesti rangaistavaa.⁴⁵⁶

451 EMCDDA & Europol (2024), s. 10.

452 Rahanpesun selvittelykeskus 2025d, s. 3.

453 Rahanpesun selvittelykeskus 2025d, s. 10.

454 Europol 2025b, s. 40; Europol 2024b, s. 41.

455 Europol 2024b, s. 29.

456 [Korruptiontorjunta.fi](https://www.korruptio.fi/): Mitä on korruptio, viitattu 6.10.2025.

Vuonna 2024 viranomaisten tietoon tuli 2 212 korrupioon ja lahjontaan liittyvää rikosta. Määrä kolminkertaistui vuodesta 2023, jolloin niitä tuli viranomaisten tietoon 730 kappaletta. Lukumäärän kasvua selittävät ennen kaikkea virkavelvollisuuden rikkomistapausten määrän kasvu verrattuna vuoteen 2023 (taulukko 16).

Taulukko 16. Viranomaisten tietoon tulleet korrupioon ja lahjontaan liittyvät tai mahdollisesti liittyvät rikokset 2020–2024.⁴⁵⁷

Rikosnimike	2020	2021	2022	2023	2024
Vaalilahjonta (RL 14 luku)	0	3	1	1	0
Lahjuksen antaminen (RL 16 luku)	7	2	7	1	41
Törkeä lahjuksen antaminen	4	2	3	0	11
Lahjuksen antaminen kansanedustajalle	0	0	0	0	1
Törkeä lahjuksen antaminen kansanedustajalle	0	0	0	0	0
Lahjominen elinkeinotoiminnassa (RL 30 luku)	6	4	5	3	1
Törkeä lahjominen elinkeinotoiminnassa	0	0	0	0	1
Lahjuksen ottaminen elinkeinotoiminnassa	221	28	2	6	1
Törkeä lahjuksen ottaminen elinkeinotoiminnassa	0	1	0	0	0
Luottamusaseman väärinkäyttö (RL 36 luku)	94	102	84	86	128
Lahjuksen ottaminen (RL 40 luku)	33	7	6	2	2
Törkeä lahjuksen ottaminen	4	2	1	0	0
Lahjusrikkomus	1	0	0	1	4

⁴⁵⁷ PolStat. Poliisin tietoon tulleet rikokset ovat poliisille ilmoitettuja rikoksia eivätkä siten kuvasta välttämättä todellisia rikosmääriä.

Rikosnimike	2020	2021	2022	2023	2024
Lahjuksen ottaminen kansanedustajana	0	0	0	0	1
Törkeä lahjuksen ottaminen kansanedustajana	0	0	0	0	0
Virka-aseman väärinkäyttäminen	86	55	49	61	128
Törkeä virka-aseman väärinkäyttäminen	20	7	7	6	5
Virkavelvollisuuden rikkominen	443	397	395	508	1 793
Tuottamuksellinen virkavelvollisuuden rikkominen	58	71	57	55	95
Euroopan unionin varojen väärinkäyttö	0	0	0	0	0
Törkeä Euroopan unionin varojen väärinkäyttö	0	0	0	0	0
Yhteensä	977	681	617	730	2 212

Europolin mukaan korruptio on keskeinen, usein jopa välttämätön, järjestäytyneiden rikollisryhmien käyttämä väline rikollisen toiminnan mahdollistamiseksi, ja ryhmät ovat valmiita käyttämään siihen rahaa.⁴⁵⁸ Europolin arvion mukaan 71 % järjestäytyneistä rikollisryhmistä hyödyntää korruptiota mahdollistaakseen rikollisen toiminnan tai vaikeuttaakseen lainvalvontaviranomaisten tai oikeuslaitoksen toimintaa. Yleisin järjestäytyneen rikollisuuden käyttämä korruption muoto on lahjonta, johon liittyvät lahjukset voivat olla rahallisia tai henkilön arvostamia palveluita, kuten lahjoja tai lomamatkoja.⁴⁵⁹

Europolin mukaan järjestäytyneet rikollisryhmät kohdistavat korruptiota tyypillisesti yksittäisiin henkilöihin, jotka työskentelevät rikollisen toiminnan mahdollistamisen näkökulmasta ratkaisevassa asemassa. Korruption välineiden (valta-aseman väärinkäyttö, nepotismi, vaikutusvallan kauppaaminen, uhkailu tai lahjonta) käytön kohteena voivat olla mm. viranomaiset, tuomarit, poliittisesti vaikutusvaltaiset henkilöt (PEP-henkilöt) sekä yksityisellä sektorilla toimivat johtajat, yrittäjät ja työntekijät.⁴⁶⁰

458 Europol 2023, s. 21.

459 Europol 2024a, s. 53.

460 Europol 2023, s. 21–22.

Suomessa esiintyvä korruptio on tyypillisesti rakenteellista ja vaikeammin havaittavaa kuin näkyvä, niin sanottu katutaso korruptio. Se ilmenee elinkeinoelämän ja viranomaisten toiminnan rajapinnassa sekä osana muuta talousrikollisuutta. Tyypillisinä riskialueina pidetään rakennusala, julkisia hankintoja niihin liittyvine tarjouskilpailuineen, yhdyskuntasuunnittelua, poliittista päätöksentekoa sekä puolue- ja vaalirahoitusta. Myös ulkomaankauppaa, urheilua, puolustussektoria ja terveydenhuoltoa pidetään keskeisinä korruptiolle alttiina alueina.⁴⁶¹

Korruptio voi ilmetä mm. seuraavissa muodoissa:

- eturistiriidat ja kaksoisroolit (esim. sama henkilö osallistuu tarjouskilpailuun ja toimii päätöksentekijänä)
- kartellit ja kilpailun vastainen toiminta
- pyöröovi-ilmiö (päättäjä siirtyy julkiselta sektorilta yksityiselle ja päinvastoin)
- lahjusten antaminen ja vastaanottaminen
- sukulaisten tai tuttavien suosiminen.⁴⁶²

Pohjoismaisessa yhteistyössä tehdyssä selvityksessä havaittiin, että korruption ja rahanpesun torjunta on melko eriytynyttä, vaikka ilmiöt ovat toisiinsa kytköksissä. Vaikka Pohjoismaissa esiintyy melko vähän näkyvää korruptiota, kuten lahjontaa, pohjoismaisia toimijoita voidaan käyttää hyväksi korruptiivisten varojen alkuperän häivyttämisessä. Selvitys painotti erityisesti lahjontaa kansainvälisessä liiketoiminnassa ja sitä, miten pohjoismaiset yritykset ja viranomaiset tunnistavat ja torjuvat korruptiota. Tutkimuksen perusteella lahjontaa on hankalaa paljastaa, koska lahjonta ei aina toteudu rahoitustapahtumana ja siihen voi liittyä useita rakenteellisen korruption muotoja.⁴⁶³

Valtiontalouden tarkastusviraston (VTV) mukaan valtion organisaatioiden edellytykset kohdentuneet torjua korruptiota tuloksellisesti olivat kohdentuneet viime vuosina, mutta olivat edelleen usein rajalliset. VTV tarkasteli 48 valtion organisaatiota ja havaitsi puutteita liittyen korruptionriskin arviointiin, korruptioepäilyistä ilmoittamiseen ja valtionhallinnolle suunnatun korruptiontorjunnan ohjeistuksen soveltamiseen.⁴⁶⁴

461 Mäntysalo 2025, s. 8.

462 [Korruptiotorjunta.fi](https://www.korruptiotorjunta.fi). Mitä on korruptio, viitattu 6.10.2025.

463 Rikkilä – Jukarainen – Muttilainen 2022, s. 82.

464 Valtiontalouden tarkastusvirasto 2025, s. 4–5.

Rahanpesulain⁴⁶⁵ mukaan poliittisesti vaikutusvaltaisella henkilöllä (PEP-henkilö) tarkoitetaan luonnollista henkilöä, joka toimii merkittävässä julkisessa tehtävässä. Valtioneuvoston asetus rahanpesulaissa tarkoitetuista merkittävistä julkisista tehtävistä (610/2019) määrittelee tarkemmin tehtävät, joissa toimivia henkilöitä on pidettävä poliittisesti vaikutusvaltaisina henkilöinä, sekä organisaatiot, joissa merkittäviä julkisia tehtäviä hoidetaan. Ilmoitusvelvollisilla on tehostettu tuntemisvelvollisuus koskien poliittisesti vaikutusvaltaisia henkilöitä.⁴⁶⁶

Case: Kuntapäätäjien virkarikokset

Korkeimman oikeuden ennakkopäätös⁴⁶⁷ koski kunnan Z kunnanhallituksen jäsenten päätöksiä, jonka tarkoituksena oli hankkia hyötyä kuntakonserniin kuuluvan hiihtohissiyhtiön X toimitusjohtaja A:lle. Päätöksille ei ollut kunnan etuun perustuvia hyväksyttäviä perusteita. Tapahtuma-aikaan kunnanjohtajana toiminut C teki tutkintapyynnön A:sta. Tutkintapyynnössä pyydettiin selvittämään, oliko A syyllistynyt luottamusaseman väärinkäyttöön hiihtohissihankinnan yhteydessä. Rikosepäilyn aikana A oli nimitettynä toiseen tehtävään hiihtohissiyhtiössä X, koska yhtiön hallitus oli vapauttanut hänet toimitusjohtajan tehtävästä epäluottamuksen vuoksi. Kunnanhallitus päätti kuitenkin peruuttaa tutkintapyynnön ja antoi ennen hiihtohissiyhtiö X:n yhtiökokousta yhtiökokousedustajille toiminnanohjausta, jonka mukaan A piti palauttaa toimitusjohtajan tehtävään. Korkein oikeus katsoi, että kunnanhallituksen tekemiin päätöksiin oli vaikuttanut pyrkimys hyödyttää yritys X:n entistä toimitusjohtajaa A. Korkein oikeus tuomitsi tapahtuma-aikaan kunnanhallituksen puheenjohtajana toimineen henkilön B ehdolliseen vankeusrangaistukseen ja muut vastaajina olleet kunnanhallituksen jäsenet ja varajäsenet sakkorangaistuksiin virka-aseman väärinkäytännestä.

465 Rahanpesulaki 444/2017, 1 luvun 4 §:n 1 momentin 11 kohta

466 Rahanpesulaki 444/2017 3 luvun 13 §.

467 Korkein oikeus 2.3.2023, KKO:2023:17

Ihmiskauppa

Tässä riskiarviossa ihmiskaupalla tarkoitetaan Palermon sopimuksen määritelmän mukaisesti toimintaa, jossa ihmisiä houkuteltaan, siirretään, kuljetetaan, piilotellaan tai vastaanotetaan käyttäen pakkoa, erehdyttämistä tai petosta tarkoituksena hyväksikäyttää heitä taloudellisen hyödyn saavuttamiseksi.⁴⁶⁸ YK:n huumeista ja rikollisuudesta vastaavan toimiston mukaan kyseessä on yksi nopeimmin kasvava kansainvälisen rikollisuuden muoto, jonka maailmanlaajuisesti tuottaman rikoshyödyn arvioidaan olevan 150 miljardin dollarin (USD) suuruusluokkaa vuosittain.⁴⁶⁹

Tietoverkkoja hyödynnetään enenevässä määrin ihmiskaupassa, kuten muissakin rikoksissa, mikä osaltaan toimii kasvuajurina ilmiölle.⁴⁷⁰ Ihmiskaupan uhreja saatetaan tavoitella esimerkiksi valheellisten verkossa julkaistujen työpaikkailmoitusten kautta. Yhtenä kasvavana ilmiönä on ihmiskaupan uhrien hyväksikäyttäminen tietoverkkoavusteisten petosten tekijänä. Interpol havaitsi analyysissään, että eri puolilla maailmaa sijaitsevista niin kutsutuissa petostehtaissa (eng. scam centers) työskenteli maaliskuussa 2025 ihmiskaupan uhreja, jotka olivat kotoisin yli 60 maasta.⁴⁷¹ Rikoksen tekijöinä hyväksikäytettävien uhrien houkuttelussa hyödynnetään enenevässä määrin tekoälyä.⁴⁷²

Taloudellisen hyödyn tavoittelu ei ole ehtona rikoslain mukaisen ihmiskaupan tunnusmerkistön täyttymiselle. Myöskään se, että täysi-ikäinen uhri on aluksi vapaaehtoisesti suostunut toimintaan, joka myöhemmin osoittautui ihmiskaupaksi, ei poista teon rangaistavuutta, jos uhri saatiin mukaan lainvastaisia keinoja

468 FATFin määritelmä pohjautuu YK:n järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen (ns. Palermon) sopimukseen, jonka mukaan ihmiskauppa/human trafficking määritellään seuraavasti: *“the recruitment, transportation, transfer, harbouring or receipt of persons, by means of the threat or use of force or other forms of coercion, of abduction, of fraud, of deception, of the abuse of power or of a position of vulnerability or of the giving or receiving of payments or benefits to achieve the consent of a person having control over another person, for the purpose of exploitation. Exploitation shall include, at a minimum, the exploitation of the prostitution of others or other forms of sexual exploitation, forced labour or services, slavery or practices similar to slavery, servitude or the removal of organs”*.

469 UNODC: 8 facts you need to know about human trafficking in the 21st century, viitattu 8.10.2025.

470 Ks. esim. Europol 2025a s. 48.

471 Interpol 30.6.2025: INTERPOL releases new information on globalization of scam centres, viitattu 8.7.2025.

472 OSCE 2025, s. 13.

käyttämällä.⁴⁷³ Alaikäisen uhrin kohdalla suostumusta tai sen puuttumista ei arvioida. Suomen rikoslain mukaan⁴⁷⁴ ihmiskauppa ja törkeä ihmiskauppa sekä niiden yritys tai yritykset ovat rangaistavia tekoja. Lisäksi rangaistavia ovat ihmiskaupan kaltaiset rikokset, joihin luetaan kuuluvaksi paritus, törkeä paritus ja kiskonnantapainen työsyryntä.⁴⁷⁵ Vuonna 2024 viranomaisten tietoon tuli 284 ihmiskaupparikosta tai ihmiskaupan lähirikosta. Määrä laski hieman vuodesta 2023, jolloin viranomaisten tietoon tuli 332 tapausta (taulukko 17). Seuraavassa taulukossa on esitetty viranomaisten tietoon tulleet ihmiskaupparikokset ja ihmiskaupan lähirikokset vuosilta 2020–2024. Poliisin tietoon tulleet rikokset ovat poliisille ilmoitettuja rikoksia eivätkä siten kuvasta välttämättä todellisia rikosmääriä. Tietoon tulneiden rikosten määrällisestä kehityksestä ei yksin voi tehdä myöskään päätelmiä rikollisuuden kehityksestä.

Taulukko 17. Viranomaisten tietoon tulleet ihmiskaupparikokset ja ihmiskaupan lähirikokset vuosina 2020–2024.⁴⁷⁶

Rikosnimike	2020	2021	2022	2023	2024
Ihmiskauppa	110	114	106	152	99
Ihmiskaupan yritys	1	1	1	1	2
Törkeä ihmiskauppa	13	22	26	9	22
Törkeän ihmiskaupan yritys	1	0	0	0	2
Paritus	15	51	9	16	22
Parituksen yritys	0	4	1	0	1
Törkeä paritus	16	20	12	7	9
Törkeän parituksen yritys	1	0	0	0	0
Kiskonnantapainen työsyryntä	62	88	115	147	127
Yhteensä	219	300	270	332	284

473 Poliisi: Mitä ihmiskauppa tarkoittaa?, viitattu 8.10.2025

474 Rikoslaki (39/1889) 25 luku 3 ja 3a §.

475 Poliisi: Mitä ihmiskauppa tarkoittaa?, viitattu 8.10.2025; rikoslaki (39/1889) 20 luku 10 ja 11 §, 47 luku 3a§.

476 PolStat. Poliisin tietoon tulleet rikokset ovat poliisille ilmoitettuja rikoksia eivätkä siten kuvasta välttämättä todellisia rikosmääriä.

Ihmiskauppa on usein luonteeltaan kansainvälistä piilorikollisuutta, jossa Suomen rooli mielletään pääasiassa ihmiskaupan kauttakulku- ja kohdemaaksi.⁴⁷⁷ Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän mukaan vuonna 2024 yleisin Suomessa tapahtuneen ihmiskaupan muoto oli pakkotyö. Seuraavaksi yleisimmät ihmiskaupan muodot olivat pakkoavioliitto ja seksuaalinen hyväksikäyttö. Myös rikolliseen toimintaan pakottamisen uhreja tuli auttamisjärjestelmän asiakkaaksi. Vuonna 2025 ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmään otettiin 271 uutta asiakasta, joista 141 oli joutunut ihmiskaupan uhriksi Suomessa.⁴⁷⁸ Myös poliisin tietoon tulleista ihmiskaupparikollisuuden esiintymisen muodoista yleisimpiä ovat työperäiset ja seksuaaliset hyväksikäyttötapaukset, mutta myös pakkoavioliittotapauksia ja hyväksikäyttöä liittyen rikolliseen toimintaan on tullut tietoon.⁴⁷⁹

Rahanpesun selvittelykeskus tarkasteli kesällä 2025 analyysissään työvoiman hyväksikäyttöön ja seksuaaliseen hyväksikäyttöön liittyvää ihmiskauppaa aikavälillä 1.1.2021–14.5.2025 epäilyttävän liiketoimen ilmoitusten perusteella. Ilmoitusmäärien valossa ihmiskauppaan liittyvät havainnot olivat kasvussa, mitä selittää erityisesti ihmiskauppaindikaattorin käyttöönotto vuonna 2024. Lisäksi on huomattava, että ihmiskauppaan liittyvien ilmoitusmäärien kasvu voi liittyä yleiseen kasvutrendiin riskiperusteisissa ilmoituksissa. Analyysin havaintojen perusteella Suomessa ihmiskauppa painottuu työperäiseen ihmiskauppaan. Siihen liittyvät ilmoitukset painoutuivat maalouteen, ravintoloihin ja henkilöstövuokraukseen. Maatalousliitännäisissä ilmoituksissa korostuivat marja- ja vihannesyrietykset, jotka käyttivät käteistä ulkomaalaisten kausityöntekijöiden palkanmaksua varten. Ravintola-alaan liittyvissä ilmoituksissa yliedustettuina olivat kiinalaisomisteiset ravintolat. Henkilöstövuokraus liittyi vahvasti rakennusalaan, jonka yrityksille vuokrattiin työvoimaa Itä-Euroopan maista.⁴⁸⁰

Rikolliset voivat hyötyä ihmiskaupasta eri tavoin. He voivat saada käteistä tai muita varoja suoraan ihmiskaupan uhrilta tai heidän liiketoimintansa voi hyötyä pienemmistä työvoimakustannuksista uhrin ja kilpailijoiden kustannuksella.⁴⁸¹ Työntekijä jätetään esimerkiksi palkatta tai hänelle maksetaan selkeää alipalkkaa ja/tai veloitetaan ylihintaa majoituksesta ja muista elinkustannuksista. Tapauksiin

477 Poliisi: Mitä ihmiskauppa tarkoittaa?, viitattu 8.10.2025.

478 Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmä 2026, s. 2, 6.

479 Poliisi: Mitä ihmiskauppa tarkoittaa?, viitattu 8.10.2025.

480 Rahanpesun selvittelykeskus 2025b, s. 4.

481 Rahanpesun selvittelykeskus 2025b, s. 4.

liittyy usein harmaata taloutta ja kirjanpitorikoksia.⁴⁸² Työperäiseen ihmiskauppaan liittyvät rahavirrat koskevat usein käteistä rahaa, mutta myös kryptovaroja voidaan käyttää maksamiseen.⁴⁸³ Työperäiseen hyväksikäyttöön ja ihmiskauppaan voivat syyllistyä rikollisten toimijoiden lisäksi myös laillisesti toimivat yritykset tietoisesti tai tietämättään. Esimerkiksi pitkiä alihankintaketjuja voidaan käyttää työperäisen hyväksikäytön tai ihmiskaupan piilotteluun.⁴⁸⁴

Työperäinen hyväksikäyttö voi olla eriasteista, ja pahimmillaan se täyttää ihmiskaupan tunnusmerkit.⁴⁸⁵ Yksi työperäisen hyväksikäytön tai ihmiskaupan ilmenemismuoto voi olla vale- ja pakkoyrittäjäyys. Työsuojeluviranomaisen vuoden 2024 valvontahavaintojen perusteella siitä on tullut osa työperäistä hyväksikäyttöä Suomessa.⁴⁸⁶ Vale- ja pakkoyrittäjäydessä työsuhteista työtä siirretään yrittäjäydeksi taloudellisen hyödyn saavuttamiseksi. Riski tähän on korkeampi ulkomaalaisilla työntekijöillä, jotka voivat olla haavoittuvaisempia hyväksikäytölle heikomman kielitaidon sekä omien oikeuksien ja yritystoiminnan velvoitteiden puutteellisen tuntemisen vuoksi. Harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjuntaviranomaisten havaitsemissa hyväksikäyttötapauksissa on ollut tyypillistä, että työntekijä on joutunut maksamaan kynnyksrahaa työpaikastaan. Lisäksi viranomaiset ovat havainneet, että hyväksikäyttötapauksissa työntekijöillä on epäselviä velkatilanteita ulkomaille ja yritysten toiminnassa käytetään runsaasti käteistä.⁴⁸⁷

Rahanpesun selvittelykeskus havaitsi Suomesta Kiinaan ja Kiinasta Suomeen suuntautuvia epäilyttäviä transaktioita tarkastelevassa analyysissään, että huomattava osa Kiinaan suuntautuvasta ja sieltä tulevasta rahaliikenteestä kulki kiinalaisomisteisten Suomessa toimivien ravintoloiden taustahenkilöiden tai työntekijöiden kautta. Havaintojen perusteella työperäisen ihmiskaupan mahdollisuutta ei voida sulkea pois mm. siitä syystä, että tavanomaiset elämisen kustannukset puuttuivat useilta Kiinaan siirtoja tehneiltä ravintola-alan työntekijöiltä kokonaan. Lisäksi selvityksessä esiintyi ravintoloita, joilta puuttuivat kokonaan käteistalletukset, mikä voi viitata pimeään palkanmaksuun.⁴⁸⁸

482 HEUNI 2019, s. 15.

483 HEUNI 2019, s. 26.

484 HEUNI 2019, s. 9, 21.

485 Harmaa talous & talousrikollisuus: Tilaaja – havaitse työperäisen hyväksikäytön riskit, viitattu 7.10.2025.

486 Harmaa talous & talousrikollisuus: Työnantajat ja tilaajavastuu, viitattu 7.10.2025.

487 Harmaa talous & talousrikollisuus: Tilannekuva 2025, viitattu 7.10.2025.

488 Rahanpesun selvittelykeskus 2025b, s. 1.

Siirtolaisten salakuljetus

Siirtolaisten salakuljetuksessa rikoshyöty saadaan palkkiona ihmisten laittoman maahantulon järjestämisestä. Interpolin mukaan kansainvälisesti toimivat ihmissalakuljettajat ovat usean järjestäytyneitä ryhmittymiä, joiden jäsenet muun muassa väärentävät asiakirjoja, järjestävät kuljetuksia, tarjoavat majoitusta ja pyrkivät kiertämään rajavalvontaa mahdollistaakseen salakuljetuksen. Toiminnassa pyritään hyödyntämään eri maiden lainsäädännön puutteita ja hajauttamaan kuljetusreitit. Salakuljetusta kaupataan yhä enemmän verkossa tai salatuissa viestisovelluksissa.⁴⁸⁹

Siirtolaisten salakuljetus on kriminalisoitu rikoslaisissa laittoman maahantulon järjestämisenä. Laittoman maahantulon järjestämisestä on kyse, kun tuo tai yrittää tuoda Suomeen tai Suomen kautta muuhun maahan ulkomaalaisen, jolla ei ole maahantuloon vaadittavaa asiakirjaa tai kyseinen asiakirja on väärensisältöinen tai saatu viranomaiselta lainvastaisella tavalla.⁴⁹⁰ Vuonna 2024 viranomaisten tietoon tuli 78 perusmuotoista ja 31 törkeää maahantulon järjestämistä (taulukko 18).

Taulukko 18. Viranomaisten tietoon tulleet laittoman maahantulon järjestämistapaukset 2020–2024.⁴⁹¹

Rikosnimike	2020	2021	2022	2023	2024
Laittoman maahantulon järjestäminen	67	93	97	156	78
Törkeä laittoman maahantulon järjestäminen	26	13	19	36	31
Yhteensä	93	106	116	192	109

489 Interpol: Human trafficking and migrant smuggling: The Issues, viitattu 10.10.2025.

490 Rikoslaki (39/1889) 17 luku 8 ja 8a §.

491 PolStat. Poliisin tietoon tulleet rikokset ovat poliisille ilmoitettuja rikoksia eivätkä siten kuvasta välttämättä todellisia rikosmääriä.

Kyberrikokset

Kyberrikokset ovat tyypillisesti rajat ylittäviä ja teknologian kehittymisen myötä jatkuvasti muuttuvia rikoksia, joiden ilmenemismuodot ovat hajautettuja ja usein näkymättömiä.⁴⁹² Kyberrikoksissa on kyse tietoverkoissa tapahtuvista tai tietoverkkoja hyödyntävistä rikoksista, ja ne jaetaan usein tietoverkkosidonnaisiin ja tietoverkkoavusteisiin rikoksiin.

Tietoverkkosidonnaiset rikokset kohdistuvat tietoverkkoihin ja -järjestelmiin ja niitä ovat esimerkiksi palvelunestohyökkäykset, tietomurrot tai datavahingonteko. Tietoverkkoavusteisissa rikoksissa hyödynnetään tietoverkkoja tai tietojärjestelmiä osana rikosten tekemistä, mutta teko ei kohdistu tietoverkkoon tai tietojärjestelmään. Tällainen rikos voi olla esimerkiksi petos, joka toteutetaan digitaalisia kanavia hyödyntäen.⁴⁹³ Tässä luvussa keskitytään tarkastelemaan tietoverkkosidonnaisia rikoksia.⁴⁹⁴

Rikoslaisissa kriminalisoidaan useita tietoverkkoihin kohdistuvia rikoksia. Datavahingonteosta on kyse, kun toista vahingoittaakseen hävittää, turmelee, kätkee, vahingoittaa, muuttaa, saattaa käyttökelvottomaksi tai salaa tietovälineellä tai tietojärjestelmissä olevan tiedon.⁴⁹⁵ Viestintäsalaisuuden loukkaukseksi katsotaan toiselle osoitetun suljetun, sähköisessä muodossa olevan viestin avaaminen oikeudettomasti murtamalla viestin suojauksen tai tiedon hankkiminen oikeudettomasti televerkossa tai tietojärjestelmässä välitettävänä olevan televiestin sisällöstä tai tällaisen viestin lähettämisestä tai vastaanottamisesta. Tietoliikenteen häirinnästä on kyse silloin, kun tietoverkoissa tapahtuvaa viestintää häiritään. Tietojärjestelmän häirinnässä sen sijaan teon kohteena on tietojärjestelmän toiminta.⁴⁹⁶

Suojauksen purkujärjestelmärikoksella tarkoitetaan suojatun palvelun teknisesti toteutetun suojauksen purkamiseen soveltuvan järjestelmän valmistamista, maahantuontia, myymistä, vuokraamista tai levittämistä, kun tarkoituksena on ansaita toiminnalla taloudellista hyötyä ja kun teko on omiaan aiheuttamaan huomattavaa haittaa tai vahinkoa suojattavan palvelun tarjoajalle.⁴⁹⁷ Tietomurrosta

492 Poliisi: Kyberrikostorjuntakeskus 10 vuotta – Rikollisuus on siirtynyt tietoverkkoihin, viitattu 5.11.2025.

493 Poliisi: Kyberrikokset, viitattu 28.10.2025.

494 Esimerkiksi tietoverkkoavusteiset petokset käsitellään kohdassa Petokset.

495 Rikoslaki (39/1889) 35 luku 3a, 3b ja 3c §.

496 Rikoslaki (39/1889) 38 luku 5, 6, 7, 7a ja 7b §.

497 Rikoslaki (39/1889) 8b §.

on kyse kun tunkeudutaan oikeudettomasti tietojärjestelmään käyttämällä käyttäjätunnusta luvattomasti tai ohittamalla tietojärjestelmän turvajärjestely. Yleisimmin tietomurto tehdään varastamalla kirjautumistiedot tietojärjestelmän käyttäjältä esimerkiksi tietojenkalastelulla.⁴⁹⁸

Tietomurto on ollut yleisin tietoverkkosidonnainen viranomaisten tietoon tullut rikos viimeisen viiden vuoden aikana 2020–2024 lukuun ottamatta vuotta 2023, jolloin tietoon tuli poikkeuksellisen suuri määrä törkeitä tietomurtotapauksia. Vuonna 2024 viranomaisten tietoon tuli yhteensä 2 476 tietoverkkosidonnaista rikosta. Vuoteen 2023 verrattuna merkittävimmin kasvoi tietoliikenteen häirintätapausten määrä, joita tuli viranomaisten tietoon 50 tapausta enemmän kuin vuonna 2023 (taulukko 19).

Taulukko 19. Viranomaisten tietoon tulleet tieto- ja viestintärikoksina kriminalisoidut tietoverkkosidonnaiset rikokset 2020–2024.⁴⁹⁹

Rikosnimike	2020	2021	2022	2023	2024
Viestintäsalaisuuden loukkaus	331	249	224	227	210
Viestintäsalaisuuden loukkauksen yritys	2	2	1	2	0
Törkeä viestintäsalaisuuden loukkaus	1	1	1	3	2
Viestintäsalaisuuden törkeän loukkauksen yritys	0	0	0	0	0
Tietoliikenteen häirintä	77	116	107	80	130
Tietoliikenteen häirinnän yritys	4	2	0	1	3
Törkeä tietoliikenteen häirintä	8	2	1	4	10
Tietoliikenteen törkeän häirinnän yritys	0	0	0	0	0
Lievä tietoliikenteen häirintä	14	6	4	23	24
Tietoliikenteen lievän häirinnän yritys	0	0	1	0	1

498 Rikoslaki (39/1889) 8 ja 8a §; Poliisi: Kyberrikokset, viitattu 28.10.2025.

499 PolStat. Poliisin tietoon tulleet rikokset ovat poliisille ilmoitettuja rikoksia eivätkä siten kuvasta välttämättä todellisia rikosmääriä.

Rikosnimike	2020	2021	2022	2023	2024
Tietojärjestelmän häirintä	17	36	38	59	70
Tietojärjestelmän häirinnän yritys	0	1	1	0	0
Törkeä tietojärjestelmän häirintä	7	4	4	1	4
Tietojärjestelmän törkeän häirinnän yritys	0	0	0	0	0
Tietomurto	1 132	1 555	1 927	2 231	1 941
Tietomurron yritys	70	59	37	46	37
Törkeä tietomurto	18	9	14	14 171	19
Törkeän tietomurron yritys	0	0	1	3	0
Suojauksen purkujärjestelmärikos	0	0	0	0	0
Datavahingonteko	11	17	7	19	19
Datavahingonteon yritys	1	1	0	1	1
Törkeä datavahingonteko	2	2	6	6	0
Törkeän datavahingonteon yritys	0	0	0	0	1
Lievä datavahingonteko	1	2	2	5	4
Yhteensä	1 696	2 064	2 376	16 882	2 476

Kyberrikoksilla ei aina tavoitella rikoshyötyä, vaan motiivina voi olla myös esimerkiksi maineen tai vaikutusvallan saavuttaminen. Rikoksen tekijällä ei välttämättä ole erityistä teknistä osaamista, vaan kyberrikosten tekovälineitä on ostettavissa verkossa.⁵⁰⁰ Kyberrikoksilla voi olla laajoja koko yhteiskuntaa koskettavia vaikutuksia, mikäli ne esimerkiksi vaarantavat yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen häiriöttömän toiminnan tai uhkaavat kansallista turvallisuutta. Esimerkiksi vihamielisten vieraiden valtioiden lukuun tehdyt kyberrikokset voivat olla osa hybridivaikuttamista.⁵⁰¹

500 Poliisi: Kyberrikostorjuntakeskus 10 vuotta – Rikollisuus on siirtynyt tietoverkkoihin, viitattu 5.11.2025.

501 Valtioneuvoston kanslia 2024, s. 13–15.

Sääntöstely- ja pakoterikokset

Sääntöstelyrikokset ovat olleet ennestään jo lainsäädännössä kriminalisoituja, mutta pakotteiden rikkominen on kriminalisoitu pakoterikoksina 20.5.2025 alkaen. Tätä ennen tehtyihin tekoihin sovelletaan sääntöstelyrikoksia koskevia säännöksiä. Merkittävä osa pakotteiden rikkomistapauksista liittyy Venäjälle sen Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan seurauksena asetettuihin laajoihin pakotteisiin.

Sääntöstelyrikokseen syyllistyy henkilö tai yritys, joka rikkoo tuontia tai vientiä koskevia sääntöstelymääräyksiä. Muun muassa kaksikäyttötuotteiden vientiin, välitykseen, tekniseen apuun, kauttakulkuun ja siirtoon liittyvien säännösten rikkominen tuomitaan sääntöstelyrikoksena. Sääntöstelyrikoksesta tuomitaan myös terrorismin torjumiseksi asetetun hallinnollisen jäädytyksen kohteena oleva henkilö tai luonnollinen henkilö, joka rikkoo varojen jäädyttämisestä terrorismin torjumiseksi annetussa laissa (325/2013) säädettyä kieltoa siirtää, muuntaa tai luovuttaa varoja.⁵⁰²

Vuonna 2024 viranomaisten tietoon tuli yhteensä 99 eriasteista sääntöstelyrikosta. Määrä oli huomattavasti pienempi kuin vuonna 2023, jolloin tietoon tuli 504 sääntöstelyrikosta. Muutokseen on vaikuttanut Suomen ja Venäjän välisen rajan sulkeminen loppuvuonna 2023.

Taulukko 20. Viranomaisten tietoon tulleet sääntöstelyrikokset 2020–2024.⁵⁰³

Rikosnimike	2020	2021	2022	2023	2024
Sääntöstelyrikos	5	2	158	86	59
Törkeä sääntöstelyrikos	0	0	44	64	35
Lievä sääntöstelyrikos	0	0	104	354	5
Yhteensä	5	2	306	504	99

502 Rikoslaki (39/1889) 46 luku 1 §.

503 PolStat. Poliisin tietoon tulleet rikokset ovat poliisille ilmoitettuja rikoksia eivätkä siten kuvasta välttämättä todellisia rikosmääriä.

Rikoslain 46 lukuun lisättiin 20.5.2025 voimaantulleella muutoksella uudet säännökset pakoterikoksesta, sen törkeästä ja tuottamuksellisesta tekemuodosta sekä pakoterikkomuksesta.⁵⁰⁴ Samalla säännöstelyrikosta koskevia säännöksiä muutettiin niin, etteivät ne enää koske pakotteiden rikkomista. Muutoksen seurauksena pakotteiden rikkomista koskevat rangaistussäännökset ovat kattavammat ja yksityiskohtaisemmat ja enimmäisrangaistukset ankarammat kuin aikaisemmin.⁵⁰⁵ Aikavälillä 20.5.–31.10.2025 poliisiviranomaisten tietoon oli tullut 3 uuden sääntelyn mukaista pakoterikosta.⁵⁰⁶

Sisäpiirikaupat ja markkinoiden manipulointi (insider trading and market manipulation)

Sisäpiirintiedolla tarkoitetaan liikkeeseenlaskijan tai rahoitusvälineeseen liittyvää täsmällistä ja julkistamatonta tietoa, jolla julkistettuna todennäköisesti olisi huomattava vaikutus rahoitusvälineen hintaan.⁵⁰⁷ Sisäpiirintiedon käyttäminen hyväksi rahoitusvälineiden tai kryptovarojen kaupassa on kriminalisoitu rikoslain 51 luvun 1 ja 2 §:ssä. Myös perusmuotoisen tai törkeän tekemuodon yritykset on rangaistava. Sisäpiirintiedon ilmaisemisesta on kyse, jos välittää, luovuttaa tai ilmaisee toiselle kyseisenlaisessa kaupassa hyödyttäviä neuvoja. Teko on kriminalisoitu rikoslain 51 luvun 2b §:ssä.

Vuonna 2024 viranomaisten tietoon tuli 12 epäiltyä sisäpiirintiedon väärinkäyttöä ja 1 törkeä sisäpiirintiedon väärinkäyttö. Törkeiden tekemuotojen määrä on pysynyt tasaisen pienenä vuosina 2020–2025, mutta perusmuotoisen sisäpiirintiedon väärinkäytön määrä oli suurempi vuonna 2024 kuin edellisvuosina (Taulukko 21).

504 Rikoslaki (39/1889) 46 luku 3a, 3b, 3c ja 3d §.

505 HE 202/2024 vp, s. 1, 31.

506 PolStat. Poliisin tietoon tulleet rikokset ovat poliisille ilmoitettuja rikoksia eivätkä siten kuvasta välttämättä todellisia rikosmääriä.

507 Markkinoiden väärinkäyttöasetus (EU) 596/2014 7 artiklan 1 kohta

Taulukko 21. Viranomaisten tietoon tulleet sisäpiiritiedon väärinkäyttöön liittyvät rikokset vuosina 2020–2025.⁵⁰⁸

Rikosnimike	2020	2021	2022	2023	2024
Sisäpiiritiedon ilmaiseminen	3	0	0	0	0
Sisäpiiritiedon väärinkäyttö	4	8	4	1	12
Sisäpiiritiedon väärinkäytön yritys	0	0	0	0	1
Törkeä sisäpiiritiedon väärinkäyttö	1	2	1	1	1
Törkeän sisäpiiritiedon väärinkäytön yritys	0	0	0	0	0
Yhteensä	8	10	5	2	14

Markkinoiden manipulaatiossa on kyse epäasiallisista toimista, joilla pyritään suoraan tai välillisesti vaikuttamaan keinotekoisesti rahoitusvälineen, kryptovaran tai rahoitusvälineeseen liittyvän hyödykettä koskevan spot-sopimuksen kysyntään, tarjontaan tai hintatasoon. Tämä voidaan tehdä ryhtymällä harhaanjohtaviin toimenpiteisiin tai antamalla rahoitusvälineeseen liittyviä totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja.⁵⁰⁹

508 PolStat. Poliisin tietoon tulleet rikokset ovat poliisille ilmoitettuja rikoksia eivätkä siten kuvasta välttämättä todellisia rikosmääriä.

509 Rikoslaki (39/1889) 51 luku 3 §; Finanssivalvonta: Pääomamarkkinat – Kaupankäynnin valvonta, viitattu 19.9.2025.

Taulukko 22. Viranomaisten tietoon tulleet markkinoiden manipulointiin liittyvät rikokset 2020–2025.⁵¹⁰

Rikosnimike	2020	2021	2022	2023	2024
Markkinoiden manipulointi	0	1	0	2	3
Törkeä markkinoiden manipulointi	0	0	0	0	1
Arvopaperimarkkinoita koskeva tiedottamisrikos	1	1	1	2	2
Kryptovaramarkkinoita koskeva tiedottamisrikos ⁵¹¹	-	-	-	-	0
Yhteensä	1	2	1	4	6

Osallistuminen järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaan ja laittomaan liiketoimintaan

Järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaan osallistuminen on kriminalisoitu rikoslain 17 luvussa. Henkilö syyllistyy tekoon, jos hän perustaa järjestäytyneen rikollisryhmän tai värvää siihen henkilöitä, varustaa ryhmää tai hankkii sille varoja tai toiminnan kannalta tärkeitä välineitä, järjestää ryhmälle koulutusta rikollista toimintaa varten, avustaa ryhmää taloudellisissa asioissa tai edistää muulla huomattavalla tavalla ryhmän toimintaa.⁵¹² Vuonna 2024 viranomaisten tietoon tuli 3 tapausta, jossa on epäilty järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaan osallistumista (taulukko 23).

510 PolStat. Poliisin tietoon tulleet rikokset ovat poliisille ilmoitettuja rikoksia eivätkä siten kuvasta välttämättä todellisia rikosmääriä.

511 Nimike lisättiin rikoslakiin 30.6.2024.

512 Rikoslaki (39/1889) 17 luku 1a §.

Taulukko 23. Viranomaisten tietoon tulleet järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaan osallistumistapaukset 2020–2024.⁵¹³

Rikosnimike	2020	2021	2022	2023	2024
Järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaan osallistuminen	3	1	3	0	2

Seksuaalirikokset sekä lapsiin kohdistuva seksuaaliväkivalta ja sitä todistavaan materiaaliin liittyvät rikokset

Seksuaalirikoksia koskevia säännöksiä uudistettiin vuonna 2022, ja uudet säännökset tulivat voimaan vuoden 2023 alusta alkaen. Keskeinen muutos oli raiskausrikoksia koskevan säännöksen muuttaminen suostumusperusteiseksi, ja suostumuksen puuttumisen keskeisyys myös muissa rikosnimikkeissä. Alle 16-vuotiaisiin lapsiin kohdistuvat seksuaalirikoksia koskevat säännökset erotettiin pääosin aikuisia koskevista nimikkeistä.⁵¹⁴

Vuonna 2024 viranomaisten tietoon tuli 4 729 pääosin aikuisiin kohdistuvaa seksuaalirikosta, joista suurin osa (1 972) oli raiskauksia. Raiskausten määrä kasvoi 235:lla tapauksella vuodesta 2023. Seksuaalisen ahdistelun tapauksia tuli viranomaisten tietoon 1 581, mikä oli 256 tapausta enemmän kuin vuonna 2023. Selvää kasvua oli myös niiden tapausten määrässä, missä oli kyse korvauksen tarjoamisesta nuoreen kohdistuvasta seksuaalisesta teosta. Niitä tuli viranomaisten tietoon 94 vuonna 2024 ja 72 vuonna 2023 (taulukko 24).

513 PolStat, Poliisin tietoon tulleet rikokset ovat poliisille ilmoitettuja rikoksia eivätkä siten kuvasta välttämättä todellisia rikosmääriä.

514 HE 13/2022 vp, s. 1.

Taulukko 24. Viranomaisten tietoon tulleet seksuaalirikokset (pl. lapsiin kohdistuvat) 2020–2024.⁵¹⁵

Rikosnimike	2020	2021	2022	2023	2024
Raiskaus	1 294	1 612	1 496	1 737	1 972
Raiskauksen yritys	123	132	120	112	105
Törkeä raiskaus	139	153	139	167	175
Törkeän raiskauksen yritys	6	11	18	4	3
Seksuaalinen kajoaminen	-	-	-	310	435
Seksuaalisen kajoamisen yritys	-	-	-	7	10
Törkeä seksuaalinen kajoaminen	-	-	-	18	11
Törkeän seksuaalisen kajoamisen yritys	-	-	-	0	1
Seksuaalinen hyväksikäyttö	109	103	118	113	101
Seksuaalisen hyväksikäytön yritys	4	5	10	3	6
Seksuaalinen ahdistelu	579	783	815	1 325	1 581
Seksuaalisen kuvan luvaton levittäminen	-	-	-	153	159
Seksikaupan kohteena olevan henkilön hyväksikäyttö	29	12	0	3	5
Seksikaupan kohteena olevan henkilön hyväksikäytön yritys	0	0	0	0	0
Korvauksen tarjoaminen nuoreen kohdistuvasta seksuaalisesta teosta	-	-	-	72	94
Korvauksen tarjoamisen yritys nuoreen kohdistuvasta seksuaalisesta teosta	-	-	-	22	71
Yhteensä	2 283	2 811	2 716	4 046	4 729

515 PolStat, Poliisin tietoon tulleet rikokset ovat poliisille ilmoitettuja rikoksia eivätkä siten kuvasta välttämättä todellisia rikosmääriä.

Lapsiin kohdistuva seksuaaliväkivalta on vakava ja nopeasti kasvava rikollisuuden-ala, johon voi usein liittyä myös taloudellisen hyödyn tavoittelua. Tietoverkot mahdollistavat osaltaan rikosten tekemistä, ja lapsiin verkossa kohdistuva seksuaaliväkivalta on yleistynyt viime vuosina voimakkaasti. Rikoksiin voi liittyä lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistava materiaali (CSAM, Child Sexual Abuse Material) ja sen jakaminen.⁵¹⁶ Euroopan komission mukaan vuonna 2023 EU:n alueella raportoitiin 1,3 miljoonasta lasten seksuaalisen hyväksikäytön tapauksesta, joihin liittyi yli 3,4 miljoonaa kuvaa ja videota.⁵¹⁷ Suomessa Pelastakaa Lapset vastaanotti sen ylläpitämän Nettivihje-palvelun kautta 8 615 vihjettä epäilyistä lapsen kohdistuneesta seksuaaliväkivallasta tai sitä todistavasta materiaalista ja 74 vihjettä epäilyistä lapsiin kohdistuvaan seksuaaliväkivaltaan liittyvästä laittomasta toiminnasta vuonna 2024.⁵¹⁸

Vuonna 2024 viranomaisten tietoon tuli yhteensä 1 371 lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavaan materiaaliin liittyvää rikosta. Kaiken kaikkiaan lapsiin kohdistuvia seksuaalirikoksia tuli viranomaisten tietoon 4 474 vuonna 2024 (taulukko 25). Määrä on noin puolet Pelastakaa Lapset -järjestön Nettivihje-palvelun kautta vastaanotettujen vihjeiden lukumäärästä. Vaikuttaa siltä, että vain osa havaituista tai epäilyistä tapauksista ilmoitetaan poliisille.

Taulukko 25. Viranomaisten tietoon tulleet lapsiin kohdistuvat seksuaalirikokset 2020–2024.⁵¹⁹

Rikosnimike	2020	2021	2022	2023	2024
Lapsenraiskaus	-	-	-	325	474
Lapsenraiskauksen yritys	-	-	-	6	17
Törkeä lapsenraiskaus	-	-	-	155	171
Törkeän lapsenraiskauksen yritys	-	-	-	0	0
Seksuaalinen kajoaminen lapseen	-	-	-	825	1 434

516 Sisäministeriö: CSAM-asetusehdotus lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan torjumiseksi verkossa, viitattu 28.10.2025.

517 European Commission: Protecting children from sexual abuse, viitattu 28.10.2025.

518 Pelastakaa Lapset 2024, s. 6, 11.

519 PolStat

Rikosnimike	2020	2021	2022	2023	2024
Yritys kajota lapseen seksuaalisesti	-	-	-	23	26
Törkeä seksuaalinen kajoaminen lapseen	-	-	-	38	126
Törkeä yritys kajota lapseen seksuaalisesti	-	-	-	1	10
Lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö	1 362	1 599	1 825	826	784
Lapsen seksuaalisen hyväksikäytön yritys	92	61	74	21	20
Lapsen houkuttelemisen seksuaalisiin tarkoituksiin	186	149	138	148	15
Lapsen seksuaalisiin tarkoituksiin houkuttelemisen yritys	13	16	28	35	26
Lasta seksuaalisesti esittävän kuvan levittäminen	-	-	-	317	684
Lasta seksuaalisesti esittävän kuvan levittämisen yritys	-	-	-	0	7
Törkeä lasta seksuaalisesti esittävän kuvan levittäminen	-	-	-	5	14
Törkeä lasta seksuaalisesti esittävän kuvan levittämisen yritys	-	-	-	0	0
Lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapito	-	-	-	300	666
Lasta seksuaalisesti esittävän esityksen seuraaminen	-	-	-	2	0
Lasta seksuaalisesti esittävän esityksen seuraamisen yritys	-	-	-	0	0
Yhteensä	1 653	1 825	2 065	3 027	4 474

Tilastokeskuksen mukaan vuoden 2025 ensimmäisellä puoliskolla seksuaalisesta kajoamisesta lapseen, lapsen seksuaalisesta hyväksikäytöstä, korvauksen tarjoamisesta nuoreen kohdistuvasta seksuaalisesta teosta (ks, yllä) ja lapsen houkuttelemisesta seksuaaliin tarkoituksiin tehtiin yhteensä 944 ilmoitusta, mikä oli 62 ilmoitusta vähemmän kuin vuoden 2024 vastaavana aikana. Näistä rikoksista 478 tehtiin internetissä.⁵²⁰

FATF jakaa verkossa tapahtuvan lasten seksuaalisen hyväksikäytön verkossa reaaliaikaisesti jaettavaan seksuaaliseen väkivaltaan (eng. live-streamed sexual abuse of children) ja toisaalta lasta seksuaalisesti esittävän materiaalin avulla tapahtuvaan kiristämiseen (eng. financial sexual extortion of children). FATF luonnehtii verkossa reaaliaikaisesti jaettavan lasten seksuaalisen hyväksikäytön rikoshyötyä maailmanlaajuisesta mittakaavasta katsottuna pienehköistä summista muodostuvana rahavirtana, joka suuntautuu pääasiassa Australiassa, Euroopassa ja Yhdysvalloissa asuvilta materiaalin kuluttajilta kehittyvissä maissa toimiville mahdollistajille. Maksut tehdään usein maksupalveluntarjoajien, tilisiirtojen tai kryptovarapalvelun tarjoajien kautta. Rikoshyöty voi olla suhteellisen pientä verrattuna moneen muuhun rikollisuudenalaaan. Mahdollistajat pesevät rikoshyötyä usein nostamalla varoja käteiseksi tai tekemällä tilisiirtoja, ja huomattava osa rikoshyödystä voidaan käyttää tekijöiden omaan arkipäiväiseen kulutukseen. Rikoshyötyä voidaan sijoittaa myös luksustuotteiden ostamiseen.⁵²¹

Rikolliset voivat myös käyttää hyväksikäyttömateriaalia uhrin kiristämiseen.⁵²² Kehittyvien tekoälysovellusten laiton käyttö voi mahdollistaa uusia tapoja tuottaa ja levittää lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavaa materiaalia ja rahastaa niillä.⁵²³ FATFin mukaan myös lasten houkuttelu seksuaalissävytteisen materiaalin tuottamiseen ja sen jälkeen materiaalin avulla kiristäminen on enenevissä määrin havaittu toimintatapa. Kiristämistapauksissa rikoshyöty muodostuu tyyppillisesti useasta pienestä summasta. Lasten ja nuorten haavoittuvuutta tällaisen teon kohteeksi joutumiselle lisää heidän runsas läsnäolonsa verkossa.⁵²⁴

520 Tilastokeskus: Ilmoitettujen myymälävarkauksien määrä kasvoi 18,6 % tammi-kesäkuussa 2025, viitattu 19.9.2025.

521 FATF 2025b, s 12–13.

522 European Commission: Protecting children from sexual abuse, viitattu 28.10.2025.

523 FATF 2025b, s. 40.

524 FATF 2025b, s. 15–16.

Väärennykset

Väärennykseen syyllistyy henkilö, joka valmistaa väärän asiakirjan tai muun todistuskappaleen, väärentää asiakirjan tai todistuskappaleen käytettäväksi harhauttavana todisteena tai käyttää edellä mainittuja todisteena. Törkeän tekemuodon tunnusmerkistö täyttyy esimerkiksi silloin, jos rikoksen kohteena oleva todistuskappale on viranomaisen ylläpitämä rekisteri tai yleiseltä kannalta tärkeä viranomaisen säilyttämä arkistoasiakirja. Myös väärän tai väärennetyn todistuskappaleen tai sellaisen valmistamisessa hyödynnettävän välineen hallussapito, kuljettaminen, vastaanottaminen tai hankkiminen on rangaistava teko.⁵²⁵ Vuonna 2024 viranomaisten tietoon tuli 1 229 väärennystapausta (taulukko 26).

Taulukko 26. Viranomaisten tietoon tulleet väärennystapaukset 2020–2024.⁵²⁶

Rikosnimike	2020	2021	2022	2023	2024
Väärennys	1 329	1 120	1 057	1 042	1 022
Väärennyksen yritys	2	1	3	1	4
Törkeä väärennys	35	37	26	42	31
Törkeän väärennyksen yritys	1	0	0	0	0
Lievä väärennys	140	167	182	127	138
Väärennysaineiston hallussapito	61	62	78	105	34
Yhteensä	1 568	1 387	1 346	1 317	1 229

Rahan väärentäminen

Rahan väärentäminen on kriminalisoitu maksuvälinerikoksena rikoslain 37 luvun 1–7 §:ssä. Rangaistavaa on rahan väärentämisen ja väärän rahan valmistamisen lisäksi väärän tai väärennetyn rahan maahantuonti, maastavienti, vastaanottaminen, hankkiminen, kuljettaminen, toiselle luovuttaminen, hallussapito ja käyttö sekä niiden valmistamiseen soveltamisen välineen hallussapito. Rahajäljitelmän levityksestä on kyse silloin, kun levittää rahaa erehdyttävästi muistuttavaa esinettä.

⁵²⁵ Rikoslaki (39/1889) 3 luku 1–4 §.

⁵²⁶ PolStat, Poliisin tietoon tulleet rikokset ovat poliisille ilmoitettuja rikoksia eivätkä siten kuvasta välttämättä todellisia rikosmääriä.

Vuonna 2024 viranomaisten tietoon tuli 1 087 rahan väärentämistapausta, joka oli 43 tapausta enemmän kuin vuonna 2023. Perusmuotoisten rahanväärennysten ja rahajäljitelmän levitysten määrä kasvoi hieman vuodesta 2023, mutta väärän rahan käyttötapaukset sen sijaan vähenivät hieman. Viimeisen viiden vuoden aikana 2020–2024 törkeään rahanväärennyksen yritystapauksia ja rahanväärennyksen valmistelutapauksia ei ole tullut viranomaisten tietoon yhtään (taulukko 27).

Taulukko 27. Viranomaisten tietoon tulleet rahan väärentämistapaukset 2020–2024.⁵²⁷

Rikosnimike	2020	2021	2022	2023	2024
Rahanväärennys	845	290	207	232	260
Rahanväärennyksen yritys	8	0	0	2	0
Törkeä rahanväärennys	2	0	0	1	0
Törkeään rahanväärennyksen yritys	0	0	0	0	0
Lievä rahanväärennys	43	15	15	39	27
Lievan rahanväärennyksen yritys	1	0	0	1	1
Rahanväärennyksen valmistelu	0	0	0	0	0
Väärän rahan käyttö	417	248	216	415	360
Väärän rahan käytön yritys	130	75	29	54	51
Väärän rahan hallussapito	125	53	22	32	38
Rahajäljitelmän levitys	386	216	167	268	350
Yhteensä	1 957	897	656	1 044	1 087

Suomen Pankin mukaan Suomessa rahankierrosta havaittujen euroseteli- väärennösten lukumäärä on vaihdellut ajanjaksolla 2014–2024 noin 500–2 200 kappaleen välillä. Vastaavasti väärennettyjen eurokolikoiden määrä on vaihdellut 700–3 500 kappaleen välillä. Sekä seteli- että kolikkoväärennöksien

⁵²⁷ PolStat. Poliisin tietoon tulleet rikokset ovat poliisille ilmoitettuja rikoksia eivätkä siten kuvasta välttämättä todellisia rikosmääriä.

määrä on ollut kasvusuuntainen vuosina 2023 ja 2024. Vuonna 2024 havaittujen väärennetyjen eurokolikkojen määrä oli suurin koko ajanjaksolle (3 485 kappaletta).⁵²⁸

Tuotteiden väärentäminen ja piratismi

Tuotteiden väärentäminen ja piratismi ovat rajat ylittävää ja usein järjestäytyneiden rikollisryhmien harjoittamaa rikollisuutta, joka koskee niin fyysisiä esineitä kuin aineettomia hyödykkeitä. Europolin mukaan suurin osa EU:n alueella kaupatuista väärennetyistä hyödykkeistä on peräisin kolmansista maista, mihin vaikuttaa myös kaupankäynnin siirtyminen yhä enemmän verkkoon.⁵²⁹

Tuotteiden väärentäminen tarkoittaa sellaisten tuotteiden tuottamista, joihin on luvattomasti liitetty toiselle kuuluva tavaramerkki tai jotka luvattomasti imitoivat toisen tuotteen mallioikeudella suojattua ulkomuotoa. Menetettyjen verotulojen ja laillisesti toimivien yritysten kokemien menetysten lisäksi väärennetyjen tuotteiden haittavaikutuksiin lukeutuu riski kuluttajien terveydelle tai yleiselle turvallisuudelle. Erityisen suuren riskin aiheuttavat lääkkeet, elintarvikkeet, ajoneuvojen varaosta ja sähkölaitteet.⁵³⁰ Tuotteiden väärentäminen kriminalisoidaan teollisoikeusrikoksena rikoslain 49 luvun 2 §:ssä.

Piratismi tarkoittaa tekijänoikeudella suojatun teoksen kopioimista, valmistamista ja saattamista yleisön saataville ilman oikeudenhaltioiden lupaa.⁵³¹ Internet-piratismista on kyse, kun tekijänoikeudella suojattua aineistoa käytetään luvattomasti, ladataan tai jaetaan internetissä.⁵³² Rikoshyöty syntyy luvattomasti haltuunotetun tuotteen hankintakulujen välttämisen lisäksi esimerkiksi piraattisivuston mainostuloista ja sen keräämistä lahjoituksista.⁵³³ Piratismi kriminalisoidaan tekijänoikeusrikoksena rikoslain 49 luvun 1 §:ssä.

Vuonna 2024 viranomaisten tietoon tuli 38 tuotteiden väärentämiseen ja piratismiin liittyvää tapausta. Näistä 32 oli tekijänoikeusrikoksia, joita tuli tietoon 13 enemmän kuin vuonna 2023 (taulukko 28).

528 Suomen Pankki: Euroväärennökset, viitattu 20.8.2025.

529 Europol 2023, s. 42.

530 Tulli: Tuotteiden turvallisuus ja tuoteväärennökset, viitattu 21.10.2025.

531 Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus ry: Piratismi, viitattu 22.10.2025.

532 Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus ry: Nettipiratismi, viitattu 21.10.2025.

533 Interpol: Digital piracy, viitattu 22.10.2025.

Taulukko 28. Viranomaisten tietoon tulleet tuotteiden väärentämiseen ja piratismiin liittyvät rikokset 2020–2024.⁵³⁴

Rikosnimike	2020	2021	2022	2023	2024
Tekijänoikeusrikos	27	25	18	19	32
Teollisoikeusrikos	7	7	4	9	6
Teknisen suojauksen kiertäminen	0	0	0	0	0
Teknisen suojauksen kiertämiskeinorikos	1	0	0	0	0
Oikeuksien sähköisten hallinnointitietojen loukkausrikos	0	0	0	0	0
Yhteensä	35	32	22	28	38

Salakuljetus

Salakuljetukseen syyllistyy henkilö, joka ilman asianmukaista lupaa taikka muuten tuontia tai vientiä koskevien säännösten tai määräysten vastaisesti tuo tai yrittää tuoda maahan tai vie tai yrittää viedä maasta tavaraa, jonka tuonti tai vienti on kielletty tai edellyttää viranomaisten lupaa tai tarkastusta.⁵³⁵ Salakuljetetun tavaran kätkeminen, hankkiminen, säilyttäminen tai välittäminen on kriminalisoitu laittomana tuontitavaraan ryhtymisenä.⁵³⁶

Maahan tuotaviin tai maasta vietäviin hyödykkeisiin liittyvän ilmoitus- tai tiedonantovelvollisuuden laiminlyöminen tai virheellisten tietojen antaminen velvollisuutta täyttäessä on rangaistavaa, kun teko mahdollisesti auttaa välttämään veroja, saamaan perusteettomia veronpalautuksia, suorittamaan tullivelkaa koskevan vakuuden vajavaisesti tai tuomaan maahan tai viemään maasta tavaraa, johon on lailla kohdistettu kieltoja tai rajoituksia. Tekijä syyllistyy

534 PolStat. Poliisin tietoon tulleet rikokset ovat poliisille ilmoitettuja rikoksia eivätkä siten kuvasta välttämättä todellisia rikosmääriä.

535 Rikoslaki (39/1889) 46 luku 4 ja 5 §.

536 Rikoslaki (39/1889) 46 luku 6 ja 6a §.

tulliselvityserikokseen. Myös vientitavaraa koskevan väärän tiedon antaminen saadakse alkuperätodistuksen, joka mahdollistaa tullietuuskohtelun tai muuta etuuskohtelun toisessa maassa, on rangaistavaa.⁵³⁷

Puolustustarvikkeiden maastavientirikoksesta on kyse, kun ilman vaadittavaa lupaa osallistuu puolustustarvikkeiden viemiseen tai siirtämiseen Suomesta tai kauttakuljetukseen Suomen kautta. Myös välittäjänä toimiminen Euroopan talousalueen ulkopuolisten valtioiden välistä puolustustarvikkeiden vientiä tai Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden välistä puolustustarvikkeiden siirtoa koskevan sopimuksen syntymisessä on ilman vaadittavaa lupaa rangaistavaa puolustustarvikkeiden maastavientirikoksena. Rangaistavaa on myös kaksikäyttötuotteiden vientiä koskevan tiedonantovelvollisuuden laiminlyönti.⁵³⁸

Vuonna 2024 viranomaisten tietoon tuli 2 385 salakuljetukseen tai siihen liittyvään toimintaan liittyvää rikosta. Näistä suurin osa koski salakuljetusta, lievää salakuljetusta ja lievää laitonta tuontitavaraan ryhtymistä. Huomattavin muutos vuoteen 2023 verrattuna tapahtui lievien laittomaan tuontitavaraan ryhtymisen tapausten määrässä, joka kolminkertaistui vuonna 2024. Salakuljetustapausten määrä kasvoi hieman verrattuna vuoteen 2023, mutta lievien salakuljetustapausten hieman laski (taulukko 29).

537 Rikoslaki (39/1889) 46 luku 7–10 §.

538 Rikoslaki (39/1889) 46 luku 11 ja 12 §.

Taulukko 29. Viranomaisten tietoon tulleet salakuljetukseen liittyvät rikokset 2020–2024.⁵³⁹

Rikosnimike	2020	2021	2022	2023	2024
Salakuljetus	833	690	921	663	788
Lievä salakuljetus	704	541	538	763	747
Laiton tuontitavaraan ryhtyminen	172	138	125	125	93
Lievä laiton tuontitavaraan ryhtyminen	189	266	254	234	739
Tulliselvitysrikos	1	2	3	2	4
Törkeä tulliselvitysrikos	0	6	2	1	2
Lievä tulliselvitysrikos	5	2	12	22	10
Vientitavaran alkuperää koskevan väärän tiedon antaminen	0	0	1	0	0
Puolustustarvikkeiden maastavientirikos	0	1	3	3	2
Puolustustarvikkeiden maastavientirikoksen yritys	0	0	0	0	0
Kaksikäyttötuotteiden vientivalvontailmoituksen laiminlyönti	0	0	0	0	0
Yhteensä	1 904	1 646	1 859	1 813	2 385

Laiton asekauppa

Laiton asekauppa ja siihen liittyvät aserikokset on kriminalisoitu Suomen rikoslaissa 41 luvussa. Luvaton ampuma-aseen, sen osien tai patruunoiden ja eräiden muiden aseiden Suomeen tuonti tai Suomesta vienti ja kaupallisessa tarkoituksessa kuljettaminen, hankkiminen, hallussapito tai luovuttaminen on rangaistavaa ampuma-aserikoksena. Luvaton ampuma-aseen, sen osien tai eräiden muiden aseiden luvaton korjaaminen, muuntaminen tai hallussapitoon oikeuttamattomalle

539 PolStat

henkilölle lainaaminen on myös rangaistavaa. Myös eräät ilmoitusvelvollisuuteen sekä valmistus-, täydennys-, tuonti- ja pakkausmerkintöihin liittyvät teot katsotaan ampuma-aserikokseksi.⁵⁴⁰

Vuonna 2024 viranomaisten tietoon tuli 3 744 laittomaan asekauppaan liittyvää rikosta, mikä oli 251 rikosta enemmän kuin vuonna 2023. Perusmuotoisten ja törkeiden ampuma-aserikosten määrä sekä vaarallisia esineitä koskevien säännösten rikkomistapausten määrä kasvoi verrattuna vuosiin 2021–2023. Lievien ampuma-aserikosten määrä laski vuodesta 2023, mutta oli hieman korkeampi kuin vuosina 2021–2022 (taulukko 30).

Taulukko 30. Viranomaisten tietoon tulleiden laittomaan asekauppaan liittyvien rikosten määrä 2020–2024.⁵⁴¹

Rikosnimike	2020	2021	2022	2023	2024
Ampuma-aserikos	2 235	1 912	1 838	1 831	2 082
Ampuma-aserikoksen yritys	11	7	9	10	11
Törkeä ampuma-aserikos	172	151	135	136	157
Törkeän ampuma-aserikoksen yritys	0	0	3	0	2
Lievä ampuma-aserikos	2 048	1 376	1 313	1 590	1 440
Vaarallisia esineitä koskevien säännösten rikkominen	66	38	43	38	52
Vaarallisia esineitä koskevien säännösten rikkomisen yritys	1	0	0	1	0
Yhteensä	4 533	3 484	3 341	3 606	3 744

Laiton asekauppa kytkeytyy usein järjestäytyneiden rikollisryhmien muuhun rikolliseen toimintaan, kuten huumekauppaan. Aseet ja huumeet kulkeutuvat EU:n alueelle usein samoja reittejä pitkin, usein Länsi-Balkanin kautta. Laiton asekauppa

540 Rikoslaki (39/1889) 41 luku 1, 3, 4 ja 5 §.

541 PolStat. Poliisin tietoon tulleet rikokset ovat poliisille ilmoitettuja rikoksia eivätkä siten kuvasta välttämättä todellisia rikosmääriä.

voi kytkeytyä huumekauppaan myös siten, että laittomia aseita käytetään vaihdannan välineenä huumekaupassa tai huumekauppaan kytkeytyviä henkilöitä pyritään aseistamaan laittomilla aseilla.⁵⁴²

Ympäristörikokset

Interpolin arvion mukaan ympäristörikokset ovat maailmanlaajuisesti yksi taloudellisesti tuottavimmista rikollisuuden muodoista. Rikoshyödyn arvioidaan olevan satojen miljardien dollarien (USD) suuruusluokkaa, ja sen arvioidaan kasvavan vuosittain noin 5–7 prosenttia.⁵⁴³ Euroopan komissio puolestaan arvioi, että ympäristörikokset ovat maailmanlaajuisesti neljänneksi laajin rikollisuuden muoto, jonka aiheuttamat menetykset ovat arvoltaan 80–230 miljardia euroa vuosittain.⁵⁴⁴ Ympäristörikokset ovat usein luonteeltaan kansainvälisiä, ja ne voivat tapahtua myös tietoverkkoavusteisesti hyödyntäen esimerkiksi neopankkeja ja internetin kauppapaikkoja sekä käyttäen maksamiseen esimerkiksi kryptovaroja.⁵⁴⁵

Suomessa tyypillinen poliisin tutkima ympäristörikos on jätteiden luvaton hävittäminen tai säilyttäminen.⁵⁴⁶ Törkeät ympäristön turmelemisen tekemuodot toteutetaan tyypillisesti liiketoiminnan yhteydessä, jolloin on tyypillistä, että tekoon liittyy merkittäviä rikoshyötyjä, aiheutettuja vahinkoja sekä huomattavia ennallistamiskustannuksia. Teot liittyvät yleensä jätteiden, jätemaan ja erilaisten kemikaalien säilytykseen, käsittelyyn tai maastoon dumpaamiseen sekä maanainesten luvattomaan ottoon tai niiden käsittelyyn ja säilytykseen.⁵⁴⁷ Rikoshyöty voi muodostua esimerkiksi erilaisten velvollisuuksien tai käsittelykustannusten välttelyn ja laiminlyöntien kautta.⁵⁴⁸

Viranomaisten tietoon tulleiden törkeiden ympäristön turmelemistapauksien lukumäärä on viimeisen viiden vuoden aikana ollut vuosittain 3 ja 7 välillä. Perusmuotoisia ympäristön turmelemistapauksia tuli viranomaisten tietoon 238 kappaletta vuonna 2024. lukumäärä oli hieman korkeampi kuin vuosina 2020–2023 (Taulukko 31).

542 EMCDDA 2023, s. 7–13.

543 Interpol: Protecting the planet against organized crime, viitattu 8.7.2025.

544 European Commission: Environmental Crime Directive, viitattu 11.4.2025.

545 UNODC 2024a, s. 7–8.

546 Poliisi: Ympäristörikokset, viitattu 29.9.2025.

547 Poliisi 2024, s. 57.

548 Koskela ym. 2020, 22.

Taulukko 31. Viranomaisten tietoon tulleet rikoslain 48 luvun mukaiset ympäristörikkokset 2020–2024.⁵⁴⁹

Rikosnimike	2020	2021	2022	2023	2024
Ympäristön turmeleminen	220	185	177	223	238
Ympäristön turmelemisen yritys	0	1	0	0	1
Törkeä ympäristön turmeleminen	7	5	7	7	3
Törkeän ympäristön turmelemisen yritys	0	0	0	0	0
Ympäristörikkomus	287	211	181	165	171
Tuottamuksellinen ympäristön turmeleminen	2	4	4	3	4
Luonnonsuojelurikos	60	39	63	57	94
Luonnonsuojelurikoksen yritys	1	0	0	0	0
Törkeä luonnonsuojelurikos	0	1	0	0	2
Törkeän luonnonsuojelurikoksen yritys	0	0	0	0	0
Rakennussuojelurikos	2	6	1	2	5
Rakennussuojelurikoksen yritys	0	0	0	0	0
Yhteensä	579	452	433	457	518

Suomen kansallisen ympäristörikosseurantaryhmän arvion mukaan kierto-
talousteknologiaan liittyvä rikollinen toiminta tulee lähivuosina mahdollisesti
lisääntymään. Muun muassa biopolttoaineisiin liittyviä tapauksia on ollut
tutkinnassa Euroopan maissa. Nykyisessä maailmanpoliittisessa tilanteessa on myös
tärkeää huomioida konfliktitilanteiden yhteydessä tapahtuvien ympäristörikosten
mahdollisuus.⁵⁵⁰

549 PolStat. Poliisin tietoon tulleet rikokset ovat poliisille ilmoitettuja rikoksia eivätkä siten kuvasta välttämättä todellisia rikosmääriä.

550 Poliisi 2024, s. 58–59.

Europolin mukaan ympäristörikkokset ovat houkuttelevia järjestäytyneen rikollisuuden toimijoille suuren rikoshyödyn mahdollisuuden, suhteellisen alhaisen kiinnijäämisriskin ja eri maiden välisestä lainsäädännön eroavaisuuksista johtuvien katvealueiden vuoksi. Ympäristörikkoksia tekevät rikollisverkostot hyödyntävät usein ammattimaisia rahanpesijöitä häivyttämään rikoshyötyä.⁵⁵¹ Varojen alkuperän häivyttämiseen voi liittyä laillisen ja laittoman liiketoiminnan sekoittaminen esimerkiksi pöytälaatikkoyhtiöitä hyödyntämällä tai kansainvälisten transaktioiden epätodenmukaisella dokumentoinnilla.⁵⁵² Myös Suomessa on havaittu viitteitä järjestäytyneen rikollisuuden kytkeytymisestä ympäristörikollisuuteen ja ympäristörikollisuuteen liittyvän rikollisen markkinan voimakkaasta kasvusta.⁵⁵³

Murha ja muut vakavat henkeen ja terveyteen kohdistuvat rikokset

Henkeen ja terveyteen kohdistuvat rikokset sisältyvät rikoslain (39/1889) 21 lukuun. Viranomaisten tietoon tuli vuonna 2024 yhteensä 35 409 henkeen ja terveyteen kohdistuvaa rikosta (taulukko 32). Yhteismäärä oli samalla tasolla kuin vuonna 2023. Suurimman osan tietoon tulleista henkeen ja terveyteen kohdistuvista rikoksista muodostivat pahoinpitelyt.

551 Europol 2022, s. 10–12.

552 UNODC 2024b, s. 24.

553 Jukarainen ym. 2023, s. 33.

Taulukko 32. Viranomaisten tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuvat rikokset 2020–2024.⁵⁵⁴

Rikosnimike	2020	2021	2022	2023	2024
Tappo	77	64	67	54	80
Tapon yritys	369	344	318	335	343
Murha	34	36	26	19	38
Murhan yritys	39	48	47	34	66
Surma	0	0	1	0	0
Surman yritys	0	0	0	0	0
Pahoinpitely	23 554	24 708	27 795	30 336	30 075
Pahoinpitelyn yritys	603	607	646	783	720
Törkeä pahoinpitely	1 485	1 403	1 468	1 541	1 354
Törkeän pahoinpitelyn yritys	361	318	348	359	354
Törkeän henkeen tai terveyteen kohdistuvan rikoksen valmistelu	24	35	34	38	54
Kuolemantuottamus	131	128	101	104	109
Törkeä kuolemantuottamus	48	29	30	31	43
Vammantuottamus	1 383	1 318	1 227	1 241	1 341
Törkeä vammantuottamus	101	93	71	79	77
Tappeluun osallistuminen	1	0	3	2	3
Vaaran aiheuttaminen	493	394	328	352	486
Heitteillepano	108	125	127	171	236
Pelastustoimen laiminlyönti	15	19	20	19	30
Yhteensä	28 826	29 669	32 657	35 498	35 409

Viranomaisten tietoon tuli 118 henkirikosta vuoden 2024 aikana.⁵⁵⁵ Määrä oli suurempi kuin edellisinä neljänä vuonna 2020–2023 (ks. Taulukko 32). Pitkällä aikavälillä tarkasteltuna henkirikollisuuden taso Suomessa on

554 PolStat

555 Polstat. Poliisin tietoon tulleet rikokset ovat poliisille ilmoitettuja rikoksia eivätkä siten kuvasta välttämättä todellisia rikosmääriä.

kuitenkin laskenut. Helsingin yliopiston kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutin henkirikoskatsauksessa havaittiin, että tarkastelujaksolla 2013–2023 henkirikoskuolleisuus laski 1,4 surmatusta 0,9 surmattuun 100 000 asukasta kohti. Henkirikollisuuden tason lasku on kuitenkin hidastunut 2010-luvun puolivälistä lähtien.⁵⁵⁶

Suomessa henkirikoksiin liittyy keskeisesti päihteidenkäyttö. Vuosina 2013–2023 aikuisten välisistä henkirikostapauksista 60 %:ssa kaikki osapuolet olivat rikosentekohetkellä päihtyneitä ja 73 %:ssa vähintään yksi osapuoli oli päihtynyt. Suomessa henkirikoksen osapuolet ovat tyypillisesti työelämän ulkopuolella olevia, toisilleen tuttuja miehiä. Vuosina 2013–2023 henkirikoksista 87 % oli miesten tekemiä ja 43 % oli tuttavien välisiä. Parisuhdetappojen osuus oli 23 %. Parisuhdetappotapauksissa uhrin ovat useimmin naisia. Kaikista aikuisista henkirikoksen naisuhreista 61 % oli joutunut puolison, seurustelukumppanin tai entisen kumppanin surmaamaksi, kun vastaava luku miehillä oli 9 %.⁵⁵⁷

Sieppaus, vapaudenriisto ja panttivangin ottaminen

Vapaudenriistosta on kyse, kun tekijä riistää toisen liikkumisvapauden tai eristää toisen tämän ympäristöstä esimerkiksi sulkemalla toisen jonnekin, kuljettamalla johonkin tai sitomalla. Törkeän tekemuodon perusteena on vapaudenmenetyksen pituus, toiselle aiheutettu vaara tai erityinen julmuus tai väkivallan uhka. Tuottamuksellisesta vapaudenriistosta on kyse, kun aiheuttaa toiselle vapaudenmenetyksen huolimattomuudesta tai siinä käsityksessä, että tekijällä on oikeus tekoon.⁵⁵⁸

Panttivangin ottamiseen syyllistyy tekijä, joka riistää toiselta vapauden pakottaakseen jonkun muun tekemään, sietämään tai jättämään tekemättä jotain sillä uhalla, ettei panttivankia vapauteta tai että hänen terveyttään vahingoitetaan tai hänet surmataan. Panttivangin ottamisen valmistelu esimerkiksi hankkimalla hengenvaarallisen tekoon soveltuvan välineen, hankkii rikoksen tekemisessä tarvittavan tiedon tai tilan tai laatii suunnitelman rikoksen tekemisestä tai sopii siitä jonkun kanssa.⁵⁵⁹

556 Törölä & Raeste 2025, tiivistelmä, s. 5.

557 Törölä & Raeste 2025, s. 11–12, 22, 28.

558 Rikoslaki (39/1889) 25 luku 1, 2 ja 6 §

559 Rikoslaki (39/1889) 25 luku 4 ja 4a §

Lapsen omavaltaisesta huostaanotosta on kyse, kun alle 16-vuotiaan lapsen vanhempi, kasvatusvanhempi, huoltaja tai lapselle läheinen henkilö ottaa lapsen huostaansa omavaltaisesti siltä, jonka huostassa lapsi on. Jos tekoon liittyy lapsen vieminen pois asuinvaltiostaan tai jättäminen palauttamatta sinne, on kyse lapsikaappauksesta.⁵⁶⁰

Vuonna 2024 viranomaisten tietoon tuli yhteensä 745 sieppaukseen, vapaudenriistoon ja panttivangin ottamiseen liittyvää rikosta. Määrä oli korkeampi kuin edellisenä neljänä vuonna 2020–2023 (taulukko 33). Voimakkainta kasvu oli lapsen omavaltaisen huostaanoton tapauksissa, joiden määrä yli kaksinkertaistui vuoteen 2020 verrattuna. Vapaudenriistotapauksia oli 55 enemmän kuin vuonna 2020, ja vuoteen 2023 verrattuna niitä oli 110 kappaletta enemmän (taulukko 33).

Taulukko 33. Viranomaisten tietoon tulleet sieppaukseen, vapaudenriistoon ja panttivangin ottamiseen liittyvät rikokset 2020–2024.⁵⁶¹

Rikosnimike	2020	2021	2022	2023	2024
Vapaudenriisto	403	380	361	348	458
Törkeä vapaudenriisto	58	65	60	94	94
Panttivangin ottaminen	3	2	2	33	0
Panttivangin ottamisen yritys	0	0	0	0	0
Panttivangin ottamisen valmistelu	0	0	0	0	0
Lapsen omavaltainen huostaanotto	49	53	75	57	112
Lapsikaappaus	27	31	47	60	75
Tuottamuksellinen vapaudenriisto	11	7	12	9	6
Yhteensä	551	538	557	601	745

⁵⁶⁰ Rikoslaki (39/1889) 25 luku 5 ja 5a§.

⁵⁶¹ PolStat. Poliisin tietoon tulleet rikokset ovat poliisille ilmoitettuja rikoksia eivätkä siten kuvasta välttämättä todellisia rikosmääriä.

Ryöstö ja varkaus

Varkaudella tarkoitetaan irtaimen omaisuuden anastamista toisen hallusta. Jos varkautta voidaan pitää kokonaisuutena arvostellen vähäisenä, on kyse näpistyksestä.⁵⁶² Vuonna 2024 viranomaisten tietoon tuli 1 866 törkeää varkautta ja 55 575 perusmuotoista varkautta. Sekä törkeiden että perusmuotoisten varkauksien vuosittainen lukumäärä on pysytellyt samalla tasolla vuosina 2021–2024, mutta vuoteen 2020 verrattuna määrät ovat jonkin verran alhaisempia. Näpistysten määrä on hieman noussut vuosina 2023 ja 2024 verrattuna vuosiin 2020–2022. Niitä tuli viranomaisten tietoon 68 547 kappaletta vuonna 2024.

Taulukko 34. Viranomaisten tietoon tulleiden varkausrikosten määrät 2020–2024.⁵⁶³

Rikosnimike	2020	2021	2022	2023	2024
Varkaus	63 728	56 121	55 855	55 431	55 575
Varkauden yritys	6 245	5 025	4 755	4 804	4 707
Törkeä varkaus	2 179	1 768	1 844	1 750	1 866
Törkeän varkauden yritys	570	463	412	385	442
Näpistys	66 571	65 237	66 539	68 431	68 547
Näpistyksen yritys	1 628	1 639	1 514	1 780	1 663
Yhteensä	140 921	130 253	130 919	132 581	132 800

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan noin puolet viranomaisten tietoon vuoden 2025 ensimmäisellä puoliskolla tulleista varkausrikoksista oli myymälävarkauksia. Vuoden 2025 ensimmäisellä puoliskolla viranomaisten tietoon tuli noin 66 500 varkausrikosta, joista myymälävarkauksia oli noin 34 700. Myymälävarkauksia ilmoitettiin noin 18 % enemmän kuin vuonna 2024 vastaavaan aikaan. Kaikkien varkausrikosten määrä kasvoi 12 % vuoden 2024 ensimmäiseen puoliskoon verrattuna.⁵⁶⁴

562 Rikoslaki (39/1889) 28 luku 1, 2, ja 3 §.

563 PolStat. Poliisin tietoon tulleet rikokset ovat poliisille ilmoitettuja rikoksia eivätkä siten kuvasta välttämättä todellisia rikosmääriä.

564 Tilastokeskus: Ilmoitettujen myymälävarkauksien määrä kasvoi 18,6 % tammi-kesäkuussa 2025, viitattu 19.9.2025.

Ryöstöstä on kyse silloin kun tekijä väkivaltaa tai uhkausta käyttämällä yrittää anastaa tai ottaa luvattomasti käyttöön toisen irtainta omaisuutta tai pakottaa tämän luopumaan taloudellisesta edustaan. Myös ryöstön tai törkeän ryöstön yritykset ja törkeän ryöstön valmistelu on kriminalisoitu.⁵⁶⁵ Vuonna 2024 viranomaisten tietoon tuli yhteensä 1 711 ryöstöä ja 484 törkeää ryöstöä. Ryöstöjen määrä laski noin sadalla vuodesta 2023, mutta oli korkeampi kuin vuosina 2020–2022. Törkeiden ryöstöjen määrä oli hieman korkeampi kuin neljänä edellisenä vuonna 2020–2023. (Taulukko 35).

Taulukko 35. Viranomaisten tietoon tulleet ryöstöt 2020–2024.⁵⁶⁶

Rikosnimike	2020	2021	2022	2023	2024
Ryöstö	1 356	1 272	1 644	1 814	1 711
Ryöstön yritys	245	236	314	429	366
Törkeä ryöstö	381	386	396	463	484
Törkeän ryöstön yritys	76	69	68	109	97
Törkeän ryöstön valmistelu	1	2	0	1	1
Yhteensä	2 059	1 965	2 422	2 816	2 659

Kiristys

Kiristyksestä on kyse silloin, kun rikosentekijä pakottaa uhrin luopumaan tälle kuuluvasta taloudellisesta edusta uhkaamalla uhria jollain mulla pelotteella kuin väkivallalla.⁵⁶⁷ Kiristys voi ilmetä monella tapaa, ja verkossa tehdyillä teoilla saattaa olla saman aikaisesti useita uhreja. Verkossa tapahtuvassa kiristämisessä saatetaan uhata esimerkiksi arkaluontoisen henkilökohtaisen materiaalin tai tekaistun henkilökohtaista arkaluontoista materiaalia esittävän materiaalin levittämällä.⁵⁶⁸ Vuonna 2024 viranomaisten tietoon tuli 1 734 kiristystapausta. Perusmuotoisten kiristystapausten määrä kasvoi hieman vuodesta 2023, mutta törkeiden tekemuotojen määrä puolestaan laski hieman (taulukko 36).

565 Rikoslaki (39/1889) 31 luku 1, 2 ja 2a §.

566 PolStat. Poliisin tietoon tulleet rikokset ovat poliisille ilmoitettuja rikoksia eivätkä siten kuvasta välttämättä todellisia rikosmääriä.

567 Rikoslaki (39/1889) 31 luku 3 ja 4 §.

568 Ks. esim. Poliisi: Nettituttavuus voi johtaa kiristykseen, viitattu 10.10.2025.

Taulukko 36. Viranomaisten tietoon tulleet kiristysrikokset 2020–2024.⁵⁶⁹

Rikosnimike	2020	2021	2022	2023	2024
Kiristys	11 318	652	545	784	871
Kiristuksen yritys	8 357	1 223	479	647	771
Törkeä kiristys	57	31	31	61	49
Törkeän kiristuksen yritys	20	18	22	313	43
Yhteensä	19 752	1 924	1 077	1 805	1 734

Identiteettirikokset

Identiteettirikokset kriminalisoidaan rikoslain 38 luvussa tietosuojarikoksena ja identiteettivarkautena. Tietosuojarikoksesta on kyse, kun hankkii, luovuttaa tai siirtää henkilötietoja niiden käyttötarkoituksen kanssa yhteensopimattomalla tavalla ja vastoin eräitä henkilötietojen käsittelyä koskevia säädöksiä ja siten loukkaa rekisteröidyn henkilön yksityisyyden suojaa tai aiheuttaa hänelle muuta olennaista haittaa. Identiteettivarkaudesta on kyse, kun käyttää toisen henkilön yksilöiviä tunnistetietoja erehdyttääkseen kolmatta osapuolta ja aiheuttaen taloudellista vahinkoa tai muuta vähäistä suurempaa haittaa sille, jota tieto koskee.⁵⁷⁰

Vuonna 2024 viranomaisten tietoon tuli yhteensä 4 892 identiteettirikosta. Tietosuojarikosten määrä kasvoi huomattavasti vuodesta 2023 ja on noussut merkittävästi edellisten viiden vuoden ajanjaksolla (2020–2024) tarkasteltuna. Identiteettivarkauksien määrä sen sijaan laski vuonna 2024 verrattuna vuoteen 2023, ja on pysytellyt samassa suuruusluokassa edellisen viiden vuoden aikana (taulukko 37).

569 PolStat. Poliisin tietoon tulleet rikokset ovat poliisille ilmoitettuja rikoksia eivätkä siten kuvasta välttämättä todellisia rikosmääriä.

570 Rikoslaki (39/1889) 38 luku 9 ja 9a §.

Taulukko 37. Viranomaisten tietoon tulleet identiteettirikokset 2020–2024.⁵⁷¹

Rikosnimike	2020	2021	2022	2023	2024
Tietosuojarikos	109	343	148	775	1 168
Identiteettivarkaus	4 724	3 748	3 946	4 283	3 724
Yhteensä	4 833	4 092	4 094	5 058	4 892

Identiteettivarkaudet liittyvät usein muihin rikoksiin, kuten petoksiin ja talousrikoksiin. Lisäksi niitä voidaan tehdä rahanpesuvaiheessa esimerkiksi peittämään varojen todellista omistajuutta. Identiteettivarkaudella voi olla myös useita uhreja samanaikaisesti esimerkiksi tietomurtojen yhteydessä.⁵⁷²

Varastettujen ja muiden tavaroiden laitton kauppa

Varastettujen ja muiden tavaroiden laitton kauppa kriminalisoidaan rikoslain 32 luvussa kätkemisrikoksena. Siihen syyllistyy henkilö, joka kätkee, hankkii, ottaa huostaansa, välittää tai muulla tavalla ryhtyy sellaiseen omaisuuteen, joka on saatu toiselta varkaus-, kavallus-, ryöstö-, kiristys-, petos-, kiskonta- tai maksuvälinepetosrikoksella.⁵⁷³ Kätkemisrikoksen kohteena voi olla ainoastaan rikoksella saatu omaisuus, ja sen esirikoksia ovat edellä luetellut rikokset.⁵⁷⁴ Tällainen teko tuomitaan kätkemisrikoksena silloin, kun se ei ole rangaistava rahanpesuna.⁵⁷⁵

Vuonna 2024 viranomaisten tietoon tuli 758 varastettujen ja muiden tavaroiden kätkemiseen tai muuhun niihin ryhtymiseen liittyvää rikosta. Määrä oli pienempi kuin edellisenä neljänä vuonna 2020–2023. Yleisimpiä olivat perusmuotoiset kätkemisrikokset, joita tuli viranomaisten tietoon 579 kappaletta vuonna 2024 (taulukko 38).

571 PolStat. Poliisin tietoon tulleet rikokset ovat poliisille ilmoitettuja rikoksia eivätkä siten kuvasta välttämättä todellisia rikosmääriä.

572 Harmaa talous & talousrikollisuus: Identiteettien väärinkäytökset ovat kasvussa, viitattu 28.10.2025.

573 Rikoslaki (39/1889) 32 luku 1–5 §.

574 HE 53/2002 vp, s. 6, 27.

575 Rikoslaki (39/1889) 32 luku 1 §.

Taulukko 38. Viranomaisten tietoon tulleet varastettujen ja muiden tavaroiden käsittelyyn liittyvät rikokset 2020–2024.⁵⁷⁶

Rikosnimike	2020	2021	2022	2023	2024
Kätkemisrikos	979	838	697	639	579
Törkeä kätkemisrikos	41	25	30	23	27
Ammattimainen kätkemisrikos	6	3	5	3	2
Tuottamuksellinen kätkemisrikos	5	9	7	9	5
Kätkemisrikkomus	276	212	188	141	145
Yhteensä	1 307	1 087	927	815	758

Liite 4: Täydentävät sektorikohtaiset toimintaympäristökuvaukset

Luottolaitokset (luku 4.2.4.1)

Luottolaitokset jaetaan talletuspankkeihin ja luottoyhteisöihin sen mukaan, onko niillä oikeus vastaanottaa yleisöltä talletuksia. Finanssivalvonnan sektorikohtaisessa riskiarvioiden mukaan seuraavasti:

1. ryhmä: kooltaan ja toiminnan laajuudelta suuret kotimaiset talletuspankit, ulkomaisten talletuspankkien sivuliikkeet ja näiden kanssa samaan konsolidointiryhmään kuuluvat luottoyhteisöt. Tähän ryhmään kuuluvien luottolaitosten palveluvalikoima ja maantieteellinen kattavuus on laaja.
2. ryhmä: kotimaiset talletuspankit ja näiden kanssa samaan konsolidointiryhmään kuuluvat luottoyhteisöt, joiden toiminnan koko ja laajuus on pienempi kuin ryhmässä 1 olevien toimijoiden ja joiden toiminnan maantieteellinen kattavuus on kapeampi.

⁵⁷⁶ Polstat. Poliisin tietoon tulleet rikokset ovat poliisille ilmoitettuja rikoksia eivätkä siten kuvasta välttämättä todellisia rikosmääriä.

3. ryhmä: talletuspankit ja näiden kanssa samaan konsolidointiryhmään kuuluvat luottoyhteisöt, joiden toiminnan koko Suomessa on verrattavissa ryhmän 2 talletuspankkeihin, mutta joiden toiminnan maantieteellinen ulottuvuus on ryhmän 2 talletuspankkeja laajempi muun muassa siitä syystä, että alasektoriin kuuluu myös ulkomaisten luottolaitosten sivuliikkeitä.

4. ryhmä: kotimaiset luottoyhteisöt ja ulkomaisten talletuspankkien sekä luottoyhteisöjen sivuliikkeit, jotka eivät lähtökohtaisesti tarjoa Suomessa talletuspalveluita. Nämä toimijat ovat keskittyneet erilaisten rahoituspalvelujen tarjoamiseen henkilö- ja/tai yhteisöasiakkaille.

5. ryhmä: ulkomaisten talletuspankkien sivuliikkeit, jotka eivät itse tarjoa palveluita tai hallinnoi asiakkuuksia, vaan palvelut ja asiakassuhteet solmitaan pääasiassa emoyhtiön kanssa.⁵⁷⁷ Finanssivalvonnan mukaan tammikuussa 2026 Suomessa toimi 135 luottolaitosta.⁵⁷⁸ Vuoden 2023 lopussa henkilöasiakkaita palvelevien konttoreiden määrä oli 692 kappaletta, mikä oli 34 vähemmän kuin edellisvuonna. Konttoreista 43 % palveli asiakkaita kokoaikaisesti ja loput konttoreista olivat auki rajoitetusti. Kaikista konttoreista noin 71 % tarjosi käteispalveluja, mutta osassa konttoreista käteispalveluja oli ajallisesti rajoitettu.⁵⁷⁹ Vuoden 2025 syyskuussa suurimman osan sektorin yrityksistä kotipaikka sijaitsi Uudellamaalla (13 %) sekä Varsinais-Suomessa (8 %), Etelä-Pohjanmaalla (8 %) ja Pohjois-Pohjanmaalla (8 %). Loput toimijat olivat jakautuneet muihin maakuntiin 1–6 %:n osuuksin. Lisäksi merkittävän osuuden muodostavat ulkomailta käsin palveluja tarjoavat toimijat, joiden osuus oli 17 %.⁵⁸⁰

577 Finanssivalvonta 2022a, s. 2.

578 Finanssivalvonnan riskiarviotyöhön toimittamat tiedot; luku sisältää suomalaiset luottolaitokset ja ulkomaisten luottolaitosten sivuliikkeit Suomessa.

579 Finanssivalvonta: Selvitykset peruspankkipalveluiden saatavuudesta ja hinnoittelusta, viitattu 10.4.2025.

580 Verohallinto 2025d, s. 5.

Sektorilla on merkittävä vaikutus talouteen. Vuonna 2024 luottolaitosten yhteenlaskettu liikevaihto oli noin 39,4 miljardia euroa⁵⁸¹ ja ne maksoivat veroja noin 2,6 miljardia euroa. Vuonna 2024 luottolaitokset maksoivat palkkaa 36 112 palkansaajalle.⁵⁸² Sektorin yrityksistä 89 % oli toiminut alalla yli 10 vuotta.⁵⁸³

Lokakuussa 2025 suomalaiseen pankkisektoriin kuului 12 pankkikonsernia, joista viidellä on vakuutustoimintaa. Lisäksi ulkomaisten luottolaitosten Suomessa toimivia sivuliikkeitä oli 20 kappaletta. Niistä 19 harjoitti talletuspankkitoimintaa. Suomalaisen pankkisektorin erityispiirteitä ovat keskittyneisyys ja vahvat linkit muihin Pohjoismaihin omistusten ja sijoitusten kautta.⁵⁸⁴ Suurimmat toimijat muodostuvat kolmesta eri toimijasta, jotka kattavat pankkisektorin taseesta lähes 93 %. Osuus on pysynyt vakaana myös pidemmällä aikavälillä tarkasteltuna.⁵⁸⁵ Merkittävimmit suorat kytkennät muihin Pohjoismaihin on yhdellä toimijalla, jolla on Suomessa sivuliike. Vuoden 2025 kesäkuun lopussa kolmen suurimman toimijan yhteenlaskettu Suomeen myönnettyjen lainojen määrä oli 68 % kaikista lainoista.⁵⁸⁶

Suomen pankkisektorille tyypillisiä piirteitä ovat myös asuntolainojen suhteellisen korkea osuus luotonannosta, järjestämättömien saamisten alhainen määrä, pankkien hyvä vakavaraisuusasema ja eurooppalaisessa vertailussa hyvä kannattavuus.⁵⁸⁷ Lisäksi suomalaiset pankit ovat kansainvälisessä vertailussa keskimääräistä riippuvaisempia markkinaehtoisesta rahoituksesta. Noin puolet niiden varainhankinnasta koostuu markkinavarainharkinnasta.⁵⁸⁸

Vuonna 2024 kiinteistömarkkinan heikko suhdanne vaikutti luottolaitossektorin toimintaan asuntolainojen ja muiden kiinteistövakuudellisten lainojen sekä kiinteistöihin tehtyjen rahastosijoitusten kautta.⁵⁸⁹ Kesäkuun 2024 lopussa

581 Finanssivalvonnan riskiarviotyöhön toimittamat tilastot. Luku sisältää luottolaitokset koko konsernina (ml. vakuutustoiminta) sekä luottoyhteisöt. Liikevaihtoon on lasketettu korkotuotot, osinkotuotot, palkkiotuotot, nettotuotot rahoituseristä ja liiketoiminnan muut tuotot.

582 Verohallinto 2025d, s. 10–11.

583 Verohallinto 2025d, s. 1–7.

584 Suomen Pankki: Suomen pankkisektori kestäisi ennustettua rajummankin taantumaa, viitattu 10.4.2025.

585 Finanssivalvonnan riskiarviotyöhön toimittamat tiedot

586 Muut kuin rahoituslaitoksille Suomeen myönnettyt lainat. Suomen Pankki: Suomessa toimivien luottolaitosten markkinaosuudet, viitattu 3.11.2025.

587 Finanssiala ry 2025b, s. 16–17.

588 Finanssivalvonta 2025b, s. 32.

589 Finanssivalvonta 2024a, s. 6.

luottolaitossektorin asuinkiinteistövakuudellisten kotitalousluottojen ja liike-kiinteistövakuudellisten yritysluottojen osuus kaikista luottolaitosten myöntämistä kotitalous- ja yritysluotoista oli 59 %, kun otetaan huomioon kotimaisten luottojen lisäksi luotot ulkomaille. Näistä toteutuneet luottotappiot säilyivät kuitenkin edelleen alhaisella tasolla.⁵⁹⁰ Viitekorkojen lasku vuoden 2024 aikana toisaalta paransi velallisten velanhoitokykyä ja ostovoimaa, mutta toisaalta pankkien lainoista saamat korkotuotot ja sitä kautta korkokatteet vähenivät. Korkokatteita vähensivät myös lainakannan pieneneminen ja korkomenojen nousu.⁵⁹¹ Luottolaitossektorin vakavaraisuus pysyi vahvana vuonna 2024 ja sen omat varat kasvoivat.⁵⁹²

Muu luotonanto (luku 4.2.5.1)

Sektorin yritysten verotukseen ilmoitettu liikevaihto oli vuonna 2023 yhteensä lähes 2 miljardia euroa. Yrityksistä 81 %:lla liikevaihto ylitti 100 000 euroa. Liikevaihtoa koskevia tietoja tarkastellessa on huomioitava, että ne olivat tiedossa vain osasta yrityksiä.⁵⁹³ Yritykset maksoivat veroja yhteensä noin 427 miljoonaa euroa vuonna 2024. Vuoden 2025 syyskuussa 48 % yrityksistä oli toiminut alalla yli 10 vuotta.⁵⁹⁴

Sektorin yritykset olivat syyskuussa 2025 suurimaksi osaksi osakeyhtiöitä 92 %:n osuudella. 7 % yrityksistä oli ulkomaisia yhtiöitä. Vuonna 2024 yritykset maksoivat palkkaa 5 200 palkansaajalle. Vuoden 2025 syyskuussa yrityksistä 63 % oli sijoittunut Uudellemaalle ja 13 % Varsinais-Suomeen. Yrityksistä 7 % oli sijoittunut ulkomaille.⁵⁹⁵

Rekisteröityjen yritysten kannattavuus vuonna 2023 oli 30 %:lla yrityksistä hyvällä tasolla ja 50 %:lla heikolla tasolla. Kannattavuusluokka ei ollut tiedossa 15 %:n osalta. Velkaantumistasoon osalta 31 % yrityksistä oli hyvällä, 13 % tyydyttävällä

590 Finanssivalvonta 2024a, s. 9.

591 Finanssivalvonta 2025b, s. 8.

592 Finanssivalvonta 2025a, s. 6.

593 Liikevaihtoa koskevia tietoja tarkasteltaessa on huomioitava, että ne olivat tiedossa vain osasta yrityksiä. Yrityksistä 10 % oli sellaisia, joiden liikevaihto ei ollut tiedossa. Ks. Verohallinto 2025m, s. 8.

594 Verohallinto 2025m, s. 7–11.

595 Verohallinto 2025m, s. 1–5.

ja 43 % heikolla tasolla. Velkaantumisasaste ei ollut tiedossa 13 %:sta yrityksistä. Maksuvalmiusluokassa yrityksistä 61 % oli hyvällä tasolla, 11 % tyydyttävällä tasolla ja 10 % heikolla tasolla. Maksuvalmiusluokka ei ollut tiedossa 18 % osalta.⁵⁹⁶

Pääomamarkkinat (luku 4.2.6.1)

Sijoituspalveluyritysten omaisuudenhoidossa olevat varat olivat 218,2 miljardia euroa vuoden 2024 lopussa. Pääosa sijoituspalveluyritysten omaisuudenhoidosta on rahastoyhtiöille ja vaihtoehtorahastojen hoitajille tarjottavaa ulkoistettua rahastojen salkunhoitoa. On huomattava, että Suomen suurimmat omaisuudenhoitaja-sijoituspalveluyritykset toimivat saman konsernin rahastoyhtiön rahastojen ulkoistettuina salkunhoitajina. Luottolaitosten omaisuudenhoidossa olevat varat olivat 503,1 mrd. euroa vuoden 2024 lopussa. Varoista 237,1 mrd. euroa liittyi rahastoyhtiöille ja vaihtoehtorahastojen hoitajille tarjottavaan omaisuudenhoitoon.

Rahastoyhtiöt sijoittavat yksityishenkilöiden ja yhteisöjen varoja rahoitusvälineisiin, jotka muodostavat sijoitusrahaston. Rahastoyhtiö voi hallinnoida yhden tai useamman sijoitusrahaston varoja. Rahastoyhtiön on pidettävä sijoitusrahaston varat erillään omasta omaisuudestaan antamalla ne säilytysyhteisön säilytettäväksi. Rahastoyhtiön toiminta vaatii Finanssivalvonnan myöntämän toimiluvan, jonka myöntämisen keskeinen edellytys on yhtiön luotettavan hallinnon järjestäminen.⁵⁹⁷ Yli 70 % suomalaisten rahastojen hallinnoitavista varoista on sijoitusrahastoissa. Myös rahastojen nettoarvosta yli 80 % oli sijoitusrahastoissa elokuussa 2025. Yli puolet sijoitusrahastoista ovat osakerahastoja, kolmasosa korkorahastoja ja kymmenen prosenttia yhdistelmärahastoja. Sijoitusrahastoja omistavat erityisesti kotitaloudet, joiden suorat sijoitukset kattavat noin 30 prosenttia kotimaisten sijoitusrahastojen nettoarvosta. Tämän lisäksi arviolta puolet vakuutussektorin 30 prosentin omistuksesta on todellisuudessa kotitalouksien omistuksessa sijoitussidonnaisten vakuutussopimusten kautta, mikä nostaa kotitalouksien omistaman osuuden 45 prosenttiin.⁵⁹⁸

⁵⁹⁶ Verohallinto 2025m, s. 16–17.

⁵⁹⁷ Finanssivalvonta: Rahastoyhtiöt, viitattu 22.8.2025.

⁵⁹⁸ Finanssivalvonnan riskiarviotyöhön toimittamat tiedot

Sektorin yritysten liikevaihto oli vuonna 2023 yhteensä noin 1,8 miljardia euroa. Yrityksistä 55 prosentilla liikevaihto ylitti 100 000 euroa. Liikevaihtoa koskevien arvioiden osalta on huomioitava, etteivät ne kata kaikkia rekisteröityneitä sektorin yrityksiä.⁵⁹⁹ Sektorin toimijat maksoivat veroja vuonna 2024 noin 260 miljoonaa euroa.⁶⁰⁰

Sektorilla toimivat rekisteröityneet yritykset olivat vuoden 2025 syyskuussa suurimmaksi osaksi osakeyhtiöitä 97 %:n osuudella. Loput sektorin toimijat olivat ulkomaisia yhtiöitä. Vuoden 2025 syyskuussa sektorin toimijoista suurimman osan (81 %) kotipaikka sijaitsi Uudenmaan alueella. Sektorin yritykset maksoivat vuonna 2024 palkkaa 4 320 palkansaajalle.⁶⁰¹

Vuonna 2023 kannattavuus oli 33 %:lla yrityksistä hyvällä tasolla ja 23 %:lla heikolla tasolla. Kannattavuusluokka ei ollut tiedossa 37 %:sta yrityksistä. Velkaantumisasteen osalta 58 % yrityksistä oli hyvällä, 3 % tyydyttävällä ja 13 % heikolla tasolla. Velkaantumisaste ei ollut tiedossa 26 % yrityksistä osalta. Maksuvalmiusluokassa yrityksistä 66 % oli hyvällä tasolla, 3 % tyydyttävällä tasolla ja 6 % heikolla tasolla. Maksuvalmiusluokka ei ollut tiedossa 25 %:n osalta. Syyskuussa 2025 yrityksistä 55 % oli toiminut alalla yli 10 vuotta.⁶⁰²

Rahapelitoiminta (luku 4.2.7.1)

Vuonna 2024 Manner-Suomen yksinoikeustoimijan rahapelitoiminnan myyntituotto oli 956,2 miljoonaa euroa. Tästä 60,2 % kertyi digitaalisen kanavan kautta ja 39,8 % fyysisistä myyntipaikoista.⁶⁰³ Yksinoikeustoimijan tuotto muodostaa yksinoikeusjärjestelmän sisäisen pelaamisen määrän. Yksinoikeustoimijan rahapelitoiminnan tulos vuonna 2024 oli 475,9 miljoonaa euroa, joka tuloutetaan kokonaisuudessaan valtio-omistajalle.

Kilpailu- ja kuluttajaviraston arvion mukaan yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolisten toimijoiden osuus Suomen rahapelimarkkinasta on noin 30–40 %.⁶⁰⁴ Vuoden 2021 osalta on arvioitu, että suomalaiset pelasivat yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolisia

599 35 % sektorin rekisteröidyistä yrityksistä oli sellaisia, joiden liikevaihto ei ollut tiedossa. Ks. Verohallinto 2025I, s. 8.

600 Verohallinto 2025I, s. 11.

601 Verohallinto 2025I, s. 1–10.

602 Verohallinto 2025I, s. 7, 16–17.

603 Veikkaus Oy 2024, s. 6, 57, 89)

604 Kilpailu- ja kuluttajavirasto 2023, s. 22.

pelejä pelikatteenä ilmaistuna noin 520–590 miljoonaa euroa. Tähän sisältyy Ahvenanmaan yksinoikeustoimijalle suuntautunut rahapelaaminen, joka oli noin 85 miljoonaa euroa.⁶⁰⁵ H2GC:n arvion mukaan vuonna 2023 yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolisen pelaamisen euromääräinen volyyymi oli noin 520 miljoonaa euroa.⁶⁰⁶ Internet-rahapelaamisen osalta yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolisten toimijoiden osuus Suomen rahapelimarkkinasta on noin 40–50 %.⁶⁰⁷

Ahvenanmaan yksinoikeustoimija tarjoaa rahapelejä digitaalisen kanavan kautta, kivijalassa ja Itämeren matkustaja-aluksilla. Lisäksi sillä on kasino Maarianhaminassa. Yksinoikeustoimijan liikevaihto vuonna 2024 oli 183,0 miljoonaa euroa, josta internetpelaamisen osuus oli 161,2 miljoonaa euroa.⁶⁰⁸

Terveyden- ja hyvinvoinnin laitoksen tekemän pelaajatutkimuksen mukaan vuonna 2023 noin 8 % mannersuomalaisista pelasi Ahvenanmaan yksinoikeusjärjestelmän tarjoamia pelejä Itämeren matkustaja-aluksilla ja noin 3 % sen tarjoamia nettirahapelejä.⁶⁰⁹

Vakuutustoiminta (luku 4.2.8.1)

Suomessa toimi lokakuussa 2025 kahdeksan suomalaista henkivakuutusyhtiötä.⁶¹⁰ Ne toimivat pääasiassa Suomessa ja vain yhdellä henkivakuutusyhtiöllä oli liiketoimintaa ulkomailla. Vuonna 2024 henkivakuutusyhtiöiden vakuutusmaksutulot olivat yhteensä 5,4 miljardia euroa ja tilikauden voitto 504 miljoonaa euroa.⁶¹¹

605 Kilpailu- ja kuluttajavirasto 2023, s. 27.

606 HE 16/2025 vp, s. 21. Arvio päivitetty 23.10.2024. On kuitenkin huomattava, että H2GC:n arvioon liittyy epävarmuustekijöitä. Säännöllisissä arvioissa on ollut vaihtelua riippuen arvioinnin ajankohdasta. Lisäksi arvion ulkopuolelle on jätetty ns. black market -toimijoiden osuus markkinasta määrittelemättä kuitenkaan, mitä black market -toimijoihin luetaan mukaan.

607 Kilpailu- ja kuluttajavirasto 2023, s. 22.

608 PAF 2023, s. 65.

609 Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos 2024, s. 8, 55.

610 Finanssivalvonnan riskiarviotyöhön toimittamat tiedot

611 Finanssivalvonta: Tilastot: Henkivakuutus, viitattu 11.2.2026.

Suomalaisia vahinkovakuutusyhtiöitä oli vuoden 2025 lopussa 34 kappaletta. Vuonna 2024 niiden vakuutusmaksutulot olivat yhteensä n. 4,1 miljardia euroa ja tilikauden voitto n. 624 miljoonaa euroa.⁶¹² Työeläkevakuutusyhtiöitä oli neljä, ja niiden vakuutusmaksutulot olivat yhteensä noin 18,8 miljardia euroa ja tilikauden voitto n. 19 miljoonaa euroa vuonna 2024.⁶¹³

Suomessa vakuutusyhtiöiden toiminnassa tehdään usein jako lakisääteisten⁶¹⁴ ja vapaaehtoisten vakuutusten välillä. Suomen vakuutusmarkkinoille on tyypillistä, että lakisääteisistä vakuutuksista kerättyjen maksujen osuus vakuutusyhtiöiden yhteenlasketusta maksutulosta on suuri. Lisäksi tyypillistä on markkinoiden keskittyneisyys. Neljän suurimman henkivakuutusyhtiön osuus maksutuloista oli vuonna 2024 yli 80 prosenttia ja neljän suurimman vahinkovakuutusyhtiön tai -yhtiöryhmän osuus maksutuloista oli hieman yli 90 prosenttia.⁶¹⁵

Vakuutusyhtiöiden lisäksi henki-, vahinko- ja työeläkevakuutuksia tarjoavat myös vakuutusedustajat eli vakuutusasiamiehet ja -meklarit. Vakuutusasiamiehet toimivat osana vakuutusyhtiöitä, Vakuutusedustajarekisterissä oli vuoden 2024 lopussa 3 613 vakuutusasiamiestä. Vakuutusmeklarit puolestaan ovat vakuutusyhtiöistä riippumattomia toimijoita. Vuoden 2024 lopussa vakuutusedustajarekisterissä oli 102 vakuutusmeklaria.⁶¹⁶ Niiden välittämien vakuutusmaksujen osuus Suomen vakuutusmaksutuloista oli 8,4 % vuonna 2024.⁶¹⁷ Suurimman osan näistä vakuutusmeklarien välittämistä vakuutusmaksuista muodostivat lakisääteisten tapaturmavakuutusten vakuutusmaksut. Tyypillisesti asiamiehet ja meklarit ovat pieniä yrityksiä tai yksityisiä elinkeinonharjoittajia.⁶¹⁸

612 Finanssivalvonta: Tilastot: Vahinkovakuutus, viitattu 11.2.2026; Finanssivalvonnan riskiarviotyöhön toimittamat tiedot.

613 Finanssivalvonta: Tilastot: Eläkevakuutus, viitattu 11.2.2026; Finanssivalvonnan riskiarviotyöhön toimittamat tiedot.

614 Lakisääteisiä vahinkovakuutuksia ovat työtapaturma- ja ammattitautivakuutus, liikennevakuutus ja potilasvakuutus. Muita lakisääteisiä vakuutuksia ovat mm. työeläkevakuutus. Ks. Sosiaali- ja terveysministeriö: Lakisääteiset vahinkovakuutukset, viitattu 1.8.2025.

615 Finanssiala ry 2025a, s. 5.

616 Finanssivalvonnan riskiarviotyöhön toimittamat tiedot

617 Sisältäen vahinkovakuutukset, henkivakuutukset, lakisääteiset tapaturmavakuutukset ja lakisääteiset eläkevakuutukset.

618 Finanssivalvonnan riskiarviotyöhön toimittamat tiedot

Edellä mainittujen lisäksi sektorin ilmoitusvelvollisiin toimijoihin kuuluvat vakuutusyhdistykset ja ulkomaisen vakuutusyhtiön sivuliikkeet. Suomessa toimi vuoden 2024 lopussa 5 kalastusvakuutusyhdistystä. Suomessa toimi vuoden 2026 tammi-kuussa 20 ulkomaisen vakuutusyhtiön sivuliikettä, joista 4 oli henkivakuutusyhtiöitä ja 16 vahinkovakuutusyhtiöitä.⁶¹⁹

Sektorin toimiluvallisten toimijoiden verotukseen ilmoitettu liikevaihto oli vuonna 2023 yhteensä noin 36,9 miljardia euroa.⁶²⁰ Yrityksistä 38 prosentilla liikevaihto ylitti 100 000 euroa. Sektorin toimijat maksoivat veroja vuonna 2024 noin 12,5 miljardia euroa.⁶²¹

Syyskuussa 2025 yrityksistä 46 % oli toiminut alalla yli 10 vuotta.⁶²²

Tavarakauppiat eli käteisilmoittajat (luku 4.2.10.1.1)

Sektorin liikevaihto on pysynyt suhteellisen tasaisena 2020-luvun ajan. Vuonna 2023 sektorin liikevaihto oli noin 2,5 miljardia euroa kun vuonna 2020 se oli noin 2,3 miljardia euroa. Suomen tavarakauppiassektori muodostuu pääosin suuren liikevaihdon yrityksistä. Vuonna 2023 45 % sektorin yrityksistä liikevaihto oli yli 10 miljoonaa euroa. 2–10 miljoonan euron liikevaihtoon ylsi 21 % sektorin yrityksistä. 100 000–400 000 euron liikevaihto oli 9 % yrityksistä, 400 000- miljoonan euron liikevaihto 7 % yrityksistä ja 1–2 miljoonan euron liikevaihto 9 % yrityksistä. Vain 2 % yrityksistä liikevaihto oli alle 40 000 euroa. 7 % kohdalla liikevaihdesta ei ole tietoa.⁶²³ Palkansaajien lukumäärässä katsottuna sektorin toimijoissa on isoa vaihtelua. Vuonna 2024 11 % yrityksistä työllisti yli 250 palkansaajaa. 25 % sektorin yrityksistä työllisti 50–249 henkilöä ja 23 % yrityksistä työllisti 10–49 palkansaajaa. 1–4 palkansaajaa työllisti 21 % yrityksistä ja 5–9 palkansaajaa työllisti 9 % yrityksistä. 11 %:lla ei ollut lainkaan palkansaajia. Tavarakauppiassektorin toimijat ovat kotimaisia ja heistä suurin osa on sijoittunut Uudellemaalle (38 %). Sektorin asiakaskunnassa on niin kotimaisia kuin ulkomaisiakin asiakkaita. Asiakkaita on myös EU- ja ETA-alueen ulkopuolelta.⁶²⁴

619 Finanssivalvonnan riskiarviotyöhön toimittamat tiedot

620 Sektorin toimiluvallisista yrityksistä 31 % oli sellaisia, joiden liikevaihto ei ollut tiedossa. Ks. Verohallinto 2025a, s. 8.

621 Verohallinto 2025a, s. 11.

622 Verohallinto 2025a, s. 7, 16–17.

623 7 % yrityksistä oli sellaisia, joiden liikevaihto ei ollut tiedossa. Ks. Verohallinto 2025k, s. 8.

624 Verohallinto 2025k, s. 5–10; Etelä-Suomen aluehallintoviraston riskiarviotyöhön toimittamat tiedot.

Vaikka rahanpesun valvontarekisterissä olevien tavarakauppiaiden määrä on verrattain vähäinen, on sektorin toimijoiden kokonaismäärää ja toimialan liikevaihtoa kokonaisuudessaan pidettävä merkittävänä. Esimerkiksi ajoneuvo-kaupoissa sekä kello- ja korukaupoissa maksettavat summat voivat olla suuria. Moottoriajoneuvokauppiaita oli tilastokeskuksen tietojen mukaan 2 577 kappaletta vuonna 2024, ja niiden yhteenlaskettu liikevaihto oli noin 15 miljardia euroa.⁶²⁵ Kello- ja kultasepäntuotteita oli puolestaan 350 kappaletta vuonna 2024, ja niiden yhteenlaskettu liikevaihto oli noin 219 miljoonaa euroa.⁶²⁶ Tieto- ja viestintätekniisten laitteiden myyntiin erikoistuneita myymälöitä oli 706 kappaletta vuonna 2023, ja niiden yhteenlaskettu liikevaihto oli noin 1,4 miljardia euroa.⁶²⁷

Arvoesineet, kuten kellot, korut ja jalometallit (esimerkiksi kulta) voivat olla houkuttelevia rahanpesun näkökulmasta niiden hyvin säilyvän arvon ja kuljettamisen helppouden vuoksi. Tavarakauppiat ovat usein verrattain pieniä taloudellisia toimijoita, jolloin resurssit rahanpesun estämisen näkökulmasta voivat olla rajalliset.⁶²⁸ Esimerkiksi moottoriajoneuvokauppiilla henkilöstön lukumäärä oli vuonna 2024 keskimäärin 5,5 henkilötyövuotta ja kello- ja kultasepäntuotteilla 2,4 henkilötyövuotta.⁶²⁹

Vuoden 2025 syyskuussa rekisteröidyistä yrityksistä 38 %:n kotipaikka oli Uudellamaalla, 14 % Varsinais-Suomessa ja 9 % Pohjois-Pohjanmaalla. Loput toimijat olivat sijoittuneet muihin maakuntiin 2–5 %:n osuuksilla. Suurin osa yrityksistä oli osakeyhtiöitä 96 %:n osuudella. Lisäksi sektorilla toimi henkilöyhtiöitä ja luonnollisia henkilöitä. 77 % yrityksistä oli toiminut alalla yli 10 vuotta. Vuonna 2024 rekisteröityneet tavarakauppiat maksoivat palkkaa 5 315 palkansaajalle. Yritykset maksoivat veroja noin 153 miljoonaa euroa vuonna 2024.⁶³⁰

625 Tilastokeskus: Yritysten rakenne- ja tilinpäätöstilasto, 13vy – Yritykset toimialoittain 2018–2024, luokka 451 ”Moottoriajoneuvojen kauppa”, viitattu 1.10.2025.

626 Tilastokeskus: Yritysten rakenne- ja tilinpäätöstilasto, 13vy – Yritykset toimialoittain 2018–2024, luokka 4777 ”Kultasepänteosten ja kellojen vähittäiskauppa”, viitattu 1.10.2025.

627 Tilastokeskus: Yritysten rakenne- ja tilinpäätöstilasto, 13vy – Yritykset toimialoittain 2018–2024, luokka 474 ”Tieto- ja viestintätekniisten laitteiden vähittäiskauppa erikoismyymälöissä”, viitattu 1.10.2025.

628 Rahanpesun selvittelykeskus 2025b, s. 5.

629 Tilastokeskus: Yritysten rakenne- ja tilinpäätöstilasto, 13vy – Yritykset toimialoittain 2018–2024, luokat 451 ”Moottoriajoneuvojen kauppa” ja 4777 ”Kultasepänteosten ja kellojen vähittäiskauppa”, viitattu 1.10.2025.

630 Verohallinto 2025k, s. 1–11.

Tilinpäätösten avainlukuja tarkastellessa havaitaan, että tavarakauppiaiden kannattavuusluokka oli vuonna 2023 heikoin verrattuna muihin ilmoitusvelvollissektoreihin. Rekisteröidyistä yrityksistä 11 %:lla kannattavuus oli hyvällä tasolla ja 73 %:lla heikolla tasolla. Yrityksistä 9 %:n kannattavuusluokka ei ollut tiedossa. Velkaantumisasteen osalta 68 % yrityksistä oli hyvällä, 9 % tyydyttävällä ja 14 % heikolla tasolla. Yrityksistä 9 %:n velkaantumisasaste ei ollut tiedossa. Maksuvalmiusluokassa 30 % yrityksistä oli hyvällä, 25 % tyydyttävällä ja 30 % heikolla tasolla. Maksuvalmiusluokka ei ollut tiedossa 14 %:n osalta.⁶³¹

Yrityspalvelujen tarjoajat (luku 4.2.10.1.1)

Yrityspalvelun tarjoajat kuuluvat Lupa- ja valvontavirastonvalvomiin ilmoitusvelvollisiin. Vuoden 2025 lokakuussa Lupa- ja valvontaviraston ylläpitämään rahanpesun valvontarekisteriin oli rekisteröitynyt 41 päätoimista yrityspalvelujen tarjoajaa. Rekisteröityneistä päätoimisista yrityksistä vuoden 2025 syyskuussa oli sijoittautunut Uudellemaalle 48 %, Pirkanmaalle 10 % ja Varsinais-Suomeen 7 %. Loput toimijat olivat sijoittuneet muihin maakuntiin 2–5 %:n osuuksilla.

Päätoimisten rahanpesun valvontarekisteriin hakeutuneiden yrityspalveluiden tarjoajien verotukseen ilmoitettu liikevaihto oli vuonna 2023 yhteensä noin 19 miljoonaa euroa. Yrityksistä 62 prosentilla liikevaihto ylitti 100 000 euroa.⁶³² Yritykset maksoivat veroja yhteensä noin 6 miljoonaa euroa vuonna 2024. Vuoden 2025 syyskuussa 57 prosenttia yrityksistä oli toiminut alalla yli 10 vuotta. Yrityksistä 95 % oli osakeyhtiöitä. Vuonna 2024 yritykset maksoivat palkkaa 263 palkansaajalle.⁶³³

Yritysten kannattavuus vuonna 2023 oli 43 prosentilla yrityksistä hyvällä tasolla ja 31 prosentilla heikolla tasolla. Yrityksistä 10 %:n kannattavuusluokka ei ollut tiedossa. Velkaantumisasteen osalta 69 % yrityksistä oli hyvällä, 10 % tyydyttävällä ja 17 % heikolla tasolla. Yrityksistä 5 %:n velkaantumisasaste ei ollut tiedossa. Maksuvalmiusluokassa yrityksistä 60 % oli hyvällä tasolla, 14 % tyydyttävällä tasolla ja 5 % heikolla tasolla. Maksuvalmiusluokka ei ollut tiedossa 21 %:n osalta.⁶³⁴

631 Verohallinto 2025k, s. 15–16.

632 Liikevaihtoa koskevia tietoja tarkastellessa on huomioitava, että ne olivat tiedossa vain osasta yrityksiä. 10 % yrityksistä oli sellaisia, joiden liikevaihto ei ollut tiedossa. Ks. Verohallinto 2025h, s. 8.

633 Verohallinto 2025h, s. 1–11.

634 Verohallinto 2025h, s. 16–17.

Asianajajat ja muut oikeudellisia palveluja tarjoavat sekä veroneuvontapalveluita tarjoavat tai verotukseen liittyvää tukea suoraan tai välillisesti tarjoavat (luku 4.2.10.3.1)

Suomen Asianajajat valvoo asianajajien rahanpesulain säännösten ja määräysten noudattamista niiltä osin, kuin asianajajien tarjoamat palvelut kuuluvat rahanpesulain soveltamisalan piiriin. Asianajajan nimitystä voi käyttää vain Suomen Asianajajien jäseneksi hyväksytty henkilö. Osakeyhtiömuotoisen asianajotoimiston perustamiseen tarvitaan Suomen Asianajajien lupa. Osakeyhtiömuotoisen asianajotoimiston osakkeita voi pääsääntöisesti omistaa vain asianajaja. Suomen Asianajajiin kuului 31.12.2025 yhteensä 2443 asianajajaa ja 743 asianajotoimistoa. Asianajotoimistoista 75 % toimi osakeyhtiömuodossa. Asianajotoimistoista kommandiittiyhtiöitä oli 7 %, avoimia yhtiöitä 1 % ja yksityisen elinkeinonharjoittajan toimistoja 17 %. Asianajotoimistoista valtaosa (81 %) on yhden tai kahden asianajajan toimistoja. Suomen suurimmat asianajotoimistot liikevaihdoltaan ja työntekijämäärältään mitattuna ovat kansainväliseen liikejuridiikkaan keskittyneitä toimistoja, jotka toimivat Helsingissä. Asianajajista 32 % työskenteli 1–2 asianajajan toimistossa. Kymmenessä isoimmassa toimistossa työskenteli puolestaan 30 % asianajajista ja 20 suurimmassa toimistossa 44 % asianajajista. Julkisten oikeusavustajien osuus jäsenistä on 4 % ja he työskentelevät julkisissa oikeusaputoimistoissa.⁶³⁵

Vuonna 2023 koko sektorin yritysten verotukseen ilmoitettu liikevaihto oli yhteensä noin 1,2 miljardia euroa, ja 70 prosentilla sektorilla toimivista yrityksistä liikevaihto ylitti 100 000 euroa.⁶³⁶ Sektorin yritykset maksoivat veroja vuonna 2024 noin 426 miljoonaa euroa.⁶³⁷

Sektorin yritykset olivat tilinpäätöstietojen mukaan vuoden 2025 syyskuussa suurimmaksi osaksi osakeyhtiöitä 77 %, mutta sektorilla toimi myös luonnollisia henkilöitä (15 %), henkilöyhtiöitä (7 %) ja yhdistyksiä (1 %). Vuoden 2025 syyskuussa sektorin toimijoista 47 %:n kotipaikka sijaitsi Uudenmaan alueella, 10 % Varsinais-Suomen alueella, 8 % Pirkanmaan alueella ja 6 % Pohjois-Pohjanmaan alueella. Loput toimijat jakautuivat muille alueille 1–4 prosentin osuuksilla. Vuonna 2024 sektorilla oli 12 169 palkansaajaa.⁶³⁸

635 Suomen Asianajajien riskiarviotyöhön toimittamat tiedot

636 Liikevaihtoja koskevien tietojen osalta on huomioitava, että ne olivat käytössä vain osasta sektorin yrityksistä. Yrityksistä 9 % oli sellaisia, joiden liikevaihto ei ollut tiedossa. Ks. Verohallinto 2025e, s. 8.

637 Verohallinto 2025e, s. 11.

638 Verohallinto 2025e, s. 1–10.

Yritysten kannattavuus vuonna 2023 oli 60 %:lla yrityksistä hyvällä tasolla ja 18 prosentilla heikolla tasolla. Kannattavuusluokka ei ollut tiedossa 14 %:n yrityksistä osalta. Velkaantumistaseen osalta 68 % yrityksistä oli hyvällä, 5 % tyydyttävällä ja 11 % heikolla tasolla. Velkaantumistasee ei ollut tiedossa 16 %:n osalta. Maksuvalmiusluokassa yrityksistä 65 % oli hyvällä tasolla, 5 % tyydyttävällä tasolla ja 6 % heikolla tasolla. Maksuvalmiusluokka ei ollut tiedossa 24 % osalta. Syyskuussa 2025 yrityksistä 61 % oli toiminut alalla yli 10 vuotta.⁶³⁹

Kiinteistönvälittäjät ja vuokrahuoneistojen välittäjät

Kiinteistönvälitysalalla vuodet 2023 ja 2024 olivat pitkällä aikavälillä tarkasteltuna heikot johtuen asuntokaupan vähäisemmästä tasosta. Vuonna 2024 asuntokaupan kokonaisarvo oli noin 10,2 miljardia euroa. Kasvua vuoteen 2023 verrattuna oli noin 300 miljoonaa euroa. Kokonaisarvioon vaikuttaa syksystä 2022 asti jatkunut asuntojen hintojen laskusuuntainen kehitys.⁶⁴⁰ Myös myytyjen asuntojen lukumäärä oli laskenut. Vuonna 2024 myytiin 52 404 asuntoa, mikä oli 26 % vähemmän kuin viiden edeltävän vuoden keskiarvo.⁶⁴¹ Osa kotimaisista välitysliikkeistä harjoittaa välitystä osittain myös ulkomailla, kuten Espanjassa. Tähän on osaltaan vaikuttanut taantuman aiheuttama tarve hakea vaihtoehtoisia markkinoilta Suomen ulkopuolelta.⁶⁴²

Vuonna 2023 välitysrekisterissä olevien yritysten verotukseen ilmoitettu liikevaihto oli yhteensä noin 1,4 miljardia euroa. Yrityksistä 48 prosentilla liikevaihto ylitti 100 000 euroa.⁶⁴³ Vuoden 2025 syyskuussa yrityksistä 53 % oli toiminut alalla yli 10 vuotta. Vuoden 2025 syyskuussa kiinteistön- ja vuokrahuoneistojen välittäjät olivat suurimmaksi osaksi osakeyhtiöitä 89 prosentin osuudella, mutta alalla toimi myös henkilöyhtiöitä (3 %) ja luonnollisia henkilöitä (8 %).⁶⁴⁴

639 Verohallinto 2025e, s. 7, 16–17.

640 Kiinteistönvälitysalan Keskusliitto 28.1.2025: Vuosikatsaus 2024: Asuntokaupamäärät punnersivat vahvan loppuvuoden vetämänä plussalle, viitattu 29.7.2025.

641 Kiinteistönvälitysalan Keskusliitto: KVKL Hintaseurantapalvelu 14.1.2025: Asuntomarkkinakatsaus Y2024, viitattu 29.7.2025.

642 Etelä-Suomen aluehallintoviraston riskiarviotyöhön toimittamat tiedot.

643 Liikevaihtoa koskevia tietoja tarkastellessa on huomioitava, että ne olivat käytössä vain osasta yrityksistä. Yrityksistä 15 % yrityksistä oli sellaisia, joiden liikevaihto ei ollut tiedossa. Ks. Verohallinto 2025b, s. 8.

644 Verohallinto 2025b, s. 1–7.

Vuoden 2025 toukokuussa suurin osa rekisteröidyistä kiinteistönvälitys- ja vuokrahuoneistojenvälitysliikkeistä (45 %) oli sijoittautunut Uudellemaalle. Seuraavaksi eniten välitysliikkeitä sijaitsi Pirkanmaalla (10 %) ja Varsinais-Suomessa (9 %). Muissa maakunnissa välitysliikkeiden suhteellinen osuus oli melko tasainen (1–5 %). Vuoden 2024 aikana kiinteistön- ja vuokrahuoneistojen välittäjät maksoivat palkkaa 12 852 palkansaajalle. Yritykset maksoivat vuonna 2024 veroja noin 290 miljoonaa euroa.⁶⁴⁵

Vuonna 2023 välitysrekisterissä olevista yrityksistä 24 % oli kannattavuusluokassa hyvällä tasolla ja 48 % heikolla tasolla. Kannattavuusluokka ei ole tiedossa 18 %:n osalta. Velkaantumislukassa 52 % yrityksistä oli hyvällä, 7 % tyydyttävällä ja 25 % heikolla tasolla. Velkaantumisaste ei ole tiedossa 17 %:n osalta. Maksuvalmiusluokassa yrityksistä 48 % oli hyvällä tasolla, 10 % tyydyttävällä tasolla ja 14 % heikolla tasolla. Maksuvalmiusluokka ei ole tiedossa 28 %:n osalta.⁶⁴⁶

Kirjanpitäjät (luku 4.2.10.5.1)

Rahanpesun valvontarekisterissä olevien kirjanpitopalveluita tarjoavien yritysten verotukseen ilmoitettu liikevaihto oli vuonna 2023 yhteensä noin 2,3 miljardia euroa. Yrityksistä 51 %:n liikevaihto ylitti 100 000 euroa.⁶⁴⁷ Rekisterissä olevat yritykset maksoivat veroja vuonna 2024 noin 620 miljoonaa euroa. Vuoden 2025 syyskuussa sektorilla toimivista yrityksistä 70 % oli osakeyhtiöitä ja 21 % luonnollisia henkilöitä. Lisäksi sektorilla toimi henkilöyhtiöitä (8 %) ja muita oikeudellisia muotoja (1 %).⁶⁴⁸

Rekisteröidyistä yrityksistä 36 %:n kotipaikka sijaitsi vuoden 2025 syyskuussa Uudellamaalla, Varsinais-Suomessa 10 %:n ja Pirkanmaalla 8 %:n. Loput toimijat olivat sijoittuneet muihin maakuntiin 0–5 %:n osuuksilla. Vuoden 2025 syyskuussa 66 % yrityksissä oli ollut toiminnassa yli 10 vuotta. Yritykset maksoivat vuonna 2024 palkkaa 58 943 palkansaajalle.⁶⁴⁹

Rekisteröidyistä yrityksistä 44 % sijoittui kannattavuusluokassa hyvälle tasolle ja 32 % heikolle tasolle. Kannattavuusluokka ei ollut tiedossa 12 %:n osalta. Velkaantumislukassa 58 % yrityksistä sijoittui hyvälle, 7 tyydyttävälle ja 19 heikolle

⁶⁴⁵ Verohallinto 2025b, s. 5–11.

⁶⁴⁶ Verohallinto 2025b, s. 16–17.

⁶⁴⁷ Yrityksistä 9 % on sellaisia, joiden liikevaihto ei ole tiedossa. Ks. Verohallinto 2025f, s. 8.

⁶⁴⁸ Verohallinto 2025f, s. 1–11.

⁶⁴⁹ Verohallinto 2025f, s. 5–10.

tasolle. Velkaantumislukokka ei ollut tiedossa 16 %:n osalta. Maksuvalmiusluokassa 58 % yrityksistä sijoittui hyvälle, 9 tyydyttävälle ja 8 heikolle tasolle. Maksuvalmiusluokka ei ollut tiedossa 24 %:n osalta.⁶⁵⁰

Panttilainaus (luku 4.2.10.6.2)

Panttilainauslaitosten yhteenlaskettu liikevaihto vuonna 2024 oli noin 27 miljoonaa, josta yhden toimijan osuus oli huomattava.⁶⁵¹ Panttilainauslaitokset työllistivät noin 70 henkilöä vuonna 2024.⁶⁵²

Perintäliikkeet (4.2.10.6.1)

Rekisteröityneiden perintäliikkeiden verotukseen ilmoitettu liikevaihto vuonna 2023 oli yhteensä noin 3,5 miljardia euroa. Yrityksistä 72 prosentilla liikevaihto ylitti 100 000 euroa.⁶⁵³ Yritykset maksoivat veroja yhteensä noin 144 miljoonaa euroa vuonna 2024. Vuoden 2025 syyskuussa suurin osa alalla toimivista yrityksistä oli osakeyhtiöitä 96 %:n osuudella, mutta alalla toimii myös henkilöyhtiöitä ja luonnollisia henkilöitä. Yrityksistä 63 % oli toiminut alalla kauemmin kuin 10 vuotta.⁶⁵⁴

Sektorilla toimivien yritysten kannattavuus vuonna 2023 oli 37 %:lla yrityksistä hyvällä tasolla ja 48 %:lla heikolla tasolla. Yrityksistä 8 %:n kannattavuusluokka ei ollut tiedossa. Velkaantumisasteen osalta 50 % yrityksistä oli hyvällä, 14 % tyydyttävällä ja 29 % heikolla tasolla. Yrityksistä 7 %:n velkaantumisaste ei ollut tiedossa. Maksuvalmiusluokassa yrityksistä 65 % oli hyvällä tasolla, 6 % tyydyttävällä tasolla ja 11 % heikolla tasolla. Maksuvalmiusluokka ei ollut tiedossa 18 %:n osalta.⁶⁵⁵

650 Verohallinto 2025f, s. 16–17.

651 Tiedot liikevaihdoista haettu Suomen Asiakastieto Oy:ltä. Kahden yrityksen liikevaihtoa ei löytynyt.

652 Tiedot palkansaajien määristä haettu Suomen Asiakastieto Oy:ltä. Kolmen yrityksen osalta tietoa ei löytynyt.

653 Liikevaihtoa koskevia tietoja tarkastellessa on huomioitava, että ne olivat saatavilla vain osasta yrityksiä. Yrityksistä 8 % oli sellaisia, joiden liikevaihto ei ollut tiedossa. Ks. Verohallinto 2025i, s. 8.

654 Verohallinto 2025i, s.1–11.

655 Verohallinto 2025i, s. 15–16.

Taidekauppiat (4.2.10.8.1)

Rahanpesun valvontarekisteriin rekisteröityjen taidekauppioiden verotukseen ilmoitettu liikevaihto vuonna 2023 oli yhteensä noin 21 miljoonaa euroa. Yrityksistä 35 %:lla liikevaihto ylitti 100 000 euroa.⁶⁵⁶ Sektorin toimijat maksoivat veroja vuonna 2024 noin 3,3 miljoonaa euroa. Yritykset maksoivat palkkaa vuonna 2024 yhteensä 278 palkansaajalle, mutta 58 %:lla sektorin yrityksistä ei ollut palkansaajia. Vuoden 2025 syyskuussa yrityksistä suurin osa oli oikeudelliselta muodoltaan luonnollisia henkilöitä 67 %:n osuudella. Lisäksi sektorilla toimi osakeyhtiöitä (27 %), henkilöyhtiöitä (5 %) ja säätiöitä (2 %).⁶⁵⁷

Sektori koostuu kansallisista toimijoista ja asiakaskunta on pääosin suomalaisia. Osalla toimijoista on ulkomaisia asiakkaita.⁶⁵⁸ Vuoden 2025 syyskuussa oli rekisteröityneistä taidekauppiasta suurin osa (67 %) sijoittunut Uudellemaalle. Yrityksistä 70 % oli ollut toiminnassa pidempään kuin 10 vuotta.⁶⁵⁹

Rekisteröityneistä yrityksistä 15 %:n kannattavuus oli vuonna 2023 hyvällä tasolla ja 24 %:n heikolla tasolla. Yrityksistä 55 %:n kannattavuusluokka ei ollut tiedossa. Velkaantumislukassa 26 % yrityksistä oli hyvällä, 2 % tyydyttävällä ja 11 % heikolla tasolla. Velkaantumisaste ei ollut tiedossa 62 %:n osalta. Maksuvalmiusluokassa 18 % yrityksistä oli hyvällä, 8 % tyydyttävällä ja 11 % heikolla tasolla. Maksuvalmiusluokka ei ollut tiedossa 64 %:n osalta.⁶⁶⁰

Tilintarkastajat (luku 4.2.10.9.1)

Tilintarkastusta tarjoavat yritykset maksoivat veroja yhteensä noin 268 miljoonaa euroa vuonna 2024. Vuoden 2025 syyskuussa 71 prosenttia yrityksistä oli toiminut alalla yli 10 vuotta. Vuonna 2024 yritykset maksoivat palkkaa 7 764 palkansaajalle. Vuoden 2025 syyskuussa yrityksistä 48 % oli sijoittunut Uudellemaalle, 11 % Varsinais-Suomeen ja 9 % Pirkanmaalle. Loput yrityksistä olivat sijoittuneet muihin maakuntiin.⁶⁶¹

656 18 % rekisteröidyistä yrityksistä oli sellaisia, joiden liikevaihto ei ollut tiedossa. Ks. Verohallinto 2025j, s. 8.

657 Verohallinto 2025j, s. 1–10.

658 Etelä-Suomen aluehallintoviraston riskiarviotyöhön toimittamat tiedot.

659 Verohallinto 2025j, s. 5–7.

660 Verohallinto 2025j, s. 15–16.

661 Verohallinto 2025g, s. 5–11.

Rekisteröityjen yritysten kannattavuus vuonna 2023 oli 45 %:lla yrityksistä hyvällä tasolla ja 35 %:lla heikolla tasolla. Kannattavuusluokka ei ollut tiedossa 3 %:n osalta. Velkaantumistasen osalta 62 % yrityksistä oli hyvällä, 17 % tyydyttävällä ja 20 % heikolla tasolla. Velkaantumistasen ei ollut tiedossa 2 %:sta yrityksistä. Maksuvalmiusluokassa yrityksistä 73 % oli hyvällä tasolla, 5 % tyydyttävällä tasolla ja 2 % heikolla tasolla. Maksuvalmiusluokka ei ollut tiedossa 21 % osalta.⁶⁶²

Rahanpesulain soveltamisalaan kuuluvien tilintarkastusyhteisöjen yhteenlaskettu liikevaihto oli vuonna 2023 noin 754 miljoonaa euroa. Yrityksistä 95 prosentilla liikevaihto ylitti 100 000 euroa.⁶⁶³ Tilintarkastussektori Suomessa on huomattavan keskittynyt, johtuen muun muassa ammatin harjoittamisen luvanvaraisuudesta ja korkeista alalle pääsyn vaatimuksista. Viiden suurimman tilintarkastusyhteisön liikevaihto kattaa valtaosan koko alan liikevaihdosta. Lisäksi ne työllistävät merkittävän osan auktorisoinnin saaneista tilintarkastajista. Viisi suurinta tilintarkastusyhteisöä kuuluvat kansainvälisiin konserneihin, kun taas niiden lisäksi vain harva tilintarkastusyhteisö on osa kansainvälistä konsernia. Tämä on osaltaan vaikuttanut siihen, että kansainväliset asiakkaat keskittyvät suurimmille tilintarkastusyhteisöille.⁶⁶⁴

Liite 5: Toimintasuunnitelma

Toimintasuunnitelma on tallennettu omana tiedostonaan osoitteeseen <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-426-4>.

662 Verohallinto 2025g, s. 15–16.

663 2 % yrityksistä oli sellaisia, joiden liikevaihto ei ollut tiedossa. Ks. Verohallinto 2025g, s. 8.

664 Patentti- ja rekisterihallituksen riskiarviotyöhön toimittamat tiedot

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
Snellmaninkatu 1 A
PL 28, 00023 VALTIONEUVOSTO
Puhelin 0295 160 01
vm.fi

ISSN 1797-9714 (pdf)
ISBN 978-952-367-426-4 (pdf)

Toukokuu 2026